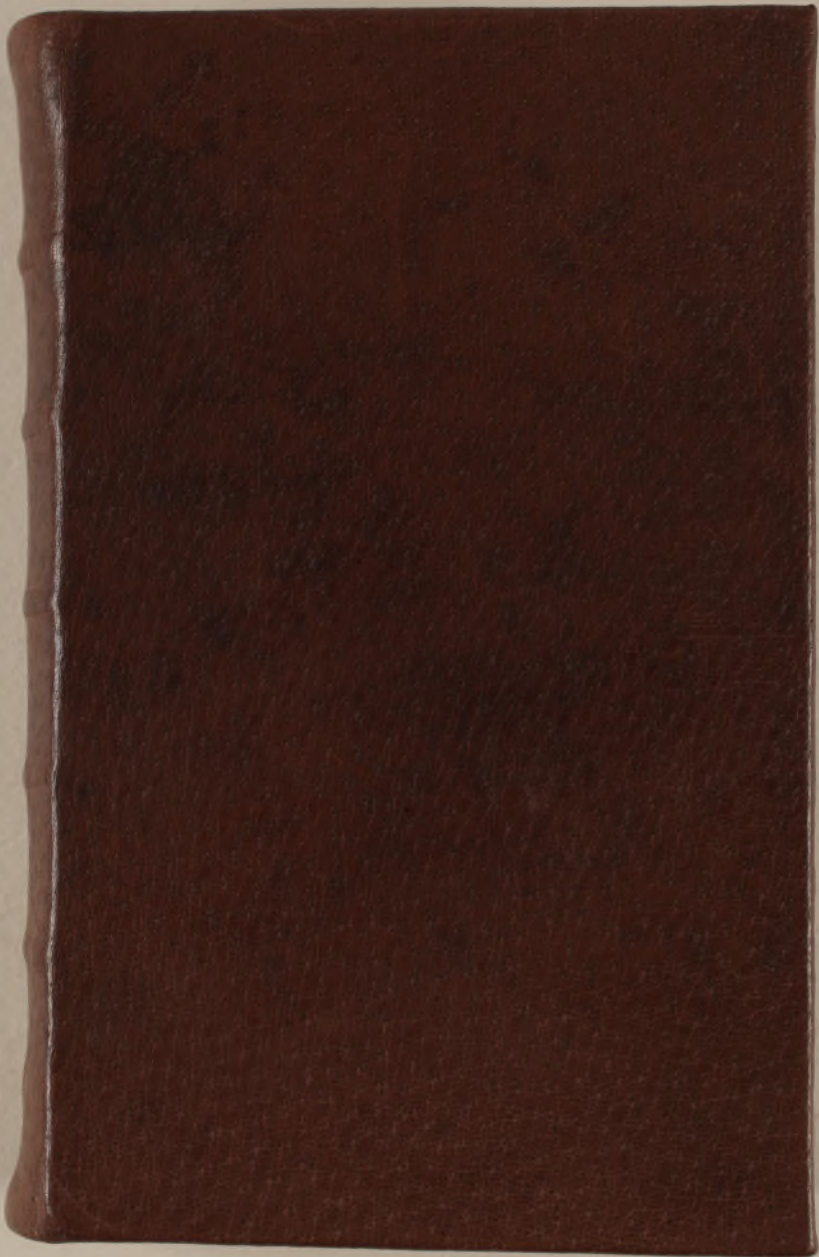

WIMB
Opole

718 st .

U-123169

Η ΚΑΙΝΗ
ΔΙΑΘΗΚΗ.

NOVVM
TESTAMENTVM
GRAECVM.

IN SECTIONES DIVISIT,
INTERPUNCTIONES ACCURATE POSUIT,
ET DISPOSITIONEM LOGICAM

ADIECIT

CHRISTIANVS SCHOETTGENIVS.

EDITIO NOVA.

VRATISLAVIAE

APVD IO. MICHAEL. GAMPERTVM.

MDCCCLXV.

LECTORI CHRISTIANO SALVTEM.

Deus nobis pro benignitate immensa
verbum suum, tanquam thesaurum
pretiosissimum & παρακαταθήκην,
concredidit, & quidem perspicue, pure
& sincere, quo ipso simul vult, ut ho-
mines illud in puritate & sinceritate sua
conservare studeant. Hoc est, opera danda
est hominibus, ut, quantum in se est, verbo
divino nihil admisceatur, vel contra illud aliquid
committatur, quod sinceritatem & perspicuita-
tem ipsius impediat. Dabo hujus rei exemplum.
Illis temporibus, quibus typographia nondum
erat inventa, libri omnes manu describi debe-
bant. Officium igitur erat Ecclesiæ, ut exem-
pla descripta perlustraret, & accurate in eadem
inquireret, an omnia satis bene exarata, distin-
cta & interpuncta essent, ne Lector in errorem
induceretur, aut falsam inde sententiam eliceret.
Idem observandum erat, postquam divino bene-
ficio ars illa, quam typographicam vocamus, in
dians luminis auras prodiit: tunc enim constitu-

PRÆFATIO.

endi erant viri docti & auctoritate præditi, quæ folia impressa diligenter recognoscerent, & quæ sensum verum impediunt, removerent.

§. II.

Verum quam parum hac in re curatum sit, historiarum monumenta satis superque testantur. Apud Hebræos optimo sane consilio fuerunt scribæ, סופרים, quorum præcipua cura Codicibus sacris invigilare debebat. Inde publicis sumtibus alebantur, honores in ipsos cumulati sunt, ut nihil eorum intermitterent, quæ sacrum ipsis munus imposuit. Sed quam negligenter, præcipue postremis reip. Judaicæ temporibus, officio suo functi sint, luculenter docet, magistra rerum, experientia. Tunc enim una cum Phariseis nihil aliud egerunt, nisi ut populum variis artibus sub jugum mitterent, ipsi contra opibus, honoribus & potentia soli pollerent. Codices vero sacri, quod ipsorum tribules fatentur, non ea cura habiti sunt, quæ sumtibus publice impensis responderet. Testantur monumenta eorum, in codice R. Meir scriptum fuisse Genes. I, 31. טוב מות, *bonum est mori*, quum scribendum esset, טוב מאר, *bona valde*. (a) Et Genes. III, 21. loco כתנות עור *tunicas pelliceas*, in eodem lectum fuisse כתנות אור, *tunicas lucidas*. (b) Plura exem-

(a) Breschith rabba sect. 9. fol. 9, 4.

(b) Ibidem sect. 20. fol. 21, 2.

PRÆFATIO.

pla nunc non tangimus. Et unde ortæ sunt tot variantes lectiones, quas Kerijan & Kethifan vocant, & alia hujus farinae, quæ sensum turbant, imo ex asse secum pignantia in Codices divinos intulerunt, nisi ex pudenda illorum negligentia, qui, dum singulas literas numerasse videri volebant, sensum ipsum Scripturæ Sacræ amiserunt?

§. III.

Quam magnam in talibus operam Christiani collocaverint, res ipsa loquitur. Quum primum enim tranquillitas Ecclesiæ per Constantinum Magnum restituta est, tunc alia omnia potius, quam exactos Codices Biblicos, curarunt. Multæ constitutæ sunt dignitatum species, Episcopi, Presbyteri, Archidiaconi, Diaconi, Acolyti, Ceroferarii: alii semet ipsos fecerunt Monachos, Eremitas, Stylitas: & nulli tamen aderant Examinatores aut Critici, qui volumina sancta, a librariis descripta, diligenter recenserent & ad examen revocarent. Inde quædam in libris sacris ommissa deprehenduntur, e. g. 1 Samuel XVII, 12-31. in versione LXX virali, quæ de Davide agunt: locus ille classicus mysterium SS. Trinitatis probans, 1 Joann. V, 7. item pericope de adultera, Joan. VIII, 3-11. Quædam etiam adjecta sunt: quo pertinet locus ille sat notus post Matth. XX. 28. insertus: Ὁμοῖς δὲ ἑστῆτε ἐν μικρῇ ἀνθρώπων &c. Et quanta quæso est copia variantium lectionum, quæ omnes ex incuria librariorum provenerunt,

PRÆFATIO.

ita ut Jo. Millius in Novo Testamento magnam earum copiam confarcinare potuerit, quæ in libris V. T. Græcis non minor est.

§. IV.

Neque de interpunctione & distinctione exemplarium sacrorum valde solliciti fuerunt. Non mirandum est, medio ævo multos exstitisse Commentatores Biblicos, qui tale quid in se desiderari passi sunt. Hoc miramur, recentiori quoque ævo fuisse magnos viros, qui, cum in sacra volumina Commentarios dederunt, de Dispositione, quam Logicam vocant, hoc est, nexu eorum non valde fuerunt solliciti, quum tamen aureum illud *ὁ θεὸς τομὴν* Spiritus Sanctus egregie nobis commendaverit. Qui enim Commentator de ordine textuum sacrorum, de thesi & argumentis, quibus illa comprobatur, non est sollicitus, is Lectores suos in Labyrinthum sine filo Ariadneo intromittit. Debent enim, qui magis exercitati sunt in sacris literis, viam aliis ostendere, minus scilicet exercitatis, quorum sat magna est in orbe Christiano copia. Si attendamus distinctioni librorum sacrorum in Capita, quæ satis antiqua est, illam sine sufficiente *σεχασμῶν*, nec arte interpretandi ubivis in consilium adhibita, susceptam fuisse deprehendimus. Sæpissime enim materiæ, per initium novi Capituli, disceptæ sunt, & Lector non satis exercitatus, qui scilicet credit, ibi finiendam esse lectionem, ubi finis est capituli, sæpenumero aliquam utilitatis suæ partem, quam ex verbo divino petere

PRÆFATIO.

petere debebat, amittit, quia nexum & filum observare non potuit. Idem tenendum est de textibus Evangeliorum & Epistolarum, qui diebus dominicis & festis explicantur. Magna eorum pars mutila est, ex nexu *τῶν ἀρμῶν* disrupta & luxata. Exempla, ne nimio longior esse cogar, congeffit Jo. Henricus Thamerus, (c) ad quem Lector se ablegari patiatur.

§. V.

Post inventam artem typographicam, ratio status, ut vulgo vocant, curiæ Romanæ non permittebat in talibus aliquid immutari, aut Scripturam laicis notiozem fieri. Lutherus, ut erat vir perspicacissimo & vere critico ingenio, in hanc rem primis statim temporibus introspiciebat. Confer modo, quæ de pericopis Evangelicis & Epistolicis observavit. (d) Sed rudibus tunc Christianorum animis multa mutatione, simul & semel instituta, molestus esse nolebat, & rem in aliud tempus differre cogebatur. Negotia vero quamplurima, Ecclesiæ caussa sequenti tempore suscipienda, ipsum impediverunt, quo minus de hac re curam institueret. Successores igitur ipsius hoc curare debebant, qui, cum controversias religionis caussa evitare non possent, tamen operas suas ita partiri poterant, ut, dum pars hostes veritatis

(c) Thamerus de origine et dignitate pericoparum Evangelicarum et Epistolicarum p. 129-134. item p. 156-163.

(d) Lutherus Tomo XXII. Lips. p. 235.

PRÆFATIO.

impugnarent, alii de studio Biblico magis essent solliciti.

§. VI.

Inter alia quoque Theologorum erat, ut typographeorum curam aliquam fusciperent, ne libri sacri tam negligenter procuderentur. Quum Francofurti ad Viadrum Scholæ præessem, librum Evangeliorum, ibidem impressum, offende-
bam, in cujus Epistola, quæ festo Circumcisionis prælegitur, sic impressum erat: *Postquam vero fides venit, non omnes estis filii Dei per fidem in Christo Jesu.* Notum quoque, malitia cujusdam typographi Apoc. XIV, 6. verba sic corrupta fuisse: *Vidi angelum, qui per medium cælum volitabat, & Evangelium novum tenebat.* Vidi editionem Bibliorum vernaculorum, Lemgoviae a. 1719. impressam, in qua Ps. XXII, 13. sic expressum est: *Magni parochi me circumdederunt: Grosse psarren haben mich umgeben.* In alio quodam exemplo Genes. XXXIII, 18. sic habetur: *Spectant hæc ad dominum tuum Jacobum:* qui tamen se servum potius Esavi profitetur. Et c. XXXI, 31. *Labanus dixit ad Labanum.* Officium itaque Theologorum erat, mone-
re Magistratum, ubi officinæ typographicae sunt, ut Theologo cuidam primario injungere-
tur, plagulas, antequam plene excuderentur, perlustrare, textum accurate recensere & inter-
pungere. Sed habemus hujusmodi exemplaria, quæ magnorum Theologorum nomina & præ-
fationes præferunt, & tamen magnis hujusmodi
vitiis

PRÆFATIO.

vitiis laborant. Ista vero plagularum impressa-
rum recensio & perlustratio nemini onerosa erit,
qui Deum & verbum ejus vero amore prosequi-
tur. Nam cujusvis Theologi est, sacras litte-
ras quotidie pervolvere atque rimari: quapro-
pter loco lectionis ordinariæ hujusmodi pla-
gulas sine magno incommodo perleget.

§. VII.

Quod denique ad *εὐδοκίαν* & accuratiorem
dispositionem textuum sacrorum spectat, negari
non potest, multas fuisse ex Theologis tum no-
stratibus, tum Reformatis, qui, Lingua Latina
& vernacula usi, operam in eo collocarunt, ut
volumina Codicis Biblici in partes suas accurate
dispertirentur, quorum labores & conatus uti-
que sua laude non sunt fraudandi. Sunt tamen
etiam, qui levi brachio negotium tam arduum
tractarunt, præcipue in Prophetis & Psalmis, de
qua re pluribus jam agere non constitui. Sal-
tem hoc monere decet, omnibus fere distinctio-
nem in capita & versus imposuisse, a qua rece-
dere, nescio quam ob causam, religioni du-
xerunt.

§. VIII.

Pessime vero omnium de Novo Testamento
meritus est Robertus Stephanus, typographus
celeberrimus, quique alias propter ingentia in
rem literariam merita laudem insignem mere-
tur. Is, quum Novi Fœderis editionem no-
vam meditaretur, consilium cepit, illud in ver-
sus, sive sectiones minutiores, dividendi, quod
non

PRÆFATIO.

non improbo, sed rem præclaram & laude dignam æstimo. Hoc tamen probare nequeo, quod rem levi manu tractavit, & in itinere, quod Lutetia Lugdunum, equo vectus, suscepit, hunc laborem sibi sumsit, quem potius in museo cum multis precibus & meditatione peragere debebat. Ex hoc enim illud consecutum est, quod alii typographi versus deinceps ita distinxerunt, ut initium eorum novam lineam occuparet. Successerunt alii, qui, ubicunque finem versus habet, τελέειαν εγγμην posuerunt, mentemque Spiritus Sancti turpiter admodum depravarunt. Quodsi igitur accessit Lector non satis cautus, quales sane inveniuntur quamplurimi, tum sane Scriptura Sacra usum suum tam parum exserere potuit, quam brachium vel aliud membrum, ex loco suo naturali ejectum ac luxatum.

§. IX.

Vt igitur huic incommodo mederentur, operam dederunt quidam viri docti, id agentes, ut verbum Dei majore cum fructu, & remotis difficultatibus, legeretur. Seculo superiore, quum Critica Sacra caput efferre paulo altius cœpisset, de Novo Testamento solliciti esse cœperunt. Præcipue de illo bene mereri conatus est Nortonus Knatchbull, Armiger, Anglus, qui constructionem hoc modo turbatam restituere annisus est. Quamvis autem in omnibus rem acu non tetigerit, opera tamen
ejus

PRÆFATIO.

ejus est laudanda, & hoc affirmandum, interpunctiones & parentheses nonnullas ab eo iusto loco fuisse positas. Hunc deinceps alii secuti sunt, Joann. Fridericus Hombergk zu Vach, Jctus Marpurgenfis, (e) Joann. Christianus Herzog, (f) Georgius Fridericus Rogall, (g) Christophorus Wolle, (h) illi quoque, qui huc usque novas Novi Testamenti editiones procurarunt. Ratio, cur de hoc subsidio cogitandum fuerit, præcipua hæc est, quia sine his parenthesisibus & interpunctionibus multa sæpe ἀνανέλεθα, constructiones duræ & obscuriores, & dubia non vexata, sed vexantia occurrunt, quæ viris etiam doctissimis negotium facessiverunt.

§. X.

Iam vero nemo, qui artis hermenevticæ peritus est, negare sustinebit, in unico nonnunquam commate multum momenti esse positum. Dabo exemplum. Verba Paulli Ephes. VI, 10. ex interpunctione vulgata sic fluunt : Τὸ λοιπὸν

(e) Homberg. in Parergis sacris, Trajecti ad Rhen. 1712. 4.

(f) Herzog de interpunctionum positu in epistola ad Romanos. Lips. 1707. 4.

(g) Rogall de autoritate & antiquitate interpunctionis in N. T. Regiom. 1734. 4.

(h) Wolle Quadriga dictorum N. T. ab interpunctionibus vindicatorum. Lips. 1725. 4.

PRÆFATIO.

πόν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμῶσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ
κράτει τῆς ἰχθύος αὐτῆς. Comma posterius non
habet verbum, cum quo construatur, adeoque
sensum commodum non exhibet. Et quamvis
illud καὶ per etiam veritas, tamen sensus erit
languidus & contortus. Quod si vero pun-
ctum removeas, & sic legas: καὶ ἐν τῷ κράτει
τῆς ἰχθύος αὐτῆς ἐνδύσατε τὴν πανοπλίαν τῆς Θεᾶς·
tum sensus est elegans & plenus. Tale quid
occurrit Jacob. V, 3. ubi vulgo sic legitur: Ὁ
χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἀργυρὸς κατὰ ἰσχύον, καὶ ὁ ἰσ-
χύον αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῶν ἔσται, καὶ φάγεται τὰς
σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθθαρεύσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέ-
ραις. Comma ultimum sensu bono destituitur.
Potest enim homo bona & mala ad instar the-
sauri colligere. Quod si vero sic legas: ὡς πῦρ
ἐθθαρεύσατε: tum sensus talis erit. Ignem the-
sauri loco vobis collegistis, qui ad ultimum
vos et vestra omnia consumet. Plura non ad-
do, quæ in annotationibus brevibus Lector
evolvet.

§. XI.

Eodem modo res sese habet in omissione quo-
rundam interrogandi signorum. Veteres Co-
dices Græci illa non habent; nobis vero, qui in
arte interpretandi non mediocriter versati esse
debemus, tam exercitatis esse convenit, ut
eas justo loco reponere queamus. Exemplum
satis clarum exstat Jacobi III, 14. Εἰ δὲ ζῆλον πι-
κρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κα-
τα-

PRÆFATIO.

τακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.
Vertunt comma posterius: Nolite perverse
gloriarī et mentiri contra veritatem. Melius
vero & significantius est, si quis ita vertat: An-
non perverse gloriamini & mentimini contra
veritatem? Particula μὴ sæpenumero est inter-
rogativa. Sic Rom. VIII, 33. Τίς ἐγκαλέσει κατ'
ἐκλεκτῶν τῆς Θεᾶς; Θεὸς ὁ δικαίων. Ultima ver-
tunt: Deus est, qui justificat. Quum vero
Paullus, cum hæc scribebat, affectu esset ple-
nissimus, post verba, Θεὸς ὁ δικαίων, ponendum
est signum interrogandi, hoc sensu: Num Deus,
qui nos justificat, nos accusabit? At hoc mini-
me omnium faciet. Num Christus hoc faciet,
qui pro nobis mortuus est? imo qui & resur-
rexit, & ad dextram Dei pro nobis interce-
dit? At neque hic faciet. Imo versus 35. il-
lud satis luculenter comprobatur, ubi sic habetur:
Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῆς Χριστοῦ; Si
enim sequentia sine interrogatione velles inter-
pretari, sensus erit valde absurdus, illisque, quæ
v. 38. 39. adfuerunt, plane contrarius.

§. XII.

Supereff, ut de Parenthesibus aliquid adda-
mus, quæ utique observatu sunt necessariae,
idque præcipue in epistolis Divi Paulli Apostoli.
Hic erat ingenti animi alacritate, quæ ipsi, in
aliqua re versanti, quamplurimas cogitatio-
nes suggerebat, quas ille omnes simul proferre
avebat. Inde necessum erat, ut parentheses
interfereret, & eas nonnunquam satis longas.
At-

PRÆFATIO.

Atqui hoc jamdudum observavit biga Anglorum celebrium, Robertus Boyle et Joannes Lockius. (i) An vero, quem posteriore loco nominavi, multas parentheses annotaverit, dicere non possum, quia Commentarii illius apud nos admodum sunt rari, & præterea lingua Anglicæ conscripti, quam ob causam non ab omnibus evolvuntur. Ego tales quasdam observavi, qualis est illa Ephes. III, 1. ubi Paulus sic incipit: *Τέτε χάριν ἐγὼ Παῦλος*: sequitur deinde parenthesis a v. 2. usque ad v. 13. tandem resumitur constructio huc usque intercisa: *Τέτε χάριν κάμπτω τὰ γόνατά με*. Hujusmodi parentheses subinde notavi, ut Lectori, præcipue vero juventuti, pateat, quomodo constructio formanda sit. Tale quid jamdudum in editionibus antiquioribus observatum est in verbis Joan. I, 14. *Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἑθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς) πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας*. Qui talia non observat, is in constructione verborum *θεοπνεύσων* non accurate procedet, & se admodum macerabit, dum, ne verbum divinum propter solæcismos & ἀνακόλυστα dedecore afficiat, ipse talia profert, quæ aliis potius risum, quam veram utilitatem, excitant.

§. XIII.

Tandem ad sensum alicujus libri plene pervestigandum & illud pertinet, ut integram illius

(i) Boyle Meditationes de filo Scripturæ Sacræ p. 84. 89. edit. germ. Halensis. Ex Lockio vide, quæ excerptit Jo. Clericus in Bibliotheca selecta Tom. XIII. p. 40. 41.

PRÆFATIO.

œconomiam, singulasque partes perspectas habeamus atque cognitās: id quod vulgo *Dispositionem Logicam* vocant. Doctrina enim de interpretatione docet, quomodo hac in parte verandum sit. Et hic, quod jam supra monuimus, Novi Testamenti volumina non satis bene sunt habita. Ego, postquam illa intra quatuor annorum spatium vicesies & ultra perlegi, hac in parte quoque elaboravi, ut juventuti operam non inutilem præstarem; libros scilicet, respectu ad materias habito, in sectiones suas dispersivi, Orationes & Epistolas secundum partes & argumenta distinxī, &, quæcunque a me proficisci potuerunt, effeci, ut liber hic, divinitus nobis datus, majore cum perspicuitate & fructu evolvi queat.

§. XIV.

Hunc igitur laborem meum Ecclesiæ Christianæ, & omnibus, qui verbum Dei amare solent, dijudicandum offero. Si quid a me peccatum aut sequius factum est, illud neque dictum, neque scriptum esto. Neque cum aliquo contendam, si quis, me alicubi cespitasse, ostenderit; si scilicet cum ratione fiat, non vero more hodierno τῶν ὀνοσόφων, quando homines literarum rudes & profani, quum primum novus liber prodit, eum fannīs excipere audent. Institutum sane meum laude est dignissimum, dum scilicet id egi, ut a verbo divino, quæ perspicuitatem illius impediunt, removerem: adeoque lapsus aliquis facile mihi condonabitur. Si quod

PRÆFATIO.

quod enim comma aut interrogandi signum, ex mente alicujus, justo loco non est positum, is illa eradat, & singula pro voluntate sua disponat, qua in re nemo me habebit difficilem.

§. XV.

Tandem hoc quoque monendum est, ad aliquam huius libri illustrationem duas tabulas Geographicas, item iconographiam urbis & templi Hierosolymitani, esse adjectam, prout hæc omnia in editione Novi Testamenti nitidissima Wetsteniana, quam a. 1711. curavit G. D. T. M. D. hoc est, Gerardus de Trajecto Mosæ, alias van Mastricht, exhibentur. Omnia reddidi, prout ibidem inveniuntur, quia otium meum jam quidem ita haud est comparatum, ut in singula accurate inquirere liceat. His omnibus nunc utere, Lector, ac fruiere, ad cognitionem veritatis, exercitium pietatis, & animæ salutem æternam. Vale. Scribebam Dresdæ in

Schola Cruciana d. xvii. Martii,

clō 15 CCXLIV.

Christianus Schoettgenius,
Rector.

INDEX

I N D E X

LOCORVM VRBIS HIEROSOLYMÆ,

AD MENTEM LIGHTFOOTI.

1 C astra Titi.	50 Xystus.
2 C astra Pompeji.	31 Domus Asinæcorum.
3 Regia piscina.	32 Carcer.
4 Horti regii.	33 Agger vel adscensus Salomonis.
5 Piscina Schelab sive inferior.	34 Piscina juncosa.
6 Aquæductus Etham.	35 Turris Antonia.
7 Calvaria sive Gareb.	36 Porta Tedi.
8 Fons Siloam vel Gibon.	37 Porta Schallecheth.
9 Vallis fontis Siloam.	38 Porta Parbar.
10 Migdal Eder.	39 Porta Regis.
11 Agger fullonis.	40 Porta equina.
12 Aceldama.	41 Stabula regis.
13 Vallis Hinnon sive Tophet	42 Moriab sive Mons domus Domini.
14 Tentoria Assyriorum.	43 Platea templi.
15 Mons Corruptionis.	44 Bethphage.
16 Lavacrum.	45 Via Bethphage.
17 Bethania.	46 Porta aquæ.
18 Duæ cedri.	47 Aquæ Etham.
19 Signa ignis.	48 Ophel.
20 Combustio vaccæ rufæ.	49 Porta equorum.
21 Vallis Kidron.	50 Turris Siloam.
22 Gethsemane.	51 Piscina Siloam vel Bethesda.
23 Horti.	52 Porta Miphkad.
24 Turris exterior.	53 Porta ovium.
25 Herodis monumentum.	54 Forum ovium.
26 Mons Zophim.	55 Turris Meah.
27 Piscina Amigdala.	56 Turris Hananeel.
28 Domus Libanon.	
29 Forum lanarium.	

- 57 Porta piscium.
 58 Forum piscium.
 59 Porta vetus.
 60 Forum pullorum.
 61 Domus Senatus.
 62 Archivum.
 63 Porta Ephraim.
 64 Platea portæ Ephraim.
 65 Murus latus.
 66 Porta anguli.
 67 Turris fornacaria.
- 68 Porta vallis.
 69 Tyropæon sive vallis &
 platea Casarea.
 70 Porta Stercoris.
 71 Porta fontis.
 72 G. adus ad civitatem Davidis.
 73 Monumenta Davidis.
 74 Domus potentis.
 75 Armamentarium.
 76 Turris Psephini.

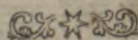
INDEX LOCORVM TEMPLI HIEROSOLYMITANI EX MENTE LIGHTFOOTI.

- 1 Peristylia montem templi ambientia.
 2 Porticus Salomonis Joan. 10, 23. Act. 3, 2.
 3 Porta Shushan, quæ vocatur Regis porta 1 Par. 9, 18.
 4 — Huldab.
 5 — Asuppim 1 Par. 26, 15. 17.
 6 Domus Asuppim sive Gazophylacia.
 7 Porta Parbar 1 Par. 26, 18.
 8 — Shallecheth vel coponii, ducens ad Regiam 1 Par. 26, 16.
 9 Agger a Regia ad templum tendens.
 10 Vallis.
 11 Porta equorum.
 12 Turris Antonia.
 13 Septentrionalis porta Tedi sive Tadde.
 14 Levitarum excubia.
 15 Tabernæ in quibus oleum, vinum, sal, farina, venalia prostabant.

- 16 Chel, spatium intermurale atria ambiens, in quod nemini præter Judæos venire licebat.
 17 Duodecim gradus quibus ad Chel adscendebatur.
 18 Speciosa porta templi Act. 3, 2.
 19 Quinque gradus quibus ad hanc portam adscendebatur.
 20 Atrium mulierum, quod vocatur novum 2 Par. 20, 5. exterius Ezech. 46, 21. gazophylacium Joan. 8, 20.
 21 Nazaræorum conclave, in quo pacifica eorum oblatio elixabatur.
 22 Conclave ligni, in quo lignum a vermibus purgabatur.
 23 Leproforum conclave.
 24 Domus olei, ubi vinum & oleum ad usum perpetuum templi asservabatur Num. 15.
 25 Cistulæ ad excipiendam pecuniam Marc. 12, 41. Joan. 8, 20.
 26 Porta Nicanoris superior 2 Reg. 15, 35. nova Jer. 36, 10.
 27 Adscensus quindecim graduum ad portam Nicanoris.
 28 Vestiarium Phineæ.
 29 Conclave pistorum.
 30 Janua.
 31 Atrium Israël.
 32 Gazith, conclave in quo magnum Synedrium sedebat.
 33 Sortium conclave.
 34 putei conclave.
 35 Porta aquæ; in ejus superiori parte * erat Conclave familiæ Abiines; & in suprema.
 36 Balneum, in quo summus Sacerdos die expiationis primum abluebatur.
 37 Ligni conclave.
 38 Parhedrin, conclave summi Sacerdotis.
 39 Levitarum custodia.
 40 Porta primitiarum, per quam inferebantur primitiæ offerendæ.
 41 Levitarum excubia.
 42 Porta adscensionis.
 43 Levitarum excubia e regione veli.
 44 Levitarum excubia.

- 45 Agni conclave, in quo agni ad quotidianum sacrificium asservabantur.
- 46 Balneum.
- 47 Mokadh.
- 48 Conclave panum propositiois.
- 49 Conclave lapidum altaris.
- 50 Porta Beth-Mokadh, alias Porta Korban.
- 51 Conclave salis.
- 52 Thesaurus.
- 53 Korban vel porta mulierum.
- 54 Parbah cum balneo.
- 55 Conclave abluitionis.
- 56 Nitsots vel porta cantus.
- 57 Conclave Nitsots.
- 58 Conclave vasorum lapideorum.
- 59 Arrium Sacerdotum.
- 60 Pulpita Levitarum.
- 61 Annuli.
- 62 Quinque lavacra.
- 63 Altare aeneum.
- 64 Adscensus ad altare, a Judeis vulgo dictus Chebesh.
- 65 Locus super adscensu altaris, ubi Sacerdotes ministrabant.
- 66 Mensa.
- 67 Lavacrum.
- 68 Duodecim gradus templi.
- 69 Boaz & Jachin duae columnae in introitu porticus templi.
- 70 Locus sanctus, ubi erat candelabrum, altare aureum &c.
- 71 Sanctum Sanctorum.
- 72 Arrium externum sive gentilium.

TO

TO KATA MATΘAION

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Π. Σαμ. ΧΥΜ. 12, 24. ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

SECTION I.

Genealogia Christi. Luc. 3, 23-24.

h. l. d. p. t.

Cap. I.

Ἰσλας γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δα- 1
βιδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέν- 2
νησε τὸν Ἰσαάκ. Ἰσαάκ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἰακώβ. Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰσδαν 3
καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ἰσδαν δὲ ἐγέννησε τὸν
Φαρέθ καὶ τὸν Ζαρά, ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρέθ δὲ 4
ἐγέννησε τὸν Ἑσρὼν. Ἑσρὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ.
Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμνιδαδ. Ἀμνιδαδ δὲ 5
ἐγέννησε τὸν Ναασσών. Ναασσών δὲ ἐγέννησε τὸν
Σαλμών. Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺζ ἐκ τῆς 6
Ραχάβ. Βοὺζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβιὴν ἐκ τῆς
Ῥαβ. Ὠβιὴν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰσσαι. Ἰσσαι δὲ ἐγέννησε 7
τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα. Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέν-
νησε τὸν Σολομῶνα, ἐκ τῆς τῆς Οὐρίας. Σολομῶν 8
δὲ ἐγέννησε τὸν Ροβοάμ. Ροβοάμ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἀβιά. Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά. Ἀσά 9
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἰωράμ. Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζιαν.
Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ. Ἰωάθαμ δὲ ἐγέν- 10
νησε τὸν Ἀχαζ. Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν.
Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μανασσῆ δὲ 11
ἐγέν-

Α

- ἐγέννησε τὸν Ἀμὼν. Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν.
 11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τὸς ἀδελφεὺς
 12 αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλωνος. Μετὰ δὲ
 τὴν μετοικεσίαν Βαβυλωνος Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν
 Σαλαδιήλ. Σαλαδιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ.
 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιάδ. Ἀβιάδ δὲ ἐγέννη-
 σε τὸν Ἐλιακίμ. Ἐλιακίμ δὲ ἐγέννησε τὸν
 14 Ἀζώρ. Ἀζώρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδάκ. Σα-
 δάκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ. Ἀχείμ δὲ ἐγέννησε τὸν
 15 Ἐλιэд. Ἐλιэд δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐλεά-
 ζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθαῖν. Ματθαῖν δὲ ἐγέννη-
 16 σε τὸν Ἰακώβ. Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ, τὸν
 ἀνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος
 17 Χριστός. Πᾶσαι ἔν αι γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραάμ ἕως
 Δαβὶδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως
 τῆς μετοικεσίας Βαβυλωνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες·
 καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλωνος ἕως τοῦ Χριστοῦ,
 γενεαὶ δεκατέσσαρες.

SECTION II.

Conceptio & Nativitas Christi.

- 18 Τὸ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις ἔτως ἦν. Μνησευ-
 θείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ,
 πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτὸς, εὗρεθ' ἐν γαστρὶ ἔχοντα ἐκ
 19 Πνεύματος ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δι-
 καίος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι,
 20 ἐβελήθη λείπειν αὐτὴν ἀποκρυψάμενην. Ταῦτα δὲ αὐ-
 τὸς ἐνθυμηθέντος, ἰδὲ, ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ
 ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβὶδ, μὴ φο-
 βηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου. Τὸ
 γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν, ἐκ Πνεύματος ἁγίου.
 21 Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰη-
 σοῦν. Αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν
 αἱμα-

αἱματιῶν αὐτῶν. Τὸτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πλη- 22
 ρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέ- 23
 γοντος· Ἰδὲ, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ τέ-
 ζεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμα-
 νουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός.
 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἐποίησεν, ὡς 24
 προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου, καὶ παρέλα-
 βε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ ἐκ ἐγένωσκειν αὐτήν, 25
 ἕως ἔτεκε τὸν υἱόν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐκά-
 λεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

SECTION III.

Magorum adventus Hierosolymis & Bethlehem.

Cap. II.

Τὸ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαί-
 1 ας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδῃ τοῦ βασιλέως, ἰδὲ, μά-
 2 γοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα,
 λέγοντες· Πῶς ἐστὶν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰου- 3
 δαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτὸν τὸν ἀστὲρα ἐν τῇ ἀνατο-
 λῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτόν. Ἀκούσας δὲ 4
 Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσαι Ἱερο- 5
 σόλυμα μετ' αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάντας 6
 τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐκυνθιά-
 7 νετο παρ' αὐτῶν, πῶς ὁ Χριστὸς γεννηταί. Οἱ δὲ
 8 εἶπον αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· ἔγω γὰρ
 γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, 9
 10 γῆ Ἰούδα, ὀδαιμῶς ἐλαχίστη ἐν τοῖς ἡγεμονίαις Ἰούδα·
 11 ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγεμένας, ὅσις ποιμανεῖ
 τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσραὴλ. Τότε Ἡρώδης, λεί- 12
 13 θρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν
 τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀστέρος. Καὶ πέμψας 14
 αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες ἀκριβῶς
 15 ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδὸς· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγ-
 16 ατέτε μετὰ τοῦ παιδὸς ἕως ἵνα ἐλθὼμαι καὶ προσκυνήσω αὐτόν.

- γείλατέ μοι, ὅπως καὶ γὰρ ἔλθων προσκυνήσω αὐτῷ.
 9 Οἱ δὲ αἰκέσαντες τῇ βασιλείῳ, ἐπορεύθησαν καὶ
 ἰδὲ, ὁ αἰσῆρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προΐγεν αὐ-
 τες, ἕως ἔλθων ἐστὶν ἐπάνω ἧ ἦν τὸ παιδίον.
 10 Ἰδόντες δὲ τὸν αἰσῆρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην
 11 σφόδρα. Καὶ ἔλθοντες εἰς τὴν οἰκίαν, εὗρον τὸ
 παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ πε-
 σόντες προσεκύνησαν αὐτῷ καὶ ἀνοίξαντες τὰς
 θησαυροὺς αὐτῶν, προστήνεγκαν αὐτῷ ὄνρα, χρυ-
 σόν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματι-
 σθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακαίμψαι πρὸς Ἡρώδη,
 δι' ἄλλης ὁδὸς ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

SECTIO IV.

Christus in Aegyptum fugit.

- 13 Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδὲ, ἄγγελος Κυρίου
 φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων· Ἐγερ-
 θεῖς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτῆ,
 καὶ φεύγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἰδιέκει· ἕως ἂν ἔπω-
 σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τῇ
 14 ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς, παρέλαβε τὸ
 παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτῆ νυκτός, καὶ ἀνεχώ-
 15 ρησεν εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευ-
 τῆς Ἡρώδης· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τῆ Κυρίου
 διὰ τῆ προφῆτε, λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσας
 τὸν υἱόν μου.

SECTIO V.

Infantes Bethlehemi occiduntur.

- 16 Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν, ὅτι ἐνέπαιχθη ὑπὸ τῶν
 μάγων, ἐθύμωθη λίαν· καὶ ἀποστείλας αἰελλε
 πάντας τὰς παῖδας τὰς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
 ὀρίοις

ὀρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετῆς καὶ κατωτέρω, κατὰ
 τὸν χρόνον, ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε 17
 ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τῆ προφῆτε, λέ- 31, 15
 γοντος· Φωνὴ ἐν Ῥαμὰ ἠκούσθη, θρήνος καὶ 18
 κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμός πολὺς· Ῥαχὴλ κλαίεσα
 τὰ τέκνα αὐτῆς· καὶ ἐκ ἧδελε παρακληθῆναι, 32, 35.
 ὅτι ἐκ εἰσὶ. κα. matth. 23.

SECTIO VI.

Chri'us ex Aegypto redit.

Τελευταίαντος δὲ τῆ Ἡρώδης, ἰδὲ ἄγγελος Κυ- 19
 ρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ,
 λέγων· Ἐγερθεῖς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν 20
 μητέρα αὐτῆ, καὶ πορεύε εἰς γῆν Ἰσραὴλ. τεθνή-
 κασι γάρ οἱ ζητῶντες τὴν ψυχὴν τῆ παιδὸς. Ὁ 21
 δὲ ἐγερθεὶς, παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
 αὐτῆ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. Ἀκέσας δὲ, 22
 ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας, ἀντὶ
 Ἡρώδης τῆ Πατρὸς αὐτῆ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν
 χρηματιθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ
 μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἔλθων κατώκησεν εἰς 23
 πόλιν λεγομένην Ναζαρέθ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥη-
 θὲν διὰ τῶν προφητῶν· ὅτι Ναζαρεῖος κληθήσεται.

SECTIO VII.

Joannis Baptistae gesta. 4. Luc. 3, 1. 20.

Cap. III.

Εν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παρὰ γινώσκειν Ἰωάν- 1
 νης ὁ βαπτιστῆς, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς
 Ἰουδαίας, καὶ λέγων· Μετανοεῖτε· ἡγγικε γὰρ 2
 ἡ βασιλεία τῶν ὁρατῶν. Οὗτος γάρ ἐστιν, ὁ ῥη- 3
 θείς ὑπὸ Ἡσαΐε τῆ προφῆτε, λέγοντος· Φωνὴ
 βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
 εὐθείας

λοισ αὐτῷ ἐντελεῖται περὶ σέ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀρῶ-
σί σε, μήποτε προσκοψῇς πρὸς λίθον τὸν πόδα σε.

7 Ἐφ' αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκ-
περάσεις Κύριον τὸν Θεόν σε.

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος
ὕψιλον λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βα-

9 σιλείας τῆς γῆς, καὶ τὴν δύσιν αὐτῶν· καὶ λέ-
γει αὐτῷ· Ταῦτα πάντα σοι δώσω, εἰάν πεσῶν

10 προσκυνήσῃς μοι. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἦπαγε, σατανα· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν Θεόν

σε προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδὲ, ἄγγελοι
προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

SECTIO X.

Christus docet in Galilæa.

12 Ἀκῶσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνε-
χώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ καταλιπὼν

13 τὴν Ναζαρέθ, ἔλθων κατὰκησεν εἰς Καπερναεὺμ τὴν
παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβελὼν καὶ Νεφθα-

14 λείμ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐε τῆς προ-

15 φήτης, λέγοντος· Ἢ Ζαβελὼν, καὶ γῆ Νεφθα-
λείμ, ἰσθμὸν θαλάσσης, πέραν τῆς Ἰορδάνης, Γαλι-

16 λαια τῶν ἔθνων· Ὁ λαός, ὁ κατημένους ἐν σκότει,
εἶδε φῶς μέγα· καὶ τοῖς κατημένοις ἐν χάρα καὶ

17 σκιά θανάτου, φῶς ἀνέτελεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε
ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν· Μετανοή-
τε ἥγγικε γάρ ἡ βασιλεία τῶν ἐξανῶν.

SECTIO

SECTIO XI.

Christus quatuor Apostolos vocat.

Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν θαλάσσαν 18

τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφεὺς, Σίμωνα τὸν
λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐ-

τῷ, βαλόντας ἀμφίβλητρον εἰς τὴν θαλάσσαν,
(ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς) καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπί-

19 σω με, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Οἱ 20
δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολέθησαν αὐ-

τῷ. Καὶ προβάς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελ- 21
φεὺς, Ἰακώβον τὸν τῷ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν

ἀδελφὸν αὐτῷ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τῷ
πατρὸς αὐτῶν, ^{καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν.} καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.

Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ 22
πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολέθησαν αὐτῷ.

SECTIO XII.

Christus docet et miracula patrat.

Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδά- 23
σκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων

τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶ-
σαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Καὶ 24

ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτῷ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ
προσηνεγκαν αὐτῷ πάντας τὰς κακὰς ἔχοντας,

ποικίλους νόσους καὶ βασάνους συνεχόμενες, καὶ 25
δαιμονιζόμενες, καὶ σελήνιαζόμενες, καὶ πάρελυ-

τικὰς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτάς. Καὶ ἠκολέθη-
σαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ

Δεκαπόλεως, καὶ Ἱερουσολύμων, καὶ Ἰδαίας, καὶ
πέραν τῆς Ἰορδάνης.

SECTIO XIII.

Concio Christi in monte habita.

Cap. V.

1 Ἰδὼν δὲ τὲς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ἔρος· καὶ καθί-
σαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
2 τοῦ. Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐ-
τοὺς, λέγων·

*Pars ejus prior directa est ad solos discipulos,
quos beatos prædicat.*

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐτῶν
4 ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἑρραῶν. Μακάριοι οἱ πεν-
5 θέντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακά-
6 ριοι οἱ πενθόντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύ-
7 νην· ὅτι αὐτοὶ χορταθήσονται. Μακάριοι οἱ
8 ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ
9 καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.
10 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθή-
11 σονται. Μακάριοι οἱ διδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύ-
12 νης· ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἑρραῶν. Μα-
κάριοι ἐσε, ὅταν ἐνεδίωξαι ὑμᾶς καὶ διώξαι, καὶ
ἐπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα κατὰ ὑμῶν, ψευδόμενοι,
ἕνεκεν ἐμοῦ. Χαίrete καὶ ἀγαλλιᾶθε· ὅτι ὁ μισ-
θὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς ἑρανοῖς· ἔτω γάρ ἐδίωξαν
τὰς προφῆτας τὰς πρὸ ὑμῶν.

Et officia quædam illis proponit.

13 Ὑμεῖς ἐσε τὸ ἄλλας τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἄλλας
 14 μαρτυρῇ, ἐν τίνι ἀλιθίσεται; Εἰς ὅδὲν ἰσχύει ἔτι, ^{ἡμεῖς}
 15 εἰ μὴ βλαπθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ^{ἀνθρώπων}
 ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐσε τὸ φῶς τῶ κόσμου. Οὐ δύ-
 ναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρεος καμμένη. Οὐδὲ
 κάψει

καίσι λύχρον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ^{καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς}
ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχρίαν καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ
εἰσίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ Φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν 16
τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα,
καὶ δοξάσωσιν τὸν Πατέρα ὑμῶν, τὸν ἐν τοῖς ἑξαιμένοις.

Parz posterior pertinet ad omnes auditores, & docet:

1. *Messiam non abolere Legem moralem.*

Μὴ νομίσητε, ὅτι ἤλθον καταλύσαι τὸν νόμον ἢ 17
τὰς προφῆτας· οὐκ ἤλθον καταλύσαι, ἀλλὰ πλη- ^{abrogare, tollere}
ρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· Ἔως ἂν παρέλθῃ 18 ^{in a. f. l. g. g. d. n.}
ὁ ἔρανος καὶ ἡ γῆ, ἅτα ἐν ἡ ^{per}μία ^{per}κεραία ^{per} εἰς μὴ παρα- ^{per}
έλθῃ ἀπὸ τῶ νόμου, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὅς 19
εἰς ἓν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τῶν ἐλαχί-
στων, καὶ διδάξῃ ἕτω τὸς ἀδελφεοί, ἐλάχιστος
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἑραנῶν· ὅς δ' ἂν
ποῖται καὶ διδάξῃ, ἕτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν ἑραנῶν.

II. Meliorem praxin observandam esse, quam huc
usque a Phariseis observata fuit.

Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν ^{ἢ ἡ δικαιοσύνη} μὴ περισσεύῃ ἡ δικαιο- 20
σύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων,
ὃ μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

1. Circa præceptum quintum.

Ἠκούσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φο- 21
 νεύσεις· ὅς δ' ἂν φονεύσῃ, ἐνοχος ἔσαι τῇ κρίσει· ^{ὁ δὲ ἀποκτείνων τὸν σώματος}
 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ἀρνησόμενος τῷ ^{ἐν τῇ καρδίᾳ} 22
 ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκη, ἐνοχος ἔσαι τῇ κρίσει· ὅς δ'
 ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, ρακά, ἐνοχος ἔσαι τῷ ^{πρωτῷ} 23
 συνεδρίῳ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ, μάρτε, ἐνοχος ἔσαι εἰς τὴν ^{ἀγὴν}
 γέενναν τῆ πυρός· Ἐάν ᾖ προσφέρεις τὸ δῶρόν 23

σε ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ κεῖ μνηστῆς, ὅτι ὁ ἀδελ-
 24 φός σε ἔχει τί κατὰ σὲ· ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σε
 ἐμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον δι-
 ἀλῶν διὰ τῶ ἀδελφῶ σε, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφε-
 25 ρε τὸ δῶρόν σε. Ἰδοὺ εὐνοῶν τῶ ἀντιδίκῳ σε τα-
 χύ, ἕως ὅτε εἴ ἐν τῇ οἰᾷ μετ' αὐτῆ· μήποτε σε
 παραδῶ ὁ ἀντίδικός τῶ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε
 παραδῶ τῶ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθῇ.
 26 Ἀμὴν λέγω σοί, ἐὰν μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀπο-
 δῶς τὸν ἑκατὸν κοδαντήν.

2. Circa sextum.

27 Ἠκέσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ μοι-
 28 χεύετε. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ βλέπων
 γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἥδη ἐμοίχευ-
 29 σεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆ. Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς
 σε ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἐξέλε αὐτόν, καὶ βά-
 λε ἀπὸ σὲ· συμφέρε γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν
 τῶν μελῶν σε, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σε βληθῇ
 30 εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σε χεῖρ σκανδαλίζει
 σε, ἐκκόψον αὐτήν, καὶ βάλε ἀπὸ σὲ· συμφέρε
 γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σε, καὶ μὴ
 ὅλον τὸ σῶμά σε βληθῇ εἰς γέενναν.

3. Circa repudium.

31 Ἐρρέθη δὲ, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα
 32 αὐτῆ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
 ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, παρεκτός
 λόγῳ πορνείας, ποιεῖ αὐτήν μοιχεύουσαν· καὶ ὅς
 εἰς ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχεύεται.

4. Circa iuramentum.

33 Πάλιν ἠκέσατε, ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ
 ἐπιορκήσετε· ἀποδοῦστέ δὲ τῷ Κυρίῳ τὰς ὀρκους σε.
 Ἐγὼ

Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὀμῶσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ 34
 ἔρανῳ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τῷ Θεῷ· μήτε ἐν τῇ γῇ, 35
 ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς ἱερο-
 σόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τῷ μεγάλῃ βασιλεῶς.
 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σε ὁμώσης, ὅτι ἐ δύνασαι μίαν 36
 τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι. Ἐγὼ δὲ ὁ λό- 37
 γος ὑμῶν, ναί, ναί· ἔ, ἔ· τὸ δὲ περισσὸν τῶν,
 ἐκ τῆ ποιηρῆς ἐστίν.

5. Circa jus talionis.

Ἠκέσατε, ὅτι ἐρρέθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλ- 38
 μῆ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, 39
 μὴ ἀντιζηῖν τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅς τις σε ῥαπίσῃ ἐπὶ
 τὴν δεξιάν σε σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλ-
 λην. Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶ- 40
 νά σε λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον. Καὶ 41
 ὅς τις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἐν, ὑπάγε μετ' αὐτῆ
 δύο. Τῷ αἰτῶντί σε δίδε· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ 42
 σε δανείσασθαι, μὴ ἀποστραφῆς.

6. Circa amorem proximi.

Ἠκέσατε, ὅτι ἐρρέθη· Ἀγαπήσεις τὸν πλη- 43
 σίον σε, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σε. Ἐγὼ δὲ λέ- 44
 γω ὑμῖν· Ἀγαπάτε τὰς ἐχθρὰς ὑμῶν, εὐλογεῖ-
 τε τὰς κατὰρῶμενας ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τὰς μι-
 σῶντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεα-
 ζόντων ὑμᾶς, καὶ διακόντων ὑμᾶς· ὅπως γένησθε 45
 υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν, τῷ ἐν ἑρανοῖς· ὅτι τὸν ἥλιον
 αὐτῆ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηρὰ καὶ ἀγαθὰ, καὶ
 βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Ἐάν γὰρ ἀγα- 46
 πήσῃτε τὰς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχε-
 τε; ἐχὶ καὶ οἱ τῶν ἐχθρῶν τὸ αὐτὸ ποιεῖσι; Καὶ εἰάν 47
 ἀσπασθῇτε τὰς ἀδελφὰς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν

- 48 ποιεῖτε· ἔχ' ἡ καὶ οἱ τελῶναι ἔτω ποιῶσιν· Ἔσθ' ὅτε ἐν ὑμῖν τέλει, ὥσπερ ὁ Πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἑρανοῖς, τέλειός ἐστι.

Cap.VI.

7. Circa eleemosynas.

1 ^{καὶ} Προσέχετε, τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμ-
προθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ δεαθῆναι αὐ-
τοῖς· εἰ δὲ μὴγε, μισθὸν οὐ ἔχετε παρὰ τῷ Πα-
2 τρὶ ὑμῶν, τῷ ἐν τοῖς ἑρανοῖς. Ὅταν ἐν ποιῆς
ἐλεημοσύνην, μὴ σάλπισις ἐμπροσθεν σε, ὥσπερ
οἱ ὑποκριταὶ ποιῶσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν
ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξαδιώσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώ-
πων. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχσιν τὸν μισθὸν αὐ-
3 τῶν. Σὺ δὲ ποιῶντος ἐλεημοσύνην, μὴ γινώτω ἡ
ἀριστερά σε, τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σε· ὅπως ἡ σε ἡ
4 ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ Πατὴρ σε, ὁ βλέ-
πων ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ
Φανερῷ.

8. Circa preces.

- 5 Καὶ ὅταν προσεύχη, ἔκ' ἔσθ' ὥσπερ οἱ ὑποκριταί,
ὅτι φιλέσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γυνί-
αις τῶν πλατεῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἀν-
φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
6 ἀπέχσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ, ὅταν προσεύ-
χη, εἰσελθε εἰς τὸ ταμιεῖον σε, καὶ κλείσας τὴν
θύραν σε, πρόσευχαί τῷ Πατρί σε, τῷ ἐν τῷ κρυ-
πτῷ· καὶ ὁ Πατὴρ σε, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ,
7 ἀποδώσει σοι ἐν τῷ Φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ
μὴ βαττολογησάτε, ὥσπερ οἱ ἔθνη· δοκῶσι γὰρ,
8 ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακηθήσονται. Μὴ
ἐν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς. Οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὃν
χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τῆ ὑμῶν αἰτήσας αὐτόν.

Οὕτως

Cap.VI. ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Οὕτως ἐν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν 9
τοῖς ἑρανοῖς. Ἀγιαθῆτω τὸ ὄνομά σε. Ἐλθέτω 10
ἡ βασιλεία σε. Γενηθῆτω τὸ θέλημά σε, ὡς ἐν 11
ἑρανοῖς, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν 12
ἐπιέσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰ ὀφει-
λήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέ-
ταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενεύγῃς ἡμᾶς εἰς πειρα- 13
σμόν. Ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πονηρᾶς. Ὅτι σὺ 14
ἐσὶν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς 15
τὰς αἰῶνας. Ἀμὴν. Ἐάν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀν-
θρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ 16
ὑμῖν ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἑράνιος. Ἐάν δὲ μὴ ἀφῆτε 17
τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἔδδ' ὁ 18
Πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

9. Circa jejuniium.

Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε, ὥσπερ οἱ ὑποκρι- 16
ται, συνθροπῶ. Ἀφανίζεσι γὰρ τὰ πρόσωπα 17
αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες. 18
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν.
Σὺ δὲ νηστεύων, ἀλειψάτω τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ 19
πρόσωπόν σε νύξαι· ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀν- 20
θρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ Πατρί σε, τῷ ἐν τῷ
κρυπτῷ, καὶ ὁ Πατὴρ σε, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυ-
πτῷ, ἀποδώσει σοι ἐν τῷ Φανερῷ.

10. Circa curam rerum temporalium.

Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, 19
ὅπερ σὺς καὶ βροῦσις ἀφανίζει, καὶ ὅπερ κλέπτει δια- 20
ρυσσάσι καὶ κλέπτει. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θη-
σαυροὺς ἐν ἑρανοῖς, ὅπερ ἔτε σὺς, ἔτε βροῦσις ἀφα-
νίζει, καὶ ὅπερ κλέπτει· ἀδύνατον γὰρ κλέπτει-
σιν. Ὅπερ γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται 21

- 22 καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. Ὁ λύχνος τῷ σώματι ἐστὶν
ὁ ὀφθαλμός· εἴαν ἔν ὁ ὀφθαλμός σε ἀπλῆς ἦ,
23 ὅλον τὸ σῶμά σε φωτεινὸν ἔσται. Ἐάν δὲ ὁ
ὀφθαλμός σε πονηρὸς ἦ, ὅλον τὸ σῶμά σε σκο-
τεινὸν ἔσται. Εἴ ἔν τὸ φῶς, τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστὶ, τὸ
24 σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίως δε-
λεῦεν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον
ἀγαπήσει ἢ ἐνὸς ἀνδέχεται, καὶ τῷ ἑτέρῳ κατα-
φραγήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δελεῦεν καὶ μαμμωναί.
25 Διὰ τῆτο λέγω ὑμῖν· μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ
ὑμῶν, τί φάγητε, καὶ τί πίνητε· μηδὲ τῷ σώμα-
τι ὑμῶν, τί ἐνδύσῃτε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστὶ
26 τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τῷ ἐνδύματι; Ἐμ-
βλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τῷ ἔραν, ὅτι ἔσπεί-
ρουν, ἐδὲ θερίζουσιν, ἐδὲ συναγρῶσιν εἰς ἀποθή-
κας, καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐρανὶος τρέφει αὐτά·
27 ἔχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ ἐξ
ὑμῶν, μεριμνῶν, δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡμέ-
28 ραν αὐτῷ πῆχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύματος τί
μεριμνᾶτε; Καταμαρτύρετε, τὰ κρίναι τῷ ἀγγε-
29 λῷ πῶς αὐξάνει· ἔ κοπιᾷ, ἐδὲ νήθει. Λέγω δὲ
ὑμῖν, ὅτι ἐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτῷ
30 περιεβάλετο, ὡς ἐν τέτων. Εἰ δὲ τὸν χρῆτον τῷ
ἀγγεῷ, σήμερον ὄντα, καὶ αὐριον εἰς κλίβανον βαλ-
λόμενον, ὁ Θεὸς ἔτιως ἀμφιένυσιν, ἔ πολλῶ μάλ-
31 λον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ ἔν μεριμνήσητε, λέ-
γοντες· Τί φάγωμεν, ἢ τί πῖωμεν, ἢ τί περιβα-
32 λώμεθα; πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ.
Οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐρανὶος, ὅτι χρεῖστε
33 τέτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-
λείαν τῷ Θεῷ, καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτῷ καὶ ταῦ-
34 τα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ ἔν μεριμνή-
σῃτε

σῃτε εἰς τὴν αὐριον. Ἡ γὰρ αὐριον μεριμνήσει τὰ
ἑαυτῆς. *Ἀρετὴν τῇ ἡμέρᾳ ἢ κακίᾳ αὐτῆς.*

II. Circa judicia de aliis Et semet ipsis.

Cap. VII.

- Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Ἐν ᾧ γὰρ κρί- 1
ματι κρίνετε, κριθήσεσθε καὶ ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖ- 2
τε, ἀντιμετρηθήσεσθε ὑμῖν. Τί δὲ βλέπετε τὸ 3
κάρφος, τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῷ ἀδελφῷ σε, τὴν 4
δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν ἐκταναοῖς; Ἡ πῶς 4
ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σε· Ἄφες, ἐκβάλω τὸ κάρφος 5
ἀπὸ τῷ ὀφθαλμῷ σε· καὶ ἰδὲ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ 5
ὀφθαλμῷ σε; Ὑποκρίτα, ἐκβαλε πρῶτον τὴν 5
δοκὸν ἐκ τῷ ὀφθαλμῷ σε, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκ-
βαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τῷ ὀφθαλμῷ τῷ ἀδελφῷ σε.

III. Regulas aliquot miscellas proponit.

1. Sancta hominibus profanis non esse credenda.

- Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τὰς 6
μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε 7
καταπατήσωσιν αὐτὰς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ 8
σραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

2. Preces ardentius fundendas.

- Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρή- 7
σετε· κρούετε, καὶ ἀνοίγεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ 8
αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει· καὶ τῷ 9
κρούοντι ἀνοίγεται. Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρω- 9
πος, ὃν εἴαν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτῷ ἄρτον, μὴ λίθον 10
ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ εἴαν ἰσχυρὸν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν 10
ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ ἔν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἵ- 11
δατε δόματα ἀγαθὰ δίδοναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πό-
σω μᾶλλον ὁ Πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἐρανοῖς, δώσει
ἀγαθὰ τοῖς αἰτῶσιν αὐτὸν;

B

3. Summ

3. Summ cuique tribuendum.

- 12 Πάντα ἔν, ὅσα ἀν θέλητε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ἔτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· ἔτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

4. Per portam angustam ingrediendum.

- 13 Εἰσελθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεία ἡ πύλη, καὶ ευρυχωρὴς ἡ ὁδός, ἡ ἀπαγέσθαι εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσέρχοντες δι' αὐτῆς. Ὅτι στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός ἡ ἀπάγεται εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

5. A falsis prophetis cavendum.

- 14 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσθωεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς, μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σαφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβολῶν σῦκα; Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρπὸς καλὸς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρπὸς πονηρὸς ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρπὸς πονηρὸς ποιεῖν, ἢ δὲ δένδρον σαπρὸν καρπὸς καλὸς ποιεῖν. Πᾶν δὲ δένδρον, μὴ ποιεῖν καρπὸν καλόν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πυρὶ βιάλεται. Ἀραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἑρραίων· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς με, τοῦ ἐν ἑρανοῖς. Πολλοὶ ἐρῶσιν μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε, Κύριε, ἔγωγε τῷ σῷ ὀνόματι προσεφικεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε

ἐμολογήσω αὐτοῖς· Ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

6. Verbum Dei non audiendum solum, sed et obediendum.

- Πᾶς ἔν ὅστις ἀκούει με τὰς λόγους τὰς τούτας, καὶ ποιεῖ αὐτάς, ὁμοιωσάτω αὐτὸν ἀνδρὶ Φρονίμῳ, ὅστις οἰκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτῆ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἀνεμοὶ, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἐκ ἔπεσε· τεθεμελιώθη γάρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων με τὰς λόγους τὰς τούτας, καὶ μὴ ποιῶν αὐτάς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις οἰκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτῆ ἐπὶ τὴν ἄμμῳ. Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευσαν οἱ ἀνεμοὶ, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. Καὶ ἐγένετο, ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς λόγους τὰς τούτας, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδασχῇ αὐτῆ. Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτὰς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ ἔχων ὡς οἱ γραμματεῖς.

SECTIO XIV.

Christus sanat leprosum.

Cap. VIII.

- Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τῆ ὄρας, ἠκολέθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. Καὶ ἰδὲ, λεπρὸς ἐλθὼν προσεκύνη αὐτῷ, λέγων· Κύριε, ἐάν θέλῃς, δύνασάί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτενάσας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω, καθαρίσθης. Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίθη αὐτῆ ἡ λέπρα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Οὐα, μηδενὶ εἰπῆς· ἀλλ' ὑπάγε, σεαυτὸν δειξὼν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέειπε τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

SECTIO

Luc. 7, 1-10

SECTIO XV.

Christus sanat servum centurionis.

5 **Ε**ἰπελθόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναεὺν, προσήλ-
θεν αὐτῷ ^{κατακλιθεὶς} ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν αὐτόν,
6 καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου ^{κατακλιθεὶς} βεβλήται ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ ^{κατακλιθεὶς} παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. Καὶ λέ-
γει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν.
8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύριε, ἐκ
εἰμι ἰκανὸς, ἵνα με ὑπὸ τὴν σέγγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ
9 μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ
γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν, ἔχων ὑπὲρ
ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τῷ τῷ, πορεύθητι, καὶ
πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, ἔρχε, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ
μου, ποίησον τὸτο, καὶ ποιεῖ. Αἰκίσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
10 ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθεῖσιν· Ἀμὴν λέγω
11 ὑμῖν, ἐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτῳ πλῆθι εὐρεῖται. Λέ-
γων δὲ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν
ἤξουσιν, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ, καὶ
Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἑβραίων.
12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκό-
τος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
μὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατον-
13 τάρχῳ· Ὑπαγε, καὶ, ὥς ἐπίστευσας, γένηθήτω
σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ᾠρᾷ ἐκείνῃ.

SECTIO XVI.

Christus sanat socrum Petri.

14 **Κ**αὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν
15 ^{κατακλιθεὶς} πενθεράν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρετῶσαν.
Καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν
ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.

SECTIO

SECTIO XVII.

Christus multos agrotos sanat.

Οὐκίας δὲ γενομένης, προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμο- 16
ζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα
λόγῳ, καὶ πάντας τὰς κακὰς ἔχοντας ἐθεράπευ-
σεν. Ὅπως πληρωθῇ τὸ ἰηθὲν διὰ Ἡσαΐας τῷ 17
προφῆτῃ, λέγοντος· Ἀντὶς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν
ἐλάβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς 18
πολλὰς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς
τὸ πέραν.

SECTIO XVIII. Luc. 9, 38, Luc. 9, 42

Christus duobus male quærentibus recte respondet.

Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ 19
Διδάσκαλε, ἀκολοθεῖσά σοι, ὅπως εἴαν ἀπέρχῃ.
Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Δι' ἀλώπεκες (Φωλεὲς) 20
ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ τῆ ἔρως κατασκηνοῦσιν·
ὁ δὲ υἱὸς τῶ ἀνθρώπου ἔκχεα πᾶν τὴν κεφαλὴν κλί-
νη. Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ 21
Κύριε, ἐπιτρέφόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θά-
ψαι τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ 22
Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τὰς νεκρὰς θάψαι τὰς
ἑαυτῶν νεκρὰς.

SECTIO XIX. Luc. 9, 38-41 Luc. 9, 42-45

Christus æstum maris sedat.

Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐ- 23
τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδὲ, σεισμός· 24
γὰρ ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύ-
πτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθισεν.
Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤγειραν αὐτόν, 25
λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. Καὶ 26

λέγει αὐτοῖς· Τί θελοὶ ἐσε, ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερ-
 27 ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύ-
 μασαν, λέγοντες· Ποταπὸς ἐστὶν ἔτος, ὅτι καὶ οἱ
 ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούσιν αὐτῷ;

SECTIO XX.

Luc. 8, 26-35
Christus daemonium ejicit.

28 Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν, εἰς τὴν χώραν
 τῶν Γεργεσηνῶν, ὑπῆντησαν αὐτῷ δύο δαιμο-
 νιζόμενοι, ἐκ τῶν μνηστῶν ἐξερχόμενοι, καλεσθε-
 29 οὖν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινα παρελθεῖν διὰ τῆς ἐδῆ
 ἐκείνης. Καὶ ἰδὼς ἐκραξαν, λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ
 σοι, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἢ ληθες ὡς προκαλε-
 30 σάνισαι ἡμᾶς; Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη
 31 χοίρων πολλῶν βοσκομένη. Οἱ δὲ δαίμονες παρε-
 κάλεον αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπι-
 στρέψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.
 32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες
 ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. Καὶ ἰδὼς, ὡρ-
 33 μήσε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τὴν κρημνὴν
 εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν ταῖς ὕδασι.
 34 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν
 πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονι-
 ζομένων. Καὶ ἰδὼς, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συν-
 ἀντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλε-
 σαν, ὥπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ἐρίων αὐτῶν.

SECTIO XXI.

Christus sanat paralyticum.

Cap. IX.

1 Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν
 2 εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδὼς, προσέφερον αὐ-
 τῷ

τῷ παραλυτικῷ, ἐπὶ κλίνῃ βεβλημένον. Καὶ ἰδὼν
 ὁ Ἰησοῦς τὴν πίσιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ·
 Θάρσει, τέκνον· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σε.
 Καὶ ἰδὼς, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· 3
 Οὗτος βλασφημεῖ. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυ- 4
 μῆσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ὡς τί ὑμεῖς ἐνθυμῆσθε πο- 5
 νηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γὰρ ἐστὶν εὐκο- 6
 πώτερον; εἶπεν· ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι; ἢ 7
 εἰπεῖν· ἐγείρα καὶ περιπάτει; Ἰνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι 8
 ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέν-
 ναι ἁμαρτίας· (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ)·
 Ἐγερθεὶς ἄρῃ σε τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν
 οἶκόν σε. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐ- 7
 τῷ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξα- 8
 σαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς
 ἀνθρώποις.

SECTIO XXII. *Luc. 9, 1-10*

*Christus, Matthaeo vocato, cum publicanis
 cibum capit.*

Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον 9
 κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, ἐπὶ τὸν τελευτῶν, Ματθαῖον λεγόμε-
 νον. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ αἰσθασ-
 10 ῶς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο, αὐτῷ ἀνακειμέ-
 νῳ ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδὼς, πολλοὶ τελευτῶν καὶ ἁμαρ-
 τωλῶν ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μα-
 11 θηταῖς αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς
 μαθηταῖς αὐτοῦ· Διὰ τί μετὰ τῶν τελευτῶν καὶ
 12 ἁμαρτωλῶν ἐδίδει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ Ἰη-
 σοῦς ἀκέσας, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ
 13 ἰσχύοντες ἰατρῶν· ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Πορευ-
 θέντες δὲ μάθετε, τί ἐστὶν· Ἐλεον θέλω, καὶ ἐ-
 θυσίαν. Οὐ γὰρ ἦλθον καλεῖσθαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρ-
 τωλὰς εἰς μετανοίαν.

SECTIO XXIII.

Christus jejunia discipulorum suorum intermissa defendit.

- 14 **Τ**ότε προτέρχοντα αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννης,
λέγοντες· Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νη-
15 στεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταὶ σου ἢ νηστεύουσιν; Καὶ
ἔειπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ
Φύλλου πεθεῖν, ἐφ' ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστὶν ὁ θυμὸς;
Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρδῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ
16 θυμὸς, καὶ τότε νηστεύουσιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει
ἐπιβλημα ὅπως ἀνάσῃ ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ.
17 **Χ**εῖρον χρίσμα γίνεται. Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον
εἰς ἀσκήν παλαιάν· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται εἰς αἰσχοί,
καὶ ὁ οἶνος ἐκχέεται, καὶ οἱ αἰσχοὶ ἀπολύνται· ἀλλὰ
βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκήν καινὴν, καὶ ἀμ-
φότερα συντηρῶνται.

SECTIO XXIV.

Christus, sanata hæmorrhousa, filiam Jairo excitat.

- 18 **Τ**αῦτα αὐτῷ λαλῶντος αὐτοῖς, ἰδὼν ἄρχων ἐλ-
θὼν προσκύνει αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ θυγά-
τηρ μου ἄρτι ἐτελευτήσεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν
19 χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. Καὶ ἐγενεθὲς
ὁ Ἰησοῦς ἠκολέθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
20 (καὶ ἰδὼν, γυνὴ αἰμαρρῶσα δώδεκα ἔτη, προσελθὼ-
σα ὀπίθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου τοῦ Ἰησοῦ αὐτῆς.
21 Ἐλεγε γάρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐάν μόνον ἀψάμαι τῷ
22 ἱματίῳ αὐτοῦ, σωθήσομαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστρα-
φείς, καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε· Θάρσει, θύγατερ· ἡ
πίστις σε σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς
23 ὥρας ἐκείνης.) Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν
τῆς

SECTIO XXV.

Christus duobus cæcis visum restituit.

- Κ**αὶ παράγοντι ἐκείθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολέθησαν
αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κραζόντες καὶ λέγοντες·
Ἐλέησον ἡμᾶς, υἱὲ Δαβὶδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰ-
κίαν, προσήλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς· Πιστεύετε, ὅτι δύναμαι τῶτο ποιῆσαι;
λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε. Τότε ἥψατο τῶν
ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίσιν ὑμῶν
γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεώχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλ-
μοί· καὶ ἐνεβριμῆσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
Ὁρατε, μὴδεὶς γνωσκέτω. Οἱ δὲ ἐξελθόντες διε-
φήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

SECTIO XXVI.

Christus e muto demonium ejicit.

- Α**ὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδὼν, προσήνεγκαν αὐτῷ
ἄνθρωπον κωφόν, δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκ-
βλήθητος τῷ δαιμονίῳ, ἐλάλησεν ὁ κωφός. Καὶ
ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Ὅτι οὐδέποτε ἐφά-
νη ἔτις ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἐλέγον·
Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ
δαιμόνια.

SECTIO XXVII.

Christus ministerium suum varie exercet.

- 35 **Κ**αὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύττων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Ἰδὼν δὲ τὸ ὄχλος, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι καὶ ἐρριμμένοι, ὡσεὶ πρόβατα, μὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θεισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἔργα γάται ὀλίγοι. Δεήθητε ἐν τῷ κυρίῳ τῷ θεισμῷ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θεισμὸν αὐτοῦ.

SECTIO XXVIII.

Christus Apostolis vocatis monita varia proponit.

Cap. X.

- 1 **Κ**αὶ προσκαλεσάμενος τὸς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος ὁ τῷ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελαῖτης· Ἰάκωβος ὁ τῷ Ἀλφαῖ, καὶ Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδὼς αὐτόν. Τέττες τὸς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγέλλας αὐτοῖς, λέγων·
- Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθῃτε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθῃτε. Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκῃ Ἰσραὴλ.

Πορευ-

- Πορεύόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν ἐρανῶν. Ἀδενῶντας θεραπεύετε, λεπρὰς καθαρίζετε, νεκρὰ ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσῃτε χρυσόν, μηδὲ ἀργυρὸν, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζῶνας ὑμῶν, μὴ ἰμάντας εἰς ὀστέον, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδον. Ἄξιός γάρ ἐστι ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐσθλὸς. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε, τίς ἐν αὐτῇ ἀξίος ἐστὶ καθεῖναι, ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. Καὶ ἐάν μὲν ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐάν δὲ μὴ ἡ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Καὶ ὅς ἐάν μὴ δεξίται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκέσῃ τὰς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐκτινάξτε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.
- Ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων. Γίνεσθε ἐν φόβῳ, ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι, ὡς αἱ περιτερεαί. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. Παραδώσονται γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαρτυρώσονται ὑμᾶς. Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἐνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν δὲ παραδιδώσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε, πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ᾧρᾳ, τί λαλήσητε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐσεὶ οἱ λαλῶντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τῷ Πατρὶ ὑμῶν τὸ λαλῶν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατήρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα

22 τέκνα ἐπὶ γυνεῖς, καὶ θανατώσασιν αὐτές. Καὶ
 ἔσθε μετ' ἐμὲ ὑπο πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Ὁ
 23 δὲ ὑπομένει εἰς τέλος, ἔστος σωθήσεται. Ὅταν
 δὲ διακωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς
 τὴν ἄλλην. Ἀμὴν γάρ λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ ^{καταλάβετε} ^{καταλάβετε}
 24 τὰς πόλεις τὰς Ἰσραὴλ, ἕως ἃν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ
 25 ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκα-
 λον, ἐδὲ ὁ δὸς ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἀρκετὸν
 τῷ μαθητῇ, ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ,
 καὶ ὁ δὸς ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην
 Βεελζεβὺλ ἐκάλεσαν, πόσω μᾶλλον τὰς οἰκίας αὐ-
 26 τῆς; Μὴ ἔν φοβηθῆτε αὐτές. Οὐδὲν γάρ ἐστι
 κεκαλυμμένον, ὃ ἂν ἀποκαλυφθῇσεται· καὶ κρυ-
 27 πτόν, ὃ ἔγνωθήσεται. Ὁ λέγων ὑμῖν ἐν τῇ σκο-
 τία, ἔπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὁ εἰς τὸ ἔσ ἀκούετε,
 28 κηρύττετε ἐπὶ τῶν δαμάτων. Καὶ μὴ φοβηθῆτε
 ἀπὸ τῶν ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν
 μὴ δυναμένων ἀποκτείνειν· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν
 29 δυναμένον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γένε-
 νῃ. Οὐχὶ δύο σερῖα ἀσσαρίε πωλεῖται; καὶ ἐν
 30 ἑξ αὐτῶν ἑ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἀντιτὴ Πατρός
 31 ὑμῶν. Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶ-
 32 σαι ἡριθμούνται εἰς. Μὴ ἔν φοβηθῆτε πολλῶν
 33 σερῖων διαφέρετε ὑμᾶς. Πᾶς ἔν ὅσις ὁμολογή-
 σαι ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω
 34 καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς μου, τῷ ἐν
 35 ἑρανοῖς. Ὅσις δ' ἂν ἀρνήσονται με ἔμπροσθεν τῶν
 ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἔμπροσθεν τοῦ
 Πατρὸς μου, τῷ ἐν ἑρανοῖς. Μὴ νομίσητε, ὅτι ἤλ-
 34 θον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν. Οὐκ ἤλθον βαλεῖν
 35 εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. Ἠλθον γάρ διχάσαι
 ἀνθρώπον κατὰ τὸ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα
 κατὰ

κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νόμφην κατὰ τῆς
 πενθερᾶς αὐτῆς. Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου αἱ οἰ-
 36 κιακαὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ
 37 ἐμὲ, ἂν ἐστι με ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέ-
 38 ρα ὑπὲρ ἐμὲ, ἂν ἐστι με ἄξιος. Καὶ ὅς ἂν λαμβάνει
 τὸν σάκεον αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, ἂν ἐστι
 39 με ἄξιος. Ὁ εὐρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει
 αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰκεν
 40 ἐμὲ, εὐρήσει αὐτήν. Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δὲ
 41 χεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστεί-
 λαντά με. Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα
 προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχο-
 42 μένος δικαίον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψε-
 ται. Καὶ ὅς ἂν ἴποισι ἑνα τῶν μικρῶν τούτων
 43 σπυρίων ψυχῶν μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν
 λέγω ὑμῖν, ἂν μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων
 τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τῷ
 44 δίδασκεν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

SECTIO XXIX. *Luc. 10. 1-12.*

Christus discipulis Joannis ostendit, se esse
 verum Messiam.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀνέστας ἐν τῷ δεσμῷ τῆς αἰχμαλω-
 2 τῆς, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐ-
 3 τῶν, ἔειπεν αὐτοῖς· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον
 4 προσδοκῶμεν; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
 5 τοῖς· Πορευθέντες ἀπαγγεῖλατε Ἰωάννῃ, ὅτι ἀκού-
 6 ετε καὶ βλέπετε. Τυφλοὶ ἀναβλέψουσιν, καὶ χω-
 7 λοὶ περιπατήσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ
 8 ἀκούσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελί-
 9 ζονται. Καὶ μακάριός ἐστιν, ὅς ἂν μὴ σκανδαλι-
 10 σθῇ ἐν ἐμοί.

SECTIO XXX.

Oratio Christi de Joanne habet partes tres.

1. De persona illius.

- 7 **Τ**έτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ἑσχατοῖς περὶ Ἰωάννου· τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμῳ σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδὲ, οἱ ταῖς μαλακαὶ φορέντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσὶν.
- 9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτη. Οὗτος γάρ ἐστι, περὶ ᾧ γέγραπται· ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σε, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐγγύς γέγραπται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν μέζων Ἰωάννου τῷ βαπτιστῇ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἑβραίων, μέζων αὐτῷ ἐστίν.

2. De felicitate ejus temporis, quo Joannes venit.

- 12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τῷ βαπτιστῇ ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν ἑβραίων βιάζεται, καὶ βιάζεται ἀρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προσφύτησαν. Καὶ εἰ θέλετε δεῖξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας, ὁ μέλλων ἐρχέσθαι.
- 15 Ὁ ἔχων ἅτα ἀκούει, ἀκούτω.

3. De negligentia hominum illo tempore viventium.

- 16 Τίμι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεάν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶν παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθημένοις, καὶ προσφωνέουσιν τοῖς ἐταίροις αὐτῶν, καὶ λέγουσιν· Ὁυλησάμεν ὑμῖν, καὶ ἔκ ἀρχήσαςθε· ἐδρηγήσαμεν ὑμῖν, καὶ

ἔκ ἐκείνου ἐκόνταθε. Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης, μήτε ἐδιδόναι, μήτε πίνειν· καὶ λέγουσι· Δαίμονιον ἔχει. Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐδιδόναι καὶ πίνειν· ἰδὲ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ αἰμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων αὐτοῦ.

SECTIO XXXI.

Christus exprobrat quibusdam civitatibus incredulitatem.

- Τ**ότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσαι δυνάμεις αὐτῷ, ὅτι ἐμετενόησαν· Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, καὶ σοὶ Βηθσαϊδάν· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις, αἱ γινόμεναι ἐν ὑμῖν, πόλαι αὖ ἐν σοὶ καὶ σποδῶ μετενόησαν. Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ, Καπερναεὺμ, ἡ ἕως τοῦ ἔβρανῃ ὑψωθεῖσα, ἕως ἄρτι καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις, αἱ γινόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν αὖ μέχρι τῆς σήμερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοὶ.

SECTIO XXXII.

Christus humiles et simplices regni sui cives esse ostendit.

- Ε**ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔπεν· Ἐξομολογήσασθαι σοὶ, Πάτερ, Κύριε τοῦ ἔβρανῃ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ ὑποτακτοῖς. Ναί, ὁ Πατήρ, ὅτι ἕως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρὸς μου· καὶ ὅς ἐστις ἐπὶ πάντων τῶν ἑσχατοῦ, καὶ ὁ Πατήρ· ὁ δὲ τῶν

τὸν Πατέρα τις ἐπιγνώσκει, εἰ μὴ ὁ Υἱὸς, καὶ ὁ
 28 εἰς βέλῃται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρὸς
 με, πάντες οἰκοπιῶντες καὶ πεφοβημένοι, καὶ γὰρ
 29 ἀνάπαυσω ὑμᾶς. Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς,
 καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πραῖος εἰμι καὶ ταπεινός
 τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς
 30 ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον
 μου ἐλαφρὸν ἐστίν.

Luc. 12, 23-24 Luc. 11, 2. SECTIO XXXIII.

Christus discipulos, spicas Sabbatho vellentes,
 defendit.

Cap. XII.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάβ-
 βασιδιὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ
 ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν σάχους, καὶ ἐδίεν.
 2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ Ἰδῶντες αὐτῶν· Ἰδὲ, οἱ μαθη-
 3 ταὶ σε ποιεῖν, ὃ ἐν ἐξέσει ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Ὁ
 δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβὶδ,
 4 ὅτε ἐπείνασεν αὐτός, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; Πῶς
 εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ἁρτές τῆς
 προθέσεως ἔφαγεν, ὅς ἐκ ἐξόν ἦν αὐτῷ φαγεῖν,
 5 ἐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἡ
 ἐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββατον οἱ ἱε-
 6 ρεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλῆσαι, καὶ ἀναί-
 7 τιοί εἰσι; Λέγω δὲ ὑμῖν· ὅτι τὰ ἱερὰ μείζων ἐστίν
 8 τοῦ σώματος· καὶ ἂν καταδικάτατε τὰς ἀναίτιας. Κύριος
 γάρ ἐστι καὶ τῶ σαββάτῳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Luc. 12, 25-26 Luc. 11, 2-3 SECTIO XXXIV.

Christus manum aridam sanat.

9 Καὶ μεταβαὶς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν
 10 αὐτῶν. Καὶ ἰδὲ, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων
 ξηράν.

καὶ ἐπὶ τῷ αὐτῷ, λέγοντες· Εἰ ἐξ-
 11 εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν
 αὐτῷ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄν-
 12θρωπος, ὃς ἔχει πρόβατον ἐν, καὶ εἰς ἐμπέση
 τὸ τοῖς σάββασι εἰς βάθυνον, ἐχί κρατήσῃ αὐ-
 13τό, καὶ ἐγείρῃ; Πόσω ἐν διαφέρει ἄνθρωπος
 14πρόβατον; ὥστε ἐξέσι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.
 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτεινον τὴν χεῖρά σου.
 Καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀποκατεσάθη ὑγιής, ὡς ἡ ἁλὴ.
 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβέβηκεν ἐλαβόν κατ' αὐτῷ ἐξέλ-
 15δόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

SECTIO XXXV.

Modestia Christi. Luc. 12, 15-16 Mat. 23, 19-20, 21-22

16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνὸς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἡκο-
 17 λήθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευ-
 18 σεν αὐτὸς πάντας· καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα
 19 μὴ φανερόν αὐτὸν ποιήσωσιν. Ὅπως πληρωθῇ
 20 τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐα τοῦ προφήτου, λέγοντος· Ἰδὲ
 21 ὁ παῖς μου, ὃν ἠρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν
 22 εὐδόκησεν ἡ ψυχή μου· θήσω τὸ Πνεῦμά μου ἐπ' αὐ-
 23τόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἐθνέσιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρί-
 24 σαι, ἐδὲ κραυγάζει· ἐδὲ ἀκούει τις ἐν ταῖς πλα-
 25 τεύμασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Κάλανον συγτετριμμένον
 26 κατεάγει, καὶ λῖνον τυφόμενον ἐσθλεύει· ἕως ἂν
 27 ἐκβάλῃ εἰς νῆκος τὴν κρίσιν. Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι
 28 αὐτοῦ ἐδὲν ἐλπίεσι.

SECTIO XXXVI.

Christus demonium ejicit, et factum purgat.

29 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλός
 30 καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν
 31 τυφλὸν

- 23 τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι ὁτός
 24 ἐστὶν ὁ υἱὸς Δαβὶδ; Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκέσαντες εἶπον· Οὗτος ἐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν τῷ
 25 βεελζεβὺλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνδυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς·

Oratio Christi hac occasione habita est, quia Pharisei post hoc miraculum blasphemias tum voces emisserunt, v. 24. tum cogitationes habuerunt, v. 25. Hinc partes ejus sunt duæ:

Prior, contra voces blasphemias directæ, ostendit, se auxilio diaboli non eiecisse dæmonium, 1) quia Satanæ sibi ipsi contrariari non potest; v. 25. 26. 2) quia Judæi eodem modo dæmonas eiecissent; v. 27. 3) quia hoc ipso ostendit, se esse Messiam; v. 28. 4) quia ostendit, se robustiorem esse Satana; v. 29. 5) quia blasphemias de operibus divinis non remittuntur.

Posterior contra cogitationes blasphemias hæc profert: 1) quod tales cogitationes animum malum indicant; v. 33 - 35 2) quod ratio illarum reddenda sit. v. 36. 37.

- Πᾶσα βασιλεία, ^{ἐκ τῆς οὐρανῆς} μεριδύσα καὶ ἑαυτῆς, ἐρη-
 26 μάται καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία, μεριδύσα καὶ ἑαυτῆς, ἐσαθῆσεται. Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς τὸν σα-
 27 τανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμεριδύῃ· πῶς ἔνθα-
 28 θῆσεται ἡ βασιλεία αὐτῆς; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν βεελ-
 29 ζεβὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκ-
 30 βάλλουσιν; διὰ τῆτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί. Εἰ
 31 δὲ ἐγὼ ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα
 32 ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ πῶς
 33 δύνα-

- δυναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ
 34 τα σκευὴ αὐτοῦ διαρπάσαι, εἰ μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυ-
 35 ρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει; Ὁ 30
 36 μὴ ὢν μετ' ἐμῶν, κατ' ἐμῶν ἐστὶ· καὶ ὁ μὴ συνάγων
 37 μετ' ἐμῶν, σκορπίζει. Διὰ τῆτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα
 38 ἀμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώ-
 39 ποις· ἡ δὲ τῆ Πνεύματος βλασφημία ἐν ἀφεθή-
 40 σεται τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ὅς ἂν εἴπῃ λόγον
 41 κατὰ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς
 42 ὁ ἂν εἴπῃ κατὰ τὸν Πνεύματος τὸ ἅγιον, ἐκ ἀφε-
 43 θῆσεται αὐτῷ, ἔτε ἐν τῇ αἰῶνι, ἔτε ἐν τῷ μέλ-
 44 λοντι. Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν 33
 45 καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον σα-
 46 πρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρὸν· ἐκ γὰρ τῆ
 47 καρπῆ τοῦ δένδρου γινώσκειται. Γεννήματα ἐχιδ- 34
 48 νῶν, πῶς δύναδε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ
 49 γὰρ τῆ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λα-
 50 λᾷ. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τῆ ἀγαθῆς θησαυ- 35
 51 ρῆς τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ καὶ ὁ πονη-
 52 ρὸς ἄνθρωπος ἐκ τῆ πονηρῆς θησαυρῆς ἐκβάλλει
 53 πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν· Ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀγερὸν ὃ 36
 54 ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσεται περὶ αὐτοῦ
 55 λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σε 37
 56 δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σε καταδικαθήσῃ.

Interrumpitur hæc oratio per verba Phariseorum, qui signum aliquod petebant: quod Christus recusat.

- Τότε ἀπεκρίθησαν τινες τῶν γραμματέων καὶ 38
 39 Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ
 40 σε σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· 39

Oratio altera Christi habet partes quatuor:
1) signum ipsis negatur; v. 39. 2) signum verum
temporis Messiae proponitur; v. 39. 40. 3) exem-
plum gentilium, qui sine signis crediderunt, pro-
ponitur; v. 41. 42. 4) ut incredulitatem et in-
durationem caveant, monentur. v. 43-45.

- Γενεα πονηρά καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ,
καὶ σημεῖον ὃ δεδιθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
40 Ἰωανᾶ τῆ προφῆτε. Ὡς περ γὰρ ἦν Ἰωανᾶς ἐν τῇ
κοιλίᾳ τῆ κήτης τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας
ἔτως ἔσται ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς
41 τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες Νινευῖται
ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης,
καὶ κατακρινῶσιν αὐτήν· ὅτι μετενέησαν εἰς τὸ
κήρυγμα Ἰωανᾶ καὶ ἰδὲ, πλεῖον Ἰωανᾶ ᾧδε. Βα-
42 σίλισσα νοτὲ ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν
ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκῆσαι τὴν σοφίαν Σο-
43 λομῶντος· καὶ ἰδὲ, πλεῖον Σολομῶντος ᾧδε. Ὅταν
δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τῆ ἀνθρώ-
44 πη, διέρχεται δι' αἰνῶντων τόπων, ζητῶν ἀναπαύ-
σιν, καὶ οὐκ εὐρίσκει. Τότε λέγει· Ἐπιτρέφω εἰς
τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει
συχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κεκοσμημένον.
45 Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ
ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ
εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνονται τὰ ἔσχατα
τῆ ἀνθρώπου ἐκείνη χεῖρονα τῶν πρώτων. Οὕτως
ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

SECTIO XXXVII.

Christus, qui mater et fratres sui sint, docet.

Εἴ τι δὲ αὐτὸ λαλῶντος τοῖς ὄχλοις, ἰδὲ, ἡ μήτηρ 46
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσῆκεσαν ἔξω. ζητῶντες
αὐτῷ λαλῆσαι. Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Ἰδὲ, ἡ μήτηρ 47
σε καὶ οἱ ἀδελφοὶ σε ἔξω ἐσήκασιν. ζητῶντες σοι
λαλῆσαι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔπε τῷ εἰπόντι 48
αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελ-
φοί μου; Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὰς 49
μαθητάς αὐτοῦ, ἔπεν· Ἰδὲ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ
ἀδελφοί μου. Ὅς γὰρ ἂν ποιῇ τὸ θέλημα τοῦ 50
Πατρὸς μου, τὸ ἐν οὐρανοῖς, αὐτὸς μου ἀδελφός,
καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστὶ.

SECTIO XXXVIII. *Mat. 4, 23. Luc. 9, 18. 13, 18-21.*

Christus Regnum caelorum, h. e. Ecclesiam N. T.
per varias similitudines depingit, nonnullas
etiam explicat.

Cap. XIII.

Εἰ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς 1
οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ 2
συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν
εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθεῖσθαι. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰσῆκει. Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς 3
πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ὑψὺ σπείρετε, 4
ἰδὲ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τῶν σπείρειν. Καὶ ἐν τῷ
σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν καὶ
ἦλθε τὰ πετεινά, καὶ κατέφαγεν αὐτά. Ἄλλα 5
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπερ οὐκ ἔχει γῆν πολ-
λὴν καὶ εὐθείως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βά-
θος γῆς· ἡλίθι δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, 6
καὶ, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηραίνθη. Ἄλλα δὲ 7
ἐπέσεν

ἔπεσεν ἐπὶ ταῖς ἀκάνθαις· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκάν-
 8 θαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. Ἀλλὰ δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
 τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδε καρπὸν· ὁ μὲν ἑκα-
 9 τὸν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων
 ὦτα ἀκούειν, ἀκούτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ· Διὰ

11 τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; Ὁ δὲ ἀποκρι-
 θείς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶσθαι τὰ
 μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν ἑρηνῶν· ἐκείνοις δὲ ἔ-

12 δέδοται. Ὅσις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ

περισσευθήσεται· ὅσις δὲ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει, ἀρ-

13 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τῆτο ἐν παραβολαῖς αὐ-

τοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες ἔβλεπεσι, καὶ ἀκού-

14 οντες ἔκ ακέουσιν, ἐδὲ συνιῶσι. Καὶ ἀναπληρῆται

ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα· Αὐτῷ

ἀκούσετε, καὶ ἔ μὴ συνήτε· καὶ βλέποντες

15 βλέψετε, καὶ ἔ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη

γὰρ ἡ καρδία τῶ λαῷ τῆτε, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως

ἤκυσαν, καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμυσαν, ὥστε

μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκού-

σῶσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ

16 ἰάσωμαι αὐτούς. Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί,

ὅτι βλέπεσι καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει.

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· Ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δι-

καιοὶ ἐπεθύμησαν ἰδεῖν, ἃ βλέπετε, καὶ ἔκ εἶδον·

18 καὶ ἀκούσαι, ἃ ἀκούετε, καὶ ἔκ ἤκουσαν. Ὑμεῖς

19 ἔκ ακέσατε τὴν παραβολὴν τῆ σπείροντος. Παν-

τός ακέοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ

θυμῶντος, ἔρχεται ὁ ποιητὴς, καὶ ἀρπάξει τὸ

ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· ἔτος ἔστιν, ὁ παρὰ

20 τὴν ὁδὸν σπαρείς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς,

ἔτος ἔστιν, ὁ τὸν λόγον ακέων, καὶ εὐθύς μετὰ

χαρᾶς

χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· αὐτὸς ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν 21

ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλί-

ψεως ἡ διαρριζήσεται διὰ τὸν λόγον, εὐθύς σκανδαλιζέται.

Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρείς, ἔτος ἔστιν, ὁ τὸν 22

λόγον ακέων· καὶ ἡ μέριμνα τῆ αἰῶνος τῆτε, καὶ ἡ

ἀπάτη τῆ πλεῖστε συμπίπτει τὸν λόγον· καὶ ἀκαρ-

πος γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπα-

23 ρείς, ἔτος ἔστιν, ὁ τὸν λόγον ακέων, καὶ συνιῶν ὅς

τὸν καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξή-

κοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

Ἀλλὴν παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· 24

Ὁμοιωθὴ ἡ βασιλεία τῶν ἑρηνῶν ἀνθρώπων σπεί-

25 ροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ

καθεύδειν τὸς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτῷ ὁ ἐχθρὸς,

καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνά μέσον τῆ σίτου, καὶ ἀπῆλ-

26 θεν. Ὅτε δὲ ἐβλαστήσεν ὁ χέρτος, καὶ καρπὸν

ἐποίησε, τότε ἔφανε καὶ τὰ ζιζάνια. Προσελ-

27 θόντες δὲ οἱ δούλοι τῆ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ· Κύ-

ρις, ἔχθι καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ;

28 πόθεν ἔκ εἶται τὰ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς·

Ἐχθρὸς ἀνθρώπου τῆτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ δούλοι

εἶπον αὐτῷ· Θέλεις ἔκ ἀπελθόντες συλλέξωμεν

αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη· Οὐ· μήποτε, συλλέγοντες 29

τὰ ζιζάνια, ἐκρίζωσιντε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.

Ἀφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρω μέχρι τῆ θερι-

30 σμῆ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆ θερismῆ ἔρω τοῖς θερι-

σαῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε

αὐτά εἰς δεσμὰς, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά·

τὸν δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν αἰποθήκην μου.

Ἀλλὴν παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· 31

Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἑρηνῶν κοκκῷ σιναπε-

28 αῖς, ὃν λαβὼν ἀνθρώπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐ-

55 Οὐχ ἑτός ἐστιν ὁ τῷ τέκτονος υἱός; ἔχι ἡ μήτηρ
αὐτῆ λέγεται Μαριάμ; καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ Ἰα-
56 κώβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰάκωβος; καὶ αἱ
ἀδελφαὶ αὐτῆ ἔχι πάσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν
57 ἐν τέτρω ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν
αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἐστὶ προφή-
της ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτῆ, καὶ ἐν τῇ
58 οἰκίᾳ αὐτῆ. Καὶ ἐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολ-
λας, διὰ τὴν ἀπίστιαν αὐτῶν.

SECTIO XL.

Cap. XIV. *Joannes Baptista ab Herode interficitur.*

1 **Ε**ν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἦκεσεν Ἡρώδης ὁ τετράρ-
2 χης τὴν ἀκοήν Ἰησοῦ, καὶ εἶπε τοῖς πασι
αὐτῷ· Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς
ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τῶ αἱ δυνάμεις
3 ἐνεργῶσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρώδης, κρατήσας
τὸν Ἰωάννην, ἐδήσεν αὐτὸν, καὶ ἔδετο ἐν φυλακῇ,
διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τῷ ἀδελφῷ
4 αὐτῆ. Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξε-
5 σαι ἔχειν αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι,
ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν ἔχον.
6 Γενεσίαν δὲ ἀγομέγων τῷ Ἡρώδῃ, ἀρχίστατο ἡ θυ-
γάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρεσε τῷ
7 Ἡρώδῃ· ὅθεν μετ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δένα-
8 ὅ ἐστιν αὐτήσχηται. Ἡ δὲ, προβιβαδίσαι ὑπὸ τῆς
μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν
9 κεφαλὴν Ἰωάννου τῷ βαπτιστῆ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ
βασιλεὺς· διὰ δὲ τῶ ὅρκου, καὶ τῶ συναναι-
10 μένους, ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπε-
11 φάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη
ἡ κεφαλὴ αὐτῆ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ,
καὶ

καὶ ἠνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες 12
οἱ μαθηταὶ αὐτῆ ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐ-
τό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. Καὶ 13
ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς
ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν.

SECTIO XLI.

Christus quinque millia hominum cibo exiguo saturat.

Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ 14
ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε 14
πολὺν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ 15
ἐδεδράπευσε τὰς ἀρτῶν αὐτῶν.
Ὁψίας δὲ γενόμενης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μα- 16
θηταὶ αὐτῆ, λέγοντες· Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ 17
ἡ ὥρα ἤδη παρελήθεν· ἀπέλυσεν τὰς ὄχλους, ἵνα 18
ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς 19
βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν 20
ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δοτε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ 21
δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὥδε, εἰ μὴ πέντε ἄρ-
τες, καὶ δύο ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐ-
τες ὥδε. Καὶ κελεύσας τὰς ὄχλους ἀνακλιθῆναι 19
ἐπὶ τὰς χόρτας, καὶ λαβὼν τὰς πέντε ἄρτας καὶ
τὰς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐ-
λόγησε· καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τὰς 20
ἄρτας· οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον 21
πάντες, καὶ ἔχορτάσθησαν. Καὶ ἦσαν τὸ περισ-
σεύοντων κλασμάτων, δώδεκα κοφίνες πλήρεις.
Οἱ δὲ ἐδιδόντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πέντακισχίλιοι, 22
χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδιῶν.

SECTIO XLII.

Christus in mari ambulat.

- 22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τὰς μαθητάς
αὐτῷ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐ-
τὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως ἃ ἀπολύσῃ τὰς ὄχλους.
23 Καὶ ἀπολύσας τὰς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ'
ἰδίαν προσεύχασθαι. Ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος
24 ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἦδη μέσον τῆς θαλάσσης
ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων ἦν γὰρ ἐναν-
25 τίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτός
ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς
26 θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ
τὴν θάλασσαν περιπατῶντα, ἐταράχθησαν. λέ-
γοντες Ὅτι φάντασμα ἐστὶ καὶ ἀπὸ τῆς φόβης
27 ἐκραζάν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
28 λέγων· Θαρσῆτε, ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβῆσθε. Ἀπο-
κριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ,
29 κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ὁ δὲ
εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβάς ἀπὸ τῆς πλοῖα ὁ Πέ-
τρος, περιπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς
30 τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβή-
θη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἐκραζε,
31 λέγων· Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐκ-
τείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτὸν, καὶ λέγει αὐ-
32 τῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; Καὶ ἐμβάν-
33 των αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκίπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ
δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέ-
γοντες· Ἀληθῶς Θεὸς υἱὸς εἶ.

SECTIO

5. / 10. / 11. / 12. / 13. / 14. / 15. / 16. / 17. / 18. / 19. / 20. / 21. / 22. / 23. / 24. / 25. / 26. / 27. / 28. / 29. / 30. / 31. / 32. / 33. / 34. / 35. / 36. / 37. / 38. / 39. / 40. / 41. / 42. / 43. / 44. / 45. / 46. / 47. / 48. / 49. / 50. / 51. / 52. / 53. / 54. / 55. / 56. / 57. / 58. / 59. / 60. / 61. / 62. / 63. / 64. / 65. / 66. / 67. / 68. / 69. / 70. / 71. / 72. / 73. / 74. / 75. / 76. / 77. / 78. / 79. / 80. / 81. / 82. / 83. / 84. / 85. / 86. / 87. / 88. / 89. / 90. / 91. / 92. / 93. / 94. / 95. / 96. / 97. / 98. / 99. / 100. / 101. / 102. / 103. / 104. / 105. / 106. / 107. / 108. / 109. / 110. / 111. / 112. / 113. / 114. / 115. / 116. / 117. / 118. / 119. / 120. / 121. / 122. / 123. / 124. / 125. / 126. / 127. / 128. / 129. / 130. / 131. / 132. / 133. / 134. / 135. / 136. / 137. / 138. / 139. / 140. / 141. / 142. / 143. / 144. / 145. / 146. / 147. / 148. / 149. / 150. / 151. / 152. / 153. / 154. / 155. / 156. / 157. / 158. / 159. / 160. / 161. / 162. / 163. / 164. / 165. / 166. / 167. / 168. / 169. / 170. / 171. / 172. / 173. / 174. / 175. / 176. / 177. / 178. / 179. / 180. / 181. / 182. / 183. / 184. / 185. / 186. / 187. / 188. / 189. / 190. / 191. / 192. / 193. / 194. / 195. / 196. / 197. / 198. / 199. / 200. / 201. / 202. / 203. / 204. / 205. / 206. / 207. / 208. / 209. / 210. / 211. / 212. / 213. / 214. / 215. / 216. / 217. / 218. / 219. / 220. / 221. / 222. / 223. / 224. / 225. / 226. / 227. / 228. / 229. / 230. / 231. / 232. / 233. / 234. / 235. / 236. / 237. / 238. / 239. / 240. / 241. / 242. / 243. / 244. / 245. / 246. / 247. / 248. / 249. / 250. / 251. / 252. / 253. / 254. / 255. / 256. / 257. / 258. / 259. / 260. / 261. / 262. / 263. / 264. / 265. / 266. / 267. / 268. / 269. / 270. / 271. / 272. / 273. / 274. / 275. / 276. / 277. / 278. / 279. / 280. / 281. / 282. / 283. / 284. / 285. / 286. / 287. / 288. / 289. / 290. / 291. / 292. / 293. / 294. / 295. / 296. / 297. / 298. / 299. / 300. / 301. / 302. / 303. / 304. / 305. / 306. / 307. / 308. / 309. / 310. / 311. / 312. / 313. / 314. / 315. / 316. / 317. / 318. / 319. / 320. / 321. / 322. / 323. / 324. / 325. / 326. / 327. / 328. / 329. / 330. / 331. / 332. / 333. / 334. / 335. / 336. / 337. / 338. / 339. / 340. / 341. / 342. / 343. / 344. / 345. / 346. / 347. / 348. / 349. / 350. / 351. / 352. / 353. / 354. / 355. / 356. / 357. / 358. / 359. / 360. / 361. / 362. / 363. / 364. / 365. / 366. / 367. / 368. / 369. / 370. / 371. / 372. / 373. / 374. / 375. / 376. / 377. / 378. / 379. / 380. / 381. / 382. / 383. / 384. / 385. / 386. / 387. / 388. / 389. / 390. / 391. / 392. / 393. / 394. / 395. / 396. / 397. / 398. / 399. / 400. / 401. / 402. / 403. / 404. / 405. / 406. / 407. / 408. / 409. / 410. / 411. / 412. / 413. / 414. / 415. / 416. / 417. / 418. / 419. / 420. / 421. / 422. / 423. / 424. / 425. / 426. / 427. / 428. / 429. / 430. / 431. / 432. / 433. / 434. / 435. / 436. / 437. / 438. / 439. / 440. / 441. / 442. / 443. / 444. / 445. / 446. / 447. / 448. / 449. / 450. / 451. / 452. / 453. / 454. / 455. / 456. / 457. / 458. / 459. / 460. / 461. / 462. / 463. / 464. / 465. / 466. / 467. / 468. / 469. / 470. / 471. / 472. / 473. / 474. / 475. / 476. / 477. / 478. / 479. / 480. / 481. / 482. / 483. / 484. / 485. / 486. / 487. / 488. / 489. / 490. / 491. / 492. / 493. / 494. / 495. / 496. / 497. / 498. / 499. / 500. / 501. / 502. / 503. / 504. / 505. / 506. / 507. / 508. / 509. / 510. / 511. / 512. / 513. / 514. / 515. / 516. / 517. / 518. / 519. / 520. / 521. / 522. / 523. / 524. / 525. / 526. / 527. / 528. / 529. / 530. / 531. / 532. / 533. / 534. / 535. / 536. / 537. / 538. / 539. / 540. / 541. / 542. / 543. / 544. / 545. / 546. / 547. / 548. / 549. / 550. / 551. / 552. / 553. / 554. / 555. / 556. / 557. / 558. / 559. / 560. / 561. / 562. / 563. / 564. / 565. / 566. / 567. / 568. / 569. / 570. / 571. / 572. / 573. / 574. / 575. / 576. / 577. / 578. / 579. / 580. / 581. / 582. / 583. / 584. / 585. / 586. / 587. / 588. / 589. / 590. / 591. / 592. / 593. / 594. / 595. / 596. / 597. / 598. / 599. / 600. / 601. / 602. / 603. / 604. / 605. / 606. / 607. / 608. / 609. / 610. / 611. / 612. / 613. / 614. / 615. / 616. / 617. / 618. / 619. / 620. / 621. / 622. / 623. / 624. / 625. / 626. / 627. / 628. / 629. / 630. / 631. / 632. / 633. / 634. / 635. / 636. / 637. / 638. / 639. / 640. / 641. / 642. / 643. / 644. / 645. / 646. / 647. / 648. / 649. / 650. / 651. / 652. / 653. / 654. / 655. / 656. / 657. / 658. / 659. / 660. / 661. / 662. / 663. / 664. / 665. / 666. / 667. / 668. / 669. / 670. / 671. / 672. / 673. / 674. / 675. / 676. / 677. / 678. / 679. / 680. / 681. / 682. / 683. / 684. / 685. / 686. / 687. / 688. / 689. / 690. / 691. / 692. / 693. / 694. / 695. / 696. / 697. / 698. / 699. / 700. / 701. / 702. / 703. / 704. / 705. / 706. / 707. / 708. / 709. / 710. / 711. / 712. / 713. / 714. / 715. / 716. / 717. / 718. / 719. / 720. / 721. / 722. / 723. / 724. / 725. / 726. / 727. / 728. / 729. / 730. / 731. / 732. / 733. / 734. / 735. / 736. / 737. / 738. / 739. / 740. / 741. / 742. / 743. / 744. / 745. / 746. / 747. / 748. / 749. / 750. / 751. / 752. / 753. / 754. / 755. / 756. / 757. / 758. / 759. / 760. / 761. / 762. / 763. / 764. / 765. / 766. / 767. / 768. / 769. / 770. / 771. / 772. / 773. / 774. / 775. / 776. / 777. / 778. / 779. / 780. / 781. / 782. / 783. / 784. / 785. / 786. / 787. / 788. / 789. / 790. / 791. / 792. / 793. / 794. / 795. / 796. / 797. / 798. / 799. / 800. / 801. / 802. / 803. / 804. / 805. / 806. / 807. / 808. / 809. / 810. / 811. / 812. / 813. / 814. / 815. / 816. / 817. / 818. / 819. / 820. / 821. / 822. / 823. / 824. / 825. / 826. / 827. / 828. / 829. / 830. / 831. / 832. / 833. / 834. / 835. / 836. / 837. / 838. / 839. / 840. / 841. / 842. / 843. / 844. / 845. / 846. / 847. / 848. / 849. / 850. / 851. / 852. / 853. / 854. / 855. / 856. / 857. / 858. / 859. / 860. / 861. / 862. / 863. / 864. / 865. / 866. / 867. / 868. / 869. / 870. / 871. / 872. / 873. / 874. / 875. / 876. / 877. / 878. / 879. / 880. / 881. / 882. / 883. / 884. / 885. / 886. / 887. / 888. / 889. / 890. / 891. / 892. / 893. / 894. / 895. / 896. / 897. / 898. / 899. / 900. / 901. / 902. / 903. / 904. / 905. / 906. / 907. / 908. / 909. / 910. / 911. / 912. / 913. / 914. / 915. / 916. / 917. / 918. / 919. / 920. / 921. / 922. / 923. / 924. / 925. / 926. / 927. / 928. / 929. / 930. / 931. / 932. / 933. / 934. / 935. / 936. / 937. / 938. / 939. / 940. / 941. / 942. / 943. / 944. / 945. / 946. / 947. / 948. / 949. / 950. / 951. / 952. / 953. / 954. / 955. / 956. / 957. / 958. / 959. / 960. / 961. / 962. / 963. / 964. / 965. / 966. / 967. / 968. / 969. / 970. / 971. / 972. / 973. / 974. / 975. / 976. / 977. / 978. / 979. / 980. / 981. / 982. / 983. / 984. / 985. / 986. / 987. / 988. / 989. / 990. / 991. / 992. / 993. / 994. / 995. / 996. / 997. / 998. / 999. / 1000.

SECTIO XLIII.

Christus aegrotos solo tactu sanat.

- Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησα- 34
ρέθ. Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς τό- 35
πης ἐκείνης, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκεί-
νην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τὰς κακῶς
ἔχοντας. Καὶ παρεκάλεν αὐτὸν, ἵνα μόνον 36
ἄψωνται τῇ κρασπέδῃ τῇ ἱματίῃ αὐτῆς καὶ ὅσοι
ἤψαντο, διεσώθησαν.

SECTIO XLIV.

Christus circa traditiones humanas Phariseos
redarguit, et populum melius informat

Cap. XV.

- Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύ- 1
μων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·
Διὰ τί οἱ μαθηταὶ σε παραβαίνεισιν τὴν παράδοσιν 2
τῶν πρεσβυτέρων; Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας
αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐδώκιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 3
εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν
ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; Ὁ 4
γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων· Τίμα τὸν πατέρα
σε, καὶ τὴν μητέρα· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ 5
μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγε-
τε· Ὃς ἂν ἐπὶ τῷ πατρὶ, ἢ τῇ μητρὶ· Δῶρον, 6
ὃ ἐὰν ἐξ ἐμῆ, ἀφ' ἑλθῇ καὶ ἐμὴ τιμὴ τὸν πα-
τέρα αὐτῆς, ἢ τὴν μητέρα αὐτῆς καὶ κενωσάτω 7
τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.
Ὑποκριταί, καλῶς προσφίτευστε περὶ ὑμῶν· Ἡσαΐ- 8
ας, λέγων· Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς ὅτιος τῷ στόματι 9
αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσὶ με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία
αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμῆ. Μάτην δὲ σέ- 9
βον.

βονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, ἔπεν αὐ-
11 τοῖς· Ἀκούετε καὶ συνίετε. Οὐ τὸ εἰσερχόμενον
εἰς τὸ σῶμα ^{καὶ εἰς τὴν κοιλίαν} κοῖται τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπο-
ρευόμενον ἐκ τοῦ σώματος, ^{ἐκ τῆς καρδίας ἐκ τῆς φωνῆς ἐκ τῆς φαντασίας} τὲτο κοινῶι τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῷ ἔπεν αὐ-
τῷ· Οἶδας, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες τὸν λό-
γον, ἐσκανδαλίσθησαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔπε·

13 Πᾶσα φυτεία ἣν ἐκ ἐφύτευσεν ὁ Πατήρ μου ὁ

14 ἑράνιος, ἐκριζωθήσεται. Ἀφετε αὐτάς· ὁδηγοὶ

15 ἀμφοτέροις εἰς βόθυνον πεσόντα. Ἀποκριθεὶς δὲ

ὁ Πέτρος ἔπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολ-

16 ἤν ταύτην. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπεν· Ἀκμὴν ἢ ὑμεῖς

17 ἀσύνετοί ἐστε; Οὐκ ἔχετε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπο-

18 ρευόμενον εἰς τὸ σῶμα, ^{καὶ εἰς τὴν κοιλίαν} εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, ἢ

19 κοινῶι τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρ-

χονται διαλογισμοὶ πονηροὶ, Φόνος, μοιχεύειαι, πορ-

νεύειαι, ^{καὶ κλοπαί} κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι.

20 Ταῦτα ἐξὶ ταῖς κοινῶνται τὸν ἄνθρωπον· το δὲ ἀνί-

πτοις χερσὶ φαγεῖν, ἢ κοινῶι τὸν ἄνθρωπον.

SECTIO XLV.

Christus e filia Cananææ demoniam ejicit.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν εἰς τὰ

22 μέγη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδὼς, γυνὴ Κανα-

ναία, ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξεληθῆσα, ἐκραύγα-

σεν αὐτῷ, λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ Δα-

βίδ·

βίδ· ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ δὲ 23

ἐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ

μαθηταὶ αὐτῷ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυ-

σον αὐτήν, ὅτι κραεῖ ἐπίδεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀπο- 24

κριθεὶς ἔπεν· Οὐκ ἀπετάλην, εἰ μὴ εἰς τὰ πρό-

βατα τὰ ἀπολωλότα οἴκῃ Ἰσραὴλ. Ἡ δὲ ἔλ- 25

θῆσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει

μοι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔπεν· Οὐκ ἐστὶ καλὸν 26

λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυ-

ναρίοις. Ἡ δὲ ἔπε· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυ- 27

νάγια ἐδίδες ἀπὸ τῶν ψυχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ

τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκρι- 28

θεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔπεν αὐτῇ· Ὡ γύναι, μεγάλη σε ἡ

πίστις· γενηθήτω σοι, ὥς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυ- 29

γάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

SECTIO XLVI.

Christus multos sanat.

Καὶ μεταβοῶς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν 29

θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς

τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ 30

ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μετ' αὐτῶν χωλούς, τυφλούς,

κωφούς, ^{καὶ κληῖδες} κληῖδες, καὶ ἑτέρας πολλὰς· καὶ ἔρριπν

αὐτὸς παρὰ τὰς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐθεράπευ-

σεν αὐτούς· ὥς τὸς ὄχλους θαυμάσαι, βλέπον- 31

τας κωφὸς λαλῶντας, κληῖδες ὑγιείς, χαλῶς

περιπατῶντας, καὶ τυφλὸς βλέποντας· καὶ ἐδό-

ξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραὴλ.

SECTIO XLVII.

Christus quatuor millia hominum septem panibus

et paucis piscibus saturat.

- 32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος τὰς μαθητάς αὐ-
τῆ, εἶπε· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη
ἡμέρας τρεῖς προσμένει μοι, καὶ ἐκ ἔχθαι, τί
Φάγωσι· καὶ ἀπολύσαι αὐτὰς νῆσταις ἐθέλω, μή-
ποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτῆ· Πόθεν ὑμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσῶ-
τοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσόντον; Καὶ λέγει
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσας ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον·
Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ ἐκέλευσε τοῖς
ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ λαβὼν τὰς
ἐπτὰ ἄρτους καὶ τὰς ἰχθύδας, εὐχαριστήσας ἔκλασε,
καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτῆ· οἱ δὲ μαθηταὶ τῶν
ὄχλων. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν·
καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων ἑπτὰ στυ-
ρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ ἐδίδοντες ἦσαν τετρακιχί-
λιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ
ἀπολύσας τὰς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλ-
θεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά. *ἡμεῖς οὐκ ἔχοντες τὴν ἀποκρίσιν*

S E C T I O XLVIII.

*Christus Phariseos signa temporum praesentium
exquirere docet.*

Cap.XVI.

- 1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ σαδδουκαῖοι,
πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτόν, σημεῖον ἐκ τῆ
2 ἑρανεῖς ἐπιδείξαι αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
αὐτοῖς· Ὁψίας γενομένης, λέγετε· Εὐδία· πῦρ
3 ἔρξει γὰρ ἐξ ἑρανος. Καὶ πάλιν· Σήμερον χειμῶν·
πῦρραζει γὰρ συνναζών ὁ ἑρανος. Ὑποκριταί, τὸ
μὲν πρόσωπον τῶ ἑρανεῖς γινώσκετε διακρίνειν· τὰ
4 δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν ἐξ ἀνάγκης· Γενεὰ πονηρὰ
καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον ἐξ ἀνάγκης
ταύτης, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάν· τῶ προφήτε. Καὶ
καταλιπὼν αὐτὰς, ἀπῆλθε. *SE.*

Cap.XVI. KATA MATΘAION.

S E C T I O XLIX.

*Christus a fermento Phariseorum cavendum
esse monet.*

- Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῆ εἰς τὸ πέραν, 5
ἐπελαθοντο ἄρτους λαβεῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ- 6
πεν αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύ-
μης τῶν Φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων. Οἱ δὲ διελο- 7
γίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους ἐκ ἐλά-
βομεν. Γινέσθαι δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τί διαλο- 8
γίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους ἐκ ἐλά-
βετε; Οὐπω νοεῖτε, ἐδὲ μνημονεύετε τὰς πέντε 9
ἄρτους τῶν πεντακιχλίων, καὶ πόσας κοφίνους
ἐλάβετε; Οὐδὲ τὰς ἐπτὰ ἄρτους τῶν τετρακιχι- 10
λίων, καὶ πόσας στυρίδας ἐλάβετε; Πῶς ἐ νοε- 11
τε, ὅτι ἐπεὶ ἄρτοι εἶπον ὑμῖν προσέχειν ἀπὸ
τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ σαδδουκαίων; Τίτε 12
συνήκατε, ὅτι ἐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶ
ἄρτοι, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδασκῆς τῶν Φαρισαίων καὶ
σαδδουκαίων.

S E C T I O L.

Apostolorum confessio de Christo.

- Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς 13
Φιλίππε, ἡρώτα τὰς μαθητάς αὐτῆ, λέγων·
τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τῆ 14
ἀνθρώπου; Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν
βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἰερεμίαν,
ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ 15
τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέ- 16
τρος εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τῆ Θεοῦ τῶ ζῶν-
τος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Μα- 17
κάριος εἶ, Σίμων βαρεῖ Ἰωάν, ὅτι σάρεξ καὶ αἵμα

ἐκ ἀπεκαλύψε σοι, ἀλλ' ὁ Πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς
 18 ἑρανοῖς. Καὶ γὰρ σοι λέγω, ὅτι συ εἶ Πέτρος
 καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω με τὴν ἐκκλη-
 19 σίαν καὶ πύλαι αὐτῆς οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς. Καὶ
 δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν ἑρανῶν
 καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς
 ἑρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυ-
 20 μένον ἐν τοῖς ἑρανοῖς. Τότε διεσείλατο τοῖς μα-
 θηταῖς αὐτῆς, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν Ἰη-
 σὺς ὁ Χριστός.

SECTIO LI.

Christus passionem suam discipulis annunciat.

- 21 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησὺς δεικνύειν τοῖς μαθη-
 ταῖς αὐτῆς, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱερο-
 σόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων,
 καὶ ἀρχιερέων, καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆ-
 22 ναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσλα-
 βόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτὸν
 λέγων· Ἰησὺς σοι, Κύριε, ὃ καὶ ἐστὶς τοῦτο.
 23 Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὑπαγε ὀπίσω
 μου, σατανα· σκάνδαλον μου εἶ, ὅτι ἐφρονεῖς τὰ
 τῶ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

SECTIO LII.

*Christus docet, quomodo sectatores sui comparati
 esse debeant.*

- 24 Τότε ὁ Ἰησὺς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτῆς· Εἴ τις
 θέλει ὀπίσω με ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν,
 καὶ ἀρπάξῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι.
 25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆς σῶσαι, ἀπο-
 λέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆς

ἐνεκεν

ἐνεκεν ἐμῆς, εὐρήσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται 26
 ἄνθρωπος, εἰάν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ
 27 ψυχὴν αὐτῆς ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀν-
 τίστασμα τῆς ψυχῆς αὐτῆς; Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς
 28 τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐ-
 τῆς, μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώ-
 σει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, εἰσὶν τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γε-
 29 σονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
 που ἔρχομενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

SECTIO LIII.

Christus coram discipulis glorificatur.

Cap. XVII.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἑξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησὺς
 τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψη-
 λὸν κατ' ἰδίαν. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐ-
 τῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος·
 τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ὡς τὸ φῶς.
 Καὶ ἰδὲ, ὠφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἠλίας, μετ'
 3 αὐτοῦ συλαλῆντες. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε
 4 τῷ Ἰησῷ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμῶς ὧδε εἶναι· εἰ
 θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηναίς, σοὶ μίαν, καὶ
 Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ. Ἐτι αὐτῆς ἱλαλῶν
 5 τος, ἰδὲ, νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκέπασεν αὐτούς· καὶ
 ἰδὲ Φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ
 υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτὸν ἀκούετε.
 Καὶ ἀκέσαντες οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον
 6 αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν
 7 ὁ Ἰησὺς ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ
 μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τὰς ὀφθαλμούς αὐ-
 8 τῶν, εὐόνα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ
 9

D 2

κατα-

καταβαινόντων αὐτῶν ἀπὸ τῆ ὄρεις, ἐνετέλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Μηδενὶ εἶπητε τὸ ἔραμα, ἕως ἃ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.

SECTIO LIV.

Christus discipulis, de Elia rogantibus, respondet.

- 10 **Κ**αὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί ἔν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίας 11
δὲ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκα- 12
ταστήσει πάντα. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθε· καὶ ἐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν. Οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώ- 13
που μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. Τότε συνήκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ Ἰωάννη τῆ βαπτιστῆς εἶπεν αὐτοῖς.

SECTIO LV.

Christus lunaticum curat.

- 14 **Κ**αὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσήλ- 15
θεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετὼν αὐτῷ, καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν με τὸν υἱόν, ὅτι σελήνιαζε- 16
ται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλὰκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλὰκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνευ- 17
κα αὐτόν τοῖς μαθηταῖς σε, καὶ ἐκ ἡδυνήθησαν αὐτόν θεραπεύσαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· 18
Ὡ γενεὰ ἀπίστος καὶ διεστραμμένη, ἕως ποτε εσο- μαί μεθ' ὑμῶν; ἕως ποτε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ 19
μοι αὐτόν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθερα- 20
πεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσ- ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον· 20
Διὰ τί ἡμεῖς ἐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰησοῦς

Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπίστιαν ὑμῶν. Ἀμὴν· γὰρ λέγω ὑμῖν, εἰὰν ἔχητε πίσιν ὡς κόκκον σινα- πews, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τέτω· Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ καὶ μεταβήσεται· καὶ ὅθεν ἀδυνατίσει ὑμῖν. 21
Τέτο δὲ τὸ γένος ἐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευ- χῇ καὶ νηστείᾳ.

SECTIO LVI.

Christus passionem et resurrectionem suam praedicat.

Αναστρεφόμενων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν 22
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου παραδῶσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτε- 23
νῶσιν αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

SECTIO LVII.

Christus tributum pendit.

Ελθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναεὺν, προσήλθον 24
οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον· Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν & τελεῖ τὰ δίδραχμα; 25
Λέγει· Ναί. Καὶ ὅτε ἐσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προσέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, 26
Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνου- σι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλοτρίων; Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Ἀπὸ 27
τῶν ἄλλοτρίων. Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀραγε ἐλεύ- θεροὶ εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐ- 28
τούς, πορεύεις εἰς τὴν θάλασσαν βάλει ἀγκίστρον, καὶ τὸν ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοι- 29
ξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις σαττήρα· ἐκείνου λα- βὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σε.

SECTIO LVIII.

Christus, occasione ab ambitione discipulorum.
sumta, de variis rebus docet.

C. XVIII.

- 1 **Ε**ν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰη-
σοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μέζων ἐστὶν ἐν τῇ βα-
2 σιλείᾳ τῶν ἑβραίων; Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰη-
3 σὺς παίδιον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ
ἐπεί·

1. Quomodo infantes imitari, & circa illos nos
gerere debeamus.

- Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῇτε, καὶ γένηθε
ὡς τὰ παῖδια, ἔ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν
4 τῶν ἑβραίων. Ὅστις ἂν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν, ὡς τὸ
παῖδιον τῆτο, ἕτος ἐστὶν ὁ μέζων ἐν τῇ βασιλείᾳ
5 τῶν ἑβραίων. Καὶ ὅς ἐάν δεχῇται παῖδιον τοιού-
6 τῳ ἐν ὀνόματι μου, ἐμὲ δεχεται. Ὅς δ' ἂν
σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων, τὸν πιστευόντων
εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμάσῃ μύλος ονί-
κός ἐπὶ τὸν τραχήλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν
τῷ πέλαγῳ τῆς θαλάσσης.

2. De scandalo vitando.

- Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων. Ἀνάγκη
γάρ ἐστιν εἰσελθεῖν τὰ σκάνδαλα. Πλὴν εἰ τῷ ἀν-
8 θρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ἃ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ
ἡ χεὶρ σε ἢ ὁ πᾶς σε σκανδαλίζει σε, ἔκκαψον
αὐτά, καὶ βάλε ἀπὸ σε. Καλόν σοι εἶναι εἰσελθεῖν
εἰς τὴν ζωὴν χαλὸν ἢ κυλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο
πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σε σκανδαλίζει σε, ἐξέλε αὐτόν,
καὶ βάλε ἀπὸ σε. Καλόν σοι εἶναι μόνον ὀφθαλμὸν εἰς
τὴν

τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν τῆ πυρός.

3. Se non querere, nisi contentos & perditos.

- Ὅρατε, μὴ καταφρονήσῃτε ἐνὸς τῶν μικρῶν τῶν
10 τῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οἱ ἀγγελοὶ αὐτῶν ἐν ἑρα-
νοῖς διὰ πάντος βλέπουν τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρὸς
11 μου, τῷ ἐν ἑβραίοις. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
12 πῃ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γέ-
νηται τινὶ ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανή-
θῃ ἐν ἑξ αὐτῶν· ἔχι ἀφείς τὰ ἐννενηκονταεννέα,
ἐπὶ τὰ ὅρη πορευθεὶς, ζητῇ τὸ πλανώμενον; Καὶ
13 ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαί-
ρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέας,
τοῖς μὴ πεπλανημένοις. Οὕτως ἔκ ἐστὶ θάλημα
14 ἐμπροσθεν τοῦ Πατρὸς ὑμῶν, τῷ ἐν ἑβραίοις, ἵνα
ἀπολήται εἰς τῶν μικρῶν τέτων.

4. De gradibus admonitionis circa fratrem pec-
cantem adhibendis.

- Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σε, ὑπάγε
15 καὶ ἐλεγξον αὐτὸν μεταξύ σε καὶ αὐτοῦ μόνος. Ἐὰν
σε ἀκούσῃ, ἐκέρθησας τὸν ἀδελφόν σε. Ἐὰν δὲ
16 μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σὲ ἓτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα
ἐπὶ τῷ σώματι δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πρὸς
17 αὐτόν. Ἐὰν δὲ παρὰ ταῦτα αὐτῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλη-
σίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακλήσῃ, ἔσται σοι
ὡς περ ὁ ἔθνικος καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
18 ὅσα ἐὰν δήσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν
τῷ ἑβραῶ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
λελυμένα ἐν τῷ ἑβραῶ.

5. De conjunctione precum.

- 19 Πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰάν δύο ὑμῶν συμφωνή-
σωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, περὶ παντός πραγματος ἔσάν
αὐτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τῷ Πατρὶ
20 μὲ, τῷ ἐν ἑβραίοις. Οὐ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνη-
μένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

SECTIO LIX.

*Christus docet, quoties fratri in nos peccanti
condonandum sit.*

- 21 Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε,
πάντακτις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ
22 ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σὺς· Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομη-
23 κοντάκις ἑπτὰ. Διὰ τῆτο ὁμοιωθῇ ἡ βασιλεία
τῶν ἑβραίων ἀνδράπων βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνα-
24 ραῖ λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξάμενος δὲ
αὐτὸς συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης
25 μυριάων ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτὸς ἀποδῆ-
ναί, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτὸς πρᾶξιναι, καὶ
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα
26 ἔχει, καὶ ἀποδοθῆναι. Περσὼν ἔν ὁ δούλος προσε-
κύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπὶ
27 ἐμοί, καὶ πάντα σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνιθεὶς
δὲ ὁ κύριος τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ
28 τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δούλος
ἐκείνος εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὀφείλεν
αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτόν ἐπι-
29 γε, λέγων· Ἀπόδος μοι ὃ, τι ὀφείλεις. Περσὼν
ἔν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τὰς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει
αὐτόν, λέγων· Μακροθύμησον ἐπὶ ἐμοί, καὶ
30 πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ ἐκ ἠθέλεν· ἀλλ'

ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν, ἕως ἃ ἀποδῷ
τὸ ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ
31 γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες διε-
σάφησάν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα.
Τότε προσκαλεσάμενος αὐτόν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει
32 αὐτῷ· Δὲλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκέλευν
ἀφήκ᾽ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. Οὐκ εἶδες καὶ
33 σὲ ἐλεῆσαι τὸν συνδούλόν σε, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέη-
σα; Καὶ ἐργαζοὺς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐ-
34 τὸν τοῖς βασανισαῖς, ἕως ἃ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλό-
μενον αὐτῷ. Οὕτω καὶ ὁ Πατήρ μου ὁ ἐπερά-
35 νιος ποιήσει ὑμῖν, εἰ μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν, τὰ παραπτώματα
αὐτῶν.

SECTIO LX.

*Christus cum Phariseis de repudio, libello repudii,
et in genere de conjugio disputat.*

Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς λόγους
1 τὰς τούτας, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλ-
θεν εἰς τὰ ἔρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τῆς Ἰορδάνης.
Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθερά-
2 πυσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, πειράζοντες
3 αὐτόν, καὶ λέγοντες αὐτῷ· Εἰ ἔξῃς ἀνδρώπῳ
ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πάσαν αἰτίαν;
Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι
4 ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν
αὐτούς; Καὶ εἶπεν· Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἁν-
5 δρώπῳ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσ-
κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο
εἰς

6 εἰς σάρκα μίαν; Ὡς ἐν ἑτὶ εἰσι δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ ἔν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζεται.

7 Λέγουσιν αὐτῷ· Τί ἔν Μωσῆς ἐνετείλατο δέναμι βιβλίον ἀποσταίει, καὶ ἀπολύσαι αὐτήν; Λέγεις αὐτοῖς· Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ ἐγένονεν ἔτω. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆς, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχεύεται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχεύεται.

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῆς· Εἰ ἔτως ἐστὶν ἡ αἰτία τῆς ἀνδρώπε μετὰ τῆς γυναίκος, ἐ συμφορεῖ γαμήσαι. Ὁ δὲ ἔπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωρῶσι τὸν λόγον τῆτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Εἰσὶ γὰρ εὐνῆχοι, οἷτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν ἔτω καὶ εἰσιν εὐνῆχοι, οἷτινες εὐνῆχθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνῆχοι, οἷτινες εὐνῆχισαν ἑαυτὲς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν ἑραυνῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρεῖτω.

SECTIO LXI.

Christus infantes bene recipit.

13 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπεν· Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με. Τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἑραυνῶν. Καὶ ἐπιθεῖς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

SECTIO

SECTIO LXII.

Christus adolescentem, qui perfectionem somniabat, redarguit.

Καὶ ἰδὲ, εἰς προσελθὼν ἔπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; Ὁ δὲ ἔπεν αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγαθόν; ἔδεις ἀγαθός, εἰ μὴ εἰς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγεις αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπεν· Τό· Οὐ φονεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις. Τίμα τὸν πατέρα σε, καὶ τὴν μητέρα. Καὶ Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε, ὡς σεαυτὸν. Λέγεις αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός με· τί ἔτι ὑστερῶ; Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὑπάγε, πώλησον σε τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν θρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. Ἀκέσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπένος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτῆς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλέσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἑραυνῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν· Εὐκοπώτερόν ἐστι, κάμηλον διὰ τρυπήματος βεβήδος διελθεῖν, ἢ πλέσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Θεοῦ εἰσελθεῖν. Ἀκέσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτῆς, ἔξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἔπεν αὐτοῖς· Περὰ ἀνθρώποις τὸ τοῦ ἀδύνατον ἐστὶ· παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατόν ἐστι.

SECTIO

SECTIO XLIII.

Christus. allata parabola, docet, mercedem ad homines pro bene factis non nisi ex gratia divina pervenire.

- 27 **Τ**ότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Ἰδὲ, 8
 ἡμεῖς ἀφῆκαμεν πάντα, καὶ ἠκολοθήσαμεν
 28 σοί· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡμεῖς, οἱ ἀκολοθήσαντές μοι,
 ἐν τῇ *κατασκευῇ* *κατασκευῇ* οὐρανῶν, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
 29 θρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσετε καὶ ὑμεῖς
 ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κθόνοντες τὰς δώδεκα φυλάς
 τοῦ Ἰσραὴλ. Καὶ πᾶς δὲ ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς,
 ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα,
 ἢ ἀγέρας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος μου, ἐκατόνταπλα-
 30 σίονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. *ἀλλή-
 λους*
- Cap.XX. 1 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔχατοι ἢ ἔχατοι, πρῶτοι.
 2 Ὁμοίᾳ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν ἑρηνῶν ἀνθρώπων
 3 οἰκοδεσπότη, ὅστις ἐξήλθεν ἅμα πρῶτῳ μιμνήσκοντα
 4 ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Συμφωνή-
 5 σαις δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηνარიῶν τὴν ἡμέραν,
 6 ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ
 7 ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐσώ-
 8 τας ἀργούς· καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὧδε ἐσθίκατε
 9 ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι
 10 εἶδες ἡμᾶς ἐμιμνήσκατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε
 11 καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον,
 12 λήψε-

λήψετε. Ὁφείας δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τῷ 8
 ἀμπελῶνι τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλεσον τὰς ἐρ-
 γάτας, καὶ ἀπέδος αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρχόμενος 9
 ἀπὸ τῶν ἑσχάτων ἕως τῶν πρῶτων. Καὶ ἐλθόν-
 10 τες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνά δινα-
 11 ριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείο-
 12 να λήψονται· καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνά διναρίον.
 13 Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τὸ οἰκοδεσπότην,
 14 λέγοντες· Ὅτι ἔσται οἱ ἑσχατοὶ μίαν ὥραν ἐποίησαν,
 15 καὶ ἴσως ἡμῖν αὐτὸς ἐποίησας, τοῖς βασιτάσαις τὸ
 16 βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ ἀπο-
 17 κριθεὶς εἶπεν ἐν αὐτῶν· Ἐταῖρε, ἐκ ἀδικῶ σε.
 18 Οὐχὶ δηνάριον συνεφώνησάς μοι; Ἄρον τὸ σόν, καὶ
 19 ὑπάγε. Θέλω δὲ τέτω τῷ ἑσχατῷ δῶναι, ὥς καὶ
 20 σοί. Ἡ ἐκ ἐξέσι μοι ποιῆσαι, ὁ θέλω, ἐν τοῖς
 21 ἐμοῖς; ἢ ὁ ὀφθαλμὸς σε πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ
 22 ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἑσχατοὶ, πρῶτοι
 23 καὶ οἱ πρῶτοι, ἑσχατοὶ. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλί-
 24 γοι δὲ ἐκλεκτοί.

SECTIO LXIV.

Christus discipulis passionem et resurrectionem suam nunciat.

Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα, παρέλα- 17
 18 βε τὰς δώδεκα μαθηταὶς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ,
 19 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰδὲ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερου-
 20 λυμα· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς
 21 ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινῶσιν
 22 αὐτὸν θανάτῳ· καὶ παραδώσιν αὐτὸν τοῖς 19
 23 ἔθνεσιν, εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαρτυρῶσαι, καὶ σταυ-
 24 ρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

SECTIO LXV.

Christus procedens inter discipulos suos rejicit.

- 20 **Τ**ότε προσήλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβε-
δαίς, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνήσασα, καὶ
21 αἰτῶσα τι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις;
Λέγει αὐτῷ· Εἰπέ, ἵνα καθίσωσιν ἔτοι οἱ δύο υἱοί
με, εἰς ἐκ δεξιῶν σε, καὶ εἰς ἐξ ἐναντίων, ἐν τῇ
22 βασιλείᾳ σε. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ
οἶδατε, τί αἰτῶδε. Δύνασθε πίνειν τὸ ποτήριον, ὃ
ἐγὼ μέλλω πίνειν; καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ Δυνάμεθα.
23 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν με πίεθε, καὶ
τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆσεθε·
τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν με καὶ ἐξ ἐναντίων με, ἐκ
ἑσιν ἐμὸν δέσνα, αἱ δὲ οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ Πατρὸς
24 με. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἡγανάκτησαν περὶ
25 τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προκαλεσάμε-
νος αὐτοὺς, εἶπεν· Οἶδατε, ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν
ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξ-
26 υσιάζονται αὐτῶν. Οὐχ ἔτως δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν·
ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν
27 διάκονος. Καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος,
28 ἔστω ὑμῶν δούλος. Ὡς περὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε
διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δέσνα τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

SECTIO LXVI.

Christus caeco visum restituit.

- 29 **Κ**αὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἱερουσάλης, ἡκολούθη-
30 σεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. Καὶ ἰδὼς, δύο τυφλοὶ,
καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες, ὅτι Ἰησοῦς
παρά-

παράγει, ἔκραζαν, λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς,
Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ. Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐ- 31
τοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν. Οἱ δὲ μᾶλλον ἔκραζον,
λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ. Καὶ 32
33 αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τί θέλε-
τε ποιῶσιν ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα
34 ἀνοιχθῶσιν ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισθεὶς
δὲ ὁ Ἰησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐ-
θέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἡκολό-
θησαν αὐτῷ.

SECTIO LXVII.

Christus asino vectus Hierosolimam ingreditur.

Cap. XXI.

Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ἤλθον εἰς 1
Βηθθαγῆ πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ
Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, λέγων αὐτοῖς· 2
Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ
εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένον, καὶ πῶλον μετ' αὐ-
τοῦ. Λύσαντες ἀγάγετέ μοι. Καὶ εἰάν τις ὑμῖν 3
εἴπῃ τι, εἰρεῖτε· Ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χεῖραν ἔχει.
Εὐθέως δὲ ἀποσελεῖ αὐτοὺς. Τῆτο δὲ ὄλον γέγο- 4
νεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος· Εἰπάτε τῇ θυγατρὶ Σιών· Ἰδὲ, ὁ βασι- 5
λεὺς σε ἐρχεται· σοὶ πρᾶν, καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὄνον
καὶ πῶλον, υἱὸν ὑψίστης. Πορευθέντες δὲ οἱ μα- 6
θηταί, καὶ ποιήσαντες, καθὰς προσέταξεν αὐτοῖς
ὁ Ἰησοῦς, ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ 7
ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ εἶπε-
κάθισαν ἐπάνω αὐτῶν. Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος 8
ἔβρωσαν ἐαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ
ἐκοπτον κλάδας ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐβράννυσον ἐν
τῇ ὁδῷ. Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκο- 9

καὶ ἐλθόντες, ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννά τῷ υἱῷ
 Δαβὶδ· εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
 Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.

SECTIO LXVIII.

Christus mercimonium agentes e templo ejicit.

- 10 **Κ**αὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσεῖδεν
 11 πᾶσαι ἡ πόλις, λέγοντας· Τίς ἐστὶν ἔτος; Οἱ
 δὲ ἔχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ
 12 ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ
 Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν τε Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας
 τὰς πωλῆντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
 τὰς πρᾶπτάς τῶν κολυβιστῶν κατέσρεψε, καὶ τὰς
 13 καδέδρας τῶν πωλόντων τὰς περιστεράς· καὶ λέ-
 γει αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευ-
 χῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπή-
 14 λαον ληστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ καὶ
 15 χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόν-
 τες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμά-
 σια, ἃ ἐποίησε, καὶ τὰς παῖδας κρίζοντας ἐν τῷ
 ἱερῷ, καὶ λέγοντας· Ὡσαννά τῷ υἱῷ Δαβὶδ· ἡγα-
 16 νακτήσαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκούεις, τί ἔτοι λέ-
 γουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί· ἐθέποτε
 17 ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ σώματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
 κατήγετο ὁ Χριστός; Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἐξῆλ-
 θεν ἐξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠυλίσθη ἐκεῖ.

SECTIO LXIX.

Christus ficum, fructus non habentem, devovet.

- 18 **Π**ρωίας δὲ, ἐπαναγών εἰς τὴν πόλιν, ἐπέπαισε.
 19 Καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ'
 αὐτήν, καὶ ἐδὼν εὗρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον·
 καὶ

καὶ λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σῆ καρπὸς γένηται εἰς
 τὸν αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παρὰ χεῖμα ἡ συκὴ.
 Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πᾶς
 20 παρὰ χεῖμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 21 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε
 πίσιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, εἰ μόνον τὸ τῆς συκῆς
 ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τέτω εἴπητε· Ἀρθη-
 τι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· γενήσεται.
 Καὶ πάντα, ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ,
 22 πιστεύοντες λήψετε.

SECTIO LXX.

*Christus ad quaestionem de potestate praedicandi re-
 spondet, et incredulitatem Phariseorum,
 tribus parabolis allatis, proponit.*

Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, προσῆλθον αὐτῷ
 23 διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
 τῶ λαοῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς;
 καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς
 24 δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ
 λόγον ἑνα· ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, καὶ γὰρ ὑμῖν ἐρῶ, ἐν
 ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου
 25 πόθεν ἦν; ἐξ ἕρανθ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διε-
 λογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν,
 ἐξ ἕρανθ, ἐρεῖ ἡμῖν· Διὰ τί ἔν ἐκ ἐπιστεύατε αὐτῷ;
 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, ἐξ ἀνθρώπων· φοβέμεθα τὸν
 26 ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφή-
 την. Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ εἶπον· Οὐκ οἴ-
 27 δαμεν. Ἐφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω
 ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἀνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, καὶ
 28 προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὑπάγε, σή-
 και

- 29 μερον ἐργάζεσθαι ἐν τῷ ἀμπελῶνι μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐ θέλω. Ὑστερον δὲ μετὰ μεληθεὶς
 30 ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἐγὼ Κύριε, καὶ ἐκ
 31 ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι
 32 καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ἦλθε γάρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρνοι ἐπιστεύσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες
 33 ἔμετε μετὰ μεληθεῖτε ὑστερον, τὸ πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἀνθρώπος τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὥρυεν ἐν αὐτῷ ληνον, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς,
 34 καὶ ἀπεδήμησεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τὰς δούλους αὐτῆς πρὸς τοὺς γεωργούς,
 35 λαβεῖν τὰς δούλους αὐτῆς. Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τὰς δούλους αὐτῆς, ὃν μὲν ἔδεσαν,
 36 ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβολήσαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλας δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ
 37 ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτὰς τὸν υἱὸν αὐτῆς, λέγων· Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ, ἰδόντες τὸν υἱόν,
 38 εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτενῶμεν αὐτόν, καὶ κατασχώμεν τὴν κληρονομίαν αὐτῆς. Καὶ λαβόντες αὐτόν ἐξέβαλον ἐξ
 39 τοῦ ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν ἔν ἐλθῇ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς
 40 ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ· Καὶ ἐκείνους ἀπολέσει αὐτὸς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται ἄλλοις γεωρ-

41/42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

- γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσιν αὐτῷ τὰς καρπὰς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνεγινώτε ἐν ταῖς γραφαῖς· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομῆντες, ἔτος ἐγενήθη εἰς
 42 ἡμετέραν γωνίαν· παρὰ Κυρίῳ ἐγένετο αὕτη, καὶ ἐστὶ θαυμασὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρρήστου ἐστί ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἐν ταῖς ποιήσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τέτον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λυμήσεται αὐτόν.
 43 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτῆς, ἔγνωσαν, ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. Καὶ ζητῶντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφειβήθησαν τὰς
 44 ὁχλούς, ἐπειδὴ ὡς προφῆτην αὐτὸν εἶχον. C.XXII. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ὁμοιωθῇ ἡ βασιλεία τῶν
 45 ἑρηνῶν ἀνθρώπων βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμος τῷ υἱῷ αὐτῆς. Καὶ ἀπέστειλε τὰς δούλους αὐτῆς καλέσαι τὰς κεκλημένους εἰς τὸν γάμον· καὶ οὐκ ἤθελον
 46 ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλας δούλους, λέγων· Εἴπατε τοῖς κεκλημένοις· Ἰδὲ, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα· οἱ ταῦροι μου καὶ τὰ σιτία τεθυμέ-
 47 να, καὶ πάντα ἑτοίμα· δεῦτε εἰς τὸν γάμον. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτῆς. Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατή-
 48 σαντες τὰς δούλους αὐτῆς, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργισθῆναι καὶ πέμψας τὰ
 49 στρατεύματα αὐτῆς, ἀπέλεσε τὰς φονεῖς ἐκείνας, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνεπύρην. Τότε λέγει τοῖς δού-
 50 λοις αὐτῆς· Ὁ μὲν γάμος ἑτοίμος ἐστίν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε ἔν ἐπὶ τὰς διεσ-
 51 δευ τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσες ἀν εὕρητε, καλέσατε εἰς τὸν γάμον.

- 10 τὰς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δούλοι ἐκείνοι εἰς
 τὰς οἴκους, συήγαγον πάντας, ὅσους εὗρον, πονη-
 ρὰς τε καὶ ἀγαθὰς· καὶ ἐπλήθη ὁ γάμος ἀνακει-
 11 μένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τὰς
 ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον ἐκ ἐνδεδυμένον ἐν-
 12δυμα γάμου, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσ-
 ἦλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἐνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφίμω-
 13θη. Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· Δι-
 σάντες αὐτὸ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ
 ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ
 14 κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ
 γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

SECTIO LXXI.

*Christus triplicem Et infidiosam hostium tenta-
 tionem feliciter refellit.*

1. *Phariseorum Et Herodianorum de tributo Im-
 peratori solvendo.*

- 15 Τότε παρευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβέλιον ἔλα-
 16βον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. Καὶ
 ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τὰς μαθητάς αὐτῶν μετὰ τῶν
 Ἡρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμεν, ὅτι
 ἀληθεὶς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τῆς Θεῆς ἐν ἀληθείᾳ διδά-
 σκεις, καὶ ἡ μέλει σοι περὶ ὀδενός· ἔτι γὰρ βλέπεις
 17 εἰς πρῶτον ἄνθρωπον. Εἶπε ἔν ὑμῖν, τί σοι δο-
 18κεῖ; Ἐξέτι δὲναί κῆνσον Καίσαρι, ἢ ἔτι; Ἰνὲς δὲ ὁ
 Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε,
 19 ὑποκριταί; Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τῆς κῆν-
 20σος. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ λέγει
 21 αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; Λέ-
 γουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Από-
 δοτε ἐν τῷ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τῆς Θεῆς,
 τῷ

τῷ Θεῷ. Καὶ ἀκέσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέν- 22
 τες αὐτὸν ἀπῆλθον.

2. *Sadduceorum de resurrectione mortuorum.*

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι, 23
 οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν
 αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· 24
 Ἐάν τις ἀποθάνῃ, μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύ-
 σει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀνα- 25
 στήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ πρὸς
 ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος γαμήσας ἐτε- 26
 λέυτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖ-
 κα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως καὶ ὁ δευτε- 27
 ρος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. Ὑστερον δὲ πάν- 28
 των ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ ἔν ἀναστήσει
 τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔχον αὐ- 29
 τήν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πλα- 30
 νᾷτε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν
 τῆς Θεῆς. Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει ἔτε γαμήσιν, ἔτε 31
 ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τῆς Θεῆς ἐν ἑρανῶ
 εἰσι. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν· ἔτι ἀνέ- 32
 γνωτε τὸ βηθρὲν ὑμῖν ὑπὸ τῆς Θεῆς; λέγοντος· Ἐγὼ 33
 εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ
 Θεὸς Ἰακώβ. Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ
 ζώντων. Καὶ ἀκέσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο
 ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

3. *Phariseorum de praecepto maximo.*

Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκέσαντες, ὅτι ἐφίμωσε τὰς 34
 σαδδουκαῖας, συνέχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐπι- 35
 ρώτησεν εἰς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, περάζων αὐτὸν, καὶ
 λέγων· Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ 36
 νόμῳ;

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ C. XXIII.

73

001900-

31

34

38

C. XXIV.

I

WOLFE-

3 καταλυθήσεται. Καθημένης δὲ αὐτῆς ἐπὶ τῶ ὄρει
τῶν ἑλαιῶν, προσήλθον αὐτῇ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδί-
αν, λέγοντες· Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ
4 τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ τῆς συντε-
λείας τῶ αἰῶνος; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτοῖς·

5 Βλέπετε, μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· Εγώ εἰμι

6 ὁ Χριστός, καὶ πολλὰς πλανήσουσι. Μελλήσετε δὲ
ἀνέειν πολέμους, καὶ ἀκοῖας πολέμων· ὁράτε, μὴ
7 θρασυθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι· ἀλλ' εἰπὼ ἐπὶ

τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ
8 βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν, καὶ ἔσονται λιμοὶ, καὶ

λοιμοὶ, καὶ σεισμοὶ, κατὰ τόπους. Πάντα δὲ ταύ-
9 τα ἀρχὴ ὧν. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς

θλίψιν, καὶ ἀποκτενεῖσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσονται μισέμε-
10 νοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ

τότε σκανδαλισθήσονται πολλοὶ· καὶ ἄλλοις παρα-
11 δώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ ψευ-
δοπροφῆται ἔγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλὰς.

12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυχήσεται
13 ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑποκείμενος εἰς τέλος,

14 ἔστος σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τὸ τοῦ
εὐαγγελίου τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς

μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἔξει τὸ τέ-
15 λος. Ὃταν ἂν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, στήναι

τὸ βῆθλὲν διὰ Δανιὴλ τὸ προφῆτε, ἕως ἐν τόπῳ· καὶ

16 ἀγῶν (ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω) τότε οἱ ἐν τῇ
17 Ἰερουσαλὴμ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη. Ὁ ἐπὶ τῷ δώ-
ματος, μὴ καταβαινέτω ἀεὶ τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐ-

18 τῆς. Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρέψατω ὀπίσω
19 ἀρεῖ τὰ ἱμάτια αὐτῆς. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ

ἔχε-

ἐχέσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις. Προσεύχεσθε δὲ, ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ 20

ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ. Ἔσται γὰρ 21

τότε θλίψις μεγάλη, οἷα ἂν γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς
κόσμου ἕως τῆς νῦν, ἃ δ' ἂν μὴ γένηται. Καὶ ὅτι μὴ 22

ἐκλογισθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, ἃ καὶ ἀνέσωθῃ πᾶσα
σαρξ· διὰ δὲ τὰς ἐκλεκτὰς κολοβωθήσονται αἱ 23

ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδὲ, ὦδε 24

ὁ Χριστός, ἢ ὦδε· μὴ πισεύσητε. Ἐγερθήσονται 25

γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι
σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυ-
26 νατὸν, καὶ τὰς ἐκλεκτὰς. Ἰδὲ, προσέφηκα ὑμῖν.

Ἐάν τις εἰπῶσιν ὑμῖν· Ἰδὲ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστὶ· μὴ 27

ἐξέλθῃτε. Ἰδὲ, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ πισεύσητε.

Ὡς περ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, 28

καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν· ἔσως ἔσται καὶ ἡ παρη-
29 σία τῶ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ὃπερ γὰρ εἰάν τις τὸ πτω-

μα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοί. Ἐνθάδε δὲ, 30

μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκο-
τιοθήσεται, καὶ ἡ σελήνη ἂν δώσει τὸ φέγγος αὐ-

τῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσῶσι ἀπὸ τῶ ἑρανοῦ, καὶ αἱ 31

δυνάμεις τῶν ἑρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε 32

φανήσεται τὸ σημεῖον· τῶ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ
ἑρανοῦ· καὶ τότε κοφένται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς,

καὶ ἔσονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ
τῶν νεφελῶν τοῦ ἑρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
πολλῆς. Καὶ ἀποστελεῖ τὰς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ 33

σαλπιγγος φωνῆς μεγάλης· καὶ ἐπισυναΐξουσιν τὰς
ἐκλεκτὰς αὐτῆς ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' 34

ἀκρῶν ἑρανῶν ἕως ἀκρῶν αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συ-
κῆς μάθετε τὴν παραβολὴν· ὅταν ἦ ἡ ὁ κλάδος
αὐτῆς γένηται ἀπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύ-
νωσιν.

33 γινώσχετε, ὅτι ἐγγύς τὸ ^{αὐτῶν}θέρους. Οὕτω καὶ ὑμεῖς,
 34 ὅταν ἴδῃτε πάντα ταῦτα, γινώσχετε, ὅτι ἐγγύς
 35 ἐστὶν ἐπὶ θύρας. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐ μὴ παρέλ-
 36 θῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται.
 37 Ὁ θρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου
 38 οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ
 39 τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν θρανῶν,
 40 εἰ μὴ ὁ Πατὴρ μου μόνος. Ὡς περὶ δὲ αἱ ἡμέραι τῆς
 41 Νῶε, ἔως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τῆς υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
 42 πῃ. Ὡς περὶ γὰρ ἦσαν, ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς
 43 πρὸ τῆ κατακλυσμῆ, τρώγοντες καὶ πίνοντες, γα-
 44 μίντες καὶ ἐγκαμίζοντες, ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐσθλῆ-
 45 θε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ἐκ ἐγνωσαν, ἕως
 46 ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἤρεν ἅπαντας· ἔως
 47 ἔσται καὶ ἡ παρουσία τῆς υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Τότε
 48 δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἰς παραλαμβάνεται,
 49 καὶ ὁ εἰς ἀφίσταται. Δύο ἀλμυρίζονται ἐν τῷ μύλωνι,
 50 μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίσταται. Τρεῖς πο-
 51 ρεῖτε ἐν, ὅτι ἐκ οἴδατε, ποία ὥρα ὁ Κύριος ὑμῶν
 52 ἔρχεται. Εκείνο δὲ γινώσχετε, ὅτι εἰ ἡδὲ ὁ οἰ-
 53 κοδεσπότης, ποία φυλακὴ ὁ κλέπτης ἔρχεται,
 54 ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ ἐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι τὴν
 55 οἰκίαν αὐτῆς. Διὰ τῆτο καὶ ἡμεῖς γίνεσθε ἑτοιμοὶ
 56 ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.
 57 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δῆλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέ-
 58 στησεν ὁ κύριος αὐτῆς ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτῆς, τῆς
 59 διδόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; Μακάριος
 60 ὁ δῆλος ἐκεῖνος, ὃν ἔλθων ὁ κύριος αὐτῆς εὕρηται ποι-
 61 ὢντα ἔως. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς
 62 ὑπάρχουσιν αὐτῆς καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ
 63 ὁ κακὸς δῆλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς· Χρονίζεις
 64 ὁ κύριός με ἔλθειν· καὶ ἄρξεται τύπτειν τὰς

συν-

συνδούλους, ἐδίδεν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθύον-
 65 τῶν· ἤξει ὁ κύριος τῆ δόξης ἐκείνης ἐν ἡμέρᾳ, ἣ
 66 οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ, ἣ οὐ γινώσκει· καὶ δι-
 67 στήσεται αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτῆς μετὰ τῶν
 68 υποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
 69 μὸς τῶν ὀδόντων.

2. De fine mundi: ubi (a) mores hominum ultimo-
 rum per duo similia graphice depinguntur.

C. XXV.

Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν θρανῶν δέ-
 70 κα παρθένοις, αἵτινες λαβῆσαι τὰς λαμπάδας
 71 αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφῆος. Πέντε
 72 δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί.
 73 Αἵτινες μωραί, λαβῆσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν,
 74 ἐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον. Αἱ δὲ φρόνιμοι
 75 ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν
 76 λαμπάδων αὐτῶν. Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφῆος, ἐν-
 77 σαζάν πᾶσαι καὶ ἐκαθεύδον. Μέσης δὲ νυκτός
 78 κραυγὴ γέγονεν· Ἰδὲ, ὁ νυμφίος ἔρχεται· ἐξέρχε-
 79 θε εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι
 80 αἱ παρθένοι ἐκείναι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπά-
 81 δας αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραί ταῖς φρονίμοις εἶπον·
 82 Δότε ἡμῖν ἐκ τῆς ἑλπίδος ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες
 83 ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι,
 84 λέγουσαι· Μηποτε ἐκ ἀρεσῆς ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πο-
 85 ρεῖσθε δὲ μάλλον πρὸς τὰς πωλῆντας, καὶ ἀγορά-
 86 σατε ἑαυταῖς. Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀγορά-
 87 σαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἑτοιμοὶ ἐσθλῶς μετ'
 88 αὐτῆς εἰς τὰς γάμους, καὶ ἐκλείθη ἡ θύρα. Ὅτε-
 89 ρον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι·
 90 Κύριε, κύριε, ἀνοίξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν·
 91 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Τρηγορεῖτε ἔν,
 92 ὅτι

ὅτι ἐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν, ἐδὲ τὴν ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

- 14 Ὡς περ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεισε τρεῖς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα
- 15 αὐτῷ· καὶ ὡς μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὡς δὲ δύο, ὡς δὲ ἓν· ἐκάσῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δυνάμιν· καὶ
- 16 ἀπεδήμησεν εὐθέως. Πορευθεῖς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, ἐργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίη-
- 17 σεν ἄλλα πέντε τάλαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἓν λαβὼν, ἀπελθὼν ἔκρυψε ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε
- 19 τὸ ἀργύριον τῷ κυρίῳ αὐτῷ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συνά-
- 20 ρει μετ' αὐτῶν λόγον. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέ-
- 21 δωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἐφί δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτῷ· Εὖ, δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἥς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
- 22 Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα
- 23 δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἐφί αὐτῷ ὁ κύριος αὐτῷ· Εὖ, δούλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἥς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε
- 24 εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς, εἶπε· Κύριε, ἔγνων σε, ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερρίζων, ὅπως ἐν ἔσπε-
- 25 ρας, καὶ συνάγων, ὅθεν ἐ διασπείρισας. Καὶ φοβηθεῖς, ἀπελθὼν ἐκρύψα τὸ τάλαντόν σε ἐν τῇ
- 26 γῇ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. Αποκριθεῖς δὲ ὁ κύριος αὐτῷ· ἔπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δούλε καὶ σκηνερὲ, ἦδεις, ὅτι

ὅτι θερρίζω, ὅπως ἐν ἔσπερας, καὶ συνάγω, ὅθεν ἐ διασπείρισαι· ἔδει ἔν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου 27

τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἔλθω ἐγὼ ἐκμισθώμενον ἀνὴρα πονηρὸν, 28

τὸ ἔμὸν σὺν τέκῳ. Ἄρατε ἔν ἀπ' αὐτῷ τὸ τάλαντον, καὶ ὅτε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. 29

Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὁ ἔχει, ἀρδή- 30

σεται ἀπ' αὐτῷ. Καὶ τὸν ἀχρεῖον δούλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τοῦ ἑσώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

(b) Processus iudicii extremi describitur.

- Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ 31
- αὐτῇ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτῷ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνον δόξης αὐτῷ. Καὶ συναχθή- 32
- σεται ἔμπροσθεν αὐτῷ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸς ἀπ' ἀλλήλων, ὥς περ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Καὶ σήσει τὰ μὲν 33
- πρόβατα ἐν δεξιῶν αὐτῷ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ ἐναντιῶν αὐτῷ. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐν δεξιῶν αὐτῷ 34
- Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τῷ Πατρὶός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Ἐπεύνασθε γὰρ, καὶ ἐδάκατέ μοι 35
- φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· 36
- ἡδένησα, καὶ ἐπεσκέψατέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με. Τότε ἀποκριθήσονται 37
- αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον, καὶ 38
- συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; πότε δὲ σε εἶδομεν ἀδενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς 39

- 40 πρὸς σε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἔρεῖ αὐτοῖς·
 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν τέτων τῶν
 41 ἀδελφῶν με τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε
 ἔρεῖ καὶ τοῖς ἑξ' εὐαγγέλιον· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμῆ, οἱ
 κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμέ-
 42 νον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπει-
 νασα γάρ, καὶ ἐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα,
 43 καὶ ἐκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ ἐσυνήγα-
 γαστέ με· γυμνὸς, καὶ ἐπεριβάλετέ με· ἀδελφεῖς,
 44 καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ ἐκ ἐπεσκέψασθέ με. Τότε
 ἀποκριθήσονται αὐτῷ καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε,
 πότε σε εἶδομεν πενῶντα; ἢ διψῶντα; ἢ ξένον;
 ἢ γυμνόν; ἢ ἀδελφεόν; ἢ ἐν φυλακῇ; καὶ ἐδικοη-
 45 σάμεν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων·
 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ἐφ' ὅσον ἐκ ἐποιήσατε ἐν τέτων
 46 τῶν ἐλαχίστων, ἐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύ-
 σονται εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι, εἰς
 ζωὴν αἰώνιον.

SECTIO LXXV.

Sacerdotes et scribæ de Christo interimendo
 consilia capiunt.

C.XXVI.

- 1 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τὰς
 2 λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Οἰ-
 दाτε, ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάχος γίνεται. καὶ
 ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὰς χεῖρας τῶν
 3. Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμμα-
 τῆς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῆς λαῆς, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς
 4 ἀρχιερέως, τῆς λεγομένης Καϊάφα· καὶ συνεβ-
 λευσαντο, ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀπο-
 5 κτείνωσιν. Ἐλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ
 θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

SECTIO

SECTIO LXXVI.

Christus ungitur Bethania.

- Τῷ δὲ Ἰησοῦ γενομένῳ ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος
 6 τὸς τέσσαρες, προσήλθεν αὐτῷ γυνή, ἀλει-
 βαζον μύρον ἑχουσα βαρυτίμητον, καὶ κατέχευεν ἐπὶ
 8 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένης. Ἰδόντες δὲ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠγανάκτησαν, λέγοντες· Εἰς τί
 9 μάταιον αὐτὴν ἡδυνάτο γὰρ τῆτο τὸ μύρον
 10 πρᾶξαι πολλῶν, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. Ἰνὸς δὲ ὁ
 11 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπες παρέχετε τῇ γυναι-
 κὶ; ἔργον γὰρ καλὸν ἐργάσατο εἰς ἐμέ. Πάντο-
 12 τε γὰρ τὰς πτωχὰς ἔχετε μετ' ἐαυτῶν· ἐμὲ δὲ ὁ
 πάντοτε ἔχετε. Βαλῆσα γὰρ αὐτὴ τὸ μύρον τῆ-
 13 το ἐπὶ τῷ σώματί μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με
 ἐποίησεν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅσα ἐὰν κηρυχθῇ
 14 τὸ εὐαγγέλιον τῆτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσε-
 15 ται καὶ ὁ ἐποίησεν αὐτὴ, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

SECTIO LXXVII.

Judas de prodizione Christi tractat.

- Τότε πορεύεσθαι εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰού-
 14 δας Ἰσκαριώτης, πρὸς τὰς ἀρχιερεῖς, εἶπε·
 15 Τί θέλετέ μοι δῶναι; καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν.
 Οἱ δὲ ἔσθσαν αὐτῷ τριακοντα ἀργύρια. Καὶ ἀπο-
 16 τότε ἔζητει ευκαιρίαν, ἵνα αὐτόν παραδῷ.

SECTIO LXXVIII.

Christus Cenam Paschalem comedit.

- Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων προσήλθον οἱ μαθη-
 17 ται τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ· Πᾶς θέλεις ἐτοι-
 18 μάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάχος; Ὁ δὲ εἶπεν·
 Ὃν ἔφαγε.

προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ
 μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σαρκὶς ἀδυνάτη. Πάλιν
 ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων·
 Πάτερ μου, εἰ εἶ δυνατόν· τὸ τοῦ ποτήριον παρελ-
 θέν ἀπ' ἐμοῦ, εἰάν μὴ αὐτὸ πῶς γενηθῇ τὸ θέ-
 43 λημά σου. Καὶ ἐλθὼν εὗρεσκε αὐτὸς πάλιν
 καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βε-
 44 βαρημένοι. Καὶ ἀφῆς αὐτὸς, ἀπελθὼν πάλιν
 προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.
 45 Τότε ἔρχεται πρὸς τὰς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ λέγει
 αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε·
 ἰδὲ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ οὐκ οὐκ τῷ ἀνθρώπῳ παρα-
 46 δίδεται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε, ἀγω-
 μεν· ἰδὲ, ἤγγικεν ὁ παραδίδες με.

SECTIO LXXXII.

Christus capitur.

47 Καὶ ἐτι αὐτῷ λαλῶντος, ἰδὲ, ἰέδας, εἰς τῶν δώ-
 δεκα, ἦλθε, καὶ μετ' αὐτῷ ὄχλος πολὺς μετὰ
 μαχαίρων καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ
 48 πρεσβυτέρων τῆς λαῆς. Ὁ δὲ παραδίδες αὐτὸν ἔδω-
 κεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτὸς
 49 ἐσὶ κρατήσας αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ
 Ἰησοῦ, εἶπε· Χαῖρε ῥαββί. Καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.
 50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἐταῖρε, ἐφ' ᾧ παρῇ;
 Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν
 51 Ἰησοῦν, καὶ ἐκρατήσαν αὐτόν. Καὶ ἰδὲ, εἰς τῶν
 μετὰ Ἰησοῦ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν
 52 μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ πατάξας τὸν δεξιὸν τῷ ἀρ-
 χιερεῖ, ἀφῆκεν αὐτῷ τὸ ὅτιον. Τότε λέγει αὐ-
 τῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀπόσρεψόν σε τὴν μάχαιραν εἰς τὸν
 τόπον αὐτῆς· πάντες γάρ οἱ λαβόντες μάχαι-
 ραν,

ραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀπολένται. Ἡ δοκεῖς, ὅτι εἶ 53
 δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν Πατέρα μου, καὶ
 παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέ-
 λων; Πῶς ἂν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι ἔτω 54
 δεῖ γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 55
 τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λησὴν ἐξήλθετε μετὰ μα-
 χαίρων καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με. Καθ' ἡμέραν
 πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμεν, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ
 οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τὸ τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα 56
 πληρωθῶσιν αἱ γραφαί τῶν προφητῶν. Τότε οἱ
 μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες αὐτόν, ἔφυγον.

SECTIO LXXXIII.

Passio Christi apud Caipham.

Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς 57
 Καϊάφην τὸν ἀρχιερέα, ὅπως οἱ γραμματεῖς
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος 58
 ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τῆς
 ἀρχιερέως. Καὶ εἰσελθὼν ἔσω, ἐκάθητο μετὰ τῶν
 ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 59
 πρεσβύτεροι, καὶ τὸ συνέδριον ὅλον, ἐζήτην ψευδο-
 μαρτυρίαν κατὰ τῷ Ἰησοῦ, ὅπως αὐτόν θανατώσω-
 σι· καὶ οὐκ εὗραν. Καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων 60
 προσελθόντων, οὐκ εὗραν. Ὑστερον δὲ προσελθόντες
 δύο ψευδομαρτυρεῖς, εἶπον· Οὗτος ἔφη· Δύναμαι 61
 καταλύσαι τὸν ναὸν τῷ Θεῷ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν
 αἰκοδομησαι αὐτόν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν 62
 αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνη, τί ἐστὶ σοι καταμαρτυρεῖ-
 σιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρ- 63
 χιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· Ἐξερρώσω σε κατὰ τῷ Θεῷ
 τῷ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς, εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς
 τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας. Πλὴν 64
 λέγω

λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεθε τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπου
καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον
65 ἐπὶ τῶν νεφελῶν τῆ θραύσεως. Τότε οἱ ἀρχιερεῖς
διερώδησαν αὐτὸν, λέγοντες ὅτι ἐβλασφή-
μησε τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἰδε, νῦν
66 ἠκέστατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ. Τί ὑμῖν δοκεῖ;
Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον Ὁνοχος θανάτου ἐστὶ.
67 Τότε ἐπέκλυον αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολά-
68 φητευσαν αὐτόν· οἱ δὲ ἐρρώπισαν, λέγοντες· Προ-
φήτευσον ὑμῖν, Χριστέ, τίς ἐστὶν ὁ παῖς σου;

SECTIO LXXXIV.

Petrus Christum negat.

69 **Ο** δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ. Καὶ
προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· Καὶ
70 σὺ ᾔσθαι μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Ὁ δὲ ἠρνήσα-
το ἔμπροσθεν πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα, τί λέ-
71 γεις. Ἐξελθόντα δὲ αὐτόν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν
αὐτόν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· Καὶ ἔστος ἦν μετὰ
72 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μετ'
73 ὅρκου· Ὅτι ἐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ μικρὸν
δὲ προσελθόντες οἱ ἐξῴτες εἶπον τῷ Πέτρῳ· Ἀλη-
θῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ; καὶ γὰρ ἡ γαλιλαία σου ᾔσ-
74 λην σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο καταναθεματίζειν
καὶ ὀμνύειν· Ὅτι ἐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ εὐ-
75 θύως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος
τῶ ῥήματος τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτοῦ· Ὅτι
πρὶν ἀλέκτωρ φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ
ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε πικρῶς.

SECTIO

ἀπὸ τῆς αὐτῆς, ἐκ τῆς αὐτῆς ἀποστολῆς ἀποστόλου, ὅτι λαλῶντες ἑαυτοῖς
φράζον

SECTIO LXXXV.

Christus coram Pilato accusatur et condemnatur.

Interferitur narratio de interitu Judæ.

Cap.
XXVII.

Πρωίας δὲ γενομένης, συμβάλιον ἔλαβον πάντες
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῆ λαῆς κατὰ
τῆ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δίσσαντες
αὐτὸν ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτόν Ποντίῳ
Πιλάτῳ τῷ ἡγεμονί.

Τότε ἰδὼν Ἰudas, ὁ παραδίδας αὐτόν, ὅτι κατε-
κρίθη, μετὰ μεληθεὶς ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα
ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις,
λέγων· Ἡμεῖς, παραδὸς αἵματι αἰσῶν. Οἱ δὲ
εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; Σὺ ὄψαι. Καὶ εἰπὼς τὰ
ἀργύρια ἐν τῷ ναφί, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπῆγ-
ξατο. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια,
εἶπον· Οὐκ ἐξεστὶν βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανῶνα,
ἐπεὶ τίμη αἱμάτων ἐστὶ. Συμβάλιον δὲ λαβόντες,
ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τῆ κεραμέως, εἰς
τάφην τοῖς ξένοις. Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος,
ἀγρὸς αἱματος, ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώ-
θη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος·
καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια (τὴν τιμὴν τῆς
τετιμημένης, ὃν ἐτιμήσαντο) ἀπὸ τοῦ υἱοῦ Ἰσραὴλ
καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τῆ κεραμέως, καὶ
συνέταξε μοι Κύριος.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐστὶν ἔμπροσθεν τῆ ἡγεμόνος καὶ
ἐπηρώτησεν αὐτόν ὁ ἡγεμὼν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέ-
γεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτόν ὑπὸ τῶν
ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἔδεν ἀπεκρίνατο.
Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις, τίς σε
καταμαρτυρεῖ; Καὶ ἐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ

90

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

C. XXVII.

41 *Ἐκ τῆς ἀπορίας.* Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς,

σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἔσι, καταβάτω νῦν

44 ἔπειτα αἰνῶν· ὅτι θεῶ ἐμὸν υἱός· τὸ δ' ἀπὸ καὶ ὁ

45 Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν

ἀνέβροησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἡλὶ,
'Ἡλὶ, λαμβὰ σαβαωθάνι; τῷτ' ἔσι. Θεέ μου, Θεέ

ἐξώτων ἀκούσαντες ἔλεγον· Ὅτι Ἡλίου φωνεῖ ὁτος.

γον, πλήσας τε ὄξυς, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπὶ-

49 τίζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἀφες, ἴδωμεν,
εἰ ἔσται· ἢ ληίστου ἔστιν αὐτόν.

SECTIO LXXXVI.

Christus moritur & sepelitur.

51 ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδὲ, τὸ καταπέτα-

52 καὶ ἡ γῆ ἐσειοδῆ, καὶ αἱ πέτραι ἐχιάσθαι καὶ
τὰ κινητὰ ἀνέσθαι θύσαν. καὶ πολλὰ σώματα τῶν

... τῶν μνημείων ^{καὶ} μετὰ τὴν ^{ἐκείνην} ἐγερσίν αὐτῶ, εἰσῆλθον εἰς

δὲ ἑκατόνταρχος, καὶ οἱ μετ' αὐτῆ τηρεῖντες τὸν

C. XXVII. KATA MATΘAION.

91

Ἐγένθησαν σφόδρα, λέγοντες· Ἀληθὺς Θεὸς υἱὸς ἦν

Δεν θεωρεσαι, αιτινες ηκολυθησαν τω ιησθ απο
 της Γαλιλαϊας, διακονησαι αυτω. Εν αις τιν Μα-

Ἰωσὴν μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. Ὁ

Ἀριμαθαίας, τὸν οὖν Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἑμα-

τῷ, ἡτήσατο τὸ σῶμα τῆς Ἰησ. Τότε ὁ Πιλατος
ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. Καὶ λαβὼν τὸ

Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καιῷ αὐτῇ μνημεῖον. ὁ ἔλα-

γαν τῇ θύρᾳ τῶ μνημείῳ, ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ ἐκ

μεναμ απέναντι τ8 ταφ8.

SECTIO LXXXIX.

Sepulcrum Christi vigiliis custoditur.

συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς

νος ὁ πλάγιος εἶπεν, ἔτι ζῶν. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας

ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἔλθοντες οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς κλείωσιν αὐτὸν καὶ ἔπιωσ-

ἐσχάτῃ πλάτῃ χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη δὲ αὐτῷ

ἀσφαλίσασθε, ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέντες

ησφα

ἡσφαι

ἡσθαλίσαντο τὸν τάφον, ^{καὶ ἔβησαν} σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κησωδίας.

SECTIO XC.

Christus resurgit et suis apparet.

Ο ^{καὶ ἔβησαν} δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκεισῇ εἰς μίαν ^{ἡμέραν} σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδὲ, σεισμός ἐγένετο μέγας· ἄγγελοι γὰρ Κυρίου, καταβάς ἐξ οὐρανό, προσελθὼν ἀπέκυλισε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθιστο ἐπάνω αὐτῷ.
 3 Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτῷ, ὡς ἀφραπῇ, καὶ τὸ ἐνδύμας αὐτῷ λευκόν, ὥσπερ χιῶν. Ἀπὸ δὲ τῆ φόβῃ αὐτῷ ἐσκόθισαν οἱ ^{παραστάται} τηρέντες, καὶ ἐγένοντο ὡσπερ νεκροί.
 5 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναῖξί· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γάρ, ὅτι Ἰησὺν τὸν ἐσαυρωμένον ζητεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη γὰρ, καθὰ εἶπε. Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον, ^{ὅπου} ἔκειτο ὁ Κύριος.
 7 Καὶ ταχύ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ, ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. Καὶ ἰδὲ, προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε. Ἰδὲ, εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθεῖσαι ταχύ ἀπὸ τῆ μνημεῖος μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἑδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ. Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ, καὶ ἰδὲ, ὁ Ἰησὺς ἀπῆντησεν αὐταῖς, λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθῶσαι ἐκράτησαν αὐτῷ τὰ πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησὺς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς με, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ κἄν με ὄψοντα.

SECTIO

SECTIO XCI.

Sacerdotes, donis datis, famam de resurrectione Christi irritam facere student.

Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδὲ, τινὲς τῆς κησωδίας, ¹¹ ἔλθοντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγελλον τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γεγόμενα. Καὶ συλαχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβεβλὼν τε λαβόντες, ¹² ἀργύρια ἰκανὰ ἔδωκαν τοῖς γραμματέως, λέγοντες· Εἶπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, νυκτὸς ¹³ ἔλθοντες, ἐκλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ εἰάν τις ἀκούῃ τῆτο ἐπὶ τῷ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πέσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμεῖς ἀμεριμνῶς ποιησόμεν. Οἱ ¹⁴ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίθη ὁ λόγος ἐτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς σήμερον.

SECTIO XCII.

Christus suos ad docendum emittit.

Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος, ὃ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησὺς. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ ¹⁶ δὲ ἐδιδάσαντο. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησὺς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Πορευθέντες ἔν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα, ὅσα ἐνετείλα- ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰ ¹⁰⁰¹ ¹⁰⁰² ¹⁰⁰³ ¹⁰⁰⁴ ¹⁰⁰⁵ ¹⁰⁰⁶ ¹⁰⁰⁷ ¹⁰⁰⁸ ¹⁰⁰⁹ ¹⁰¹⁰ ¹⁰¹¹ ¹⁰¹² ¹⁰¹³ ¹⁰¹⁴ ¹⁰¹⁵ ¹⁰¹⁶ ¹⁰¹⁷ ¹⁰¹⁸ ¹⁰¹⁹ ¹⁰²⁰ ¹⁰²¹ ¹⁰²² ¹⁰²³ ¹⁰²⁴ ¹⁰²⁵ ¹⁰²⁶ ¹⁰²⁷ ¹⁰²⁸ ¹⁰²⁹ ¹⁰³⁰ ¹⁰³¹ ¹⁰³² ¹⁰³³ ¹⁰³⁴ ¹⁰³⁵ ¹⁰³⁶ ¹⁰³⁷ ¹⁰³⁸ ¹⁰³⁹ ¹⁰⁴⁰ ¹⁰⁴¹ ¹⁰⁴² ¹⁰⁴³ ¹⁰⁴⁴ ¹⁰⁴⁵ ¹⁰⁴⁶ ¹⁰⁴⁷ ¹⁰⁴⁸ ¹⁰⁴⁹ ¹⁰⁵⁰ ¹⁰⁵¹ ¹⁰⁵² ¹⁰⁵³ ¹⁰⁵⁴ ¹⁰⁵⁵ ¹⁰⁵⁶ ¹⁰⁵⁷ ¹⁰⁵⁸ ¹⁰⁵⁹ ¹⁰⁶⁰ ¹⁰⁶¹ ¹⁰⁶² ¹⁰⁶³ ¹⁰⁶⁴ ¹⁰⁶⁵ ¹⁰⁶⁶ ¹⁰⁶⁷ ¹⁰⁶⁸ ¹⁰⁶⁹ ¹⁰⁷⁰ ¹⁰⁷¹ ¹⁰⁷² ¹⁰⁷³ ¹⁰⁷⁴ ¹⁰⁷⁵ ¹⁰⁷⁶ ¹⁰⁷⁷ ¹⁰⁷⁸ ¹⁰⁷⁹ ¹⁰⁸⁰ ¹⁰⁸¹ ¹⁰⁸² ¹⁰⁸³ ¹⁰⁸⁴ ¹⁰⁸⁵ ¹⁰⁸⁶ ¹⁰⁸⁷ ¹⁰⁸⁸ ¹⁰⁸⁹ ¹⁰⁹⁰ ¹⁰⁹¹ ¹⁰⁹² ¹⁰⁹³ ¹⁰⁹⁴ ¹⁰⁹⁵ ¹⁰⁹⁶ ¹⁰⁹⁷ ¹⁰⁹⁸ ¹⁰⁹⁹ ¹¹⁰⁰ ¹¹⁰¹ ¹¹⁰² ¹¹⁰³ ¹¹⁰⁴ ¹¹⁰⁵ ¹¹⁰⁶ ¹¹⁰⁷ ¹¹⁰⁸ ¹¹⁰⁹ ¹¹¹⁰ ¹¹¹¹ ¹¹¹² ¹¹¹³ ¹¹¹⁴ ¹¹¹⁵ ¹¹¹⁶ ¹¹¹⁷ ¹¹¹⁸ ¹¹¹⁹ ¹¹²⁰ ¹¹²¹ ¹¹²² ^{1123</}

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

S E C T I O I.

Joannes prædicat & baptizat.

Cap. I.

Αρχὴ τῆ εὐαγγελίᾳ Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἐμπροσθέν σου. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσειν βάπτισμα μετανοίας εἰς ἅψαν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἔξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται· καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλας, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφυν αὐτοῦ, καὶ ἔδιδον ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε λέγων· Ἐρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, ὃς ἐκ ἐμὲ ἰκανὸς κίβηται λῦσαι τὸν ἰμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

S E C T I O II.

Christus a Joanne baptizatur.

Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη

πτιδίῃ ὑπὸ Ἰωάννη εἰς τὸν Ἰορδάνην. Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τὰς ἐρανεὺς, καὶ τὸ πνεῦμα, ὡς περιτετραν, καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν. Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν ἐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

S E C T I O III.

Christus a Satana tentatur.

Καὶ εὐθὺς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἐρήμον. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διεκόνουν αὐτῷ.

S E C T I O IV.

Christus quatuor Apostolos vocat.

Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ λέγων· Ὅτι πεπληρώται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβλητρον ἐν τῇ θαλάσσῃ (ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς)· καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβαλὼς ἐκείθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα· καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς. Καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

S E C T I O

SECTIO V.

Christus demonium ejicit.

- 21 **Κ**αὶ εἰσπορεύονταί εἰς Καπερναεὺν καὶ εὐθὺς
 22 τοῖς ^{synagoga} συναγωγαῖς εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν,
 23 ἔδιδασκε. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδασκῇ αὐτῆ.
 24 Ἦν γάρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ ἔχ
 25 ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐ-
 26 τῶν αἰθροῦς ἐν πνεύματι ἀκαθάρετον, καὶ ἀνέ-
 27 κραξε, λέγων· Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Να-
 28 ζαρενῆ; Ἰλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδρά σε τίς εἶ· ὁ
 29 ἅγιος τῷ Θεῷ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
 30 λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἐξέλθε ἐξ αὐτῆ. Καὶ πα-
 31 ράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κρά-
 32 ξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆ. Καὶ ἑταί-
 33 ρησαν πάντες, ὥστε συζητῆν πρὸς αὐτοὺς, λέ-
 34 γοντας· Τί ἐστὶ τῆτο; τίς ἡ διδασκῇ ἡ καινὴ αὕτη,
 35 ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρ-
 36 τοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούσιν αὐτῷ; Ἐξῆλθε
 37 δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτῆ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς
 38 Γαλιλαίας.

SECTIO VI.

Christus febrem ardentem curat.

- 39 **Κ**αὶ εὐθὺς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἤλ-
 40 θον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ
 41 Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος
 42 κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθὺς λέγουσιν αὐτῷ
 43 περὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθὼν ἤψατο αὐτήν, κρα-
 44 τήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν ὁ
 45 πυρετὸς εὐθὺς, καὶ δηκνέει αὐτοῖς.

SECTIO

SECTIO VII.

Christus multa miracula patrat & docet.

- 46 **Ο**ψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον 32
 47 πρὸς αὐτὸν πάντας τὲς κακῶς ἔχοντας, καὶ
 48 τὲς δαιμονιζομένας· καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνήγ- 33
 49 μένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἑδράπευσεν πολλὰς 34
 50 κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολ-
 51 λά ἐξέβαλε, καὶ ἐκ ἡφιε λαλῆν τὰ δαιμόνια, ὅτι 35
 52 ᾔδεισαν αὐτόν. Καὶ πρῶτ', ἐννυχον λίαν, ἀνάσας
 53 ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἐκεῖ 36
 54 προσήυχeto. Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων, καὶ 37
 55 οἱ μετ' αὐτῆ. Καὶ εὗρόντες αὐτόν, λέγουσιν αὐτῷ
 56 ὅτι πάντες ζητοῦσί σε. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀγώ- 38
 57 μεν εἰς τὰς ἐχομένας κακοπολέεις, ἵνα καὶ ἐκ κηρύ-
 58 ξω. Εἰς τῆτο γὰρ ἐξελήλυθα. Καὶ ἦν κηρύττων 39
 59 ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλι-
 60 λαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

SECTIO VIII.

Christus leprosum sanat.

- 61 **Κ**αὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς, παρακαλῶν 40
 62 αὐτόν, καὶ γονυπετῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ
 63 Ὅτι ἐάν θέλῃς, δύνασά με καθαρίσαι. Ὁ δὲ 41
 64 Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς, ἐκτενας τὴν χεῖρα, ἥψα-
 65 το αὐτῆ, καὶ λέγει αὐτῷ· Θέλω· καθαρίθητι.
 66 Καὶ εὐπρόντος αὐτῆ, εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆ ἡ 42
 67 λέπρα, καὶ ἐκαθαρίθη. Καὶ ἐμβρημισάμενος
 68 αὐτῷ, εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ 43
 69 Ὅρα, μηδενὶ μηδὲν εἶπῃς· ἀλλ' ὑπάγε, σεαυτὸν
 70 δειξὼν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τῆ καθαρι-
 71 σμῆ σε, ὡς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐ-
 72 τοῖς.

45 τοῖς. Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ
διαφημίζεν τὸν λόγον, ὥς μὴ κέτι αὐτὸν δύνασθαι
φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἐξῶ ἐν ἐρήμοις
τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντα χόρδον.

44. 9. 1. 8. Luc. 5. 17. 18. SECTIO IX.

Christus paralyticum curat.

Cap. II.

1 **Κ**αὶ πάλιν ἐξῆλθεν εἰς Καπερναεὺμ δι' ἡμερῶν,
2 καὶ ἠκώθη, ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Καὶ εὐθέως συν-
ήχθησαν πολλοὶ, ὥς μὴ κέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς
3 τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ
ἔρχοντο πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰ-
ρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσ-
εγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπέσπασαν τὴν
4 ^{κεφαλὴν τοῦ κρέββατος} ~~κεφαλὴν τοῦ κρέββατος~~ καὶ ἐξορύξαντες ^{καὶ ἐξορύξαντες} χαλάσαι τὸν κρέβ-
5 βατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν
δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίσιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτι-
6 κῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σβ. Ἦσαν
δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ δια-
7 λογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· Τί ἔστος ἔτι
λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρ-
8 τίας, εἰ μὴ ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐπιγνὼς ὁ
Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτῷ, ὅτι ἔτι διαλογίζονται
ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε
9 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον; εἰ-
πεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι;
ἢ εἰπεῖν· Ἐγείραι, καὶ ἄρῃ σε τὸν κρέββατον,
10 καὶ περιπάτει; ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας,
11 (λέγει τῷ παραλυτικῷ)· Σοὶ λέγω· Ἐγείραι,
καὶ ἄρῃ τὸν κρέββατόν σε, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν
12 οἶκόν σε. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κρέβ-
βα-

βατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων ὥς ἐξίσασθαι
πάντας, καὶ δαξάσειν τὸν Θεὸν, λέγοντας· Ὅτι
ἐδέποτε ἔτι εἶδομεν.

SECTIO X. *Matth. 9. 17. Luc. 4. 37. 38.*

Christus Matthæum vocat, & cum publicanis
comedit.

Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ 13
πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδιδά-
σκεν αὐτὸς. Καὶ παραύγων εἶδε Λευὴν τὸν τέτ' Ἀλ- 14
φαῖν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελῶνιον, καὶ λέγει αὐ-
τῷ· Ἀκολουθε μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐ-
τῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακθεῖσαι αὐτὸν ἐν τῇ 15
ἐκίᾳ αὐτῷ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ
συνάνεκεντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ· ἦσαν
γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ οἱ γραμ- 16
ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐδίδοντα
μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς
μαθηταῖς αὐτῷ· Τί ἐστι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ
17 ἁμαρτωλῶν ἐδίδει καὶ πίνει; Καὶ ἀκέσας ὁ Ἰη-
σοῦς λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες
ἱατρῆς, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἦλθον καλεῖσαι
δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς, εἰς μετάνοιαν.

SECTIO XI.

Christus discipulos suos ratione jejuniorum excusat.

Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννη καὶ οἱ τῶν Φαρι- 18
σαίων νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν
αὐτῷ· Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννη καὶ οἱ τῶν Φαρι-
σαίων νηστεύουσιν· οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ ἔν νηστεύεσι;
Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ 19
νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστίν, νηστεύειν;
ὅσον

ὅσον χρέιον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, & δύ-
 20 νανται νηστεύειν. Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν
 ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύου-
 21 σιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Καὶ εἰδὼς ἐπίβλη-
 μα ῥάκας ἀγνάφου ἐπὶ ῥάπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ·
 εἰ δὲ μὴ, αἶρει τὸ πλήρωμα αὐτῆς τὸ καινὸν τῆ πα-
 22 λαιῆς, καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. Καὶ εἰδὼς βάλλ-
 λει οἶνον νέον εἰς ἀσκὲς παλαιάς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει
 ὁ οἶνος ὁ νέος τὰς ἀσκὰς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχέεται, καὶ
 οἱ ἀσκοὶ ἀπολύνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκὰς και-
 νὰς βλητέον.

SECTIO XII.

*Christus discipulos, propter spicas Sabbatho
 evulsas, defendit.*

23 Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάβ-
 24 βασι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθη-
 25 ταὶ αὐτοῦ ἐδὼν ποιεῖν τίλλοντες τὰς σάββας. Καὶ
 οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· Ἰδε, τί ποιεῖς ἐν τοῖς
 25 σάββασι, ὃ ἐκ ἔξεσι; Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς·
 Οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε χρεῖαν
 26 ἔχε, καὶ ἐπέκασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς
 εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ Ἀβιάθαρ τῷ
 26 ἀρχιερέως, καὶ τὰς ἄρτας τῆς προθέσεως ἔφα-
 γεν, ὅς ἐκ ἔξεσι φαγεῖν, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι. καὶ
 27 ἔδωκε καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ ἔσσι; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
 Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, ὅχι ὁ ἄν-
 28 θρωπος διὰ τὸ σάββατον. Ὡς ἐκείνους ἐστὶν οὐκ
 ἔστιν ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

SECTIO XIII.

C. III. Christus manum aridam Sabbatho sanat.

1 Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἦν
 ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα.
 Καὶ

Καὶ παρετήρουν αὐτὸν, εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύ- 2
 σει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτῷ. Καὶ λέγει 3
 τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένῳ ἔχοντι τὴν χεῖρα·
 Ἐγείραι εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐξεσι 4
 τοῖς σάββασι ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυ-
 χὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων. Καὶ 5
 περιβλεψάμενος αὐτὸς μετ' ὀργῆς, συλλυπέμενος
 ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀν-
 θρώπῳ· Ἐκτενον τὴν χεῖρά σου. Καὶ ἔτενε· καὶ 6
 ἀποκατετάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη. Καὶ 6
 ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθὺς μετὰ τῶν ἱερέων
 συνβέβηκον ἐπ' αὐτῷ, ὅπως αὐτὸν ἀ-
 πολέσωσι.

SECTIO XIV.

Christus multa miracula facit.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐ- 7
 τῶν πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ
 τῆς Γαλιλαίας ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς 8
 Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱερουσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς 8
 Ἰδεμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ Τύ-
 ρων καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες, ὅσα
 ἐποίησε, ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθη- 9
 ταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον πρόσκαρτερῇ αὐτῷ, δια-
 τὸν ἔχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Πολλὰ γὰρ 10
 ἐθεράπευσεν, ὥς ἐπιπίπτειν αὐτῷ, ἵνα αὐτῷ 11
 ἀψῶνται, ὅσοι εἰχον μάστιγας. Καὶ τὰ πνεύμα-
 τα ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, προσέ-
 11 πτενον αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ
 υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ 12
 κύττον φανερόν ποιήσωσι.

SECTIO XV.

Christus duodecim Apostolos vocat.

- 13 **Κ**αὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται, ὅς
 14 ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ
 ἐποίησε δάδεκα, ἵνα ᾄσι μετ' αὐτῷ, καὶ ἵνα ἀπο-
 15 στέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν, καὶ ἔχεν ἑξῆς ἑκατὸν τετρα-
 16 πεύην τὰς ἰσχύς, καὶ ἐκβαλλεν τὰ δαιμόνια. Καὶ
 17 ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον
 τὸν τῷ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τῷ Ἰα-
 κώβῳ· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βαρθελομαῖος, ὁ
 18 ἔστιν, υἱὸς Βρομῆτος· καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον,
 καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ
 19 Ἰάκωβον τὸν τῷ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμων
 20 τὸν Κανανίτην, καὶ Ἰσθὺν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ
 21 παρέδωκεν αὐτόν· καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον. Καὶ
 συνέχεται πάλιν ὄχλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς
 22 μῆτε ἄρτον φάγειν. Καὶ αἰκίσαντες οἱ παρ' αὐτῷ,
 ἐξήλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ, ὅτι ἐξέστη.

SECTIO XVI.

*Christus ejedictionem demonum divina virtute
 a se factam asserit.*

- 22 **Κ**αὶ οἱ γραμματεῖς, οἱ ἀπὸ Ἱερουσολύμων κατα-
 βάντες, ἔλεγον· Ὅτι Βεελζεβὺλ ἔχει καὶ· Ὅτι
 ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.
 23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς
 ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν
 24 ἐκβάλλειν; Καὶ εἰάν βασιλεῖα ἐφ' ἑαυτὴν μερι-
 25 σθῇ, ὃ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεῖα ἐκείνη· καὶ
 εἰάν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, ὃ δύναται σταθῆναι ἡ
 26 οἰκία ἐκείνη· καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν
 καὶ μεμίσεναι, ὃ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

Ο.

Οὐ δύναται ἑδῆς τὰ σκεύη τῷ ἰχυρῷ, εἰσελθὼν εἰς 27
 τὴν οἰκίαν αὐτῷ, διαρπάσαι, εἰάν μὴ πρῶτον τὸν
 ἰχυρὸν δῇσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτῷ διαρπάσει.
 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι πάντα ἀφελήσεται τὰ ἁμαρ- 28
 τήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημία,
 ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν· ὃς δ' ἂν βλασφημή- 29
 σῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν
 αἰῶνα, ἀλλ' ἐνοχὸς ἔστιν αἰωνίᾳ κρίσεως. Ὅτι ἔλε- 30
 γον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει.

SECTIO XVII.

Christus docet, quinam mater et fratres sui sint.

Ἐρχονται ἔν οι ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῷ, καὶ 31
 ἔξω ἐσῶτες ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν, φωνῶντες
 αὐτόν. Καὶ ἐκάθητο ὄχλος περὶ αὐτόν· ἔπον δὲ 32
 αὐτῷ· Ἰδὲ, ἡ μήτηρ σε καὶ οἱ ἀδελφοὶ σε ἔξω ἔλ-
 τῶσί σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· Τίς ἐστιν 33
 ἡ μήτηρ με, ἢ οἱ ἀδελφοί με; Καὶ περιβλεψά- 34
 μενος κύκλῳ τῶν περὶ αὐτόν καθημένων, λέγει·
 Ἰδὲ ἡ μήτηρ με, καὶ οἱ ἀδελφοί με. Ὅς γὰρ ἂν 35
 ποιήσῃ τὸ θέλημα τῷ Θεῷ, ἔστος ἀδελφός με, καὶ
 ἀδελφὴ με, καὶ μήτηρ ἐστίν.

SECTIO XVIII. *Mat. 13. Luc. 8. 4. 18. 19. 20.*

*Christus regnum celorum, h. e. Ecclesiam suam,
 per aliquot similitudines delineat, unam
 etiam explicat.*

C. IV.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασ- 1
 σαν· καὶ συνέχθη πρὸς αὐτόν ὄχλος πολὺς,
 ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, κατῆθαι ἐν τῇ
 θαλάσσῃ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν
 ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβο- 2
 λαῖς

G 4

laüs

λαῖς πολλὰ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδασκῇ αὐτῷ·
 3 Ἀκούετε· Ἰδοὺ, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τῶ σπέρμα.
 4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν
 ὁδόν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινά τῷ ἔρρειν, καὶ κατέ-
 5 φαγεν αὐτό. Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρώδες,
 ὅπου οὐκ ἔχει γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε,
 6 διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡλίθιοι δὲ ἀνατείλαν-
 τος, (ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν,
 7 ἐξηραίνθη. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ
 ἀνέβησαν αἱ ἀκάνθαι, καὶ συνεπνίξαν αὐτό, καὶ
 8 καρπὸν οὐκ ἔδωκε. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν
 τὴν καλήν· καὶ ἐδίδε καρπὸν ἀναβάνοντα καὶ αὐ-
 ζάνοντα· καὶ ὤφειλεν ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἐξήκον-
 9 τα, καὶ ἐν ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὁ ἔχων
 ὅσα ἀκούει, ἀκούτω.

10 Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμύσας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ
 περὶ αὐτόν, σὺν τοῖς δώδεκα, τὴν παραβολήν.

11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὑμῖν δέδοται γινῶσθαι τὸ μυστή-
 ριον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν

12 παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται· ἵνα βλέποντες
 βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ
 μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφεθῇ αὐ-

13 τοῖς τὰ ἀμαρτήματα. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ
 οἶδατε τὴν παραβολὴν ταύτην; καὶ πῶς πάσαις

14 ταῖς παραβολαῖς γινώσκατε; Ὁ σπείρων, τὸν λό-

15 γον σπείρει. Οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ παρὰ τὴν ὁδόν, ὅπου
 σπείρεται ὁ λόγος· καὶ ὅταν ἀκούσωσιν, εὐθέως

16 ἔρχεται ὁ σατανᾶς, καὶ αἶρει τὸν λόγον· τὸν ἐσπαρ-
 μένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Καὶ ἑτοί εἰσιν ἐμοί-

17 ως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπείρομενοι, οἱ ἔτι ἀκούσω-
 σιν τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν

αὐτόν. Καὶ οὐκ ἔχουσιν ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρὸς
 καιροῖ

καροὶ εἰσιν· ἔτι, γενομένης θλίψεως ἡ διωγμὸς διὰ
 τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται. Καὶ ἑτοί εἰ- 18
 σιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπείρομενοι, ἑτοί εἰσιν οἱ
 τὸν λόγον ἀκούοντες· καὶ αἱ μέριμναι τῶ αἵματος 19
 τέττα, καὶ ἡ ἀπάτη τῶ πλέθους, καὶ αἱ περὶ τὰ
 λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορεύονται συνεπνίγῃσι τὸν
 λόγον, καὶ ἀκαρπὸς γίνεται. Καὶ ἑτοί εἰσιν οἱ 20
 ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἵτινες ἀκούουσι
 τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν,
 ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Μίτι ὁ λύχνος ἔρχεται, ἵνα 21
 ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; ἔχ' ἵνα
 ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ; Οὐ γὰρ ἐστὶ τι κρυ- 22
 πτόν, ὃ εἰάν μὴ φανερωθῇ, ἔδδ' ἐγένετο ἀπόκρυφον,
 ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Εἴ τις ἔχει ὅσα ἀκού- 23
 σεν, ἀκούτω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε, τί ἀκού- 24
 τε. Ἐν ᾧ μέτρω μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ
 ὅσα προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. Ὅς γὰρ αἱ 25
 ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει
 ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Καὶ ἔλεγεν Οὕτως εἰσὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς 26
 εἰάν ἄνθρωπος βάληται σπέρμα ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ 27
 καθεύδῃ, καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν· καὶ ὁ

σπόρος βλαστᾷ, καὶ μὴ κύνεται, ὡς οὐκ οἶδεν αὐ- 28
 τός. Αὐτοματῇ γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον

χόρτον, ἔτι σάκχυν, ἔτι πλῆρη σίτον ἐν τῷ εἶ- 29
 χυϊ.

Ὅταν δὲ παραῖτ' ὁ καρπὸς, εὐθέως ἀπο- 30
 στέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

Καὶ ἔλεγεν· Τίνι ἐμοίωσαμεν τὴν βασιλείαν τοῦ 31
 Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλαμεν αὐτήν;

Ὡς κόκκω σιάνικας, ὅς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, 32
 μικρότερος πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ

- 32 τῆς γῆς. Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει, καὶ γίνε-
 33 ται πάντων τῶν λαχαίων μείζων· καὶ ποιεῖ κλά-
 34 δες μεγάλες, ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτῆς
 τὰ πετεινὰ τῆ ἔρην κατασκηνῆν.
 33 Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐ-
 34 τοῖς τὸν λόγον, καθὼς ἠδύναντο ἀκούειν. Χοεῖς δὲ
 παραβολῆς ἐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς
 μαθηταῖς αὐτῆς ἐπέλυε πάντα.

SECTIO XIX.

Christus turbinem in mari verbo sedat.

- 35 **Κ**αὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁψίας γε-
 36 νομένης· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἀφέν-
 37 τες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν, ὡς ἦν, ἐν
 τῷ πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ πλοῖα ἦν μετ' αὐτῆς.
 37 Καὶ γίνεται ^{τοῦ ἀνέμου} λαίλαψ μεγάλη· τὰ δὲ κύμα-
 38 τα ἐπέβαλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ᾗδε γερμε-
 38 θαι. Καὶ ἦν αὐτὸς, ἐπὶ τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσ-
 κεφάλαιον καθεύδων. Καὶ διεγείρουν αὐτὸν, καὶ
 39 λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἔμελει σοί, ὅτι ἀπολ-
 39 ύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ,
 καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ· Σιωπά, παύσῃ. Καὶ
 40 ἐκόπασεν ὁ ἀνεμος· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.
 41 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε ἔγω; πῶς ἐκ ἔχε-
 41 τε πίειν; Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλε-
 γον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα ἕως ἐστίν, ὅτι καὶ ὁ
 ἀνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούσιν αὐτῷ;

SECTIO XX.

Christus daemonium ejicit.

Cap.V.

- 1 **Κ**αὶ ἦλθεν εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν
 2 χοῖραν τῶν Γαδαρηῶν. Καὶ ἐξελθόντι αὐ-
 τῷ

- τῷ ἐκ τῆς πλοῖα, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν
 μνημείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ· ὃς 3
 τὴν κατοίκησιν ἔσχεν ἐν τοῖς μνημείοις, καὶ ἔτε αὐτὸν 4
 σεσὶν ἐδῆς ἠδύνατο αὐτὸν ῥῆσαι· διὰ τὸ αὐτὸν 4
 πολλάκις πέδας καὶ αλύσεις δεδεῖσθαι, καὶ δεσπό-
 5 θαι ὑπ' αὐτῆς τὰς αλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντε-
 6 τρεῖσθαι καὶ ἐδῆς αὐτὸν ἰσχύει δαμάσαι. Καὶ δια-
 7 πάντος, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐν ταῖς ὥρεσι καὶ ἐν 5
 τοῖς μνημασὶν ἦν κράζων, καὶ κατακοπτὼν ἑαυτὸν 6
 λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδρα- 6
 7 με, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ κράζας Φωνῇ 7
 μεγάλῃ, εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τῆς Θεᾶς 7
 τῆς ὑψίσεως; ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μὴ με βασανίσῃς. 7
 8 (Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ· Ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά- 8
 9 θαρτον ἐκ τῆς ἀνθρώπου.) Καὶ ἐπηρώτα αὐτὸν 9
 10 Τί σοι ὄνομα; Καὶ ἀπεκρίθη λέγων· Λεγεὼν ὄνο- 10
 11 μά μοι· ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν 10
 11 πολλὰ, ἵνα μὴ αὐτὸς ἀποσείλῃ ἔξω τῆς χοῖρας· 11
 12 Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὰ ἔρη ἀγέλη χοίρων μεγάλη βο- 12
 13 σκομένη. Καὶ παρεκάλεισαν αὐτὸν πάντες οἱ δαι- 12
 13 μονες, λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τὰς χοίρας, ἵνα 13
 εἰς αὐτὰς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐ- 13
 14 θέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ 14
 ἀκαθάρτα εἰσῆλθον εἰς τὰς χοίρας· καὶ ὥρμησεν 14
 ἡ ἀγέλη κατὰ τὰ κρημνὰ εἰς τὴν θάλασσαν, (ἦσαν 14
 δὲ ὡς διχίλιαι) καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ. 14
 15 Οἱ δὲ βάσκοντες τὰς χοίρας ἔφυγον, καὶ ἀνήγγει- 15
 16 λαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τὰς ἀγροὺς. Καὶ ἐξῆλ- 16
 17 θον ἰδὼν, τί ἐστὶ τὸ γεγονός. Καὶ ἐρχονται πρὸς 15
 τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωρεῖ τὸν δαίμονιζόμενον καθή-
 18 μενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονέντα, τὸν ἐξη-
 19 κίτα τὸν λεγεῶνα· καὶ ἐφοβήθησαν. Καὶ διηγί- 16
 σαν-

- σαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονι-
 17 ζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρα-
 καλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὄριων αὐτῶν.
 18 Καὶ ἐμβάντες αὐτὲ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλεσαν
 19 τὸν ὁ δαιμονιοδὴς, ἵνα ᾗ μετ' αὐτῆ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
 ἐκ ἀφῆκεν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ Ἵπαγε εἰς
 τὸν οἶκόν σε πρὸς τὰς σὲς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς,
 20 ὅσα σοι ὁ Κύριος ἐποίησε, καὶ ἠλέησέ σε. Καὶ ἀπ-
 ἦλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπλίῃ, ὅσα
 ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς καὶ πάντες ἐθαύμαζον.

μ. 4, 12. 16. 18. 21. SECTIO XXI.

Christus, sanata hæmorrhousa, filiam Jairo excitat.

- 21 **Κ**αὶ διαπεράσαντες τῆ Ἰησοῦ ἐν τῷ πλοίῳ πάλιν
 εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν·
 22 καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἰδὼς, ἔρχεται
 εἰς τῶν ἀρχισυναγῶγων, ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ
 23 ἰδὼν αὐτόν, πίπτει πρὸς τὰς πόδας αὐτῆ, καὶ
 παρεκάλει αὐτόν πολλαῖς, λέγων· Ὅτι τὸ θυγά-
 τριόν μου ἐσχάτως ἔχει, ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς
 24 χεῖρας, ὥπως σωθῇ καὶ ζήσεται. Καὶ ἀπῆλθε
 μετ' αὐτῆ καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ
 συνέθλιβον αὐτήν.

- 25 (Καὶ γυνὴ τις ἔσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,
 26 καὶ πολλαῖ παθῶσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπα-
 νήσασα τὰ παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφε-
 27 ληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθῶσα, ἀ-
 κέσασα περὶ τῆ Ἰησοῦ, ἐλθῶσα ἐν τῷ ὄχλῳ ὅτι
 28 θεν, ἤψατο τῆ ἱματίου αὐτῆ. Ἐλεγε γάρ· Ὅτι
 29 κἂν τῶν ἱματίων αὐτῆ ἀσφωμαι, σωθήσομαι. Καὶ
 εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τῆ αἵματος αὐτῆς· καὶ
 30 ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἵαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. Καὶ

εὐθέως

εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνὼς ἐν ἑαυτῷ τὴν ἐξ αὐτῆ
 δύναμιν ἐξεληθῆσαν, ἐπιστραφείς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε·
 Τίς με ἤψατο τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ 31
 μαθηταὶ αὐτῆ· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά
 σε, καὶ λέγεις· Τίς με ἤψατο; Καὶ περιεβλέ- 32
 πετο ἰδεῖν τὴν τέτο ποιήσασαν. Ἡ δὲ γυνή, φο- 33
 βηθεῖσα καὶ τρέμεισα, εἰδυῖα ὁ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ,
 ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ ἔπεν αὐτῷ πᾶ-
 σαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ ἔπεν αὐτῇ· Θύγατερ, 34
 ἡ πίστις σε σέσωκέν σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἰδοὺ
 υἱὸς ἀπὸ τῆς μάστιγός σε.)

- Ἐτι αὐτῆ λαλῶντος, ἔρχονται ἀπὸ τῆ ἀρχι- 35
 συναγωγῆς, λέγοντες· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σε ἀπέθα-
 νε· τί ἐτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς, 36
 εὐθέως ἀκέσας τὸν λόγον λαλέμενον, λέγει τῷ
 ἀρχισυναγῶγῳ· Μὴ φοβῆ, μόνον πίστευε. Καὶ ἐκ 37
 ἀφῆκεν ἐδῆνα αὐτῷ συνακολεθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον,
 καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν Ἰσκαῶθε.
 Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τῆ ἀρχισυναγωγῆς, καὶ 38
 θεωρεῖ θόρυβον, κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολ-
 λά. Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε 39
 καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον ἐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ κα-
 θεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτῆ. Ὁ δὲ, ἐκβαλὼν 40
 ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα τῆ παιδὸς,
 καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὰς μετ' αὐτῆ, καὶ εἰσπορεύε-
 ται, ὥς ἦν τὸ παιδίον ἀνακείμενον. Καὶ κρατή- 41
 σας τῆς χειρὸς τῆ παιδὸς, λέγει αὐτῇ· Ταλιθὰ
 κέμι, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· Τὸ κοράσιον (σοὶ λέ-
 γω) ἔγειραι. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ πε- 42
 ριεπάτε· ἦν γὰρ ἑτῶν δώδεκα. Καὶ ἐξέστησαν ἐκ-
 σάσεις μεγάλαι. Καὶ διετείλατο αὐτοῖς πολλαῖς, ἵνα 43
 μηδεὶς γινῶ τῆτο· καὶ ἔπει δοθῆναι αὐτῇ Φαρισαῖν.

SECTIO

SECTIO XXII.

Christus in patria contemnitur.

Cap.VI.

- 1 **Κ**αὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ. Καὶ ἀκολοθεῖσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
- 2 Καὶ γενομένα σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν. Καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Πῶθεν τέτω ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; Οὐχ, ἐτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας; ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσὴφ, καὶ Ἰάκωβ, καὶ Σίμωνος; καὶ ἐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὡς καὶ πρὸς ἡμᾶς; Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
- 4 Ἐλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐκ ἐστὶ προφῆτης αἰτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενεῖσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ ἐκ ἠδύνατο ἐκεῖ εὐδελμὴν δύλαμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε. Καὶ θαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ περιῆγε τὰς κάμας κύκλῳ, διδάσκων.

SECTIO XXIII.

Christus Apostolos emittit.

- 7 **Κ**αὶ προσκαλεῖται τὸς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο δύο, καὶ εἰδὼς αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. Καὶ παρήγγελεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἰρωπῶνις ὀδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον, μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκίν· ἀλλ' ὑποδεδεμένους σαββάτια· καὶ μὴ ἐνδύσασθαι δύο χιτῶνας. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπερ εἰάν εἰσέλθῃτε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθῃτε ἐκεῖθεν. Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκού-

ἀκούσων ὑμῶν, ἐμπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χεῖν, τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτυρίαν αὐτοῖς. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέραι κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον, ἵνα μετανοήσωσι. Καὶ θαυμάσια πολλὰ ἐξέβαλλον καὶ ἤλειπον ἐλαίῳ πολλὰς ἀρρώστους, καὶ ἐθεράπευον.

SECTIO XXIV.

Joannes Baptista ab Herode interimitur.

- Κ**αὶ ἦκεσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, (φανερὸν γάρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ) καὶ ἔλεγεν· Ὅτι Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τὸτο ἐνεργῶσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι Ἡλίας ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Ὅτι προφῆτης ἐστίν, ἢ ὡς εἰς τῶν προφητῶν. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης ἔπεν· Ὅτι ἐν ἐγὼ ἀπέκεφάλισα Ἰωάννην, ἐτός ἐστιν αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Αὐτὸς γάρ ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας ἐκράτησε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιδᾶς τὴν γυναῖκα Φιλίππου τῆ ἀδελφῆ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Ἐλεγε γάρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι ἐκ ἐξέτισαι ἔχειν τὴν γυναῖκα τῆ ἀδελφῆ σου. Ἡ δὲ Ἡρώδης ἐνέειχεν αὐτῷ, καὶ ἠθέληεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ ἐκ ἠδύνατο. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβέτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἀνδρὰ δίκαιον καὶ ἁγίον, καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἔποιε, καὶ ἠδύνατο αὐτὸς ἥκει. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαιρᾶς, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ δειπνῶν ἔποιε τοῖς μετὰ αὐτὸν καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρῶτοις τῆς Γαλιλαίας· καὶ εἰσ-
ελθόντος τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τῆς Ἡρωδιδᾶς, ἡ ὥρμητο

- ὀρχησάμενης, καὶ ἀρσεάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, ἔπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Ἀ-
 23 τήσόν με, ὃ ἐάν θέλῃς, καὶ δώσω σοί. Καὶ ἄμο-
 σεν αὐτῇ· Ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως
 24 ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθῆσα εἶπε
 τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν
 25 κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ εἰσελθῆσα
 εὐθέως μετὰ σπῆδος πρὸς τὸν βασιλεῖα, ἠτήσατο,
 26 λέγασα· Θέλω, ἵνα μοι δῷς ἐκ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι
 τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυ-
 27 πος γειόμενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τὰς ἑκτάς καὶ τὰς
 συνανακειμένους ἐκ ἡθέλησεν αὐτὴν ἀδεῖτῃσαι.
 28 Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκελάτωρα,
 ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. Ὁ δὲ
 29 ἀπλῶν ἀπεκεφάλισεν αὐτὴν ἐν τῇ φυλακῇ.
 30 Καὶ ἔνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδω-
 κεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐ-
 31 τὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ
 αὐτῆς, ἦλθον, καὶ ἤραν τὸ πτώμα αὐτῆς, καὶ ἔθη-
 καν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ.

SECTIO XXV.

Christus docet, Et quinque millia hominum
 quinque panibus satiat.

- 30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
 ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν,
 31 καὶ ὅσα ἐδίδασκαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε με-
 αὶ τοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε
 32 πολλοί· καὶ εὖτε φαγεῖν ἠκούσεν. Καὶ ἀπῆλθον
 33 εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον
 αὐτὸς ὑπάγοντας οἱ ὄχλοι· καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν
 πολλοί.

πολλοί· καὶ περὶ αὐτῶν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συν-
 δραμον ἐκεῖ καὶ προῆλθον αὐτὸς, καὶ συνῆλθον
 πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν
 34 ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς
 πρόβατα, μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο διδά-
 σκεν αὐτοὺς πολλά.

Καὶ ἦδη ὄρας πολλῆς γενομένης, προσελθόντες
 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῷ λέγουσιν· Ὅτι ἔρημός ἐστιν
 ὁ τόπος, καὶ ἦδη ὄρα πολλή. Ἀπόλυσεν αὐτοὺς,
 36 ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλας ἀγρῶν καὶ κάμους,
 ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φαγεῖν ἐκ
 37 ἔχουσιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Δότε αὐ-
 τοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἀπελθόν-
 τες ἀγοράσωμεν διακοσίαν θηραρίων ἄρτους, καὶ
 38 δάμεν αὐτοῖς φαγεῖν; Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς· Πόσους
 ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. Καὶ γνόντες λέ-
 39 γον· Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας. Καὶ ἐπέταξεν αὐ-
 τοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια, ἐπὶ
 40 τῷ χλωρῷ χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασιά· πρα-
 σία, ἀνά ἑκατὸν, καὶ ἀνά πεντήκοντα. Καὶ λα-
 41 βὼν τὰς πέντε ἄρτους καὶ τὰς δύο ἰχθύας, ἀνα-
 βλέψας εἰς τὸν ἔρανον, εὐλόγησε, καὶ κατέκλα-
 σε τὰς ἄρτους, καὶ ἐδίδοι τοῖς μαθηταῖς αὐτῆς, ἵνα
 παραδώσιν αὐτοῖς· καὶ τὰς δύο ἰχθύας ἐμέρισε
 πᾶσι. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν.
 42 Καὶ ἦσαν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ
 43 ἀπὸ τῶν ἰχθύων. Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τὰς ἄρ-
 44 τας, ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθέως
 45 ἠνάγκασε τὰς μαθητάς αὐτῆς ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖ-
 ον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς Βηθσαϊδάν,
 46 ἕως αὐτοῦ ἀπολύσει τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξά-
 μενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύχασθαι.

12 καὶ ἐκ τῆς ἀφίετέ αὐτον ἔδεν ποιῆσαι τῷ πατρὶ
13 αὐτῷ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτῇ· ἀκούοντες τὸν λόγον τῷ
Θεῷ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ἢ παρεδώκατε καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποιῆτε.

14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλε-
15 γεν αὐτοῖς· Ἀκούετε με πάντες, καὶ συνίετε. Οὐ-
δὲν ἔστιν ἕξωθεν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκπορευόμενον εἰς αὐ-
τὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευό-
μενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκ ἐνὸς ἔστι τὰ κοινῶντα τὸν ἄν-

16 θρωπον. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκροῦν, ἀκούτω.

17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπηρεάζων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς·

18 καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοι ἐστέ;
Οὐ νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ ἐξώθεν εἰσπορευόμενον εἰς

19 τὸν ἄνθρωπον, ὃ δύναται αὐτὸν κοιῶσαι; ὅτι ἐκ
ἐσπορεύεται αὐτὸς εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν
κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφροδῶνα ἐκπορεύεται, καθα-

20 εἶλον πάντα τὰ βρώματα. Ἐλεγε δὲ ὅτι τὸ
ἐκ τῆ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκείνο κοινῇ τὸν ἄν-

21 θρωπον. Ἐσώθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀν-
θρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοι-

22 χῆσθαι, πορνείαν, φόνοι, κλοπὰν, πλεονεξίαν, πο-
νηρίαν, δόλος, ἀσέλγητα, ὀφθαλμὸς πονηρὸς,

23 βλάβσημία, ^{ἐπιφανείας} ὑπερήφανία, ^{ἀφροσύνης} ἀφροσύνη. Πάντα
ταῦτα τὰ πονηρὰ ἐσώθεν ἐκπορευεται, καὶ κοινοὶ
τὸν ἄνθρωπον.

SECTIO XXIX.

Christus ex filia Syrophœniissæ dæmonium ejicit.

24 **Κ**αὶ ἐκείθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια
Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ ἐπισελθὼν εἰς τὴν κί-
κλον, ἐδέκα ἡμέρας γυνῶναι· καὶ ἐκ ἡδυνήθη λαθεῖν.

• Αγέ-

Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτῆ, ἧς ἔχε τὸ θυγά- 25
τριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἔλθῃσα προσέ-

πεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτῆς, (ἣν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλ- 26
 νης, Συρωφοίνισσα τῷ γενεῖ,) καὶ ἡρώτα αὐτόν, ἵνα
 τὸ δαμνόνιον ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς. Ὁ 27
 δὲ Ἰησοῦς ἔπεν αὐτῇ· Ἄφες πρῶτον χεῖράς σου
 ἐπὶ τὰ τέκνα. Οὐ γὰρ καλὸν ἐστὶ λαβεῖν τὸν ἄρτον

τῶν τέκνων, καὶ βαλὼν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ ἀπε- 28
κρίθη, καὶ λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε. Καὶ γὰρ τὰ

SECTIO XXX.

Christus surdum & mutum sanat.

Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σι- 31
δῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-

λαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὀρίων, Δεκαπύλεως. Καὶ 32
 Πέρσῃ αὐτῷ ^{διφρασίᾳ, ἰσομυθίᾳ} κωφὸν μονήλατον, καὶ παρακαλῶ-

σιν αὐτὸν, ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ ἀπο- 33
λαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὄψεως αὐτοῦ, ἔβαλε

Н 3

915-

- ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης. Καὶ πύσας εἰς
 τοῦ ὄμματα αὐτῆ, ἐπιδὼς τὰς χεῖρας αὐτῶ, ἐπη-
 24 ρώτα αὐτὸν, ἢ τι βλέπει; Καὶ ἀναβλέψας
 εἶπε· Βλέπω τὸς ἀνθρώπους ὡς δένδρα περιπα-
 25 τήντας. Εἰτά πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ
 τὰς ὀφθαλμούς αὐτῆ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέ-
 ψαι· καὶ ἀποκατετάθη, καὶ ἐνέβλεψε τὴν αὐγὰς
 26 ἀπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐ-
 τε, λέγων· Μὴδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς, μὴδὲ
 εἰπῆς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.

SECTIO XXXV.

Confessio Petri de Christo.

- 27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτῆ εἰς
 τὰς κώμας Καίσαρείας τῆς Φιλίππας. Καὶ ἐν-
 τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τὸς μαθητὰς αὐτῆ, λέγων αὐ-
 28 τοῖς· Τίνα με λέγεσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; Οἱ δὲ
 ἀπεκρίθησαν· Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι,
 29 Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ, ἕνα τῶν προφητῶν. Καὶ αὐτὸς
 λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀ-
 ποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστός.
 30 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴδεὶ λέγωσι περὶ αὐτῆ.

SECTIO XXXVI.

Christus de passione & resurrectione sua docet.

- 31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτῆς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν
 τῆ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμα-
 θῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ
 γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ τρεῖς
 32 ἡμέρας ἀναστῆναι. Καὶ παρήγγαλτον λέγον ἐλά-
 λει· Καὶ περὶ λαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο
 33 πιπιμαῖν αὐτῷ. Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τὸς
 μαθη-

μαθητὰς αὐτῆ, ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων·
 Ὑπαγε ὀπίσω με, σαταῶ· ὅτι ἐφρονεῖς τὰ τῆ
 Θεῶ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

SECTIO XXXVII.

Christus abnegationem sui docet.

Καὶ προκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μα- 34
 θηταῖς αὐτῆ, εἶπεν αὐτοῖς· Ὅσους θέλετε ὀπί-
 σω με εἰλθεῖν, ἀπαρνησάμενοι ἑαυτὸν, καὶ ἀγατά 35
 τὸν σταυρὸν αὐτῆ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. Ὅς γὰρ
 ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· 36
 ὅς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆ ἔσται ἐμὲ καὶ
 τῆ εὐαγγελίᾳ, ἕως σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφε- 37
 λήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ
 ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτῆ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος 38
 ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτῆ; Ὅς γὰρ ἂν
 ἐπαυχθῇ με, καὶ τὸς ἑμὲς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ
 ταύτῃ τῇ μαχαλίδι καὶ αἰμαρτωλῷ, καὶ οὐκ ὁὖτος τῆ
 ἀνθρώπου ἐπαυχθῆσεται αὐτὸν, ἐπὶ ἔλθῃ ἐν τῇ
 δόξῃ τῆ Πατρὸς αὐτῆ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἀγίων.
 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἐστὶ 39
 τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἵτινες ἐ μὴ γεύσονται βα-
 σιλείας, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τῆ Θεῶ ἐλθ-
 λουσίαν ἐν δυνάμει.

SECTIO XXXVIII.

Christus transfiguratur.

Καὶ μετ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν 2
 Πέτρον, καὶ τὸν Ἰακώβον, καὶ τὸν Ἰωάννην·
 καὶ ἀναφέρει αὐτῆς εἰς ἔρος ὕψηλόν κατ' ἰδίαν μό-
 νος, καὶ μετεμορφώθη ἐμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ τὰ 3
 ἱμάτια αὐτῆ ἐγένετο ὡς ἑλκυστά, λευκά ὡς
 χιών·

χίων· ^{καὶ οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ δυνατὸς λευκα-}
 4 καί. Καὶ ἔφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσῇ· καί
 5 ἦσαν συλλαλῆντες τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς
 ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ραββὶ, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς
 ὡδε εἶναι· καὶ ποιῶμεν σκηναίς τρεῖς, σοὶ μίαν,
 6 καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν. Οὐ γὰρ ᾔδεις,
 7 τί καλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἑκθεσοί. Καὶ γένητο νεφέ-
 λη ἐπισκίασα αὐτοῖς. Καὶ ἦλθε Φωνὴ ἐκ τῆς νε-
 φέλης, λέγουσα· Οὕτως ἐστὶν υἱὸς μετ' ὁ ἀγαπητός·
 8 αὐτὸ ἀκούετε. Καὶ ἐξελθὼν περιβλεψάμενοι, εκε-
 τι εὐθένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μετ' ἑαυτῶν.
 9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τῶ ὄρους, διετείλατο
 αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται, ἃ εἶδον, ἃ μύησαν
 10 ὁ υἱὸς τῷ ἀνθρώπῳ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ. Καὶ τὸν λό-
 γον ἐκρατήσαν πρὸς ἑαυτοὺς· συζητῶντες, τί ἐστὶ τὸ
 11 ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Καὶ ἐπερώτων αὐτὸν, λέ-
 γοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίαν
 12 δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον· Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔπεν αὐ-
 τοῖς· Ἡλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον ἀποκαθιστᾷ πάν-
 13 τας· καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τῷ ἀνθρώπῳ,
 ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξενωθῇ. Ἀλλὰ λέγω
 ὑμῖν· Ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ,
 ὅσα ἠθέλησαν, κατὰ τὸ γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

SECTIO XXXIX.

Christus Spiritum mutum eiecit.

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τὰς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πο-
 λὺν περὶ αὐτὸς, καὶ γραμματεῖς συζητῶντας
 15 αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν αὐτόν,
 ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐ-
 16 τόν. Καὶ ἐπερώτησε τὰς γραμματεῖς· Τί συζη-
 17 τεῖτε πρὸς αὐτὸς; Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἐκ τῶ
 ὄχλου

ὄχλος ἔπε· Διδάσκαλε, ἡνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς
 σε, ἔχοντα πνεῦμα ἁλάλον. Καὶ ἔπε αὐτόν 18
 καταλάβη, ῥήσσει αὐτόν· καὶ αἰθεῖται, καὶ τρίζει
 τὰς ὀδόντας αὐτοῦ, καὶ ἡραίνεται. Καὶ εἶπον τοῖς
 μαθηταῖς σε, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ ἐκίχυσαν.
 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ λέγει· Ὡ γενεὰ ἀπίστος, 19
 ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι
 ὑμῶν; Φέρετε αὐτόν πρὸς με. Καὶ ἡνεγκαν αὐ- 20
 τὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ πνεῦ-
 μα ἐσπάράζεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυ-
 λίστο αἰθεῖων. Καὶ ἐπερώτησε τὴν πατέρα αὐ- 21
 τοῦ· Πόσος χρόνος ἐστὶν, ὃν τέττο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ
 δὲ ἔπε· Παιδίόθεν. Καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς 22
 πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν.
 Ἀλλ', εἰ τί δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνισθεὶς
 ἐφ' ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔπεν αὐτῷ τὸ, εἰ δύνα- 23
 σαι πιεῖν· πάντα δυνατὰ τῷ πιστευόντι. Καὶ 24
 εὐθέως κράξας ὁ πατήρ τῷ παιδίῳ, μετὰ δακρύων
 ἔλεγε· Πιστεύω Κύριε, βοήθει με τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν 25
 δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπέτιμησε τῷ
 πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ· Τὸ πνεῦ-
 μα τὸ ἁλάλον καὶ κωφόν, ἐγὼ σοὶ ἐπιτάσσω,
 ἐξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσελεύθῃς εἰς αὐτόν.
 Καὶ κράξαν, καὶ πολλὰ σπαραζάν αὐτόν, ἐξῆλθε. 26
 Καὶ ἐγένετο ὡς νεκρὸς, ὥς πολλὰς λέγειν· Ὅτι
 ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς 27
 χειρὸς ἤγειρεν αὐτόν, καὶ αἶεσι. Καὶ εἰσελθόν- 28
 τα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπερώτων αὐ-
 τόν κατ' ἰδίαν· Ὅτι ἡμεῖς ἐκῆδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
 αὐτό; Καὶ ἔπεν αὐτοῖς· Τέτο τὸ γένος ἐν ἐδενί 29
 δυνατὰ ἐξελεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

SECTIO XL.

Christus de passione et resurrectione sua docet.

- 30 **Κ**αὶ ἐκείθεν ἐξερχόμενοι παρεπορεύοντο διὰ τῆς
31 Γαλιλαίας· καὶ ἐκ ἧδελεν, ἵνα τις γινῶ. Ἐ-
δίδασκε γὰρ τὰς μαθητάς αὐτῆ, καὶ ἐλεγεν αὐ-
τοῖς· Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖ-
ρας ἀνθρώπων, καὶ ἀποκτενεῖσθαι αὐτόν· καὶ απο-
32 κτανθεῖς, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ δὲ
ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβήντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

SECTIO XLI.

*Christus de humilitate, de concordia, de scan-
dalo, et de prudentia sedanda docet.*

- 33 **Κ**αὶ ἦλθεν εἰς Καπερναεὺν· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γε-
νόμενος, ἐπηρώτα αὐτὸς· Τί ἐν τῇ οἰκίᾳ πρὸς
34 ἑαυτὸς διελογίζεσθε; Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλή-
35 λους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ, τίς μείζων. Καὶ
καθίσας ἐφώνησε τὰς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς·
Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος,
36 καὶ πάντων δούλος. Καὶ λαβὼν παιδίον, ἐση-
σεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγκαλισάμενος
37 αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς· Ὃς ἐάν ἐν τῶν τοιούτων παι-
δίων δεξῆται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ
ὅς ἐάν ἐμὲ δέξηται, ἐκ ἐμὲ δέχεται, ἅλ्ला τὸν ἀπο-
σείλονται με.
38 Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, λέγων· Διδάσκα-
λε, εἰδομέν τινες ἐν τῷ ὀνόματί σε ἐκβάλλοντες δαι-
μόνια, ὅς ἐκ ἀκολοθεῖ ἡμῶν· καὶ ἐκωλυσαμεν αὐ-
39 τὸν, ὅτι ἐκ ἀκολοθεῖ ἡμῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπε-
μή· καλύψετε αὐτόν. Οὐδεὶς γάρ ἐστιν, ὃς ποιήσει
δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυήσεται ταχὺ
40 κακολογῆσαί με. Ὃς γὰρ ἐκ ἐσθ' ἡμῶν, ὑπὲρ
ὑμῶν

ἡμῶν ἐσιν. Ὃς γὰρ ἀν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον 41
ὕδατος ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι Χρεῖσ' ἔσθ' ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, ἢ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτῆ.

Καὶ ὃς ἀν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν, τῶν πι- 42
σεύοντων εἰς ἐμὲ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον, περὶ-
κεῖται λίθους μυλιακὸς περὶ τὸν τράχηλον αὐτῆ, καὶ
βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐάν σκανδαλί- 43
ξῇ σε ἡ χεὶρ σε, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοι ἐστὶ,
κὺλῃον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας
ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ
ἀσβεστον· ὅπερ ὁ σκώληξ αὐτῶν ἢ τελευτᾷ, καὶ 44
τὸ πῦρ ἢ σβέννυται. Καὶ ἐάν ὁ πῆς σε σκανδαλί- 45
ξῇ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶ σοι εἰσελθεῖν
εἰς τὴν ζωὴν χαλόν, ἢ τὰς δύο πόδας ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον· ὅπερ ὁ 46
σκώληξ αὐτῶν ἢ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ ἢ σβέννυται.
Καὶ ἐάν ὁ ὀφθαλμὸς σε σκανδαλίξῃ σε, ἐκβαλε αὐ- 47
τόν· καλὸν σοι ἐστὶ, μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βλη-
θῆναι εἰς τὴν γέενναν τῆ πυρὸς· ὅπερ ὁ σκώληξ 48
αὐτῶν ἢ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ ἢ σβέννυται.
Πᾶς γὰρ πύρι ἀλιθιστῆται· καὶ πᾶσα θυσία 49
ἀλλ' ἀλιθιστῆται. Καλὸν τὸ ἅλ्ला· ἐάν δὲ τὸ
ἅλ्ला ἀνάλογον γέννηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀστυτεύε; Ἐ-
χέτε ἐν ἑαυτοῖς ἅλ्ला, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

SECTIO XLII.

Christus de repudio et conjugio docet.

Καὶ ἐκείθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρη τῆς Ἰσ-
δαίας, διὰ τὴν πέραν τῆ Ἰορδάνης· καὶ συμ-
πορεύονταί πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ, ὡς ἐώθει,
πάλιν ἐδίδασκεν αὐτὸς. Καὶ προσελθόντες εἰς 2

Φαρι-

- Φαρισαῖοι ἐπηρεάζουσιν αὐτόν· Εἰ ἔξουσιν ἀνδρὶ γυναικὰ ἀπολύσαι· πειράζοντες αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς;
- Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέγραψε βιβλίον ἀποστατίε γεράσαι, καὶ ἀπολύσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτὸς ὁ Θεός.
- Ἔνεκεν τούτου καταλείψει ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὡς ἐκεῖ ἐσὶ δύο, ἀλλὰ μία σὰρξ. Ὁ ἔν ὁ Θεὸς συνέθευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζεται. Καὶ ἔν τῇ οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τούτου ἐπηρεάζουσιν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὅς ἐάν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾷται ἐπ' αὐτήν. Καὶ ἐάν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλον, μοιχᾷται.

SECTIO XLIII.

Christus infantes humaniter recipit.

- Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψεται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρονσιν.
- Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ καλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅς ἐάν μὴ δεξιῇται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, ἐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς αὐτοὺς χεῖρας ἐπ' αὐτά, ἠλόγισεν αὐτά.

SECTIO

SECTIO XLIV.

Christus aliquem fiducia operum inflatum redarguit, Et quid de divitiis tenendum sit, docet.

- Καὶ ἐκπορευομένους αὐτῷ εἰς ἄδὸν, προσδραμάν 17
 εἰς, καὶ γυνυπετήσας αὐτόν, ἐπηρεάζοντες αὐτόν· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω, ἵνα ζῶν αἰώνιον κληρονομήσω;
- Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με 18
 λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ ἐγώ, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολάς αἰσθάνου· Μὴ μοιχεύῃς· Μὴ φονεύ- 19
 σῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Μὴ ἀποσερήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σε καὶ τὴν μητέρα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, 20
 ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ὁ 21
 δὲ Ἰησοῦς, ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐν σοὶ ὑστερεῖ ὕπαγε, ἔσα ἔχεις, πάλῃσον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἔξεις θησαυ-
 ρὸν ἐν θρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν 22
 θησαυρὸν. Ὁ δὲ, συγκαταθείς ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε 23
 λυπόμενος. Ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χεῖματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται. Οἱ δὲ μα- 24
 θηταὶ ἐθαμβήντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰη-
 σοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς 25
 δύσκολόν ἐστι, τὸς πεποιθότας ἐπὶ τοῖς χεῖμασιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Εὐκοπώτε-
 ρόν ἐστι, κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ραβίδος 26
 εἰσελθεῖν, ἢ πλῆσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγον-
 τες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ἐμ- 27
 βλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· Παρὰ ἀν-
 θρώ-

Θράκοις ἀδύνατον, ἀλλ' ἐπὶ παρὰ τῷ Θεῷ. Πάντα γὰρ δυνάτεια ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ.

SECTIO XLV.

Christus docet, mercedem bene factorum non nisi ex gratia Dei petendam esse.

- 28 **Κ**αὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδὲ, ἡμεῖς ἀφῆκαμεν πάντα, καὶ ἠκολούθησάμεν σοι.
 29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐδεὶς ἐστίν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφούς, ἢ πατέρας, ἢ μητέρας, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, 30 ἢ ἀγρούς, ἵνα ἐκεῖ ἐμὲ καὶ τὴν εὐαγγελίᾳ· εἰ μὴ ἡ λαβὴ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφάς, καὶ μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρούς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον. Πολλοὶ δὲ ἐσονται πρῶτοι, 31 ἔσχατοι· καὶ οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι.

SECTIO XLVI.

Christus de passione et resurrectione sua docet.

- 32 **Η**σαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ, ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερουσόλυμας· καὶ ἦν προάγων αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἔθαμβούντο, καὶ ἀκολουθῶντες ἐφοβούντο. Καὶ παραλαβὼν πάλιν τὰς δάδευς, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν· 33 τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· Ὅτι ἰδὲ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς γραμματέυσιν· καὶ κατακρινέσθαι αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδόναι αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ ἐμπαίζεσθαι αὐτῷ, καὶ μαστιγώσθαι αὐτόν, καὶ ἐμπτύεσθαι αὐτόν, καὶ ἀπικτενέσθαι αὐτόν· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

SECTIO

SECTIO XLVII.

Christus petitionem filiorum Zebedæi abnuvit, et de humilitate scedanda docet.

- Κ**αὶ προσπορεύοντάς αὐτῷ Ἰακώβος καὶ Ἰωάννης, 35 οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν, ἵνα, ὡς εἴαν αἰτήσωμεν, ποιήσης ἡμῖν· Ὁ δὲ 36 εἶπεν αὐτοῖς· Τί θέλετε ποιῆσαι με ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δός ἡμῖν, ἵνα ἕως ἐκ δεξιῶν σε, καὶ ἕως 37 ἐξ ἐκ δεξιῶν σε καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σε· Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε, τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε 38 πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν 39 ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, πίομαι· καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθί- 40 σαι ἐκ δεξιῶν με καὶ ἐξ ἐκ δεξιῶν με, ἐκ ἐστὶν ἐμὸν δεῖναι, ἀλλ' οὐκ ἔστι μοι δοῦναι. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. 41 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς· Οἶδατε, ὅτι οἱ δοκῶντες ἀρχεῖν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ ἔτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' 42 ὡς εἴαν θέλη γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται διάκονος ὑμῶν. Καὶ ὡς εἴαν θέλη ὑμῶν γενέσθαι πρῶτος, ἔσται 43 πάντων δούλος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ ἡλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δῆναι 44 τὴν ψυχὴν αὐτῆς λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

SECTIO XLVIII.

Christus Bartimeo cæco visum restituit.

- Κ**αὶ ἔρχοντάς εἰς Ἱερουσόλῳ· καὶ ἐκπορευομένους αὐ- 46 τὸ ἀπὸ Ἱερουσόλῳ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου

ὄχλος ἱκανὸς, υἱὸς Τιμαίᾳς Βαρτίμαος ὁ τυφλὸς
 47 ἐκάλειτο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Καὶ ἀκούσας,
 ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ἐστίν, ἤρξατο κρᾶζειν καὶ
 48 λέγειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ
 ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶ
 49 μᾶλλον ἔκραζεν· Τίς Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ τὰς
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν Φωνηθῆναι. Καὶ Φωνῶσι τὸν
 τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει, ἔγειρε· Φωνεῖ
 50 σε. Ὁ δὲ, ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτιον αὐτὸ, ἀναστὰς
 51 ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐ-
 τῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιῆσω σοι; Ὁ δὲ τυφλὸς
 52 εἶπεν αὐτῷ· Ῥαββονί, ἢ αὐτὸς ἀναβλέψω. Ὁ δὲ Ἰη-
 σοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ὑπάγε· ἡ πίστις σε σέσωκέν σε.
 Καὶ εὐθὺς ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν
 τῇ ὁδῷ.

SECTIO XLIX.

C. XI. Christus asino uellus Hierosolymam ingreditur.

1 Καὶ ὅτε ἐγγίξουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰς Βηθφαγήν
 καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ἄρος τῶν ἐλαιῶν, ἀπο-
 2 στέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς·
 Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ
 εὐθὺς εἰσπερευόμενοι εἰς αὐτήν, εἰρήσατε πῶλον
 δεδεμένον, ἐφ' ὃν εἰς ἀνδράπων κεκείμενος· λύ-
 3 σαντες αὐτὸν ἀγαγάτε. Καὶ εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ·
 Τί ποιεῖτε τῷτο; εἰπατέ· Ὅτι ὁ Κύριος αὐτὸς
 4 χρεῖαν ἔχει· καὶ εὐθὺς αὐτὸν ἀποστελεῖ ὁδε.
 Ἀπῆλθον δὲ, καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμένον πρὸς
 τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τῷ ἀμφοτέρῳ καὶ λύουσιν αὐτόν.
 5 Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐξηκότων ἐλεγον αὐταῖς· Τί ποι-
 6 εῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶπον αὐταῖς,
 καὶ ὡς ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτάς.
 7 Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπέ-
 βαλον

βαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκαίδισεν ἐπ'
 αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν ἔσραιον εἰς 8
 τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ σπείσαντες ἐκοπτον ἐκ τῶν δένδρων,
 καὶ ἔσραινον εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγοντες καὶ 9
 οἱ ἀκολουθεῖντες ἔκραζον, λέγοντες· Ὡσαννά, ευ-
 λογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· εὐλο- 10
 γημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία (ἐν ὀνόματι Κυρίου.)
 τῶ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ· Ὡσαννά ἐν τοῖς ὑψίστοις.
 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱερουσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ 11
 ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ὀψίας ἦδη
 ἔσης τῆς ἄρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν
 δώδεκα.

SECTIO L.

Christus ficum, fructus non habentem, diris deuouet.

Καὶ τῇ ἐπαύριον, ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθα- 12
 νίας, ἐπείνασε. Καὶ ἰδὼν συκὴν μακρόθεν, 13
 ἔχουσαν φύλλα, ἦλθεν, εἰ ἄρα εὕρησαι τι ἐν αὐτῇ·
 καὶ ἔλθων ἐπ' αὐτήν, εὗρεν, εἰ μὴ φύλλα· ἔ- 14
 γάρ ἦν καιρὸς σύκων. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σὺ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς
 καρπὸν φάγοι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

SECTIO LI.

Christus mercimonium agentes e templo ejicit.

Καὶ ἔρχοντα εἰς Ἱερουσόλυμα καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰη- 15
 σοῦς εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τὰς παλῶν-
 τας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὰς τραπέ-
 ζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πω- 16
 λούτων τὰς περιστεράς, κατέστρεψε. Καὶ ἐκ ἡφι- 17
 εν, ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος δια τῶ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδα-
 σκε, λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται· Ὅτι ὁ οἶκός
 1 2 με,

μα, εἰκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ὄν-
 σιν; Ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον ληστῶν.
 18 Καὶ ἤκυσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ
 ἐζήτην, πῶς αὐτὸν ἀπολέσασιν· ἐφοβέοντο γὰρ
 αὐτόν, ὅτι πᾶς ὁ ἔχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδα-
 19 χῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὁψέ ἐγένετο, ἐξεπορεύετο ἔξω
 τῆς πόλεως.

SECTIO LII.

*Christus suos de fide, et dimittendis aliorum
 peccatis, monet.*

20 Καὶ πρὸς παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκὴν ἐξη-
 21 ραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀναμνηθεὶς ὁ Πέτρος
 λέγει αὐτῷ· Ῥαββὶ, ἴδε· ἡ συκὴ, ἣν κατηράσσω,
 22 ἐξηρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς·
 23 Ἐχετε πίστιν Θεοῦ. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν· Ὅτι ὅς
 ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τάδε· Ἀρθῇ, καὶ βλήθῃ εἰς
 τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐ-
 24 τοῦ, ὃ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τῆτο λέγω ὑμῖν· Πάντα
 ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰτῆσθε, πιστεύετε, ὅτι λαμ-
 25 βάνετε καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν σήκητε προσευ-
 χόμενοι, ἀφίετε, εἰ τι ἔχετε κατὰ τῆος, ἵνα καὶ ὁ
 Πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἑρανοῖς, ἀφῇ ὑμῖν τὰ παρα-
 26 πτώματα ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς ἐκ ἀφίετε, ἰδοὺ ὁ
 Πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς ἑρανοῖς, ἀφήσει τὰ παρα-
 πτώματα ὑμῶν.

SECTIO LIII.

*Christus ad questionem, de potestate prædicandi,
 propositam, aliam questionem proponit: Et in-
 credulitatem Phariseorum, allata pa-
 rabola, redarguit.*

Καὶ

Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱερουσόλυμα· καὶ ἐν τῷ 27
 ἱερῷ περιπατῶντος αὐτοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν
 οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτε-
 28 ροι, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
 ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα
 29 ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
 τοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ γὼ εἶνα λέγον, καὶ ἀπο-
 κριθῆτέ μοι, καὶ ἐρᾷ ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
 30 ποιῶ. Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ ἑρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ
 ἀνθρώπων; ἀποκριθῆτέ μοι. Καὶ ἐλογίζοντο πρὸς
 31 ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ἐὰν εἰπώμεν· Ἐξ ἑρανοῦ· ἐρεῖ·
 Διὰ τί ἐν ἐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἀλλ' εἰάν εἰπω-
 32 μεν· ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβέοντο τὸν λαόν· ἀπαν-
 τες γὰρ ἔχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὡς τὸς προφῆτας
 ἦν. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι τῷ Ἰησοῦ· Οὐκ οἶ-
 33 δαμεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· Οὐ-
 δὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμ- C.XII.1.
 πελώνα ἐφύτευεν ἄνθρωπος, καὶ περιέθηκε
 φθόγγον, καὶ ὤρευσεν ὑπολίνιον, καὶ ἀκοδόμησε πύρ-
 2 γον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησε.
 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὰς γεωργὰς τὸν κτήρεω δέλον, ἵνα
 3 παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τῆ καρπῆ τῆ ἀμ-
 πελώνος. Οἱ δὲ λαβόντες αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέ-
 4 στείλαν κενόν. Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτὰς
 5 ἄλλον δέλον· καὶ κείνον λιθοβολήσαντες ἐκβαλόν-
 6 σαν, καὶ ἀπέστειλαν ἡτιμαμένον. Καὶ πάλιν ἄλ-
 7 λον ἀπέστειλε· καὶ κείνον ἀπέκτειναν· καὶ πολλὰς ἄλ-
 λας, τὰς μὲν δέροντες, τὰς δὲ ἀποκτείνοντες. Ἐτι
 8 ἔν ἐνα υἱόν ἔχον ἀγαπητόν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐ-
 9 τὸν πρὸς αὐτὰς ἔρχατον, λέγων· Ὅτι ἐν τρωπῇ σον-
 10 ται τὸν υἱόν μου. Ἐκείνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς
 11 7 ἑαυτοὺς· Ὅτι ἔτις ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀπο-
 12 κτεί-

- 8 κτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ
λαβόντες αὐτόν ἀπέκτεναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τῆς
9 ἀμπελῶνος. Τί ἔν ποιήσει ὁ κύριος τῇ ἀμπελῶ-
νος; ἐλεύσεται, καὶ ἀπολέσει τὰς γεωργίας, καὶ
10 δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν
ταύτην ἀνέγνωτε; Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰ-
κοδομῆντες, ὁὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας.
11 Παρεῖ Κυρίῃ ἐγένετο αὕτη, καὶ ἐστὶ θαυμαστὴ ἐν
12 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτην αὐτὸν κρατῆσαι,
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἐγνωσαν γάρ, ὅτι
πρὸς αὐτὸς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες
αὐτόν, ἀπῆλθον.

SECTIO LIV.

*Christus triplicem Et insidiosam hostium tentatio-
nem feliciter superat.*

*1. Pharisaorum Et Herodianorum de tributo
Caesari soluendo.*

- 13 Καὶ ἀποστέλλουσιν πρὸς αὐτὸν τινὰς τῶν Φαρισαί-
ων καὶ τῶν ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσασιν λό-
14 γω. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε,
αἰδομεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ ἐ μέλει σοι περὶ εὐδενός.
Οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ'
ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τῆ Θεοῦ διδάσκεις. Ἐξεστὶ
κῆσον Καίσαρι δῆναί, ἢ ἔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν;
15 Ὁ δὲ, εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς·
16 Τί με πειράζετε; Φέρετέ μοι δηναρίον, ἵνα ἴδω. Οἱ
δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη,
καὶ ἡ ἐπιγραφή; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Καίσαρος.
17 Καὶ ἀπεκρίθης ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε
τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τῆ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.
Καὶ ἐθαύμασαν ἐπ' αὐτῷ.

2. Sad-

2. Sadduceorum de resurrectione mortuorum.

- Καὶ ἔρχονται sadducaῖοι πρὸς αὐτόν, οἵτινες λέ- 18
γουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρεάζτησαν αὐτόν,
λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, 19
ὅτι εἰάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ
γυναικα, καὶ τέκνα μὴ ἰσῆ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς
αὐτῆ τὴν γυναῖκα αὐτῆς, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα
τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς. Ἐπτά ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ 20
πρῶτος ἔλαβεν γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσκων ἐκ ἀφῆ-
κε σπέρμα. Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτήν, καὶ 21
ἀπέθανε, καὶ ὁ δὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ
τρίτος ὡσαύτως. Καὶ ἔλαβον αὐτήν οἱ ἑπτὰ, καὶ 22
ἐκ ἀφῆκαν σπέρμα. Ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ
ἡ γυνή. Ἐν τῇ ἔν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τί 23
ιος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔχον αὐτὴν γυ-
ναῖκα. Καὶ ἀπεκρίθης ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ 24
διὰ τῆτο πλατῶθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ
τὴν δύναμιν τῆ Θεοῦ; Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀνα- 25
στῶσιν, ἔτε γαμήσιν, ἔτε γαμίσκονται· ἀλλ' εἰσὶν
ὡς ἄγγελοι, οἱ ἐν τοῖς ἑρανοῖς. Περὶ δὲ τῶν νε- 26
κρῶν, ὅτι ἐγείρονται, ἐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βιβλίῳ
Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτης, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, λέ- 27
γων· Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστι ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλ'
λα Θεὸς ζώντων. Τί μεις ἔν πολὺ πλατῶθε.

3. Scribae de precepto maximo.

- Καὶ προσελθὼν εἰς τῶν γραμματέων, ἀνέσας 28
αὐτῶν συζητάντων, εἰδὼς, ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπε-
κρίθη, ἐπηρεάζησεν αὐτόν· Ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν
ἐντολή; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· Ὅτι πρώ- 29
τη πασῶν τῶν ἐντολῶν· Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ

- 30 Θεός ἡμῶν, Κύριος ἔς ἐστι. Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον
τὸν Θεόν σε ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σε, καὶ ἐξ ὅλης
τῆς ψυχῆς σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σε, καὶ
31 ἐξ ὅλης τῆς ἰχύος σε. Αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ
δευτέρα ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε
ὡς σεαυτὸν. Μείζων τῶν ἄλλων ἐντολὴ ἔκ ἐστι.
32 Καὶ ἔπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκα-
λε, ἐπ' ἀληθείας ἔπας, ὅτι ἔς ἐστι Θεός, καὶ ἐκ
33 ἐστὶν ἄλλος πλὴν αὐτῆ. Καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ
ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰχύος, καὶ τὸ
ἀγαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, πλεόν ἐστι πάν-
34 των τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυτιῶν. Καὶ ὁ
Ἰησοῦς, ἰδὼν αὐτὸν, ὅτι ^{κατα}κατενόησεν ἀπεκρίθη, ἔπεν
αὐτῷ· Οὐ μακρὸν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τῆ Θεῶ.
Καὶ εὐδὲς ἐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

SECTIO LVI.

Christus Pharisaïs de Messia quaestionem proponit.

- 35 Καὶ ἀπεκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἐλεξε, διδάσκων ἐν ταῖς ἱερῶν·
Πῶς λέγουσιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς
36 ἐστὶ Δαβὶδ; Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ ἔπεν ἐν τῷ Πνεύ-
ματι τῷ ἁγίῳ· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ με· Κάθε
ἐκ δεξιῶν με, ἕως ἂν θῶ τὸς ἐχθρούς σε ὑποπόδιον
37 τῶν ποδῶν σε. Αὐτὸς ἐν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύ-
ριον καὶ πόθεν υἱὸς αὐτῆ ἐστι; Καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
ἤκουεν αὐτῶ ἡδέως.

SECTIO LVI.

Christus a scribis cavendum esse monet.

- 38 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτῆ· Βλέπετε
ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θέλοντων ἐν σοδαῖς
περι-

περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμὸς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ 39
πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτο-
κλιτίας ἐν τοῖς δείπνοις. Οἱ κατεδίδοντες τὰς οἰ- 40
κίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχο-
μενοὶ ἔτοι λήφονται περισσώτερον κῆριμα.

SECTIO LVII.

Christus donum viduae exiguum laudat.

Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τῆ γαζοφυλα- 41
κίᾳ, ἐθεώρει, πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς
τὸ γαζοφυλάκιον. Καὶ πολλοὶ πλέσιοι ἐβάλον πολ-
λά. Καὶ ἔλθουσα μία χήρα πτωχὴ ἐβάλε λεπτὰ 42
δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸς 43
μαθητάς αὐτῆ, λέγει αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν·
Ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχὴ πλεόν πάντων βέβλη-
κε τῶν βαλλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες 44
γὰρ ἐκ τῆ περισσεύοντος αὐτοῖς ἐβάλον· αὕτη δὲ
ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα, ὅσα εἶχεν, ἐβά-
λεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

SECTIO LVIII.

Christus interitum reip. Judaicae praedicit.

C. XIII.

Καὶ ἐκπορευομένη αὐτῆ ἐκ τῆς ἱερῆς, λέγει αὐτῷ 1
εἰς τῶν μαθητῶν αὐτῆ· Διδάσκαλε, ἴδε ποτα-
ποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ ὁ Ἰησοῦς 2
ἀπεκριθεὶς ἔπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς με-
γάλαις οἰκοδομαῖς; ἢ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς
ἢ μὴ καταλυθῇ.

Καὶ καθεμένη αὐτῆ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, 3
κατέναντι τῆς ἱερῆς, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέ-
τρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας·
Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον, 4

15

ὑταν

5 ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι ; Ὁ δὲ
 6 Ἰησοῦς, ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν· Βλέπε-
 7 τε, μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται
 8 ἐπὶ τῷ ἐνὸματί μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγὼ ἐμὶ
 9 καὶ πολλὰς πλανήσω. Ὅταν δὲ ἀκούσῃτε πολέ-
 10 μους καὶ ἀδικαῖας πολέμων, μὴ θροῖσθε· δεῖ γὰρ γενέ-
 11 σθαι· ἀλλ' ἔπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος
 12 ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται
 13 σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταρα-
 14 χαί. Ἀρχαὶ ὠδῶν ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμᾶς
 15 ἑαυτοὺς· παραδύσκει γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια· καὶ
 16 εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡμερίων καὶ
 17 βασιλείων σταθήσεσθε, ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐ-
 18 τοῖς. Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆ-
 19 ναι τὸ εὐαγγέλιον. Ὅταν δὲ ἀγαγώσιν ὑμᾶς
 20 παραδίδόντες, μὴ προμεμενῶτε, τί λαλήσετε,
 21 μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὅ ἐάν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ
 22 ᾧρᾳ, τότε λαλεῖτε. Οὐ γὰρ ἔστε ὑμεῖς οἱ λαλῶν-
 23 τες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Παραδόντες δὲ
 24 ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον·
 25 καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανα-
 26 τώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισθόμενοι ὑπὸ πάντων,
 27 διὰ τὸ ὄνομά μου. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, ἔσται
 28 σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη-
 29 μώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τῷ προφῆτῃ, ἕως
 30 ὅπου ἔσθαι, (ὁ αἰναγινώσκων νοεῖτω,) τότε οἱ ἐν τῇ
 31 Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ δὲ ἐπὶ τῷ δώ-
 32 ματος, μὴ καταβῆτω εἰς τὴν οἰκίαν· μηδὲ εἰσελ-
 33 θέτω, ἄρα τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆς. Καὶ ὁ εἰς τὸν
 34 ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄρα τὸ
 35 ἱμάτιον αὐτῆς. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχέουσιν ἢ
 36 ταῖς θηλαζούσαις, ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προ-
 37 ευχε-

εὐχεσθε δὲ, ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος.
 1 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκείναι θλίψεις, οἷα ἔγεγονε
 2 τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἐκτίσεν ὁ Θεός, ἕως
 3 τῆ νῦν, καὶ ἔτι μὴ γένηται. Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκο-
 4 λήσασθε τὰς ἡμέρας, ἐν αἷν ἐσθίει πάντα σάρξ.
 5 Ἀλλὰ διὰ τὰς ἐκλεκτὰς, ἃς ἐξελέξατο, ἐκολέσσωσε
 6 τὰς ἡμέρας. Καὶ τότε εἰάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἴδὲ,
 7 ὦδε ὁ Χριστός· ἢ ἴδὲ ἐκεῖ· μὴ πεισέσθῃτε. Ἐγερ-
 8 θήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ
 9 δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ ἀποπλανᾶν,
 10 εἰ δυνατόν, καὶ τὰς ἐκλεκτὰς. Ὑμεῖς δὲ βλέπε-
 11 τε· ἴδὲ, προέβηκα ὑμῖν πάντα. Ἀλλ' ἐν ἐκείναις
 12 ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος
 13 σισιτιθήσεται, καὶ ἡ σελήνη ἔδωσει τὸ Φέγγος αὐ-
 14 τῆς. Καὶ οἱ ἀστέρες τῆ θρανῆς ἔσονται ἐκπίπτοντες,
 15 καὶ αἱ δυνάμεις, αἱ ἐν τοῖς θρανῶς, σαλευθήσονται.
 16 Καὶ τότε ὀφνύσονται τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
 17 ἐν νεφέλαις μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. Καὶ
 18 τότε ἀποσελεῖ τὰς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει
 19 τὰς ἐκλεκτὰς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ'
 20 ἀκρῆς γῆς ἕως ἀκρῆς θρανῆς. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς
 21 μάθετε τὴν παραβολήν. Ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλά-
 22 dos ἀπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφυῇ τὰ φύλλα, γινώ-
 23 σκετε, ὅτι ἐγγύς τὸ θῆρος ἐστίν. Οὕτως καὶ ὑμεῖς,
 24 ὅταν ταῦτα ἴδῃτε γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς
 25 ἐστὶν ἐπὶ θύρας. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἔτι μὴ παρ-
 26 ἔλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, μέχρις ἔτι πάντα ταῦτα γένη-
 27 ται. Ὁ θρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ
 28 λόγοι μου ἔτι μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας
 29 ἐκείνης καὶ τῆς ᾧρας ἔδειξεν, ἃς οἱ ἀγγελοὶ, οἱ
 30 ἐν θρανῶ, ἔδειξεν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ Πατήρ. Βλέπετε,
 31 ἀγρυπνεῖτε, καὶ προσεύχεσθε· ἐν οἷδατε γὰρ, πότε
 32 ὁ και-

34 ὁ καιρὸς ἐστίν. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος, ἀφ' οὗ
τὴν οἰκίαν αὐτῆς, καὶ δὲς τοῖς δούλοις αὐτῆς τὴν ἐξου-
σίαν, καὶ ἐκαστῷ τὸ ἔργον αὐτῆς, καὶ τῷ θυρωρῷ
35 ἐνετείλατο, ἵνα γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε ἐν' ἑκ' οἰδα-
τε γάρ, πότε ὁ κυριὸς τῆς οἰκίας ἔρχεται· ἢ
36 μεσονυκτίᾳ, ἢ ἀλεκτοροφωσίᾳ, ἢ πρωΐ· μὴ ἔλ-
37 θῶν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδοντας. Ἀ δὲ
ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω· Γρηγορεῖτε.

SECTIO LIX.

C. XIV. Sacerdotes & Scribæ Christum perdere cupiunt.

1 **Η**ν δὲ τὸ πάχος καὶ τὰ ἄξιμα μετὰ δύο ἡμέ-
ρας. Καὶ ἐζήτην οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
2 τῆς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατῆσαι αὐτοκτείνω-
σιν. Ἐλεγον δὲ· Μὴ ἐν τῇ ἐορτῇ, μήποτε θόρυ-
βος ἔσται τῷ λαῷ.

SECTIO LX.

Christus Bethanice ungitur.

3 **Κ**αὶ ὄντες αὐτῆς ἐν Βηθανίᾳ, ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος
τῆ λεπεῖ, κατακειμένῃ αὐτῆς, ἦλθε γυνή,
ἔχουσα αἰθάλαστρον μύρε, νάρθη πιστικῆς πολυτε-
4 λῆς καὶ συντρίψασα τὸ αἰθάλαστρον, κατέχευεν
αὐτῆς κατὰ τῆς κεφαλῆς. Ἦσαν δὲ τινες ἀγα-
ναικτῆντες πρὸς ἑαυτὰς, καὶ λέγοντες· Εἰς τί ἡ
5 ἀπώλεια αὐτῆς τῶ μύρε γέγονεν; Ἦδύνατο γὰρ
τῆτο πρᾶξαι ἐπ' αὐτῷ τριακοσίων δηναρίων, καὶ δο-
6 θῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ. Ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἔπεν· Ἀφετε αὐτήν. Τί αὐτῇ κόπες παρέ-
7 χετε; Καλὸν ἔργον εἰργάσατο εἰς ἐμέ. Πάντοτε
γάρ τες πτωχοὺς ἔχετε μετ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν
θέλητε, δύνασθε αὐτὰς εὐποιῆσαι· ἐμὲ δὲ ἐπ' ἅντο-

τε

τε ἔχετε. Ὁ εἶχεν αὐτή, ἐποίησε. Πρεέλαβε μὲν 8
εἶσαι μετὰ τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν λέ- 9
γω ὑμῖν· Ὅτε ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τῆτο εἰς
ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὁ ἐποίησεν αὐτή, λαληθή-
σεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

SECTIO LXI.

Judas Christum prodit.

Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἰς τῶν δώδεκα, ἀπ- 10
ῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῶ αὐτὸν
αὐτοῖς. Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν· καὶ ἐπηγ- 11
γείλαντο αὐτῷ ἀργύριον δεῖναι. Καὶ ἐζήτην, πῶς
εὐκαιρῶς αὐτὸν παραδῶ.

SECTIO LXII.

Christus Pascha cum suis comedit.

Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἁζύμων, ὅτε τὸ πάχος 12
ἔθυσεν, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῆς· Πῶς
θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν, ἵνα φάγῃς τὸ
πάχος; Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτῆς, 13
καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ
ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος, κερᾶμιον ὕδατος βαπτύ-
ζων ἀκολουθήσατε αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἂν εἰσέλθῃ, 14
εἰπατε τῷ οἰκοδεσπότη· Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει·
Πῶς ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅτε τὸ πάχος μετὰ τῶν
μαθητῶν με φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνά- 15
γρον μέγα ἐσθωμένον, ἑτοιμον· ἐκεῖ ἐτοιμάσατε
ἡμῖν. Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτῆς, καὶ ἦλθον 16
εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὗρον, καδῶς ἔπεν αὐτοῖς· καὶ
ἡτοίμασαν τὸ πάχος. Καὶ ὁψίας γενομένης, ἐ- 17
χεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων αὐ- 18
τῶν καὶ ἐδιότων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν·

- 19 ὑμῖν. Ὅτι εἰς ὑμῶν παραδώσει με, ὃ ἐδίδοκέν με
 20 εἰς καὶ εἰς. Μήτι ἐγώ; Καὶ ἄλλος. Μήτι ἐγώ;
 21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς. Εἰς ἐκ τῶν δώδεκα,
 22 ὁ ἐμβραπτόμενος μετ' ἐμὲ εἰς τὸ τευβλίον. Ὁ μὲν
 υἱὸς τῆς ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ
 αὐτοῦ. αὐτὴ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ὃ υἱὸς τῆς
 ἀνθρώπου παραδίδοται. Καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ ἐκ
 ἐγεννήθη ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος.

SECTIO LXIII.

Christus sacram Canam instituit.

- 22 Καὶ ἐδιδόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐ-
 λογίσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε.
 23 Λάβετε, φάγετε· τὸ ἐστὶ τὸ σῶμά μου. Καὶ
 λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς.
 24 καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Τὸ
 ἐστὶ τὸ αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ
 25 περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν. Ὅτι
 ἐκέτι ἔτι μὴ πίνω ἐκ τῆς γεννήματος τῆς ἀμπέλης, ὥς
 τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ
 βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

SECTIO LXIV.

Christus suos de defectione et abnegatione monet.

- 26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
 27 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Ὅτι πάντες σκαν-
 δαλισθεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέ-
 γραπται. Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπι-
 28 θήσεται τὰ πρόβατα. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆ-
 29 ναί με, προσέξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ
 Πέτρος ἔφη αὐτῷ. Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθού-
 σιν,

ται, ἀλλ' ἐκ ἐγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἀμὴν 30
 λέγω σοι. Ὅτι σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ
 31 δις ἀλέκτορα Φωνῆσαι, τρίς ἀπαρνήσῃ με. Ὁ δὲ
 ἐκ περισσοῦ εἶπε μαῖλον. Ἐάν με δὲ συναποθαι-
 νῶν σοι, ἔτι μὴ σε ἀπαρνήσομαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ
 πάντες ἔλεγον.

SECTIO LXV.

Passio Christi in Gethsemane.

Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον, ὃ τὸ ὄνομα Γεθσημα- 32
 νῆ. Καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Καθίσαιτε
 ὧδε, ὥς προσεύξομαι. Καὶ παραλαμβάνει τὸν 33
 Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην μετ' ἐαυ-
 34 τῶν καὶ ἤρξατο ἐκταμβέσθαι καὶ ἀδηναι. Καὶ
 λέγει αὐτοῖς. Περίλυπός ἐστι ἡ ψυχὴ μου ὥς θά-
 35 νατά· μέναιτε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ προ-
 ελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσήχε-
 36 το, ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτῆς ὥρα.
 Καὶ ἔλεγεν. Ἀββᾶ ὁ Πατήρ, πάντα δυνατά σοι 37
 παρέεργε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τῆτο. Ἀλλ' ἔτι, τί
 ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ ἔρχεται, καὶ εὐρίσκει 38
 αὐτὸς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ. Σίμων,
 καθεύδεις; ἐκ ἰχθυσας μίαν ὥραν γρηγορεῖσαι;
 39 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς
 πειρασμὸν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ
 40 ἀδυνάτη. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσήχετο, τὸν
 αὐτὸν λόγον εἰπών. Καὶ ὑπερέβη, εὗρεν αὐτὸς
 41 πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐ-
 τῶν βεβαρημένοι, καὶ ἐκ ἠδυσαν, τί αὐτῷ ἀπο-
 κριθᾶσι. Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐ-
 τῶν. Καθεύδετε τὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἀπέ-
 χει ἦλθεν ἡ ὥρα. Ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τῆς ἀν-
 θρώ-

42 θρώπε εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀμαρτωλῶν. Ἐγέρ-
 ρεθε, ἄγωμεν. Ἰδὲ ὁ παραδίδὼς με ἤγγικε.

SECTIO LXVI.

Christus capitur.

43 **Κ**αὶ εὐθέως, ἔτι αὐτὲ λαλῶντος, παραγίνεται
 Ἰάδας, εἰς ὧν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτὲ
 ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαίρᾱν καὶ ξύλων, παρὰ
 τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρε-
 44 σβυτέρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδίδὼς αὐτὸν συστή-
 μον αὐτοῖς, λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτὸς ἐστὶ
 45 κρατήσατε αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. Καὶ
 ἔλθων, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ, λέγει· Ραββί,
 46 ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον
 ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐ-
 47 τόν. Ἐξ δὲ τις τῶν παρεστηκότων, σπατάμενος
 τὴν μαχαίραν, ἔπαυσε τὸν δῆλον τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ
 48 ἀφῆλεν αὐτὲ τὸ ὄτιον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς
 εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ λησὴν ἐξήλθετε μετὰ μα-
 49 χαίρων καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με. Καθ' ἡμέραν
 ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρα-
 50 τήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ
 51 ἀφῆντες αὐτόν πάντες ἔφυγον. Καὶ εἰς τις νεα-
 νίσκος ἠκολέθει αὐτῷ, περιβεβλημένος σινδῶνα ἐπὶ
 52 γυμνῷ· καὶ κρατῶσιν αὐτόν οἱ νεανίσκοι. Ὁ δὲ,
 καταλιπὼν τὴν σινδῶνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

SECTIO LXVII.

Passio Christi apud summum sacerdotem.

53 **Κ**αὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα·
 καὶ συνέρχοντα αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ
 54 οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ γραμματεῖς. Καὶ ὁ Πέτρος
 ἀπὸ

ἀπὸ μακρόθεν ἠκολέθει αὐτῷ, ἕως ἔσται εἰς τὴν
 αὐλὴν τῷ ἀρχιερεῖ· καὶ ἦν συγκοιμήμενος μετὰ
 τῶν ὑπηρέτων, καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς.
 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, ἐζήτην κατὰ 55
 τῷ Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατώσασιν αὐτόν· καὶ
 οὐκ εὗρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' 56
 αὐτὲ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι ἐκ ἦσαν. Καί τινες 57
 ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτὲ, λέγοντες·
 Ὅτι ἡμεῖς ἠκέσαμεν αὐτὲ λέγοντος· Ὅτι ἐγὼ 58
 καταλύσω τὸν ναὸν τῆτον τὸν χειροποίητον, καὶ
 διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομή-
 σω. Καὶ ἐδὲ ἕως ἴσῃ ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. 59
 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε 60
 τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη ἐδὲν; τί ἐτοί σε
 καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ ἐσιώπα, καὶ ἐδὲν ἀπε- 61
 κρινάτο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, καὶ
 λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ;
 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγὼ εἰμὶ· καὶ ὤψεθε τὸν υἱόν 62
 τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως,
 καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ ἐρανεῖ. Ὁ δὲ 63
 ἀρχιερεὺς, διαρρήξας τὰς χιτῶνας αὐτῷ, λέγει·
 Τί ἐτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἠκέσατε τῆς 64
 βλασφημίας· τί ὑμῖν φαίνεται; Οἱ δὲ πάντες
 κατέκριναν αὐτόν εἶναι ἐνοχον θανάτου. Καὶ ἤρ- 65
 ξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περιαλύπτειν τὸ
 πρόσωπον αὐτῷ, καὶ κολαφίζειν αὐτόν, καὶ λέγειν
 αὐτῷ· Προφήτευσον. Καὶ οἱ ὑπηρέται ἐπαΐσμασιν
 αὐτόν ἐβαλον.

SECTIO LXVIII.

Petrus Christum negat.

Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ καίτω, ἔρχεται 66
 μία τῶν παιδικῶν τοῦ ἀρχιερέως. Καὶ ἰδὲ 67

Κ

σα

σα τὸν Πέτρον θερμανόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ,
 68 λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τῷ Ναζαρενῷ Ἰησοῦ ἦσθα. Ὁ
 δὲ ἡνέσαστο, λέγων· Οὐκ οἶδα, ἐδὲ ἐπίσταμαι, τί
 σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ
 69 ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδῶσα αὐτὸν
 πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν· Ὅτι ἔτος
 70 ἐξ αὐτῶν ἔστιν. Ὁ δὲ πάλιν ἡνέετο. Καὶ μετὰ
 μικρὸν πάλιν οἱ παρεσῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ· Ἀ-
 ληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ
 71 λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
 καὶ ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τῆτον, ὃν
 72 λέγετε. Καὶ ἐκ δευτέρου ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ
 ἀνεμύνησεν ὁ Πέτρος τῷ ῥήματι, καὶ ἔειπεν αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δις, ἀπαρ-
 νήσῃ με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν ἐκλαίει.

SECTIO LXIX.

Passio Christi coram Pilato.

Cap. XV.

1 Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρῶτον συμβῆλιν ποιήσαντες
 οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμ-
 ματέων, καὶ ἔλυν τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰη-
 2 σοῦν ἀπὸ νευγῶν καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. Καὶ
 ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
 τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς ἔειπεν αὐτῷ· Σὺ
 3 λέγεις. Καὶ κατηγόρειν αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς πολλὰ.
 4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων·
 Οὐκ ἀποκρίνη ἐδὲν; ἴδε, πόσα σε καταμαρτυροῦ-
 5 σιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐκέτι ἐδὲν ἀπεκρίθη· ὡς θάου-
 6 μάξεν τὸν Πιλάτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν
 7 αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὃν περ ᾔτηντο. Ἦν δὲ ὁ λεγό-
 μενος Βαραββᾶς, μετὰ τῶν συσασιαζῶν δεδεμένος,
 8 οἵτινες ἐν τῇ ἑσέτι φόνον πεποιηκασάν. Καὶ ἀνα-
 βοή-

βοήσας ὁ ὄχλος ἤρξατο αὐτεῖδαι, καθὼς αἰετοῖς
 αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων· 9
 Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
 Ἐγὼ οὐκ οἶδα, ὅτι διὰ φόνον παραδεδώκεισαν 10
 αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσταντες τὸν 11
 ὄχλον, ἵνα μάλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς.
 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν ἔειπεν αὐτοῖς· Τί 12
 ἔν θέλετε ποιῶ, ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαί-
 ων; Οἱ δὲ πάλιν ἔκραζαν· Σταύρωσον αὐτόν. 13
 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίη- 14
 σεν; Οἱ δὲ περισσώτερος ἔκραζαν· Σταύρωσον αὐ-
 τόν. Ὁ δὲ Πιλάτος, βεβλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἴκα- 15
 νον ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ
 παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.
 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἕως τῆς αὐλῆς, 16
 ὃ ἐστὶ πραιτώριον· καὶ συγκρατῶσιν ὄλην τὴν σπεί-
 ραν. Καὶ ἐνδύσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτι- 17
 θέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκανθίνον στέφανον. Καὶ 18
 ἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖρε βασιλεῦ τῶν
 Ἰουδαίων. Καὶ ἐτυπτον αὐτῷ τὴν κεφαλὴν καλαί- 19
 μα, καὶ ἐνέπτυν αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα,
 προσεκύνον αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιζαν αὐτῷ, ἐξέ- 20
 δησαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ
 ἱμάτια τὰ ἴδια.

SECTIO LXX.

Christus cruci affigitur et moritur.

Καὶ ἐξάγαγον αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.
 Καὶ ἀγγαρεύσαι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυ- 21
 ρηναῖον, (ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλε-
 ξάνδρου καὶ Ρέφαι.) ἵνα ἀρῇ τὸν σταυρὸν αὐτῷ.
 Καὶ φέρον αὐτόν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον· ὃ ἐστὶ 22
 μεθ-

23 μεθερμηνεύμενον, κρανίς τόπος. Καὶ εἶδεν αὐτῶ
 24 πᾶν ἐσμιρνισμένον οἶνον· ὃ δὲ ἐκ ἔλαβε. Καὶ
 25 βαλόντες κλῆρον ἐπ' αὐτά, τίς τί εἶρη. Ἦν δὲ
 26 ὥρα τρίτη, καὶ ἐσαύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπι-
 27 γραφή τῆς αἰτίας αὐτῆ ἐπιγεγραμμένη· Ο ΒΑ-
 28 ΣΙΛΕΥΣ ΤΩ ΝΙΟΥΤΔΑΙΩΝ. Καὶ σὺν αὐ-
 29 τῷ σαυρῶσι δύο ληψάς, ἓνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἓνα ἐξ
 30 εὐωνύμων αὐτῆ. Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφή ἡ λέγου-
 31 σα· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ οἱ παρα-
 32 πορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινῶντες τὰς κε-
 33 φαλας αὐτῶν, καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, ὃ καταλύων
 34 τὸν ναόν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον
 35 σεαυτὸν, καὶ κατὰ βῆ ἀπὸ τῆ σαῦρε. Ὁμοίως δὲ
 36 καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους, μετὰ
 37 τῶν γραμματέων ἔλεγον· Ἄλλες ἔσωσεν, ἑαυτὸν
 38 οὐ δύναται σῶσαι. Ὁ Χριστός, ὁ βασιλεὺς τῆ
 39 Ἰσραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τῆ σαυρῆ, ἵνα ἴδωμεν
 καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οἱ συνεσαυρωμένοι αὐτῷ ἀνέ-
 40 διζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ὥρας ἑκτῆς, σκότος
 41 ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ὃκτώτης. Καὶ
 42 τῇ ὥρᾳ τῇ ὃκτῇ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς Φωνῇ μεγάλῃ,
 43 λέγων· Ἐλωὶ, Ἐλωὶ, λαμμῶ σαβαχθανὶ; ὃ ἐστὶ
 44 μεθερμηνεύμενον· Ὁ Θεὸς μου, ὁ Θεὸς μου, εἰς τί
 45 με ἐγκατέλιπες; Καὶ τινες τῶν παρεστηκότων
 46 ἀκούσαντες, ἔλεγον· Ἰδὲ, Ἡλίαν φωνεῖ. Δραμὼν
 47 δὲ εἰς, καὶ γεμίσας σπὶγγον ἔχων, περιδίδει τε κα-
 48 λάμῳ, ἐπὶ σκίεν αὐτόν, λέγων· Ἀφετε, ἴδωμεν, εἰ
 49 ἔρχεται Ἡλίας κατελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς,
 50 ἀφ᾽ ἑαυτοῦ φωνῇ μεγάλῃ, ἐξέπνευσεν. Καὶ τὸ κατα-
 51 πέτασμα τῆ νάβ' ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἀνωθεν ἕως
 52 κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων, ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἑναν-
 53 τίας

τίας αὐτῆ, ὅτι ἔγω κράζων ἐξέπνευσεν, εἶπεν·
 Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος ἔτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.

S E C T I O LXXI.

Christus sepelitur.

Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωρεῖσαι, 40
 ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μα-
 41 ρία, ἡ τῆ Ἰακώβε τῆ μικρῆ καὶ Ἰωσή μήτρε, καὶ
 42 Σαλώμῃ· αἱ καὶ, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολού-
 43 θεν αὐτῷ, καὶ δηκύναν αὐτῷ· καὶ ἄλλαι πολλαί,
 44 αἱ συναναβαῖσαι αὐτῷ εἰς Ἱερουσόλυμα. Καὶ ἦδη
 45 ὁφίας γενομένης, (ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὃ ἐστὶ προ-
 46 σάββατον) ἦλθεν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας,
 47 εὐσχήμων βελευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχέμε-
 48 νος τὴν βασιλείαν τῆ Θεοῦ· τολμήσας εἰσέλθε πρὸς
 49 Πιλάτον, καὶ ᾔτήσατο τὸ σῶμα τῆ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ
 50 Πιλάτος ἐθαύμασεν, εἰ ἦδη τέθεικε· καὶ προσκα-
 51 λησάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπιρώτησεν αὐτόν, εἰ
 52 πάλαι ἀπέθανε; Καὶ γνῶς ἀπὸ τῆ κεντυρίω-
 53 νος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγο-
 54 ράσας σινδόνι, καὶ καθελὼν αὐτόν, ἐνέκλισε τῇ
 55 σινδόνι· καὶ κατέθηκεν αὐτόν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λε-
 56 λατομημένον ἐν πέτρᾳ· καὶ προσέκλυσε λίθον
 57 ἐπὶ τὴν θύραν τῆ μνημεῖου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγ-
 58 δαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσή ἐθεώρουν, πῶ τίθεται,

S E C T I O LXXII.

Christus resurgit.

Καὶ διαγεγενην τῆ σαββάτῃ, Μαρία ἡ Μαγ- 1
 2 δαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τῆ Ἰακώβε, καὶ Σαλώ-
 3 μη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθῶσαι ἀλείψωσιν
 4 αὐτόν. Καὶ λίαν πρῶτῃ τῆς μῆρας σαββάτων ἐρ-
 5

C.XVI.

K 3

Χαν-

- χονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τῆ ἡλίου.
- 3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκελύσει ἡμῖν τὸν
- 4 λίθον ἐκ τῆς θύρας τῆ μνημεῖα; (καὶ ἀναβλέψασαι θεωρεῖσιν, ὅτι ἀποκελύεται ὁ λίθος.) ἦν
- 5 γὰρ μέγας σφόδρα. Καὶ εἰσελθῶσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιαῖς, περιβεβλημένον σολὴν λευκὴν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.
- 6 Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς· Μὴ ἐκθαμβηθεῖτε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρενὸν, τὸν ἐσαυραμένον· ἠγέρθη, ἐκῆεν ὧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν.
- 7 Ἀλλ' ὑπάγετε, εἰπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτῆ, καὶ τῷ Πέτρῳ· Ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν·
- 8 ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθῶσαι ταχύ, ἔφυγον ἀπὸ τῆ μνημεῖα· ἔχε δὲ αὐταῖς τρόμος καὶ ἔκστασις. Καὶ ὁδὸν ἔδεν εἶπον·
- 9 ἐφοβῶντο γάρ. Ἀναστὰς δὲ πρῶτὴ πρῶτῃ σαββάτῃ, ἐφάνη πρῶτον Μαρίας τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτῆ γενομένοις, πειθῶσαι καὶ κλαῖναι.
- 11 Καὶ οἱ ἀκούσαντες, ὅτι ζῇ, καὶ
- 12 ἐθαῖθη ὑπ' αὐτῆς, ἠπίσταναν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατήσιν ἐφανερῶδη ἐν ἐτέρῃ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. Καὶ οἱ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· ὁ δὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.
- 14 Ὑστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκά ἐφανερῶδη· καὶ ἀνείδισε τὴν ἀπίστην αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεωρομένοις αὐτὸν ἐξηγερέμενον οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. Ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπίστῃς, κατακριθήσεται.
- 17 Σημεῖα δὲ τοῖς πιστεύσασιν ταῦτα παρακολουθήσει·

Ἐν

Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλεῖσι· γλωσσαι λαλήσουσι καινὰς· ὄφεις ἀρῶσι· καὶ θανάσιμόν τι πίωσιν, ἔ μὴ αὐτὲς βλάψαι ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἔξωσιν.

SECTIO LXXIII.

Christus in Calum ascendit.

Ὁ μὲν ἔν Κύριος, μετὰ τὸ λαλήσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν ἔρανον, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχῶς, τῷ Κυρίῳ συνεργῶντες, καὶ τὸν λόγον βασιλεύοντος διὰ τὸν ἐπακολουθέντων σημείων. Ἀμήν.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

SECTIO I.

Proœmium.

Cap. I.

Ἐπειδήπερ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀναταξάσαι διηγήσιν περὶ τῶν πεπληροφωρημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτοπταὶ καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τῷ λόγῳ· ἔδοξε καμοὶ, παρεκκληθῆναι τι ἀνωθεν πάντιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, ἵνα ἐπιγνῶς, περὶ ὧν κατήχηθης, λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

SECTIO II.

Nativitas Joannis prænnunciatur.

Ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδης, τῷ βασιλεῶς τῆς Ἰουδαίας, ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ

Κ 4

ἐφη-

σεται καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον
 33 Δαβὶδ τῷ πατρὶς αὐτῆ. Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν
 οἶκον Ἰακώβ εἰς τὰς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας
 34 αὐτῆς οὐ ἔσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαριάμ πρὸς τὸν
 ἄγγελον· Πῶς ἔσται τῷτο, ἐπεὶ ἀνδρα ἔγινωσκω;
 35 Καὶ ἀπεκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα
 ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπι-
 σκιάσει σοι. Διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἐκ σῆ ἀμνίου
 36 κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδὲ Ἐλισάβετ ἡ συγ-
 γενὴς σε, καὶ αὐτὴ συνελήφθη υἱὸν ἐν γήρα αὐτῆς
 καὶ ἔστος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλεσμένῃ Σερα.
 37 Ὅτι ἐκ ἀδυνατήσεως παρά τῷ Θεῷ πάν ῥήματα.
 38 Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδὲ ἡ δέλη Κυρίου· γέναιτό μοι
 κατὰ τὸ ῥήμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

SECTIO IV.

Conventus Mariae et Elisabethae.

39 Ἀναστᾶσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις,
 ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεσιν μετὰ σπαῆς, εἰς
 40 πόλιν Ἰούδα. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίας,
 41 καὶ ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο, ὡς
 ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας,
 ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἐπλή-
 42 θη Πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνη-
 σε Φωνὴ μεγάλη, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν
 43 γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.
 44 Καὶ πόθεν μοι τῷτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τῆς Κυρίου
 45 με πρὸς με; Ἰδὲ γάρ, ὡς ἐγένετο ἡ Φωνὴ τῆς
 46 ἀσπασμῆς σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλ-
 λίασι τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μακαρία
 ἡ πισεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημέ-
 νοις αὐτῇ παρά Κυρίου. Καὶ εἶπε Μαριάμ· Με-
 γαλύ-

γαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ ἠγαλλίασε
 τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτήρῳ μου· ὅτι
 ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ.
 Ἰδὲ γάρ ἀπὸ τῆ νῦν μακαριῶσί με πᾶσαι αἱ γενεαί·
 ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός, καὶ ἅγιον τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεάς γε-
 νων τοῖς φοβημένοις αὐτόν. Ἐποίησε κράτος ἐν
 βραχίονι αὐτοῦ· διεσκέρτισεν ὑπερφάνους διανοίας
 καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων,
 καὶ ὕψωσε ταπεινούς. Πενῶντας ἐνέπλησεν ἀγα-
 θῶν, καὶ πλεθύντας ἐξαπέστειλε κενούς. Ἀντε-
 λάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους
 (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τὰς πατέρας ἡμῶν) τῷ
 Ἀβραάμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, εἰς τὸν αἰῶνα.
 Ἐμνε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς
 καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

SECTIO V.

Joannes Baptista nascitur.

Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήθη ὁ χρόνος τῆς τεκεῖν αὐ-
 τήν καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περί-
 οικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος
 τὸ ἔλεος αὐτῆ μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐτῇ.
 Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐγδοῇ ἡμέρᾳ, ἦλθεν περιτεμῆν
 τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλεν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆ
 πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. Καὶ ἀποκριθεὶς ἡ
 μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν· Οὐχί· ἀλλὰ κληθήσεται Ἰω-
 ἄννης. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· Ὅτι ἐδίδες ἐστὶν ἐν
 τῇ συγγενείᾳ σου, ὡς καλεῖται τῷ ὀνόματι τῷτο.
 Ἐγένευν δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἐν θέλοι καλεῖ-
 θαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας πινυκίδιον, ἔγραψε, λέ-
 γων· Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν
 πάν-

64 πάντες. Ἀνεῶχθη δὲ τὸ σῶμα αὐτῷ παραρχή-
μα, καὶ ἡ γλώσσα αὐτῷ καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν
65 Θεόν. Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος τὰς περιο-
κέντας αὐτὸς καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας
66 διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἐγέν-
το πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέ-
γοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον τὸτο ἔσται; Καὶ χεῖρ
67 Κυρίου ἦν μετ' αὐτῷ. Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐ-
τῷ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου, καὶ προσφίτευσεν, λέ-
γων· Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ· ὅτι
68 ἐπισκέψατο καὶ ἐποίησεν λυτρώσιν τῷ λαῷ αὐτῷ,
69 καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ
70 τῷ παιδὸς αὐτοῦ, (καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος
71 τῶν ἁγίων, τῶν ἀπ' αἰῶνος, προσφίτων αὐτῷ) σω-
τηρίαν ἐκ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν
72 μισέντων ἡμᾶς· πεῖσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέ-
ρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτῷ
73 ὅρκον ὃν ἔσπετο πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν,
74 τῷ δέναι ἡμῖν, ἀφ' ὧν, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν
75 ἡμῶν ῥυθιέντες, λατρεύειν αὐτῷ, ἐν ὁσιότητι καὶ
δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
76 ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ, παιδίον, προσφίτης ὤψισθ
κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου,
77 ἐτοιμαῖσαι ὁδὸν αὐτοῦ, τῷ δέναι γινώσιν σωτηρίας
78 τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Διὰ
σπλαγχνίας ἔλεος Θεὸς ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπισκέψατο
79 ἡμᾶς ἀνατολὴ ἡ ὕψους, ἐπιφάνει τοῖς ἐν σκότει-
καὶ σκιά θανάτου καθήμενοις, τῷ κατεύθυναι τὰς
80 πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον κῆρυ-
νε, καὶ ἐκραταίετο πνευματικῶς καὶ ἦν ἐν ταῖς
ἐρήμοις, ἕως ἡμέρας ἀναδείξωσ αὐτὸ πρὸς τὸν
Ἰσραὴλ.

SECTIO

SECTIO VI.

Christus nascitur.

Cap. II.

Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δέ γμα
1 παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, ἀπογραφεῖσθαι πά-
σαν τὴν οἰκωμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη
2 ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου. Καὶ
3 ἐπορεύοντο πάντες ἀπογραφεῖσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν
ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς Γαλι-
4 λαιας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ, εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς
πόλιν Δαβὶδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεὲμ, (διὰ τὸ ἔ-
5 ναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρὸς Δαβὶδ,) ἀπο-
γραφάσθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνητευμένῃ αὐτῷ
6 γυναικί, ἔσθ' ἐγκύω. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἔναι αὐ-
7 τῶν ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῷ τεκεῖν αὐτήν.
Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἔσπαρ-
γάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ
διότι ἐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.

SECTIO VII.

Nativitas Christi pastoribus nunciatur.

Καί ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ χώρα τῇ αὐτῇ ἀγνῶ-
8 λέντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς
ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδὲ, ἄγγελος Κυρίου
9 ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐ-
10 τὰς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ ἔπεν
αὐτοῖς ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε· ἰδὲ γὰρ εὐαγγε-
11 λίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ
λαῷ· ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτὴρ, ὃς ἐστὶ
12 Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβὶδ. Καὶ τὸτο ὑμῖν τὸ
σημεῖον· Εὐρήσετε βρέφος ἑσπαργανωμένον, κεί-
μενον ἐν τῇ φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ
13 ἀγγέλῳ πλήθος στρατίας θρανία, αἰνούντων τὸν
Θεόν,

241. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

14 Θεόν, καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν υψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας. Καὶ ἐγένετο το, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν ἔρανόν οἱ ἀγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες ἔπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλωμεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τῆτο το γεγονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισκεν ἡμῖν.

16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεύρεον τὴν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος καί μενον ἐν τῇ φάτιν. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τῆ ῥήματος

18 τῆ λαλήθεντος αὐταῖς περὶ τῆ παιδὶς τέτε. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτές. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμ

20 βάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες καὶ αἰνῶντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καὶ ὡς ἐλαλήθη πρὸς αὐτές.

SECTIO VIII.

Christus circumciditur.

21 Καὶ ὅτε ἐπλήθησαν ἡμέραι οὕτω τῆ περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τῆ ἀγγέλου, πρὸ τῆ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

SECTIO IX.

Christus in templo offertur.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήθησαν αἱ ἡμέραι τῆ καθαρισμῆ αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱερουσόλυμα, παραστήσαι τῷ Κυρίῳ, (καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίῳ· Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοίγον μητέρα, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται)

24 καὶ τῷ δέσῃ θυσίαν, κατὰ τὸ ἐρημμένον ἐν νόμῳ Κυρίῳ,

241. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Κυρίῳ, ζευγος τευγῶν, ἡ δύο νεοσσας περιεσεῶν. Καὶ ἰδὲ, ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὃ ὄνομα Συμεὼν· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἔτος δίκαιος καὶ εὐλαβὴς, προσδεχόμενος παρακλῆσαι τὴν Ἰσραὴλ καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἵν' ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τῷ Πνεύματος τῷ ἁγίῳ, μὴ ἰδεῖν θάνατον, πρὶν ἢ ἰδῇ τὸν Χριστὸν Κυρίῳ· καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν. Καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τῆς γοκεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τὴ ποιῆσαι αὐτὸς κατὰ τὸ εἰδισμένον τὸ νόμον περὶ αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῷ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ ἔπε· Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σε, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σε, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σε, ὃ ἡτοίμασας (κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν) ὥς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαῷ σε Ἰσραὴλ. Καὶ ἦν Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῷ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαθεμένοις περὶ αὐτῷ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτὸς Συμεὼν, καὶ ἔπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτῷ· Ἰδὲ, ἔτος κείται εἰς πτώσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ. καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον· (καὶ σὺ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διαλεύσεταί ῥαυμάσας) σπᾶς ἀν' ἀποκαλύψασιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φαρισαίου, ἐκ φυλῆς Ἀσέρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ὡς ἑτῶν ὀγδοηκοντά· τεσσάρων, ἢ ἐκ ἀφίστατο ἀπὸ τῶν ἱερῶν, νηστίας καὶ δέησιν λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη αὕτῃ τῇ ὥρᾳ ἐπιστάσα ἀνθρωπολογεῖτο τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτῷ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λυτρώσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν

σαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίῃ, ὑπέσχε-
σαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Να-
ζαρέτ. Τὸ δὲ παιδίον ἡΐξανε, καὶ ἐκραταίετο
40 πνεύματι, πληθύνον σοφίας· καὶ χάρις Θεῷ
ἦν ἐπ' αὐτό.

SECTIO XX

Christus duodecennis Pascha Hierosolyma celebrat.

41 **Κ**αὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτῆ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ
42 ἐν ἑορτῇ τῇ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένε-
το ἐτῶν δώδεκα, ἀναβαίντων αὐτῶν εἰς Ἱερουσαλὴ-
43 μα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων
ταῖς ἡμέραις, ἐν τῷ ὑποσέφειν αὐτὰς, ὑπέμεινεν
Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσήφ
44 καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ. Νομίσαντες δὲ αὐτὴν ἐν τῇ
συνόδῳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὀδὸν, καὶ ἀνεζήτησαν
45 αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενεῖσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς. Καὶ
μὴ εὕροντες αὐτὸν, ὑπέσχεσαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζη-
46 τήντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας τρεῖς,
εὗρον αὐτόν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν δι-
δασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα
47 αὐτὸς. Ἐξίσκοντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτῆ,
48 ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτῆ. Καὶ
ιδόντες αὐτὸν ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ
μήτηρ αὐτῆ εἶπε· Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν ὅτως;
49 ἰδὲ, ὁ πατήρ σε καὶ γὰρ ὀδυρόμενοι ἐζητῶμέν σε. Καὶ
εἶπε πρὸς αὐτὸς· Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ἤδειτε,
50 ὅτι ἐν τοῖς τῷ Πατρὶς με δεῖ εἶναι με; Καὶ αὐ-
51 τοὶ ἐσυνήκαν τὸ ῥήμα, ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ
κατέβη μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ
ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ διε-
τήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.
Καί

Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτε σοφία, καὶ ἡλικία, καὶ χά- 52
ριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

SECTIO XI. *Mat. 3. 12. Luc. 4. 8*

Joannes adventum Christi nunciat.

Cap. III.

Εν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβε- 1
ρίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου
τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχήντος τῆς Γαλιλαίας
Ἡρώδης, Φιλίππου δὲ τῆ ἀδελφῆ αὐτῆ τετραρχήν-
τος τῆς Ἰταλείας καὶ Τραχανιτίδος χώρας, καὶ
Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχήντος, ἐπ' ἀρχ- 2
ιερέων Ἀννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ
Ἰωάννην τὸν τῷ Ζαχαρίῳ υἱόν, ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ 3
ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τῆς Ἰουδαίας, κη-
ρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἅψαν αἰμασιῶν
ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λέγον· Ἡσαΐας τῷ προφή- 4
τῃ, λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοι-
μάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-
βους αὐτῆ. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ 5
πᾶν ὄρος καὶ βένος ταπείνωθήσεται, καὶ ἐξαί τὰ
σκολιὰ εἰς εὐθείαν, καὶ αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λαοῦ.
Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. 6
Ἐλέγεν ἂν τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι 7
ὑπ' αὐτῆ· Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν
φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλέουσας ὀργῆς; Ποιήσατε ἂν 8
καρπὸς ἀξίος τῆς μετανοίας· καὶ μὴ ἀρξήθε λέ-
γεν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρες ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. Λέ-
γων γάρ ὑμῖν· Ὅτι δυνατὰ ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων
τέτων ἐγείρει τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἦδη δὲ καὶ ἡ 9
ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κείται. Πᾶν ἂν
δένδρον, μὴ ποιῶν καρπὸν καλόν, ἐκκόπτεται, καὶ 10
εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρεῶντων αὐτὸν οἱ ὄχλοι,
λέγον-

- 11 λέγοντες· Τί ἐν ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω.
- 12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν;
- 13 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴδὲν πλέον παρα τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πρᾶσσετε. Ἐπηρεῶτων δὲ αὐτόν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴδὲν διασεισῆτε, μὴδὲ σικοφανήσῃτε· καὶ ἀρκεῖδε τοῖς ὄφθαλμοῖς ὑμῶν.
- 15 Προσδοκῶντος δὲ τῆ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τῆ Ἰωάννη, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἀπασι, λέγων· Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, ὃ ἐκ εἰμὶ ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὐ τὸ πτῦον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ· καὶ συναΐξει τὸν σίτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέσω.
- 18 Πολλὰ μὲν ἐν καὶ ἕτερα παρακαλῶν ευηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετραάρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναῖκος Φιλίππου τῆ ἀδελφῆ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, προσέθηκε καὶ τῆτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

SECTIO XII.

Christus a Joanne baptizatur.

- 21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου,
- 22 ἀνεωχθῆναι τὸν ἑρῶν· καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα

καὶ

μα τὸ ἅγιον σωματικῶς εἶδει, ὥστε περιβεῖν, ἐπ' αὐτόν καὶ φωνὴν ἐξ ἑρῶν γενέσθαι, λέγουσαν· Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός· ἐν σοὶ ἠδόκησα.

SECTIO XIII.

Genealogia Christi. c. 1. 1. 1.

Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡς ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὧν, ὡς ἐνομίζετο, υἱὸς Ἰωσήφ, τῆ Ἠλὶ, τῆ Ματθαί, τῆ Λευὶ, τῆ Μελχί, τῆ Ἰάννα, τῆ Ἰωσήφ, τῆ Ματθαίου, τῆ Ἀρᾶς, τῆ Ναὺμ, τῆ Ἐσλὶ, τῆ Ναυγαὶ, τῆ Μααῦ, τῆ Ματθαίου, τῆ Σεμεὶ, τῆ Ἰωσήφ, τῆ Ἰεῶν, τῆ Ἰωανᾶ, τῆ Ρησα, τῆ Ζοροβάβελ, τῆ Σαλαθιήλ, τῆ Νηρι, τῆ Μελχί, τῆ Ἀδδὶ, τῆ Κωσάμ, τῆ Ἐλμαδάμ, τῆ Ἡρ, τῆ Ἰωσή, τῆ Ἐλιέζερ, τῆ Ἰωρεὶμ, τῆ Ματθαί, τῆ Λευὶ, τῆ Συμεὼν, τῆ Ἰεῶν, τῆ Ἰωσήφ, τῆ Ἰωανᾶ, τῆ Ἐλμαδεὶμ, τῆ Μελεᾶ, τῆ Μαϊνᾶν, τῆ Ματθαίου, τῆ Ναθαν, τῆ Δαβὶδ, τῆ Ἰεσσαί, τῆ Ὠσὴδ, τῆ Βοὸζ, τῆ Σαλμων, τῆ Ναασσῶν, τῆ Ἀμναδάβ, τῆ Ἀράμ, τῆ Ἐσράμ, τῆ Φαρὲς, τῆ Ἰεῶν, τῆ Ἰακώβ, τῆ Ἰσαὰκ, τῆ Ἀβραάμ, τῆ Θάρα, τῆ Ναχωρ, τῆ Σαρέχ, τῆ Ραγαῦ, τῆ Φαλὲκ, τῆ Ἐβὲρ, τῆ Σαλα, τῆ Καϊνᾶν, τῆ Ἀρφαξάδ, τῆ Σὴμ, τῆ Νῶε, τῆ Λάμεχ, τῆ Μαθευσάλα, τῆ Ἐνώχ, τῆ Ἰαρεδ, τῆ Μαλελεήλ, τῆ Καϊνᾶν, τῆ Ἐνὼς, τῆ Σὴθ, τῆ Ἀδὰμ, τῆ Θεῶ. 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

SECTIO XIV. c. 1. 1. 1. 12, 13.

Christus a Diabolo tentatur.

Cap. IV.

Ἰησοῦς δὲ, Πνεύματος ἁγίου πλήρης, ὑπέστρεψεν ἀπὸ τῆ Ἰορδάνου, καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος

L 2

ὕπ

καὶ ἔδεις αὐτῶν ἐκασταρίδην, εἰ μὴ Νεεμάν ὁ Σύρος.
 28 Καὶ ἐπλήθησαν πάντες θυμῶ ἐν τῇ συναγωγῇ,
 29 ἀκούοντες ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐ-
 τὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς
 30 ὁφείας τῶ ὄρους, (ὅφ' ἔ' ἡ πόλις αὐτῶν ἀκοδόμητο)
 εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. Αὐτὸς δὲ διελθὼν
 διὰ μέσσω αὐτῶν, ἐπορεύετο.

SECTIO XVI.

Christus in urbe Capernaum demonium ejicit.

31 Καὶ κατήλθεν εἰς Καπερναῦμ, πόλιν τῆς Γαλι-
 32 λαιίας, καὶ ἦν διδάσκων αὐτὸς ἐν τοῖς σάββα-
 33 σι. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, ὅτι
 34 ἐν ἔξοσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ
 35 ἦν ἄνθρωπος, ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου.
 36 Καὶ ἐνέκραξε φωνῇ μεγάλη, λέγων· Ἐα, τί
 37 ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρενέ; ἦλθες ἀπολέσαι
 38 ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τῷ Θεῷ. Καὶ ἐπε-
 τίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ
 39 ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς
 τὸ μέσον, ἔξηλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν.
 40 Καὶ ἐγένετο θαύματος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλην
 πρὸς αἰνέτας, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος ἔστος; ὅτι
 41 ἐν ἔξοσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
 42 πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος
 43 περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώρου.

SECTIO XVII.

Christus socrum Petri febris ardente liberat.

38 Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς εἰσηλθὼν εἰς τὴν
 οἰκίαν Σίμωνος· ἡ πενθερά δὲ τῷ Σίμωνος ἦν
 συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
 περὶ

περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιτάσας ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμη- 39
 σε τῷ πυρετῷ· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν. Παραχερῆμα
 δὲ ἀναστᾶσαι δηκόνει αὐτοῖς.

SECTIO XVIII.

Christus multos agrotos sanat.

Δύνοντας δὲ τῷ ἡλίῳ, πάντες ὅσοι ἔχον ἀδενῆ- 40
 τας νόσοις ποικίλαις, ἤγαγον αὐτὸς πρὸς αὐ-
 τόν· ὁ δὲ ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεῖς,
 41 ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια,
 ἀπὸ πολλῶν, κρίζοντα καὶ λέγοντα· Ὅτι συ εἶ ὁ
 Χριστὸς, ὁ υἱὸς τῷ Θεῷ. Καὶ ἐπιτιμῶν ἐκ εἰς αὐτὰ
 λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γε- 42
 νομένης δὲ ἡμέρας, ἔξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τό-
 43 πον· καὶ οἱ ὄχλοι ἐζήτην αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως
 αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον αὐτόν, τῷ μὴ πορεύεσθαι ἀπ'
 αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὅτι καὶ ταῖς 43
 44 ἐτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασι-
 λείαν τῷ Θεῷ· ὅτι εἰς τὸτο ἀπέσταλμαι. Καὶ ἦν
 κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

SECTIO XIX. *cf. Mt. 4. 14, 15, 16, 17, 18, 19*

Christus in navi Evangelium praeedicat, et

Petrum vocat.

Cap. V.

Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ, 1
 τῷ ἀκούειν τὸν λόγον τῷ Θεῷ, καὶ αὐτὸς ἦν
 ἐξῆς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Καὶ εἶδε δύο 2
 πλοῖα ἐξῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ αἰλιεῖς, ἀπο-
 3 βάτες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυνον τὰ δίκτυα. Ἐμ-
 4 ραῖς δὲ εἰς ἐν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τῷ Σίμωνος, ἠρώτη-
 σεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν· ὀλίγον· καὶ
 καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τῶν πλοίων τοὺς ὄχλους. Ὡς 4
 δὲ

25 Καὶ παραχερῆμα ἀναστὰς ἐνάπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ'
ὃ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων
26 τὸν Θεόν. Καὶ ἐκκασίς ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν Θεόν· καὶ ἐπλήθησαν φόβος, λέγοντες·
Ὅτι εἶδομεν παραδόξα σήμερον.

Mat. 9. 9. 17. Luc. 5. 26. 28. SECTIO XXII.

*Christus Matthæum vocat, & cum publicanis
cibum sumit.*

27. **Κ**αὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώ-
νην, ὀνόματι Λευὶν, καθήμενον ἐπὶ τῷ τελωνίῳ,
28 καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν
29 ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίη-
σε δοχὴν μεγάλην ὁ Λεὺς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ·
καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολλός, καὶ ἄλλων, οἵ ἦσαν
30 μετ' αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμ-
ματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τὸς μαθητάς
αὐτοῦ, λέγοντες· Δια τί μετὰ τελωνῶν καὶ ἀμαρ-
31 τωλῶν ἐδίστε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ υἱοὶ τοῦ
32 οὐρανοῦ, ἀλλ' οἱ καικῶς ἔχοντες. Οὐκ ἐλήλυθα
καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλούς, εἰς μετάνοιαν.

SECTIO XXIII.

*Christus discipulos propter omissum jejunium
defendit.*

33 **Ο**ἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Δια τί οἱ μαθηταὶ Ἰω-
άννης νηστεύει πυνκὰ, καὶ δέησεις ποιῶνται,
ὁμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐδίδασκε καὶ
34 πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ δύνασθε
τὸς υἱοὺς τῆς θυμῶνος, ἐν ᾧ ὁ θυμῶς μετ' αὐτῶν
35 ἐστίν, ποιῆσαι νηστεύειν; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ
ὅταν

ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ θυμῶς, τότε νηστεύ-
σιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἐλεγε δὲ καὶ παρα- 36
βολὴν πρὸς αὐτούς· Ὅτι ἐδοὺς ἐπιβλημα ἱματίου
καὶ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε,
καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ ἐσσυφανεῖ
ἐπιβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. Καὶ ἐδοὺς βάλλει 37
οἶνον ἐν αἰσὶν παλαιῶν· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ
νεὸς οἶνος τὰς ἀσκούς, καὶ αὐτοὶ ἐκχυθήσεται, καὶ
οἱ ἀσκοὶ ἀπολῶνται. Ἀλλὰ οἶνον νεόν, εἰς ἀσκούς 38
καινούς βλητέον· καὶ ἁμφοτέρω συντηρήνται. Καὶ 39
ἐδοὺς πῶν παλαιόν, εὐθέως θέλει νεόν. Λέγει
γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

SECTIO XXIV. *Mat. 23. 1. 4. Luc. 11. 2. 23.*

*Christus discipulos, spicas Sabbatho vellen-
tes, defendit.*

Cap. VI.

Εγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύ-
εσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἐτίθον οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ τὰς σάκχους, καὶ ἤδιον, ψάλλοντες
ταῖς χερσίν. Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπαν αὐτοῖς 2
Τί ποιεῖτε, ὃ ἐκ ἐξέσι ποιεῖν ἐν ταῖς σάββασι; Καὶ 3
ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τῆτο
ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, ὅποτε ἐπείρασεν αὐ-
τὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ οἶτες; ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν 4
οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ἀρτὰς τῆς προθέσεως ἔλα-
βε καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, ἐς
ἐκ ἐξέσι φαγεῖν, εἰ μὴ μόνες τὰς ἱερεῖς; Καὶ 5
ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που καὶ τῆς σαββάτου.

SECTIO XXV. *Mat. 23. 9. 14. Luc. 11. 2. 1-6.*

Christus manum aridam restituit.

Εγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ, εἰσελθεῖν αὐ- 6
τὸν

- τὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ
 ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.
 7 Παρετήρην δὲ αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
 σαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσι
 8 κατηγορίαν αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἦδεν τὰς διαλογισμὰς
 αὐτῶν, καὶ ἔπε τῷ ἀνθρώπῳ, τῷ ξηρῶν ἔχοντι
 τὴν χεῖρα· Ἐγείρα, καὶ ἑθίς εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ
 9 ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν ἔν ὃ Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸς·
 Ἐπερωτήσω ὑμᾶς· Τί ἐξέσι τοῖς σαββάσιν; ἀγα-
 10 δοποιῆσαι; ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ
 11 ἀπολέσαι; Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐ-
 τὰς, ἔπε τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτενον τὴν χεῖρά σου.
 Ὁ δὲ ἐποίησεν ἔτι καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ
 ὡς ἡ ἄλλη. Αὐτοὶ δὲ ἐπλήθυνσαν αἰσίας, καὶ
 διελάλουν πρὸς ἀλλήλους, τί ὧν ποιήσεται τῷ Ἰησοῦ.

116. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Christus Apostolos vocat; illisque, ut et aliis,
 praecepta quaedam proponit.

- 12 Εγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλ-
 13 θεν εἰς τὸ ὄρος προσεύχασθαι, καὶ ἦν διανυκτε-
 14 ρεύων ἐν τῇ προσευχῇ τῷ Θεῷ. Καὶ ὅτε ἐγένετο
 15 ἡμέρα, προσεφώνησε τὰς μαθηταὶς αὐτοῦ καὶ
 16 ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐτῶν δώδεκα, ἔς καὶ ἀποστόλους
 17 ὠνόμασε, Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ
 18 Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον καὶ Ἰωάν-
 19 νην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, Ματθαῖον
 20 καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τῷ Ἀλφαίῳ, καὶ Σίμω-
 21 να τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, Ἰδὼν Ἰακώβον, καὶ
 22 Ἰδὼν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης· καὶ
 23 καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπῳ πεδιῶν· καὶ
 24 ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τῷ λαῷ
 25 ἀπὸ

ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς
 παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον ἀκούσαι 18
 αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ
 ὄχλόμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· καὶ ἰδε-
 19 ραυεύντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζητεῖ ἀπτεσθαι αὐ-
 20 τῷ, ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰάτο
 πάντας. Καὶ αὐτὸς, ἐπάρας τὰς ὀφθαλμοὺς 20
 αὐτοῦ εἰς τὰς μαθηταὶς αὐτοῦ, ἔλεγε·

Oratio Christi partes habet duas: Prior Apostolos beatos praedicat, et quidem in
 oppositione cum Pharisaïs.

Μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρας ἐστὶν ἡ βασι-
 21 λεία τῷ Θεῷ. Μακάριοι οἱ πενῶντες νῦν· ὅτι
 22 ὅτι χορταθήσεθε. Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι
 23 γελάσετε. Μακάριοι ἐστε, ἔταν μισήσωσιν ὑμᾶς
 24 οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφαιρῶσιν ὑμᾶς, καὶ ἐνε-
 25 δίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν,
 26 ἕνεκα τῷ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Χαίrete ἐν ἐκείνῃ τῇ
 27 ἡμέρᾳ, καὶ σκιοτήσατε. Ἰδὼ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν
 28 πολὺς ἐν τῷ ἔρανῳ· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίησαν τοῖς
 29 προφῆταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Ἠλὴν ἐὰν ὑμῖν τοῖς
 30 πλεσίσι· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν.
 31 Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπληγμένοι ὅτι πενᾶσετε. Οὐαὶ
 32 ὑμῖν, οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσε-
 33 τε. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες
 34 οἱ ἄνθρωποι κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίησαν τοῖς ψευδο-
 35 προφῆταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Posterior perfectionem Christianam docet.

Ἀλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· Ἀγαπάτε τὰς 27
 28 ἐχθρὰς ὑμῶν· καλῶς ποιῆτε τοῖς μισέσιν ὑμᾶς·
 29 ὅτι

- 28 εὐλογεῖτε τὰς καταραζόμενας ὑμῖν· καὶ προσεύχε-
 29 θε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεάζοντων ὑμᾶς. Τῷ τύπτοντί
 σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ
 ἀπὸ τῆ ἀίρεντός σε τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα
 30 μὴ κωλύσῃς. Παντὶ δὲ τῷ αἰτῶντί σε, δίδε· καὶ
 31 ἀπὸ τῆ ἀίρεντος ταῖ σὰ, μὴ ἀπώγῃς. Καὶ καθὼς
 θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑμεῖς
 32 ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγα-
 πῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ
 ἁμαρτωλοὶ τὰς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπᾶσι.
 33 Καὶ εἰ ἀγαδοποιῆτε τὰς ἀγαδοποιῦντας ὑμᾶς,
 ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ
 34 αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ εἰ ἀν δανείζετε, παρ' ὧν ἐλπί-
 ζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ; καὶ γὰρ οἱ
 ἁμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβω-
 35 σι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τὰς ἐχθρὰς ὑμῶν,
 καὶ ἀγαδοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μὴδὲν ἀπελπί-
 ζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε
 υἱοὶ τοῦ Ὑψίστου· ἐτι αὐτὸς χρηστὸς ἐστὶν ἐπὶ τὰς ἀχα-
 36 ρίστους καὶ πονηρὰς. Γίνεσθε ὡς οἰκτίρμονες, καθὼς
 37 καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστὶ. Καὶ μὴ κρινετε,
 καὶ ὁ μὴ κριθῆτε· μὴ καταδικάζετε, καὶ ὁ μὴ
 καταδικαθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε.
 38 Δίδετε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπι-
 εσμένον, καὶ σεσαλευμένον, καὶ ὑπερεκχυμένον
 δώσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ,
 39 ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπε δὲ
 παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν
 ὁδηγεῖν; ἔχι ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον πεσένται;
 40 Οὐκ· ἐστὶ μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτῷ·
 κατηρητισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς διδάσκαλος αὐτῷ.
 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῷ

ἀδελ-

ἀδελφῷ σε, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ
 ὁ κατανοεῖς; Ἡ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ 42
 σε· Ἀδελφὲ, ἄφες ἐκβάλλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
 ὀφθαλμῷ σε· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σε δο-
 κὸν ὁ βλέπων; Ὑποκριταί, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δο-
 κὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σε, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκ-
 βαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῷ ἀδελφῷ
 σε. Οὐ γὰρ ἐστὶ δένδρον καλὸν, ποιεῖν καρπὸν σα- 43
 πρὸν· ἐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιεῖν καρπὸν καλόν.
 Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τῆ ἰδίας καρπῷ γνωστικαί. 44
 Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγεται σῖκα, ἐδὲ ἐκ βάττε
 τραγῶσι σαφυλὴν. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τῆ 45
 ἀγαθῆς θησαυρῆς τῆς καρδίας αὐτῆς προφέρει τὸ
 ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τῆ πονηρῆς
 θησαυρῆς τῆς καρδίας αὐτῆς προφέρει τὸ πονηρόν·
 ἐκ γὰρ τῆ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ
 στόμα αὐτῆς. Τί δὲ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε· καὶ 46
 ὁ ποιεῖτε, ὁ λέγω; Πῶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, 47
 καὶ ἀκούων με τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτὰς, ὑπο-
 δείξω ὑμῖν, τίνι ἐστὶν ὁμοίος. Ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώ- 48
 πῳ οἰκοδομῶντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ
 ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ
 γενομένης, προσέβηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ,
 καὶ ἔκ ἰχυσε σαλευσάμεν αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ
 ἐπὶ τὴν πέτραν. Ὁ δὲ ἀκούσας, καὶ μὴ ποιήσας, 49
 ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
 γῆν χωρὶς θεμελίου, ἣ προσέβηξεν ὁ ποταμὸς· καὶ
 εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας
 ἐκείνης μέγα.

SECTIO

Mat. 8, 6-12. S E C T I O XXVII.

C. VII.

Christus servum Centurionis sanat.

- 1 **Ε**πεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτῷ εἰς
 2 τὰς αἰκὰς τῆς λαῆς, ἐσῆλθεν εἰς Καπερναεὺμ.
 3 Ἐκατοντάρχης δὲ τινος δέλος, κακῶς ἔχων, ἤμελλε
 4 τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐντίμος. Ἀκέσας δὲ περὶ
 5 τῷ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν
 6 Ἰουδαίων, ἐρωτᾶν αὐτὸν, ὥπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν
 7 δέλον αὐτῷ. Οἱ δὲ, παραγενόμενοι πρὸς τὸν Ἰη-
 8 σὺν, παρεκάλουν αὐτὸν σπευδαίως, λέγοντες· Ὅτι
 9 ἅγιός ἐστιν, ὃ παρέξει τῷτο. Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ
 10 ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτοῦ ἀκοδομήσεν
 11 ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη δὲ
 12 αὐτῷ ἐμακρὰν ἀπέχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐπεμ-
 13 ψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἐκατοντάρχης φίλος, λέγων αὐ-
 14 τῷ Κύριε, μὴ σκύλλῃς· ἐγὼ εἰμὶ ἰκανός, ἵνα ὑπὸ
 15 τὴν σένην μὲ εἰσέλθῃς. Διό ὁδὲ ἐμαυτὸν ἡξίωτας
 16 πρόσσε ἐλθῶν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται
 17 ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπος εἰμι ὑπὸ
 18 ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπὲρ ἐμαυτὸν στρατιώτας,
 19 καὶ λέγω τέτῳ· Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ
 20 ἄλλῳ· Ἐρχε, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δέλω μου·
 21 Ποίησον τῷτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκέσας δὲ ταῦτα ὁ
 22 Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν· καὶ θαυμάζεις, τῷ ἀκολο-
 23 θῶντι αὐτῷ ὄχλῳ· εἶπε· Λέγω ὑμῖν· Οὐδὲ ἐν τῷ
 24 Ἰσραὴλ τοσαύτην πίσιν εὗρον. Καὶ ὑποσέψαντες
 25 οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀδενέντα
 26 δέλον ὑγιαίνοντα.

Mat. 9, 1-19. S E C T I O XXVIII.

Christus juvenem ex mortuis excitat.

- 1 **Κ**αὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐκείνῃ, ἐπορεύετο εἰς πόλιν, κα-
 2 λεμένην Ναϊν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μα-
 3 θηταί.

27 **Δ**ητὰ αὐτῷ ἰκανοί, καὶ ὄχλος πολὺς. Ὡς δὲ 12
 28 ἤγγισε τῇ πόλει τῆς πόλεως, καὶ ἰδὼς ἐξουσιάζετο
 29 τεθνηκὼς, υἱὸς μονογενὲς τῇ μητρὶ αὐτῇ, καὶ αὐ-
 30 τῇ χήρᾳ· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἰκανὸς ἦν σὺν
 31 αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτήν ὁ Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπὶ 13
 32 αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαῖε. Καὶ προσελ- 14
 33 θὼν ἤψατο τῆς σοφῆς, (οἱ δὲ βασάζοντες ἔστησαν)
 34 καὶ εἶπε· Νεανίστικε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ 15
 35 ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν· καὶ ἔδω-
 36 κεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτῇ. Ἐλαβεν δὲ φόβος ἅπαν- 16
 37 τας· καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ὅτι προ-
 38 φήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν· καὶ Ὅτι ἐπεσκέ- 17
 39 φαστο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτῷ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λό-
 40 γος ἔστος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτῷ, καὶ ἐν πά-
 41 σι τῇ περιχώρῳ.

Mat. 11, 2-19. S E C T I O XXIX.

*Christus discipulis Joannis ostendit, se esse
 verum Messiam.*

1 **Κ**αὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταί αὐτῷ περὶ 18
 2 πάντων τῶτων. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τι-
 3 ναὶς τῶν μαθητῶν αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, ἐπεμψεν πρὸς 19
 4 τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
 5 προσδοκῶμεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ 20
 6 ἄνδρες εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν
 7 ἡμᾶς πρὸς σε, λέγων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
 8 προσδοκῶμεν; Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ᾠρᾷ ἐδεράπεισε 21
 9 πολλὰς ἀπὸ νόσων καὶ μαστιγῶν καὶ πνευμάτων
 10 πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέ-
 11 πειν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πο- 22
 12 ρευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ, ὃ εἶδετε καὶ ἡκ-
 13 ατατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦ-
 14 σι,

σι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ
 23 ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. Καὶ μακά-
 ρίος ἐστίν, ὃς ἐάν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

SECTIO XXX.

Oratio Christi de Joanne habet partes duas:

1. De persona illius.

24 **Α**πελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννης, ἤρξατο
 λέγειν πρὸς τὰς ὄχλους περὶ Ἰωάννης· Τί ἐξε-
 ληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον θαύσασθαι; καὶ λαμόν ὑπὸ
 25 ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν;
 ἀνθρώπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; Ἰδὲ,
 οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδύσθω καὶ τενὸν ὑπάρχοντες, ἐν
 26 τοῖς βασιλείοις ἐσίν. Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε
 ἰδεῖν; προφήτην; Ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσώτε-
 27 ρον προφήτην. Οὗτός ἐστι, περὶ ᾧ γεγραπται·
 Ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώ-
 πους, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἐμπροσθέν σου.
 28 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προ-
 φήτης Ἰωάννης τῷ βαπτιστῇ ἑδείκται· ὁ δὲ μικρό-
 τερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῷ Θεῷ, μείζων αὐτῷ ἐστίν.

2. De negligentia hominum illo tempore viventium.

29 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναί
 ἐδικαίωσαν τὸν Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτι-
 30 σμα Ἰωάννης. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομι-
 κοὶ τὴν βελὴν τῷ Θεῷ ἠδεδίτησαν εἰς ἑαυτοὺς,
 31 μὴ βαπτισθέντες ὑπὸ αὐτοῦ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Τί-
 νι ἐν ὁμοίῳ τῶν ἀνθρώπων τῆς γενεᾶς ταύτης;
 32 καὶ τίνι ἐσίν ὅμοιοι; Ὅμοιοι εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν
 ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνέσιν ἀλλήλοις, καὶ
 λέ-

λέγουσιν· Ὑψήσαμεν ὑμῖν, καὶ ἐκ ἀρχήσασθε·
 ἐθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ ἐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθε 33
 γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, μήτε ἄρτον ἐδίδων, μή-
 τε οἶνον πίνων καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει. Ἐ- 34
 λήλυθεν ὁ υἱὸς τῷ ἀνθρώπῳ, ἐδίδων καὶ πίνων καὶ
 λέγετε· Ἰδὲ ἄνθρωπος ἐδίδων καὶ οἶνοπότης, τε-
 λωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ 35
 σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων.

SECTIO XXXI.

Christus adulteræ peccata remittit.

Ἡρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα φάγῃ 36
 μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐπελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τῷ
 Φαρισαίῳ, ἀνεκλίσθη. Καὶ ἰδὲ, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, 37
 ἥτις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπγνῶσα, ὅτι ἀνάκειται ἐν
 τῇ οἰκίᾳ τῷ Φαρισαίῳ, κομίσασα ἀλάβεσθον μύ-
 38 ρον, καὶ ῥάστα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω
 κλαίονσα, ἤρξατο ἱκετεῖν τὰς πόδας αὐτοῦ τοῖς
 δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξε-
 39 μασσε, καὶ κατεφίλει τὰς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλει-
 φε τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος, ὁ καλέσας αὐ-
 τὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Οὗτος εἰ ἦν προφή-
 40 τής, ἐγνώσκεν ἂν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή, ἥτις
 ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστίν. Καὶ ἀποκρι-
 41 θείς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι
 εἰπεῖν. Ὁ δὲ Φησὶ· Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο χρεώ-
 42 Φεῖται ἡσαν δυνάστη τῶν ὀφειλῶν, ὁ εἰς ἄφελον
 πεντάκισσια, ὁ δὲ ἕτερος πενήκοντα. Μὴ ἐχόν-
 των δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐχάρισται.
 43 Τίς ἐν αὐτῶν, εἶπε, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει;
 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· Ὑπολαμβάνω, ὅτι
 ὁ τὸ πλεῖον ἐχάρισται. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὅρθως

- 44 ἐκρινας. Καὶ γραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη· βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; Εἰσ-
ῆλθόν σε εἰς τὴν οἰκίαν· ὕδωρ ἐπὶ τὰς πόδας με ἐκ-
ἔδωκας· αὐτὴ δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ με τὰς πό-
δας, καὶ ταῖς θριξί-της κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.
45 Φίλημά μοι ἐκ ἔδωκας· αὐτὴ δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον, ἔ-
46 ἔδιδόκε καταφιλεῖσά με τὰς πόδας. Ἐλαῖω
τὴν κεφαλὴν με ἐκ ἤλειψας· αὐτὴ δὲ μύρω ἤλει-
47 ψέ με τὰς πόδας. Οὐ χάριν λέγω σοι· Ἀφέων-
ται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλάι, ὅτι ἠγάπησεν
48 πολὺ· ὧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. Εἴ-
49 πε δὲ αὐτῇ· Ἀφέωνταί σε αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἠε-
ζαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς
50 ἔτος ἐσιν, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπε δὲ
πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίσις σε σέσωκέ σε· πορεύε-
εἰς εἰρήνην.

SECTIO XXXII.

*Christus duas parabolās proponit, priorem
etiam explicat.*

Cap. VIII.

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεύδει, καὶ αὐτὸς δίδου-
κατὰ πόλιν καὶ κωμὴν, κηρύττων καὶ εὐαγγε-
λιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα
2 σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκες τινες, αἱ ἦσαν τετρα-
πευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ ἀδυνειῶν.
Μαρία ἡ καλεμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια
3 ἑπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα, γυνὴ Χεζαῖ, ἐπι-
τροπὴ Ἡρώδου, καὶ Σαβάννα, καὶ ἕτεραι πολλάι,
αἵτινες διηκονοῦν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
4 Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πᾶν
ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς·
5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων, τῷ σπείρειν τὸν σπόρον αὐ-
τῷ.

τῷ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ
τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ
ὕδατος κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ
τὴν πέτραν· καὶ φυνὲν ἐξηραίνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν
ἱκμάδα. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν·
καὶ συμφύεται αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ
ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν· καὶ φυνὲν
ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων
ἔφώνη· Ὁ ἔχων ὅτα ἀκούει, ἀκούτω.

Ἐπηρεάτων δὲ αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγον-
τες, τίς ἐστὶ ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ ἀπε-
κρίθη· Ὑμῖν δέδοται γινῶσθαι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας
τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς· ἵνα βλέ-
ποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν.
Ἐστὶ δὲ αὕτη ἡ παραβολὴ· Ὁ σπόρος, ἐστὶν ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες·
ἔτιτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ
τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.
Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χα-
ρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ ἔτοιρίζαν ἐκ ἔχασιν,
οἱ πρὸς καιρὸν πισεύουσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ
ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκανθὰς πεσόν, ἐτοί-
μα εἰσιν οἱ ἀκούοντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλῆτε
καὶ ὑδανῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ
οὐκ ἐκτελεστοὶ. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, ἐτοίμα εἰσιν,
οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ ἀκούσαντες τὸν
λόγον κατέχουσιν, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομονῇ.
Οὐδεὶς δὲ λυχνὸν αὐτῶν, καλύπτει αὐτὸν σκεῦος,
ἢ ὑποκάτω κλίβανος τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπι-
τίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς.
Οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν, ὃ ἐφανερόν γενήσεται· ἢ δὲ
ἀπόκρυφον, ὃ ἐγνωθήσεται, καὶ εἰς φανερόν ἐλ-
θῇ.

- 18 Θη. Βλέπετε ἔν, πῶς ἀκούετε. Ὃς γὰρ ἂν ἔχη, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχη, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρδήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

SECTIO XXXIII.

Christus docet, qui mater et fratres sui sint.

- 19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκινδύνουντο σιτυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπήγγελλεν αὐτῷ, λεγόντων· Ἡ μήτηρ σε καὶ οἱ ἀδελφοί σε ἐσήκασιν ἔξω, ἰδὲν σε θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτάς· Μήτηρ με καὶ ἀδελφοί με ἔτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ ποιῶντες αὐτόν.

SECTIO XXIV.

Christus turbinem in mari sedat.

- 22 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνῆχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν, ἀφύπνωσε. Καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμῃς εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληρέθη, καὶ ἐκινδύνευσεν. Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες· Επιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς, ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Πῶς ἐσὶν ἡ πίσις ὑμῶν; Φεβηθέντες δὲ θαυμάσασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα ἔτος ἐστίν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

SECTIO XXV.

Christus apud Gadarenos demonium ejicit.

- 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελ-

- Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ 27 ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνον ἱκανῶν, καὶ ἱματίον ἐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ ἦν ἕμενον, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν 28 Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράζας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ Φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; θέσθαι με, μή με βασανίσῃς. Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, 29 ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου· πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνεπάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο αὐτὸν αἰύσει καὶ πέν- δαις, φυλασσόμενος· καὶ διαβρόσσων τὰ δεσμά, ἡλαυνέτο ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπι- 30 ρώτησε δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα; Ὁ δὲ εἶπε· Δεσμών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτόν, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει καὶ παρεκάλει αὐτόν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεῖνας εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. Ἐξελ- 33 θόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθεν εἰς τὰς χοίρας. Καὶ ἄρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τὸ κρημνὸν εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ γεγενημένον, ἔφυγον· καὶ ἀπελ- 34 θόντες ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον 35 πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἀνθρώπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονέντα, παρὰ τὰς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, 36 πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονιζόμενος. Καὶ ῥώτησαν αὐτόν πῶς τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν, ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβος μέγας συνέχον- 37 το.

- το. Αὐτὸς δὲ ἔμβας εἰς τὸ πλοῖον, ὑπέσχεθεν.
 38 Ἐδέετο δὲ αὐτῷ ὁ ἀνὴρ, αἰφ' ἃ ἐξεληλύθει τα δαι-
 μόνια, ἔναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰη-
 39 σὺς, λέγων· Ὑποσχεθε εἰς τὸν οἶκόν σε, καὶ διη-
 γέ, ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἔλυν
 τὴν πόλιν κηρύσσων, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησὺς.

SECTIO XXXVI.

*Christus, sanata hamorrhoufa, filiam Jairi
 e mortuis excitat.*

- 40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποσχεῖσθαι τὸν Ἰησὺν, ἀπεδέ-
 ζατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδο-
 41 κῶντες αὐτόν. Καὶ ἰδὲ, ἦλθεν ἀνὴρ, ὃ ὄνομα Ἰά-
 ειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε·
 καὶ πρὸς τὸν οἶκόν τινος πόδας τῷ Ἰησῷ, παρεκάλει
 42 αὐτόν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ. Ὅτι θυγά-
 τηρ μονογενῆς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη
 ἀπέθνησκειν.

- (Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι συνεπύκνωσαν αὐ-
 43 τόν. Καὶ γυνὴ ἔσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδε-
 κα, ἥ τις εἰς ἰατρὸς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, καὶ
 44 ἐκ ἰσχυρῶν ὑπ' ἐδογὸς θεραπευθῆναι, προσελθούσα
 ὀπίθεν, ἥψατο τῶν κρασπέδων τῶν ἱματίων αὐτοῦ· καὶ
 45 παραχρῆμα ἔση ἡ ῥύσις τῷ αἵματι αὐτῆς. Καὶ
 εἶπεν ὁ Ἰησὺς· Τίς ὁ ἀψάμενός με; Ἀνεμμένων δὲ
 πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ· Ἐπιστά-
 46 τα, οἱ ὄχλοι συνέχρισσε καὶ ἀποθλίβεσι, καὶ λέ-
 γεις· Τίς ὁ ἀψάμενός με; Ὁ δὲ Ἰησὺς εἶπεν·
 47 Ἦψατό με τίς· ἐγὼ γὰρ ἐγνων δύναμιν ἐξελθε-
 σάν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδούσα δὲ ἡ γυνὴ, ὅτι ἐκ ἑλάθε,
 τρέμασα ἦλθε, καὶ προσπεσῶσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰ-
 τίαν ἥψατο αὐτῷ, ἀπήγγελεν αὐτῷ ἐνώπιον παν-
 τὸς

τὸς τῷ λαῷ, καὶ ὡς ἰαθῇ παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶ- 48
 πεν αὐτῇ· Θάρσει, θυγάτηρ· ἡ πίστις σε σέσωκε
 σε. Πορεύε εἰς εἰρήνην.)

Ἐτι αὐτῷ λαλῆντος, ἐρχεται τις παρὰ τῷ αἰ- 49
 χισυναγωγῇ, λέγων αὐτῷ· Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγά-
 τηρ σε· μὴ σκύλλῃς τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰη- 50
 σὺς ἀκέσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων· Μὴ φοβέ-
 μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. Εἰσελθὼν δὲ εἰς 51
 τὴν αἰκίαν, ἐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν ἀδελφὰς, εἰ μὴ Πέ-
 τρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα
 τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα. Ἐκλαίον δὲ πάντες, 52
 καὶ ἐκοπτόντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε· ἐν
 ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλιον αὐ- 53
 τῷ, εἰδότες, ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ, ἐκβαλὼν 54
 ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς,
 ἐφώνησε, λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρε, καὶ ἐπέσχεψε 55
 τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα. Καὶ διέ-
 ταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γο- 56
 νεῖς αὐτῆς. Ὁ δὲ παρήγγελεν αὐτοῖς, μηδενὶ εἰ-
 πεῖν τὸ γεγονός.

SECTIO XXXVII.

Christus Apostolos emittit.

Cap. IX.

Συγκαλεσάμενος δὲ τὸς δώδεκα μαθηταὺς αὐτοῦ, 1
 ἔθηκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα
 τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέσει- 2
 λεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
 καὶ ἰαθεῖν τὰς ἀδυνάτους. Καὶ εἶπε πρὸς αὐ- 3
 τούς· Μηδὲν αἰρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε ῥάβδες, μή-
 τε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον, μήτε ἀνά-
 δύο χιτῶνας ἔχετε. Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσελ- 4
 θήτε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ 5
 ὅσοι

M 5

οσοι αν μη δεξωνται υμας, εξερχόμενοι από της πό-
λεως εκείνης, και τον κονιορτόν από των ποδών
6 υμών αποτινάξατε, εις μαρτυριον επ' αутές. Εξ-
ερχόμενοι δε διήρχοντο κατά τας κώμας, ευαγ-
γελιζόμενοι και θεραπεύοντες πανταχθ.

SECTIO XXXVIII.

Herodes de Christo audit.

7 Ηκουσε δε Ηρώδης ο Τετραάρχης τα γεγόμενα
υπ' αутέ πάντα και διηπόε, δια το λέγε-
σθαι υπό τινων, ότι Ιωάννης ἐγγήγετα εκ νεκρών.
8 υπό τινων δε, ότι Ηλίας ἐφάνη· ἄλλων δε, ότι προ-
9 Φήτης εἰς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ ἔπεν ὁ Ηρώ-
δης· Ιωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα. Τίς δὲ ἐστὶν ὅτος,
περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτησεν αὐτόν.

SECTIO XXXIX.

*Christus quinque millia hominum quinque
panibus satiat.*

10 Καὶ ὑπορέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγῆσαντο αὐ-
τῷ, ὅσα ἐποίησαν. Καὶ παραλαβὼν αὐτὸς,
11 ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἐρημον πόλεως κα-
λυμένης Βηθσαϊδά. Οἱ δὲ ὄχλοι γινόντες ἠκολού-
θησαν αὐτῷ. Καὶ δεξάμενος αὐτὸς, ἐλάλει αὐ-
τοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς χρεῖαν
12 ἔχοντας θεραπείας ἰάτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο
κλίνειν προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, ἔπεν αὐτῷ·
Ἀπόλυτον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύ-
κλῳ κώμας καὶ τὰς ἀγροὺς καταλυσῶσι, καὶ εὕρω-
σιν ἐπισιτισμὸν· ὅτι ὡς ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
Οἱ δὲ ἔπεν· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεον ἢ πέντε ἄρτοι
καὶ

καὶ δύο ἰχθύες· εἰ μήτι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγορά-
σωμεν εἰς πάντα τον λαὸν τέτον βρώματα; Ἦσαν 14
γὰρ ἀσεί ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τὰς
μαθητὰς αὐτῶ· Κατακλινάτε αὐτὸς κλισίας ἀνά
πεντήκοντα. Καὶ ἐποίησαν ἔτω, καὶ ἀνέκλιναν 15
ἅπαντας. Λαβὼν δὲ τὰς πέντε ἄρτους καὶ τὰς 16
δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν ὄρανόν, εὐλόγη-
σεν αὐτὸς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδο τοῖς μαθη-
ταῖς, παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον, καὶ 17
ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν
αὐτοῖς κλασμάτων, κίφιοι δώδεκα.

SECTIO XL.

Apostolorum confessio de Christo.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον 18
κατασέμνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ
ἐπιρώτησεν αὐτὸς, λέγων· Τίνα με λέγεσιν οἱ
ὄχλοι εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες ἔπεν· Ιωάννην 19
τὸν Βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, ὅτι προ-
Φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· 20
Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Πέτρος ἔπεν· Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτι- 21
μῆσας αὐτοῖς, παρήγγειλε, μηδενὶ εἰπὲν τέτο·
εἰπὼν· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ πα- 22
θεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
καὶ ἀρχιερέων καὶ γεαμματέων, καὶ ἀποκταν-
θῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι.

SECTIO XLI.

Christus abnegationem sui et curam animae docet.

Εἶπε δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω με 23
ἐλθεῖν, ἀπαρνησάτω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν
ἑαυ-

- ἑαυτὸν αὐτῷ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολοθεῖτω μοι.
 24 Ὃς γὰρ ἀνδρὲς τὴν ψυχὴν αὐτῷ σώσει, ἀπολέσει
 αὐτήν· ὃς δ' ἀνδρὶ ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῷ ἔνεκεν
 25 ἐμῆ, ὅτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄν-
 26θρωπος, κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπο-
 λέσας, ἢ ζημιωθείς; Ὃς γὰρ ἂν ἐπαυχυνθῇ με
 καὶ τῆς ἐμῆς λόγους, τῶτον ὁ υἱὸς τῷ ἀνθρώπῳ
 ἐπαυχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτῇ, καὶ
 27 τῷ Πατρὶ, καὶ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ
 ὑμῖν ἀληθῶς· Εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐστηκότων, οἳ ἐμὴ
 γεύονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ
 Θεοῦ.

SECTIO XLII.

Christus coram discipulis glorificatur.

- 28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τὰς λόγους τῆς αὐτῆς ἡμέρας
 οὕτως, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰω-
 29άννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύχασθαι.
 30 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδος τῷ
 προσώπῳ αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευ-
 31κός ὡς ἑξαστάπτων. Καὶ ἰδὼν, ἄνδρες δύο συνελάλουν
 32 αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας· οἱ ὁφθέν-
 33τες ἐν δόξῃ, ἐλάλουν τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ, ἣν ἐμελλε
 πληρῆν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν
 αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ. Διαγρηγορήσαντες
 δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τὰς δύο ἀνδρας τὰς
 34 συνεσῶτας αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχαρίζε-
 σθαι αὐτὰς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν
 Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι, καὶ
 ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ
 35 Ἠλίας μίαν· μή εἰδώς, ὃ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτῷ λέ-
 γοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκέπασεν αὐτὰς· ἐφο-
 βή-

βήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνῳ εἰσέλθαι εἰς τὴν νεφέλην.
 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗ- 35
 τός ἐσιν ὁ υἱὸς μετὰ ὁ ἀγαπητός· αὐτῷ ἀκούετε.
 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὗρέθη ὁ Ἰησοῦς μό- 36
 νος. Καὶ αὐτοὶ ἐσέγησαν, καὶ ἐδὲν ἀπήγγειλαν ἐν
 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἑδὲν, ὡς ἐαράκασιν.

SECTIO XLIII.

Christus daemonium ejicit.

- Ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐ- 37
 τῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς.
 Καὶ ἰδὼν, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνέβησεν, λέγων· Δι- 38
 δάσκαλε, δέομαί σε, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου,
 ὅτι μονογενὴς ἐστὶ μοι. Καὶ ἰδὼν, πνεῦμα λαμβάνει 39
 αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κρᾶζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν
 40 μετὰ ἀφροῦ, καὶ μογισ ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συν-
 τεῖδον αὐτόν. Καὶ ἐδεήθη τῶν μαθητῶν σε, ἵνα 40
 ἐκβάλλωσιν αὐτόν, καὶ ἐκὶν ἠδυνήθησαν. Ἀπεκρι- 41
 θείς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡ γενεὰ ἀπίστος καὶ διε-
 42σπασμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξο-
 μαί ὑμῶν; Προσάγαγε ὧδε τὸν υἱόν σε. Ἐτι δὲ 42
 προσερχομένῳ αὐτῷ, ἐρρήξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον,
 καὶ συνεσπάραξεν. Ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ
 πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδά,
 καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσαν- 43
 το δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

SECTIO XLIV.

Christus discipulos de passione sua monet.

- Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν, οἳ ἐποίησεν 44
 ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τὰς μαθητάς αὐτοῦ· Θέ-
 45 δε ὑμᾶς εἰς τὰ ὅσα ὑμῶν τὰς λόγους τῆς αὐ-
 τῆς γὰρ

45 γὰρ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖ-
ρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τὸτο, καὶ
ἦν παρασκευασμένοι ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἰσθάνωνται
αὐτό. Καὶ ἐφοβήντο ἐρωτήσαι αὐτὸν περὶ τῆ ῥή-
ματος τούτου.

SECTIO XLV.

Christus elationem discipulorum emendat.

46 **Ε**ἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν
47 μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὸν διαλο-
48 γισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδί-
ἐσησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ, καὶ ἔπεν αὐτοῖς. Ὃς
εἰάν δεξομαι τὸ τοῦ παιδίου ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ
δέχεται· καὶ ὃς εἰάν ἐμὲ δεξομαι, δέχεται τὸν ἀπο-
στείλωτά με. * Ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῶν
49 ὑπάρχων, ἕως ἑσθι μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
Ἰωάννης ἔπεν· Ἐπιστάτα, εἶδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνό-
ματί σε ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσα-
50 μεν αὐτόν, ὅτι ἐκ ἀκολουθεῖ μετ' ἡμῶν. Καὶ ἔπε-
πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε· ὅς γάρ ἐκ
ἐστὶ κατ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

S E C T I O XLVI.

Christus acerbitatem discipulorum corrigit.

51 **Ε**γένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσαι τὰς ἡμέρας τῆς
ἀναλήψεως αὐτῆς, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον
52 αὐτῆς ἐσηρίξε τῷ πορευομένῳ εἰς Ἱερουσαλὴμ. Καὶ
ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτῆς. Καὶ πο-
ρευθέντες εἰσῆλθαι εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥς ἐποι-
53 οῦσιν αὐτὰ. Καὶ ἐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ
πρόσωπον αὐτῆς ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλὴμ.
54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτῆς, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάν-
νης

νης, εἶπον· Κύριε, θέλεις ἑσθαι μεν πῦρ καταβῆναι
ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτοὺς, ὡς καὶ Ἡ-
λίας ἐποίησε; 55
στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς·
καὶ εἶπεν· Οὐκ οἰδατε, εἰς πνευματοῦ ἐστὲ υμeis;
Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ ἧλθε ψυχὰς ἀνθρώ-
πων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπερευθίσαν εἰς
ἐτέραν κώμην. 56

SECTIO XLVII.

Christus tres, regno suo non aptos, rejicit.

Εγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, ἐπέ- 57
τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι, ὅπως αὖ ἀπέρ-
χῃ, Κύριε. καὶ ἐπὶ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Δι' αἰλώπε- 58
τες φωναὶς ἔχεις, καὶ τὰ πετεινὰ τῆ ἐρανῆ κα-
τασκήνωσας· ὁ δὲ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου ἐκ ἔχει, πᾶ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ ἔειπε 59
Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι
τὸν πατέρα μου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἄφες 60
τὰς νεκρὰς θάψαι τὰς ἑαυτῶν νεκρὰς· σὺ δὲ ἀπ-
ελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· 61
 πρῶτον δὲ ἐπιτρέψον μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς 62
 ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτῆ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέ-
 πων εἰς τὰ ὀπίσω, εὐθεὶός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν 63
 τοῦ Θεοῦ.

SECTIO XLVIII.

Christus septuaginta discipulos emittit,

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρας
ἐξ ὁδομηκόντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτὲς ἀνά δύο πρὸ

SECTIO L.

Christus, allata parabola, docet, quis sit proximus.

- 25 **Κ**αὶ ἰδὲ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπεριράζων αὐτόν, καὶ
λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
26 κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νό-
27 μῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀπο-
κριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σε ἐξ
ὅλης τῆς καρδίας σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σε,
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σε, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας
28 σε· καὶ τὸν πλησίον σε ὡς σεαυτὸν. Εἶπε δὲ αὐ-
29 τῷ· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης. Τέτο ποιεῖ, καὶ ζήσῃ. Ὁ
δὲ, θέλων δικαιῶν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν·
30 Καὶ τίς ἐστὶ με πλησίον; Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· Ἀνθρώπος τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ
εἰς Ἱερικὴν, καὶ ληστὰς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκτύσαν-
τες αὐτόν, καὶ πληγαῖς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέν-
τες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ
31 ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν
32 αὐτόν, ἀντιπαρήλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης,
33 γειόμενος κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ ἰδὼν, ἀντι-
34 παρήλθεν. Σαμαρεΐτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθε κατ'
αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἐσπλαγχνίθη. Καὶ προσ-
ελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων
ἐλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἴδιον
κτῆνος, ἤγαγεν αὐτόν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμε-
35 λήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὐρίον ἐξελθὼν, ἐμβα-
λὼν δύο δηνάρια, ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ καὶ ὅ, τι ἀν' προσδοκα-
νῆσιν, ἐγὼ, ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι με, ἀποδώσω σοι.
36 Τίς ἐν τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγενέ-
37 ναι τῷ ἐμπεσόντος εἰς τὰς ληστὰς; Ὁ δὲ εἶπεν·
Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μὲν αὐτοῦ. Εἶπεν ἔν αὐτοῦ ὁ Ἰη-
σοῦς· Πορεύε, καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

SE-

SECTIO LI.

Christus apud Martham & Mariam divertit.

- Ε**γένετο δὲ ἐν τῷ παρεύεσθαι αὐτὰς, καὶ αὐτὸς 38
εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινὰ· γυνὴ δὲ τις, ὀνόματι
Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτόν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλεμένη Μάρθα, ἣ καὶ παρα- 39
καθίσασα παρά τὰς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκει τὸν λό-
γον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπάτο περὶ πολλὰν 40
διακονίαν· ἐπιστὰς δὲ εἶπε· Κύριε, ἔμμελές σοι,
ὅτι ἡ ἀδελφὴ με μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἶπε
ἔν αὐτῇ, ἵνα μοὶ συναντιλαβῇται. Ἀποκριθεὶς 41
δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς
καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλὰ. Ἐνὸς δὲ ἐστὶ χρεῖα. Μα- 42
ρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις ἐκ
ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

SECTIO LII.

Christus docet formulam precum, & de exauditione divina certos nos facit.

C. XL.

- Κ**αὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἐν τόπῳ τινὶ προσ- 1
ευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπε τις τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς
προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν
τὰς μαθητάς αὐτοῦ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὅταν 2
προσεύχηθε, λέγετε· Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς
ἐξουαῖς. Ἀγαθότης τὸ ὄνομά σε. Ἐλθέτω ἡ
βασιλεία σε. Γενηθήτω τὸ θέλημά σε, ὡς ἐν ἔρα-
νῳ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιέ- 3
σιον δίδε ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφεσ ἡμῖν τὰς 4
ἀμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ
ὀφείλοντι ἡμῖν. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρα-
σμόν. Ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

N 2

Καὶ

- 5 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτάς· Τίς ἐξ ὑμῶν ἔχει φίλον,
καὶ πορεύεται πρὸς αὐτὸν μακρονκτίς, καὶ εἶπη
6 αὐτῷ· Φίλε, χρηστὸν μοι τρεῖς ἄρτους· ἐπεὶ δὴ
φίλος μὲ παρέγενετο ἐξ οὗδ' ἧρός με, καὶ ἐκ ἔχω,
7 ὁ παραθήσω αὐτῷ· καὶ κείνος ἔσθωθεν ἀποκριθεὶς
εἶπη· Μὴ μοι κόπες παρέχε· ἥδη ἡ θύρα κέκλει-
σαι, καὶ τὰ παιδιὰ μὲ μετ' ἐμὲ εἰς τὴν κοιτὴν εἰ-
8 σὶν· ἔδυναμαι ἀναστὰς δεναί σοι. Λέγω ὑμῖν, εἰ
καὶ ἔδωκε αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸ φί-
λον, διὰ γὰρ τὴν ἀγαπῆσαν αὐτὸν ἐγερθεὶς δώσει αὐ-
9 τῷ, ὅσων ἔχῃ. Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω· Αἰτεῖτε, καὶ
δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρετε· κρούετε, καὶ
10 ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αὐτῶν λαμβάνει
καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται.
11 Τίνα δὲ ὑμῶν τον πατέρα αἰτήσῃ ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ
λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύ-
12 ος ὅφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ἄν-
13 ῖον, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον; Εἰ ἔν ὑμεῖς, πονηροὶ
ὑπάρχοντες, οἴδατε ἀγαθὰ δόματα δίδοναι τοῖς
τέκνοις ὑμῶν· πόσω μᾶλλον ὁ Πατὴρ, ὁ ἐξ ἑρανεῖ,
δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτῶσιν αὐτόν;

SECTIO LIII.

Christus daemonium ejicit, et se contra blasphemias
Judaeorum defendit. Argumenta pete ex
Sectione 36. Matthaei.

- 14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν.
Ἐγένετο δὲ, τῷ δαιμονίῳ ἐξελθόντος, ἐλάλησεν
15 ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ
αὐτῶν εἶπον· Ἐν Βεελζεβὺλ, ἄρχοντι τῶν
16 δαιμονίων, ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια· ἕτεροι δὲ πε-
ράζοντες, σημεῖον παρ' αὐτῷ ἐζήτην ἐξ ἑρανεῖ.
Αὐτὸς

- Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα, εἶπεν αὐ- 17
τοῖς· Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἐαυτὴν διαμεριθεῖσα,
ἐρημέται, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ 18
σατανᾶς ἐφ' ἐαυτὸν διμεριθῇ, πῶς σταθήσεται ἡ
βασιλεία αὐτῆς; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβὺλ ἐκβάλλ-
19 λειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβὺλ ἐκ-
βάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν;
Διὰ τὸτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐγὼ 20
ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔσθα-
σεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ ἰχυ- 21
ρός καθ' ὅπλῳ πλῆθυσεν φυλάσῃ τὴν ἐαυτοῦ ἀκλὴν, ἐν
εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς. Ἐπὶ δὲ ὁ ἰχυ- 22
ρότερος αὐτῆς ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανο-
πλίαν αὐτῆς αἵρει, ἐφ' ἣ ἐπεποιθεῖ, καὶ τὰ σκεῦ- 23
ἔστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμὲ, σκορπίζει. Ὅταν 24
τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου,
διέρχεται δι' ἀνδρῶν τόπων, ζητῶν ἀνάπαυσιν·
καὶ μὴ εὕρισκον, λέγει· Ὑποστέψω εἰς τὸν οἶκόν
μὲ, ἔσθω ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν εὕρισκει σεσπαρω- 25
μένον καὶ κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται καὶ παρα- 26
λαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἐαυ-
τῆς, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ
ἐχάτα τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ χεῖρωνα τῶν πρώτων.

SECTIO LIV.

Christus laudem sibi exhibitam deprecatur.

- Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρ- 27
σά τις γυνὴ Φωνὴν ἐκ τῶ ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ·
Μακαρία ἡ κοιλία, ἡ βασιλεύσασά σε, καὶ μασοί, 28
ἃς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενέγγε μακάριοι οἱ
ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυλάσσοντες αὐτόν.

SECTIO LV.

Oratio Christi, qua 1) signum Jonæ proponit; v. 29. 30. 2) incredulitatem Iuæis objicit; v. 31. 32. 3) ad liberalitatem adhortatur. v. 33. 36.

- 29 **Τ**ῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροισμένων, ἤρξατο λέγειν·
 Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρὰ ἐστὶ σημεῖον ἐπιζητῆς,
 καὶ σημεῖον ἔδοθίσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰω-
 νᾶ τῷ προφῆτῃ. Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωάννης ση-
 μεῖον τοῖς Νινευίταις, ἔτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τῷ ἀν-
 30 θρώπῳ τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασιλίσσα νότῃ ἐγεγνή-
 σεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς
 ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτὴς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν
 31 περάτων τῆς γῆς ἀκῆσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος·
 καὶ ἰδὲ πλεον Σολομῶντος ᾤδε. Ἄνδρες Νινευῖ
 ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης,
 καὶ κατακρινῶσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κή-
 32 ρυγμα Ἰωάν· καὶ ἰδὲ πλεον Ἰωάν ᾤδε. Οὐδεὶς
 δὲ λύχνον ἀψας, εἰς κρυπτὸν τίθησιν, ἀδὲ ὑπὸ τὸν
 33 μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
 34 τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τῷ σώματός
 ἐστίν ὁ ὀφθαλμός. Ὅταν ἔν ὁ ὀφθαλμός σε ἀπλῆς
 35 ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σε φωτεινὸν ἐστὶν ἐπὶ τὸ πο-
 36 μη τὸ φῶς, τοῦ ἐν σοί, σκότος ἐστίν. Εἰ ἔν τὸ σῶμά
 σε ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται
 φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀσφαπῇ φω-
 τίσῃ σε.

SECTIO LVI.

Christus in Phariseos et scribas acerbè invehitur.

- 37 **Ε**ν δὲ τῷ λαλήσαι, ἡρώτα αὐτὸν Φαρισαῖς τις,
 ὅπως ἀρτίστην παρ' αὐτοῦ. Εἰσελθὼν δὲ ἀνέ-
 πεσεν.

- πεσεν. Ὁ δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι ὁ 38
 39 πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τῷ ἁρτίστῃ. Εἶπε δὲ ὁ Κύ-
 ριος πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξω-
 θεν τῷ ποτηρίῳ καὶ τῷ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ
 ἔσωθεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. Ἄ- 40
 φρονες, ὅχι ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν
 ἐποίησας; Πλὴν ταῖς ἐνάντιας δότε ἐλεημοσύνην καὶ 41
 ἰδὲ, πάντα καθαρά ὑμῖν ἔσιν. Ἀλλ' εὐαγγέλιον ταῖς 42
 Φαρισαῖοις, ὅτι ἀποδεκατῆτε τὸ ἡδύσμον καὶ τὸ 43
 πῆγανον, καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν 44
 κρίσιν καὶ τὴν ἀγάπην τῷ Θεῷ. Ταῦτα ἔδει ποιῆ-
 σαι, καὶ οὐκ ἔποιεσθε. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρι- 45
 σαῖοις, ὅτι ἀγαπάτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς 46
 συναγωγαῖς, καὶ τὰς ἀπάσμεν ἐν ταῖς ἀγοραῖς.
 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, 47
 ὅτι ἐσὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἀδόκητα, καὶ οἱ ἀνθρώποι,
 οἱ περιπατῶντες ἐπάνω, ἐκ αἰδασιν. Ἀποκριθεὶς 48
 49 δὲ τις τῶν νομικῶν λέγει αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῖς
 λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ ὑμῖν 50
 τοῖς νομικοῖς εὐαγγέλιον, ὅτι φορτίζετε τὰς ἀνθρώπους
 φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ἐν τῶν δακτύλων
 ὑμῶν ἐκ προσφάετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι 51
 οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν, οἱ δὲ πα-
 τέραι ὑμῶν ἀπέκτεναν αὐτούς. Ἀλλ' ἀρτίστητε, 52
 καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἐργοῖς τῶν πατέρων ὑμῶν, ὅτι
 αὐτοὶ μὲν ἀπέκτεναν αὐτούς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε
 αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τὸτο καὶ ἡ σοφία τῷ 53
 Θεῷ εἶπεν· Ἀποστέλω εἰς αὐτούς προφῆτας καὶ
 ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖσιν καὶ ἐκδιώξουσιν· 54
 ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκ- 55
 χυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς γενεᾶς
 ταύτης, ἀπὸ τῷ αἵματος Ἀβελ, ἕως τῷ αἵματος 56
 Ζα-

Ζαχαρίας, τὴ ἀπολομένη μελαχρὶ τῆ δυσιαστῆρις καὶ τῆ οἰκῆς. καὶ λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης; Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλειδα τῆς φωνῆς αὐτοῖ ἐν εἰσήλθετε, καὶ τὰς εἰσερχομένας ἐκωλύσατε. Λέγοντος δὲ αὐτῆ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποδοματίζον αὐτὸν περὶ πλεονῶν ἐνεδρευνόντες αὐτὸν, καὶ ζητῶντες θηρεύσαι τι ἐκ τῆ σῶματος αὐτῆ, ἵνα καταηγορήσωσιν αὐτῆ.

SECTIO LVII.

Oratio Christi directa est partim ad discipulos solos, v. 1. 4. 22. partim ad totum populum, v. 15. 4. 54.

Discipulos monet, 1) ut hypocrisim vitent, 2. 3. 2) ut nullum hominem timeant, 4-7. 3) ut se strenue confiteantur, 8-12. 4) ne se curis mundanis implicent, 22-34. 5) ut munus suum diligenter obeant, 35-48. 6) ut se ad futuras contradictiones præparent. 49-53.

Populum monet, 1) ut avaritiam evitent, 15-21. 2) ut signa temporum præsentium observent. 54-59.

Interpellatur sermo, sed brevibus respondetur. 13. 14.

C. XII.

1 **Ε**ν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν τῶν μυριαδῶν τῶ ὄχλῳ, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τὰς μαθητάς αὐτῆ. Πρῶτον προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. 2 Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ ἐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν, ὃ ἔγνωθήσεται. 3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀναθήσεται, καὶ ὃ πρὸς τὸ ὅς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δαμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν, τοῖς φίλοις

ὅτι οἱ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀποκαλύπτει τὰ κρυπτά, καὶ οἱ ἐν τῷ φωτὶ ἀποκαλύπτει τὰ φανερά. (Matth. 13. 35.) καὶ οἱ ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀποκαλύπτει τὰ κρυπτά, καὶ οἱ ἐν τῷ φωτὶ ἀποκαλύπτει τὰ φανερά.

φίλοις με. Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχονταν περισσώτερόν τι ποιῆσαι. Ὑποδείξαι δὲ ὑμῖν, τίνας φοβηθῆτε. Φοβηθήτε τὸν, μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γένεαν. καὶ λέγω ὑμῖν, τῆτον φοβηθήτε. Οὐχὶ πέντε σερδία πωλεῖται 5 ἀσφαρίων δύο, καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν ἐκείνῃ ἐπιλεησημένον ἐνώπιον τῆ Θεῆ; Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠριθμνται. Μὴ ἔν φοβεῖσθε πολλῶν σερδίων διαφέρετε.

Λέγω δὲ ὑμῖν. Πᾶς ὃς ἀνὴρ ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ 8 ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τῆ Θεῆ. Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τῆ Θεῆ. 9 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ τὸ ἄγιον Πνεῦμα βλασφημήσαντι, καὶ ἀφεθήσεται. Ὅταν δὲ προσφύρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς, καὶ τὰς ἀρχαῖς, καὶ τὰς ἐξουσίαις, μὴ μεριμνᾶτε, πῶς ἢ τί ἀπολογήσῃτε, ἢ τί εἰπῇτε. Τὸ γὰρ ἄγιον Πνεῦμα 12 διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὃ δὲ εἰπῇ.

Εἶπε δὲ τις αὐτῷ ἐκ τῶ ὄχλου. Διδάσκαλε, εἰπέ τῷ ἀδελφῷ με, μερίσασθαι μετ' ἐμῆ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. Ἀνδρῶπε, τίς με κατέστησε οἰκίστην ἢ μερίστην ἐφ' ὑμᾶς;

Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς. Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσετε ἀπὸ τῆς πλεονεξίας, ὅτι ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτῆ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῆ. Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων. Ἀνδρῶπε τινὸς πλεσίς ευφρόνησεν ἢ χωρᾶς. Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων. Τί ποιήσω, ὅτι ἐκέχω, καὶ συνά-

18 ἔω τὰς καρπὲς μου ; Καὶ εἶπε· Τέτο ποιήσω
καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, καὶ μέζοντας οἰκοδομή-
σω καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ γεννηματά μου,

19 καὶ τὰ ἀγαθὰ μὲ καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου. ^ἡΨυχὴ, ^ἡεἶς πολλὰ ἀγαθὰ, ^{καὶ}κείμενα εἰς ^{ἐν}ἐτὶ πολλὰ ἀνα-

20 πᾶν, φάγε, πίε, εὐφραίνε. Εἶπε δὲ αὐτῶ ὁ
Θεός· Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σε
ἀπαιτήσιν ἀπὸ σῆ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίιν ἔσας;

21 Οὕτως ἐθησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλετῶν.

22 Εἶπε δὲ πρὸς τὰς μαθητάς αὐτῶν· Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω· Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φά-

23 ἤτε μὴ τῷ σώματι, τί ἐνδύσθητε. Ἡ ψυχὴ

24 πλεονέξει τῆς τροφῆς καὶ τὸ σῶμα τῶ ἐνδύμα-
τος. Κατανοήσατε τὰς νόρμας, ὅτι ὁ σπείρει-

σαν, ἐδὲ θείξουσιν· οἷς ἐκ ἑστὶ ταμίῃον, ἐδὲ ἀποθῇ-
κη καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτὰς. Πόσω μᾶλλον ὑμεῖς

25 διαφέρετε τῶν πετεινῶν; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μερι-
μνῶν, δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πη-

26 χυν ἕνα; Εἰ ἔν ἔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ
27 τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε τὰ κρίνα,

πᾶς αὐξάνει· ἔκαστος, ἐδὲ νῆθει. Λέγω δὲ υμῖν·
Οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δοξῇ αὐτοῦ περιεβάλετο,

28 ὡς ἐν τέτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον ἐν τῷ ἀγρῷ, ση-
μερον ὄντα, καὶ αὐρίον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὃ

29 Θεὸς ἔσται ἀμφοτέρωσι, πᾶσι μακάριον υμᾶς, ολιγο-
πιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε, τί φάγητε, ἢ τί

30 πίστε· καὶ μὴ μετανοήσῃτε. Ταῦτα γὰρ πάντα
τὰ ἐν τῇ τῆ ἐκδόμῃ ἐκτελεῖ ὑμῶν δὲ ὁ Πατὴρ αἰ-

31 ^α δὲν, οὐ καὶ χρῆσεται τῶν. Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασι-
λειαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προσεθήσεται

32 ὑμῖν. Μη φοβῆ, το μικρον ποιμινον, οτι ευδοκησεν
33 ο Πατηρ ὑμων θανατῳ ὑμῖν την βασιλειαν. Πωλι-

σαυτε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ ὅτε ἐλεημοσύνην.

Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια μὴ παλαιέμενα, θη-
σαυροὺς ἀνεκλείπτου ἐν τοῖς ὕδατι, ὥστε κλέπτῃς

ἐκ ἐγγίξετε, ἡδὲ ^{Μισση} τῆς διαφθείρετε. Ὅπως γὰρ ἔστιν ὁ
θυσανὸς ὑμῶν, ἐκεί καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

²¹ Εξώσαν υμῶν αἱ σφύρες περιεσπασμένοι, καὶ οἱ
λυχνοὶ καίοντες καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνδράποδοι

προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει
ἐκ τῶν γαμῶν ^{ἐκ τῶν συνάκων} ἵνα ἐλθόντος καὶ κρῖσαντος, εὐ-

Θεὸς ἀνοίξωσιν αὐτῶ. Μακάριοι οἱ δέλοι ἐκεῖνοι,
ὅς ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσῃ γενηγοῦντας. Ἀμήν λέ-

γα υμῶν. Ὅτι περὶ αὐτὴν καὶ ἀνακλινεῖ αὐτὴς,
καὶ παρελθὼν διακονήσῃ αὐτοῖς. Καὶ εἰάν τις ἐλθῇ

ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ
ἔλθῃ, καὶ εὐρὴ ᾔτω· μακάριοί ἐσιν οἱ ὄντες ἐκεῖνοι.

Τὴτο δὲ γινώσκειτε, ὅτι εἰς οὐκ οἰκοδομήσεως, ποίαν
ἄρα ὁ κλέπτης ἐρχεται, ἐψηγώρευσεν αὐν, καὶ ἐκ

ἀν' αὐτῆς διοργανῶνται τοὺς οἴκους αὐτῆς. Καὶ ὑμεῖς ἐν
γινέσθε ἑταῖμοι, ὅτι ἡ ὥρα ἔδοκετε, ὁ ὕψος τῆς

ἀνθρώποις ἔρχεται. Εἶπε δὲ αὐτῶ ὁ Πέτρος· Κυ-
 ριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἵνα

καὶ πρὸς πάντας· Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Τίς ἀγα-
 ῖς ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει

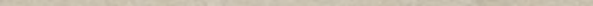
ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θέρυπείας αὐτῆ, τὴ δίδοναί μιν καὶ
 ῥῶ τοσοῦτον ματρίν; Μακάριος ὁ θεὸς ἐκεῖνος, ὁ

Θῶς λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἐπὶ πάνσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῇ

καταστήσει αὐτον. Εαν δε εἴπῃ ὁ θεὸς ἐκεῖνος
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῇ. Χρησίζεις ὁ κύριός με ἔρχεσθαι

καὶ ἀρξεται τυττειν τὰς παύσας καὶ τὰς παύ-
σας, ἐδίδεν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· ἦξε

ο κυριος τς οσλς εκεινς εν ημερσ, η 8 προσοχα
κθ

- ἀδελφείας ἔτη δέκα καὶ οὐκ ἔτι καὶ ἦν συγκυπτέσσα, ^{οὐκ ἔτι ἐκείνη}
 12 καὶ μὴ δυναμένη ἀνακλῖναι εἰς τὸ πᾶν τελεές. Ἰδὼν
 δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ
 13 Γυναίκα, ἀπολέλυσαι τῆς ἀδελφείας σε. Καὶ ἐπέ-
 θηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας, καὶ παραχρῆμα ἀνέθε-
 14 θώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
 ἀρχιεπίσκοπος, ἀναγκάτων, ὅτι τῷ σαββάτῳ
 ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμερῶν
 εἰσὶν, ἐν αἷς δὲ ἐργάζεσθαι· ἐν ταύταις ἐνέρχόμε-
 νοι θεραπεύετε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τῷ σαββάτῳ.
 15 Ἀπεκρίθη ἔν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· Ὑποκρι-
 ताί, ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ ἐλύει τὸν βῆν αὐ-
 τῷ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν
 16 ποτίζει; Ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ ἦσαν,
 ἣν ἔδωκεν ὁ σατανᾶς ἰδεῖν δέκα καὶ οὐκ ἔτι, ἵνα ἔδει
 λυθῆναι ἀπὸ τῆς δεσμῆς τῆς ἡμέρας τῷ σαββά-
 17 τῳ; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτῷ, κατηχύνοντο
 πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
 ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις, τοῖς γινομένοις ὑπὸ
 αὐτοῦ.

SECTIO LX.

Christus tempora N. T. per duo similia proponit.

- 18 **Ε**λεγε δὲ· Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῷ Θεῷ;
 19 καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; Ὅμοια ἐστὶ κῆκλι
 σινάπεως, ἣν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον
 ἑαυτοῦ καὶ ἡύξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα,
 καὶ τὰ πετεινὰ τῷ ἔρανος κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς
 20 κλάδοις αὐτοῦ. Καὶ πάλιν εἶπε· Τίνι ὁμοιώσω τὴν
 21 βασιλείαν τῷ Θεῷ; Ὅμοια ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβῶσα
 γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρε σάττα τρία, ἕως ἃ ἐξυ-
 μώθη ὅλον.

SECTIO

SECTIO LXI.

Christus de paucitate salvandorum rogatus respondet.

- Κ**αὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδά- 22
 σκων, καὶ πορεύαντο ποῖεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ.
 Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;
 23 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν· Ἀγάνιζεο ἐσελθεῖν δια- 24
 τῆς φεφῆς πύλης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν, ζητήσω-
 σιν εἰσελθεῖν, καὶ ἐκ ἰσχύσονται. ^{καὶ ἐκ ἰσχύσονται} Ἀφ' ἃν ἐγερ- 25
 θῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ
 ἄρξῃ οὐδεὶς ἐξῴναι, καὶ κρείναι τὴν θύραν, λέγον-
 26 τες· Κύριε, Κύριε, ἀνοίξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς
 ἔρει ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ. Τότε ἄρξε-
 27 δε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ
 ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδόξαζας. Καὶ ἔρε· (λέ-
 28 γω ὑμῖν) Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ· ἀπίστετε ἅπ-
 29 ῃς ἐμοὶ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Ἐκῇ ἔσται ὁ
 κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων, ὅταν ὁψῇ-
 30 δε Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντας
 τὰς προφῆτας, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῷ Θεῷ, ὑμᾶς δὲ
 ἐκβαλλόμενος ἔξω. Καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ 29
 δυσμῶν, καὶ ἀπὸ βορρᾶ καὶ νότου, καὶ ἀνακλιθή-
 30 σονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδὲ, εἰσὶν ἐχθα-
 τοί, οἱ ἔσονται πρῶτοι· καὶ εἰσὶ πρῶτοι, οἱ ἔσονται
 ἔχθαιοι.

SECTIO LXII.

Christus de persecutione Herodis et Judaeorum differit.

- Ε**ν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθόντινες Φαρισαῖοι, 31
 λέγοντες αὐτῷ· Ἐξελθε, καὶ πορεύε· ἐντεῦ-
 32θεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτείνειν. Καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς·

αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ·
 Ἰδοὺ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμε-
 ρον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειῶμαι. Πλὴν δεῦ-
 ρα σήμερον, καὶ αὔριον, καὶ τῇ ἑπομένῃ πορεύεσθαι
 ὅτι ἐκ ἐνδὲχεται προσφῆτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερου-
 σαλὴμ. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνου-
 σα τὸν προσφῆτην, καὶ λιθοβολῶσα τὰς ἀπεσταλ-
 μένας πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι
 τὰ τέκνα σε, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἐαυτῆς νοστίαν
 ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ ἐκ ἠθέλησατε; Ἰδοὺ,
 ἀφίσταται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. Ἀμὴν δὲ λέγω
 ὑμῖν· Ὅτι ἐ μὴ με ἴδητε, ἕως ἂν ἤξη, ὅτε εἴπητε·
 Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

SECTIO LXIII.

Christus paralyticum sabbatho curat.

C. XIV.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔλθειν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος
 τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρισαίων σαββάτου. Φα-
 γεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρημένοι αὐτόν.
 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός ἐμπροσθεν αὐ-
 τῷ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὰς νομι-
 κὰς καὶ Φαρισαίους, λέγων· Εἰ ἔξεσι τῷ σαββάτῳ
 θεραπεύειν; Οἱ δὲ ἡσυχάσαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος
 ἰώσατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσε. Καὶ ἀποκριθεὶς
 πρὸς αὐτοὺς εἶπε· Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βῆς εἰς Φεῶν
 ἐμπροσθέν, καὶ ἐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτόν ἐν τῇ
 ἡμέρᾳ τῷ σαββάτῳ; Καὶ ἐκ ἰχυσαν ἀνταποκρι-
 θῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

SECTIO LXIV.

*Christus docet, quid convivia & hospites
 agere debeant.*

Εἶπε δὲ πρὸς τὰς κεκλημένους παραβολὴν, ἐπέ-
 λεγε·

χῶν, πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων
 πρὸς αὐτὰς· Ὅταν κληθῆς ὑπὸ τινος εἰς γά-
 μος, μὴ κατακλιθῆς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μη-
 ποτε ἐντιμότερός σε ἢ κεκλημένος ὑπ' αὐτῷ· καὶ
 ἔλθων ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, εἰρήνη σοι· Δὸς τέ-
 τῳ τόπον· καὶ τότε ἀρξῇ μετ' αὐτοῦ τὸν ἔχα-
 τὸν τόπον κατέχεν. Ἀλλ' ὅταν κληθῆς, πορευ-
 θῆς ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλ-
 θῃ ὁ κεκληκός σε, εἴπῃ σοι· Φίλε, προσανάβηθι
 ἀνώτερον· τότε ἔσῃ σοι δοῦλα ἐνώπιον τῶν συνανα-
 κειμένων σοι. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπει-
 νωθήσεται· καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.
 Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκώτι αὐτόν· Ὅταν ποιῇς
 ἀριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φῶναι τὰς φίλους σε, μηδὲ τὰς
 ἀδελφούς σε, μηδὲ τὰς συγγενεῖς σε, μηδὲ γείτονάς
 σε, μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένῃ-
 ταί σοι ἀνταπόδομα. Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κά-
 λει πτωχοὺς, ἀνάπηρους, χωλοὺς, τυφλοὺς· καὶ μακά-
 ριος ἔσῃ· ὅτι ἐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι. Ἀνταποδο-
 θήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

SECTIO LV.

*Christus, allata parabola, docet Judaeos esse
 contemtores regni Messiae.*

Αἰσῶν δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν
 αὐτῷ· Μακάριος ὁς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βα-
 σιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνθρωπός
 τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς.
 Καὶ ἀπέστειλε τὸν δούλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τῷ δεῖπνε,
 εἰπὼν τοῖς κεκλημένοις· Ἐρχεσθε, ὅτι ἡδὴ ἐτοιμά-
 ῃσι πάντα. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μὲν παραιτεῖσθαι
 πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ· Ἀγέρην ἡγόρεασα,
 ὅτι ἐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι.

Ο

καὶ

- ὑπάρχων ἐν βασιλείᾳ, ὡς τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μα-
 24 κρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ
 αὐτὸς Φανήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν
 με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βράβη τὸ ἄκρον τῆ
 25 δαιτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσ-
 σάν μου· ὅτι ὀδυῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε
 δὲ Ἀβραάμ· Τέκνον, μὴ θήτι, ὅτι ἀπέλαβες σὺ
 τὰ ἀγαθὰ σε ἐν τῇ ζωῇ σε, καὶ Λάζαρος ὁμοίως
 τὰ κακά· νῦν δὲ ὁδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυῖσαι.
 26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τέτοις, μετὰ τὴν ἡμῶν καὶ ὑμῶν χά-
 σμα μέγα ἐξήρηται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι
 ἐντεύθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνανται, μηδὲ οἱ ἐκείθεν
 27 πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δὲ Ἐρωτῶ ἔν σε,
 πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τῶ πατρός
 28 μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφούς· ὅπως διαμαρτύ-
 ρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τό-
 29 πον τῆτον τῆς βασιλείας. Λέγει αὐτῷ Ἀβραάμ·
 Ἐχουσι Μωσέα καὶ τὸς προφῆτας· ἀκυσώτασαν
 30 αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ'
 εἰς τὴν ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆναι πρὸς αὐτοὺς, μετα-
 31 νοήσωσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ Μωσέως καὶ τῶν
 προφητῶν ἐκ ἀκήρουν, εἰς τὴν ἀπὸ νεκρῶν ἀνα-
 σῆναι, πεποιθέντες.

SECTIO LXVIII.

Christus docet 1) de vitandis scandalis; 1.2. 2) de
 remittendis aliorum delictis; 3.4. 3) de viribus
 verae fidei; 5.6. 4) opera bona semper agenda,
 neque tamen illis confidendum esse. 7.10.

C.XVII.

- 1 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς· Ἀνέδενκτον ἐστὶ τὸ
 2 μὴ ἐλθεῖν τα σκάνδαλα· εἰ δὲ, δι' ἧς ἐρχεται.
 3 Λύστετε τὰς αὐτὰς, ἵνα μὴ ὀνικὸς περικείται περὶ
 4 τὸν τραχήλον αὐτοῦ, καὶ ἐρρίπται εἰς τὴν θάλασ-
 5 σαν,

σαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τέτων.
 Προσέχετε ἑαυτοῖς.

3

Ἐάν δὲ ἁμαρτία εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σε, ἐπιτίμη-
 σον αὐτῷ· καὶ εἰς μετανοήσῃ, ἄφεσ αὐτῷ. Καὶ
 4 εἰς ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἁμαρτία εἰς σὲ, καὶ
 5 ἐπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ ἐπὶ σε, λέγων·
 Μετανῶ· ἀφίσεις αὐτῷ. Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι
 6 τῷ Κυρίῳ· Περὶ ἧμῶν πῶς; Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
 Εἰ εἴχετε πίσιν ὡς κοῖνον σιγάρεως, ἐλέγετε ἅν τῇ
 7 σικαμίνῳ ταύτῃ· Ἐκρίζωθι, καὶ φυτεύθι ἐν
 8 τῇ θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἅν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ
 9 ὑμῶν θέλον ἔχων ἀροτρίαντα ἢ ποιμαίνοντα, ὅς
 10 εἰσελθόντι ἐκ τῆς ἀγρῆς ἐρεῖ εὐθέως· Παρελθὼν ἀνά-
 11 πταμαι; Ἀλλ' ἐχί· ἐρεῖ αὐτῷ· Ἐτοίμασον, τί δι-
 12 πνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακίβηται μοι, ὥς φάγω
 13 καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσθαι καὶ πίεσθαι σὺ;
 14 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ δια-
 15 ταχθέντα αὐτῷ; ἢ δοκῶ. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν
 ποιήσῃτε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε·
 Ὅτι δοῦλοι ἀσχετοὶ ἐσμεν· ὅτι ὁ ἀφείλομεν ποιῆσαι,
 πεποιθήκαμεν.

SECTIO LXIX.

Christus decem leprosos sanat.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερου-
 11 λὴμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσθ Σαμαρείας
 12 καὶ Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένῃ αὐτῷ εἰς τινα
 13 κωμὴν, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ
 14 ἔστησαν πόρρωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἦσαν Φωνήν, λέγον-
 15 τες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν
 αὐτοῖς· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦ-
 σι· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς, ἐκαθάρι-
 15 θησαν. Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν ἰδὼν, ὅτι ἰάθη, ὑπέστρε-
 16 ψε,

O 5

ψε,

- 16 ψε, μετὰ Φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ
ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τὰς πόδας αὐτῆς, εὐ-
17 χαριστῶν αὐτῶν καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης. Ἀπο-
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρί-
18 σθησαν; οἱ δὲ ἐνέειπεν· Οὐχὶ εὐρέσθησαν ὑποστρέ-
ψαντες δέναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς
19 ἔστος; Καὶ εἶπεν αὐτῶν Ἀναστὰς πορεύε· ἡ πί-
στις σε σέσωκε σε.

SECTIO LXX.

Christus de adventu Messiae rogatus, respondet, se
jam adesse, et criterio uno, nempe devastatione
terrae Judaicae, confirmat.

- 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων· Πότε ἔρχε-
ται ἡ βασιλεία τῆς Θεῆς; ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ
εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τῆς Θεῆς μετὰ πα-
21 ρατηρέσεως· οὐδὲ ἐρεῖσιν· Ἰδὲ ἄγε, ἡ, ἰδὲ ἐκεῖ.
22 Ἰδὲ γὰρ, ἡ βασιλεία τῆς Θεῆς ἐν ὑμῶν ἐστίν. Εἴ-
πε δὲ πρὸς τὰς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέραι, ὅτε
ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τῆς υἱὸς τῶν ἀνθρώπων
23 ἰδεῖν καὶ ἐκ οὐρανόθεν. Καὶ ἐρεῖσιν ὑμῖν· Ἰδὲ ἄγε,
24 ἡ, ἰδὲ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθῃτε, μηδὲ διαλέγητε. Ὡς περ
γὰρ ἡ ἀστραπὴ, ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπὲρ ἑρανόθεν,
εἰς τὴν ὑπὲρ ἑρανόθεν λάμπει· ἔτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τῆς
25 ἀνθρώπων ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῇ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν
πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμαθῆναι ἀπὸ τῆς γε-
26 νεῆς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις τῆς Νῶε, ἔτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς
27 υἱὸς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ ἡδίων, ἐπίνον, ἐγάμην, ἐξεγά-
μιζοντο, ἀχρεῖς ἡμέρας ἐσθλῆς Νῶε εἰς τὴν κι-
βωτόν· καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἀπώλεσεν
28 ἅπαντας. Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις Λώτ· ἡδίων, ἐπίνον, ἡγόραζον, ἐπώλεον, ἐφύ-
τευ-

- τευον, ἀκοδόμεν· ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθε Λώτ ἀπὸ 29
Σοδόμων, ἐβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' ἑρανόθεν, καὶ ἀπώλεσεν
ἅπαντας· κατὰ ταῦτα ἔσται, ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τῆς 30
ἀνθρώπων ἀποκαλύπτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅς 31
ἔσται ἐπὶ τῆς δόμας, καὶ τὰ σκευὴ αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ
καταβάτω ἀραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως
μὴ ἐπιτρέψατω εἰς τὰ ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς 32
γυναικὸς Λώτ. Ὅς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῆς 33
σῶσαι, ἀπολέσῃ αὐτήν· καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐ-
τήν, ζωογονήσῃ αὐτήν. Λέγω ὑμῖν· Ταύτη τῇ 34
νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ὁ εἰς παραλη-
φθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται 35
ἀλφειοῦ ἐπὶ τῷ αὐτῷ· ἡ μία παραληφθήσεται,
καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ 36
ὁ εἰς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.
Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· Πῶς Κύριε; Ὁ 37
δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅπως τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσου-
ται οἱ αἰετοί.

SECTIO LXXI.

Parabola docens, preces assidue continuandas esse.

C. XVIII.

- Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν 1
πάντοτε προσευχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκαθεῖν, λέ-
γων· Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει, πον Θεὸν μὴ φο-
βόμενος, καὶ ἀνθρώπον μὴ ἐντρέπομενος. Χήρα 3
δὲ τις ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς αὐ-
τὸν, λέγουσα· Ἐκδήμησόν με ἀπὸ τῆς ἀντιδικίας μου. 4
Καὶ ἐκδήλησεν ἐπὶ χρέον. Μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν 4
ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν ἐφοβέμα, καὶ ἀνθρώ-
πον ἐντρέπομαι· διὰ γε τὸ παρέχεν μοι κοπὸν 5
τὴν χήραν ταύτην, ἐκδήμησα αὐτήν· ἵνα μὴ εἰς
τέλος ἐρχομένη ὑποπιάσῃ με. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· 6
Ἀκούσατε, τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει· ὁ δὲ 7
Θεὸς

Θεός ἐ μὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐ-
 τῷ, τῶν βιώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός,
 8 καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν· Ὅτι
 ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ Υἱὸς
 τῷ ἀνθρώπῳ ἔλθων ἄρα εὐρήσει τὴν πίσιν ἐπὶ τῆς γῆς;

SECTIO LXXII.

*Parabola docens, in cultu divino secundum
 externa non esse judicandum.*

9 Εἶπε δὲ καὶ πρὸς τινὰς τὰς πεποιθότας ἐφ' ἑαυ-
 τοῖς, ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, ἐξυθενέντας τὰς λοι-
 10 πές, τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι δύο
 ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερόν προσεύξασθαι· ὁ εἰς Φαρι-
 11 σαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Ὁ Φαρισαῖος, φα-
 ραῖς πρὸς ἑαυτὸν, ταῦτα προσήνεχτο· Ὁ Θεός,
 εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀν-
 θρώπων, ἄρπαγες, ἀδικοί, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς ἕτος
 12 ὁ τελώνης. Νηστεύω δις τῷ σαββάτῳ, ἀποδεκατῶ
 13 πάντα, ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης, μακρόθεν
 ἑστὼς, ἐκ ἡθέλεν εἰδὲ τὰς ὀφθαλμὸς εἰς τὸν ἔραν-
 νον ἐπαῖρα· ἀλλ' ἐτυπτεν εἰς τὸ σῆδος αὐτῷ, λέ-
 14 γων· Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέ-
 γω ὑμῖν· Κατέβη ἕτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον
 αὐτῷ, ἢ ἐκεῖνος. Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, τα-
 πεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

SECTIO LXXIII.

Christus infantes benigne suscipit.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν
 ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν
 16 αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, προσκαλεσάμενος αὐτά,
 εἶπεν· Ἀφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ
 κωλύε-

κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία
 τῷ Θεῷ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν
 βασιλείαν τῷ Θεῷ, ὡς παιδίον, ἐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς
 αὐτήν.

SECTIO LXXIV.

*Christus aliquem, qui perfectionem somniabat,
 redarguit.*

Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· Διδά- 18
 σκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρο-
 νομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις 19
 ἀγαθόν; Ἐδείς ἀγαθός, ἐ μὴ εἰς, ὁ Θεός. Ταῖς 20
 ἐντολαῖς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης· μὴ φονεύσης· μὴ
 κλέψῃς· μὴ ψευδομαρτυρήσης· τίμα τὸν πατέ-
 ρα σε, καὶ τὴν μητέρα σε. Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα 21
 πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκέσας δὲ 22
 ταῦτα ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἐν σοι λείπεις.
 Πάντα ὅσα ἔχεις, πώλησον, καὶ διάδος πτωχοῖς,
 καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν θρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθε- 23
 μοι. Ὁ δὲ, ἀκέσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο. 24
 Ἦν γὰρ πλέσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς
 περίλυπον γενόμενον, εἶπε· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ 25
 χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν
 τῷ Θεῷ; Εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶ, κάμηλον διὰ τρυ-
 μαλῆς βασιλεὺς εἰσελθεῖν, ἢ πλέσιον εἰς τὴν βα-
 σιλείαν τῷ Θεῷ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαν- 26
 τες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ 27
 ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατόν ἐστι παρὰ τῷ
 Θεῷ. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἰδὲ, ἡμεῖς ἀφῆκαμεν 28
 πάντα, καὶ ἠκολοθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ- 29
 τοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἕδεις ἐσίν, ὅς ἀφῆκεν
 οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα,
 ἐνεκεν τῆς βασιλείας τῷ Θεῷ, ὁς ἐ μὴ ἀπολάβῃ 30
 πολλὰ.

πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶ-
νι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν αἰώνιον.

SECTIO LXXV.

Christus de passione et resurrectione sua docet.

- 31 Παραλαβὼν δὲ τὰς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς·
Ἰδὲ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱερουσόλυμα, καὶ τελε-
θήσεται πάντα, τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφη-
32 τῶν, τῷ Υἱῷ τῷ ἀνθρώπῳ. Παραδοθήσεται γὰρ
τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβριθήσεται,
33 καὶ ἐμπτυθήσεται· καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτε-
νέσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται.
34 Καὶ αὐτοὶ ἔδον τέτων συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα
τὸ τοῦ κεκρυμμένου ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἐκ ἐγνώσκον τὰ
λεγόμενα.

SECTIO LXXVI.

Christus caeco visum restituit.

- 35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτόν εἰς Ἱεριχῶν,
τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.
36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο, τί εἴη
37 τούτου; Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Να-
38 ζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἔβησε, λέγων· Ἰησοῦ,
39 υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετί-
μων αὐτῷ, ἵνα σιωπήσῃ. Αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον
40 ἐκραζεν· Τίε Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς δὲ ὁ
Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. Ἐγ-
41 γίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων· Τί
σοι θέλεις ποιῆσω; Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἵνα ἀναβλέ-
42 ψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀνάβλεψον·
43 ἡ πίστις σε σέσωκε σε. Καὶ παραχρῆμα ἀνέ-
βλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν.
Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ Θεῷ.

SECTIO

SECTIO LXXVII.

Christus apud Zachæum divertit.

C. XIX.

- Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχῶν. Καὶ ἰδὲ 1. 2
ἀνὴρ ἐνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς
ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ ἔτος ἦν πλέσις. Καὶ ἐζήτησεν 3
ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστὶ καὶ ἐν ἡδύνατο ἀπὸ τοῦ
ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν 4
ἐμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομοραίαν, ἵνα ἰδῇ αὐτόν·
ὅτι δι' ἐκείνης ἡμέρας διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν 5
ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰ-
βῆθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σε δεῖ με μεῖναι.
Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν χαίρων. 6
Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέγοντες· Ὅτι 7
παρὰ ἀμαρτωλῶν ἀνδρῶν εἰσῆλθε καταλῦσαι. Στα- 8
θεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· Ἰδὲ, τὰ
ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτω-
χοῖς· καὶ εἴ τινα τίς ἐσυκοφάντησά με, ἀποδοῖμι τετρα-
πλῆν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι σήμερον 9
σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς
υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 10
που ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

SECTIO LXXVIII.

*Christus, allata parabola, docet, unumquemque,
pro suo modulo, sibi fidelem esse debere.*

- Ἀκόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσεὶς εἶπε παρα- 11
βολὴν, διὰ τὸ ἐγγύς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ,
καὶ δοκεῖν αὐτοῖς, ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασι-
λεῖα τοῦ Θεοῦ ἀναφανεῖσθαι. Εἶπεν ἔν· Ἄνθρω- 12
πος τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λα-
βὼν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας 13

δὲ

δὲ δέκα δέλες ἑαυτῇ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς,
 καὶ εἶπε πρὸς αὐτὰς· Πραγματεύσαθε, ἕως ἔρ-
 14 χομαι. Οἱ δὲ πολῖται αὐτῇ ἐμίσαν αὐτόν, καὶ
 ἀπέστειλαν πρεσβείαν ἐπίσω αὐτῇ, λέγοντας· Οὐ
 15 θέλομεν τέτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένε-
 το ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτόν, λαβόντα τὴν βασιλεί-
 αν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τὰς δέλες τῆς
 οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον, ἵνα γινώ, τίς τί διεπραγμα-
 16 τεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων· Κύ-
 17 ριε, ἡ μνᾶ σε προσεργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶ-
 πεν αὐτῷ· Εὖ, ἀγαθὸν δέλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πι-
 στος ἐγένετο, ἰδοὺ ἐξέστειν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
 18 Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων· Κύριε, ἡ μνᾶ σε
 19 ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶπε δὲ καὶ τῷ· Καὶ σὺ
 20 γίνε ἐπάνω πέντε πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέ-
 γων· Κύριε, ἰδὲ ἡ μνᾶ σε, ἣν ἔχον ἀποκειμένην ἐν
 21 σαυδαρίᾳ. Ἐφοβήμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αἰ-
 σήρὸς εἶ· αἶρεις, ὃ ἐκ ἔθνης, καὶ θερρίζεις, ὃ ἐκ
 22 ἑσπερας. Λέγει δὲ αὐτῷ· Ἐκ τῆς ἐμαυτοῦ σε
 κρινῶ σε, πονηρὸν δέλε· ἦδεῖς, ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος
 αἰσήρὸς εἰμι, αἶρων, ὃ ἐκ ἔθνης, καὶ θερρίζων, ὃ ἐκ
 23 ἑσπερας· καὶ διὰ τί ἐκ ἔδοκας τὸ ἀργύριον με-
 ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἔλθω συν τούτῳ ἂν
 24 ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρῆσιν εἶπεν· Ἄρα-
 25 τε ἀπ' αὐτῇ τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς
 26 ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς.
 27 Λέγω γὰρ ὑμῖν· Ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται
 ἀπὸ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρδθήσεται ἀπ'
 28 αὐτοῦ. Πλὴν τὰς ἐχθρὰς με ἐκείνας, τὰς μὴ θε-
 λήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτὰς, ἀγάγετε ἄδε,
 καὶ καταστράξατέ ἐμπροσθεν μου. Καὶ εἰπὼν
 ταῦτα, ἐπορεύετο ἐμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱερο-
 σόλυμα.

SECTIO LXXIX.

Christus asino velus Hierosolymam ingreditur.

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγή καὶ Βηθα- 29
 νίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον ἐλαιῶν, ἀπέ-
 30 στείλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπὼν· Ὑπάγετε
 εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ἣ εἰσπορευόμενοι ευ-
 ρήσετε πᾶλλον δεδεμένον, ἐφ' ᾧ ἔδεῖς πάποτε ἀν-
 31 θρώπων ἐκάθισα· λύσαντες αὐτόν ἀγάγετε. Καὶ
 32 εἰάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ· Διὰ τί λύετε; ἔτως ἐρεῖτε
 αὐτῷ· Ὅτι ὁ Κύριος αὐτῇ χρεῖαν ἔχει. Ἀπελ- 32
 θόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον, καδῶς εἶπεν αὐ-
 33 τοῖς. Λύοντων δὲ αὐτῶν τὸν πᾶλλον, εἶπον οἱ κύ-
 34 ριοι αὐτῇ πρὸς αὐτὰς· Τί λύετε τὸν πᾶλλον; Οἱ
 35 δὲ εἶπον· Ὁ Κύριος αὐτῇ χρεῖαν ἔχει. Καὶ ἤγα-
 γον αὐτόν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐπιβίβαντες ἑαυ-
 36 τῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πᾶλλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰη-
 37 σοῦν. Πορευομένη δὲ αὐτῇ, ὑπερῶνυσεν τὰ ἱμά-
 38 τια αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτῇ ἡδὴ
 πρὸς τὴν καταβάσει τῇ ὄρεσ τῶν ἐλαιῶν, ἤρξαντο
 39 ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν
 τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν, ὧν εἶδον, δυ-
 40 νάμεων, λέγοντες· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βα-
 σιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνῃ ἐν ἐρανῷ, καὶ δό-
 41 ξα ἐν ὑψίστοις. Καὶ τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τῆ
 42 ὁχλῆς εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον
 τοῖς μαθηταῖς σε. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·
 40 Λέγω ὑμῖν, ὅτι εἰάν ἔτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κε-
 κράζοντα.

SECTIO LXXX.

Christus ruinam Hierosolymae propinquam deslet.

Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' 41
 αὐτῇ, λέγων· Ὅτι εἰ γινώσκεις καὶ σὺ, καὶ γε 42
 P

ἐν τῇ ἡμέρᾳ σὺ ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σὺ νῦν δὲ
 43 ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. ^{ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐπὶ} Ὅτι ἤρξαντο ἡμέρας ἐπὶ
 σε, καὶ περιβάλεσιν οἱ ἐχθροὶ σου χαλεκοὶ σοί, καὶ
 44 περικυκλώσῃ σε, καὶ συνέξουσὶ σε πάντες. καὶ
 ἔδοξισί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί. καὶ ἀφή-
 σασιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ, ἀνδρῶν ἐκ ἔγνων τὸν
 καρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. ^{ἐν τῇ ἡμέρᾳ}

SECTIO LXXXI.

Christus mercatores e templo ejicit.

45 Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τὰς
 46 παλῆντας ἐν αὐτῷ καὶ ἀγοράζοντας, λέγων
 αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκος μου οἶκος προσευχῆς
 ἔσιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποίησατε σπήλαιον λησῶν.
 47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ κατ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέ-
 48 σαι, καὶ οἱ πρῶτοι τῶ λαοῦ· καὶ ἔχοντες ἐν τῷ
 τί ποιήσωσιν. Ὁ λαὸς γὰρ ὅλος ἐξεκρέματό αὐ-
 τὸν αἰετῶν.

SECTIO LXXXII.

*Christus ad questionem de potestate prædicandi
 nihil respondet.*

Cap. XX.

1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκον-
 τος αὐτὸν τὸν λαόν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελι-
 2 ζομένην, ἐπέστησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
 σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέ-
 3 γοντες· Εἰπέ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς,
 ἢ τίς ἐστιν ὁ δὲς σοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀπο-
 4 κριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐρωτήσατέ με καὶ ἐγὼ
 5 ἕνα λόγον, καὶ εἰπάτέ μοι· Τὸ βάπτισμα Ἰω-
 ἄννου ἢ ἐξ ἑρανεῖ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συνε-
 λογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ὅτι εἰάν εἴπω-

μεν

μεν· Ἐξ ἑρανεῖ, ἐρεῖ· Διὰ τί ἔν ἐκ ἐπιστεύσατε αὐ-
 τῷ; Ἐάν δὲ εἴπωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων· πᾶς ὁ
 6 λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς. Πειρασμένοι γὰρ ἔσιν,
 Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν, μὴ
 7 εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ
 8 ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιοῦ.

SECTIO LXXXIII.

*Christus parabolam de Pharisæorum contemtu
 sui ipsius profert.*

9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαόν λέγειν τὴν παραβο-
 λήν ταύτην· Ἀνθρώπος τις ἐφύτευεν ἀμ-
 10 πελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπεδή-
 μισε χρόνος ἰκανός. Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς
 11 τὰς γεωργὰς δούλον, ἵνα ἀπὸ τῆ καρπῆ τῆ ἀμπε-
 λῶνος δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δειράντες αὐ-
 12 τὸν, ἐξαπέστειλάν κενόν. Καὶ προσέδοτο πέμψαι
 13 ἕτερον δούλον· οἱ δὲ κακῶν δειράντες καὶ ἀτι-
 14 μάσαντες, ἐξαπέστειλάν κενόν. Καὶ προσέδοτο
 15 πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ καὶ τῶτον τραυματίσαντες
 16 ἐξέβαλον. Εἶπε δὲ ὁ κύριος τῷ ἀμπελῶνος· Τί
 17 ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἵσως
 ἰδόντες ἐντραπήσονται. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ
 18 γεωργοὶ, διαλογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Οὐ-
 τὸς ἔστιν ὁ κληρονόμος· δευτε, ἀποκτείνωμεν αὐ-
 19 τόν, ἵνα ἡμῶν γένῃται ἡ κληρονομία. Καὶ ἐμβα-
 20 λόντες αὐτὸν ἐξω τῆ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί
 21 ἔν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τῷ ἀμπελῶνος; Ἐλεύ-
 22 σεται καὶ ἀπολέσει τὰς γεωργὰς τέτας, καὶ δό-
 23 σαι τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ εἶπον·
 24 Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· Τί
 25 ἔν ἐστι τὸ γεγραμμένον τῷτο· Λίθον ἂν ἀπεδοκί-

P 2

μασαν

- 18 μασαν οἱ οἰκοδομῶντες, ἔτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκείνον τὸν λίθον, συν-
19 θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.
Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβα-
λεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ
ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γάρ, ὅτι πρὸς
αὐτὸς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

SECTIO LXXXIV.

*Christus duplicem et insidiosam hostium tentatio-
nem feliciter superat.*

1. Phariseorum, de tributo Caesari solvendo.

- 20 **Κ**αὶ παρατήρησαν αὐτὸς ἀπέστειλαν ἐγκατετάς,
ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλά-
βωνται αὐτὸς λόγος, εἰς τὸ παραδῆναι αὐτόν τῇ ἀρ-
21 χῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τῆς ἡγεμονίας. Καὶ ἐπηρώτησαν
αὐτόν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἴδαμεν, ὅτι ὁρθῶς
λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ ἐ λαμβάνεις πρόσωπον,
22 ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. Ἐξ-
23 εἰς ἡμῖν, Καίσαρι Φέρον δῆναί, ἢ ὀ; Κατανοή-
σαις δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς·
24 Τί με πειράζετε; Ἐπιδειξάτε μοι δηνάριον· τί-
νος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; Ἀποκριθέντες δὲ
25 εἶπον· Καίσαρος. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε
τοῖνυν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ
26 Θεῷ. Καὶ ἐκ ἰχθυσαν ἐπιλαβεῖσθαι αὐτὸς ῥήματος
ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀπο-
κρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν.

2. Sadduceorum, de resurrectione mortuorum.

- 27 Προσελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀν-
τιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν,
λέγον-

- λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς ἐγραψεν ἡμῖν· Ἐάν 28
τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, ἔχων γυναῖκα, καὶ ἔτος
ἀτεκνίος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
τοῦ. Ἐπτά ἔν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος, λα- 29
βὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἀτεκνός. Καὶ ἔλαβεν ὁ 30
δεύτερος τὴν γυναῖκα, καὶ ἔτος ἀπέθανεν ἀτεκνός.
Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ 31
ἑπτὰ καὶ ἐκατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. Τσε- 32
ρον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ ἔν 33
ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ
ἔχον αὐτήν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ- 34
τοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμῶσι καὶ
ἐγκαμίσκονται· οἱ δὲ κατὰ τὸν αἰῶνα 35
ἐκείνους τυχῶν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν,
ἢτε γαμῶσιν, ἢτε ἐγκαμίσκονται. Οὔτε γὰρ ἀπο- 36
θάνειν ἐπιδυνάμει· ἰσχυροὶ γὰρ εἰσὶ καὶ υἱοὶ
εἰς τὸ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες. Ὅτι δὲ 37
ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τοῦ 38
βιβλίου, ὡς λέγεις Κύριον, τὸν Θεόν Ἀβραάμ, καὶ
τὸν Θεόν Ἰσαάκ, καὶ τὸν Θεόν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ 38
ἐκ ἐκ νεκρῶν, ἀλλὰ ζῶντων· πάντες γὰρ αὐτῶν
ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμματέων 39
εἶπον· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. Οὐκ ἔτι δὲ 40
ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτόν ἕθεν.

SECTIO LXXXV.

Christus quaestionem de Messia proponit.

- Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Πῶς λέγεται τὸν Χριστὸν 41
υἱὸν Δαβὶδ εἶναι; Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν 42
βιβλῷ ψαλμῶν· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου·
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου 43

44 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σε. Δαδίδ ἔν Κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πᾶς υἱὸς αὐτοῦ ἔστιν;

SECTIO LXXXVI.

Christus a Phariseis cavendum esse monet.

45 Ἀκούσας δὲ πάντος τοῦ λαοῦ, ἔπε τοῖς μαθη-
46 ταῖς αὐτοῦ· Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμμα-
τέων, τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν σοφαῖς, καὶ φι-
λέντων ἀσπασμούς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτο-
καθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας
47 ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεδίδισι τὰς οἰκίας τῶν
χρησῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμεναι· ἔτοι-
λόντων περισσώτερον κρίμα.

SECTIO LXXXVII.

C. XXI. *Christus oblationem viduae pauperis commendat.*

1 Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τὴν βάλλονταν τὰ δῶρα
2 αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλεσίας. Εἶδε
3 δὲ καὶ τινὰ χήραν πενιχρὰν, ἐβάλεσαν ἐκεῖ δύο
4 λεπτά· καὶ ἔπεν· Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἡ
χήρα ἢ πτωχὴ αὕτη πλείον πάντων ἐβάλεν. Ἀ-
παντες γάρ ἔτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἐβα-
λον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑπερήμα-
τος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον, ἐν ἔχεν, ἐβάλε.

SECTIO LXXXVIII.

*Christus, ad quaestionem discipulorum, interi-
tum reip. Judaicae praedicat, Et a v. 28. quid
ipsis agendum sit, monet.*

5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱερῆ, ὅτι λίθοις κα-
λοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, ἔπε· Ταῦ-
τα ἂ θεαρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐκ ἀφε-
θήσε-

θήσεται λίθος ἐπὶ λίθον, ὥς ἂ καταλυθήσεται.
Ἐπρωτότησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, πό- 7
τε ἐν ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον, ἔταν μέλλῃ
ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ ἔπε· Βλέπετε, μὴ πλα- 8
γηθῆτε. Πολλοὶ γάρ ἐλεύσονται ἐπὶ τοῦ ὀνόματός μου,
λέγοντες· Ὅτι ἐγὼ εἰμι καὶ ὁ κυριὸς ἡγγικε. Μὴ
ἐν παρευθῆτε ἐπίσω αὐτῶν. Ὅταν δὲ αἰσῶσθε, 9
πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δὲ
γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον· ἀλλ' ἐν εὐθείας τὸ τέ- 10
λος. Τότε, ἐλεγεν αὐτοῖς, ἐρρηθήσεται ἔθνος ἐπὶ
ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· σεισμοὶ τε 11
μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ καὶ λοιμοὶ ἔσονται·
φάβητέα τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανό· μεγάλα ἔσται.
Πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἐπιβαλῶσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς 12
χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν, παραδίδυντες εἰς συνα-
γωγὰς καὶ φυλακάς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ
ἡγεμόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. Ἀποβήσεται 13
δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον. Θέδε ἔν εἰς τὰς καρδίας 14
ὑμῶν, μὴ περιμελετᾶν ἀπολογηθῆναι. Ἐγὼ γάρ 15
δώσω ὑμῖν σοφίαν καὶ σοφίαν, ἣ ἐδυνήσονται ἀντι-
πεῖν, ὥδ' ἀντιστῆναι, πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν.
Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γοῖων καὶ ἀδελφῶν, 16
καὶ συγγενῶν καὶ φίλων καὶ θανατώσασιν ἐξ
ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ 17
ὄνομά μου. Καὶ θείξῃ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν ἡ μὴ 18
ἀπόληται. Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσαδε τὰς
ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν δὲ ἴδητε κυκλωμένην ὑπὸ 19
ἐρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλὴμ, τότε γράτε, ὅτι ἡγ-
γικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ 21
φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς
ἐκχωρεῖτωσαν καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσερχέ-
θωσαν εἰς αὐτήν. Ὅτι ἡμέραι ἐκδηλώσεως αὐτῆς 22
εἰσι,

- 23 εἰσι, τῷ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ
 δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχέουσιν καὶ ταῖς θηλαζέουσιν ἐν
 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ^ἡ 7
 24 ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὄργη ἐν τῷ λαῷ τέτα. Καὶ
 πεσόνται σώματα μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτιθί-
 σονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἰερουσαλὴμ ἔσται
 παταμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν.
 25 Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις·
 καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συκογὰ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ἡχέσις
 26 θαλάσσης καὶ σαλῆ· ἀποψυχόντων ἀνθρώπων
 ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰ-
 κουμένη. Αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν ἑραινῶν σαλευθήσου-
 27 νται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἐρ-
 χόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
 28 Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, αἰκνύσασθε
 καὶ ἐπ' αὐτῶν τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ
 29 ἀπολυτρώσις ὑμῶν. Καὶ ἔπε παραβολὴν αὐτοῖς·
 30 Ἴδετε τὴν συκὴν καὶ πάντα τὰ δένδρα. Ὅταν
 31 πρεβάλλωσιν ἡδὴ, βλέποντες, αὐτῶν γινώσκε-
 32 τε, ὅτι ἡδὴ ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. Οὕτω καὶ ὑμεῖς,
 33 ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς
 34 ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἂν
 35 μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένη-
 36 νται. Ὁ ἕρηνος καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· οἱ δὲ
 λόγοι μὲν ἂν μὴ παρέλθωσι. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς,
 μήποτε βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραυγαῇ,
 καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς· καὶ αἰφνιδίως
 35 ἐφ' ὑμᾶς ἐπιτῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὡς παρὶς γὰρ
 36 ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ προσώ-
 πον πάσης τῆς γῆς. Ἀγρυπνεῖτε ἕν ἐν παντὶ
 καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταζητῆτε ἐκφυγεῖν ταῦτα
 πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμ-
 προθεν τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἦν

Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· ταῖς δὲ
 37 νύκτας ἐξερχόμενος ἠυλίζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλε-
 38 μενον ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἠρξάμενος πρὸς αὐ-
 τόν, ἐν τῷ ἱερῷ ἀκένεν αὐτῷ.

SECTIO LXXXIX.

Sacerdotes & scribae de Christo perdendo
 deliberant.

C. XXII.

Ἦγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πά-
 37 χα· καὶ ἐζήτην οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
 38 ματεῖς, τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβέτο γὰρ
 τὸν λαόν. Εἰσῆλθε δὲ ὁ σατανᾶς εἰς Ἰάδαν, τὸν
 3 ἐπικαλέμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν
 δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦ-
 4 σιν καὶ τοῖς γραμματέσι, τὸ, πῶς αὐτόν παραδῶ αὐ-
 τοῖς. Καὶ ἐχάρισαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύ-
 5 ριον δένα. Καὶ ἐξαμολόγησε· καὶ ἐζήτην εὐκαιρί-
 6 αν τὴν παραδέναι αὐτόν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

SECTIO XC.

Christus Pascha comedit.

Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι
 7 τὸ πάχα· καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάν-
 8 νην, εἰπὼν· Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πά-
 9 χα, ἵνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Πᾶς θέλεις
 10 ἐτοιμάσωμεν; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἴδὲ, εἰσελθόν-
 των ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσεται ὑμῖν ἄνθρωπος,
 κεράμιον ὕδατος βασάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ
 εἰς τὴν οἰκίαν, ἃ εἰσπορεύεται. Καὶ ἔρῃτε τῷ οἰ-
 11 κοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· λέγει σοι ὁ Διδάσκαλος·
 12 Πᾶς ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάχα μετὰ τῶν
 μαθητῶν με φάγω; Καὶ κείνος ὑμῖν δείξει ἀνώγειον

P 5

μέγα

- 13 **Μ**εγα ἐξωμένον ἐκεῖ ἐτοιμάσατε. Ἀπελθόντες δὲ εὐρον, καθὼς εἴηκεν αὐτοῖς καὶ ἡτοίμασαν τὸ πᾶχος. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ 14 δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
15 τούς· Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τῆτο τὸ πᾶχος φα-
16 γειν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τῆ με παθεῖν. Λέγω γάρ ὑμῖν Ὅτι ἐκέτι ἔ μὴ Φάγω ἐξ αὐτῆ, ἕως ὅτε πλη-
17 ρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆ Θεῆ. Καὶ δεξιόμενος ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε· Λάβετε τῆτο, καὶ
18 διαμερίσατε ἑαυτοῖς. Λέγω γάρ ὑμῖν Ὅτι ἔ μὴ πῶ ἀπὸ τῆ γεννήματος τῆς ἀμπέλης, ἕως ὅτε ἡ βασιλεία τῆ Θεῆ ἔλθῃ.

SECTIO XCI.

Christus Sacram Cenam instituit.

- 19 **Κ**αὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔλαττε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Τῆτό ἐστὶ τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τῆτο ποιῆτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπῆσαι, λέγων· Τῆτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.
21 Πλὴν ἰδὲ, ἡ χεὶρ τῆ παραδιδόντος με μετ' ἐμῆ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τῆ ἀνθρώπου πορεύ-
22 σθαι, κατὰ τὸ ὀρισμένον· πλὴν ἐὰν τῷ ἀνθρώπῳ
23 ἔκείνῳ, δι' ἧ παραδίδοται. Καὶ αὐτοὶ ἠρξάντο συζητῆν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἀρα εἷη ἐξ αὐτῶν ὁ τῆτο μέλλον πρᾶσσειν.

SECTIO XCII.

Christus litem de primatu discipulorum dirimit.

- 24 **Ε**γένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐ-
25 τῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ

Βα-

Βασιλεῖς τῶν ἔθνων κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξ-
ουσιάζοντες αὐτῶν, εὐσεβέται καλεῖνται. Ὑμεῖς δὲ 26
ἔχ' ἄτως· ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω ὡς ὁ νεώ-
τερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ 27
μείζων, ὁ ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; ἔχ' ὁ ἀνακεί-
μενος; ἐγὼ δὲ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.
Ὑμεῖς δὲ ἐσε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμῆ ἐν τοῖς 28
πειρασμοῖς μου. Καὶ γὰρ διατίθημαι ὑμῖν, καθὼς 29
διέδετά μοι ὁ Πατήρ μου, βασιλείαν ἵνα ἰδίητε 30
καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ καθίσηθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώ-
δεκα φυλὰς τῆ Ἰσραὴλ.

SECTIO XCIII.

Christus abnegationem et fugam suorum prädicit.

- Ε**ἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων, Σίμων, ἰδὲ, ὁ σατανᾶς ἐξη- 31
τήσατο ὑμᾶς, τῆ σκιάσαι ὡς τὸν σίτον. Ἐγὼ 32
δὲ ἔδεξάην περὶ σῆ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σε. 33
Καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας στήριξον τὰς ἀδελφές σε.
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σὲ ἐτοιμὸς εἰμι καὶ 34
εἰς φυλακὴν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ
εἶπε· Λέγω σοι, Πέτρε, ἔ μὴ φωνήσῃς σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρεῖς ἀπαρνήσῃ, μὴ εἰδέναι με.
Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε ἀπέσειλα ὑμᾶς ἄτερ βα- 35
λαντίων καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μὴ τινος ὑσε-
ρήσατε; Οἱ δὲ εἶπον· Οὐδενός. Εἶπεν ἔν αὐτοῖς· 36
Ἀλλὰ νῦν, ὁ ἔχων βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ
πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐ-
τῆ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. Λέγω γάρ ὑμῖν· 37
Ὅτι ἔτι τῆτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεθῆναι ἐν ἐμοί, 38
τό· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλεγχῶν. Καὶ γὰρ τὰ περὶ
ἐμῆ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδὲ, μάχαι-
ρα ἡδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰκανόν ἐστι.

SECTIO

SECTIO XCIV.

Passio Christi ad montem olivarum.

- 39 **Κ**αὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
 40 τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθη-
 41 ται αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τῷ τόπῳ εἶπεν αὐτοῖς·
 42 Περσεύχετε, μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ
 43 αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὥστε λίθος βολὴν, καὶ
 44 θῆκε τὰ γόνατα προσκύχεται, λέγων· Πατερ,
 45 εἰ βέβηκε παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τούτο ἀπ' ἐμοῦ
 46 πλὴν μὴ τὸ θέλημά με, ἀλλὰ τὸ σὸν γενέσθω.
 47 Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανό, ἐνισχύων αὐ-
 48 τόν. Καὶ γενόμενος ἐν ἁγίῳ, ἐκτενεσθῆκεν προσ-
 49 κύχεται. Ἐγένετο δὲ ὁ ἰσχυρὸς αὐτοῦ ὡς θραύσας
 50 ματος, καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς
 51 ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἔλθων πρὸς τὰς μαθητάς,
 52 εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶ-
 53 πεν αὐτοῖς· Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύ-
 54 χεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

SECTIO XCV.

Christus capitur, Et aurem abscissam sanat.

- 47 **Ε**τι δὲ αὐτῷ λαλῆντος, ἰδὲ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμε-
 48 νος Ἰούδας, εἰς τῶν δώδεκα, προσήρχετο αὐ-
 49 τόν, καὶ ἡγγίσε τῷ Ἰησοῦ, φιλήσας αὐτόν. Ὁ δὲ
 50 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τίνος σὺ τὸν
 51 ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτόν
 52 τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν
 53 μαχαίρᾳ; Καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ αὐτῶν τὸν
 54 δεξιόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐστέ ὡς
 55 τέττα. Καὶ ἀφάμενος τὸ ὠτίον αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν.
 56 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὰς παραγενόμενας ἐπ' αὐ-
 57 τόν·

αὐτὸν ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγὸς τῶ ἱερῶ, καὶ πρε-
 σβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λησὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μα-
 χαίρων καὶ ξύλων. Καθ' ἡμέραν ὄντος μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, ἐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ·
 ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τῶ σκοτός.

SECTIO CXVI.

Passio Christi coram summo Sacerdote, Et abnegatio Petri.

Συλλαβόντες δὲ αὐτόν ἤγαγον, καὶ ἐσθήσαν αὐτόν·
 αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τῶ ἀρχιερέως· ὁ δὲ Πέ-
 τρος ἠκολούθει μακρόθεν.

- Ἀψάντων δὲ πύρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς καὶ
 συναθροισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν
 μέσῳ αὐτῶν. Ἰδὼσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις
 καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτεινίσασα αὐ-
 τῷ, εἶπε· Καὶ ἔστος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ
 ἠρησάτο αὐτόν, λέγων· Γύναι, ἐν οἶδ᾽ αὐτόν.
 Καὶ μετὰ βραχύ ἕτερος, ἰδὼν αὐτόν, ἔφη· Καὶ σὺ
 ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· Ἀνθρώπε, ἐν
 εἰμί. Καὶ διαστάσης ἁπεί ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις
 διώκων αὐτόν, λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ ἔστος μετ'
 αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπε δὲ ὁ Πέ-
 τρος· Ἀνθρώπε, ἐν οἶδ᾽, ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆ-
 μα, ἐτι λαλῶντος αὐτοῦ, ἐφάνησεν ὁ ἀλέκτωρ.
 Καὶ στραφείς ὁ Κύριος ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ
 ὑπεμνήθη ὁ Πέτρος τῶ λόγῳ τῶ Κυρίου, ὡς εἶπεν
 αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με
 τρίς. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος ἐκλαυσε πικρῶς.
 Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, ἐνέπαι-
 ζον αὐτῷ, ὄροντες· καὶ περικαλύψαντες αὐ-
 τόν, ἐτυπτον αὐτὸν τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐ-
 τόν,

65 τὸν, λέγοντες· Προφῆτευσον, τίς ἐστὶν ὁ παῖς σου;
καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημῶντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

S E C T I O X C V I I .

Passio Christi coram Synedrio.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον
τῶ λαῷ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ
67 ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν, λέγον-
τες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
68 Ἐάν ὑμῖν εἴπω, ἢ μὴ πιστεύσητε· ἐάν δὲ ἠερωτήσω,
69 ἢ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τῶ νῦν
ἔσται ὁ Υἱὸς τῶ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς
70 δυνάμεως τῶ Θεοῦ. Εἶπον δὲ πάντες· Σὺ ἄν εἶ ὁ
Υἱὸς τῶ Θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτὸς ἔφη· Ὑμεῖς λε-
71 γετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. Οἱ δὲ ἔπον· Τί ἐτι χρεῖαν
ἔχομεν μαρτυρίας; Αὐτοὶ γὰρ ἠκέσαμεν ἀπὸ τῶ
σώματος αὐτοῦ.

SECTIO XCVIII.

Passio Christi coram Pilato & Herode.

C.XXIII.

1 **Κ**αὶ ἀναστὰς ἀπὸ τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐ-
2 τὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. ἤρξαντο δὲ κατηγο-
ρεῖν αὐτὸν, λέγοντες· Τέτον εὗρομεν διασφάλλοντα
τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόβος δίδοναι,
3 λέγοντα· ἐαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ Πι-
λάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασι-
λεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη·
4 Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔπε πρὸς τὰς ἀρχι-
ερεῖς καὶ τὰς ὄχλους· Οὐδὲν εὗρίσκω αἰτίαν ἐν τῷ
5 ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπιβάντες ^{ἐπ' αὐτὸν}, λέγοντες· Ὅτι
ἀναστήσει τὸν λαόν, διδάσκων κατ' ὅλης τῆς Ἰουδαί-
ας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἕως ἄδε.

Πιλά-

Πιλάτος δὲ αἰκώσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν, εἰ 6
ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι; Καὶ ἐπινῆκε, ὅτι ἐν 7
τῆς ἐξουσίας Ἡρώδης ἦν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς
Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱερουσολύμοις ἐν ταύ- 8
ταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης, ἰδὼν τὸν Ἰη- 8
σοῦν, ἐχάρη λίαν. Ἦν γάρ τε ἄλλαν ἐξ ἱκανῶν ἰδεῖν
αὐτὸν, διὰ τὰ ἀκένυτο πολλὰ περὶ αὐτοῦ καὶ ἠλπι-
ζε τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπερώτα 9
δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκαναῖς· αὐτὸς δὲ ἑδὼν ἀπεκρί-
νατο αὐτῷ. Εἰσήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 10
γραμματεῖς, εὐτόμως κατηχερώμεντες αὐτόν. Ἐξ- 11
δεήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν
αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐδῶτα
λαμπράν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῃ. Ἐγέ- 12
γοντο δὲ φίλοι οὗ, τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν
αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προσπύηχον γάρ ἐν
ἐχθρὰ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τὰς ἀρχιερεῖς, καὶ τὰς ἀρχοντας, καὶ τὸν λαόν, εἶπε πρὸς αὐτάς·
Προσπυνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τῆτον, ὡς ἀπο-
σρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδὲ, ἐγὼ ἐνόμιον ὑμῶν
ἀνασκίνας, ἐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τέτρω αἶτιον,
ὃν κατηγορεῖτε κατ' αὐτῷ. Ἀλλ' ἐδὲ Ἡρώδης
ἀνέπεμψε γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὲ, ἐδὲν
ἄξιον θανάτου εἶδε πεπραγμένον αὐτῷ. Παιδεύσας
ἐν αὐτὸν ἀπολύτω. Ἀνέγκλην δὲ εἶχεν ἀπολύειν
αὐτοῖς κατὰ ἐσθρὴν ἑνα. Ἀνέκραξαν δὲ παμπλη-
θεῖ, λέγοντες· Αἶρε τῆτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
Βαραββᾶν· ὅστις ἦν διὰ πάσῃ τιμᾷ γενομένην ἐν
τῇ πόλει καὶ φόνον βεβλημένος εἰς Φυλακὴν. Πά-
λιν ἔν ὃ Πιλάτος προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσει
τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· Σταύρω-
σον.

22 σον, σώρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτος εἶπε πρὸς αὐ-
 23 τές· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν ἔτος; ἔδεν αἷτιον θά-
 24 νατον εὖρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας ἐν αὐτὸν ἀπολύ-
 25 σαι. Οἱ δὲ ἐπέκειντο Φωναῖς μεγάλας, αἰτέμε-
 26 νοι αὐτὸν σωθῆναι· καὶ κατίχον αἱ Φωναὶ αὐ-
 27 τῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε
 28 τὸν διὰ τῶν καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλα-
 29 κήν, ὃν ἤτουντο· τὸν δὲ Ἰησὺν παρέδωκε τῷ θελή-
 30 ματι αὐτῶν.

SECTIO XCIX.

Christus ad supplicium ducitur.

26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι Σίμω-
 27 νός τις Κυρηναῖος, τῷ ἐρχομένῳ ἀπ' ἀγροῦ,
 28 ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέρειν ὀπίθεν τῷ Ἰη-
 29 σῷ. Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τῶ λαοῦ,
 30 καὶ γυναικῶν, αἱ καὶ ἐκόπτοντο καὶ ἐθρηνεν αὐτόν.
 31 Στραφεῖς δὲ πρὸς αὐτάς ὁ Ἰησὺς εἶπε· Οὐγατέ-
 32 ρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ'
 33 ἑαυτάς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. Ὅτι
 34 ἰδὲ, ἐρχονται ἡμέρας, ἐν αἷς ἐρεῖσι· Μακάριαι αἱ
 35 σείρας, καὶ κοιλίαι, αἱ ἐκὲν γέννησαν, καὶ μαστοί, οἱ
 36 ἐκ ἐθήλασαν. Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ἔρεσι·
 37 Πέστετε ἐφ' ἡμᾶς καὶ τοῖς βενοῖς· Καλύψατε
 38 ἡμᾶς. Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ζυλῶ ταῦτα ποιῶσιν,
 39 ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο
 40 κακῆργοι, σὺν αὐτῷ ἀναερεθῆναι.

SECTIO C.

Christus cruci affigitur.

33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον, τὸν καλούμενον
 34 Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτόν καὶ τὸς κακῆρ-
 35 γες,

γες, ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ δὲ 34
 35 Ἰησὺς ἔλεγε· Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· ἡ γὰρ οἶδασιν,
 36 τί ποιεῖσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶ, ἔβα-
 37 λον κλῆρον. Καὶ εἰσήκει ὁ λαὸς θεωρῶν· ἐξεμυ-
 38 κτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες·
 39 Ἄλλως ἔσωσε, σώσάτω ἑαυτὸν, εἰ ἔτος ἐστὶν ὁ Χρι-
 40 στός, ὁ τῷ Θεῷ ἐκλεκτός. Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ
 41 αἱ στρατιῶται, προσερχόμενοι καὶ ὄζος προσφέρον-
 42 τες αὐτῷ, καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
 43 τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτὸν. Ἦν δὲ καὶ ἐπιγρα-
 44 φὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς,
 45 καὶ Ῥωμαϊκοῖς, καὶ Ἑβραϊκοῖς· ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ
 46 Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

Εἰς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακῆργων ἐβλασφήμη 39
 40 αὐτόν, λέγων· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτὸν
 41 καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος, ἐπετίμα αὐ-
 42 τῷ, λέγων· Οὐδὲ φοβῆ· σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ
 43 αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· ἄξια
 44 γὰρ, ὧν ἐπραΐξαμεν, ἀπολαμβάνομεν· ἔτος δὲ
 45 ἔδεν ἄτοπον ἐπραΐξε. Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησῷ· Μνή-
 46 σθητί με, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σε.
 47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησὺς· Ἀμὴν λέγω σοι· Σήμερον
 48 μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

Ἦν δὲ ὥσπερ ὥρα ἑκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' 44
 45 ὅλην τὴν γῆν, ὥς ὥρας ἐννάτης. Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ
 46 ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τῆ ναοῦ μέσον.
 47 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησὺς εἶπε· Πάτερ,
 48 εἰς χεῖράς σε παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου· καὶ
 49 ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν.

Ἰδὼν δὲ ὁ εκατοντάρχος τὸ γινόμενον, ἐδόξατε τὸν 47
 48 Θεόν, λέγων· Οὐτως ὁ ἄνθρωπος ἔτος δικαίος ἦν.
 49 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενομένοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεω-
 50 ρίαν

ρίαν ταύτην, θεωρῶντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες
 49 ἑαυτῶν τὰ στήθη, ὑπέστρεφον. Εἰσῆκεισαν δὲ πάντες
 οἱ γνωστοὶ αὐτῷ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἰ συνακολαβή-
 σασα αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

SECTIO CI.

Christus sepelitur.

50 Καὶ ἰδὲ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βελευτὴς ὑπά-
 51 χων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (ἔτος ἐκ ἧν
 συγκατατεταμένος τῇ βελῇ καὶ τῇ πράξει αὐ-
 τῶν) ἀπὸ Ἀρμαθαίας πόλεως τῶν Ἰδαίων, ὃς
 καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ.
 52 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶ-
 53 μα τῷ Ἰησοῦ. Καὶ καθελὼν αὐτὸ, ἐνετύλιξεν
 αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευ-
 54 τῷ, ὃ ἐκ ἧν ἐδέπω εἰσεῖς κείμενος. Καὶ ἡμέρα ἦν
 55 παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε. Κατακο-
 λεθήσασα δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελη-
 λυθῆσαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ
 56 μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτῷ. Ὑποσρέ-
 ψασα δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ
 μὲν σάββατον ἡσυχάσαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

SECTIO CII.

Resurrectio Christi aperitur

1. Mulieribus.

C.XXIV.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὁρῶντες βαθέως, ἤλ-
 θον ἐπὶ τὸ μνήμα, φέρεσαι, αἱ ἡτοίμασαν, ἀρώ-
 2 ματα, καὶ τινες σὺν αὐταῖς. Εὗρον δὲ τὸν λίθον
 3 ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τῷ μνημεῖον· καὶ εἰσελθῶ-
 4 σαι ἔχ. εὗρον τὸ σῶμα τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένε-
 το ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτάς περὶ τέττε, καὶ ἰδὲ
 δύο

δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐδηύσειν ἀσφαπτε-
 σαις. Εμφόβων δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κληθε- 5
 σῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς·
 Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστι 6
 ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνησθε, ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν,
 ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων· Ὅτι δεῖ τὸν Υἱὸν 7
 τῷ ἀνθρώπῳ παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων
 αἰματωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέ- 8
 ρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐ- 8
 τῶν· καὶ ὑποσρέψασα ἀπὸ τῷ μνημεῖον ἀπήγγει- 9
 λαν ταῦτα πάντα τοῖς ἑνδεκα καὶ πᾶσι τοῖς λοι- 10
 ποῖς. Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάν- 10
 να, καὶ Μαρία Ἰακώβε, καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς,
 αἱ ἐλεγον πρὸς τὰς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφά- 11
 νησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ ἄνθρωποι τὰ ῥήματα αὐ- 11
 τῶν, καὶ ἠτίσεν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς 12
 ἐδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακίψας βλέπει
 τὰ ὀθονία κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυ-
 τὸν θαυμάζων τὸ γεγονός.

2. Duobus discipulis.

Καὶ ἰδὲ, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ 13
 τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην, ἀπέχουσαν σαδίας ἐξήκοντα
 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἧ ὄνομα Ἐμμαῶς. Καὶ αὐτοὶ 14
 ὁμίλειν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβη-
 κόντων τέττων. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁμίλειν αὐτὸς 15
 καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίστας συνεπο-
 ρεῦτο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατέντο, 16
 τῷ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτάς· 17
 Τίνες οἱ λόγοι ἔστωι, ὅς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους
 περιπατεῖντες, καὶ ἐς ἐκ σκυθῶνται; Ἀποκριθεὶς 18
 δὲ ὁ εἷς, ὃ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σὺ
 μόνος

- μείους παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκ ἔγνωσ τὰ
 19 γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ
 ἔπεν αὐτοῖς· Ποῖα; Οἱ δὲ ἔπεν αὐτῶ· Τὰ περὶ
 Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης,
 δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ
 20 παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδωκεν αὐτὸν οἱ
 ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἀρχόντες ἡμῶν εἰς κελὶμα θανάτου,
 21 καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι
 αὐτὸς ἔστιν ὁ μέλλων λυτῶσθαι τὸν Ἰσραὴλ· ἀλλὰ
 γε σὺν πᾶσι τέτοις τρίτῃ ταύτην ἡμέραν ἄγεις
 22 σήμερον, αὔριον καὶ ἔτι αὐτὰ ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖ-
 κες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς, γενόμεναι ἄρ-
 23 θραῖς ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Καὶ μὴ εὐρέσαντο τὸ σῶμα
 αὐτοῦ, ἦλθον, λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑα-
 24 ρακέναι, οἱ λέγεσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπηλθόν τι-
 νες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον ἔτω,
 καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες ἔπουν· αὐτὸν δὲ ἐκ ἔδον.
 25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτάς· Ὡ ἀνέλπτοι καὶ βρα-
 δείς τῇ καρδίᾳ τῇ πιθεύειν ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἐλάλη-
 26 σαν οἱ προφῆται. Οὐχὶ ταῦτα εἶδει παθεῖν τὸν
 27 Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ
 ἀρχάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προ-
 φητῶν, διημένηεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
 28 φαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κἀμην,
 ἣ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσεπαύετο πορρωτέρω
 29 πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες·
 Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέ-
 κλιμεν ἡμέρα. Καὶ ἐσῆλθε τῷ μέναι σὺν αὐτοῖς.
 30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ' αὐτῶν,
 λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπέδιδε
 31 αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοχθήσαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ
 ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἀφαντος ἐγένετο ἀπὸ
 αὐτῶν.

αὐτῶν. Καὶ ἔπουν πρὸς ἀλλήλους· Οὐχὶ ἡ καρδία 32
 ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ,
 καὶ ὡς δηλοῖεν ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάν- 33
 τες αὐτῇ τῇ ὁρᾷ, ὑπέβρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
 εὗρον συνηθροισμένους τὸς ἑνδεκά καὶ τὸς συν αὐ- 34
 τοῖς, λέγοντας· Ὅτι ἠγγέρθη ὁ Κύριος ὅντως, καὶ 35
 ὡφθῇ Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγύντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ,
 καὶ ὡς ἐγνώθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.

3. Omnibus discipulis.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλόντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς 36
 ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.
 Πτοχθέντες δὲ καὶ ἐμφοβοὶ γενόμενοι, ἔδοκον πιεῦ- 37
 μα θεωρεῖν. Καὶ ἔπεν αὐτοῖς· Τί τεταραγμένοι 38
 ἐστέ; καὶ διὰ τί διαλογισμῷ ἀναβάνησιν ἐν ταῖς
 καρδίαις ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τὰς 39
 πόδας μου· ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ψαλλομένη μετὰ
 ὑμῶν, ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα ἐκ ἔχει, καθὼς 40
 ἔμε θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τῷτο εἰπὼν, ἐπέδειξεν
 αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας. Ἐτι δὲ ἀπι- 41
 σέντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ θαυμάζοντων,
 ἔπεν αὐτοῖς· Ἐχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε; Οἱ δὲ 42
 ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὁππότε μέρες, καὶ ἀπὸ με-
 λισσῆς κηρέ. Καὶ λαβὼν, ἐνάπιον αὐτῶν ἔφαγεν. 43
 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗτοι οἱ λόγοι, ὅς ἐλάλησα πρὸς 44
 ὑμᾶς, ἔτι ὦν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα
 τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ προφή-
 ταις, καὶ ψαλλοῖς, περιεμῆ. Τότε δηλοῖεν αὐ- 45
 τῶν τὸν γέν, τῷ συνιέναι τὰς γραφάς· καὶ ἔπεν 46
 αὐτοῖς· Ὅτι ἔτω γεγραπταί, καὶ ἔστω εἶδει πα-
 θεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ
 ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ με- 47
 τὰ τοῖς

τάνοιαν καὶ ἄφστιν ἀμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη,
 48 ἀρχάμενοι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δὲ ἔσε μαρ-
 49 τυρες τούτων. Καὶ ἰδὲ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγ-
 γελίαν τῷ Πατρὶ μετὰ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθί-
 σατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως ἃ ἐνδύσῃτε δύ-
 ναμιν ἐξ ὕψους.

SECTIO CIII.

Christus ascendit in caelum.

50 **Ε**ξήγαγε δὲ αὐτὸς ἔξω, ἕως εἰς Βηθανίαν καὶ
 ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν αὐτούς.
 51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτὸς, διέστη
 52 ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν ἔρανον. Καὶ
 αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέσχεσαν εἰς Ἱε-
 53 ρουσαλήμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης· καὶ ἦσαν δια-
 παντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνῶντες καὶ εὐλογῶντες
 τὸν Θεόν. Ἀμήν.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

SECTIO I.

Proemii loco adest Confessio Joannis de Messia.

Cap. I.

1 **Ε**ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς
 2 τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος
 3 ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα διὰ
 αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο ἕδὲ ἐν, ὁ
 4 γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ Φῶς
 5 τῶν ἀνθρώπων. (Καὶ τὸ Φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει,
 6 καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ ἔκατέλαβεν. Ἐγένετο ἀν-

θρώ-
 πων

θρώπος ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτοῦ Ἰω-
 7 αὴνης· οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυ-
 ρήσῃ περὶ τοῦ Φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐ-
 8 τῆς. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ Φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ
 περὶ τοῦ Φωτός.) Ἦν τὸ Φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φω-
 9 τίζει πάντα τὸν ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον.
 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτὸ ἐγένετο,
 10 καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε,
 11 καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον
 αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι,
 12 τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· οἱ ἐκ ἐκεί-
 13 νων, ἕδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, ἕδὲ ἐκ θελήματος
 14 ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ λόγος
 σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, (καὶ ἐθεασά-
 15 μεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενὲς παρὰ
 Πατρὸς,) πλήρης χαρίτος καὶ ἀληθείας.

SECTIO II.

Joannes Baptista de Christo testatur.

16 **Ι**ωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέ-
 17 γων· Οὗτος ἦν, ὃν εἶπον· Ὁ πρῶτος με ἐρχόμε-
 18 νος, ἐμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτος με ἦν. Καὶ
 19 ἐκ τῆς πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν,
 καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μω-
 20 σῆως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χρι-
 21 στοῦ ἐγένετο. Θεὸν ἑδοῦς ἐώρακε πάποτε· ὁ μονο-
 22 γενὴς Υἱός, ὃς ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Πατρὸς, ἐκεῖνος
 23 ἐξηγήσατο. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάν-
 24 νου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱερουσαλὼν ἱερεῖς
 καὶ λευῖτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ;
 25 Καὶ ἀπολόγησε, καὶ ἐκ ηἰκνῆσατο καὶ ἀπολόγη-
 26 σεν· Ὅτι ἐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. Καὶ ἠρώτησαν
 αὐ-

Q 4

αὐτόν· τί ἐν; Ἡλίας εἰ σύ; καὶ λέγει· Οὐκ εἰμι.

22 Ὁ προφήτης εἰ σύ; καὶ ἀπεκρίθη· Οὐ. Εἶπον
ἐν αὐτῷ· τίς; εἰ ἵνα ἀποκριθὴν δόμεντοῖς πέμφα-

23 σιν ἡμᾶς. τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; Ἐφ' ἧ· Ἐγὼ βαπτίζω
ἐν ὕδατι· ἵνα ἀποκριθὴν δόμεντοῖς πέμφα-

24 κυρίῳ, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης. καὶ οἱ
ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων· καὶ ἠρώ-

25 τησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ· τί ἐν βαπτίζεις, εἰ
σύ ἐκ εἰ ὁ Χριστός, ἔτε Ἡλίας, ἔτε ὁ προφήτης;

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· Ἐγὼ βαπτί-
ζω ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἔστηκεν, ὃν ὑμεῖς ἐκ οἱ-

27 दाते. Αὐτός ἐστιν, ὁ ὀπίσω με ἐρχόμενος, ὃς ἐμ-
προδέν με γέγονεν, ὃς ἐγὼ ἐκ εἰμι ἄξιός, ἵνα λύσω

28 αὐτὸν τὸν ἱμάντα τῷ ὑποδήματος. Ταῦτα ἐν
Βηθσαϊδᾷ ἐγένετο πέραν τῷ Ἰορδάνῃ, ὅπου ἦν Ἰω-
άννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχό-
μενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τῷ Θεῷ,

30 ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τῷ κόσμῳ. Οὗτός ἐστι, περὶ
ὃς ἐγὼ εἶπον· Ὁπίσω με ἐρχεται ἀνὴρ, ὃς ἐμπρο-

31 δέν με γέγονεν· ὅτι πρῶτός με ἦν. καὶ γὰρ ἐκ
ἤδεν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ

32 τῆτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων. καὶ
ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι τεθέαμαι τὸ

33 Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανό, καὶ
ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. καὶ γὰρ ἐκ ἤδεν αὐτόν· ἀλλ' ὁ

34 πέμφας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν.
Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μένον

35 ἐπ' αὐτόν, ἔτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι·
ἀγίου. καὶ γὰρ ἑώρακα, καὶ μαμαρτύρηκα, ὅτι

36 ἔτός ἐστιν ὁ Υἱὸς τῷ Θεῷ.

SECTIO

SECTIO III.

Christus quibusdam innotescit, et ab iisdem
agnoscitur.

Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰσήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν 35

μαθητῶν αὐτῷ δύο. καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰη- 36

σοῦ περιπατῶντι, λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τῷ Θεῷ. 37

καὶ ἦκσαν αὐτῷ οἱ δύο μαθηταὶ λαλῶντες, καὶ 38

ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ 39

θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθῶντας, λέγει αὐτοῖς· 40

τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, (ὃ λέγεται ἐρ- 41

μηνεύμενον, διδάσκαλε) πῶς μένεις; λέγει αὐτοῖς· 42

Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε. Ἦλθον καὶ εἶδον, πῶς μένει 43

καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Ὥρα 44

δὲ ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμων- 45

τος Πέτρος, ὃς ἐκ τῶν δύο, τῶν ἀκουσάντων παρὰ 46

Ἰωάννη καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. εὗρίσκει ἔτος 47

πρῶτος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἰδίον Σίμονα, καὶ λέγει 48

αὐτῷ· Εὐρήκαμεν τὸν Μεσσίαν· (ὃ ἐστὶ μεθερμη- 49

νεύόμενον, ὁ Χριστός) καὶ ἠγαγέν αὐτὸν πρὸς τὸν 50

Ἰησοῦν. ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Σὺ εἶ 51

Σίμων, ὁ υἱὸς Ἰακώβ· σὺ κληθήσῃ Κηθᾶς· ὃ ἐρμη- 52

νεύεται Πέτρος. τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς 53

ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὗρίσκει Φίλιπ- 54

πον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι. Ἦν δὲ ὁ 55

Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ, ἐκ τῆς πέλειος Ἀνδρέ- 56

ως καὶ Πέτρος. εὗρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, 57

καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, 58

καὶ οἱ προφῆται, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τῷ 59

Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ Ναζαρετ. καὶ εἶπεν αὐτῷ Να- 60

θαναὴλ· Ἐκ Ναζαρετ δύναται τι ἀγαθὸν εἶναι; 61

λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἐρχε καὶ ἴδε. εἶδεν ὁ 62

Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ 63

λέγει 64

λέγει περὶ αὐτῷ· Ἴδε ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ
 49 ^{Πρὸς τὸν Πέτρον} ὄσλος ἐκ ἐστί. Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ· Πέθεν με
 γινώσκεις; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 Πρὸ τῆ σε Φίλιππον Φωνήσαι, ὅντα ὑπὸ τὴν σκῆν,
 50 εἶδόν σε. Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ καὶ λέγει αὐτῷ·
 Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τῆ Θεῶ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆ
 51 Ἰσραὴλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 Ὅτι εἰπὸν σοί· Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς σκῆς· πι-
 52 στεύεις; μείζω τέτων ἔφεα. Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ἀπ' ἄρτι ἔφεδε τὸν ἑραὸν ἀνεω-
 γότα, καὶ τὰς ἀγγέλους τῆ Θεῶ ἀναβαίνοντας καὶ
 καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τῆ ἀνδράπε.

SECTIO IV.

Christus aquam in vinum mutat.

Cap. II.

1 **Κ**αὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ
 τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τῆ Ἰησοῦ ἐκεῖ.
 2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
 3 τὸν γάμον. Καὶ ὑπερήσαντος οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ
 4 τῆ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον ἐκ ἔχουσι. Λέγει αὐ-
 τῇ ὁ Ἰησοῦς· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; ἔπω ἢ κεί ἡ
 5 ὥρα με. Λέγει ἡ μήτηρ αὐτῇ τοῖς διακόνοις· Ὁ,
 6 τι ἂν λέγη ὑμῖν, ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαὶ
 λίθιναι ἕξ, κείμεναι κατὰ τὸν καθαρισμὸν τῶν Ἰε-
 7 ραδαίων, χωρεσάσαι ἀνά μετετῆτας δύο ἢ τρεῖς. Λέγει
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Γεμίσατέ τὰς ὑδρίας ὕδατος. Καὶ
 8 ἐγένισαν αὐταῖς ἕως ἁνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς·
 9 Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τὰ ἀρχιτερίκλινα. Καὶ
 ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγευσάτο ὁ ἀρχιτερίκλινος τὸ
 10 ὕδωρ οἶνον γεγεννημένον, (καὶ ἐκ ἡδαι, πέθεν ἐστίν· οἱ
 δὲ διάκονοι ἡδίσταν, οἱ ἠτληκοτες τὸ ὕδωρ) φωνεῖ
 αὐτῷ· Πᾶς

Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ
 ὅταν μεθυθῶσι, τότε τὸν ἐλάττω· σὺ τετήρηκας
 τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησε τὴν ἀρ-
 11 χὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας,
 καὶ ἐφάνησαν τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ ἐπίστευσαν εἰς
 αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

SECTIO V.

*Christus, ad Pascha Hierosolymam profectus, mer-
 cantes ex templo ejicit, & miracula patrat.*

Μετὰ τῷτο κατέβη εἰς Καπερναῦμ, αὐτὸς καὶ 12
 ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ ἔμειναν ἑπολλὰς ἡμέρας.
 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη εἰς 13
 Ἱερουσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τὰς 14
 πωλόντας βόας, καὶ προβάτα, καὶ περιτερεῖς,
 καὶ τὰς κερματιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας 15
 φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντα ἐξέβαλεν ἐκ τῆ
 16 ἱερῆ, τὰ τε πρόβατα καὶ τὰς βόας· καὶ τῶν κολ-
 λυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέ-
 σρεψε. Καὶ τοῖς τὰς περιτερεῖς πωλῶσιν εἶπεν· 17
 Ἀρατε ταῦτα ἐντεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τῆ
 Πατρὸς με οἶκον ἐμπορίας. Ἐμνήθησαν δὲ οἱ μα- 18
 19 θηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τῆ
 οἴκου σε κατέφαγέ με. Ἀπεκρίθησαν ἐν οἷς Ἰε- 18
 19 ραδαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεκνύεις ἡμῖν, ἐπὶ
 ταῦτα ποιεῖς; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 19
 τοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τῆτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέ-
 20 ραις ἐγερᾷ αὐτόν. Εἶπον ἐν οἷς Ἰουδαῖοι· Τεσσαρά-
 21 κοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν ἀποδομήθη ὁ ναὸς ἕτος· καὶ
 22 σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκείνος δὲ
 ἔλεγε περὶ τῆς καὶ τῆ σῶματος αὐτοῦ. Ὅτε ἐν
 ἡγέρθη

ἠγγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτῆ, ὅτι
 23 τὸτο εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ
 τῷ λόγῳ, ὃν εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν ἐν Ἱερουσα-
 λμοῖς ἐν τῷ πάρχᾳ ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
 24 τὸ ὄνομα αὐτῆ, θεωρῶντες αὐτῆ τοὶ σημεῖα, ἃ
 25 ποιεῖ. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκ ἐπίστευσεν ἐαυτὸν αὐ-
 τοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκεν πάντας· καὶ ὅτι ὁ
 χρεῖαν ἔχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τῆ ἀνθρώπου·
 αὐτὸς γὰρ ἐγίνασκε, τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.
ἐκ αὐτῶν γὰρ μαρτυροῦν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος, ὅστις ἐστὶν.

SECTIO VI.

Colloquium Christi nocturnum cum Nicodemo.

Cap. III.

1 **Η**ν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος
 2 ὄνομα αὐτῷ, ἀρχὼν τῶν Ἰουδαίων· ἔτος ἡλ-
 δε πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτός, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ῥαβ-
 βί, οἶδαμεν, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐληλυθας διδάσκαλος·
 οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν, ἢ σὺ
 3 ποιῇς, εἰ μὴ ἡ ὁ Θεὸς μετ' αὐτῆ. Ἀπεκρίθη ὁ
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· Ἐάν
 4 μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, ἔ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν
 τοῦ Θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύ-
 ναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι, γέρον ὢν; Μὴ δύνα-
 5 ται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτῆ δεύτερον εἰσ-
 ελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἀ-
 6 μὴν ἀμὴν λέγω σοι· Ἐάν τις γεννηθῇ ἐξ ὕδα-
 τος καὶ πνεύματος, ἔ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν
 7 βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκ-
 ῆς, σὰρξ ἐστὶ· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύμα-
 8 τος, πνεῦμα ἐστὶ. Μὴ θαυμάσῃς, ὅτι εἶπὼν σοι
 Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. Τὸ πνεῦμα, ὅπως
 θέλει, πνεῖ· καὶ τὴν φωνὴν αὐτῆ ἀκούς, ἀλλ' οὐκ
 οἶδας, πόθεν ἔρχεται, καὶ πῶς ὑπάγει· ἔτως ἐστὶ
 πᾶς

Α

πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. Ἀπεκρίθη 9
 Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα
 γενέσθαι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ 10
 εἰ ὁ διδάσκαλος τῆ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα ἔγνωσκεις;

Oratio Christi ad Nicodemum, de ordine salutis,
 tria continet : 1) principium cognoscendi, 11-13.
 2) fundamentum, quod est amor Dei & meritum
 Christi, 14-17. 3) modum applicandi 18. & reji-
 ciendi, 9. 20. 4) effectum, bona opera. 21.

Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· Ὅτι οἶδαμεν, λαλῶμεν, 11
 καὶ ὁ ἐωράκαμεν, μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρ-
 τυρίαν ἡμῶν ἔλαμβάνετε· Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον 12
 ὑμῖν, καὶ ἔ πίστευετε, πῶς, εἰάνειπα ὑμῖν τὰ ἐπε-
 13 ράνια, πιστεύετε; Καὶ ἑδὲς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν
 ἔρειον, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ ἔρειου καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ
 14 ἀνθρώπου, ὁ ὢν ἐν τῷ ἔρειῳ. Καὶ καθὰς Μωσῆς
 ὑψώσας τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτως ὑψωθῆναι δεῖ
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐ-
 15 τὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτω
 16 γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν
 αὐτῆ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς
 αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὗ 17
 γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτῆ εἰς τὸν κόσμον,
 ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος διὰ
 18 αὐτῆ. Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ
 πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνο-
 19 μα τοῦ μονογενεῖς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ κρί-
 σις, ὅτι τὸ φῶς ἐληλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγά-
 20 πησαν οἱ ἄνθρωποι μάλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς·
 ἢ γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦ-
 λα πράσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ ἐκ ἔρχεται πρὸς τὸ
 φῶς.

21 ^{καὶ ἡ γὰρ μετ' ἑαυτὸν} Φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτῶ. Ὁ δὲ ποι-
 ᾶν τὴν ἀλήθειαν, ἐρχεται πρὸς τὸ Φῶς, ἵνα φανε-
 ραθῇ αὐτῶ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἔστιν ἐργασμένα.

SECTIO VII.

Joannes baptizat, et de Christo testatur.

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
 τῶ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ'
 23 αὐτῶν, καὶ ἐβαπτίζεν. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βα-
 πτίζων ἐν Αἰνῶν, ἐγγὺς τῷ Σαλῆμ, ὅτι ὕδατα
 πολλὰ ἦν ἐκεῖ. Καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο.
 24 Οὕτω γάρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰω-
 25 ἀννης. Ἐγένετο ἔν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰω-
 26 ἀννης μετὰ Ἰουδαίων περὶ καθαρισμῶ. Καὶ ἦλθον
 πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῶ· Ραββί, ὃς ἦν
 μετὰ σὲ πέραν τῷ Ἰορδάνῃ, ὃ σὺ μεμαρτύρηκας,
 ἵδε, ἔτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἐρχονται πρὸς αὐτόν.
 27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν·

Oratio Joannis Baptista. Occasio indicatur v. 26.
 an Christus jus habeat baptizandi. Exordium desu-
 mitur a generali pronuntiatio. v. 27. Propositio est du-
 plex: Prior negativa: Ego non sum Messias, v. 28.
 quia sum minister ejus. v. 28-30. Posterior affirmati-
 va: Jesus est Messias, v. 31. 1) quia de caelo ve-
 nit, v. 31. 32. 2) quia multa dona magnamque po-
 testatem habet. v. 34-35. Conclusio: Ergo a
 vobis est recipiendus. v. 33-36.

Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν ἑδὲν, ἐὰν μὴ
 28 ἢ δεδομένον αὐτῶ ἐκ τῷ ἑρᾶνθ. Αὐτοὶ ὑμεῖς
 μοι μαρτυρεῖτε, ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμι ἐγώ ὁ Χριστός,
 29 ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμι ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ
 ἔχων

ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τῷ νυμ-
 φίῳ, ὁ ἐστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτῶ, χαρὰ χαίρει διὰ
 τὴν φωνὴν τῷ νυμφίῳ. Αὕτη ἐν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πε-
 πλήρωται. Ἐκείνοι δὲ αὐζάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττῆσαι.
 Ὁ ἀναθεὶς ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. Ὁ ἀνέκ-
 τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστίν, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ
 τῷ ἑρᾶνθ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. Καὶ ὁ
 εἰώρακε καὶ ἤκουσε, τῷ μαρτυρεῖ καὶ τὴν μαρ-
 τυρίαν αὐτῶ εἰς λαμβάνει. Ὁ λαβὼν αὐτῶ τὴν
 μαρτυρίαν, ἐπαρέστη, ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. Ὁν
 γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τῷ Θεῷ λαλεῖ.
 Οὐ γὰρ ἐν μέτρῳ διδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα. Ὁ
 Πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν Υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ
 χειρὶ αὐτῶ. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν Υἱόν, ἔχει ζωὴν
 αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ Υἱῷ, ἐκ ὅψεται ζωὴν,
 ἀλλ' ἡ ὀργὴ τῷ Θεῷ μένει ἐπ' αὐτόν.

SECTIO VIII.

Colloquium Christi cum muliere Samaritica, et
 conversio Samaritanorum.

Cap. IV.

Ὁς ἐν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι,
 ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βα-
 πτίζει, ἢ Ἰωάννης· (καὶ τοι γὰρ Ἰησοῦς αὐτὸς ἐκ
 ἐβαπτίζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτῶ)· ἀφῆκε τὴν
 Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
 Ἐκεῖ δὲ αὐτόν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.
 Ἐρχεται ἔν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην
 Σιχάρ, πλησίον τῷ χωρίῳ, ὃ ἔδωκεν Ἰακώβ· Ἰωσήφ
 τῷ υἱῷ αὐτῶ· Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τῷ Ἰακώβ. Ὁ ἔν
 Ἰησοῦς κεκοιταμένος ἐκ τῆς οδοπορίας, ἐκαθέζετο
 ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν ὥστ' ἐκτι. Ἐρχεται
 γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας, ἀντλήσασα ὕδωρ. Λέγει
 αὐτῇ

8 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός μοι πιεῖν. (Οἱ γὰρ μαθηταὶ
αὐτῆς ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τρεφάσ-
9 ἀγοράσασιν.) Λέγει ἂν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεί-
τις· Πῶς σὺ, Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμὲ πιεῖν αἰτεῖς,
ἐσθης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; (Οὐ γὰρ συγγερῶν-
10 ταί Ἰουδαῖοι Σαμαρεῖταις.) Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ
εἶπεν αὐτῇ· Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεάν τῆς Θεᾶς, καὶ τίς
ἐστὶν ὁ λέγων σοί· Δός μοι πιεῖν· σὺ ἀνῆτησας αὐ-
11 τόν, καὶ ἔδωκεν ἂν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ
γυνὴ· Κύριε, ἔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ
12 ἐστὶ βαθύ· πόθεν ἂν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; Μὴ
σὺ μαῖζων εἶ τῶ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ; ὃς ἔδωκεν
ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ
13 αὐτοῦ, καὶ τὰ θρόματα αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τῆς ὕδατος τῆ-
14 τε, διψήσει πάλιν. Ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τῆς ὕδατος,
ἃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, ἃ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλ-
λά τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πη-
15 γὴ ὕδατος αἰλλομένης εἰς ζωὴν αἰώνιον. Λέγει πρὸς
αὐτὸν ἡ γυνὴ· Κύριε, δός μοι τῆτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ
16 διψῶ, μηδὲ ἐρχομαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ
ὁ Ἰησοῦς· Ἔπαυε, φωνήσον τὸν ἄνδρα σέ, καὶ ἐλ-
17 θὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω
ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας· Ὅτι
18 ἄνδρα ἂν ἔχω. Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔχες· καὶ νῦν
ὃν ἔχεις, ἐκ ἐστὶ σε ἀνὴρ· τῆτο ἀληθὲς εἰρημας.
19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνὴ· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης
εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν τῷ τῆτω ὅρει προσε-
20 κύνησαν, καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱερουσολύμοις
21 ἐστὶν ὁ τόπος, ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ
Ἰησοῦς· Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε
ἔτε ἐν τῷ ὅρει τῆτω, ἔτε ἐν Ἱερουσολύμοις, προσκυ-
νή-

νήσετε τῷ Πατρὶ. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε, ὃ ἐκ οὐ- 22
δατέ· ἡμεῖς προσκυνῶμεν, ὃ οὐδαμεν· ὅτι ἡ σωτη- 23
ρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, καὶ
νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνῶνται προσκυνησά-
σι τῷ Πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Καὶ γὰρ
ὁ Πατὴρ τοιοῦτος ζητεῖ τὴν προσκυνῶντας αὐτόν.
Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τὴν προσκυνῶντας αὐτόν, ἐν 24
πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐ- 25
τῷ ἡ γυνὴ· Οἶδα, ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὃ λεγό-
μενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν
πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι, ὃ λα- 26
λῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τῷ τῆτω ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 27
καὶ ἐθαύμασαν, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει. Οὐδεὶς
28 μὲντοι ἔπε· Τί ζητεῖς; ἢ, τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς;
Ἀφῆκεν ἂν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλ- 28
θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· Δεῦ- 29
τε, ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίη-
σα· μητι ἐστὶς ἐστὶν ὁ Χριστός; Ἐξῆλθον ἂν ἐκ τῆς 30
πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.
Ἐν δὲ τῷ μεταξύ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, λέ- 31
γοντες· Ῥάββι, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐγὼ 32
βρωσὶν ἔχω φαγεῖν, ἢν ὑμεῖς ἐκ οὐδατέ. Ἐλεγον 33
ἂν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις ἤνεγκεν αὐ-
τῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐμὸν βρω- 34
μά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τῆς πέμψαντός με,
καὶ τελειώσω αὐτῷ τὸ ἔργον. Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, 35
ὅτι ἐτι τετράμηνόν ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
Ἰδὲ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τὴν ὀφθαλμὸς ὑμῶν,
καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς
θερισμὸν ἤδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ 36
συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων
ὁμὲ χάριν, καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τῷ τῆτω ὁ λόγος 37
ἐστίν

38 ἐστὶν ὁ ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλ-
 39 λος ὁ θερίζων. Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν, ὃ
 40 ἔχ' ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασιν, καὶ
 41 ὑμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ
 42 τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν
 43 Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυ-
 44 ρήσης· ὅτι εἶπε μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.
 45 Ὡς ἔν ἤλθεν πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἡρώ-
 46 των αὐτὸν μένειν παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν δύο ἡμέ-
 47 ρας. Καὶ πολλὰ πλεονεξία ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον
 48 αὐτοῦ. Τῇ τε γυναίκί ἔλεγον· Ὅτι ἐκέτι διὰ τὴν
 49 σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ
 50 οἶδαμεν, ὅτι ὁτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τῶ κόσμου,
 51 ὁ Χριστός.

S E C T I O IX.

Christus, in Galileam reversus, filium ministri

regii a febre liberat.

43 Μετὰ δὲ ταῖς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ
 44 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ ὁ
 45 Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφῆτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πα-
 46 τέρει τιμὴν ἔκ ἔχει. Ὅτε ἔν ἤλθεν εἰς τὴν Γαλι-
 47 λαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐωρα-
 48 κότες, ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱερουσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ
 49 αὐτοὶ γὰρ ἤλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἠλθεν ἔν ὁ Ἰη-
 50 σὺς πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπερ ἐποί-
 51 ησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις βασιλικός, ὃς ὁ υἱὸς
 52 ἡρώδης ἐν Καπερναεὺμ. Οὗτος, ἀκούσας ὅτι Ἰη-
 53 σοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆ-
 54 λθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἡρώτα αὐτὸν, ἵνα καταβῇ
 55 καὶ ἰάσῃται αὐτὸν τὸν υἱόν· ἥμελλε γὰρ ἀποθνή-
 56 σκειν. Εἶπεν ἔν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐάν μὴ
 57 σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, ἔ μὴ πιστεύσητε. Λέ-
 58 γει

50 γει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι,
 51 πρὶν ἀποθάνειν τὸ παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
 52 σὺς· Πόρευε· ὁ υἱὸς σε ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἀν-
 53 θρώπος τῷ λόγῳ, ὃς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 54 ἐπορεύετο. Ἦδη δὲ αὐτὸς καταβαίνοντος, οἱ δούλοι
 55 αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ ἀπήγγειλαν, λέγον-
 56 τες· Ὅτι ὁ παῖς σε ζῇ. Ἐπύθετο ἔν παρ' αὐ-
 57 τῶν τὴν ὥραν, ἐν ᾗ κοιμώτερον ἔσχε. Καὶ εἶπον αὐ-
 58 τῷ· Ὅτι χθὲς ὥραν ἐδόξουν ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυ-
 59 ρετός. Ἐγὼν ἔν ὁ πατήρ, ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ,
 60 ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ὁ υἱὸς σε ζῇ. Καὶ
 61 ἐπίστευσεν αὐτός, καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τέτο
 62 πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ
 63 τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

S E C T I O X.

Christus virum, qui XXXVIII. annos decu-
 buerat, verbo restituit.

Cap. V

Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη
 1 ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱε-
 2 ρουσόλυμοις, ἐπὶ τῇ πρεσβυτέρῃ, κολυμβήθρα, ἣ
 3 ἐπικλετομένη Ἑβραϊστὶ Βηθσαδα, πέντε σταδίων ἔχει· καὶ
 4 ὕδωρ ποτίζει αὐτὴν ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ ἔταράσσε
 5 τὸ ὕδωρ, ὃ ἐν πρῶτος ἐμβάσι μετὰ τὴν ταράχην τῆς
 6 ὕδατος, ὕψους ἐγένετο, ὃς δὴ πότε καταχετο νοση-
 7 ματι. Ἦν δὲ τις ἀνθρώπος ἐκεῖ, τριάκοντα ἐκτὼ
 8 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀδυνείᾳ. Τέτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
 9 κατακείμενον, καὶ γινέσ, ὅτι πολὺν ἥδη χρόνον ἔχει,
 10 λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὲς γενέσθαι; Απεκρίθη
 11 αὐτῷ

αὐτῷ ὁ ἀδελφεὸν· Κύριε, ἄνθρωπον ἐκ ἔχω, ἵνα
 ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, βάλλῃ με εἰς τὴν κολυμ-
 βήθεαν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ
 8 καταβάινει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγείρα, ἄρον
 9 τὸν κράββατόν σε, καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως
 8 ἐγένετο ὑγιής ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν κράββατον
 αὐτοῦ, καὶ περιπάτει. Ἦν δὲ σάββατον ἐν ἐκείνῃ
 τῇ ἡμέρᾳ.

SECTIO XLX

Christus cum Judæis de observatione Sabbathi

Judæis disputat.

Sabbathi.

- 10 **Ε**λεγον ἔν οι Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάβ-
 βατόν ἐστιν· ἐκ ἐξέσι σοι ἄρα τὸν κράββατον.
 11 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιή, ἐκείνός μοι
 εἶπεν· Ἄρον τὸν κράββατόν σε, καὶ περιπάτει.
 12 Ἠρώτησαν ἔν αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἐ-
 πᾶν σοι ἄρον τὸν κράββατόν σε, καὶ περιπάτει;
 13 Ὁ δὲ ἰαθεὶς ἐκ ἡδὲ, τίς ἐστιν· Ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξέ-
 14 νευσεν, ὅχλε ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα
 εὐρίσκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 Ἰδε, ὑγιής γέγονας· μήκέτι ἀμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖ-
 15 ρόν τι σοι γενήται. Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ
 ἀνῆγγελε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν, ὁ ποιήσας
 16 αὐτόν ὑγιή. Καὶ διὰ τῆτο ἐδίωκεν τὸν Ἰησοῦν οἱ
 Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτην αὐτόν ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα
 17 ἐποίει ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐ-
 τοῖς· Ὁ Πατὴρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ
 18 ἐργάζομαι. Διὰ τῆτο ἔν μαλλον ἐζήτην αὐτόν οἱ
 Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι ἐμόνον ἔλυσεν τὸ σάββατον,
 ἀλλὰ καὶ πατέρα ἰδίον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἵσον ἑαυτὸν
 19 ποιεῖν τῷ Θεῷ. Ἀπεκρίνατο ἔν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν
 αὐτοῖς·

Oratio

Oratio Christi ad Judæos. Occasio legitur v. 18.
 Propositio. per totam orationem sparsa, est: Ego
 sum filius Dei. Probatur 1) ex operibus meis:
 tum in genere, quia facio opera Patris, 19. 20. tum
 in specie, quia iudicium exerceo, 21. 22. Et mortuos
 resuscito. 25-30. Usus s. applicatio hujus partis:
 Ergo colite filium, Et verbum ejus audite. 23. 24.
 Probatur 2) a testimonio Patris. 31. 32. 36-38. Am-
 plicatur a comparato. de Joanne Baptista. 33-35.
 Usus Et applicatio hujus partis. a) Evolutote
 Scripturam, Et præcipue Mosen, ut mihi creda-
 tis. 39. 42. 46. 47. b) Cavete vobis a Pseudo-Mes-
 sias. 43. c) Gloriam Dei, non vestram, qua-
 rite. 44. d) Ne me pro inimico
 vestro habete. 45.

Ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν· Οὐ δύναται ὁ Υἱὸς ποιεῖν
 αὐτὸς ὅδεν, ἐὰν μὴ τίβῃ ἐκ τῆς Πατὸς ποι-
 ῶντα· ἃ γὰρ ὁ πατὴρ ποιεῖ, ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς
 ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ Πατὴρ φιλεῖ τὸν Υἱόν, καὶ
 πάντα δέκνυσιν αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα
 τῶν δειξέσθαι αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε.
 Ὡς περ γὰρ ὁ Πατὴρ ἐγείρει τὸς νεκροὺς καὶ ζωο-
 ποιεῖ· ἔτω καὶ ὁ Υἱὸς, ὅς θέλει, ζωοποιεῖ. Οὐδὲ
 γὰρ ὁ Πατὴρ κρίνει ὁδὸν· ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν
 δέδωκε τῷ Υἱῷ· ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν Υἱόν, καθὼς
 τιμῶσι τὸν Πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν Υἱόν, ἐτιμᾷ
 τὸν Πατέρα, τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμήν ἀμήν
 λέγω ὑμῖν· Ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων
 τῷ πέμψαντι με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν
 ἐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τῆς θανάτου εἰς
 τὴν ζωὴν. Ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἔρχεται
 ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσαντα τῆς φωνῆς
 τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀνθρώπου, οἱ ζῶντες ἔσονται.

R 3

ἡς

νῆς τῆ Υἱῆς τῆ Θεᾶς καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται.

26 Ὡς περ γὰρ ὁ Πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ· ἔτσι
27 ἔδωκε καὶ τῷ Υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. Καὶ ἔτι
ἀνέβηκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου.

28 πᾶσι. Μὴ θαυμάζετε τὸ ὅτι ἔρχεται ὥρα,
ἐν ἣ πάντες, οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, ἀκούσονται τῆς

29 φωνῆς αὐτῆς, καὶ ἐκπορεύονται· οἱ τὰ ἀγαθὰ
ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα
πραΐξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ' ἑμαυτῆς ἑδέν. Καθὼς
ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δίκαια ἐστίν· ὅτι ἔ
ζητῶ τὸ θέλημα τοῦ ἐμοῦ, ἀλλὰ τὸ θέλημα τῆς

31 πέμψαντός με Πατρὸς. Ἐάν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ
32 ἑμαυτῆς, ἡ μαρτυρία μου ἔκ ἐστίν ἀληθής. Ἄλλος

ἐστίν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ· καὶ οἶδα, ὅτι ἀληθῆς

33 ἐστίν ἡ μαρτυρία, ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς
ἀπέσπασκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ

34 ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ ἔπαρά ἀνθρώπου τὴν μαρτυ-
ρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σω-
σθῆτε.

35 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καίμενος καὶ φαί-
νον· ὑμεῖς δὲ ἠδελύσατε ἀγαλλιασθῆναι πρὸς ὥραν

36 ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν
μετὰ τῆς Ἰωάννης· τὰ γὰρ ἔργα, ἃ ἔδωκε μοι Πα-
τὴρ, ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ

ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ Πατὴρ με ἀπέσταλ-
κε.

37 Καὶ ὁ πέμψας με Πατὴρ αὐτὸς μεμαρτύρηκε
περὶ ἐμοῦ. Οὔτε φωνὴν αὐτῆς ἀκηκίσατε πώποτε,

38 ἔτε ἔδοξεν αὐτῆς ἐωρεάσκατε. Καὶ τὸν λόγον αὐτῆς
ἐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖ-
νος, τὸ τῶ ὑμεῖς ἔπιστεύετε.

39 Ἐρευνάτε τὰς γρα-
φάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν

40 καὶ ἐκεῖνά ἐστίν αἱ μαρτυρήσασαί περὶ ἐμοῦ· καὶ ἔ
θέλετε

θέλετε ἐλθεῖν πρὸς με, ἵνα ζωὴν ἔχετε. Δόξαν 41

παρὰ ἀνθρώπων ἔλαμβάνω· ἀλλ' ἐγνώκα ὑμᾶς, 42 ἡ ποῦτε ἐστέ

ὅτι τὴν ἀγάπην τῆ Θεᾶς ἐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐ 43 ἡ ἐστὶν

γὰρ ἐλήλυθα ἐν τῷ κόσμῳ τῆς Πατρὸς μου, καὶ ἔ
λαμβάνετε με· ἐάν ἄλλος ἐλθῇ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ

ἰδῶ, ἐκεῖνον λήψετε. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦ- 44 ἡ ἐστὶν ἐμοί

σαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν

δόξαν τὴν παρὰ τῆς μόνης Θεᾶς ἔζητεῖτε; Μὴ δο- 45

κεῖτε, ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν Πατέρα·

ἐστίν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωσῆς, εἰς ἐν ὑμεῖς ἠλπί- 46

κατε. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἀν' ἐμοί· 47

περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκεῖ 48

γραμμάσι ἐπιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι 49

πιστεύετε;

SECTIO XII.

Christus quinque millia hominum quinque
panibus satiat.

Cap. VI.

Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θα- 1

λάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριάδος. Καὶ 2

ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ἔτι ἐώρων αὐτῆς τὰ 3

σημεῖα, ἃ ἐποίησεν ἐπὶ τῶν ἀδενέντων. Ἀνῆλθε δὲ 4

εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν 5

μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πᾶχος, ἡ ἑσπέρη 6

τῶν Ἰουδαίων. Ἐπαύρας ἦν ὁ Ἰησοῦς τῆς ὀφθαλ- 7

μῆς, καὶ θαυμάζων, ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται 8

πρὸς αὐτὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Πόθεν 9

ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν ἔτσι; (Τὸτο δὲ 10

ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτοῖς γὰρ ἤδει, τί ἐμελλε 11

ποιῆν.) Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· Διακοσίων 12

δηναρίων ἄρτοι ἐκ ἀρκούντων αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος αὐ- 13

τῶν βραχὺ τι λάβῃ. Λέγει αὐτῷ ἔτσι ἐκ τῶν μα- 14

θητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρος· 15

R 4

Ἐστὶ

- 9 Ἐστὶ παιδάριον ἐν ᾧδε, ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐσιν εἰς τόσους; Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς· Ποιήσατε τὰς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. Ἀνέπεσον ἔν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. Ἐλαβε δὲ τὰς ἄρτας ὁ Ἰησοῦς, καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων, ὅσων ἦδελον. Ὡς δὲ ἐνεπλήθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ· Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσμα-
13 τα, ἵνα μὴ τι ἀπόληται. Συνήγαγον ἔν, καὶ ἐγένισαν δώδεκα κοφίνες κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων, ἃ ἐπερίσσευσεν τοῖς βεβρω-
14 κόσιν. Οἱ ἔν ἄνθρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον· Ὅτι ἐτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προ-
15 φήτης, ὃ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς ἔν, γνῶς ὅτι μέλλουσιν ἐρχεσθαι, καὶ ἀρπάξαι αὐτόν, ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

S E C T I O XIII.

Christus in mari ambulat.

- 16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐ-
17 τῶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναεὺμ. Κακοῦσία ἦδη ἐγεγόνει, καὶ ἐκ ἐληλίθε-
18 πρὸς αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς. Ἡ τε θάλασσα, ἀνέμει με-
19 γάλει πνέοντος, διηγερέτο. Ἐληλακότες ἔν ὡς σαδίας εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωρῶσι τὸν Ἰη-
20 σὲν περιπατῶντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγύς
21 γει αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Ἦθελον ἔν λαβεῖν

λαβεῖν αὐτόν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑπῆγον.

S E C T I O XIV.

Colloquium Christi cum Judæis in urbe Capernaum de diuinitate sua et mysteriis religionis sue.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος, ὃ ἐξηκὼς πέραν τῆς θα-
λάσσης, ἰδὼν, ὅτι πλοῖάριον ἄλλο ἐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ
μὴ ἐν ἐκεῖνο, εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτῶ, καὶ
ὅτι ἐ συνεσθῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ ὁ Ἰησοῦς εἰς
τὸ πλοῖάριον, ἀλλὰ μόνον οἱ μαθηταὶ αὐτῶ ἀπῆλ-
23 θον· (ἀλλὰ δὲ ἦλθε πλοῖάριον ἐκ Τιβεριάδος ἐγ-
γύς τῶ τόπε, ὅπε ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστή-
σαντος τῷ Κυρίῳ· ὅτε ἔν εἶδεν ὁ ὄχλος, ὅτι Ἰησοῦς
24 ἐκ ἔστιν ἐκεῖ, ἐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτῶ) ἐνέβησαν καὶ
αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναεὺμ, ζη-
τῶντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εὐρόντες αὐτόν πέραν τῆς
25 θαλάσσης, ἔπον αὐτῶ· Ραββί, πότε ᾧδε γέγο-
νας; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔπει· Ἀμὴν
26 ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ζητεῖτέ με, ἐχ' ὅτι εἰδότε σημεῖα,
ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε.
Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρώσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ
27 τὴν βρώσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς
τῶ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τῶτον γὰρ ὁ Πατὴρ ἐσφρα-
γισεν ὁ Θεός. Εἶπον ἔν πρὸς αὐτόν· Τί ποιῶμεν, ἵνα
28 ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τῶ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς
29 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ ἐστὶ τὸ ἔργον τῶ Θεοῦ, ἵνα πι-
στεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος. Εἶπον ἔν αὐτῶ
30 Τί ἔν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἰδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι;
Τί ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν
31 τῇ ἐρήμῳ, καὶ θῶς ἐστὶ γεγενημένοι· Ἄρτον ἐκ τῶ
32 ἔραν ἐδῶκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ

Ἰησὺς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐ Μωσῆς δέδω-
κεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τῆ ἑρανῆ· ἀλλ' ὁ Πατὴρ με
διδάσκει ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τῆ ἑρανῆ τὸν ἀληθινόν.

33 Ὁ γὰρ ἄρτος τῆ Θεῆ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τῆ
34 ἑρανῆ, καὶ ζωὴν δίδως τῷ κόσμῳ. Εἶπον ἔν πρὸς
αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τῆτον.

35 Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησὺς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς
36 ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, ὃ μὴ πενήσῃ καὶ ὁ

37 πιστεύων εἰς ἐμὲ, ὃ μὴ διψήσῃ πώποτε. Ἀλλ' εἶπον

38 ὑμῖν, ὅτι καὶ ἐώρακατέ με, καὶ ὃ πιστεύετε. Πᾶν
ὃ δίδωσί μοι ὁ Πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἔχει· καὶ τὸν ἐρχόμε-

39 νον πρὸς με, ὃ μὴ ἐκβαλῶ ἔξω. Ὅτι καταβέβηκα
ἐκ τῆ ἑρανῆ, ὃ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ

40 τὸ θέλημα τῆ πέμψαντός με. Τέτο δὲ ἐστὶ τὸ θέ-
λημα τῆ πέμψαντός με Πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδω-

41 κέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἔξ αὐτῆ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτό
ἐν τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ. Τέτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τῆ

42 πέμψαντός με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν Υἱόν, καὶ
πιστεύων εἰς αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω

43 αὐτόν ἐγὼ τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγόγγυζον ἔν οἱ
Ἰουδαῖοι περὶ αὐτῆ, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ

44 καταβάς ἐκ τῆ ἑρανῆ· καὶ ἔλεγον· Οὐχ ἔτος
ἐστὶν Ἰησὺς ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, ὃ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πα-

45 τέρα καὶ τὴν μητέρα; Πῶς ἔν λέγεις ἔτος· Ὅτι ἐκ
τῆ ἑρανῆ καταβέβηκα; Ἀπεκρίθη ἔν ὁ Ἰησὺς

46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.
Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ Πατὴρ, ὁ

47 πέμψας με, ἐλκύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐ-
τόν τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐστὶ γεγραμμένον ἐν τοῖς

48 προφῆταις· Καὶ ἔσονται πάντες διδασκὰι τῆ Θεῆ.
Πᾶς ἔν ὁ ἀκούσας παρὰ τῆ Πατρός, καὶ μαθὼν,

49 ἔρχεται πρὸς με. Οὐχ ὅτι τὸν Πατέρα τις ἑώρα-
κεν,

κεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τῆ Θεῆ· ἔτος ἐώρακε τὸν Πα-
τέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, 47

ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. 48
Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, 49

καὶ ἀπέθανον. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, ὁ ἐκ τῆ ἑρα- 50
νῆ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ αὐτῆ φάγῃ, καὶ μὴ

ἀποθάνῃ. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τῆ ἑρα- 51
νῆ καταβάς. Ἐὰν τις φάγῃ ἐκ τῆς τῆ ἄρτος,

ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ, ὃν ἐγὼ δώ- 52
σω, ἢ σὰρξ μὲ ἐστὶν, ἢ ἐγὼ δάσω ὑπὲρ τῆς τῆ κό-

σμε ζωῆς. Ἐμάχοντο ἔν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, 53
λέγοντες· Πῶς δύναται ἔτος ἡμῖν δέναι τὴν σάρ-

κα φαγεῖν; Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησὺς· Ἀμὴν 54
ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τῆ υἱῆ

τῆ ἀνθρώπου, καὶ πίνετε αὐτῆ τὸ αἷμα, ὃ ἐχέτε 55
ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων με τὴν σάρκα, καὶ

56 πίνων με τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀνα-
στήσω αὐτόν τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σὰρξ μὲ

57 αἰληθῶς ἐστὶ βρωσίς, καὶ τὸ αἷμα μὲ αἰληθῶς ἐστὶ
πίσις. Ὁ τρώγων με τὴν σάρκα, καὶ πίνων με

58 τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ. Καθὼς
ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν Πατὴρ, καὶ ἐγὼ ζῶ διὰ τὸν Πα-

τέρα· καὶ ὁ τρώγων με, καὶ κέποις ζήσεται δι' ἐμὲ.
Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, ὁ ἐκ τῆ ἑρανῆ καταβάς· ὃ

59 καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν τὸ μάννα, καὶ
ἀπέθανον. Ὁ τρώγων τῆτον τὸν ἄρτον, ζήσεται
εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ, διδά-

σκων ἐν Καπερναεὺμ.

SECTIO XV.

Colloquium Christi cum discipulis, de doctrinis
suis, quæ ipsis adhuc nimis erant
ardue.

- 60 Πολλοὶ ἔν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτῆ, ἔ-
πον· Σκληρὸς ἐστὶν ὁ λόγος· τίς δύναται
61 αὐτῆ ἀκούειν; Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι
γογγύζουσι περὶ τῆς οἱ μαθηταὶ αὐτῆ, εἶπεν αὐ-
62 τοῖς· Τὸ τοῦ ὑμᾶς σκανδαλίζει; Ἐάν ἔν θεωρῆτε
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπως ἦν τὸ πρό-
63 τερον; Τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιῶν· ἡ σὰρξ ἔκ
ἀφ' ἑαυτῆς ἔδεν, τὰ ῥήματα, ἀλλ' ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνευ-
64 μά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστίν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες, οἱ
ὅτι οὐ πιστεύουσιν· ἦδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τινες ἐ-
σὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ παραδώσων αὐ-
65 τὸν. Καὶ ἔλεγε· Διὰ τὸ τοῦτο εἶρηκα ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς
δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐάν μὴ ἡ θεοδομένη αὐτῷ
66 ἐκ τοῦ Πατρὸς μου. Ἐκ τῆς πολλοῦ ἀπῆλθον τῶν
μαθητῶν αὐτῆ εἰς τὰ ὀπίσω· καὶ ἔκτετι μετ' αὐ-
67 τῆ περιεπάτην. Εἶπεν ἔν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα·
68 Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη ἔν αὐ-
τῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμε-
69 θαι; ῥήματα ζωῆς αἰωνίης ἔχεις. Καὶ ἡμεῖς πεπι-
σεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς
70 τοῦ Θεοῦ τῶ ζῶντος. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τὰς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ
71 ὑμῶν εἰς διαβολὸς ἐστίν; Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰδὼν Σί-
μων Ἰσκαριώτην· ἔτος γὰρ ἡμελλεν αὐτὸν παρα-
διδόναι, εἰς ἃν ἐκ τῶν δώδεκα.

SECTIO

SECTIO XVI.

Gesta Christi Hierosolymis, festo tabernacu-
lorum: ubi

C.VII.

Καὶ περιεπατεῖ ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γα-
λιλαίᾳ. Οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰερουσαλὴμ περι-
πατεῖν, ὅτι ἐζητῶν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι.
Ἦν δὲ ἑγγυς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, σκηνοπηγία.

1. Disputatio cum cognatis ante festum.

Εἶπον ἔν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ· Μετὰ
ἐξῆς ἐντεύθεν, καὶ ὑπάγε εἰς τὴν Ἰερουσαλὴμ, ἵνα καὶ
οἱ μαθηταὶ σε θεωρήσωσι τὰ ἔργα σε, ἃ παῖς.
Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν
παρόψει ἑταίρων. Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυ-
τὸν τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ ἐπίστευσαν
εἰς αὐτόν. Λέγει ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ
ἐμὸς ἔγω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε
ἐστίν· ἐτοιμος. Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισῆν ὑμᾶς·
ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτῆ, ὅτι τὰ
ἔργα αὐτῆ ποιηρὰ ἐστίν. Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν
ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ ἔγω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν
ταύτην· ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς ἔγω πεπλήρωται.
Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.
Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆ, τότε καὶ αὐτὸς
ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, ἢ φανερώσας, ἀλλ' ὡς ἐν κρυπτῷ.

2. Judicia hominum diversa de ipso.

Οἱ ἔν Ἰερουσαλὴμ ἐζητῶν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλε-
γον· Πῶς ἐστίν ἐκεῖνος; Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ
αὐτῆ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν ἔλεγον· Ὅτι ἀγα-
θὸς ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Οὐκ ἀλλὰ πλανῶ τὸν
ὄχλον. Οὐδεὶς μὲντοι παρόψει ἐλάλει περὶ αὐ-
τῆ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων.

3. Disce-

3. Disceptatio cum Judæis de persona Εἰς

in his qui in synagoga suis.

- 14 "Ἦδη δὲ τῆς ἐορτῆς μεσσηνίας, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς
 15 τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ θαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι,
 λέγοντες· Πῶς ἔστος γραμματεὺς οὗτος, μὴ μεμαθη-
 16 κώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἡ
 ἐμὴ διδασχὴ ἐκ ἐστίν ἐμῇ, ἀλλὰ τὴ πέμψαντός με.
 17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῆν, γνώσεται
 περὶ τῆς διδασχῆς. Πότερον ἐκ τῶ Θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ
 18 ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. Ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ λαλῶν, τὴν
 δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ
 πέμψαντος αὐτόν, ἔστος ἀληθὴς ἐστίν, καὶ ἀδικία
 19 ἐν αὐτῷ οὐκ ἐστίν. Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νό-
 μον, καὶ ἑδείξεν ὑμῶν ποιῆν τὸν νόμον; Τί με ζη-
 20 τεῖτε αποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος καὶ εἶπε·
 Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ αποκτεῖναι; Ἀπε-
 21 κρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν ἔργον ἐποίη-
 22 σαι, καὶ πάντες θαυμάζετε διὰ τοῦτο. Μωσῆς δέ-
 δωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, (ἐχ' ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως
 23 ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων) καὶ ἐν σαββάτῳ περι-
 24 τέμνετε ἄνθρωπον. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄν-
 25 θρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μω-
 σέως, ἔμοι' ὁλλοῦτε, ὅτι ὅλοι ἄνθρωποι ὑγίη ἐποίη-
 26 σαι ἐν σαββάτῳ; Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ
 27 τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. Ἐλεγον ἔν τινες ἐκ
 τῶν ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ ἔστος ἐστίν, ὃν ζητοῦσιν
 28 αποκτεῖναι; καὶ ἰδοὺ παρόψασίαι λαλῶν, καὶ ἑδὲν
 αὐτῷ λέγασθαι. Μὴ ποτε ἀληθῶς ἐγνωσαν οἱ ἄρ-
 29 χοντες, ὅτι ἔστος ἐστίν ἀληθῶς ὁ Χριστός; Ἀλλὰ
 30 τῶτον οἶδαμεν, πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἐρχη-
 31 ται, ἑδείξεν γνώσκειν, πόθεν ἐστίν.
 32 Ἐκραξεν ἔν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 λέγων·

Me quædam
 λέγων· Καί με οἶδατε, καὶ οἶδατε πόθεν εἰμὶ· καὶ ἀπ' ἐμαυ-
 33 τῶ ἐκ ἐλθλυδα, ἀλλ' ἐστίν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν
 ὑμεῖς οὐκ οἶδατε· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· ὅτι παρ' αὐ-
 34 τῶ εἰμὶ, καὶ κενόνός με ἀπέστειλεν. Ἐξήταν ἔν αυ-
 35 τὸν πιάσαι· καὶ ἑδείξεν ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χει-
 36 ρα, ὅτι ἐπὶ ἐλθλυδα ἢ ὦρα αὐτῶ. Πολλοὶ δὲ ἐκ
 τῶ ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι ὁ
 Χριστὸς ὅταν ἐλθῇ, μήτι πλείονα σημεῖα τῶτων
 ποιήσει, ἢ ἔστος ἐποίησεν; Ἦκουσαν οἱ Φαρισαῖοι
 37 τῶ ὄχλου γογγυζόντες περὶ αὐτῶ ταῦτα, καὶ ἀπέ-
 38 στείλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα
 πιάσωσιν αὐτόν.

Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐτι μικρὸν χρόνον
 39 μεθ' ὑμῶν εἰμὶ, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά
 40 με. Ζητήσατέ με, καὶ ἔχ' εὐρήσατέ· καὶ ὅπως εἰμι
 41 ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε εἰλθεῖν. Εἶπον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι
 πρὸς ἑαυτάς· Πῶς ἔστος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς
 42 ἔχ' εὐρήσομεν αὐτόν; μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν
 43 Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν τὰς Ἑλ-
 44 ληνάς; Τίς ἐστίν ἔστος ὁ λόγος; ὃν εἶπε· Ζητήσατέ
 45 με, καὶ ἔχ' εὐρήσατέ· καὶ ὅπως εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ
 δύνασθε εἰλθεῖν;

Ἐν δὲ τῇ ἑσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς
 46 εἰσήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις δι-
 47 ψά, ἐρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων
 48 εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοι-
 49 λίας αὐτοῦ ρεύσονται ὕδατος ζῶντος. (Τὸτο δὲ εἶπε
 περὶ τοῦ Πνεύματος, ὃ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύ-
 50 οντες εἰς αὐτόν· οὕτω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἅγιον, ὅτι
 ὁ Ἰησοῦς ἑδέσθω ἐδοξάσθη.) Πολλοὶ ἔν ἐκ τῶ ὄχλου,
 51 ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον· Οὗτός ἐστίν ἀλη-
 52 θῶς ὁ προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστίν ὁ
 53 Χρῆ-

Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλι-
 42 λαιᾶς ὁ Χριστός ἐρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφὴ ἔπεν
 43 Ὅτι ἐκ τῆς σπέρματος Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεέμ τῆς
 44 κώμης, ὅπερ ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστός ἐρχεται; Σχίσμα
 45 ἔν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι' αὐτόν.

4. *Satellites, ad Christum capiendum emissi, inanes redeunt, Et Nicodemus rem defendit.*

44 Τινες δὲ ᾔθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἄλλ'
 45 ἑδείς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλθον ἔν
 οἱ ὑπηρεταί πρὸς τῆς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους.
 Καὶ ἔπιν αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διὰ τί ἐκ ἡγαγετὸς αὐτόν;
 46 Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρεταί· Οὐδέποτε ἔτως ἐλά-
 47 λησεν ἄνθρωπος, ὡς ἔτος ὁ ἄνθρωπος. Ἀπεκρί-
 48 θησαν ἔν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ υμεῖς πε-
 49 πλανηθεῖς; Μὴ τίς ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν
 50 εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἀλλ' ὁ ὄχλος
 51 ἔτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρτατο εἰς.
 52 Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτὸς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς
 53 αὐτόν, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει
 τὸν ἄνθρωπον, εἰ μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτὸς πρῶτε-
 54 ρον, καὶ γινῶ τί ποιῇ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον
 αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρευνήσον
 καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἐκ ἐγγί-
 55 γεταί. Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτῶν.
 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.

5. *Christus Judaeos, adducta adultera se ten-
 tantes, sapienter refellit.*

Ἦν δὲ ἡμέρα· Ὁρθεὶς δὲ πάλιν παρεγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ
 πᾶς ὁ λαὸς ἤρξατο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας ἐδί-
 3 δασκεν αὐτούς. Ἀγασί δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
 Φαρι-

Φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν γυναῖκα ἐπὶ μοιχείᾳ κατει-
 λημμένην, καὶ στήσαντες αὐτήν ἐν μέσῳ, λέγου- 4
 σιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη
 5 ἐπαυτοφωρῶ μοιχευομένη. Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μω-
 σῆς ἡμῖν ἐνετάλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι·
 6 σὺ ἔν τί λέγεις; Τῆτο δὲ ἔλεγον περράζοντες αὐ-
 τόν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς,
 κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν.
 7 Ὡς δὲ ἐπεμενον ἐρωτῶντες αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε
 πρὸς αὐτούς· Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν
 8 λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέτω. Καὶ πάλιν, κάτω κύ-
 9 ψας, ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες,
 καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο
 10 εἰς καὶ ἑῶς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἕως
 τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐστῶσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς,
 11 καὶ μηδέν ῥησάμενος πλὴν τῆς γυναίκος, εἶ-
 πεν αὐτῇ· Ἡ γυνὴ, πῶς εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγο-
 12 ροί σε; ἑδείς σε κατέκρινεν; Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐδεὶς,
 13 Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγὼ σε κατα-
 κρίνω. Πορεύε, καὶ μηκέτι ἀμάρτανε.

6. *Uterior disceptatio de persona sua.*

Πάλιν ἔν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων· Ἐγὼ 12
 εἰμι τὸ φῶς τῶ κόσμῳ· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί, ἔ μὴ περι-
 πατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.
 Εἶπον ἔν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, καὶ οἱ μαθηταὶ· 13
 Σὺ περὶ σεαυτὸ μαρτυ-
 14 ρεῖς· ἡ μαρτυρία σου ἐκ ἐστὶν ἀληθείας. Ἀπεκρίθη Ἰη-
 σοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Καὶ ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ,
 ἀληθείας ἐστὶν ἡ μαρτυρία μου, ὅτι οἶδα, πόθεν ἦλ-
 15 θον, καὶ πῶς ὑπάγω· υμεῖς δὲ ἐκ οὐ οἰδατε, πόθεν
 ἐρχομαι, καὶ πῶς ὑπάγω. Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρ-

ἡ ἀποκρίσις τοῦ κυρίου κατὰ τὸν βασιλῆα

- 16 κα κρίνετε, ἐγὼ ἔκρινά ^{ἡ κρίσις} ἑδέναι. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ
 ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθὴς ἐστίν· ὅτι ^{ἡ κρίσις} ~~μόνος~~ ^{ἐκ} ἐσ-
 17 μι, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με Πατήρ. Καὶ ἐν τῷ
 νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται· Ὅτι δύο ἀνδρώ-
 18 πων ἡ μαρτυρία ἀληθὴς ἐστίν. Ἐγὼ εἰμι ὁ μαρ-
 τυρῶν περὶ ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμ-
 19 ψας με Πατήρ. Ἐλέγον ἔν αὐτῷ· Πῶς ἐστίν ὁ
 πατήρ σε; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε,
 20 ἔτε τον Πατέρα μου. Εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν Πατέ-
 21 ρα μου ᾔδειτε ἄν. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν
 ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ
 καὶ ἑδείς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι ἔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα
 21 αὐτοῦ. Εἶπεν ἔν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ
 ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ὑμῶν
 22 ἀποθανεῖδε· ὅπερ ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς ἔ δύνασθε
 23 ἐλθεῖν. Ἐλέγον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι· Μήτι ἀποκτενεῖ
 ἑαυτὸν, ὅτι λέγει· Ὅπερ ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς ἔ δύνα-
 23 σθε ἐλθεῖν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐκ τῶν
 24 κατῶ ^{ἐξ} ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἀνω εἰμι· ὑμεῖς ἐκ τῆ κό-
 σμου τέτε ἐστέ, ἐγὼ ἐκ εἰμι ἐκ τῆ κόσμου τέτε.
 24 Εἶπον ἔν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖδε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις
 ὑμῶν. Ἐὰν γὰρ μὴ πισεύσητε, ὅτι ἐγὼ εἰμι, ἀπο-
 25 θανεῖδε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν. Ἐλέγον ἔν αὐ-
 τῷ· Σὺ τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρ-
 26 χὴν ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑμῖν. Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν
 λαλεῖν, καὶ κρίνειν· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς
 27 ἐστίν· καὶ γὰρ ἡ ἡκούσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς
 τὸν κόσμον. Οὐκ ἔγνωσαν, ὅτι τὸν Πατέρα αὐ-
 28 τοῦ εἶπεν. Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν
 ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε, ὅτι
 ἐγὼ εἰμι καὶ ἀπ' ἑμαυτοῦ ποῶ ἑδέν, ἀλλὰ καὶ ὡς
 29 ἐδίδαξέ με ὁ Πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. Καὶ ὁ
 πέμ-

ἡ ἀποκρίσις τοῦ κυρίου κατὰ τὸν βασιλῆα

πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστίν· ἐκ ἀφ᾽ ἧς με μόνον ὁ
 Πατήρ, ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρετὰ αὐτοῦ ποῶ πάντοτε.

Ταῦτα αὐτῷ λαλῆντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
 αὐτόν. Ἐλέγον ἔν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὰς πεπιστευκό-
 30 τας αὐτῷ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λό-
 γῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ· καὶ γνώ-
 31 σεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει
 ὑμᾶς. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβραάμ
 32 ἐσμεν, καὶ ἑδενὶ δεδουλευκάμεν πάποτε· πῶς σὺ λέ-
 γεις· Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς
 33 ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν
 τὴν ἀμαρτίαν, δούλος ἐστὶ τῆς ἀμαρτίας. Ὁ δὲ
 34 δούλος ἔ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μέ-
 νει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν ἔν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώ-
 35 σῃ, ὅντως ἐλεύθεροι ἐσσεσθε. Οἶδα, ὅτι σπέρμα
 36 Ἀβραάμ ἐστέ· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι
 λόγος ὁ ἐμὸς ἔ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. Ἐγὼ, ὁ ἐώρακα
 37 παρὰ τῷ Πατρὶ μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς ἔν, ὁ ἐω-
 38 ράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε. Ἀπεκρί-
 39 θησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβραάμ
 ἐστίν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τῶ Ἀβραάμ
 40 ἦτε, τὰ ἔργα τῶ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν. Νῦν δὲ
 ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθει-
 41 ἀν ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἠκούσα παρὰ τῶ Θεοῦ· τῶ
 Ἀβραάμ ἐκ ἐποίησεν. Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τῶ
 42 πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον ἔν αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας
 ἔ γεγεννήμεθα· ἕνα Πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.
 Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς Πατήρ ὑμῶν
 43 ἦν, ἠγαπάτε ἄν ἐμέ. Ἐγὼ γὰρ ἐκ τῶ Θεοῦ ἐξήλ-
 θον καὶ ἡκῶ· ἐδὲ γὰρ ἀπ' ἑμαυτοῦ ἐληλύθα, ἀλλ'
 ἐκεῖνος με ἀπέστειλε. Διὰ τί τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν
 44 ἔ γινώσκετε; ὅτι ἔ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν
 ἐμόν.

- 44 ἐμὸν. Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τῆ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς
ἐπιθυμίας τῆ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Εκεί-
νος ἀνθρώπος τῶν ἁγίων ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀλη-
θείᾳ ἔχ' ἔστηκεν ἐτι ἐκ ἐστὶν ἀληθείας ἐν αὐτῷ. Οὔτε
καλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ἐτι ψεύτης
45 ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἐτι τὴν ἀλή-
θειαν λέγω, καὶ πιστεύετε μοι. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχε-
ε με περὶ ἁμαρτίας; Εἰ δὲ ἀληθεῖαν λέγω, διὰ τί
47 ὑμεῖς ἐ πιστεύετε μοι; Ὁ ὧν ἐκ τῆ Θεῆ, τὰ ῥή-
ματα τῆ Θεῆ ἀκούει· διὰ τὸτο ὑμεῖς ἐκ ἀκούετε,
48 ἐτι ἐκ τῆ Θεῆ ἐκ ἐστέ. Ἀπεκρίθησαν ἔν οἱ Ἰουδαῖ-
αι καὶ ἔπαιον αὐτῷ. Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ἐτι
49 Σαμαρείτης εἰ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπε-
κρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον ἐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ
50 τὸν Πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με. Ἐγὼ
δὲ ἐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἐστὶν ὁ ζητῶν καὶ κρίναν.
51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν
τηρήσῃ, θανάτου ἐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.
52 Εἶπον ἔν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν, ἐτι δαι-
μόνιον ἔχεις. Ἀβραάμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται,
καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, ἐ
53 μὴ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα. Μὴ σὺ μέ-
ζων εἶ τῆ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε;
καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον· τίνα σεαυτὸν σὺ ποι-
54 εῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐάν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυ-
τόν, ἢ δόξα μου ἐδὲν ἐστίν. Ἐστὶν ὁ πατήρ μου ὁ δο-
ξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ἐτι Θεὸς ὑμῶν ἐστίν.
55 καὶ ἐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. Καὶ
ἐάν εἴπω, ἐτι ἐκ οἶδα αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν
ψεύτης. Ἀλλ' οἶδα αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τη-
56 ρῶ. Ἀβραάμ ὁ πατήρ ὑμῶν ἠγαλλίασατο, ἵνα ἴδῃ
57 τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν· καὶ εἶδε, καὶ ἔχαρθη. Εἶπον
ἐν

ἐν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Παντήκοντα ἔτη ἔπω
ἔχεις, καὶ Ἀβραάμ ἐώρακας; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ 58
Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Πρὶν Ἀβραάμ γε-
νέσθαι, ἐγὼ εἰμι. Ἦσαν ἔν λίθους, ἵνα βάλλωσιν 59
ἐπ' αὐτόν· Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆ
ιερῆ, διελθὼν διὰ μέσων αὐτῶν, καὶ παρεῖγεν ἑταῶς.

SECTIO XVII.

Christus caeco nato die Sabbathi visum restituit:
qua res multas inter Phariseos turbas movet. Cap. IX.

Καὶ παρὰ γὰρ, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενε-
της. Καὶ ῥωτήσαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 2
λέγοντες· Ραββί, τίς ἡμαρτεν; ἔτος, ἢ οἱ γο-
νεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη- 3
σοῦς· Οὔτε ἔτος ἡμαρτεν, ἔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ. ἀλλ' 4
ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τῆ Θεῆ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ 4
δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆ πέμψαντός με, ἕως
ἡμέρας ἐστίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργά-
ζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, Φῶς εἰμι τῆ κο- 5
σμου. Ταῦτα εἰπὼν, ἐπίστευσε χαίμαί, καὶ ἐποίησε 6
πηλὸν ἐκ τῆ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν
ἐπὶ τὰς ὀφθαλμούς τῆ τυφλῆ, καὶ ἔπεν αὐτῷ 7
Ἵπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τῆ Σιλωάμ·
(ὅ ἐρμηνεύεται, ἀπεσαλμένος.) Ἀπῆλθεν ἔν, καὶ
ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων. Οἱ ἔν γείτονες, καὶ 8
οἱ θεωρῶντες αὐτόν τὸ πρότερον, ἐτι τυφλὸς ἦν, 9
ἔλεγον· Οὐχ ἔτος ἐστὶν ὁ κατήμενος καὶ προσαίτων;
Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι ἔτος ἐστίν. Ἄλλοι δὲ· Ὅτι ὅμοι- 9
ος αὐτῷ ἐστίν. Ἐκείνος ἔλεγεν· Ὅτι ἐγὼ εἰμι.
Ἐλεγον ἔν αὐτῷ· Πῶς ἀνεώχθησάν σε οἱ ὀφθαλ- 10
μοί; Ἀπεκρίθη ἐκείνος καὶ ἔπεν· Ἄνθρωπος, λε- 11
γόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ με
τῆς ὀφθαλμῶς, καὶ εἶπέ μοι· Ἵπαγε εἰς τὴν κο-
λυμ-

- λυμβήθεσαν τὴ Σιλωάμ, καὶ νύψαι. Ἀπελθὼν δὲ
 12 καὶ νυψάμενος, ἀνέβλεψα. Εἶπον ἔν αὐτῷ Πῶς
 εἶς ἐκείνος; Λέγει· Οὐκ οἶδα.
 13 Ἀγασθὶν αὐτὸν πρὸς τὰς Φαρισαίους, τὸν ποτε
 14 τυφλόν. Ἦν δὲ σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίη-
 σεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτὴ τὰς ὀφθαλμούς.
 15 Πάλιν ἔν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι, πῶς ἀνέ-
 βλέψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ
 τὰς ὀφθαλμούς με, καὶ ἐνύψαμην, καὶ βλέπω.
 16 Ἐλεγον ἔν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινές· Οὗτος ὁ ἄν-
 17 θρωπος ἐκ ἐστὶ παρὰ τῷ Θεῷ, ὅτι τὸ σάββατον ἐ-
 τηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται ἄνθρωπος
 ἀμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; Καὶ σχίσμα
 17 ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν· Σὺ τί
 λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἠνοιξέ σε τὰς ὀφθαλμούς;
 18 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφήτης ἐστίν. Οὐκ ἐπίστευσαν
 ἔν οἱ Ἰδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέ-
 19 βλέψεν, ἕως ὅτε ἐφώνησαν τὰς γονεῖς αὐτοῦ τῷ
 20 ἀναβλέψαντος. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὰς, λέγοντες·
 Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε, ὅτι τυφλὸς
 20 ἐγεννήθη; πῶς ἔν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν
 αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ εἶπον· Οἶδαμεν, ὅτι ἕως
 21 ἐστίν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. Πῶς
 δὲ νῦν βλέπει, ἐκ οἶδαμεν· ἢ τίς ἠνοιξεν αὐτὴ τὰς
 ὀφθαλμούς, ἡμεῖς ἐκ οἶδαμεν. Αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει
 αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει.
 22 Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβήντο τὰς Ἰε-
 ραφαίου. Ἦδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰδαῖοι, ἵνα εἰάν
 23 τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος
 γένηται. Διὰ τὸτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι
 ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε.
 24 Ἐφώνησαν ἔν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἦν
 τυφλός,

- τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δοῦξάν τῷ Θεῷ· ἡ-
 25 μῖς οἶδαμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἕως ἀμαρτωλὸς ἐστίν.
 Ἀπεκρίθη ἔν ἐκείνος καὶ εἶπεν· Εἰ ἀμαρτωλός
 25 ἐστίν, ἐκ οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ἄν, ἄρτι βλέ-
 26 πω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς
 26 ἠνοιξέ σε τὰς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἴ-
 27 πον ὑμῖν ἤδη, καὶ ἐκ ἠκούσατε. Τί πάλιν θέλετε
 ἀκέειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτὴ μαθηταὶ γενέ-
 28 σθαι; Ἐλοιδόρησαν ἔν αὐτὸν, καὶ εἶπον· Σὺ εἰ
 μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τῷ Μωσέως ἐσμὲν μαθη-
 29 ται. Ἡμεῖς οἶδαμεν, ὅτι Μωσὴ λελάληκεν ὁ Θεός·
 30 τῶτον δὲ ἐκ οἶδαμεν, πῶθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄν-
 30 θρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τέτῳ θαυμα-
 31 στῶν ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς ἐκ οἰδάτε, πῶθεν ἐστίν, καὶ ἀνέω-
 ξέ με τὰς ὀφθαλμούς. Οἶδαμεν δὲ, ὅτι ἀμαρτω-
 31 λὸν ὁ Θεὸς ἐκ ἀκεί· ἀλλ' εἰάν τις θεοσεβῇ ἢ, καὶ
 32 τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τότε ἀκεί. Ἐκ τῶ αἰῶ-
 32 νος ἐκ ἠκούσθαι, ὅτι ἠνοιξέ τις ὀφθαλμούς τυφλῷ
 33 γεγεννημένῳ. Εἰ μὴ ἦν ἕως παρὰ Θεοῦ, ἐκ ἡδύ-
 34 νατο ποιεῖν ἑδὲν. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ
 34 Ἐν ἀμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις
 ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.
 35 Ἦκουσεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ
 εὐρὼν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν
 36 τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη ἐκείνος καὶ εἶπε· Τίς ἐστίν, 36
 Κύριε, ἵνα πισεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ 37
 37 Ἰησοῦς· Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σέ,
 ἐκείνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε. Καὶ 38
 προσεκύνῃσεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κρί- 39
 39 μα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τῶτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέ-
 ποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένω-
 40 ται. Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ἄν-

41 ¹τες μετ' αὐτῶ, καὶ εἶπον αὐτῶ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυ-
φλοὶ ἐσμεν; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ
ἦτε, ἅν' εἴχετε ἀμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε· Ὅτι
βλέπομεν· ἢ ἔν' ἀμαρτία ὑμῶν μένετε.

Oratio Christi. Occasio exstat v. 17. Capitis su-
perioris, ubi Pharisei indignabantur, quod cæcū
ἐξ parentes ipsius convincere non possent. Igitur
Christus rationem ejus rei suppeditat. Partes
sunt duæ: Propositio, 1-5. Ἐξ ulterior Expositio,
7-18. Tota res eo tendit, ut Christus parabolice
ostendat, se animas verbo divino pascere; Phari-
sæos vero, utpote mercenarios, externa tantum
commoda ἔξ honores quærere. In parte postero-
re quædam confectaria adduntur: 1) quod, qui
sine Christo ἔξ extra Christum doceat, non sit bo-
nus pastor; 8. 2) quod Christus vitam pro sa-
lute ovium tradat; 11. 3) quod gentiles
adducendi sint. 16.

Cap. X.

1 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς
θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων
2 ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστὴς· ὁ δὲ
εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμὴν ἐστὶ τῶν προ-
3βάτων. Τέτω ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει· καὶ τὰ πρόβα-
τα τῆς φωνῆς αὐτῆς ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα
4καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά· Καὶ ὅταν
ταῖς ἴδιαις προβάτοις ἐκβάλῃ, ἐμπροσθεν αὐτῶν πορεύε-
ται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν
5τὴν φωνὴν αὐτῆς. Ἀλλοτρίων δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσω-
σιν, ἀλλὰ φεύχονται ἀπ' αὐτῆς· ὅτι ἐκ οἴδου τῶν
6ἀλλοτρίων τὴν φωνήν. Ταύτην τὴν παραβολὴν εἶ-
πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν, τίνας
ἦν,

ἦν, ἀ ἐλάλει αὐτοῖς. Εἶπεν ἔν' πάλιν αὐτοῖς ὁ 7
Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύ-
ρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, 8
κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' ἐκ ἡκιστον αὐτῶν τὰ
9πρόβατα. Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ εἰσὶν οἱ εἰ-
έλθοντες, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσε-
ται, καὶ νομὴν εὐρήσεται. Ὁ κλέπτης οὐκ ἐρχεται, 10
εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ, καὶ θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ
ἦλθον, ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὴν ἔχωσιν. Ἐ- 11
γὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν
ψυχὴν αὐτῆς τίθει ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ὁ μι- 12
σῶς δὲ, καὶ ἐκ τῶν ποιμνῶν, ὃς ἐκ εἰσὶ τὰ πρόβα-
τα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι
τὰ πρόβατα, καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάσσει
αὐτά, καὶ σπέρπει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισῶ- 13
ς φεύγει, ὅτι μισῶς ἐστὶ, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ
περὶ τῶν προβάτων. Ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, 14
καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκονται ὑπὸ τῶν
ἐμῶν· (καθὼς γινώσκει με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ γινώ- 15
σκω τὸν Πατέρα) καὶ τὴν ψυχὴν με τίθει ὑπὲρ
τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἀ ἐκ 16
ἐστὶν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· καὶ κενὸς με δεῖ ἀγα-
γεῖν· καὶ τῆς φωνῆς με ἀκούσει, καὶ γενήσεται
μία ποιμνὴ, ἐς ποιμνὴν. Διὰ τῆτο ὁ Πατήρ με 17
ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθει τὴν ψυχὴν με, ἵνα πάλ-
ιν λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς ἀρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, 18
ἀλλ' ἐγὼ τίθει αὐτήν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω
θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐ-
τήν. Ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ Πα-
τρὸς, με.

4. 16. Σχίσμα ἔν' πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ 19
τὰς λόγους τὰς τούτας. Ἐλεγόν δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν 20

αὐτῶν.

S 5

Δαι-

ε. 8. 48.

Δαιμόνιον ἔχει, καὶ μάνεται· τί αὐτῷ ἀκίετες;
 21 Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐκ ἐστὶ δαιμονι-
 ζομένων· μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς
 ἀνοίγειν;

SECTIO XVIII.

*Christus festo Encaniorum se Messiam fatetur. Pro-
 positio est duplex: 1) Ego sum Messias, id quod pro-
 bo ex operibus meis. 25. 2) Vos non creditis,*

quia non effis ex oculis meis. 26-29.

22 **Ε**γένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱερουσολυμοῖς, καὶ
 23 χερμαὶν ἦν· καὶ περιπατεῖ ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ

24 ἱερῷ, ἐν τῇ σοῇ τῷ Σολομῶντος. Ἐκκλῆσαν ἐν
 αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ· Ἔως ποτε τὴν
 ψυχὴν ἡμῶν ἀσεβεῖς; Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν

25 παρρησίᾳ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον
 ὑμῖν, καὶ ἔ πιστεύετε. Τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποῶ ἐν

26 ἑμῷ. Ἀλλ' ὑμεῖς ἔ πιστεύετε· ἔ γὰρ ἔσε ἐκ τῶν
 27 προβάτων τῶν ἐμῶν, (καθὼς εἶπον ὑμῖν)· Τὰ πρό-
 βατα τὰ ἐμὰ τῆς Φωνῆς μου ἀκίε, καὶ γὰρ γινώσκω

28 αὐτά, καὶ ἀκολουθεῖσίν μοι. Καὶ γὰρ ζωὴν αἰώνιον
 δίδωμι αὐτοῖς· καὶ ἔ μὴ ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα,

29 καὶ ἔχ ἀρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρὸς μου. Ὁ
 Πατὴρ μου, ὃς δέδωκέ μοι, μέζων πάντων ἐστίν· καὶ

30 οὐδεὶς δύναται ἀρπάξαι ἐκ τῆς χειρὸς τῆς Πατρὸς
 31 μου. Ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἓν ἐσμεν.

32 Ἐβαστάσαν ἔν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λι-
 θάζωσιν αὐτόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πο-
 33 λαὶ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τῆς Πατρὸς μου· διὰ
 τοῦτο οὐκ ἀκούετε τὰ ῥήματα, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας, καὶ ὅτι σὺ

ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. Ἀπεκρίθη 34

αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἐστὶ γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ

ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, Θεοὶ ἐστε; Εἰ ἐκείνος εἶπε Θεός, 35

πρὸς ἑς ὁ λόγος τῷ Θεῷ ἐγένετο, καὶ ἔ δύναται

λυθῆναι ἡ γραφή· ὃν ὁ Πατὴρ ἡγάσσε, καὶ ἀπέ- 36

στειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε· Ὅτι βλασφη-
 37 μεῖς, ὅτι εἶπον, Τίος τῷ Θεῷ εἰμι; Εἰ ἔ ποιῶ τὰ

ἔργα τῆς Πατρὸς μου, μὴ πιστεύετε μοι. Εἰ δὲ ποιῶ, 38

καὶ ὑμεῖς μὴ πιστεύετε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα

γινώτε καὶ πιστεύσητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ Πατὴρ, καὶ γὰρ

ἐν αὐτῷ. Ἐζήτην ἔν πάλιν αὐτὸν πιάσαι, καὶ 39

ἔξῃλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν.

SECTIO XIX.

Christus juxta Jordanem multos conuertit.

Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τῆς Ἰορδάνης, εἰς τὸν 40

τόπον, ὅπε ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων,

καὶ ἔμενεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν, 41

καὶ ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν

ἐδόν· πάντα δὲ ἅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τέττε, 42

ἀληθῆ ἦν. Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

SECTIO XX.

Christus Lazarum excitat.

Cap. XI.

Ην δὲ τις ἀδελφῶν, Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ 1

τῆς κόμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελ-
 2 φῆς αὐτῆς. Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύ-
 3 ριον μύρω, καὶ ἐκμάχασα τὰς πόδας αὐτῷ ταῖς

θριξίν αὐτῆς· ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠδένει.

Ἀπέστειλαν ἔν αὐτῳ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν, λέγουσαι· 3

Κύριε, ἴδε, ὃν φίλεις, ἀδένει. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰη- 4

σοῦς εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀδένεια ἐκ ἐστὶ πρὸς θάνατον,

ἀλλ'

ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τῷ Θεῷ, ἵνα δοξαζῇ ὁ Υἱὸς τοῦ
 5 Θεοῦ δι' αὐτῆς. Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρ-
 θαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον.
 6 Ὡς ἔν ἡκασθεν, ὅτι ἀδιδεῖ, τότε μὲν ἔμειναν, ἐν ᾗ
 7 ἦν τόπω, δύο ἡμέρας. Ἐπειτα μετὰ τὸτο λέγει
 τοῖς μαθηταῖς· Ἀγωμεν εἰς τὴν Ἰερουσαλὴν πάλιν.
 8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ραββί, νῦν ἐζητεῖ σε
 9 λαθῶσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπε-
 κριθὴ ὁ Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥραι τῆς ἡμέ-
 10 ρας; Ἐάν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἐ προσκό-
 πτει, ὅτι τοῦ φῶς τὸ κίσμα τέτε βλέπει· ἐάν δέ
 11 τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τοῦ φῶς
 ἐκ ἐστὶν ἐν αὐτῷ. Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ τὸτο
 λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται.
 12 ἀλλὰ πορεύομαι, ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. Εἶπον ἔν οἱ
 μαθηταί αὐτῷ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται, σωθήσεται.
 13 (Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκείνοι
 δὲ ἔδοξαν, ὅτι περὶ τῆς κοιμήσεως τῷ ὕπνῳ λέγει.)
 14 Τότε ἔν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρήρησι· Λάζαρος
 15 ἀπέθανε. Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύητε)
 16 ὅτι ἐκ ἡμῶν ἐκεῖ· ἀλλ' ἀγωμεν πρὸς αὐτὸν. Εἶπεν
 ἔν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς·
 Ἀγωμεν καὶ ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ.
 17 Ἐλθὼν ἔν ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡμέ-
 18 ρας ἤδη ἔχοντάς ἐν τῷ μνημείῳ. (Ἦν δὲ ἡ Βηθα-
 νια ἐγγὺς τῶν Ἱερουσαλὴμων, ὡς ἀπὸ σταδίων δεκα-
 19 πέντε. Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν
 πρὸς τοὺς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παρα-
 20 κληθῶνται αὐταῖς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν.) Ἡ
 ἔν Μάρθα, ὡς ἡκασθεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπὴν-
 21 τισεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἑκατέζετο.
 Εἶπεν ἔν ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς
 ὦδε,

ὦδε, ὁ ἀδελφός μου ἐκ ἀν' ἐτεθνήκει. Ἀλλὰ καὶ 22
 νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα ἀν' αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει σοι ὁ
 Θεός. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται ὁ ἀδελ- 23
 φός σε. Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα, ὅτι ἀναστή- 24
 σεται ἐν τῇ ἀναστάσει, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν 25
 αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ·
 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται. Καὶ 26
 πᾶς ὁ ζῶν, καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐμὴ ἀποθάνῃ εἰς
 τὸν αἶνα. Πιστεύεις τὸτο; Λέγει αὐτῷ· Ναί 27
 Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ Υἱὸς
 τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα 28
 εἰπὼσα, ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελ-
 φὴν αὐτῆς λαθεῖν, εἰπὼσα· Ὁ διδάσκαλος πάρε-
 σι, καὶ φωνεῖ σε. Εκείνη, ὡς ἡκασθεν, ἐγείρεται 29
 ταχὺ, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. (Οὐπω δὲ ἔλη- 30
 λυθεί ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κόμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ,
 ὅπερ ὑπὴντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.) Οἱ ἔν Ἰουδαῖοι, οἱ 31
 ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυθούμενοι
 αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ
 32 ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες· Ὅτι ὑπά-
 γεις εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἡ ἔν Μα-
 ρία ὡς ἦλθεν, ὅπερ ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδὼσα αὐτόν, ἔπε-
 33 σεν εἰς τὰς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ· Κύριε, εἰ
 ἦς ὦδε, ἐκ ἀν' ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς ἔν 33
 ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίονσαν, καὶ τὰς συνελθόντας αὐ-
 τῇ Ἰουδαίας κλαίοντας, ἐνεδριμήσατο τῷ πνεύματι,
 καὶ ἑταράξατο αὐτὸν, καὶ εἶπε· Πῶς θεβήκατε 34
 αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἔρχε καὶ ἴδε. Ἐ- 35
 δάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. Ἐλεγον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι· Ἴδε, 36
 πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Οὐκ 37
 ἠδύνατο ἔτος, ὁ ἀνοίξας τὰς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ,
 ποιῆσαι, ἵνα καὶ ἔτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς ἔν, 38
 πᾶ-

5 Διὰ τί τὸτο τὸ μῦθον ἐκ, ἐπράδην τριακοσίων δηνά-
 6 ρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τὸτο, ἔχ' ὅτι
 περὶ τῶν πτωχῶν ἐμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς
 ἦν, καὶ τὸ γλωσσόκομον ἔχε, καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβά-
 7 ταιζεν. Εἶπεν ἄν' ὁ Ἰησοῦς Ἀφες αὐτήν· εἰς τὴν
 8 ἡμέραν τῇ ἐνταφιασμῷ με τετήρηκεν αὐτό. Τὲς
 πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ
 δὲ ἔ πάντοτε ἔχετε.

SECTIO XXIII.

Christus asino vedius Hierosolymam ingreditur.

9 Ἐγνω ἔν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐκεῖ
 10 καὶ τὸν Λάζαρον ἴδουσιν, ὃν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐ-
 βουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον
 11 ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπήγοντο τῶν
 12 Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύ-
 ριον ὄχλος πολὺς, ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκού-
 σαντες, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱερουσόλυμα,
 13 ἔλαβον τὰ βάρια τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθόν εἰς
 ὑπαντήσιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννά, εὐλογη-
 μένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βασιλεὺς τῷ
 14 Ἰσραὴλ. Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄναριον, ἐκάθισεν ἐπ'
 15 αὐτό, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον· Μὴ φοβῆ, θύ-
 γατερ Σιών· Ἰδὲ, ὁ βασιλεὺς σὺ ἔρχεται καθή-
 16 μενος ἐπὶ πῶλον ὄνε. Ταῦτα δὲ ἐκ ἐγνωσαν οἱ
 μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη ὁ
 17 Ἰησοῦς, τότε ἐμνήθησαν, ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ' αὐτῷ
 γεγραμμένα. Καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρ-
 τυρεῖ ἄν' ὁ ὄχλος, ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν Λάζα-
 ρον ἐφώνησεν ἐκ τῆς μνημείας, καὶ ἠγειρεν αὐτὸν ἐκ
 νεκρῶν.

νεκρῶν. Διὰ τὸτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, 18
 ὅτι ἤκουσε τὸτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον. Οἱ 19
 ἔν Φαρισαῖοι ἔκρινον πρὸς ἑαυτοὺς· Θεωρεῖτε, ὅτι
 ἐκ ὧφελίτε ἐδὲν; ἰδὲ ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

SECTIO XXIV.

*Christus gentilibus, videre se gestientibus, qua-
dam de morte sua aperit.*

Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαίνόντων, 20
 ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οἱτοὶ ἔν 21
 προσῆλθον Φίλιππῳ, τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γα-
 λιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέ-
 22 λομεν τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. Ἐρχεται Φίλιππος, καὶ
 λέγει τῷ Ἀνδρέᾳ, καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιπ-
 23 πος, λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο
 αὐτοῖς, λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ
 24 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ἐάν
 μὴ ὁ κόκκος τῷ σίτῳ, πεσὼν εἰς τὴν γῆν, ἀποθά-
 νῃ, αὐτὸς μέγας μένει· ἐάν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν
 25 καρπὸν φέρει. Ὁ Φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπο-
 λήσει αὐτήν· καὶ ὁ μισθὸν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ
 κόσμῳ τῷτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.
 26 Ἐάν ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου
 εἰμι ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν
 27 τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ Πατήρ. Νῦν ἡ
 ψυχὴ με τεταράκται· καὶ τί εἶπω; Πάτερ, σῶ-
 σόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τὸτο ἦλθον
 28 εἰς τὴν ὥραν ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σε τὸ ἑνα-
 μα. Ἦλθεν ἄν Φωνὴ ἐκ τῆς ἑρανῆς· Καὶ ἐδόξασα,
 καὶ πάλιν δόξασα. Ὁ ἔν ὄχλος ὁ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἀκού-
 29 σας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι. Ἄλλοι ἔλεγον· Ἀγ-
 γελος αὐτοῦ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ 30
 εἶπεν·

ρα, καὶ ᾤσταντο νύπτεν τὰς πόδας τῶν μαθητῶν,
 6 καὶ ἐκμάσσαν τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν διεζωσμένοι. Ἐρ-
 χεται ἔν πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ λέγει αὐτῷ
 7 ἐκείνος· Κύριε, σὺ με νύπτεας τὰς πόδας; Ἀπε-
 κριθὴ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ ἐγὼ ποῶ, σὺ ἐκ
 8 οἶδας ἄρτι, γνῶσθι δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ
 Πέτρος· Οὐ μὴ νύψῃς τὰς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα.
 Ἀπεκρίθην αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εάν μὴ νύψω σε, ἐκ
 9 ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος·
 Κύριε, μὴ τὰς πόδας μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖ-
 10 ρας, καὶ τὴν κεφαλὴν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ
 λεληθμένος ἐ χρεῖαν ἔχει ἢ τὰς πόδας νύψασθαι,
 11 ἀλλ' ἐστὶ καθαρός ὅλος. Καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἔσε-
 12 ἔ, ἀλλ' ἐχὶ πάντες. Ἦδες γὰρ τὸν παραδιδόντα
 αὐτόν· διὰ τὸτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροὶ ἔσε-
 13 ἔ. Ὅτε ἐνένηψε τὰς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ
 ἱμάτια αὐτῶν, ἀναιπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γι-
 14 νάσκετε, τί πεποίηκα ὑμῖν; Ὑμεῖς φωνεῖτε με
 15 ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε·
 16 εἰμὶ γάρ. Εἰ ἔν ἐγὼ εἰνῆα ὑμῶν τὰς πόδας, ὁ κύ-
 17 ριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλή-
 18 λων νύπτεν τὰς πόδας. Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα
 19 ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῇ-
 20 τε. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Οὐκ ἔστι ὄσλος μέζων
 τῷ κυρίῳ αὐτῷ, ἢ ἐὰν ἀπέστολος μέζων τῷ πέμφαν-
 17 τος αὐτόν. Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοι ἔσε, ἐάν
 18 ποιῇτε αὐτά. Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· ἐγὼ
 οἶδα, ἐς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφή πληρωθῇ·
 Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρην ἐπ' ἐμὲ τὴν
 19 πτέρυν αὐτῆς. Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν, πρὸ τῆ
 γενέσεως, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε, ὅτι ἐγὼ
 20 εἰμὶ. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ λαμβάνων, ἐάν / 12

τινας

τινὰ πέμφω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων,
 λαμβάνει τὸν πέμφαντά με.

SECTIO XXVII.

Christus prodicionem suam pronunciat.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐτάραχθη τῷ πνεύματι, 21
 καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω 22
 ὑμῖν· Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἐβλεποντ' 23
 εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορρέμενοι, περὶ τίνος 24
 λέγει. Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἰς τῶν μαθητῶν αὐ- 25
 τῶν ἐν τῷ κόλπῳ τῷ Ἰησοῦ, ἐν ᾧ γάπα ὁ Ἰησοῦς. 26
 Νενει ἂν τέτω Σίμων Πέτρος, πυθίσθαι, τίς ἂν 27
 εἴη, περὶ ᾧ λέγει. Ἐπίστεον δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ 28
 σῆδος τῷ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστίν; 29
 Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐστιν, ὃ ἐγὼ βά- 30
 ψας τὸ ψαμίον ἐπιδόσω. Καὶ ἐμβάψας τὸ ψα- 31
 μίον, δίδωσιν Ἰδοὺ Σίμωνος Ἰσναριώτῃ. Καὶ μετὰ 32
 τὸ ψαμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. 33
 Λέγει ἔν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅποις, ποιήσον τάχιστα.
 Τὸτο δὲ ἑδοῦς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν 34
 αὐτῷ. Τινὲς γὰρ ἔδοκον, ἐπεὶ τὸ γλωσσάκιον 35
 εἶχεν ὁ Ἰδοὺς, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρα- 36
 σον ἂν χρεῖαν ἔχομεν εἰς τὴν ἐσθλὴν· ἢ τοῖς πτω- 37
 χαῖς ἵνα τι δῶ. Λαβὼν ἔν τὸ ψαμίον ἐκεῖνος, εὐ- 38
 δόως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ.

SECTIO XXVIII.

Christus de proxima glorificatione sua, de amore mutuo, et de abnegatione Petri suos monet.

Ὅτε ἔν ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσθην 31
 ὁ υἱὸς τῶ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθην ἐν 32
 αὐτῷ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθην ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς 33

T 3

do-

δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.
 33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με
 καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπως ὑπάγω
 ἐγώ, ὑμεῖς ἔδυναθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.
 34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλή-
 λους· καθὼς ἠγαπήσα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς ἀγα-
 35 πᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τῇ τῶν γινώσκονται πάντες,
 ὅτι ἐμοὶ μαθηταὶ ἔσε, εἰάν ἀγαπήνῃ ἔχητε ἐν ἀλλή-
 36 λοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, πῶς ὑπά-
 γεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅπως ὑπάγω, ἔ-
 δύνασά μοι νῦν ἀκολουθεῖσαι· ὕψερὸν δὲ ἀκολουθεῖ-
 37 σεις μοι. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος· Κύριε, διὰ τί ἔ-
 δύναμά σοι ἀκολουθεῖσαι ἄρτι; τὴν ψυχὴν με ὑπὲρ
 38 σὲ θήσω. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν
 σε ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοί· Οὐ μὴ
 ἀλέκτωρ Φωνήσῃ, ἕως ἂν ἀπαρνήσῃ με τρίς.

SECTIO XXIX.

Oratio Christi in triclinio habita continet

Cap. XIV. 1. Consolationem propter calamitatem imminentem.

1 **Μ**ὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς
 2 τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἐν τῇ οἰκίᾳ
 τῷ Πατρὸς με μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον
 3 ἀν' ὑμῖν· Πορεύομαι ἐτοιμασάμην τόπον ὑμῖν. Καὶ εἰάν
 πορευθῶ, καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχο-
 4 μαί, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτόν· ἵνα
 ὅπως εἰμι ἐγώ, καὶ ὑμεῖς ᾔητε. Καὶ ὅπως ἐγώ ὑπά-
 5 γω, οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. Λέγει αὐτῷ
 Θ· μᾶς· Κύριε, ἐκ οἴδαμεν, πῶς ὑπάγεις· καὶ πῶς
 δύναμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι;

2. Ad

2. Adhortationem ad fidem Christo habendam.

Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός, καὶ ἡ 6
 ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ. Οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν
 Πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. Εἰ ἐγνώκετέ με, καὶ τὸν 7
 Πατέρα με ἐγνώκετε ἀν'· καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκε-
 τε αὐτόν, καὶ ἐώρακατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλ- 8
 ιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα, καὶ ἀρκεῖ
 ἡμῖν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τεσθὺν χρόνον μεθ' 9
 ὑμῶν εἰμι, καὶ ἐκ ἐγνωνάκας με, Φίλιππε; Ὁ ἑωρα-
 κῶς ἐμὲ· ἐώρακε τὸν Πατέρα· καὶ πῶς συ λέγεις·
 Δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα; Οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγώ 10
 ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἐστίν; Τὰ ῥήμα-
 τα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἑμαυτοῦ ἔκ λαλῶ· ὁ 11
 δὲ Πατὴρ, ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα.
 Πιστεύετε μοι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ, καὶ ὁ Πατὴρ 12
 ἐν ἐμοὶ· εἰ δὲ μὴ, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε μοι.
 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ 13
 ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ, καὶ κείνος ποιήσει, καὶ μέζονα
 τῶν ποιῶν· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν Πατέρα με πο-
 14 ρεύομαι. Καὶ ὁ, τι ἀν' αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, 15
 τῷτο ποιήσω· ἵνα δοξαθῇ ὁ Πατὴρ ἐν τῷ Τῷ.
 Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω.
 Ἐάν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τη-
 ρήσατε.

3. Promissionem Spiritus Sancti.

Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα, καὶ ἄλλον παρὰ 16
 κλητὸν δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶ- 17
 να· τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος ἔδύ-
 ναται λαβεῖν, ὅτι ἔθεωρεῖ αὐτό, ἐδὲ γινώσκει αὐ-
 τό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ' ὑμῖν μένει,
 καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἐρ- 18

T 4

Χο·

- 19 χομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με
ἐκ ἐτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτε με· ὅτι ἐγὼ ζῶ,
20 καὶ ὑμεῖς ζήσεθε. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ γνώσεσθε
ὑμεῖς, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ Πατρὶ με, καὶ ὑμεῖς ἐν ἐμοί,
21 καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς με, καὶ τη-
ρῶν αὐτάς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγα-
πῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ Πατρὸς με· καὶ
ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.
22 Λέγετε αὐτῷ Ἰδοὺς, ἔχ' ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, τί αὐτῷ
γενήσεται, ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ
23 ἔχ' ὁ κόσμος; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ-
τῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον με τηρήσει·
καὶ ὁ Πατὴρ με ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐτόν
24 ἐλευσόμεθα, καὶ μόνῃν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν. Ὁ
μὴ ἀγαπῶν με, τὰς λόγους με ἂν τηρεῖ· καὶ ὁ λό-
γος, ὃν ἀκούετε, ἐκ ἐστὶν ἐμός, ἀλλὰ τὸ πέμψαντός
25 με Πατρὸς. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ' ὑμῖν
26 μένων. Ὁ δὲ παρὰ κλητός, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ ἐκ
πέμψας ὁ Πατὴρ ἐν τῷ ἐνόματί με, ἐκεῖνος ὑμᾶς
διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα, ἃ ἐ-
27 ποιῶ ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν
δίδωμι ὑμῖν· ἡ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ δίδω-
μι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δι-
28 λιάτω. Ἠκούσατε, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Ὑπάγω,
καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπήκατέ με, ἐχά-
ρητε ἂν, ὅτι εἶπον· Πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα·
29 ὅτι ὁ Πατὴρ με μέζων με ἐστίν. Καὶ νῦν ἔρχομαι
ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.
30 Οὐκ ἐτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν. Ἐρχεται γὰρ
ὁ τὸν κόσμον τέτρε ἀρχὼν, καὶ ἐν ἐμοί ἐκ ἔχει ἔθνη·
31 Ἀλλ' ἵνα γνῶ ὁ κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν Πατέρα, καὶ
καθὼς ἐτετεύλατό μοι ὁ Πατὴρ, ἔγω ποιῶ. Ἐγεί-
ρεσθε, ἀγῶμεν ἐντευθεν.

SE.

SECTIO XXX.

Oratio Christi in via ad montem Oliveti, ubi

I. Adhortatio a) ad constantiam.

Cap. XV.

Εγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ Πατὴρ με
ὁ γεωργὸς ἐστίν. Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοί μὴ φέρον
καρπὸν, αἶρε αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαί-
ρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ. Ἦδὲ ὑμεῖς
καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα ὑμῖν.
Μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν ὑμῖν. Καθὼς τὸ κλῆμα
ἐ δύναται καρπὸν φέρον ἀφ' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ μένῃ
ἐν τῇ ἀμπέλῳ· ἔτι καὶ ὑμεῖς, εἰ μὴ ἐν ἐμοί μέ-
νητε. Εγὼ εἰμι ἡ ἀμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα.
Ὁ μένων ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ, ἔτος φέρε
καρ-
πὸν πολὺν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ ὁ δύνασθε ποιεῖν ἔθνη.
Εἰ μὴ τις μένῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ κλῆ-
μα, καὶ ἐξηρανθή· καὶ συναγάγουσιν αὐτά, καὶ εἰς
πῦρ βάλλουσιν, καὶ καίεται. Εἰ μὴ μένητε ἐν ἐμοί,
καὶ τὰ ῥήματά με ἐν ὑμῖν μένῃ, ὃ ἐὰν θέλητε,
αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τῷ ἔτι
δοξά-
σῃ ὁ Πατὴρ με, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρετε, καὶ
γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ
Πατὴρ, καὶ ἐγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μένατε ἐν τῇ
ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ. Εἰ μὴ τὰς ἐντολάς με τηρήσητε,
μείνητε ἐν τῇ ἀγάπῃ με· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντο-
λάς τοῦ Πατρὸς με τητήρηκα, καὶ μένω ἐν τῇ
ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χάρις
ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μένῃ, καὶ ἡ χάρις ὑμῶν πληρωθῇ.

b) ad amorem mutuum.

Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾷτε ἀλλή-
λους, ὡς ἐγὼ ἀγαπήσαμαι ὑμᾶς, ἵνα ἡ ἀγάπη ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν μένῃ, καὶ ἡ χάρις ὑμῶν πληρωθῇ.

T 5

L85,

- 13 λης, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. Μείζονα ταύτης
ἀγάπην εἰδὲς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτῆς ᾗ
14 ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτῆς. Ὑμεῖς φίλοι με ἐστέ, εἰάν
15 ποιῇτε, ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκέτι ὑμᾶς
λέγω δεῦλος· ὅτι ὁ δεῦλος ἐκ οἴδου, τί ποιῇ αὐτῷ ὁ
κύριος· ὑμᾶς δὲ ἐρεκα φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἠκού-
16 σατε παρὰ τῷ Πατρὶ με, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ
ὕμεις με ἐξελεξάσθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς,
καὶ ἔθηκεν ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν
φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη· ἵνα ὁ, τι ἂν
αἰτήσητε τὸν Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί με, δῶ ὑμῖν.
17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους.

(Hanc in (c) ad patientiam.)

- 18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε, ὅτι ἐμὲ προ-
19 τὸν ὑμῶν μεμίσηκεν. Εἰ ἐκ τῷ κόσμῳ ἦτε, ὁ κόσμος
ἂν τὸ ἰδίον ἐφίλει· ὅτι δεῖκτ' ὅς τις ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τὸτο μισεῖ
20 ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τῷ λόγῳ, ὃ ἐγὼ
ἔειπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστι δεῦλος μέζων τῷ κυρίῳ αὐτῷ.
Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον
21 με ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ
ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά με, ὅτι
22 ἐκ οἴδουσι τὸν πέμψαντά με. Εἰ μὴ ἦλθον, καὶ
ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν ἐκ ἔχον· νῦν δὲ προ-
23 φασιν ἐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ὁ
24 ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν Πατέρα με μισεῖ. Εἰ τὰ ἔργα
μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ εἰδὲς ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρ-
τίαν ἐκ ἔχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμίση-
25 κασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν Πατέρα με. Ἀλλ' ἵνα πλη-
ρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν·
26 Ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παρὰ-
κλη-

κλητός, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τῷ Πατρὶ,
(τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τῷ Πατρὶ
ἐκπορεύεται,) ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ. Καὶ 27
ὕμεις δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς μετ' ἐμοῦ ἔστε.
Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. C. XVI. I.
Ἀποστυναγάγες ποιήσασιν ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται 2
ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνων ὑμᾶς, δοξῇ λατρεῖ-
αν προσφέρειν τῷ Θεῷ. Καὶ ταῦτα ποιήσασιν 3
ὑμῖν, ὅτι ἐκ ἐγνώσαν τὸν Πατέρα, ὃς ἐμὲ. Ἀλ- 4
λὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, καὶ
μνημονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ ἔειπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ
ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς ἐκ ἔειπον, ὅτι μετ' ὑμῶν ἤμην.

II. Denunciatio passionis.

Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ εἰδὲς 5
ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Πῶς ὑπάγεις; Ἀλλ' ἔτι ταῦ- 6
τα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν
καρδίαν. Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀληθειαν λέγω ὑμῖν· 7
Συμφέρει ὑμῖν, ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω. Ἐάν γὰρ μὴ ἀπ-
έλθω, ὁ παρὰκλητός ἐκ ἐλευσεται πρὸς ὑμᾶς·
εἰάν δὲ περευθῶ, πέμψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. Καὶ 8
ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας,
καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. Περί ἁμαρ- 9
τίας μὲν, ὅτι ἐπιστεύουσιν εἰς ἐμὲ. Περί δικαιοσύ- 10
νης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν Πατέρα με ὑπάγω, καὶ ἐκ
ἐτι θεωρεῖτέ με. Περί δὲ κρίσεως, ὅτι ὃ ἄρχων 11
τῷ κόσμῳ τέτε κέκεται. Ἐτι πολλὰ ἔχω λέγειν 12
ὑμῖν, ἀλλ' ὃ δύναμις βασιλεύει ἐν ἐμοί. Ὅταν δὲ 13
ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει
ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀληθειαν. Οὐ γὰρ λαλήσει
ἑαυτῷ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἑλ- 14
θόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει,
ὅτι

- 15 ὅτι ἐκ τῆ ἐμῆ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Πάν-
τα ὅσα ἔχει ὁ Πατήρ, ἐμαῖ ἐστίν. Διὰ τῆτο εἶπον·
16 Ὅτι ἐκ τῆ ἐμῆ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μι-
κρόν, καὶ ἐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρόν,
καὶ ὄψεσθε με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν
17 Πατέρα. Εἶπον ἔν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτῷ πρὸς
ἀλλήλους· Τί ἐστὶ τῆτο, ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρόν, καὶ
ἐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθε με·
18 καὶ ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν Πατέρα; Ἐλεγον
ἔν· Τῆτο τί ἐστίν, ὃ λέγει, τὸ μικρόν; Οὐκ οἶδαμεν,
19 τί λαλεῖ. Ἐγὼ ἔν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἠθέλον αὐτὸν
ἐρωτᾶν, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Περὶ τήτου ζητεῖτε μετ'
ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρόν, καὶ ἐ θεωρεῖτέ με·
20 καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθε με; Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω ὑμῖν Ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνησέτε ὑμεῖς, ὃ
δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ'
21 ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται. Ἡ γυνή, ὅταν
τίκτει, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν
δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, ἐκ ἐτι μνημονεύει τῆς θλί-
ψως, διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς
22 τὸν κόσμον. Καὶ ὑμεῖς ἔν λύπην μὲν νῦν ἔχετε·
πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ
καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν ἑδὲς αἶρει ἀφ' ὑμῶν.
23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ ἐκ ἐρωτήσετε ἑδὲν. Ἀ-
μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν Ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν
24 Πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ἔως ἄρ-
τι ἐκ ἠτήσατε ἑδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτᾶτε,
καὶ λήψετε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾗ πεπληρωμένη.
25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λαλάηκα ὑμῖν. Ἀλλ' ἔρχε-
ται ὥρα, ὅτε ἐκ ἐτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν,
ἀλλὰ παρρησίᾳ περὶ τῷ Πατρὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε·
καὶ

καὶ ἐ λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα
περὶ ὑμῶν. Αὐτὸς γὰρ ὁ Πατήρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι 27
ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε, ὅτι ἐγὼ
παρὰ τῷ Θεῷ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον παρὰ τῷ Πα- 28
τρὶ, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι
τὸν κόσμον, καὶ παρέρχομαι πρὸς τὸν Πατέρα. Λέ- 29
γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· Ἰδὲ, νῦν παρρησίᾳ
λαλεῖς, καὶ παροιμίαν ἑδερμίαν λέγεις. Νῦν οἶδα- 30
μεν, ὅτι οἶδας πάντα, καὶ ἐ χρεῖαν ἔχεις, ἵνα τίς
σε ἐρωτᾷ ἐν τῷ πιστεύομεν, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλ-
θες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀρτι πιστεύετε; 31
Ἰδὲ, ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπι- 32
θῇτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφίητε.
Καὶ ἐκ εἰμι μόνος, ὅτι ὁ Πατήρ μετ' ἐμῆ ἐστίν. Ταῦ- 33
τα λαλάηκα ὑμῖν, ἵνα ἐκ ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν
τῷ κόσμῳ θλίψιν ἔχετε· ἀλλὰ θαρσύνετε, ἐγὼ ν-
νίκηκα τὸν κόσμον.

SECTIO XXXI.

*Preces Christi i. pro manifestatione gloriae
Patris & Filii.*

C. XVII.

Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τὰς ὀφθαλ- 1
μὰς αὐτῷ εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ εἶπε· Πάτερ,
ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σε τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ 2
υἱός σε δοξάσῃ σε. Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν
πάντης σαρκός, ἵνα πᾶν ὃ ἔδωκας αὐτῷ, δώσῃ αὐ- 3
τοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα 3
γινώσκωσί σε, τὸν μόνον ἀληθινόν Θεόν, καὶ, ἐν
ἀπέσειλας, Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγὼ σε ἔδοξασα ἐπὶ 4
τῆς γῆς· τὸ ἐργον ἐτελείωσα, ὃ δέδωκάς μοι, ἵνα ποιή-
σω. Καὶ νῦν δόξασόν με, σὺ Πάτερ, παρὰ σεαυ- 5
τῷ, τῇ δόξῃ, ἣν εἶχον, πρὶ τῷ τὸν κόσμον εἶναι,
παρὰ σοί. 2. Pro

2. Pro Apostolis.

6 Ἐφανερώσα' σε τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις, ἔς
 δέδωκάς μοι ἐκ τῆ κόσμου· (σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐ-
 7 τὸς δέδωκας) καὶ τὸν λόγον σε τηρήκασι. Νῦν
 ἔγνωκαν, ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σὲ
 8 ἔστιν. Ὅτι τὰ ῥήματα, ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα
 αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς,
 ὅτι παρὰ σὲ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σύ με
 9 ἀπέστειλας. Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· ἔπερὶ τῆ
 κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοὶ
 10 εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα, σάβει· καὶ τὰ σά· ἐμὰ·
 11 καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς. Καὶ ἐκ ἐτι εἰμι ἐν τῷ
 κόσμῳ, καὶ ἔτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσι, καὶ ἐγὼ πρὸς
 σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τηρήσον αὐτὲς ἐν τῷ
 12 ὀνόματί σε, ἔς δέδωκάς μοι, ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς
 ἡμεῖς. Ὅτε ἡμῖν μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ
 ἐτήρην αὐτὲς ἐν τῷ ὀνόματί σε· ἔς δέδωκάς μοι,
 13 ἐφίλαξα, καὶ ἔδεις ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ
 υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν
 δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κό-
 14 σμῳ, ἵνα ἔχωσιν τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμέ-
 νην ἐν αὐτοῖς. Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σε·
 15 καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐτὲς, ὅτι ἐκ εἰσὶν ἐκ τῆ κό-
 16 σμου, καθὼς ἐγὼ ἐκ εἰμι ἐκ τῆ κόσμου. Οὐκ ἐρω-
 τῶ, ἵνα ἄρῃς αὐτὲς ἐκ τῆ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρή-
 17 σης αὐτὲς ἐκ τῆ πονηρῆς. Ἐκ τῆ κόσμου ἐκ εἰσι,
 καθὼς ἐγὼ ἐκ τῆ κόσμου ἐκ εἰμί. Ἀγιάσον αὐτὲς
 18 ἐν τῇ ἀληθείᾳ σε· ὁ λόγος ὁ σὸς, ἀλήθειά ἐστι.
 19 Καθὼς ἐμε ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐγὼ ἀπέ-
 στειλα αὐτὲς εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ
 ἀγιάζω ἑμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὧσιν ἡγιασμένοι ἐν
 ἀληθείᾳ.

3. Pro

3. Pro omnibus fidelibus.

Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ 20
 τῶν πισυεύσόντων διὰ τῆ λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα 21
 πάντες ἐν ὧσι· καθὼς σύ, Πάτερ, ἐν ἐμοί, καὶ ἐγὼ
 ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἐν ὧσιν· ἵνα ὁ κόσμος
 22 πιστεύῃ, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγὼ τὴν δό-
 ξαν, ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὧσιν ἐν,
 καθὼς ἡμεῖς ἐν ἐσμεν· (ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σύ ἐν 23
 ἐμοί) ἵνα ὧσι τετελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ ἵνα γινώσκῃ
 ὁ κόσμος, ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἡγάπησας 24
 αὐτὲς, καθὼς ἐμε ἡγάπησας. Πάτερ, ἔς δέδω-
 κάς μοι, θέλω, ἵνα ὅπως εἰμι ἐγὼ, καὶ οἱ ὧσι
 μετ' ἐμοῦ· ἵνα θεωρῶσιν τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν ἔδω-
 κάς μοι, ὅτι ἡγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κό- 25
 σμου. Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε ἐκ ἔγνω· ἐγὼ
 δὲ σε ἔγνω, καὶ ἔτοι ἔγνωσαν, ὅτι σύ με ἀπέστει- 26
 λας. Καὶ ἐγνώρισται αὐτοῖς τὸ ὄνομά σε, καὶ γνω-
 ρίστω· ἵνα ἡ ἀγάπη, ἣν ἡγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς
 ἦ, καὶ ἐν αὐτοῖς.

SECTIO XXXII.

Christus capitur.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς 1
 αὐτῆ πέραν τῆ χειμάρρου τῆ Κεδρῶν, ὅπως ἦν 2
 κήπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
 Ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδίδες αὐτὸν, τὸν τόπον, 3
 ὅτι πολλὰκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μα-
 θητῶν αὐτοῦ. Ὁ ἄν· Ἰούδας, λαβὼν τὴν σπείραν, 4
 καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας,
 ἐρχεται ἐκεῖ μετὰ Φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ σπλῶν.
 Ἰησοῦς ἔν, εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτόν, 5
 ἐξῆλθὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα ζητεῖτε; Ἀπεκρί-
 θησαν

4.1.47. ἤσαν αὐτῶ Ἰησὺν τὸν Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς
 ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι. (Εἰσηκεῖ δὲ καὶ Ἰάκωβος, ὁ παρα-
 6 διδὼς αὐτόν, μετ' αὐτῶν.) Ὡς ἂν εἶπεν αὐτοῖς·
 Ὅτι ἐγὼ εἰμι· ἀπήλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐπεσον.
 7 χαμαί. Πάλιν ἂν αὐτὸς ἐπηρώτησε· Τίνα ζη-
 8 τεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἰησὺν τὸν Ναζωραῖον. Ἀπε-
 κρίθη ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι. Εἰ ἂν ἐμὲ
 9 ζητεῖτε, ἀφετε τέτρες ὑπάγειν. ἵνα πληρωθῇ ὁ
 λόγος, ὃν εἶπεν· Ὅτι ἔς δέδωκάς μοι, ἐκ ὀπί-
 10 λεσσα ἐξ αὐτῶν ἰδένα. Σίμων ἂν Πέτρος, ἔχων
 μάχαιραν, ἐλκυσεν αὐτήν, καὶ ἐπαύσε τὸν τῷ ἀρ-
 χιερέως δέλυν, καὶ ἀπέκοψεν αὐτῷ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν.
 11 Ἦν δὲ εἶσμα τῷ δέλῳ Μάλχος. Εἶπεν ἂν ὁ Ἰησοῦς
 τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιράν σε εἰς τὴν θήκην·
 τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ Πατήρ, ἔμῃ πῶ αὐ-
 12 τό; Ἦ ἂν σπείρα, καὶ ὁ χιλιάρχος, καὶ οἱ ὑπη-
 ρέται τῶν Ἰουδαίων, συνέλαιον τὸν Ἰησὺν, καὶ ἐδήσαν
 αὐτόν.

SECTIO XXXIII.

Christus ducitur ad Hannam.

4.1.48. 13 Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἀνναν πρῶτον·
 ἦν γὰρ πενθερὸς τῷ Καϊάφᾳ, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς
 14 τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλευ-
 σας τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι συμφέρει, ἵνα ἀνδρῶπον
 15 ἀπολέσθαι ὑπὲρ τῷ λαῷ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ
 Σίμων Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθη-
 τὴς ἐκεῖνος ἠγνώστος τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε
 16 τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλήν τῷ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέ-
 τρος εἰσηκεῖ πρὸς τὴν θύραν ἔξω. Ἐξῆλθεν ἂν ὁ μα-
 17 θητής ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γινώσκος τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ ἐ-
 πε τὴν θύραν, καὶ εἰσῆγαγε τὸν Πέτρον. Λέγει
 ἂν ἡ παιδικὴ ἢ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ
 ἐκ

ἐκ τῶν μαθητῶν εἰ τῷ ἀνδρώπῳ τέτα; Λέγει ἐκεῖ-
 νος· Οὐκ εἰμί. Εἰσηκεῖσαν δὲ οἱ δέλοι καὶ οἱ 18
 ὑπηρέται, ἀνδρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψυχὸς ἦν,
 καὶ ἐθερμαίνοντο. Ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος
 ἐς ὧς καὶ θερμαίνόμενος. Ὁ ἂν ἀρχιερεὺς ἠρώτη- 19
 σε τὸν Ἰησὺν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶ, καὶ περὶ
 τῆς διδαχῆς αὐτῶ. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 20
 Ἐγὼ παρήσια ἐλάλησα τῷ κόσμῳ. Ἐγὼ πάν-
 τοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπως
 πάντοθεν οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ
 ἐλάλησα ἄδεν. Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον 21
 τὸς ἀκηκότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, ἔτοι οἱ-
 δασιν, ἃ εἶπον ἐγώ. Ταῦτα δὲ αὐτῷ εἰπόντος, 22
 ἐς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ
 Ἰησοῦ, ἐπ' αὐτόν. Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀ- 23
 πεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρ-
 τύρησον περὶ τῷ κακῷ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεῖς;

SECTIO XXXIV.

Christus ducitur ad Caipham.

4.1.49. Α'πέσειλεν ἂν αὐτόν ὁ Ἀννας δεδεμένον πρὸς 24
 Καϊάφᾳ τὸν ἀρχιερέα. Ἦν δὲ Σίμων Πέ- 25
 τρος ἐς ὧς καὶ θερμαίνόμενος. Εἶπον ἂν αὐτῷ·
 Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτῶ εἰ; Ἠνέσματο
 ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί. Λέγει εἰς ἐκ τῶν 26
 δέλων τῷ ἀρχιερέως, συγγενὴς αὐν, ὃ ἀπέκοψε
 Πέτρος τὸ ὠτίον· Οἶκ ἐγὼ σε ἴδον ἐν τῷ κήπῳ
 μετ' αὐτῶ; Πάλιν ἂν ἠνέσματο ὁ Πέτρος· καὶ 27
 εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

SECTIO XXXV.

Passio Christi, apud Pilatum.

- 28 **Α**γασιν ἐν τῷ Ἰησὺν ἀπὸ τῆ Καϊάφα εἰς τὸ
 29 πραιτώριον ἦν δὲ πραιός. Καὶ αὐτοὶ ἐκείσθη-
 30 σαν εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μισανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα
 31 φάγωσι τὸ πάχος. Ἐξῆλθεν ἐν ὃ Πιλάτος πρὸς
 32 αὐτὸς ἔξω, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε
 33 κατὰ τὴν ἀνθρώπου τῆς; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶ-
 34 πον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν ἔτος κακοποιός, ἐκ ἂν σοι
 35 παρεδώκαμεν αὐτόν. Εἶπεν ἐν αὐτοῖς ὁ Πιλά-
 36 τος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν
 37 κρίνατε αὐτόν. Εἶπον ἐν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῶν
 38 ἐκ ἔξωθεν ἀποκριθῆναι ἐδόξα. ἵνα ὁ λόγος τῆ Ἰη-
 39 σὺ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων, ποῶ θανάτω
 40 ἡμεῖς ἀποθνήσκωμεν. Εἰσῆλθεν ἐν εἰς τὸ πραι-
 41 τώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε τὸν Ἰησὺν,
 42 καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
 43 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησὺς· Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τῆτο λέ-
 44 γεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ
 45 Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ
 46 σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐπαί-
 47 σας; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησὺς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ἐκ
 48 ἔστιν ἐκ τῆ κοσμῆς τῆς; εἰ ἐκ τῆ κρίμας τῆς ἦν ἡ
 49 βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρεταὶ ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζον-
 50 το, ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βα-
 51 σιλεία ἡ ἐμὴ ἐκ ἔστιν ἐντείναν. Εἶπεν ἐν αὐτῷ ὁ
 52 Πιλάτος· Οὐκ εἶ βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
 53 σὺς· Σὺ λέγεις, ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς
 54 τῆτο γενένημαι, καὶ εἰς τῆτο ἐλήλυθα εἰς τὸν
 55 κόσμον, ἵνα μαρτυρῶ τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ἄν-
 56θρωπος ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει με τῆς φωνῆς. Λέγει
 57 αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστὶν ἀλήθεια; Καὶ τῆτο εἶ-
 58 πων,

πάν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει
 αὐτοῖς· Ἐγὼ ἐδεμίαν αἰτίαν εὗρισκω ἐν αὐτῷ. Ἐστὶ 39
 δὲ συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάχῳ·
 βέβηκατε ἐν, ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδα-
 40 ῶν; Ἐκραύγασαν ἐν πάλιν πάντες, λέγοντες· Μὴ
 41 τῆτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. Ἡ δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής.
 42 Τότε ἐν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησὺν, καὶ ἐμα-
 43 ρίσωσε. Καὶ οἱ στρατιῶται, πλέξαντες στέφανον
 44 ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὴν κεφαλῇ, καὶ ἱμά-
 45 τιον πορφυρῆν περιέβαλον αὐτόν, καὶ ἔλεγον· 3
 46 Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐδίδεν αὐτῷ
 47 ῥασπίσματα. Ἐξῆλθεν ἐν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, 4
 48 καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα
 49 γνῶτε, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐδεμίαν αἰτίαν εὗρισκω.
 50 (Ἐξῆλθεν ἐν ὁ Ἰησὺς ἔξω, φορῶν τὸν ἀκάνθινον 5
 51 στέφανον καὶ τὴν πορφυρῆν ἱμάτιον.) Καὶ λέγει αὐ-
 52 τοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε ἐν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρ- 6
 53 χιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρεταί, ἐκραύγασαν, λέγοντες·
 54 Σταύρωσον, σταύρωσον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος·
 55 Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ
 56 ἔχ' εὗρισκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ 7
 57 οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νό-
 58 μον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθάνειν, ὅτι ἑαυτὸν Υἱὸν Θεοῦ
 59 ἐποίησεν. Ὅτι ἐν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τῆτον τὸν 8
 60 λόγον, μάλλον ἐφοβήθη· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ
 61 πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησῷ· Ποῦ ἐσ-
 62 σύ; Ὁ δὲ Ἰησὺς ἀπόκρισιν ἐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέ- 10
 63 γεις ἐν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Ἐμοὶ ἐλάλει; ἐκ οἶδας,
 64 ὅτι ἔξωσίαν ἔχω σταυρώσά σε, καὶ ἔξωσίαν ἔχω ἀπο-
 65 λύσά σε; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησὺς· Οὐκ ἔχεις ἐξ- 11
 66 σίαν ἐδεμίαν κατ' ἐμὲ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἀνω-
 67θεν διὰ τῆτο ὁ παραδιδῆς με σοι μείζονα ἀμαρ-
 68 τίαν

- 12 ^{καὶ} τὴν ἔχα. Ἐκ τούτου ἐζήτησεν ὁ Πιλάτος ἀπολύσαι αὐτόν. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἐκραύζον, λέγοντες· Ἐάν τόν ἀπολύσῃς, ἐκ εἰ φίλος τῷ Καίσαρι. Πᾶς ὁ βασιλεὺς αὐτόν ποιεῖν, ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ ἔν Πιλάτος, ἀκέσας τόν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τόν Ἰησοῦν, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῷ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθα, (ἦν δὲ παρασκευὴ τῷ πάγκῳ, ὥρα δὲ ὥσει ἔκτι) καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.
- 13 Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον ἄρον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλεὺς ὑμῶν σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασιλεῖα, εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε ἔν παρέδωκεν αὐτόν αὐτοῖς, ἵνα σταυρωθῇ. Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον.

SECTIO XXXVI.

Christus cruci affigitur et moritur.

- 17 **Κ**αὶ βαστάζων τὸν σταυρόν αὐτῷ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίε τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθα· ὅπερ αὐτῶν ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτῷ ἄλλοι δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἐγέγραφε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τῷ σταυρῷ. Ἦν δὲ γεγεγραμμένον ἸΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ, Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
- 20 Τόντον ἔν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πόλεως ὁ τόπος, ὅπερ ἐσταύρωθη ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἦν γεγεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ, Ῥωμαϊστὶ. Ἐλεγον ἔν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράψῃ· Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων.
- 22 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Ὁ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ

- Οἱ ἔν σταυρώται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάστῳ σταυρωτῇ μέρος) καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἀράφος, ἐκ τῶν ἀνώθεν υφαντοῦς δι' ὅλης. Εἶπον ἔν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λάγχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίος ἐσται. Ἰδοὺ ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα· Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἐαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν ἔν σταυρώται ταῦτα ἐποίησαν. Εἰσηκίσαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τῷ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τῷ Κλαύδῳ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ἰησοῦς ἔν, ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γυναίκα, ἰδὲ ὁ υἱός σε. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἴδὲ ἡ μήτηρ σε. Καὶ ὡς ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἱδια. Μετὰ τούτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, ὅτι πάντα ἡδη τετέλεσται, ἵνα τελεσθῇ ἡ γραφὴ, λέγει· Διψῶ. Σκεῖος ἔν ἐκεῖνο ὅζως μετόν· οἱ δὲ, πλίσσαντες σπόγγον ὅζως, καὶ ὑσσώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτῷ τῷ σώματι. Ὅτε ἔν ἔλαβε τὸ ὅζος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέλεσται, καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα.

SECTIO XXXVII.

Latus Christi perfoditur.

- Οἱ ἔν Ἰουδαῖοι (ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τῷ σταυρῷ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ· ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν ἡν γάρμεγαλη ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη τῷ σαββάτῳ) ἤρωτησαν τὸν Πιλάτον, ἵνα κατεργάσθῃ αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον ἔν οἱ σταυρωτάι, καὶ τῷ μὲν πρώτῳ κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ τῷ ἄλλῳ τῷ συσταυρωθέντος αὐτοῦ. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν

ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, ἔκατέ-
 34 αξαν αὐτὸ τὰ σκέλη. Ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν
 λεύχη αὐτὸ τὴν πλευρὰν ἐνύξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλ-
 35 θεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ὁρακὴς μεμαρτύρηκε,
 καὶ ἀληθινὴ αὐτὸ ἐστὶν ἡ μαρτυρία· καὶ κείνος οἶδεν,
 36 ὅτι ἀληθὴ λέγει, ἵνα ὑμεῖς πισεύσητε. Ἐγένετο
 γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὅθεν ἔσυν-
 37 τριβήσεται αὐτὸ. Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέ-
 γει· Ὁ φονταὶ εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. *ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔργου τοῦ*

SECTIO XXXVIII.

Christus sepelitur.

38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἡρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ Ἰωσήφ
 ἀπὸ Ἀριμαθαίας, ἄν μαθητὴς τῷ Ἰησοῦ,
 κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἵνα
 αἶψα τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος.
 39 Ἦλθεν ἔν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ. Ἦλθε δὲ
 καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ
 πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ ἀλόης ὡσεὶ λί-
 40 τρας ἑκατόν. Ἐλαβον ἔν τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ, καὶ
 ἐθήσαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς
 41 ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐνταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ
 τόπῳ, ὅπου ἐθαυρώθη, κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ
 42 μνημεῖον καὶνόν, ἐν ᾧ ἐδόκω εἶδαι ἐτέθην. Ἐκεῖ
 ἔν διὰ τὴν παρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν
 τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

SECTIO XXXIX.

Indicia prima resurrectionis Christi.

Cap. XX.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, Μαρία ἡ Μαγδαλη-
 νὴ ἐρχεται πρῶτ', σκοτίας ἐτιθήσης, εἰς τὸ μνη-
 μεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ῥημένον ἐκ τῷ μνημεῖο.
 Τέτ-

Τρέχει ἔν καὶ ἐρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ 2
 πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς. καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τῷ μνημεῖο, καὶ
 ἐκ οἶδαμεν, πῶς ἔθηκαν αὐτόν. Ἐξῆλθεν ἔν ὁ Πέ- 3
 τρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἦρχοντο εἰς τὸ
 μνημεῖον. Ἐπρεχον δὲ οἱ δύο ἄμα καὶ ὁ ἄλλος 4
 μαθητὴς προέδραμε τάχιον τῷ Πέτρῳ, καὶ ἦλθε
 πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει 5
 κείμενα τὰ ὀθονία· ἔμειντο εἰσῆλθεν. Ἐρχεται 6
 ἔν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
 τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθονία κείμενα, καὶ 7
 τὸ σενδόριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, μετὰ
 τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον.
 εἰς ἕνα τόπον. Τότε ἔν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μα- 8
 θητὴς, ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε,
 καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, 9
 ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Ἀπῆλθεν ἔν 10
 πάλιν πρὸς ἑαυτὸς οἱ μαθηταί.

SECTIO XL.

Resurrectio Christi revelatur per angelos et apparitionem ipsius Christi.

Μαρία δὲ εἰσῆκει πρὸς τὸ μνημεῖον, κλαίσα ἔξω. 11
 Ὡς ἔν ἐκλαίει, παρέκλυεν εἰς τὸ μνημεῖον,
 καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθήμενους, 12
 ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσίν, ὅπου
 ἔκειτο τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ. Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖ 13
 νοῦ· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἤραν
 τὸν Κύριόν μου, καὶ ἐκ οἶδα, πῶς ἔθηκαν αὐτόν. 14
 Καὶ ταῦτα εἰπῶσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θε-
 ωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐσῶτα, καὶ ἐκ ᾗδεν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶ.
 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζη- 15
 τῆς;

U 4

- ταῖς; Ἐκείνη δοκῶσα, ὅτι ὁ κηπερός ἐστὶ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτόν, εἰπέ μοι, πῶς αὐτόν ἐθήκας, καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ. **16** Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφθεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ· **17** Ραββενι, ὃ λέγεται, διδάσκαλε. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μὴ με ἀπτε· ἔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν Πατέρα μου· πορεύε δὲ πρὸς τὰς ἀδελφάς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. **18** Ἐρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ.

SECTIO XLI.

Christus se discipulis, & praecepit quoque Thomae, revelavit.

- 19** Οὕτως ἔν ὧ^{fr. ὄφρα} ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅτε ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ **20** λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνῃ ὑμῖν. Καὶ τῷτο εἰπὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευράν αὐτοῦ. **21** Ἐχάρησαν ἔν οἱ μαθηταί, ἰδόντες τὸν Κύριον. | Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνῃ ὑμῖν· καθὼς **22** ἀπέσταλκέ με ὁ Πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τῷτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον. **23** Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. **24** Θωμᾶς δὲ, εἰς ἐκ τῶν δωδεκά, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, ἔκ ἦν μετ' αὐτῶν, ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. **25** Ἐλεγον ἔν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ^{ἐν}

ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τοῦ ἥλων, καὶ βάλλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευράν αὐτοῦ, ἢ μὴ πισεύσω.

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἐκτὼ, πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνῃ ὑμῖν. **27** Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖρας μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνῃς ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. **28** Καὶ ἀπεκριθὴ ὁ Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· **29** Ὅτι ἑώρακάς με, Θωμᾶ, πεπίστευκας. Μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πισεύσαντες. Πολλὰ μὲν ἔν καὶ ἄλλα **30** σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ ἐκ ἑσὶ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πισεύσητε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς **31** υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. ^{ἐν αὐτῷ ὀνόματι}

SECTIO XLII.

Christus se discipulis in Galilaea revelavit.

C. XXI.

Μετὰ ταῦτα ἐφανερώσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος. Ἐφανερώσθη δὲ ὕτως. Ἦσαν ὁμῶς Σίμων **2** Πέτρος καὶ Θωμᾶς, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ, ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τρεῖς Ζεβεδαῖς, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. **3** Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω αλιεύειν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοι. Ἐξῆλθον, καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθύς, καὶ ^{ἐν}

4 ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπιάσαν ἑδὲν. ^{ἦσαν} Πρωίως δὲ ἦν
 γενομένης ἔση ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· ἐμῆτοι
 5 ἤδεισαν οἱ μαθηταί, ὅτι Ἰησοῦς ἐστίν. ^{ἦσαν} Λέγει ἐν αὐ-
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς· ^{ἦσαν} Παιδιά, μὴ τι προσφάγιον ἔχετε;
 6 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ. Ὁ δὲ ἔπεν αὐτοῖς·
 Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέτη τῶ πλοῖος τὸ δίκτυον, καὶ
 εὐρήσετε. Ἐβαλον ἔν, καὶ ἐκ ἐτι αὐτὸ ἐλκύσαν
 7 ἔχυσαν ἀπὸ τῶ πλήθους τῶν ἰχθύων. Λέγει ἔν ὁ
 μαθητῆς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ·
 8 Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων ἔν Πέτρος ἀκέσας, ὅτι ὁ Κύ-
 ριός ἐστι, τὸν ἐπειδυτήν διεξώσαιο, (ἦν γὰρ γυ-
 9 μνός,) καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ
 δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοικαίῳ ἤλθον, (ἔ γὰρ
 ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν
 9 διακοσίων,) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς
 ἔν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπεσαν ἀνδρακιὰν κει-
 10 μένην, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγκατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων, ὧν
 11 ἐπιάσατε νῦν. Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἰλκυσε
 τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μετὸν ἰχθύων μεγάλων
 12 ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν καὶ τοσούτων ὄντων, ἐκ
 ἐχρίθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε,
 ἀρρισησάτε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἔξε-
 13 τάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες, ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν.
 14 Ἐρχεται ἔν ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ
 δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίας. Τέτο ἦδη
 τρίτον ἔφανεράθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ,
 ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

SECTIO XLIII.

Christus exitum Petri et Joannis prædicat.

15 Ὅτε ἔν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰη-
 σοῦς· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπάς με πλέον τῶν ἄλλων;
 λέγει

Λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε, σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε.
 Λέγει αὐτῷ· Βόσκει τὰ ἀρνία με. Λέγει αὐτῷ 16
 πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπάς με; Λέ-
 γει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε, σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε. Λέ-
 γει αὐτῷ· Ποίμαινε τὰ πρόβατά με. Λέγει αὐ- 17
 τῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη
 ὁ Πέτρος, ὅτι ἔπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με;
 καὶ ἔπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώ-
 σκεις, ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκει 18
 τὰ πρόβατά με. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· Ὅτε ἦς
 νεώτερος, ἐξώνυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις, ὅτε
 ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σε, 19
 καὶ ἄλλος σε ζώσῃ, καὶ οἴσῃ, ὅτε ἐθέλῃς. Τῷ
 το δὲ ἔπε, σημαίνων ποῖα θανάτω δοξάσει τὸν
 Θεόν. Καὶ τότε εἰπὼν, λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθεῖ μοι.
 20 Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν, ὃν
 ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθεῖντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν
 τῷ δείπνῳ ἐπὶ τὸ γῆθος αὐτῷ, καὶ εἶπε· Κύριε, 21
 τίς ἐσιν ὁ παραδίδες σε; Τέτον ἰδὼν ὁ Πέτρος, 22
 λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε, ἔτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ
 Ἰησοῦς· Ἐάν αὐτὸν θέλω μένειν, ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς 23
 σε; σὺ ἀκολουθεῖ μοι. Ἐξῆλθεν ἔν ὁ λόγος ἔτος εἰς 24
 τὰς ἀδελφές, ὅτι ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος ἐκ ἀποθνήσκει.
 Καὶ ἐκ ἔπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ' 25
 Ἐάν αὐτὸν θέλω μένειν, ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε;
 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητῆς, ὁ μαρτυρῶν περὶ τέτων, καὶ
 γράψας ταῦτα καὶ οἶδαμεν, ὅτι ἀληθὴς ἐστιν ἡ
 μαρτυρία αὐτῷ. Ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ, ἣσα 26
 ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἃ τινὰ ἐάν γραφῇται καθ' ἑν, 27
 οὐ δύναται εἰπεῖν τὸν κόσμον χωρὶς ταῦτα γρα-
 φόμενα βιβλία. Ἀμήν.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

S E C T I O I.

Christus in caelum ascendit.

Cap. I.

- 1 **Τ**ὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων, ὃ Θεόφιλε, ὃν ᾤξατο ὁ Ἰησοῦς
- 2 ποιῆν τε καὶ διδάσκειν, ἀρχὴν τῆς ἡμετέρας (ἐντεταλμένος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος ἁγίου, ἐξελέξατο) ἀδελφῶν. Οἷς καὶ παρέστη ἐαυτὸν ζῶντα, μετὰ τὸ παθεῖν αὐτόν, ἐν πολλοῖς τεκμήρις, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ἐπιταύμενος αὐταῖς, καὶ λέγων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος παρέγγειλεν αὐτοῖς, ἀπὸ Ἱερουσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς, ἣν ἠέσαστε μὲν ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, ὃ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ μὲν ἐν συνελθόντες ἐπὶ αὐτόν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ ἀποκαθίστανεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραὴλ;
- 7 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτάς· Οὐχ ὑμῶν ἐστὶ γνώωναι χρόνους ἢ καιροὺς, ὅς ἐστις ὁ Πατὴρ ἐθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ. Αὐτὰς λήψας δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσθε μοι μαρτυρὲς ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἑσχατῆς τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, βλεπόντων αὐτῶν ἐπήδη καὶ νεφέλῃ ὑπελάβεν αὐτόν· τὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Καὶ ὡς ἔτι

ζωνοῦντος αὐτοῦ

318

ΠΡΑΞΕΙΣ

C.III.

κληθῆναι τὸ χάριον ἐκείνο τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν,

Ἀκελδαμαῖ, τέτρεσι, χάριον αἵματος. Γέγραπται

γὰρ ἐν βιβλῳ ψαλμῶν Γενηθήτω ἡ ἐπαύλις αὐ-

τῷ ἔρημος, καὶ μὴ ἔσῳ ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ. Καὶ

τὴν ἐπιστολὴν αὐτῷ λάβοι ἕτερος. Δεῖ ἔν τῶν

συνελθόντων ἡμῶν ἀνδρῶν ἐν παντὶ χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰς

ἡλθε, καὶ ἐξηλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ἀρ-

ξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτισμοῦ Ἰωάννου ἕως τῆς ἡμέ-

ρας, ἧς ἀνελήφθη ἀφ' ἡμῶν, μάστιγα τῆς ἀνα-

στάσεως αὐτῷ γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τέτων.

Καὶ ἐξῆσαν δύο, Ἰωσήφ τὸν καλούμενον Βαρσα-

βῶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰστος, καὶ Ματθίαν. Καὶ

προσευξάμενοι εἶπον· Σὺ, Κύριε, καρδιογνώστη πάν-

των, ἀναδείξον ἐκ τέτων τῶν δύο ἕνα, ὃν ἐξελέξωμεν

λαβεῖν τὸν κλήρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀπο-

στολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰδδαῖος, πορευθῆναι εἰς τὸν

τοπὸν τὸν ἴδιον. Καὶ ἔδωκαν κλήρος αὐτῶν

καὶ ἔπετεν ὁ κλήρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατέστησαν

ψιφισθῆ μετὰ τῶν ἑνδεκά ἀποστόλων. (Act. 13)

Acta die primo Pentecostali Novi Testamenti!

Spiritus Sanctus in Apostolos effunditur.

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντη-

κστῆς, ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐ-

τό. Καὶ ἐγένετο ἄφῳ ἐκ τῶν ἑσθῶν ὡς περ

φερομένη πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπληρώσεν οἶον τὸν

οἶκον, ὃ ἦσαν κατῆμενοι. Καὶ ὠφθησαν αὐτοῖς

διαμεριζομένοι γλώσσαι ὡς πυρὶς, ἐκαστὸς τε

ἐφ' ἑνὸς ἐκαστὸν αὐτῶν. Καὶ ἐπληρώθησαν ἅπαντες ἡμῶν

Πνεύματος ἀγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις γλώσ-

σαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδε αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι

319

C.IV.

ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

319

δαί. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικῶντες Ἰα-

δαῖ, ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ

τὴν ἑσθῶν. Γενομένης δὲ τῆς Φωτῆς ταύτης, συν-

ἦλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεκλήθη, ὅτι ἦκουσαν εἰς ἕκα-

στος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλόντων αὐτῶν. Ἐξίσαν-

το δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, λέγοντες πρὸς ἀλ-

λῆλῃς· Οὐκ ἰδὲ πάντες ἑτοί εἰσιν οἱ λαλῆντες Ἰα-

λῆαῖοι; Καὶ πᾶς ἡμᾶς ἀκούομεν (ἐκαστος τῇ ἰδίᾳ

διαλέκτῳ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, Παρθεοί, καὶ

Μηδοί, καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικῶντες τὴν Με-

σοποταμίαν, Ἰουδαῖον τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόν-

τον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυ-

λίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ

Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημῶντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοι τε

καὶ προσήλυτοι, Κεῖτες καὶ Ἀραβες) ἀκούομεν

λαλόντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέροις γλώσσαις τὰ με-

λέμεια τε Θεοῦ; Ἐξίσαντο δὲ πάντες καὶ ὁμιλο-

ρεν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· Τί αὖν θεοὶ τῶ-

το εἶπαι; Ἄλλοι δὲ χλευάζοντες ἔλεγον· Ὅτι

γλεῦκας μεμεσώμενοι εἰσὶ. (Act. 14)

2. Oratio Petri. Occasio ejus erant judicia homi-

num diversa. v. 12. 13. Partes sunt tres: 1) Exor-

dium. v. 14. 2) Propositio duplex, negativa: Hi

non sunt ebrii. 15. affirmativa: Hoc fit, ut implea-

tur scriptura. 16. 3) Confirmatio, quia Jesus vi-

meriti est ascensionis suae hoc impetravit. 22. 33.

Hujus igitur ostenditur a) divinitas, ex miracu-

lis. 22. b) ex mortuis resurrectionis. 23-31.

c) ascensio. 33-35.

Σταθεῖς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἑνδεκά, ἐπῆρε τὴν

φωνὴν αὐτῷ, καὶ ἀπεφθέγγετο αὐτοῖς· Ἄνδρες

Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἰερουσαλὴμ ἅπαντες, τὲτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά

15 μὲ. Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, ἔστι με-

16 θύσις (ἐστὶ γὰρ ἡμεῖς τρίτῃ τῆς ἡμέρας) ἀλλὰ τὲτο ἐστὶ τὸ ἐρημικὸν διὰ τὴν προφήτην Ἰωήλ.

17 Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἑκατάταις ἡμέραις, (λέγει ὁ Θεός,) ἐκχεῶ ἀπὸ τῆς Πνεύματος μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ παῖ-

οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνυπνια ἐνυπνιαδοῦνται.

18 Καὶ γε ἐπὶ τὰς θάλας με καὶ ἐπὶ τὰς θάλας με ἐν

19 ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τῆς Πνεύματος μου, καὶ προφητεύουσι. Καὶ δώσω τέττατον ἐν τῷ

20 ἑρανοῦ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κατω, αἷμα καὶ πῦρ, καὶ ἀτμίδια καὶ καινέ· Ὁ ἥλιος μεταστρα-

φησεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν ἢ

ἔλθῃ τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανή.

21 Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομα

22 Κυρίου, σωθήσεται. Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσα-

τε τὰς λόγους τὰς τούτας· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄν-

δρα ἀπὸ τῆς Θεοῦ ἀποδοτεγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμε-

σι καὶ τέρασι καὶ σημείοις, (οἷς ἐποίησε δι' αὐτὸν ὁ Θεός ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ οἴδατε,)

23 τὲτον τῇ αἰρισμένη βελῇ καὶ προῖνασε τὴν Θεοῦ ἐκδοτὴν λαβόντες διὰ χειρῶν ἀνομιαν, προῖνασαν

24 τὰς ἀνέλετες. Ὁν ὁ Θεός ἀνέστησε, λύσας τὰς

25 ὁδοὺς τῆς θανάτου, καθότι ἐκ ἦν δυνατόν, κρα-

26 τῶσαι αὐτὸν ὑπὲρ αὐτὸν. Δαβὶδ γὰρ λέγει ἐν

αὐτῷ· Προσώμην τὸν Κύριον ἐγάπησα με διὰ πάν-

27 τῶν, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. Διὰ

τὲτον εὐφρανθή ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλίασατο ἡ

28 γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κατασκήνωσε

ἐν ἐξουσίᾳ μου. ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

29 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

30 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

31 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

32 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

33 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

ἐπ' ἐλπίδι. Ὅτι ἐκ ἐγκαταλείψει τὴν ψυχὴν 27

με εἰς ἄδαν, ὅδε δώσεις τὸν σκῆνον ἵδεν διαφθο-

28 ράν. Εγγυρισθε μοι ὁδὸς ζωῆς· πληρώσεις με

29 εὐφροσύνης μετὰ τῇ προσώπῃ σου. Ἄνδρες ἀδελ-

φοί, ἔξω εἶπεν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ

τῆς πατριάρχης Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτά-

30 θηκεν, καὶ τὸ μῆμα αὐτῆς ἐστὶν ἐν ἡμῖν ἄχρι τῆς ἡμέ-

ρας ταύτης. Προφήτης ἐν ὑπαρχῶν, καὶ ἔσθως, 30

ὅτι σέσω ὡμοσεν αὐτῷ ὁ Θεός, ἐκ καρτῆς τῆς σφύρας

αὐτῆς (τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσει τὸν Χριστὸν) καθί-

31 σαι ἐπὶ τῇ θρόνῳ αὐτῆς· προὶδὼν ἐλάλησε περὶ

τῆς ἀναστάσεως τῆς Χριστοῦ, ὅτι ἐκατελείφθη ἡ ψυ-

32 χὴ αὐτῆς εἰς ἄδαν, ὅδε ἡ σὰρξ αὐτῆς ὅδε διαφθοράν.

Τὲτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, ὃ πάντες ἡμεῖς 32

33 ἐσμὲν μάρτυρες. Τῇ δεξιᾷ ἐν τῇ Θεῷ ὑψώθεϊς,

34 τὴν τε ἐπαγγελίαν τῆς ἀγίας Πνεύματος λαβὼν

παρὰ τῆς Πατρὸς, ἐξέχευε τὲτον, ὃ νῦν ὑμεῖς βλέ-

35 πτετε καὶ ἀκούετε. Οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τὰς

36 θρανέας· λέγει δὲ αὐτός· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ

37 μου· Κάθε ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τὰς ἐχθρας

38 σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Ἀσφαλῶς ἐν γνω-

39 σκίτῳ πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ Κύριον καὶ Χρί-

40 στὸν αὐτὸν ὁ Θεός ἐποίησε τὲτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς

41 ἐσαυρώσατε. Ἐταθήκεν καὶ κατεστῆκε

3. Multi Judaeorum ad Christum revertuntur.

32 Ἄκουσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, ἐπόντες

πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τὰς λοιπὰς ἀποστόλους· Τί

33 ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς

αὐτάς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος

ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-

34 τιῶν· καὶ λήψετε τὴν δωρεάν τῆς ἀγίας Πνεύματος.

35 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

36 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

37 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

38 ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.

- αὐτῷ ἔλεγεν ἰδίον ἔναμα, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά.
 33 Καὶ μεγάλη δύναμις ἀπεδίδεν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπο-
 στολοι τῆς ἀναστάσεως τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, χάρις τε με-
 34 γάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις
 ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ
 οἰκίων ὑπῆρχον, πωλῆντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν
 35 πιπρασκομένων, καὶ ἐτίθεν παρὰ τὰς πόδας
 τῶν ἀποστόλων· διεδίδото δὲ ἑκάστῳ, καθότι ἂν τις
 36 χρεῖαν εἶχεν. Ἰωσήφ δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας
 ὑπὸ τῶν ἀποστόλων, (ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενος, υἱὸς
 37 παρακλήσεως) λευίτης, Κύπριος τῷ γένει, ὑπάρ-
 χοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χεῖμα,
 καὶ ἔθηκε παρὰ τὰς πόδας τῶν ἀποστόλων.

S E C T I O VI.

Cap. V. Ananias & Sapphira ob fraudem puniuntur.

- 1 Ἀνὴρ δὲ τις, Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ
 2 γυναικὶ αὐτῆς, ἐπώλησε κτήμα, καὶ ἐνοσφί-
 σατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς
 αὐτῆς, καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τὰς πόδας τῶν
 3 ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀνανία,
 διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σε, ψευ-
 σαιδάς σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφισαοῦ
 4 ἀπὸ τῆς τιμῆς τῷ Χωρί; Οὐχὶ μέν, ὅσι ἐμενε-
 καὶ προθέν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί σὺ ἐδού-
 λωσας τὴν καρδίαν σου το πρᾶγμα τούτῳ; καὶ ἐψεύσω ἂν
 5 ὁ Θεός; ἀλλὰ τῷ Θεῷ. Ἀκούων δὲ Ἀνανίας τὰς
 λόγους τούτας, πεσὼν ἐξεψύχε. Καὶ ἐγένετο φόβος
 6 μέγας ἐπὶ πάντας τὰς ἀκούοντας ταῦτα. Ἀνα-
 στάτες δὲ οἱ νεώτεροι συνέσειλαν αὐτον, καὶ
 ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.
 7 Ἐγένετο δὲ ὡς ὥρων τριῶν διαστήμα, καὶ ἡ γυνὴ
 αὐτῆς,

αὐτῇ, μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονός, εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη 8
 δὲ αὐτῇ ὁ Πέτρος· Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτῳ τὸ χωρίον
 ἀπέδοθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, τοσούτῳ. Ὁ δὲ Πέ- 9
 τρος εἶπε πρὸς αὐτήν· τί σὺ συνεφωνήσῃς ὡς
 πειράσαι τὸ πνεῦμα Κυρίου; Ἰδὲ οἱ πόδες τῶν ἀπο-
 10 ψάντων τὸν ἄνδρα σε ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσῃ
 σε. Ἐπεσε δὲ παρὰ χεῖμα παρὰ τὰς πόδας αὐ-
 11 τῆς, καὶ ἐξεψύχεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον
 αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν πρὸς τὸν
 ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην
 τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπὶ πάντας τὰς ἀκούοντας ταῦτα.

S E C T I O VII.

Ecclesia crescit.

Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγένετο σημεῖα 12
 καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· καὶ ἦσαν ὁμο-
 13 θυμαδὸν ἅπαντες ἐν τῇ σκῇ Σολομῶντος. Τῶν δὲ
 λοιπῶν εἶδες ἐτόλμα κομίσασθαι αὐτοῖς, ἀλλ' ἐμε-
 14 γάλυνεν αὐτὰς ὁ λαός. Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο
 πιστεύοντες τῷ Κυρίῳ, πλήθιν ἀνδρῶν τε καὶ γυναι-
 15 κῶν· ὥστε καὶ αἱ πλατεῖαι οὐκ ἔφερον τὰς ἀνδ-
 νεις, καὶ τίθεναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κρεβάτων, καὶ
 16 ἐρχομένῳ Πέτρῳ, καὶ ἡ σκία ἐπισκίασθαι αὐτὰν.
 Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν περὶ πόλεων
 εἰς Ἱερουσαλὴμ, φέροντες ἀδελφεὶς καὶ ἐχλεμένους
 ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες ἐθεραπεύοντο
 ἅπαντες.

S E C T I O VIII.

Apostoli capiuntur & Synedrio sistuntur: ubi
 i. Eorum custodia, & liberatio.

Αἰνῶσις δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ πάντες οἱ σὺν αὐ- 17
 τῷ, ἡ ἔσχατος ἀρεσις τῶν σαυδδακαίων, ἐπλήθη-
 σαν

σαν ζήλῃ, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ
 τὰς ἀποστόλους, καὶ ἔδειτο αὐτὰς ἐν τηρήσει **δημο-**
σίας. Ἀγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε τὰς
 θύρας τῆς φυλακῆς, ἔξαγαγὼν τε αὐτὰς εἶπε
 20 Περρεύετε, καὶ παρθέστε λαλοῦτε ἐν τῷ ἱερῷ, τῷ
 21 λαῷ, πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. Ἀκού-
 σαντες δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ἔρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ
 ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ οἱ
 σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν
 τὴν ^{ἐκκλησίαν} ~~ἐκκλησίαν~~ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς
 22 τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς. Οἱ δὲ ὑπηρεταί
 παραγενόμενοι εἰς τὸν αὐτὸς ἐν τῇ φυλακῇ, ἀνα-
 23 στήσαντες δὲ ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι τὸ
 μὲν δεσμωτήριον εὗρομεν κεκλεισμένον ἐν πάτησιν ἀφα-
 24 λείας, καὶ τὰς φύλακας ἔξω ἐστῶτας πρὸ τῶν θυ-
 ρῶν· ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω ἔδενα εὗρομεν. Ὡς δὲ
 ἤκουσαν τὰς λόγους τὰς τούτους, οἱ τε ἱερεῖς, καὶ ὁ ^{ἐρατὴς} ~~ἐρατὴς~~
 τῆγος τῷ ἱερῷ, καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, οὐκ ᾔσταντο περὶ αὐ-
 25 τῶν, τί αὐτὸν γένοιτο τούτο. Παραγενόμενος δὲ τις
 ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, λέγων· Ὅτι ἰδὲ οἱ ἄνδρες, ἔς
 ἔθεδε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἐστῶτες καὶ
 26 διδάσκοντες τὸν λαόν. Τότε ἀπελθὼν ὁ ἐρατή-
 γος σὺν τοῖς ὑπηρεταῖς, ἤγαγεν αὐτούς **ἐμετὰ**
βίας· ἐφοβήντο γάρ τὸν λαόν, ἵνα μὴ λιθαρώσιν.

2. Causa coram Synedrio dicta.

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτούς ἔστησαν ἐν τῷ συνέδριῳ.
 28 Καὶ ἐπὶ ῥᾶτιση αὐτούς ὁ ἀρχιερεὺς, λέγων· Οὐ
 παραγγελίας παραγγείλαμεν ὑμῖν, μὴ διδάσκειν
 ἐπὶ τῷ ὄν· ματι τῶν· καὶ ἰδὲ, πεπληρώκατε τὴν
 Ἰερουσαλὴμ τῆς διδασχῆς ὑμῶν, καὶ βέλεθε ἐπα-
 γαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τῶ ἀνθρώπου τούτου.

Ἀπο-

Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, ἔπον· 29
 Πᾶσαι αἱ ἐνθεῖαι Θεῷ μάλλον, ἢ ἀνθρώποις. Ὁ Θεός 30
 τῶν πατέρων ἡμῶν ἠγάρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχει-
 ρίσατε, κρεμάσαντες ἐπὶ ζύλου. Τέτον ὁ Θεός 31
 ἀρχὴν καὶ σωτῆρα ὑψώσε τῇ δεξιᾷ αὐτῆς, δένα
 μετανοοῦσαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἀφεσὶν ἁμαρτιῶν.
 Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτῷ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τῶν 32
 τῶν, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ἡμεῖς
 τοῖς πειθαρχῆσιν αὐτῶν. Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπί- 33
 οντο, καὶ ἐβέβλευοντο ἀνελεῖν αὐτούς.

3. Consilium Gamalielis.

Ἀναστὰς δὲ τις ἐν τῷ συνέδριῳ Φαρισαῖος, ὄνο- 34
 ματι **Γαμαλιήλ**, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ
 λαῷ, ἐκέλευσεν ἐξω βραχὺ τί τας ἀποστόλους ποι-
 ῆσαι. Ἐπὶ τε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες Ἰσραηλίται, 35
 προσέχετε ἑαυτοῖς ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, τί
 μέλλετε πράσσειν. Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν 36
 ἀνέστη Θεοδῶς, λέγων· εἶναι τίνα ἑαυτὸν, ὃ προσε-
 κολήθη αἰριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τετρακοσίων· ὃς ἀνη-
 ῤῆθη, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιδοντο αὐτῷ, διελύθη-
 σαν, καὶ ἐγένοντο εἰς ἔδην. Μετὰ τούτων ἀνέστη 37
 Ἰσίδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογο-
 φῆς, καὶ ἀπέστη λαόν· ἵκανον ὀπίσω αὐτῷ· καὶ
 κείνος ἀπώλετο, καὶ πάντες ὅσοι ἐπέιδοντο αὐτῷ,
 διεσκορπίσθησαν. Καὶ τῶν νῦν λέγω ὑμῖν, ἀποστή- 38
 τε ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων, καὶ ἐκτάτε αὐτούς·
 ὅτι εἴαν ἡ ἐξ ἀνθρώπων ἢ βελὴ αὐτῇ, ἢ τὸ ἔργον
 αὐτῶν καταλυθῇ· εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστίν, ἐ δύνα- 39
 με καταλῦσαι αὐτό, μήποτε καὶ θεομάχοι εὗρε-
 θῇτε. Ἐπείδθησαν δὲ αὐτῷ.

4. Inli-

4. Inhibitio Synedrui, quam Apostoli non observant.

- 40 Καὶ προσκαλεσάμενοι τὸς ἀποστόλους, δείσαντες
παρηγγειλάν μὴ λαλεῖν ἐπὶ τῷ ἐνόματι τοῦ Ἰησοῦ,
41 καὶ ἀπέλιπον αὐτούς. Οἱ μὲν ἄν ἐπορεύοντο χαί-
ροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνο-
ματός αὐτοῦ κατήγειον θησαν αὐτὴν αἰμαίναν· πᾶσαν
42 τὴν ἡμέραν, ἐν τῷ ἱερῷ καὶ κατ' οἶκον, ἐκ ἐπαύοντο
διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

SECTIO IX.

Septem Diaconi eliguntur.

Cap. VI.

- 1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθύνοντων τῶν
μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμός τῶν Ἑβραίων
πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεδωκέντο ἐν τῇ δια-
κονίᾳ τῇ καθημένῃ αἱ χήραι αὐτῶν. Προσκα-
λεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν,
εἶπον· Οὐκ ἀρεστὸν ἐστὶν ἡμῶς, καταλείψαντας
3 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. Ἐπισκέ-
ψασθε ἕν, ἀδελφοί, ἀνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρημέ-
νους ἐπτά, πλήρεις Πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, ἃς
4 καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ
τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρ-
5 τερούμεν. Καὶ ᾤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς
τοῦ πλῆθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα
πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον,
καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάν, καὶ Τιμόνα, καὶ
Παρμενῶν, καὶ Νικόλαον, προσηλύτον Ἀντιοχείας·
6 οὗς ἐστήσαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευ-
7 ζάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λό-
γος τοῦ Θεοῦ ἠνθύνετο, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν
μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολὺς τε ὄχλος
τῶν ἱερέων ὑπήκουον τῇ πίστει.

SECTIO X.

Gesta Stephani.

- Στέφανος δὲ, πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως, 8
ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐκ τοῦ λαοῦ.
Ἀνέστησαν δὲ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς 9
τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ Κυρηναίων, καὶ Ἀ-
λεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, σὺ-
ζητῶντες τῷ Στέφανῳ. Καὶ ἐκ ἰσχύος ἀντιστήσαν 10
τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι, ὧς ἐλάλει. Τότε ὤψα-
11 βαλον ἄνδρας, λέγοντας· Ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτὸν
λαλῶντος ῥήματα βλάσφημα εἰς Μωϋσὴν καὶ τὸν
Θεόν. Συνέκρινον τε τὸν λαόν, καὶ τοὺς πρεσβύ- 12
τερες, καὶ τοὺς γραμματεῖς, καὶ ἐπιστάτες συνε-
πασάν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον. Ἐση- 13
σάν τε μαρτυρίας ψευδεῖς, λέγοντας· Ὁ ἄνθρω-
πος ὅτος ἐ παύεται ῥήματα βλάσφημα λαλῶν
κατὰ τὸ τόπον τοῦ ἁγίου τέτου καὶ τοῦ νόμου. Ἀκη- 14
κόαμεν γὰρ αὐτὸν λέγοντος· Ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζω-
ραῖος ὅτος καταλύσει τὸν τόπον τῆτον, καὶ ἀποδο-
15 τῆται τὴν ἁγίαν, ἃν παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς. Καὶ ἀτενίσαν-
τες εἰς αὐτὸν ἅπαντες οἱ καθηζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ,
εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς πρόσωπον ἀγγέλου.
Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς· Εἰ ἄρα ταῦτα ὅτως ἔχεις; C. VII. 1
Ὁ δὲ εἶπεν·

Oratio Stephani habet partes tres: 1) exponit be-
nificia Dei Israelitis exhibita; 2) ingratum Ju-
daeorum animum: quæ historice pertrahuntur, ad-
eoque non separatim tanguntur. Simul quoque,
quia c. VI. 13. blasphemiae contra templum reus age-
batur, ostendit, cultum verum Deo semper pla-
cuisse, etiam templo nondum exstructo. Appli-
catio abrupta est propter tumultum populi.

Andres

Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς
 τῆς δόξης ὡς ὅτι τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραάμ, ὅτι ἐν
 τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν
 Χαλδαίᾳ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν· Ἐξέλθε ἐκ τῆς
 γῆς σὺ, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς
 γῆν, ἣν ἂν σοι δείξω. Τότε ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλ-
 δαίων, κατοίκησεν ἐν Χαλδαίᾳ· καὶ κείθεν, μετὰ τὸ
 ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκησεν αὐτὸν εἰς
 τὴν γῆν ταύτην, εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε. Καὶ
 ἐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, ὅδε βῆμα
 ποδῶν, καὶ ἐπηγγέλματο αὐτῷ θναί, εἰς κατάρ-
 σιν αὐτοῦ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, ἐκ οὗ
 ὄντος αὐτῷ τέκνη. Ἐλάλησε δὲ ἕως ὁ Θεός·
 ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πλείονον ἐν γῇ αἰῶνα·
 τρία, καὶ θαλάσσιον αὐτοῦ καὶ κακώσεται ἐπὶ τῇ
 τραπέζῃ. Καὶ τὸ ἔθνος, ὃ ἐὰν θαλευσῶσι, κη-
 ρύω ἐγώ, εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύ-
 σονται, καὶ λατρεύσασί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.
 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ ἕως
 ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέ-
 ρᾳ τῇ ὀγδόῃ καὶ ὁ Ἰσαάκ τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰα-
 κώβ τὰς δώδεκα πατριάρχας. Καὶ οἱ πατριάρ-
 χαι, ζήλῶσάντες τὸν Ἰωσήφ, ἀπέδωκεν εἰς Αἴγυ-
 πτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἐξέλειτο
 αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν
 αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως
 Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον ἐπὶ Αἴ-
 γυπτον καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἦλθε δὲ λιμὸς
 ἐφ' ὅλην τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναναί, καὶ θλί-
 ψις μεγάλη· καὶ ἔχ' εὐρισκὸν χορτάσματα οἱ
 πατέρες ἡμῶν. Ἀκούσας δὲ Ἰακώβ ὅντα σῖτα ἐν
 Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τὰς πατέρας ἡμῶν πρῶτον.

Καὶ

Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνεγνώρισεν Ἰωσήφ τοῖς ἀδελ-
 φοῖς αὐτοῦ, καὶ φανερόν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ γέ-
 νος τῷ Ἰωσήφ. Αποστείλας δὲ Ἰωσήφ μετέκαλέ-
 σατο τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν
 συγγένειαν αὐτοῦ, ἐν ψυχαῖς ἐβόδμηκοντα πέντε.
 Κατέβη δὲ Ἰακώβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἔτελε τέσσε-
 ρα καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. Καὶ μετέτεθον εἰς
 Συχέμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι, ὃ ἀνίστατο
 Ἀβραάμ τῆς ἀργυρεῖς παρὰ τῶν υἱῶν Ἐμὼρ τῷ
 Συχέμ. Καθὼς δὲ ἤγγικεν ὁ χρόνος τῆς ἐπαγγε-
 λίας, ἧς ὁμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἠΐσησεν ὁ
 λαὸς καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ· ἀχρις ὅτι αἰε-
 ση βασιλεὺς ἕτερος, ὃς ἐκ ἤδει τὸν Ἰωσήφ. Οὗ-
 τος κατασφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκακώσατε τὰς
 πατέρας ἡμῶν, τὰς ποιεῖν ἐκδεχέσθαι τὰ βρεφῶν αὐ-
 τῶν, εἰς τὸ μὴ ζῶσθαι αὐτοῖς. Ἐν ᾧ καιρῷ ἐγενή-
 θη Μωσῆς, καὶ ἦν ἀσείδιος τῷ Θεῷ· ὃς ἀνετράφη
 μήνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τῷ πατρὸς αὐτοῦ. Ἐκτε-
 θέντα δὲ αὐτὸν ἀνέλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φα-
 ραὼ, καὶ ἀνέθρεψατο αὐτὸν, ἑαυτῇ εἰς υἱόν. Καὶ
 ἐπαίδευθη Μωσῆς πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ
 δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις. Ὡς δὲ ἐπληρέ-
 το αὐτῷ τεσσαρακονταετὴς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν
 καρδίαν αὐτοῦ ἐπισκέψασθαι τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ
 τὰς υἱὰς Ἰσραὴλ. Καὶ ἶδαν τινα ἀδικοῦμενον, ἡμυ-
 νατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδικήσιν τῷ καταπρονεμένῳ,
 πατάσας τὸν Αἰγύπτιον. Ἐνομίσε δὲ συνιέναι
 τὰς ἀδελφὰς αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δι-
 δασιν αὐτοῖς σιτηρίαν οἱ δὲ ἐ συνῆκαν. Τῇ δὲ
 ἐπισητῇ ἡμέρᾳ ὡς ὅτι αὐτοῖς μαχομένοις, καὶ συνή-
 λασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπὼν· Ἄνδρες, ἀδελφοί
 ἐξε ὑμεῖς· ἵνα τί ἐδικαίετε ἀλλήλους; Ὁ δὲ ἀδελφὸς
 τὸν

444 B. 52 ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷⁶ ⁴⁷⁷ ⁴⁷⁸ ⁴⁷⁹ ⁴⁸⁰ ⁴⁸¹ ⁴⁸² ⁴⁸³ ⁴⁸⁴ ⁴⁸⁵ ⁴⁸⁶ ⁴⁸⁷ ⁴⁸⁸ ⁴⁸⁹ ⁴⁹⁰ ⁴⁹¹ ⁴⁹² ⁴⁹³ ⁴⁹⁴ ⁴⁹⁵ ⁴⁹⁶ ⁴⁹⁷ ⁴⁹⁸ ⁴⁹⁹ ⁵⁰⁰ ⁵⁰¹ ⁵⁰² ⁵⁰³ ⁵⁰⁴ ⁵⁰⁵ ⁵⁰⁶ ⁵⁰⁷ ⁵⁰⁸ ⁵⁰⁹ ⁵¹⁰ ⁵¹¹ ⁵¹² ⁵¹³ ⁵¹⁴ ⁵¹⁵ ⁵¹⁶ ⁵¹⁷ ⁵¹⁸ ⁵¹⁹ ⁵²⁰ ⁵²¹ ⁵²² ⁵²³ ⁵²⁴ ⁵²⁵ ⁵²⁶ ⁵²⁷ ⁵²⁸ ⁵²⁹ ⁵³⁰ ⁵³¹ ⁵³² ⁵³³ ⁵³⁴ ⁵³⁵ ⁵³⁶ ⁵³⁷ ⁵³⁸ ⁵³⁹ ⁵⁴⁰ ⁵⁴¹ ⁵⁴² ⁵⁴³ ⁵⁴⁴ ⁵⁴⁵ ⁵⁴⁶ ⁵⁴⁷ ⁵⁴⁸ ⁵⁴⁹ ⁵⁵⁰ ⁵⁵¹ ⁵⁵² ⁵⁵³ ⁵⁵⁴ ⁵⁵⁵ ⁵⁵⁶ ⁵⁵⁷ ⁵⁵⁸ ⁵⁵⁹ ⁵⁶⁰ ⁵⁶¹ ⁵⁶² ⁵⁶³ ⁵⁶⁴ ⁵⁶⁵ ⁵⁶⁶ ⁵⁶⁷ ⁵⁶⁸ ⁵⁶⁹ ⁵⁷⁰ ⁵⁷¹ ⁵⁷² ⁵⁷³ ⁵⁷⁴ ⁵⁷⁵ ⁵⁷⁶ ⁵⁷⁷ ⁵⁷⁸ ⁵⁷⁹ ⁵⁸⁰ ⁵⁸¹ ⁵⁸² ⁵⁸³ ⁵⁸⁴ ⁵⁸⁵ ⁵⁸⁶ ⁵⁸⁷ ⁵⁸⁸ ⁵⁸⁹ ⁵⁹⁰ ⁵⁹¹ ⁵⁹² ⁵⁹³ ⁵⁹⁴ ⁵⁹⁵ ⁵⁹⁶ ⁵⁹⁷ ⁵⁹⁸ ⁵⁹⁹ ⁶⁰⁰ ⁶⁰¹ ⁶⁰² ⁶⁰³ ⁶⁰⁴ ⁶⁰⁵ ⁶⁰⁶ ⁶⁰⁷ ⁶⁰⁸ ⁶⁰⁹ ⁶¹⁰ ⁶¹¹ ⁶¹² ⁶¹³ ⁶¹⁴ ⁶¹⁵ ⁶¹⁶ ⁶¹⁷ ⁶¹⁸ ⁶¹⁹ ⁶²⁰ ⁶²¹ ⁶²² ⁶²³ ⁶²⁴ ⁶²⁵ ⁶²⁶ ⁶²⁷ ⁶²⁸ ⁶²⁹ ⁶³⁰ ⁶³¹ ⁶³² ⁶³³ ⁶³⁴ ⁶³⁵ ⁶³⁶ ⁶³⁷ ⁶³⁸ ⁶³⁹ ⁶⁴⁰ ⁶⁴¹ ⁶⁴² ⁶⁴³ ⁶⁴⁴ ⁶⁴⁵ ⁶⁴⁶ ⁶⁴⁷ ⁶⁴⁸ ⁶⁴⁹ ⁶⁵⁰ ⁶⁵¹ ⁶⁵² ⁶⁵³ ⁶⁵⁴ ⁶⁵⁵ ⁶⁵⁶ ⁶⁵⁷ ⁶⁵⁸ ⁶⁵⁹ ⁶⁶⁰ ⁶⁶¹ ⁶⁶² ⁶⁶³ ⁶⁶⁴ ⁶⁶⁵ ⁶⁶⁶ ⁶⁶⁷ ⁶⁶⁸ ⁶⁶⁹ ⁶⁷⁰ ⁶⁷¹ ⁶⁷² ⁶⁷³ ⁶⁷⁴ ⁶⁷⁵ ⁶⁷⁶ ⁶⁷⁷ ⁶⁷⁸ ⁶⁷⁹ ⁶⁸⁰ ⁶⁸¹ ⁶⁸² ⁶⁸³ ⁶⁸⁴ ⁶⁸⁵ ⁶⁸⁶ ⁶⁸⁷ ⁶⁸⁸ ⁶⁸⁹ ⁶⁹⁰ ⁶⁹¹ ⁶⁹² ⁶⁹³ ⁶⁹⁴ ⁶⁹⁵ ⁶⁹⁶ ⁶⁹⁷ ⁶⁹⁸ ⁶⁹⁹ ⁷⁰⁰ ⁷⁰¹ ⁷⁰² ⁷⁰³ ⁷⁰⁴ ⁷⁰⁵ ⁷⁰⁶ ⁷⁰⁷ ⁷⁰⁸ ⁷⁰⁹ ⁷¹⁰ ⁷¹¹ ⁷¹² ⁷¹³ ⁷¹⁴ ⁷¹⁵ ⁷¹⁶ ⁷¹⁷ ⁷¹⁸ ⁷¹⁹ ⁷²⁰ ⁷²¹ ⁷²² ⁷²³ ⁷²⁴ ⁷²⁵ ⁷²⁶ ⁷²⁷ ⁷²⁸ ⁷²⁹ ⁷³⁰ ⁷³¹ ⁷³² ⁷³³ ⁷³⁴ ⁷³⁵ ⁷³⁶ ⁷³⁷ ⁷³⁸ ⁷³⁹ ⁷⁴⁰ ⁷⁴¹ ⁷⁴² ⁷⁴³ ⁷⁴⁴ ⁷⁴⁵ ⁷⁴⁶ ⁷⁴⁷ ⁷⁴⁸ ⁷⁴⁹ ⁷⁵⁰ ⁷⁵¹ ⁷⁵² ⁷⁵³ ⁷⁵⁴ ⁷⁵⁵ ⁷⁵⁶ ⁷⁵⁷ ⁷⁵⁸ ⁷⁵⁹ ⁷⁶⁰ ⁷⁶¹ ⁷⁶² ⁷⁶³ ⁷⁶⁴ ⁷⁶⁵ ⁷⁶⁶ ⁷⁶⁷ ⁷⁶⁸ ⁷⁶⁹ ⁷⁷⁰ ⁷⁷¹ ⁷⁷² ⁷⁷³ ⁷⁷⁴ ⁷⁷⁵ ⁷⁷⁶ ⁷⁷⁷ ⁷⁷⁸ ⁷⁷⁹ ⁷⁸⁰ ⁷⁸¹ ⁷⁸² ⁷⁸³ ⁷⁸⁴ ⁷⁸⁵ ⁷⁸⁶ ⁷⁸⁷ ⁷⁸⁸ ⁷⁸⁹ ⁷⁹⁰ ⁷⁹¹ ⁷⁹² ⁷⁹³ ⁷⁹⁴ ⁷⁹⁵ ⁷⁹⁶ ⁷⁹⁷ ⁷⁹⁸ ⁷⁹⁹ ⁸⁰⁰ ⁸⁰¹ ⁸⁰² ⁸⁰³ ⁸⁰⁴ ⁸⁰⁵ ⁸⁰⁶ ⁸⁰⁷ ⁸⁰⁸ ⁸⁰⁹ ⁸¹⁰ ⁸¹¹ ⁸¹² ⁸¹³ ⁸¹⁴ ⁸¹⁵ ⁸¹⁶ ⁸¹⁷ ⁸¹⁸ ⁸¹⁹ ⁸²⁰ ⁸²¹ ⁸²² ⁸²³ ⁸²⁴ ⁸²⁵ ⁸²⁶ ⁸²⁷ ⁸²⁸ ⁸²⁹ ⁸³⁰ ⁸³¹ ⁸³² ⁸³³ ⁸³⁴ ⁸³⁵ ⁸³⁶ ⁸³⁷ ⁸³⁸ ⁸³⁹ ⁸⁴⁰ ⁸⁴¹ ⁸⁴² ⁸⁴³ ⁸⁴⁴ ⁸⁴⁵ ⁸⁴⁶ ⁸⁴⁷ ⁸⁴⁸ ⁸⁴⁹ ⁸⁵⁰ ⁸⁵¹ ⁸⁵² ⁸⁵³ ⁸⁵⁴ ⁸⁵⁵ ⁸⁵⁶ ⁸⁵⁷ ⁸⁵⁸ ⁸⁵⁹ ⁸⁶⁰ ⁸⁶¹ ⁸⁶² ⁸⁶³ ⁸⁶⁴ ⁸⁶⁵ ⁸⁶⁶ ⁸⁶⁷ ⁸⁶⁸ ⁸⁶⁹ ⁸⁷⁰ ⁸⁷¹ ⁸⁷² ⁸⁷³ ⁸⁷⁴ ⁸⁷⁵ ⁸⁷⁶ ⁸⁷⁷ ⁸⁷⁸ ⁸⁷⁹ ⁸⁸⁰ ⁸⁸¹ ⁸⁸² ⁸⁸³ ⁸⁸⁴ ⁸⁸⁵ ⁸⁸⁶ ⁸⁸⁷ ⁸⁸⁸ ⁸⁸⁹ ⁸⁹⁰ ⁸⁹¹ ⁸⁹² ⁸⁹³ ⁸⁹⁴ ⁸⁹⁵ ⁸⁹⁶ ⁸⁹⁷ ⁸⁹⁸ ⁸⁹⁹ ⁹⁰⁰ ⁹⁰¹ ⁹⁰² ⁹⁰³ ⁹⁰⁴ ⁹⁰⁵ ⁹⁰⁶ ⁹⁰⁷ ⁹⁰⁸ ⁹⁰⁹ ⁹¹⁰ ⁹¹¹ ⁹¹² ⁹¹³ ⁹¹⁴ ⁹¹⁵ ⁹¹⁶ ⁹¹⁷ ⁹¹⁸ ⁹¹⁹ ⁹²⁰ ⁹²¹ ⁹²² ⁹²³ ⁹²⁴ ⁹²⁵ ⁹²⁶ ⁹²⁷ ⁹²⁸ ⁹²⁹ ⁹³⁰ ⁹³¹ ⁹³² ⁹³³ ⁹³⁴ ⁹³⁵ ⁹³⁶ ⁹³⁷ ⁹³⁸ ⁹³⁹ ⁹⁴⁰ ⁹⁴¹ ⁹⁴² ⁹⁴³ ⁹⁴⁴ ⁹⁴⁵ ⁹⁴⁶ ⁹⁴⁷ ⁹⁴⁸ ⁹⁴⁹ ⁹⁵⁰ ⁹⁵¹ ⁹⁵² ⁹⁵³ ⁹⁵⁴ ⁹⁵⁵ ⁹⁵⁶ ⁹⁵⁷ ⁹⁵⁸ ⁹⁵⁹ ⁹⁶⁰ ⁹⁶¹ ⁹⁶² ⁹⁶³ ⁹⁶⁴ ⁹⁶⁵ ⁹⁶⁶ ⁹⁶⁷ ⁹⁶⁸ ⁹⁶⁹ ⁹⁷⁰ ⁹⁷¹ ⁹⁷² ⁹⁷³ ⁹⁷⁴ ⁹⁷⁵ ⁹⁷⁶ ⁹⁷⁷ ⁹⁷⁸ ⁹⁷⁹ ⁹⁸⁰ ⁹⁸¹ ⁹⁸² ⁹⁸³ ⁹⁸⁴ ⁹⁸⁵ ⁹⁸⁶ ⁹⁸⁷ ⁹⁸⁸ ⁹⁸⁹ ⁹⁹⁰ ⁹⁹¹ ⁹⁹² ⁹⁹³ ⁹⁹⁴ ⁹⁹⁵ ⁹⁹⁶ ⁹⁹⁷ ⁹⁹⁸ ⁹⁹⁹ ¹⁰⁰⁰

53 γεγένηθε. Οἷνες ἐλάβετε τὸν νόμον ἐκ διατα-
γας ἀγγελῶν, καὶ ἐκ ἐφυλάξατε.

54 Ἀκούοντες δὲ τὰ ταῦτα διεπείοντο ταῖς καρδίαις

55 αὐτῶν, καὶ ἐβουχον τὰς ὁδούς ἐπ' αὐτὸν. Ὑπάρ-
χων δὲ πλήρης Πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν

56 οὐρανόν, εἶδε δέξαν ὁ Θεός, καὶ Ἰησοῦν ἐστῶτα ἐκ δε-

57 ξιών τῷ Θεῷ, καὶ εἶπεν· Ἰδὲ, θεωρῶ τὰς θρα-
νὲς ἀνεαγμένους, καὶ τὸν υἱὸν τῷ ἀνδράπε ἐκ δε-

58 ξιών ἐστῶτα τῷ Θεῷ. Κράζαντες δὲ Φωνῇ μεγά-
λῃ, συνέχον τὰ ὄτα αὐτῶν, καὶ ὁρμήσαν ὁμοθυ-

59 μαδὸν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἐκβαλόντες ἔξω τῆς πό-
λεως, ἐλιθοβόλην, καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ

60 ἱμάτια αὐτῶν παρὰ τὰς πόδας νεανίᾳ καλεμένης

61 Σαῦλα. Καὶ ἐλιθοβόλην τὸν Στέφανον, ἐπικα-
λέμενον καὶ λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ, δέξαί το

62 πνεῦμά μου. Θεὸς δὲ τὰ γόνατα ἐκράζε Φω-
νῇ μεγάλῃ· Κύριε, μὴ ψηφῇς αὐτοῖς τὴν

63 ἀμαρτίαν ταύτην. Καὶ τῷτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.

C.VIII. Σαῦλος δὲ ἦν συνέυδοκῶν τῇ ἀναίρεσει αὐτοῦ.

SECTIO XI.

Persecutio Ecclesiæ.

Ε'γένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διαγμός μέγας
ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱερουσολυμοῖς, πάν-
τες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας

2 καὶ Σαμαρείας, πλην τῶν ἀποστόλων. Συνεκό-
μισαν δὲ τὸν Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ ἐποίη-

3 σάντο κοπῆτον μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος δὲ ἐδυ-

μαί-

καὶ ἐκκλησίαν, κατὰ τὰς οἰκὰς εἰσπορευό-
μενος, σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖκας, παρείδε
εἰς φυλακὴν. Οἱ μὲν ἔν διασπαρέντες διήλθον, 4
εὐαγγελιζόμενοι τὸν λόγον.

SECTIO XII.

Gesta Philippi.

1. Samaria, ubi etiam de Simone Mago.

Φίλιππος δὲ, κατελθὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρεί-
ας, ἐκήρυσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. Προσείχον 5
τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τῷ Φιλίππῳ ὁμο-

6 θυμαδόν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτὸς καὶ βλέπειν τὰ ση-

7 μεῖα, ἃ ἐποίει. Πολλῶν γάρ τῶν ἐχόντων πνεύ-

8 ματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλη Φωνῇ ἐξή-

9 χετο· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθερά-

10 πεύθησαν. Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πό-

11 λεϊ ἐκείνῃ.

Ἀνὴρ δὲ τις, ἐνόματι Σίμων, προὔπηρχεν ἐν τῇ 9
πόλει, μαγεύων καὶ ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμα-

10 ρείας, λέγων εἶναι τινὰ ἑαυτὸν μέγαν. Οἱ 10
προσείχον πάντες, ἀπὸ μικρῆ ἕως μεγάλης, λέ-

11 γοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τῷ Θεῷ καὶ μεγάλῃ.

12 Προσείχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἰκανῶ χρόνῳ ταῖς μα-

13 γείαις ἐξεσκέναί αὐτὸς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν τῷ

14 Φιλίππῳ εὐαγγελιζόμενῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας

15 τῷ Θεῷ, καὶ τῷ ὀνόματος τῷ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἐβαπτί-

16 ζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. Ὁ δὲ Σίμων καὶ 13

17 αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκείμετος

18 τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις με-

19 γάλας γινόμενας, ἐξίστατο.

Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱερουσολυμοῖς ἀπόστολοι, ὅτι 14

- 15 λαν πρὸς αὐτὰς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην. Οἷτι-
 16 νες καταβάντες προσήγγαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως
 17 λάβωσι Πνεῦμα ἅγιον. (Οὕτω γὰρ ἦν ἐπ' ἑδενί
 αὐτῶν ἐπιπεπτακός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρ-
 18 χον εἰς τὸ ὄνομα τῆ Κυρίε Ἰησοῦ. Τίτε ἐπετί-
 θεν ταῖς χεῖρας ἐπ' αὐτὰς, καὶ ἐλάβανον Πνεῦ-
 19 μα ἅγιον. Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων, ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως
 τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα τὸ
 20 ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χεῖράτα, λέγων·
 Δότε καὶ μοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ὡς ἂν ἐπιθῶ
 21 ταῖς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα ἅγιον. Πέτρος δὲ
 εἶπε πρὸς αὐτόν· Τὸ ἀργυρίον σὲ συν σοὶ εἴη εἰς
 ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεάν τῆ Θεῆ ἐνόμισας, διὰ
 22 χρημάτων κτᾶσθαι. Οὐκ ἐστὶ σοὶ μερίς ἕδε κληρονομία
 ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σε ἐκ ἐξιν εὐδίσθη.
 23 ἐνώπιον τῆ Θεῆ. Μετανόησον ἔν ἀπὸ τῆς κακίας
 σε ταύτης, καὶ δειζήτι τῆ Θεῆ, εἰ ἀρα ἀφεθήσε-
 24 ται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σε. Εἰς γὰρ χο-
 λὴν πικρίας καὶ σινδουρίον ἀδικίας ἔρῳ σε ὄντα.
 25 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε· Δειζήτε ὑμᾶς ὑπὲρ
 ἐμὲ πρὸς τὸν Κύριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ,
 26 ὡς εἰρήκατε. Οἱ μὲν ἔν διαμαρτυρούμενοι καὶ λα-
 λήσαντες τὸν λόγον τῆ Κυρίε, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱε-
 ρουσαλὴμ, πολλὰς τε κάμας τῶν Σαμαρειτῶν
 εὐηγγελίσαντο.

2. In via publica, in convertendo Eunuchum Aethiopo.

- 26 Ἀγγελος δὲ Κυρίε ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέ-
 γων· Ἀνάστηθι, καὶ πορεύεσθαι κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ
 τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς
 27 Γάζαν· αὐτῇ ἐξίνεσθαι. Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη.
 Καί

- Καὶ ἰδὲ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐεῆχος, δυνάστης Κανδακίης,
 τῆς βασιλείας Αἰθίοπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς
 γᾶς αὐτῆς· ὃς ἐληλύθει προσκυνῶν εἰς Ἱερε-
 28 σαλὴμ, ἣν τε ὑποστρέφων, καὶ καθήμενος ἐπὶ
 τῆ ἀρματος αὐτῆς, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην
 Ἠσαΐαν. Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· Πρόσ-
 29 ἔλθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἀρματι τούτῳ. Προσδρα-
 30 μὴν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκεσεν αὐτῇ ἀναγινώσκοντας
 τὸν προφήτην Ἠσαΐαν, καὶ εἶπεν· Ἀρά γε γινώ-
 31 σκεις, ὦ ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς γὰρ ἂν
 δυναίμην· ἔαν μή τις ὁδηγήσῃ με; Παρεκάλεσέ τε
 τὸν Φίλιππον, ἀναβαίνοντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. Ἡ
 32 δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς, ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη·
 Ὡς πρέσβητον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἄμνος
 33 ἐναντίον τῆ κείροντος αὐτὸν ἀφᾶνος, ὅτως ἐκ ἀνο-
 γει τὸ σῶμα αὐτῆς. Ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς ἡ
 34 κρίσις αὐτῆς ἤρθη· τὴν δὲ γενεάν αὐτῆς τίς δηγή-
 σεται; ὅτι αἵρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτῆς. Ἀ-
 35 ποκριθεὶς δὲ ὁ εὐεῆχος τῷ Φιλίππῳ εἶπε· Δέομαι
 σε, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τούτο; περὶ ἐαυ-
 36 τῆς, ἢ περὶ ἐτέρου τινός; Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος
 τὸ σῶμα αὐτῆς, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς
 ταύτης, εὐηγγέλισατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ
 37 ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπὶ τι ὕδωρ. Καί
 Φησιν ὁ εὐεῆχος· Ἰδὲ ὕδωρ· τί καλύπτει με βαπτί-
 38 δῆναί; Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης
 τῆς καρδίας, ἔξεσθι. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω
 39 τὸν Υἱὸν τῆ Θεῆ εἶναι τὸν Ἰησοῦ Χριστόν. Καὶ ἐκέ-
 λησε σῆναι τὸ ἄρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι
 εἰς τὸ ὕδωρ, ὃς τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐεῆχος, καὶ
 ἐβάπτισεν αὐτόν. Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τῆ ὕδατος,
 Πνεῦμα Κυρίε ἤνευσεν τὸν Φίλιππον· καὶ ἐκ εἶδεν
 αὐτόν

αὐτὸν ἐκέτι ὁ εὐεῦχος· ἐπορεύετο γάρ τήν ὁδὸν αὐ-
 40 τῶ χαίρων. Φίλιππος δὲ εὐρέθη εἰς Ἀζωτον καὶ
 διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως
 τῆ ἑλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

SECTIO XIII.

Saulus convertitur et Damasci docet.

Cap. IX. 1.

1 Ο δὲ Σαῦλος ἐτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνος εἰς
 2 τὰς μαθητὰς τῶ Κυρίου, προσελθὼν τῷ ἀρ-
 3 χιερεῖ, ἤτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμα-
 4 σκὸν πρὸς τὰς συναγωγὰς, ὅπως εἰάν τις εὐη-
 5 γησῇ ὁδῶ ἔντας, ἀνδρας τε καὶ γυναῖκας, δεδεμένους
 6 ἀγωγῇ εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι,
 7 ἐγένετο αὐτὸν ἐγγιζέσθαι τῇ Δαμασκῷ καὶ ἔξαφνης
 8 περιεσφάσεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ πεσὼν
 9 ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε Φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ· Σαῦλ,
 10 Σαῦλ, τί με διώκεις; Εἶπε δὲ· Τίς εἶ, Κύριε; Ὁ
 11 δὲ Κύριος εἶπεν· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ἐν σὺ διώκεις·
 12 σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Τρέμων τε
 13 καὶ θαμβῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι;
 14 Καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτὸν· Ἀνάστηθι καὶ εἰσελθε εἰς
 15 τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεται σοι, τί σε δεῖ ποιεῖν.
 16 Οἱ δὲ ἄνδρες, οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ, ἐθήκησαν ἐν-
 17 νεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς Φωνῆς, μηδένα δὲ θεωροῦ-
 18 στες. Ἠγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· ἀνελθόν-
 19 τες δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, εὐρένα βλέπε· χει-
 20 ραγωγῆντες δὲ αὐτὸν εἰσέγαγον εἰς Δαμασκόν.
 21 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ ἐκ ἑφάργεν,
 22 ἃς ἐπὶ αὐτῷ.

10 Ἦν δὲ τις μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ, ὀνόματι Ἀνα-
 11 νίας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐν ὁράματι·

11 Ἀνανία. Ὁ δὲ εἶπεν· Ἰδὲ ἐγώ, Κύριε. Ὁ δὲ Κύ-
 12 ριος

13 ριος πρὸς αὐτόν· Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ὁμῆν
 14 τὴν καλεμένην Εὐδαίαν, καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰδ-
 15 δα Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδὲ γὰρ προσεύχε-
 16 ται. Καὶ ἔθεν ἐν ὁράματι ἄνδρα, ὀνόματι Ἀνανί-
 17 αν, εἰσελθόντα καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ χεῖρας, ὅπως
 18 ἀναβλέψῃ. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Ἀνανίας· Κύριε, ἀκή-
 19 νοσα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ
 20 ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σε ἐν Ἱερουσαλὴμ. Καὶ ἃς 14
 21 ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ὧσα πάντας
 22 τὰς ἐπικαλεμένους τὸ ὄνομά σε. Εἶπε δὲ πρὸς 15
 23 αὐτὸν ὁ Κύριος· Πορεύ, ὅτι σκευὸς ἐκλογῆς μοί· καὶ καὶ
 24 ἔστιν ἔστος, τῷ βαπτισμῷ τοῦ ὀνόματός μου ἐν ὕδατι,
 25 καὶ βασιλείαν, υἱὸν τε Ἰσραὴλ. Ἐγὼ γὰρ ὑποδεί- 16
 26 ξω αὐτῷ, ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου
 27 παθεῖν. Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς 17
 28 τὴν οἰκίαν· καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας,
 29 εἶπε· Σαῦλ ἀδελφε, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με (Ἰη-
 30 σὺς ὁ ὀφθαλμοὶ σοὶ ἐν τῇ ὁδῷ, ἥ ἤρξα, ὅπως ἀναβλέ-
 31 ψῃς, καὶ πληρῶς Πνεύματος ἁγίου. Καὶ εὐθέως 18
 32 ἀπέπεσον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὥσπερ λεπιδες,
 33 ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα· καὶ αὐτὰς ἐβαπτίσθη.
 34 Καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνόχυσεν. 19
 35 Ἐγένετο δὲ ὁ Σαῦλος μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ
 36 μαθητῶν ἡμέρας τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς συνα- 20
 37 γωγαῖς ἐκηρύσσει τὸν Χριστόν, ὅτι ἔστος ἐστὶν ὁ Υἱὸς 21
 38 τοῦ Θεοῦ. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ 22
 39 ἔλεγον· Οὐχ ἔστος ἐστὶν ὁ πορεύσας ἐν Ἱερουσαλὴμ
 40 τὰς ἐπικαλεμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ἃς εἰς τῆ-
 41 το ἐληλύθει, ἵνα δεδεμένοι αὐτὰς ἀγωγῇ ἐπὶ τὰς
 42 ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνδυνάμυνετο, καὶ 23
 43 συνέχευε τὰς Ἰουδαίους τὰς κατοικοῦντας ἐν Δαμα-
 44 σκῷ, συμβιβάζων, ὅτι ἔστος ἐστὶν ὁ Χριστός.

SECTIO XIV.

Saulus Damasco Hierosolymam venit,

Et inde fugit.

23 **Ω**ς δὲ ἐπληρέντο ἡμέραι ἱκαναί, συνεβλεύσαντο

24 οἱ Ἰεδαῖοι ἀνελεῖν αὐτόν. Ἐγνώσθη δὲ τῷ
Σαύλῳ ἡ ἐπιβελὴ αὐτῶν· παρέστηεν τε τὰς πύ-
λας ἡμέρας τε καὶ νυκτός, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι.

25 Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτός, κατήκον

26 διὰ τῆς τείχους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι. Παρα-
γενόμενος δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἐπειράτο

27 καλεῖσθαι τοὺς μαθητάς· καὶ πάντες ἐφοβήντο

28 αὐτόν, μὴ πιθεύοντες, ὅτι ἐστὶ μαθητῆς. Βαρνά-

29 βας δὲ, ἐπιλαβόμενος αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τὸς ἀπο-

30 στέλους, καὶ διηγῆσατο αὐτοῖς, πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε

31 τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν

32 Δαμασκῷ ἐπαρρησιασάτο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

33 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν εἰσπορευόμενος καὶ ἐκπορευόμε-

34 νος ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ

35 ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ἐλάλει τε καὶ συνεζητεῖ

36 πρὸς τὸς Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν αὐτὸν ἀνε-

37 λῆν. Ἐπιγινόντες δὲ οἱ ἀδελφοί, κατήγαγον αὐ-

38 τὸν εἰς Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς

39 Ταρσόν. Αἱ μὲν ἔν ἐκκλησίᾳ καθ' ὅλης τῆς Ἰε-

40 δαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας ἔχον εἰρή-

41 νην, οἰκοδομῆμεναι καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ

42 Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος

43 ἐπληθύνοντο.

SECTIO XV.

Petrus Aeneam paralyticum restituit.

32 **Ε**γένετο δὲ, Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων,

33 κατελθεῖν καὶ πρὸς τὸς ἁγίους τὸς κατοικῶν-

34 τας Λύδαν. Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν τινα, Αἰνέαν

35 ὀνό-

ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ κρεβάτι-
τῳ, ὃς ἦν παραλελυμένος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ 34

Πέτρος· Αἰνέε, ἴατό σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστη-

35 θι, καὶ στήσον σεαυτὸν. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ

36 εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοικῶντες Λύδαν καὶ

37 τὸν Σαρωνᾶν, οἵτινες ἐπέσρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

38

SECTIO XVI.

Petrus Tabitham resuscitat.

32 **Ε**ν Ἰόππῃ δὲ τις ἦν μαθητρία, ὀνόματι Ταβι-

33 θά, ἡ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη

34 ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυῶν, ὧν

35 ἐποίει. Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις,

36 ἀδονήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν· λέσαντες δὲ αὐ-

37 τὴν ἐθήκαν ἐν ὑπερώῳ. Ἐγγύς δὲ ἔσης Λύδης

38 τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες, ὅτι Πέτρος

39 ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς αὐτόν,

40 παρακαλῶντες, μὴ σκηναίᾳ διελθεῖν ἕως αὐτῶν.

41 Ἀναστὰς δὲ Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς· ὃν παραγε-

42 νόμενον ἀνῆγαγον εἰς τὸ ὑπερώον, καὶ παρέστησαν

43 αὐτῷ πᾶσαι αἱ χεῖρες κλαίεισαι, καὶ ἐπιδεικνύμε-

44 ναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια, ὅσα ἐποίει μετ' αὐτῶν

45 ἔσα ἡ Δορκάς. Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέ-

46 τρος, θείς τὰ γόνατα, προσήύξατο· καὶ ἐπιτρέ-

47 ψας πρὸς τὸ σῆμα, εἶπε· Ταβιθά, ἀνάστηθι.

48 Ἡ δὲ ἠνοιξε τὰ ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδῶσα τὸν

49 Πέτρον, ἀνεκάθισε. Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέ-

50 στησεν αὐτήν· φωνήσας δὲ τὸς ἁγίους καὶ τὰς χή-

51 ρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν δὲ ἐγένετο

52 καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης, καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ

53 τὸν Κύριον. Ἐγένετο δὲ ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐ-

54 τὸν ἐν Ἰόππῃ, παρὰ τινὶ Σίμωνι Βυρσεῖ.

τινες τῶν ἀδελφῶν, τῶν ἀπὸ τῆς Ἰόππης, συν-
 24 ἦλθον αὐτῷ. Καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὴν
 Καισάρειαν. Ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτὸς,
 συγκαλεσάμενος τὰς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τὰς ἀναγ-
 25 κειας φίλους. Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν Πέ-
 τρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ
 26 τὰς πόδας, προσεκύνησεν. Ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν
 ἤγειρε, λέγων· Ἀνάστηθι, καὶ γὰρ αὐτὸς ἄνθρωπος
 27 εἰμι. Καὶ συνελθόντων αὐτῷ εἰσῆλθε, καὶ εὗρίσκει
 28 συνελλυθέντας πολλὰς. Ἐφί τε πρὸς αὐτὰς
 ἡμεῖς ἐπίστασθε, ὡς ἀνέμιτον ἔστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ,
 κολλᾶσθαι ἢ προσερχεσθαι ἄλλοφύλῳ. Καὶ ἐμοὶ ὁ
 Θεὸς ἐδείξε, μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἀν-
 29 θρώπων. Διὸ καὶ ἀναντιρρότως ἦλθον μεταπεμ-
 30 μεῖς. Πυνθάνομαι ἐν, τίμι λόγῳ μετεπέμφασθέ
 31 με; Καὶ ὁ Κορνήλιος ἐφί· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας
 μέχει ταύτης τῆς ὥρας ἡμῖν ἡμεῖς, καὶ τὴν ἐν-
 νάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἰδεῖν,
 31 ἀνὴρ ἔστι ἐνώπιόν μου ἐν ἐδῇτι λαμπρῷ, καὶ φησὶ
 32 Κορνήλιε, εἰσηκώθη σε ἡ προσευχή, καὶ αἱ ἐλεημο-
 σὶναι σου ἐμήθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Πέμφον ἐν
 εἰς Ἰόππην, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα, ὃς ἐπικα-
 λέταται Πέτρος· ὅτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βου-
 33 ρεῶς παρὰ θάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλή-
 σει σοι. Ἐξαυτῆς ἐν ἐπεμψίᾳ πρὸς σε· σύ τε
 καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν ἐν πάντες
 ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν, ἀκούσαι πάντα
 τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.

4. Oratio Petri.

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα, ἔπεν· Ἐπ' αἰλή-
 θείας καταλαμβάνομαι, ὅτι ἐκ ἐστὶ πρωτοπολι-

πτῆς

πτῆς ὁ Θεός· ἀλλ' ἐν παντὶ ἔδωκε ὁ Φοβέμενος 35
 αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὴς αὐτοῦ
 ἐστίν. Τὸν λόγον, ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, 36
 εὐαγγελιζομένους ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ, (ὅτι ἐστὶν
 πάντων Κυρίως) υἱαὶς οἰδατε, τὸ γενόμενον ῥήμα 37
 κατ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρχαίμενον ἀπὸ τῆς Γα-
 λιλαιᾶς, μετὰ τῆς βάπτισμας, ὃ ἐκύρυξεν Ἰωάννης,
 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρεθ, ὃς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεός 38
 Πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διήλθεν εὐεργετῶν
 καὶ ἰώμενος πάντας τὰς καταδυναστευομένους ὑπὸ 39
 τοῦ διαβόλου, ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς
 ἐσμεν μάρτυρες πάντων, ὃν ἐποίησεν ἐν τῇ χώ-
 ρᾳ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐν Ἱερουσαλὴμ· ἐν ἀνέλοις κε-
 40 μάσαντες ἐπὶ ξύλῳ. Τέτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρί-
 41 τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἐδωκεν αὐτὸν ἐμφανῶς χειροῦ
 παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μαρτυροῖς τοῖς πρὸς κεχειρο-
 42 τημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ
 συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νε-
 κρῶν. Καὶ παρέγγειλεν ἡμῖν, κηρύττειν τῷ λαῷ 42
 καὶ διαμαρτυρεσθαι, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ αἰρισμένος
 43 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν. Τὰ γὰρ
 44 πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἅφθισιν ἀμαρ-
 45 τιῶν λαβὴν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πι-
 46 στεύοντα εἰς αὐτόν.

5. Effusio Spiritus Sancti, ἐξ baptismus.

Ἐτι λαλόντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, 44
 ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τὰς ἀκού-
 45 οντας τὸν λόγον. Καὶ ἐξεσημάνθη οἱ ἐκ περιτομῆς
 46 πιστοί, ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη
 ἡ δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται. Ἦκουον
 γὰρ αὐτῶν λαλόντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόν-

των

- 47 των τὸν Θεόν. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος ^{ἡμεῖς} Μιτι
τὸ ὕδωρ καλύσαι δυνατὰ τις, τὴ μὴ βαπτισθῆναι
τάττες, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον, καθως
48 καὶ ἡμεῖς; Προσέταξέ τε αὐτὲς βαπτισθῆναι ἐν
τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπι-
μεῖναι ἡμέρας τινάς.

SECTIO XVIII.

*Petrus se reliquis Christianis, propter ingressum
ad gentiles, excusat.*

Cap. XI.

- 1 **Η**ῆσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοί, οἱ ὄντες
κατὰ τὴν Ἰερουσαλὴν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο
2 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱε-
ροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,
3 λέγοντες· Ὅτι πρὸς ἀνδρας ἀκροβυστίας ἔχοντάς
4 εἰσήλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ
5 ὁ Πέτρος ἐξέτιθέτο αὐτοῖς καθεστῆς, λέγων· Ἐπεὶ ἐγὼ
6 ἦμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ
εἶδον ἐν ἐκστάσει ὄραμα, καταβαῖνον σκευὸς τι ὡς
ὁ θόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς κατισμένην ἐκ
7 τοῦ θραυνοῦ καὶ ἦλθεν ἄχρις ἐμοῦ. Εἰς ἣν ἀτενί-
σας κατενόην, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς,
8 καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἐρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ
9 τοῦ θραυνοῦ. Ἦκουσα δὲ φωνῆς λεγούσης μοι· Ἀνα-
10 σῶς Πέτρε, ὕσων καὶ φάγε. Εἶπον δὲ· Μηδα-
μῶς, Κύριε· ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον εἰσέποτε
11 εἰσήλθων εἰς τὸ σῶμα μου. Ἀπεκρίθη δὲ μοι φωνὴ
ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ θραυνοῦ· Ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ
μὴ κοῖνῃ. Τὸτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρεῖς· καὶ πάλιν
ἀνεσπαομένη ἀπαντὰ εἰς τὸν θραυτὸν. Καὶ ἰδὲ,
ἐξαυτοῦ τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν, ἐν
ᾗ ἦμην, ἀπεσπάλμενοι ἀπὸ Καισαρείας πρὸς με.
Εἶπε

- Εἶπε δὲ μοι τὸ Πνεῦμα, συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν
διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἕξ ἀδελ-
φοί ἐτοί, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός.
Ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν, πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ
οἴκῳ αὐτοῦ καθέντα καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Ἀπόσει-
λον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα,
τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον· ὃς λαλήσει ῥήματα
πρὸς σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκος σου. Ἐν
δὲ τῷ ἀρχαίῳ με λαλῆν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ
ἅγιον ἐπ' αὐτὲς, ὥσπερ καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρ-
χή. Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος Κυρίου, ὡς ἔλεγεν
14. **Ι**ωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθή-
σεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Εἰ ἐν τὴν ἰσὴν δωρεάν
ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεός, ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύουσιν ἐπὶ
τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ δὲ τίς ἡμῖν δυνατός
καλύσαι τὸν Θεόν;
Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδό-
ξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ἀρα γε καὶ
τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετανοίαν ἔδωκεν εἰς ζωὴν.
Οἱ μὲν ἔν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς
γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ, διήλθον ἕως Φοινίκης
καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλῶντες τὸν
λόγον, εἰ μὴ μόνον Ἰερουσαλῆσιν. Ἦσαν δὲ τινες ἐξ
αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσ-
ῆλθόντες εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑβραιοὺς,
εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν. Καὶ ἦν
χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολὺς τε ὄμιλος πιστεύ-
σας ἐπέσρεφεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούθη δὲ ὁ λα-
γος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμοις
περὶ αὐτῶν καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν
ἕως Ἀντιοχείας. Ὃς παραγόμενος καὶ ἰδὼν
τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας
τῇ

τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ·
 24 ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθός, καὶ πλήρης Πνεύματος ἀγίας
 καὶ πίστεως· καὶ προστεθὲν ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυ-
 25 ρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας, ἀνα-
 ζητῆσαι Σαῦλον· καὶ εὗρὼν αὐτόν, ἤγαγεν αὐτόν
 26 εἰς Ἀντιόχειαν. Ἐγένετο δὲ αὐτὸς ἐνιαυτὸν ὅλον
 συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον
 ἱκανόν, χρηματίζων τε πρῶτον ἐν Ἀντιόχειᾳ τὰς
 μαθητάς Χρυστοῖαν.

SECTIO XIX.

*Christiani tempore famis sibi invicem
succurrunt.*

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατήλθον ἀπὸ Ἱε-
 28 ρουσόλυμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. Ἀνα-
 στας δὲ εἰς ἐξ αὐτῶν, ὀνόματι Ἀγαθος, ἔσημανε
 διὰ τῷ Πνεύματος, λιμὸν μέγαν μέλειν ἔσεσθαι ἐφ'
 ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου
 29 Καίσαρος. Τῶν δὲ μαθητῶν, καθὰς ὑπὸρεῖτό
 τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι
 30 τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰδαίᾳ ἀδελφοῖς. Ὁ καὶ
 ἐποίησαν, ἀποσείλαντες πρὸς τὰς πρεσβυτέρους,
 διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

SECTIO XX.

Herodes Jacobum interficit.

Cap. XII.

1 Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ
 βασιλεὺς τὰς χεῖρας, κακῶσαι τινας τῶν ἀπὸ
 2 τῆς ἐκκλησίας. Ἀνείλε δὲ Ἰάκωβον, τὸν ἀδελφόν
 Ἰωάννη, μαχαίρᾳ.

SECTIO XXI.

Petrus per miraculum e carcere liberatur.

3 Καὶ ἰδὼν, ὅτι ἀρεσὸν ἐστὶ τοῖς Ἰδαίοις, προσέθετο
 συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· (ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν
 ἀζύμων)

ἀζύμων) ὃν καὶ ^{ἐπικρατοῦσαν} πιάσαντες εἰς φυλακὴν, 4
 παραδὸς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν, φυλάσ-
 σεν αὐτόν, βεβλόμενος μετὰ τὸ πάχος ἀναγὰ-
 γεῖν αὐτόν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν ἔν Πέτρος ἐτήρετο 5
 ἐν τῇ φυλακῇ· ^{παρασκευάζοντες} προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη
 ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὅτε 6
 δὲ ἐμελλεν αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ
 ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κειμώμενος μεταξὺ δύο στρατιω-
 τῶν, δεδεμένος αἰχμασί δυσὶ, φύλακες τε πρὸ τῆς
 θύρας ἐτήρεν τὴν φυλακὴν. Καὶ ἰδὲ, ἄγγελος 7
 Κυρίου ἐπέστη, καὶ ὥς ἐλαμψεν ἐν τῷ αἰκάματι·
 πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐ-
 τόν, λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει· καὶ ἐξέπεσαν αὐ-
 τὸ αἰ αἰχμασί ἐκ τῶν χειρῶν. Εἰπέ τε ὁ ἄγγε- 8
 λος πρὸς αὐτόν· Περὶώσαι, καὶ υποπόσαι τὰ σαν-
 δάλιά σου. Ἐποίησε δὲ ἔτω. Καί λεγει αὐτῷ Περι-
 βαλε τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι, Καὶ ἐξελ- 9
 θῶν ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ ἐκ ἥδε, ὅτι αἰληθεὶς ἐστὶ
 τὸ γινόμενον διὰ τῶν ἀγγέλων· ἐδόκει δὲ ἔραμα
 βλέπειν. Διελθόντες δὲ πρῶτην φυλακὴν καὶ 10
 δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρὰν, τὴν
 φέρουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτῃ ἠνοίχθη
 αὐτοῖς· καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ
 εὐθέως ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέ- 11
 τρος, γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε· Νυνὶ οἶδα ἀληθῶς,
 ὅτι ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ ἐξεί-
 λετό με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδο-
 κίας τῶν λαῶν τῶν Ἰδαίων. Συνῆδον τε ἦλθεν ἐπὶ 12
 τὴν οἰκίαν Μάρκας τῆς μητρὸς Ἰωάννη, τῇ ἐπικα-
 λεμένῃ Μάρκῃ, ὃ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ
 προσευχόμενοι. Κεῖσάντος δὲ τῶ Πέτρου τὴν θύ- 13
 ραν τῶ πυλῶνος, προσῆλθε πειθισκὴ ὑπακούσαι,
 ὡς καὶ ἐστὶν ἐν ταύταις, καὶ πορτὴ ἀνοίχου, καὶ ὀνόμα-
 ῖς ἡμῶν ἡμεῖς

- 14 ὀνόματι ²⁰Ρόδῃ καὶ ἐπιγνῶσα τὴν Φωνὴν τῆ Πέ-
 15 τρε, ἀπὸ τῆς χαρᾶς ἐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα· ἐσ-
 16 δραμῆσα δὲ ἀπήγγειλεν, ἐξᾶναι τὸν Πέτρον πρὸ
 17 τῆ πυλῶνος. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον· Μαίνῃ. Ἡ
 18 δὲ διαχυρίζετο ὅτως ἔχεν. Οἱ δ' ἔλεγον· Ὁ ἀγγε-
 19 λος αὐτῆς ἐστίν. Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρέων· αἰνοί-
 20 ζαντες δὲ εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξεψήσαν. Κατὰσει-
 21 σας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγαῖν, διηγήσατο αὐτοῖς,
 22 πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς.
 23 Εἶπε δὲ· Ἀπαγγέilate Ἰακώβω καὶ τοῖς ἀδελ-
 24 φοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τό-
 25 πον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἣν τὰ πρῶτα ἐκ ὀλί-
 26 γος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγείνεται.
 27 Ἡρώδης δὲ, ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὕρων, ἀνα-
 28 κρίνας τὰς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι· καὶ κατ-
 29 ελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν.

SECTIO XXII.

Herodes, propter arrogantiam a Deo percussus,
 moritur.

- 1 ²⁰Ἡ δὲ ὁ Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδω-
 2 νίοις ὀμοθυμαδὸν δὲ παρεῖσαν πρὸς αὐτὸν,
 3 καὶ πεσαντὲς Βλάσιν, τὸν ἐπὶ τῇ κοιτῶνι τῆ
 4 βασιλείας, ἤτενον εἰρήνῃ διὰ τὸ τρέφειν αὐ-
 5 τῶν τὴν χάριν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. Ταύτῃ δὲ
 6 ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐδῆτα βασιλικὴν, καὶ
 7 καθίσας ἐπὶ τῇ βῆματι, ἐδημιουργεῖ πρὸς αὐτοὺς.
 8 Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεῷ Φωνῇ, καὶ ἐκ ἀνδρά-
 9 πῃ. Παραχρησάμενος δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος
 10 Κυρίου, ἀνθ' ὧν ἐκ ἑδωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ
 11 γενομένος σκωληκώβρωτος, ἐξέψυξεν.

SECTIO

SECTIO XXIII.

Ecclesia crescit.

- 1 Ὁ δὲ λόγος τῆ Θεῆ ἤϊζανε καὶ ἐπληθύνετο. 24
 2 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερου- 25
 3 σαλῆμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλα-
 4 βόντες καὶ Ἰωάννην, τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

SECTIO XXIV.

Gesta Barnabæ et Sauli.

Cap. XIII.

- 1 Ἦσαν δὲ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ, κατὰ τὴν ἔσσαν ἐκ-
 2 κλησίαν, προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ, τὲ
 3 Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ
 4 Λέκιος ὁ Κυρηναῖος, Μανασὴν τε, Ἡρώδης τῆ τε-
 5 τάρχεως συντροφός, καὶ Σαῦλος. 2
 6 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ ἠνεύοντων, 3
 7 ἔπε το Πνεῦμα τοῦ ἁγίου· Ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν τε Βαρνάβαν
 8 καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον, ὃ προσκεκλημαὶ αὐ-
 9 τές. Τότε ἠνεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ 3
 10 ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. Οὗτοι 4
 11 μὲν ἔν, ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τῷ Πνεύματος τῆς ἀγίας,
 12 κατήλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖ δὲν τε ἀπέπλευ-
 13 σαν εἰς τὴν Κύπρον. Καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμῖνι, 5
 14 κατήγγελλον τὸν λόγον τῆ Θεῆ ἐν ταῖς συναγω-
 15 γαῖς τῶν Ἰουδαίων· ἔχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην.

1. Præcipue in insula Papho.

- 1 Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρον τι- 6
 2 να μάγον, ψευδοπροφῆτην Ἰουδαῖον, ὃ ὄνομα Βαρι-
 3 ησῆς· ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνδραγαθῷ Σεργίῳ Παύλῳ, 7
 4 ἀνδρὶ συνετῷ· ἔτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν
 5 καὶ Σαῦλον, ἐπεζητήσεν ἀκῆσαι τὸν λόγον τῆ Θεῆ.
 6 Ἀντίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, (ἔτω γὰρ 8
 7 μετὰ-

μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτῷ) ζητῶν διασέφαι

9 τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίσεως. Σαῦλος δὲ (ὁ

καὶ Παῦλος) πληθεὺς Πνεύματος ἁγίου, καὶ αἰτε-

10 νίσας εἰς αὐτὸν εἶπεν· Ὡς πλήρης παντὸς δόλε

καὶ πάσης φαιδρυγίας, υἱὸς διαβολῆς, ἐχθρὸς πά-

σης δικαιοσύνης, ὃς παντὶ διατρέφωντας ὁδὸς Κυ-

11 ρίε τὰς εὐθείας; Καὶ νῦν ἰδὲ, χεῖρ τῆ Κυρίου ἐπι-

σε, καὶ ἔση τυφλὸς, μὴ βλέπαι τὸν υἱὸν ἀνθρώπου

καί τοι. Παραχρῆμα δὲ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἄχος

καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγόν.

12 Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός, ἐπίστευσεν, ἐκ-

13 πλησόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τῆ Κυρίου. Ἀναχθέν-

τες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον

εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀπο-

χωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέσχετο εἰς Ἱερουσόλυμα.

2. Antiochia in Pisidia.

14 Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης παρεγέν-

οντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόν-

τες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων,

15 ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς νόμου καὶ

τῶν προφητῶν ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς

αὐτὸς, λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοί, εἰ ἐστὶ λόγος ἐν

16 ὑμῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαόν, λέγετε. Ἀνα-

σας δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν·

Oratio Pauli habet partes tres: Exordium. 16.

Translationem, cuius summa est: Jesus est Messias.

17-39. Conclusionem adhortatoriam. 40-41.

Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεόν,

17 ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῷ λαῷ τῷ τῷ Ἰσραὴλ ἐξελέ-

ξατο τὰς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαόν ὑψώσεν ἐν

τῇ

τῇ παροιμίᾳ ἐν γῇ Αἰγύπτῳ, καὶ μετὰ Βραχίονος

ὑψηλῆς ἐξήγαγεν αὐτὸς ἐξ αὐτῆς. Καὶ ὡς τεσ-

18 σαρακονταετὴ χρόνον ἐτροποφύρεται αὐτὸς ἐν τῇ

ἐρήμῳ. Καὶ καθελὼν ἐδη ἑπτὰ ἐν γῇ Καισαρίν

19 κατεκληροδοτήσας αὐτοῖς τὴν γῆν αὐτῶν. Καὶ

20 μετὰ ταῦτα, ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντή-

κοντα, ἔδωκε κλητὴς ὡς Σαμεὴλ τῷ προφῆτι.

Καὶ ἐθεν ἠγίσαντο βασιλεῖς, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ

21 Θεὸς τὸν Σαὺλ υἱὸν Κίς, ἄνδρα ἐκ Φυλῆς Βενιαμίν.

ἔτη τεσσαράκοντα. Καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἠγει-

22 ρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλεῖα, ὃ καὶ ἔπε-

μαρτυρήσας· Εὐρὺν Δαβὶδ, τὸν τῷ Ἰσασά, ἄνδρα

κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελή-

23 ματά μου. Τότε ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆ σπέρματος κατ'

ἐπαγγελίαν ἠγερε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν

προκηρύξαντος Ἰωάννη πρὸ πρεσβυτέρων τῆς εἰσόδου

24 αὐτῶν βαπτίσματι μετανόιας παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ.

Ὡς δὲ ἐπλήρης ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε· Τίνα

25 μεῖνόνετε εἶναι; ἐκ ἐμὲ γὰρ ἀλλ' ἰδὲ, ἔρχεται μετ'

ἐμὲ, ὃς ἐκ ἐμὲ ἁγιος τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι.

Ἄνδρες ἀδελφοί, υἱοὶ γένους Ἀβραάμ, καὶ οἱ ἐν ὑμῖν

26 φοβούμενοι τὸν Θεόν, ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας

ταύτης ἀπεστάλη. Οἱ γὰρ κατοικῶντες ἐν Ἱερου-

27 σαλήμ, καὶ οἱ ἀρχόντες αὐτῶν, τῶν ἐγνωσάντων

καὶ τὰς φωνὰς τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν

σαββατον ἀναγινωσκόμεναις, κηρῶντες ἐπλήρωσαν.

Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὐρόντες, ἠγίσαντο

28 Πιλάτον ἀγαγεῖν αὐτόν. Ὡς δὲ ἐτέλεσαν

ἅπαντα τὰ περὶ αὐτῶν γεγραμμένα, κατέθεντες

ἀπὸ τῆς ξύλης, ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. Ὁ δὲ Θεὸς

30 ἠγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ὡς ὡφθῇ ἐπὶ ἡμέραις

31 πλείους τοῖς συναγαγῶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας

Z 3

eis

- εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες εἰσι μάρτυρες αὐτῷ πρὸς
 32 τὸν λαόν. Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν
 πρὸς τὰς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην, ὅτι
 ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις αὐτῶν
 33 ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ
 τῷ δευτέρῳ γεγραπταί· Υἱὸς μου εἶ σύ, ἐγὼ σή-
 34 μερον γενένηκα σε. Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐτὸν ἐκ
 νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποσρέφειν εἰς διαφθο-
 ράν, ὥτως εἶρηκεν. Ὅτι δώσω ὑμῖν ταῖς αἰσιν
 35 ταῖς πιστάς. Διό καὶ ἐν ἐτέρῳ λέγει· Οὐ δώσεις τὸν
 36 ὄσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Δαβὶδ μὲν γάρ, ἰδίᾳ
 γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τῷ Θεῷ βασιλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ
 37 προσηύχετο πρὸς τὰς πατέρας αὐτῷ, καὶ εἶδε δια-
 φθοράν. Ὁν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, ἐκ εἶδε διαφθοράν.
 38 Γνωστὸν ἔν τῳ ὑμῖν, ἀνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τέτε
 ὑμῖν ἀφ' ἑστέ αἰμαρτιῶν καταγγέλλεται· καὶ ἀπὸ
 39 πάντων, ὃν ἐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δι-
 καιωθῆναι, ἐν τέτῳ πᾶς ὁ πιστεύων δικαιῶται.
 40 Βλέπετε ἔν, μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν
 41 τοῖς προφήταις· Ἴδετε οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυ-
 μάσατε, καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἐργον ἐγὼ ἐργάζο-
 μαί ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον, ᾧ ἔ μὴ πισεύση-
 τε, εἰάν τις ἐκδιηγῇται ὑμῖν.

- Ἐξόντων δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, τῶν Ἰουδαίων,
 παρέκάλειν τὰ ἔθνη, εἰς τὸ μεταξὺ σαββατοῦ λα-
 43 ληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα. Λυθείσης δὲ
 τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων
 καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ
 Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσκαλῶντες αὐτοῖς, ἐπειδὴ
 αὐτὲς ἐπιμένειν τῇ χάριτι τῷ Θεῷ.

3. Tumultus contra ipsos.

- 44 Τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις
 συνήχθη

- συνήχθη ἀκούσαι τὸν λόγον τῷ Θεῷ. Ἰδόντες δὲ
 οἱ Ἰουδαῖοι τὰς ὄχλους, ἐπλήθησαν ζήλου, καὶ ἀντέ-
 λεγον τοῖς ὑπὸ τῷ Παύλῳ λεγομένοις, ἀντιλέ-
 γοντες καὶ βλασφημῶντες. Παρόρησιασάμενοι δὲ
 ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας εἶπον· Ὑμῖν ἦν ἀναγ-
 καῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τῷ Θεῷ· ἐπει-
 δὴ δὲ ἀπαθεῖδε αὐτὸν, καὶ ἐκ ἀξίως κρίνετε ἐαυ-
 τὰς τῆς αἰωνίης ζωῆς, ἰδὲ, σφερόμεθα εἰς τὰ ἔθνη.
 Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος· Τέθεικα σε
 47 εἰς φῶς ἔθνων, τῷ εἶναι σε εἰς σωτήριαν εἰς ἑκάστην
 τῆς γῆς. Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ ἐδό-
 48 ξαζον τὸν λόγον τῷ Κυρίῳ· καὶ ἐπίστευσαν, ὅσοι
 ἦσαν τεταγμένοι, εἰς ζωὴν αἰώνιον. Διεφέρετο δὲ
 49 ὁ λόγος τῷ Κυρίῳ δι' ὅλης τῆς χώρας. Οἱ δὲ Ἰου-
 50 δαῖοι παράτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας, καὶ τὰς
 εὐχρημότας, καὶ τὰς πρώτας τῆς πόλεως, καὶ ἐπὶ-
 γειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν,
 καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν αὐτῶν. Οἱ δὲ
 51 ἐκτίναξάμενοι τὸν κόνιαρόν των ποδῶν αὐτῶν ἐπ'
 αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληρέν-
 52 το χαρᾶς καὶ Πνεύματος ἁγίου.

4. Iconii, ubi rursus tumultus.

- Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ, εἰσελθεῖν
 αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λα-
 λῆσαι ὥτως, ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλή-
 2 νων πολὺ πλῆθος. Οἱ δὲ ἀπειθεῖντες Ἰουδαῖοι
 ἐπήγειραν καὶ ἐκέλευσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν
 3 κατὰ τῶν ἀδελφῶν. Ἰκάνον μὲν ἐν χρόνῳ διετρι-
 ψαν παρόρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ, τῷ μαρτυ-
 4 ρῶντι τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτῶν, καὶ δίδοντι ση-
 5 μεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν.

4 Ἐχούσθι δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν
 5 σὺν τοῖς Ἰεδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς
 6 δὲ ἐγένετο ὁμιλίαν τῶν ἑθνῶν τε καὶ Ἰεδαίων σὺν τοῖς
 ἀρχεσὶν αὐτῶν, ὑβρίσασθαι καὶ λυσιδολῆσαι αὐτούς·
 7 καὶ οἱ ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι.

5. Lycaonia, ubi claudus restituitur.

8 Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύκροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν
 ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρ-
 9 χων, ὃς ὅδεποτε περιεπεπατήκει. Οὗτος ἦκε
 τὸ Παῦλον λαλῆντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἰδὼν,
 10 ὅτι πίσιν ἔχει τὸ σαθῆναι, ἔπε μεγάλη τῇ Φω-
 νῇ· Ἀνάστηθι ἐπὶ τὰς πόδας σε ἑξῆς. Καὶ ἤλ-
 11 λετο, καὶ περιεπάτης.

6. Divini honores ipsis tribuuntur, et postea lapidantur.

11. Οἱ δὲ ὄχλοι, ἰδόντες ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆ-
 12 ραν τὴν Φωνὴν αὐτῶν, Λυκαονίσι λέγοντες· Οἱ
 Θεοὶ, ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις, κατέβησαν πρὸς
 13 ἡμᾶς. Ἐκάλειν τε τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν
 δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν· ἐπεὶ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος
 14 τῶν λόγων. Ὁ δὲ ἱερεὺς τῶ Διὸς τῶ ὄντος πρὸ τῆς
 πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ ζέμματα ἐπὶ τὰς πυ-
 15 λῶνας ἐτέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις ἠθέλε θύειν. Ἀ-
 κούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος,
 16 διαβρῆξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰσεπήδησαν εἰς
 17 τὸν ὄχλον κράζοντες, καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί
 18 ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἔσμεν ὑμῖν
 19 ἄνθρωποι, εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τῶν πάντων
 20 μαρτυροῦμεν ὑμῖν.

21 καὶ αὐτῶν ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα,
 22 ὃς ἐποίησε τὸν ἑρῶν, καὶ τὴν γῆν, καὶ
 τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. Ὁς ἐν 16
 ταῖς παρωχήμεναις γενεαῖς ἐπίσει πάντα τὰ ἔθνη
 17 παρενεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν. Καὶ τοιοῦτε ἐκ ἡμᾶρ-
 18 τῶν αὐτῶν ἀφῆκεν, ἀγαθοποιῶν, ἑρανοῦν ἡμῖν
 19 ἵετες διδᾶς καὶ καιρὸς καρποφόρος, ἐμπιπλῶν τρο-
 20 φῆς καὶ ἐνφροσύνης ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Καὶ ταῦτα 18
 λέγοντες, μέλις κατέπαυσαν τὰς ὅχλους τὴν μὴ
 19 θύειν αὐτοῖς. Ἐπῆλθεν δὲ ἀπὸ Ἀντιόχειας καὶ
 20 Ἰκόνιος Ἰεδαῖοι· καὶ πεσαντες τὰς ὅχλους, καὶ λυ-
 21 σασάντες τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἐξω τῆς πόλεως,
 22 ἰομίσαντες αὐτὸν τεθιάναι. Κυκλωσάντων δὲ αὐ-
 23 τῶν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πό-
 24 λιν· καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς
 25 Δέρβην.

7. Variis locis.

Εὐαγγελιστάμενοι τε τὴν πόλιν ἐκείνην, καὶ μα- 21
 22 θετεύσαντες ἱκανῶς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύτραν,
 καὶ Ἰκόνιον, καὶ Ἀντιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες τὰς 22
 23 ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλῶντες ἐμμένειν τῇ
 24 πίστει, καὶ ὅτι ὅσα ποσὶν θλήψων δεῖ ἡμᾶς εἰσελ-
 25 θεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Χειροτονήσαντες 23
 24 δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, προσευξά-
 25 μενοι μετὰ νηστειῶν, παρέδοντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ, εἰς
 26 ὃν πεπιστεύκεισαν. Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν, 24
 25 ἦλθον εἰς Παμφυλίαν. Καὶ λαλήσαντες ἐν Πέρ-
 26 γῃ τὴν λόγον, κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν. Καί τε 25
 26 θέν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παρα-
 27 δομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον, ὃ ἐπλή-
 28 ρωσαν. Παραγενόμενοι δὲ, καὶ συναγαγόντες 27
 29 τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν, ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς
 30 μετὰ

μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πί-
28 ^{σως} Διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον ἐκ ὀλίγον σὺν τοῖς
μαθηταῖς.

SECTIO XXV.

Acta Concilii Hierosolymitani, ubi

1. *Occasio, nempe Controversia de necessitate
circumcisionis.*

Cap. XV.

Galat. 2. 24 **Κ**αί τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδι-
δασκαλοῦντες ἀδελφούς. *Act. 21, 5* **Ο**τι εἰαν μὴ περιτεμνῇ-
24 *Galat. 2. 24* **Θ**ε τῶ ^{ἐξ} *Galat. 2. 24* **Μ**αυσέως, ἡ δύναμις σωθῆναι. Γενο-
μένης ἐν ^{ἐξ} *Galat. 2. 24* **Μ**αυσέως καὶ συζητήσεως ἐκ ὀλίγης τῷ
Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβῳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀνα-
βαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλας ἐξ
αὐτῶν πρὸς τὰς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς
3 Ἱερουσαλήμ, περὶ τῆς ζητήματος τήτης. Οἱ μὲν
ἐν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο
τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν, ἐκδιηγόμενοι τὴν ἐπι-
4 *Galat. 2. 9* **π**ᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. Παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερου-
σαλήμ, ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν
ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνγγεῖλάν τε,
5 *Act. 21, 5* **ὅ**σα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν. Ἐξάνεστησαν δὲ
τινες τῶν ἀπὸ τῆς αἰρέσεως τῶν Φαρισαίων πεπι-
6 *Galat. 2. 9* **σ**ευκότες, λέγοντες. **Ο**τι δεῖ περιτέμνειν αὐτούς,
7 *Act. 21, 5* **π**αραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως. Σύν-
ήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι, ἰδεῖν
7 περὶ τῆς λόγου τήτης. Πολλῆς δὲ συζητήσεως γενο-
μένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς.

2. *Sententia Petri.*

Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίσταθε, ὅτι ἀφ' ἡμερῶν
ἀρχαίων

ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο διὰ τῆς σῶμα-
τός με ἀκούσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τῆς εὐαγγελίας,
καὶ πισεῦσαι. Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύ- 8
ρησεν αὐτοῖς, δὲς αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον,
καθὼς καὶ ἡμῖν. Καὶ ἐδὲν διέκρινε μεταξύ ἡμῶν 9
τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίσει καθαρίας τὰς καρδίας
αὐτῶν. Νῦν ἔν τί περάζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι 10
ζυγὸν ἐπὶ τὸν τραχήλον τῶν μαθητῶν, ὃν ἔτε οἱ
πατέρες ἡμῶν, ἔτε ἡμεῖς ἰχύσαμεν βαρύναι;
Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύο- 11
μεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον καὶ ἐκείνοι.

Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνά- 12
βα καὶ Παύλου ἐξηγούμενων, ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς
σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

3. *Sententia Jacobi.*

Μετὰ δὲ τὸ συγῆσαι αὐτούς, ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, 13 *Galat. 2*

Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ με. Συμεὼν ἐξη- 14
γήσατο, καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λα-
βεῖν ἐξ ἔθνων λαὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Καί τε- 15
τῷ συμφωνῶσιν οἱ λόγοι τῶν πρεσβυτέρων, καθὼς *Act. 9. 12*
γέγραπται. Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ανοίξω 16 *Galat. 2*
κοδομήσαι τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ
τα κράτεσκαί μεν αὐτῆς ανοικοδομήσω, καὶ ανοίξω
αὐτήν. ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ καταλοι- 17
ποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἐθνή,
ἐφ' ἃς ἐπικεκληται τὸ ὄνομα με ἐπ' αὐτούς. λέγει
Κύριος ὁ πρῶτον ταῦτα πάντα. Γνωστὰ ἐπ' αἰῶνας ἐστὶ 18 *Galat. 2*
τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ. Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ 19
παραπονεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἔθνων ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ
τὸν Θεόν. ἀλλὰ ἐπιτεῖλαι αὐτοῖς τῆς ἀπέχεσθαι 20
ἀπὸ

21. ...
 22. ...
 23. ...
 24. ...
 25. ...
 26. ...
 27. ...
 28. ...
 29. ...
 30. ...
 31. ...
 32. ...
 33. ...
 34. ...
 35. ...
 36. ...
 37. ...
 38. ...
 39. ...
 40. ...
 41. ...
 42. ...
 43. ...
 44. ...
 45. ...
 46. ...
 47. ...
 48. ...
 49. ...
 50. ...
 51. ...
 52. ...
 53. ...
 54. ...
 55. ...
 56. ...
 57. ...
 58. ...
 59. ...
 60. ...
 61. ...
 62. ...
 63. ...
 64. ...
 65. ...
 66. ...
 67. ...
 68. ...
 69. ...
 70. ...
 71. ...
 72. ...
 73. ...
 74. ...
 75. ...
 76. ...
 77. ...
 78. ...
 79. ...
 80. ...
 81. ...
 82. ...
 83. ...
 84. ...
 85. ...
 86. ...
 87. ...
 88. ...
 89. ...
 90. ...
 91. ...
 92. ...
 93. ...
 94. ...
 95. ...
 96. ...
 97. ...
 98. ...
 99. ...
 100. ...

ΠΡΑΞΕΙΣ

C.XV.

απο τῶν ἀλιτργημάτων τῶν εἰδωλῶν, καὶ τῆς πορνείας, καὶ τῆς πνικτικῆς, καὶ τῆς αἱματος. Μωσῆς γὰρ ἐκ γεγενῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν, τὰς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

4 Decretum Concilii, de nullo iugo gentilibus imponendo.

- 22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἀνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, ἰδέαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν, ἢ Σίλαν, ἀνδρας ἡγεμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς. Γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν ταῦτα·
- Οἱ ἀποστολοι, καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ Συρίαν, καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν. Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν, ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς ἡμεῖς διετείλαμεν· ἔδοξεν ἡμῖν, γενομένοις ἐμοῖς μακάρον, ἐκλεξαμένους ἀνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, ἀνδράποισι παραδεδοκοσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
- Ἀπεστάλκαμεν ἔν ἰδέαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτὰς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. Ἐδοξε γάρ τῳ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν ἐπιταγῶν τῶν, ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἱματος, καὶ πνικτικῆς, καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατηρῶντες ἑαυτὰς, εὖ πράττετε. Ἐρρωθε. valete. inna. ...
- Οἱ

C.XV.XVI. ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

365

Οἱ μὲν ἔν ἀπολυθέντες ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολὴν. Ἀναγνόντες δὲ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰδέας δὲ καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγον πολλὸν παρεκάλεσαν τὰς ἀδελφές, καὶ ἐπεσκήριζαν. Πράξαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τὰς ἀποστόλους. Ἐδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμείναι αὐτὰ.

SECTIO XXVI.

Paulus et Barnabas se separant.

Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέραν πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Μετὰ δὲ τινος ἡμέρας ἔπρε Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπιδέξαντες δὲ ἐπισκεψάμεθα τὰς ἀδελφές ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγέλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς εἴησι. Βαρνάβας δὲ ἐβλεψάτο συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον. Παῦλος δὲ ἤξει, τὸν ἀποστέλλοντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τὸν. Ἐγένετο ἔν παρορυσμῷ, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτὰς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν, παραλαβόντα τὸν Μάρκον, ἐκπλεῦσαι εἰς Κίπρον. Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παρασθεῖς τῇ χαρίτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν. Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἐπισκερίζων τὰς ἐκκλησίας.

SECTIO XXVII.

Varia Pauli itinera.

C. XVI.

Κατήντησε δὲ εἰς Δέρβην καὶ Λύτραν· καὶ ἰδὲ μαθητὴς τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναι-

γυναικός τινος Ἰσδαίας πιῆς, πατὴρ δὲ Ἕλληνας

2 ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λυστραῖς καὶ Ἰκονίᾳ ἀδελ-

3 φῶν. Τῶτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος συν αὐτῷ ἐξελ-

4 θῆναι. Ὡς δὲ διπορεύοντο τοὺς πόλεις, παρεδίδεν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δογματά, τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερ-

5 σαλήμ. Αἱ μὲν ἔν ἐκκλησίᾳ ἐξερεῖντο τῇ πίσει,

6 καὶ ἐπερίσσευσεν τῷ ἀριθμῷ καὶ ἡμέραν. Διε-

7 λθόντες δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, καλυπτόντες ὑπὸ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι λαλῆσαι τὸν

λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν,

ἐπειράζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ ἐκ

ἔασεν αὐτὸς τὸ Πνεῦμα. plur. codd. suppl. 1768.

SECTIO XXVIII.

Gesta Pauli Philippis, ubi

1. Invitatio divina ad iter eo suscipiendum.

8 Παρελθόντες δὲ τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρω-

9 αῖδα. Καὶ ὄραμα διὰ τῆς νυκτὸς ὡφθη τῷ

Παύλῳ· Ἄνθρωπος ἦν Μακεδὼν ἑσῶς, παρακα-

10 λῶν αὐτόν, καὶ λέγων· Διαβάς εἰς Μακεδονίαν,

ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβι-

βάζοντες, ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ Κύριος εὐαγ-

11 γελίσασθαι αὐτὸς. Ἀναχθέντες ἔν ἀπὸ τῆς

Τρωάδος, εὐθυδρομίσσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ τε

12 ἐπιβῆναι εἰς Νεαπολιν· ἐκθῆναι τε εἰς Φιλίππους,

ἡ τις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις,

κολωνία. Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες

ἡμέρας τινάς.

2. Con-

2. Conversio Lydia.

Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς

πόλεως παρὰ ποταμὸν, ὃ ἐνομίζετο προσευχή

ἄντα, καὶ καθίσαντες ἐλαλῶμεν ταῖς συνελθούσαις

γυναιξί. Καὶ τις γυνή, ὀνόματι Λυδία, πορφυρέ-

14 πῶλις, πόλεως Θυατταρῶν, σεβομένη τὸν Θεόν, ἠ-

ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος ἀνένοιξε τὴν καρδίαν, προσεχέ-

15 τοῖς λαλῶμένοις ὑπὸ τῷ Παύλῳ, Ὡς δὲ ἐβαπτί-

σθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγασθαι· Εἰ

κερίκατέ με πίστην τῷ Κυρίῳ ἔγωγε, εἰσελθόντες

εἰς τὸν οἶκόν μου, μένατε. Καὶ παρέβιασάτο ἡμᾶς.

3. Propter ejedam Pythonem in carcerem conjecio.

Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχήν, παι-

16 δίσκην τινά, ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος, ἀπαντή-

σαι ἡμῖν, ἡ τις ἐργασίαν πολλὴν παρέχετο τοῖς κυρί-

17 οῖς αὐτῆς μαυτευομένη. Αὕτη κατακολαθίσασα

τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε λέγασθαι· Οὗτοι οἱ ἄν-

18 θρώποι, ὁδοὶ τῷ Θεῷ τῷ ὑψίστῳ εἰσιν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ὑμῖν ὁδὸν σωτηρίας. Τῶτον δὲ

ἔποιε ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονήσεις δὲ ὁ Παῦ-

λος, καὶ ἐπίσχεψας, τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγ-

γέλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ'

19 αὐτῆς. Καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες δὲ οἱ

κύριοι αὐτῆς, ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπίς τῆς ἐργασίας

αὐτῶν, ἐπιλαθόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν,

ἔλκυσαν εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τὰς ἀρχοντας. Καὶ 20

προσαγαγόντες αὐτὸς τοῖς στρατηγόις, εἶπον· Οὐ-

τοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰσ-

21 δαῖοι ὑπάρχοντες· καὶ καταγγέλλουσιν ἔδη, ὃ

ἐκ ἔξουσις ἡμῖν παραδέχεσθαι, εἰδὲ ποιεῖν, Ῥωμαῖοις

22 ἔσι. Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν, καὶ οἱ

στρα-

23 στρατηγοὶ περιβρῆζαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέ-
λευον βαρβόλιν. Πολλὰς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς
24 τῷ δεσμοφύλακι, ἀσφαλῶς τηρεῖν αὐτὰς. Ὃς
παραγγελίαν τοιαύτην εἰληφώς, ἔβαλεν αὐτὰς εἰς
τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τὰς πόδας αὐτῶν ὑπο-
λόαστο εἰς τὸ ξύλον.

4. Miraculosa ex eodem liberatio.

25 Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον Παῦλος καὶ Σίλας προσ-
ερχόμενοι ὤμνουν τὸν Θεόν· ἐπὶ κρησίν τε αὐτῶν οἱ
26 δέσμοι. Ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε
σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τῶν δεσμοτηρίων· ἀνεώχθη-
σάν τε παραχεῖμα αἱ θύραι πάσαι, καὶ πάντων
τῶν δεσμῶν ἀνέστη.

5. Conversio praefecti carceris.

27 Ἐξυπνὸς δὲ γινόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν
ἀνεωγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπᾶσάμε-
νος μάχαιραν, ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
28 ἐκπεφευγῆναι τὰς δεσμίας. Ἐφώνησε δὲ φωνῇ
μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν πράξεις σεαυ-
29 τῷ κακόν· ἅπαντες γὰρ ἔσμεν ἐνθάδε. Αἰτήσας
δὲ φῶτα, εἰσπήδησε, καὶ ἐντρομος γινόμενος,
30 προσέειπε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ. Καὶ προσ-
εγγαγὼν αὐτὰς ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν;
31 ἵνα σωθῶ; Οἱ δὲ ἔπον· Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον
32 Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ σύ καὶ ὁ οἶκός σε. Καὶ
ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τῷ Κυρίῳ, καὶ πᾶσι τοῖς
33 ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῇ. Καὶ παραλαβὼν αὐτὰς ἐν
ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἔλασεν ἀπὸ τῶν πλο-
34 γῶν, καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς, καὶ οἱ αὐτῇ πάντες
παράχεῖμα. Ἀναγαγὼν τε αὐτὰς εἰς τὸν οἶκον
αὐτῇ,

αὐτῷ, παρέθηκεν τραπέζαν, καὶ ἡγαλιάσατο
παντοίᾳ, πεπιστευκὸς τῷ Θεῷ. *ὅταν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτῷ*
6. Dimissio.

Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ 35
τὰς βαρβόλιν, λέγοντες· Ἀπόλυσον τὰς ἀνδρά-
πτες ἐκείνας. Ἀπήγγαλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τὰς 36
λόγους τὰς πρὸς τὸν Παῦλον· Ὅτι ἀπεσάλικα-
σιν οἱ στρατηγοί, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν ἔν ἐξελθόν-
τες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς 37
αὐτὰς· Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους,
ἀνδρώπεις Ῥωμαῖς ὑπάρχοντας, ἔβαλον εἰς φυ-
λακὴν, καὶ νῦν λαθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; Οὐ
γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν.
Ἀνήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ βαρβόλιν τὰ ῥή- 38
ματα ταῦτα· καὶ ἐφοβήθησαν, ἀκέσσαντες, ὅτι
Ῥωμαῖοί εἰσι. Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν αὐτὰς, 39
καὶ ἐξαγαγόντες ἡρώτων ἐξελθεῖν τῆς πόλεως.
Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν 40
Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τὰς ἀδελφὰς παρεκάλεσαν
αὐτὰς, καὶ ἐξῆλθον.

SECTIO XXIX.

Paulus Thessalonica multos convertit, et a

Judeis male tractatur.

Διοεῦσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολλωνί- 1
αν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονικὴν, ὅπῃ ἦν ἡ συνα- 2
γωγὴ τῶν Ἰουδαίων. Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύ- 3
λῳ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὰς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρεῖς 4
διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων καὶ 5
παρατιθέμενος, ὅτι τὸν Χριστόν ἔδει παθεῖν καὶ 6
ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν, καὶ ὅτι ὁτός ἐστιν ὁ Χριστός 7
Ἰησὺς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. Καὶ τινες ἐξ 8
αὐτῶν

αὐτῶν ἐπέειπταν, καὶ προσεκληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλῳ, τῶν τε σεβομένων Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος, γυναικῶν τε τῶν πρώτων ἐκ ὀλίγων.

5 Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθῆντες Ἰεδαῖαι, καὶ λαβόμενοι τῶν ἀγεραίων τινος ἄνδρος ποιηρῆς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐδουλοῦν τὴν πόλιν· ἐπίσαντες τε τῇ οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτην αὐτὲς ἀγαγεῖν εἰς

6 τὸν δῆμον. Μη εὐρόντες δὲ αὐτὰς, ἐσύρον τὸν Ἰάσονα καὶ τινὰς ἀδελφὰς ἐπὶ τὰς πολιτάρχας, βοῶντες· Ὅτι οἱ τὴν οἰκὴν ἀναστατώσαντες,

7 ἔτοι καὶ ἐνθάδε πάρεσιν· ἐς ὑποδεκταὶ Ἰάσων καὶ ἔτοι πάντες ἀπενακτὶ τῶν δογματῶν Καίσαρος πράττεισι, βασιλεῖα λέγοντες ἕτερον εἶναι,

8 Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον καὶ τὰς πολιτάρχας ἀκούοντας ταῦτα. Καὶ λαβόντες τὸν Ἰάσονα καὶ τὸν ὄχλον καὶ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτὰς.

SECTIO XXX.

Paulus Berææ docet.

10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τὸν τε Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βερόιαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν

11 Ἰεδαίων ἀπήλθον. Οὗτοι δὲ ἥσαν ἐκγεγενημένων ἐν Θεσσαλονικῇ, οἵτινες ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ κατ' ἡμέραν ἀνακρίνοντας

12 ταῖς γραφαῖς, εἰ ἔχοι ταῦτα ἔως. Πολλοὶ μὲν ἦν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν εὐχρημάτων, καὶ ἀνδρῶν ἐκ ὀλίγων. Ὡς δὲ

13 ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονικῆς Ἰεδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ καταγγέλλει ὑπὸ τῷ Παύλῳ ὁ λόγος τῷ

14 Θεῷ, ἦλθον καὶ αὐτοὶ σαλεύοντες τὰς ὄχλους. Εὐθέως δὲ τίτε τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ

πορεύ-

πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὁ, ^{καὶ οἱ ἀδελφοὶ} τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. Οἱ δὲ κατήϊσαντες 15 τὸν Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα αἰετὰ χίται ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξήσαν.

SECTIO XXXI.

Paulus docet Athenis.

Εν δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένους αὐτὰς τὸ Παῦλ^{ος} 16 λα, ^{καὶ οἱ ἀδελφοὶ} παρώξυνετο τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἐν αὐτῷ, θεωρῶντι κατήϊσάν ἑσαν τὴν πόλιν. Διελέγετο 17

μὲν ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰεδαῖοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν

πρὸς τὰς παρατυγχάνοντας. Τινὲς δὲ τῶν Ἑπι- 18 κρετῶν καὶ τῶν Σταϊκῶν Φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ καὶ τινες ἔλεγον· Τί αὖν θέλοι ὁ σπερμιολόγος ἔσσε λέγειν; Οἱ δὲ· Ξενῶν δαιμονίων δοκῶν

καταπαγγελεῦς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐαγγελίζετο. Ἐπιλαβόμενοι τε 19

αὐτὸν, ἐπὶ τὸν Ἀρειον πάλιν ἤγαγον, λέγοντες· Δυνάμεθα γινῶναι, τίς ἡ καὶνὴ αὐτῇ ἡ ὑπὸ σὲ λαβερμένη διδασκῇ; Ξενίζοντά γάρ τινα ἡσφύερες 20

εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν. Βελομέδα ἔν γινῶναι, τί αὖν θέλοι ταῦτα εἶναι. (Ἀθηναῖοι δὲ πάντες, καὶ οἱ ἐπιδημήσαντες ἔναι, εἰς ἃς ἕθεν ἕτερον εὐκαιρεῖν, ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον.) Σταθεῖς δὲ ὁ Παῦ- 21

λος ἐν μέσῳ τῷ Ἀρείῳ πάλιν, ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δευσδαίμονες 22

ὑμᾶς θεωρῶ. Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ στήθασμά μου, εὗρον καὶ βωμόν, ἐν ᾧ ἐπεγεγράφτο· Ἀγνώστῳ Θεῷ. Ὁν ἐν ἀγνοήτις 23

εὐσεβεῖτε, τῷ ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. Ὁ Θεός 24

Ἀσ 2

ὁ ποι-

- ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, ἔτος
 ἑραυῆ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων, ἐκ ἐν χωροποιή-
 25 τοις ναοῖς κατοικεῖ. Οὐδὲ ἀπὸ χειρῶν ἀνθρώπων
 θεράπνευται, προσδοκόμενος τινας, αὐτὸς δίδως πᾶ-
 26 σι ζωὴν καὶ πνοήν, καὶ τὰ πάντα. Ἐποίησέ τε
 ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν
 ἐπὶ πᾶν τὸ πρῶτον τῆς γῆς, οἷσιν πρῶτα γ-
 27 αμινὲς καὶ πᾶς οὐδετίας τῆς κατοικίας
 αὐτῶν. Ζητεῖν τὸν Κύριον, εἰ ἀραγε φιλαφίαν
 28 ἔκαθεν ἡμῶν ὑπάρχοντα. Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν,
 καὶ κινεῖσθα, καὶ ἐσμεν ὡς καὶ τινες τῶν κατ'
 29 ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι. Τὸ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.
 30 Γένος ἐν ὑπάρχοντες τῷ Θεῷ, ἐκ ὁφείλομεν νομί-
 ζεν χερσὶ, ἢ ἀργύρῳ, ἢ λίθῳ, χαραγματοῦ τέχνης
 καὶ ἐνδυμῆσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.
 31 Τὸς μὲν ἐν χρόνῳ τῆς ἀγνοίας ὑπερῆσαν ὁ Θεός,
 τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι παντα-
 32 χῆ μετανοεῖν. Διότι ἐσήσεν ἡμερᾶν, ἐν ᾗ μέλλει
 κρίναι τὴν οἰκὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ὧ ἀρίστε,
 33 πῶς παρασχὼν πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.
 34 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον· οἱ δὲ ἔειπον· Ἀκούμεθα σε ἄλλιν περὶ τέτθ.
 35 Καὶ ἔτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσθ αὐτῶν.
 36 Τινὲς δὲ ἄνδρες, καλῶνόντες αὐτὸν, ἐπίστευσαν· ἐν
 οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ, ὀνό-
 ματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

SECTIO XXXII.

Gesta Corinthi.

1. Paulus cum Aquila conversatur, & vario eventu docet.

C. XVIII.

1 Μετὰ δὲ ταῦτα χωρίζεις ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθη-

Ἀθηναίων, ἦλθεν εἰς Κόρινθον. Καὶ εὗρών τινας Ἰε-
 2 δαίους, ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσ-
 3 φάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρί-
 4 σκυλλαν γυναῖκα αὐτῆ, (διὰ τὸ διατεταχέναι Κλαύ-
 5 διον, χωρίζεσθαι πάντας τὰς Ἰεδαίους ἐκ τῆς Ῥώ-
 6 μης,) προσῆλθεν αὐτοῖς. Καὶ διὰ τὸ ὁμοτέχνην
 7 εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ ἐργάζετο· ἦσαν γὰρ
 8 σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην. Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συνα-
 9 γωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον, ἐπειδὴ τε Ἰεδαίους
 10 καὶ Ἕλληνας. Ὡς δὲ κατήλθεν ἀπὸ τῆς Μακε-
 11 δονίας ὁ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνέιχετο τῷ
 12 πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρούμενος τοῖς Ἰεδαίοις
 13 τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. Ἀντιτάσσόμενων δὲ αὐτῶν καὶ
 14 βλασφημούντων, ἐκτίναξάμενος τὰ ἱμάτια, ἔπε-
 15 ρὸς αὐτούς· Τὸ αἶμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ὑμῶν
 16 καθαρὸς ἐγώ, ἀπὸ τῶν νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι.
 17 Καὶ μεταβαίς ἐκείθεν, ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνό-
 18 ματι Ἰῆσε, σεβομένην τὸν Θεόν, ἣ ἡ οἰκία ἦν συνα-
 19 γωγὴ τῇ συναγωγῇ. Κρίστος δὲ ὁ ἀρχισυνά-
 20 γωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ, σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτῆ,
 21 καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευσαν, καὶ
 22 ἐβαπτίζοντο.

2. Paulus coram Proconsule accusatur.

Ἐπεὶ δὲ ὁ Κύριος δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύ-
 3 λῳ Μὴ φοβῆ, ἀλλὰ λάλε, καὶ μὴ σιωπήσῃς·
 4 διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σε, καὶ ἐδὲς ἐπιθήσεται σοί,
 5 τὸ κακῶσαι σε· διότι λαὸς ἐστὶ μοι πολὺς ἐν τῇ
 6 πόλει ταύτῃ. Ἐκαθίστε τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἑξ,
 7 διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ταλίωνος
 8 δὲ ἀνδραπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν
 9 ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰεδαῖοι τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐ-
 10 τὸν
 11
 12

A a 3

- 13 τὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νό-
 μου ἔτος ἀναπέδει τὰς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν
 14 Θεόν. Μέλλontos δὲ τὸ Παῦλος ἀνοίγειν τὸ στόμα,
 εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τὰς Ἰουδαίους· Εἰ μὲν ἐν ἡμῶν
 αἰδικημαί τι, ἢ βλαδιουργίαι πονηρόν, ὃ Ἰουδαῖοι, κατὰ
 15 λόγον αὐτῶν ἠνεχόμεν ὑμῶν. Εἰ δὲ ζητήμας ἐστὶ περὶ
 λόγου, καὶ ὀνομάτων, καὶ νόμων καὶ καθ' ὑμᾶς,
 ἔμελλε αὐτοὶ κριτὴς γὰρ ἐγὼ τέτων ἐ βέλομαι
 16 εἶναι. Καὶ ἀπήλασεν αὐτὰς ἀπὸ τοῦ βήματος.
 17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες οἱ Ἕλληνες Σωθῆνι τὸν
 ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος
 καὶ ἐδὲν τέτων τῷ Γαλλίῳ ἐμελεν.

SECTIO XXXIII.

Paulus varia itinera peragit.

- 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἐπὶ προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς,
 τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν
 Συρίαν, (καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κει-
 ράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ συ-
 19 χήν.) Κατήνησε δὲ εἰς Ἐφέσον, καὶ κένους κατέλι-
 πεν αὐτῷ· αὐτοὶ δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν,
 20 διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις. Ἐρωτῶντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ
 πλείονα χρόνον μέναι παρ' αὐτοῖς, ἐκ ἐπένευσεν·
 21 ἀλλ' ἀπετάχεται αὐτοῖς, εἰπὼν· Δεῖ με πάντως
 τὴν ἐσθρὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱερουσόλυμα·
 22 πάλιν δὲ ἀνακείμενος πρὸς ὑμᾶς, τῷ Θεῷ θέλον-
 τος. Καὶ ἀνέχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. Καὶ κατελθὼν
 εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκ-
 23 κλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντίχειον. Καὶ ποιήσας
 χρόνον τινα, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γα-
 λατικὴν χώραν καὶ Φρυγίαν, ἐπισηρίζων πάντας
 τὰς μαθητάς.

SECTIO

SECTIO XXXIV.

Gesta Ephesi.

1. Notitia de Apollone Alexandrino.

- Ἰουδαῖος δὲ τις, Ἀπολλῶς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς 24
 τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήνησεν εἰς Ἐφέσον,
 δυνατὸς ἀνενεῖναι τὰς γραφαῖς. Οὗτος ἦν κατήνη-
 25 μένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ἑρπύων πνευματικῇ,
 ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου,
 ἐπιτάμενος μόνον τὸ βαπτισμα Ἰωάννη. Οὗτος 26
 τε ἤρξατο παρεκσιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. Ἀκ-
 σάντες δὲ αὐτῷ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσελά-
 βοντο αὐτόν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέδεικτο τὴν
 27 τοῦ Θεοῦ ὁδόν. Βελομένη δὲ αὐτῷ διελθεῖν εἰς τὴν
 Ἀχαΐαν, προτερεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔγραψαν
 τοῖς μαθηταῖς ἀποδεξάσθαι αὐτόν ὡς παραγενέ-
 28 μενος συνεβλήθη πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς
 χάριτος. Εὐτενος γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις διακατη-
 λέγγετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνύς διὰ τῶν γραφῶν, ὅτι
 καὶ τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

2. Paulus quibusdam, baptismo Joannis tinctis, dona Spiritus Sancti confert.

C. XIX.

- Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν Ἀπολλῶ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, 1
 Παῦλον, διελθόντα τὰ ἀνωτέρω μέρη, ἐλθὼν
 εἰς Ἐφέσον. Καὶ εὐρὼν τινας μαθητάς, εἶπε 2
 πρὸς αὐτούς· Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαν-
 3 τες; Οἱ δὲ ἔπουν πρὸς αὐτόν· Ἀλλ' ἔσθι, εἰ Πνεῦ-
 μα ἅγιον ἐστίν, ἠκούσαμεν. Εἰπέ τε πρὸς αὐτούς· 3
 Εἰς τί ἐν ἐβαπτίσθητε; Οἱ δὲ ἔπουν· Εἰς τὸ Ἰωάννην·
 4 ἵνα βάπτισμα. Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰωάννης μὲν
 ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς
 4 τὸν
 τὸν

τὸν ἐρχόμενον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύωσι· τῆτέστι,
5 εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. Ἀκούσαντες δὲ ἐβαπτίσθη-
6 σαν εἰς τὸ ὄνομα τῆ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐπιδύναντες
αὐτοὺς τῆ Παύλου αἱ χεῖρες, ἦλθε τὸ Πνεῦμα
6 τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, ἐλάλην τε ὑλώσσαις, καὶ
7 προσφώνητον. Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ
δεκάδιό. *decem*

3. *Paulus docet & miracula patrat.*

8 Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν· ἐπαρρησιάζετο,
ἐπὶ μῦθας τρεῖς διαλεγόμενος, καὶ περὶ τὰ περὶ
9 τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δὲ τινες ἐσκλήρυνον
νοῦν καὶ ἠπέθανον, κακολογῶντες τὴν ἐδὲν ἐνώπιον
τῶν πλήθους, ἀποστόλων αὐτῶν, ἀφώρισε τὸς
μαθητάς, καὶ ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ
10 τυράννε τινός. Τότε δὲ ἐγένετο ἐπὶ ἑτῇ δύο, ὥστε
πάντας τὸς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκῆσαι τὸν
λόγον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήνας.
11 Δυναμεις τε καὶ τὰς τύχας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ
12 τῶν χειρῶν Παύλου· ὥστε καὶ ἐπὶ τὰς ἀσθενή-
σας ἐπιφέρειν ἀπὸ τοῦ χεiros αὐτοῦ σθεναρίαι καὶ
σημικινδία, καὶ ἀπαλλάσσειν αὐτῶν τὰς νό-
σους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπὸ
αὐτῶν.

4. *Judæi exorcistæ male plectuntur.*

13 Ἐπεχείρησαν δὲ ^{ἐν}τινες ἀπὸ τῶν ^{ἐκείνων}πείρασχόμενων
Ἰουδαίων ἐξαρκεῖν ἰσχυροῦς ἐπὶ τὰς ἔχοντας τὰ
πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ,
λέγοντες· Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὁ Παῦ-
λος κηρύσσει. 14 Ἦσαν δὲ τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου
15 ἀρχιερέως ἐπτά, οἱ τὸτο ποιεῖντες. Ἀποκριθὲν δὲ
τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν εἶπε· Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω,
καὶ τὸν Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίτες ἐστέ·
Καὶ

Καὶ ἐφάλλομενος ἐπ' αὐτὸς ὁ αἰθρώπος, ἐν ᾧ ἦν 16
τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν,
^{ἐκείνου} ἔχουσε κατ' αὐτῶν, ὥστε γυμνὰ καὶ τετρακυματι-
σμένους ἐκφυγεῖν ἐκ τῆ οἴκῃ ἐκείῃ. Τὲτο δὲ ἐγένε- 17
το γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἑλλήσι, τοῖς
κατακυβέσιν τὴν Ἐφεσον, καὶ ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ
πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τῆ Κυ-
ρίε Ἰησοῦ.

5. *Libri magici comburuntur.*

Πολλοὶ τε τῶν πεπιστευκόντων ἤρχοντο, ἔξομολο- 18
γόμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν.
Ἰκανοὶ δὲ τῶν τὰ περιέρχοντα πράξαντων, συνέλεγ- 19
σαν πάντες τὰς βιβλούς, κατέκαιον ἐν ἑνί πύριον πάντων
καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀρ-
γυρίᾳ μυριάδας πέντε. Οὕτω κατὰ κράτος ὁ λω- 20
γος τῷ Κυρίῳ ἤψανε καὶ ἴχνην. Ὡς δὲ ἐπληρώ- 21
θη ταῦτα, ἔδετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ πνεύματι, διελ-
θὼν τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, πορευέσθαι εἰς
Ἱερουσαλὴμ, εἰπὼν· Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με
ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. Ἀποσείλας δὲ εἰς 22
τὴν Μακεδονίαν δύο τῶν διακονούντων αὐτῷ, Τιμό-
θεον καὶ Ἐραστον, αὐτὸς ἐπέβη χρονον εἰς τὴν Ἀ-
σίαν.

6. Tumultus Demetrii, fabri argentarii.

Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ταραχος ἐν
 ὀλίγος περὶ τῆς οδοῦ. Δημίτριος γάρ τις ἀνόματι,
 ἀργυροκόπος, ποίων ναὺς ἀργύρεα Ἀρτέμιδος,
 παρέχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν ἐκ ολίγων.
 Οὓς συναθροίσας, καὶ τὰς περὶ τα τοιαῦτα ἐργά-
 τας, εἶπεν· Ἄνδρες, ἐπίσταδε, ὅτι ἐκ ταύτης τῆς
 ἐργασίας ἡ εὐπορία ἡμῶν ἐστὶ καὶ θεωρεῖτε καὶ

- ἀκούετε, ὅτι ἔμὸν Ἐφέσε, ἀλλὰ σχεδὸν πάσης
τῆς Ἀσίας ὁ Παῦλος ἔτος πέντε μετεστησέν ἱε-
ρὸν ὄχλον, λέγων· Ὅτι ἐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γε-
νόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τὸ τοῦ κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος
εἰς ἀπελεγμὸν ἔλθεν· ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης
θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς ὅδον λογιζόμεναι, μέλαιν τε
καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη
ἡ Ἀσία καὶ ἡ οἰκούμενη σέβεται. Ἀκούσαντες δὲ,
καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμῶ, ἔκραζον λέγοντες·
Μεγάλη ἡ Ἀρtemis Ἐφεσίων. Καὶ ἐπλήθη ἡ
πόλις ὅλη συγχύσεως· ὤρμησαν τε ὁμοθυμαδὸν
εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γαῖον καὶ Ἀρ-
ξαρχον Μακεδόνας, συνεκλήμας τὴν Παύλου. Τῇ
δὲ Παύλῳ βελομένῳ ἐπελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, ἐκ
ἑῶν αὐτὸν οἱ μαθηταί. Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσια-
ρῶν, ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτόν,
παρεκάλουν μὴ δύναι αὐτόν εἰς τὸ θέατρον. Ἀλ-
λοι μὲν ἐν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συ-
κεχυμένη, καὶ οἱ πλείους ἐκ ἡδεῖσαν, τίνος ἕνεκεν
συνελήλυθεσαν. Ἐκ δὲ τῶ ὄχλου προεβίβασαν
Ἀλέξανδρον, προβαλόντων αὐτόν τῶν Ἰουδαίων· ὁ
δὲ Ἀλέξανδρος καταστείλας τὴν χεῖρα, ἠθέλην
ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ. Ἐπληρόντων δὲ, ὅτι Ἰε-
δαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, ὡς ἐπὶ
ῥας δύο κραζόντων· Μεγάλη ἡ Ἀρtemis Ἐφεσίων.
Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, Φη-
σὶν· Ἄνδρες Ἐφεσίοι, τίς γὰρ ἐστὶν ἄνθρωπος, ὃς
ἔγνωσκε, τὴν Ἐφεσίων πόλιν γενομένην εἶναι τῆς
μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Διοπέτης;
Ἀναντιρρήτων ἐν ὧν τῶν τετῶν, θεῶν ἐστὶν ὑμᾶς
κατεσταλμένοι ὑπάρχειν, καὶ μὴδὲν προτετεῖν πρὸς
ταῖν. Ἡγάγετε γὰρ τὰς ἀνδρας τέττες, ἕτε ἱε-
ροσύ-

- ροσύλεις, ἕτε βλασφημούντας τὴν θεὰν ὑμῶν.
Εἰ μὲν ἐν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται πρὸς
τινα λόγον ἔχουσιν, ἀγορεύοι ἀγόνται, καὶ ἀνδύπα-
τοι εἰσὶν ἐγκαλεῖσθαι ἀλλήλους. Εἰ δὲ τι περὶ
ἐτέρων ἐπιζητῆτε, ἐν τῇ ἐνομοῦ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθῆ-
σεται. Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν ἐγκαλεῖσθαι ὑμᾶς
περὶ τῆς σήμερον ἡμέρας αἰτίᾳ ὑπαρχόντος, περὶ
ἧς δυνιστομεθα ἀποδυναμῶν λόγον τῆς συζητήσεως ταυ-
της. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

SECTIO XXXV.

Paulus cum suis varia itinera peragit.

C. XX.

- Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλε-
σάμενος ὁ Παῦλος τὰς μαθητάς, καὶ ἀπα-
σάμενος, ἐξῆλθε παρευθῆναι εἰς τὴν Μακεδονίαν.
Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρεκαλέσας αὐ-
τὰς λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ποιῶ-
σας τὴν μῆνας τρεῖς, γενομένης αὐτῷ ἐπιβελῆς ὑπὸ
τῶν Ἰουδαίων, μέλονται ἀνάγειν αὐτὸν εἰς τὴν Συρίαν,
ἐγένετο γνῶμη τῇ ὑποσέφειν διὰ Μακεδονίας.
Συνέπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σάπαιρος
Βερραῖος· Θεσσαλονικῶν δὲ, Ἀρίσταρχος, καὶ Σε-
κένδος, καὶ Γαῖος Δερβανός, καὶ Τιμόθεος· Ἀσια-
νοὶ δὲ, Τύχικος καὶ Τρέφιμος. Οὗτοι προελθόν-
τες ἐμὲν ἡμᾶς ἐν Τρωάδι. Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύ-
σαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἄζυμων ἀπὸ Φιλίπ-
πων, καὶ ἦλθμεν πρὸς αὐτὰς εἰς τὴν Τρωάδα
ἄχρις ἡμερῶν πέντε, ἃ διετείσαμεν ἡμέρας ἑπτὰ.

SECTIO

SECTIO XXXVI.

Paulus Eutychum Troade resuscitat.

- 7 **Ε**ν δὲ τῇ ^ῳμισθῇ τῶν σαββάτων, συνηγμένων τῶν
μαθητῶν τῇ κλάσει αὐτοῦ, ὁ Παῦλος διελέγετο
το αὐτοῖς, μέλλων ἐξίεναι τῇ ἐπαύριον, παρέτεινε
8 τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. Ἦσαν δὲ λαμ-
πάδες ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερώῳ, ἃ ἦσαν συνηγμένοι.
9 Καθήμενος δὲ τις νεανίας, ὀνόματι Εὐτυχος, ἐπὶ
τῆς θυρίδος, καταφερόμενος υπνω βαθεῖ, διαλε-
γομένη τῷ Παύλῳ ἐπὶ πλεον, κατενόησε ἀπὸ
τῆς ὑπνῆ, ἔπεσεν ἀπὸ τῆς τριβῆς κάτω, καὶ ἤρθη
10 νεκρὸς. Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ,
καὶ συμπεριλαβὼν ἔπε· Μὴ δορυβεῖσθε· ἡ γὰρ
11 ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστίν. Αναβὰς δὲ καὶ κλά-
σας αὐτόν καὶ γευσάμενος, ἔφ' ἱκανὸν τε σμιλη-
σας ἀνέστη, ὥτως ἐλάλησεν. Ἦγαγον δὲ
12 τὸν παιδά ζῶντα, καὶ παρέκληθησαν ὁ μετρίως.

SECTIO XXXVII.

Paulus Hierosolymam proficiscens Presbyteros Ephesios admonet.

- 13 **Η**μεῖς δὲ παρελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθη-
μεν εἰς τὴν Ἀσσαν, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμ-
βάνειν τὸν Παῦλον· ἔτι γὰρ ἦν διατεταγμένος,
14 μέλλων αὐτὸς περὶ εἶναι. Ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν
εἰς τὴν Ἀσσαν, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς
15 Μιτυλήναν. Καὶ κεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιδή-
κῃ κατήντησάμεν ἀντικρὺ Χίῳ. Τῇ δὲ ἑτέρα παρεβά-
λομεν εἰς Σάμον, καὶ μέιναντες ἐν Τρωγυλίδῳ, τῇ
16 ἔχοντι ἤλθομεν εἰς Μιλήτον. Ἐκρυσεν γὰρ ὁ
Παῦλος παραπλεύσαι τὴν Ἐφεσον, ὥπως μὴ γένη-
ται αὐτῷ χρόνος τριῖς ἡμέρας ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ,

εἰ δυνατόν ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς
γεῖν εἰς Ἱερουσόλυμα. Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτης 17
πέμφας εἰς Ἐφεσον, μετακάλεσατο τὰς πρεσβυ-
τέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς 18
αὐτόν, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίσταδε ἀπὸ πρώ-
της ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, πᾶς 19
μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην δαλεῦν
τὰ Κυρία μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ πολ-
λῶν δακρύων καὶ περισσῶν, τῶν συμβάντων μοι
ἐν ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν Ἰουδαίων· ὥς ἔδεν ὑπερ- 20
λάμπειν τῶν συμφερόντων, τῇ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν
καὶ δοῦναι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' αἰκας, δια- 21
μαρτύρομενος Ἰουδαίους τε καὶ Ἑλλήσι τὴν εἰς τὸν
Θεὸν μετανοίαν, καὶ πείναι τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ νῦν ἰδὲ, ἐγὼ δεδεμένος τῷ 22
πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ
συναντήσόντά μοι μὴ εἰδώς, πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα 23
τὸ ἅγιον κατὰ πόλιν διαμαρτύρεται, λέγον, ὅτι
δεσμά με καὶ θλίψεις μέγας. Ἀλλ' ἔδενος, λα- 24
γὼν ποιῆσαι, ἔδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν με τιμίαν ἐμ-
αὐτῷ, ὥς τελεῶσαι τὸν δέμον με μετὰ χαρᾶς,
καὶ τὴν διακονίαν, ἣν ἔλαβον παρὰ τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, 25
διαμαρτύρεσθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τῷ
Θεῷ. Καὶ νῦν ἰδὲ, ἐγὼ οἶδα, ὅτι ἐκ ἐτι ἐνδεσθὲ 26
πρόσωπόν με ὑμεῖς πάντες, ἐν δις διηλθὼν κηρυ-
σῶν τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ. Διὸ μαρτύρομαι 27
ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ, ὅτι καθάρως ἐγὼ ἀπὸ
τῷ αἵματος πάντων. Οὐ γὰρ ὑπεσεύχασθαι τῷ 28
μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσιν τὴν βελὴν τῷ Θεῷ.
Προσέχετε ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ 29
ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδωκε ἐπισκόπους, ποι-
μαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τῷ Θεῷ, ἣν περιποίησάτο
διὰ

- 29 διὰ τῆ ἰδιᾶ αἵματος. Ἐγὼ γὰρ οἶδα τὸτο, ὅτι
 εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἀφίξιν με λυκοὶ βαρεῖς εἰς
 30 ὑμᾶς, μὴ φερόμενοι τῇ ποιμνίᾳ· καὶ ἐξ ὑμῶν
 αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλῶντες διεσπασμένους,
 31 τῇ ἀποστολῇ τῶν μαθητῶν ὀπίσω αὐτῶν. Διὸ
 γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες, ὅτι τριετίαν, ἡμέρας
 καὶ ἡμέραν, ἐκ ἐπαυσάμην μετὰ δαιμονίων νεύσαν
 32 ἕνα ἑκάστον. Καὶ τὰν παρὰ τὴν ὑμᾶς, ἀδελ-
 φοὶ, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ
 δυναμένῳ ἐποικοδομῆσαι, καὶ δῶναι ὑμῖν κληρονομίαν
 33 ἀν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πάντιν. Ἀργυρεῖς, ἢ χρυ-
 34 σίς, ἢ ἱματισμοὶ ἐδενός ἐπεθύμησα. Αὐτοὶ δὲ
 γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρεῖαις με, καὶ τοῖς ἑσσι μετ'
 35 ἐμοῦ, ὑπηρετήσαν αἱ χεῖρες αὐταί. Πάντα ὑπέ-
 δεξα ὑμῖν, ἵτις ἔτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνε-
 σθαι τῶν ἀδελφέντων, μνημονεύειν τε τῶν λόγων τῆ
 Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς ἔειπε· Μακάριόν ἐστι διδόναι
 36 μᾶλλον, ἢ λαμβάνειν. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεῖς
 τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύχάτο.
 37 Ἰκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιτε-
 σάντες ἐπὶ τὸν τραχήλον τῷ Παύλῳ, κατεφί-
 38 λαν αὐτόν· ἐδυνάμειο μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὃ
 ἐθήκει, ἵτις ἐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεω-
 ρεῖν. Προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

SECTIO XXXVIII.

Iter Pauli Epheso Caesaream.

Cap. XXI.

- 1 Ὡς δὲ ἐγένετο ἀναχωρεῖν ἡμᾶς, ἀποσπορέν-
 τας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς
 τὴν Κῶν, τῇ δὲ ἐξῆς εἰς τὴν Ρόδον, καὶ κειθέντες εἰς
 2 Πάταρα. Καὶ εὐρόντες πλοῖον διασπέραν εἰς Φοι-
 3 νίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. Ἀναφανέντες δὲ

τὴν Κυρην, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλόμεν
 εἰς Συρίαν, καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτίζμενον τὸν γό-
 4 μον. Καὶ ἀνέυρυντες τῶν μαθητῶν, ἐπεμένουμεν
 αὐτῇ ἡμέρας ἑπτὰ· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ
 τῆ πνεύματος, μὴ ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλὴμ.
 5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσασθαι ἡμέρας, ἐξελ-
 θόντες ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάν-
 των σὺν γυναίξιν καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως·
 καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, προση-
 6 ξάμεθα. Καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν
 εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέσχεσαν εἰς τὰ ἴδια.
 7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλὴν διακυσάντες, ἀπὸ Τύρου κατ-
 ηγήσαμεν εἰς Πτολεμαῖδα· καὶ ἀσπασάμενοι
 τῶν ἀδελφῶν, ἐμενήμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.
 8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἡλ-
 θον εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶ-
 κον Φιλίππου τῷ εὐαγγελιστῇ, (τῷ ὄντος ἐκ τῶν
 9 ἑπτὰ) ἐμενήμεν παρ' αὐτοῦ. Τῷ δὲ ἦσαν θυ-
 γατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.

SECTIO XXXIX.

Agabus Propheta vincula Pauli pronunciat.

Επιμενοντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατήλ- 10
 θέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης, ἐνόμα-
 11 τι Ἀγαβός· καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ αἶρας
 τὴν ζώνην τῷ Παύλῳ, ὤσας τε αὐτῷ τὰς χεῖρας,
 καὶ τὰς πόδας, εἶπε· Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ
 ἅγιον· Τὸν ἄνδρα, ὃς ἐστὶν ἡ ζώνη αὕτη, ἔτω δήσ-
 σιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσιν εἰς
 12 χεῖρας ἑθνῶν. Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκα-
 λήμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι, τῷ μὴ ἀναβαίνειν
 αὐτόν.

- 13 αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος
 14 Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ συνθρηνῶντες με τὴν
 καρδίαν; Ἐγὼ γὰρ εἰ μόνον δεῖναι, ἀλλὰ καὶ
 ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλήμ ἑτοιμὸς ἔχω, ὑπὲρ τῆς
 15 ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ παιδομένους δὲ αὐ-
 τῶν, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες· Τὸ θέλημα τοῦ Κυ-
 ρίου γενέσθω.

SECTIO XL.
 Gesta Pauli Hierosolymis.

1. A Christianis bene recipitur.

- 15 Μετὰ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀποσιεύσασθαι
 16 ἀνεβαίνομεν εἰς Ἱερουσαλήμ. Συνήλθου δὲ
 καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἀγον-
 τῶν, παρ' οὗ γεννιῶμεν. Μνάσαντι τινι Κυπρίῳ, ἀρ-
 17 χαίῳ μαθητῇ. Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυ-
 18 μα, ἀσμενῶς ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί. Τῇ δὲ
 ἐπίσει εἰσῆλθαι ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, 15. 12.
 19 πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ
 ἀσπασάμενος αὐτὸς, ἐξηγῆτο κατ' ἐν ἑκάστον, ὃν
 ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας
 αὐτοῦ.

2. Votum in templo suscipit.

- 20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ἐδόξαζον τὸν Κύριον, εἰπόντες
 αὐτῷ· Θεωρεῖς, ἀδελφε, πόσαι μυριάδες εἰσὶν Ἰε-
 21 ρουσαλῶν τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ
 τοῦ νόμου ὑπάρχοντες. Κατήχηθησαν δὲ περὶ σέ,
 ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως τὰς κατὰ
 τὰ ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων, μὴ περιτέμνειν
 αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς εἶδαι περιπατεῖν. 11. 12.
 22 Τί ἔν ἐσι; πάντως δεῖ πληθὺς συνελθεῖν· ἀκού-
 σονται

σονται γὰρ, ὅτι ἐλήλυθας. Τὸτο ἔν ποιήσων, ὃ 23
 σοι λέγομεν. Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες, εὐχρὴν 18 18
 ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν. Τέτρες παραλαβὼν, ἀγγι- 24
 24 θῆτι σὺν αὐτοῖς, καὶ διαπάνησον ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα
 25 ζυρῶσιν τὴν κεφαλὴν, καὶ γνωστὴ πάντες, ὅτι
 25 κατήχηται περὶ σέ, ὅθεν ἔστιν, ἀλλὰ σοὺς
 καὶ αὐτοὺς τὸν νόμον φυλάσσω. Περὶ δὲ τῶν πε- 25
 26 πιστευκῶν ἐν ἡμῖν ἐπεσεύλαμεν, κείναντες
 μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσειν αὐτοὺς
 τὸ, τὸ εὐδωλοῦτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ πνικτόν, καὶ
 πορνείαν. Τότε ὁ Παῦλος, παραλαβὼν τὰς ἁν- 26
 26 δρας, τῇ ἐχομένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἀγνοῖας εἰ-
 26 ρες εἰς τὸ ἱερόν, διαγγέλλων τὴν εκπληρωσὴν τῶν
 ἡμερῶν τῆς ἀγνισμῆς, ὥς εἰ προσήνεχθη ὑπὲρ ἐνός
 ἑξαεσῶν αὐτῶν ἡ προσφορά. 16. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26.

3. Tumultus a Judæis contra ipsum excitatur.

Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεσθαι, οἱ 27
 27 ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ
 ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον
 τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν, κρᾶζοντες· Ἄνδρες Ἰσρα- 28
 28 ἡλῖται, βοηθεῖτε· ἔτις ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος, ὁ κατὰ
 τὴν λαῶν, καὶ τὸν νόμον, καὶ τὸν τόπον τέτρε, πάν-
 τας πανταχῶς διδάσκων· ἐτι τε καὶ Ἑλλήνας
 εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερόν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τό-
 29 πον τῶτον. (Ἦσαν γὰρ πρεσβεράκατοι Τρόφι- 29
 29 μον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμι-
 30 ζον ὅτι εἰς τὸ ἱερόν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.) Ἐκινή- 30
 30 θη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ τῶν λαῶν
 καὶ ἐπιλαβόμενοι τῶν Παύλου, ἔλκον αὐτὸν ἔξω
 τῶν ἱερῶν· καὶ εὐθὺς ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

4. Paulus a Chiliarcho catenis ligatur.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη Φαῖσις τῷ
 32 χιλιάρχῳ τῆς σπείρας, ὅτι ὅλη συγχέχεται ἱερου-
 33 σαλήμ. Ὁς ἐξ αὐτῆς πάρα λαβὼν στρατιώτας
 καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτὸς· οἱ δὲ,
 ἰδόντες τὸν χιλιάρχον καὶ τὰς στρατιώτας, ἐπαύ-
 33 σαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. Τότε ἐγγίστας ὁ
 χιλιάρχος ἐπέλαβετο αὐτὸν, καὶ ἐκέλευσε δεθῆ-
 ναι ἀλίσσεσι· οὐσί· καὶ ἐπυνθάνετο, τίς αὐτῆς, καὶ
 34 τί ἐστὶ πεποιθώς. Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι ἐβίβαν ἐν τῷ
 ὄχλῳ. Μὴ δυνάμενος δὲ γινῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ
 τὸν ὄχρον, ἐκέλευσεν ἀγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρε-
 35 μβολήν. Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τὰς ἀναβαθμὰς,
 συνέβη βασιλεύειν αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν δια-
 36 τὴν βίαν τὸ ὄχλον. Ἡκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος
 37 τῷ λαῷ, κράζον· Αἴρε αὐτόν. Μέλων τε εἰσαγε-
 δαι εἰς τὴν παρεμβολήν· ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χι-
 λιάρχῳ· Εἰ ἐξεί μοι εἰπεῖν τι πρὸς σε; Ὁ δὲ
 38 εἶπεν· Ἐλθὲ μοι γινώσκεις; Οὐκ ἄρα σὺ εἰ ὁ Αἰγύ-
 πτιος, ὁ πρὸ τέττων τῶν ἡμερῶν ἀναστὰς, καὶ
 ἐξαγάγων εἰς τὴν ἔρημον τὰς τετρακισχίλις ἀν-
 39 δρας τῶν σικαρίων; Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐγὼ ἀν-
 δραπος μὲν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεὺς, τῆς Κιλικίας
 ἐκ ἀσπίδος πόλεως πολίτης· δέμαί μοι σε, ἐπίτρε-
 40 ψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπιτρέψαντος δὲ
 αὐτῷ, ὁ Παῦλος ἐστῆς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν, κατέ-
 σεις τῇ χειρὶ τῷ λαῷ· πολλοὶ δὲ σιγῇ γενόμε-
 νης, προσεφώνησε τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ, λέγων·

C.XXII. 5. Oratio Pauli interrupta per clamorem Iudaeorum.

1 Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατέ με τῆς
 2 πρὸς ὑμᾶς νῦν ἀπολογίας. (Ἀκούσαντες δὲ, ὅτι
 τῇ

τῇ Ἑβραϊδὶ διαλέκτῳ προσεφώνησε αὐτοῖς, πολλὸν
 παρέσχον ψυχῶν. Καί φησιν· Ἐγὼ μὲν εἰμι 3
 ἀνὴρ Ἰουδαῖος, γεγεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλι-
 κίας, ἀνατετραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,
 παρὰ τὰς πόδας Γαμαλιῆλ πεπαιδευμένος κατὰ
 ἀκριβείαν τοῦ πατρῷος νόμου, ζηλωτὴς ὑπαρχών
 τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστὲ σήμερον· ὅς 4
 ταύτην τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου, δεσμεύων
 καὶ παραδίδες εἰς φυλακὰς ἀνδράς τε καὶ γυναῖ-
 κας· ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, καὶ πᾶν 5
 τὸ πρεσβυτέριον, παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος
 πρὸς τὰς ἀδελφάς, εἰς Δαμασκόν, ἐπορεύμην,
 αἶψα καὶ τὰς ἐκεῖτε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσα-
 λὴμ, ἵνα τιμωρηθῶσιν. Ἐγένετο δὲ μοι παρεν- 6
 μένω καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ μεσημβρίαν
 ἐξαίφνης ἐκ τοῦ ἑρανοῦ περιεσφαιώθη Φῶς ἱκανὸν περὶ
 ἐμέ. Ἐπεσόν τε εἰς τὸ ἐδάφος, καὶ ἤκυσα Φῶς 7
 ἡμῶς λεγόμενος μοι Σαῦλ, Σαῦλ, τί με διώκεις;
 Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην· Τίς εἰ Κύριε; Εἶπε τε πρὸς 8
 με Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.
 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν Φῶς ἐδεῖσαντο, καὶ 9
 ἔμφοβοι ἐγένοντο· τὴν δὲ Φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τῷ λα-
 λῆντός μοι. Εἶπαν δὲ· Τί ποιῶσω, Κύριε; Ὁ δὲ 10
 Κύριος εἶπε πρὸς με· Ἀκούσας πορεύεσθ εἰς Δαμα-
 σκόν, καὶ ἐκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων, ὧν τε-
 τακίαι σοι ποιῶσαι. Ὡς δὲ ἐκ ἐνέβλεπον ἀπὸ 11
 τῆς δεξιᾶς τοῦ Φωτός ἐκεῖθεν, χειραγωγούμενος ὑπὸ
 τῶν συνέντων μοι, ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνα- 12
 νίας δὲ τις, ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον, μαρτυ-
 ρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων,
 ἐλθὼν πρὸς με καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι· Σαῦλ ἀδελ- 13
 φέ, ἀνάβλεψον· καὶ γὰρ αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα

- 14 εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων
 ἡμῶν ^{ἐπέχει} παραχειριζατο σε γινῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ,
 καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκούσαι Φωνὴν ἐκ τῆ σό-
 15 ματος αὐτοῦ· ὅτι ἐσὶ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάν-
 16 τας ἀνθρώπους, ὧν ἐώρακας καὶ ἤκουσας. Καὶ νῦν
 τί μέλλεις; ἀνάστα βαπτίσαι, καὶ ἀπολῦσαι τὰς
 ἁμαρτίας σε, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου.
 17 Ἐγένετο δὲ μοι ὑποσφραγίσαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
 προσευχομένῃ με ἐν τῷ ἱερῷ γενέσθαι με ἐν ἐκτά-
 18 σει, καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι· Σπεῦσον καὶ
 ἐξέλθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι ἐ παραδέ-
 19 ζονται σε τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ. Καὶ γὰρ εἶπον·
 Κύριε, αὐτοὶ ἐπίσαντα, ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων
 καὶ δέρων κατὰ τὰς συναγωγὰς τὰς πισεύοντας
 20 ἐπὶ σε. Καὶ ὅτε ἐπεχείρο τὸ αἷμα Στεφάνου τῆ
 μαρτυροῦ σε, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφωσμένος, καὶ συνευ-
 δοκῶν τῇ ἀναίρεσει αὐτοῦ, καὶ φυλάσσω τὰ ἱμά-
 21 τια τῶν ἀναιρέων αὐτόν. Καὶ εἶπε πρὸς με·
 Πορεύε· ὅτι ἐγὼ εἰς ἐλθὴ μακρὰν ἐξαποσελῶ σε.

6. Paulus in vincula conjicitur.

- 22 Ἦκεν δὲ αὐτῷ ἄχρι τούτου τῆ λόγου, καὶ ἐπῆ-
 ραν τὴν Φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες· Λίγε ἀπὸ τῆς
 γῆς τὸν τοιοῦτον· ἐ γὰρ καθήκον αὐτόν ζῆν.
 23 Κραυγαζόντων δὲ αὐτῶν καὶ ῥιπτόντων τὰ ἱμάτια,
 24 καὶ κοινοῦτον βαλόντων εἰς τὸν αἶρα, ἐκέλευσεν
 αὐτόν ὁ χιλιάρχος ἀγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολήν,
 εἰπὼν μαζί μιν ἀνατάξαι αὐτόν ἵνα ἐπιγνώ, δι-
 25 ἣν αἰτίαν ἔστος ἐπεφάνων αὐτῷ. Ὡς δὲ πρότε-
 ρον αὐτὸν τοῖς ἱμάσιον, εἶπε πρὸς τὸν ἐξῆτα ἑκα-
 26 τόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ
 ἀκατάκριτον ἔξεβιν ὑμῖν μαρίζειν; Ἀκούσας δὲ ὁ

ἐκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγελε τῷ χιλιάρ-
 χῳ, λέγων· Ὁρα, τί μέλλεις ποιῆν· ὁ γὰρ ἄν-
 27 θρώπος ἔτος Ῥωμαῖός ἐστι. Προσελθὼν δὲ ὁ χι-
 λίαρχος, εἶπεν αὐτῷ· Λέγε μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖός
 28 εἶ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ναί. Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλιάρχος·
 Ἐγὼ πολλὰ κεφαλαιεὺς τὴν πολιτείαν ταύτην ἐκτι-
 29 σάμην. Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν· Ἐγὼ δὲ καὶ γενέ-
 νημαι. Εὐθέως ἔν ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλον-
 τες αὐτὸν ἀνετάξιν. Καὶ ὁ χιλιάρχος δὲ ἐφοβή-
 θη, ἐπιγνὼς, ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν
 δεδεκαῖς.

7. Paulus Synedrio sistitur.

Τῇ δὲ ἐπαύριον, βεβλόμενος γινῶναι τὸ ἀσφαλές, 30
 τὸ τί κατηγορεῖται παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυ-
 σεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἔλ-
 31 θειν τὰς ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον αὐτῶν
 καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτές.
 Ἀτενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες C.XXIII.
 ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολιτευμαι
 32 τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς
 33 Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεσῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐ-
 τὸν τὸ σῶμα. Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτόν εἶπε· Τύ- 3
 πτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖς γε κεκονιάμενε καὶ σὺ
 34 καὶ κείνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν
 35 κελεύεις με τύπτεσθαι; Οἱ δὲ παρεσῶτες εἶπον·
 36 Τὸν ἀρχιερεῖα τῷ Θεῷ λοιδωρεῖς; Ἐφῆ δὲ ὁ Παῦ-
 37 λος· Οὐκ ἤδεν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεὺς· γε-
 38 γραπται γάρ· Ἀρχонта τῷ λαῷ σεβει εἰς ἐρεῖς κα-
 39 κῶς. Γινε δὲ ὁ Παῦλος, ὅτι τὸ ἐν μέρος ἐστὶ σαδ- 6
 δακαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἐκράξεν ἐν τῷ
 40 συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι,
 41 υἱὸς Φαρισαίου περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν.

- 7 ἐγὼ κρίνομαι. Τέτο δὲ αὐτὲ λαλήσαντες, ἐγένετο
 8 ἔχθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι
 μὴ εἶναι ἀνάσσειν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα·
 9 Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογεῖσι τὰ ἀμφότερα. Ἐγένετο
 δὲ κραυγὴ μεγάλη, καὶ ἀναστάντες οἱ γραμμα-
 τeis τῶ μέρεος τῶν Φαρισαίων, διεμάχοντο λέγον-
 10 τες· Οὐδὲν κακὸν εὐρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ·
 εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, μὴ θεο-
 μαχῶμεν. Πολλῆς δὲ γενομένης ῥάσσεως, εὐλα-
 βήθητε ὁ χιλιάρχος, μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπὸ
 αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στρατεύμα καταβαίνειν ἀρπάσσειν
 αὐτὸν ἐκ μέσσω αὐτῶν, ἀγεῖν τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

8. Christus Paulum in visione erigit.

- 11 Τῇ δὲ ἐπίσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε·
 Θάρσει, Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ
 εἰς Ἱερουσαλήμ, ἔτα σε δεῖξαι εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

9. Insidia Paulo struuntur.

- 12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντες τινες τῶν Ἰε-
 ρουσαλιμίων, ἀνεθεματίσαν ἑαυτοὺς, λέγοντες
 13 μήτε Φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως ἃ ἀποκτείνωσι τὸν
 Παῦλον. Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύ-
 14 τήν τὴν συνωμοσίαν πεποιηκότες. Οἵτινες, προσ-
 ελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις,
 εἶπον· Ἀναδέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς, μη-
 15 δὲνός γευσσάμεν, ἕως ἃ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.
 Νῦν ἔν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ σὺν τῷ
 συνεδρίῳ, ὅπως αὐτοῖς καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς,
 ὡς μέλλοντας διαγωνισθῆναι ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐ-
 τῷ· ἡμεῖς δὲ, προτὶ ἐγγίσειν αὐτόν, ἑτοιμοὶ ἐσμεν
 τῷ

- τῷ ἀνελθῆν αὐτόν. Ἀκέσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελ-
 16 φῆς Παύλου τὸ ἐνέδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελ-
 θὼν εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.
 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατον-
 17 τάρχων, εἶπε· Τὸν νεανίαν τέτον ἀπάγαγε πρὸς
 τὸν χιλιάρχον· ἔχει γὰρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.
 Ὁ μὲν ἔν, παραλαβὼν αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τὸν
 18 χιλιάρχον, καὶ φησὶν· Ὁ δέσμιος Παῦλος, προσ-
 καλεσάμενός με, ἠρώτησε τέτον τὸν νεανίαν ἀγα-
 19 γεῖν πρὸς σε, ἔχοντά τι λαλήσαι σοι. Ἐπιλα-
 βόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτῷ ὁ χιλιάρχος, καὶ ἀνα-
 χωρήσας κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο· Τί ἐστίν, ὃ ἔχεις
 20 ἀπαγγεῖλαι μοι; Εἶπε δὲ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέ-
 θετοτὶ ἐρωτήσαι σε, ὅπως αὐτοῖς εἰς τὸ συνέδριον
 καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντες τι ἀκριβέ-
 21 στερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. Σὺ ἔν μὴ περὶ
 αὐτοῖς ἐνεδρεύωσι γὰρ αὐτόν· ἐξ αὐτῶν ἄνδρες
 πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεματίσαν ἑαυ-
 22 τὸς, μήτε Φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως ἃ ἀνέλωσιν αὐ-
 τόν· καὶ νῦν ἑτοιμοὶ εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ
 σὲ ἐπαγγελίαν. Ὁ μὲν ἔν χιλιάρχος ἀπέλυσε
 τὸν νεανίαν, παραγγέλλας μηδενὶ ἐκλαλήσαι, ὅτι
 ταῦτα ἐνεφάνισας πρὸς με.

SECTIO XLI.
 Gestā Pauli Caesareā.

1. Paulus a Chiliarcho Caesaream mittitur.

- Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινας τῶν ἑκατον-
 23 τάρχων, εἶπεν· Ἐτοιμάσατε στρατιώτας δια-
 κοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱπ-
 24 ποκότας ἑβδομήκοντα, καὶ δεξιόλαβους διακοσίους, ἀπο-
 25 τρεῖς ὥρας τῆς νυκτός· κτήν τε πάρασσησά, καὶ
 26

ἵνα ἐπιβιβασάντες τὸν Παῦλον διασωσάσι πρὸς Φίλι-

- 25 καὶ τὸν ἡγεμόνα· γράψας ἐπιστολὴν περιέχεσαν
26 τὸν τύπον τῆτον· Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ
27 ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τῆτον, συλ-
ληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναι-
ρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι
28 ἐξήλομην αὐτὸν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. Βε-
λόμενος δὲ γινῶναι τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἐνεκαλεῖται αὐ-
τῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν·
29 ὃν εὗρον ἐγκαλέμενον περὶ ζητημάτων τῶ νόμου
αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἐγκλημα-
30 ἔχοντα. Μνησθεῖσθες δέ μοι ἐπιβλήης εἰς τὸν ἄν-
δρα μέλλειν ἐσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς
ἐπεμψα πρὸς σε, παραγγέλλας καὶ τοῖς κατη-
γόροις λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σῇ. Ἐρῶ σοι.
31 Οἱ μὲν ἔνι στρατιῶται, κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐ-
τοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς
32 νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. Τῇ δὲ ἐπαύριον
εἰσάντες τὰς ἵππους πορεύεσθαι σὺν αὐτῷ, ὑπέ-
33 σρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. Οἵτινες εἰσελθόν-
τες εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστο-
λὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.
34 Ἀναγνὼν δὲ ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἐπερωτήσας, ἐκ ποίας
ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος, ὅτι ἀπὸ Κιλικίας·
35 Διακέσσομαί σε, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σε
παραγένοιται. Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτω-
ρίῳ τῷ Ἡρώδῃ φυλάσσεσθαι.

C.XXIV.

2. Tertullus Paulum nomine Iudaeorum accusat.

Π. 1 Μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνα-
γίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ῥήτορος Τερτύλλου
τῆτος, οἵτινες ἐνεφάνισαν τὰ ἡγεμονίᾳ κατὰ τῶ
Παύ-

Παύλου. Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν 2
ὁ Τερτύλλος, λέγων· Πολλὴς ἱερῆς τυγχάνου-
3 τες διὰ σῆ, καὶ κατὰ νόμων γινόμενων τῶ ἐθνεί-
4 τῶ διατῆς σῆς πραιρίας, πάντοτε καὶ πάν-
ταχὲ ἀποδεχομεθα, κράτιστε Φήλιξ, μετὰ πόσης
εὐχαριστίας. ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεονεξίᾳ ἐγκρίτω, 4
παρακαλῶ ἀκέσαι σε ἡμῶν συντῆμας τῇ σῇ ἐπιει-
κείᾳ. Εὐρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τῆτον λοιμοῖ, καὶ 5
κινῆντα εἰς τὴν πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν
οἰκισμένην, πρῶτα τῆς τῶν Ναζωραίων αἰ-
ρέσεως, (ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπέρασε βεβήλασαι) ἃν 6
καὶ ἐκρατήσαμεν, καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον
ἠδεύσαμεν κρῖναι. Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ 7
χιλίαρχος, μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χει-
ρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε, κελεύσας τὰς κατηγόρους 8
αὐτῷ ἐρχεσθαι ἐπὶ σῇ παρ' ἐμὲ διώσῃ αὐτὸς, ἀνα-
κρίνας, περὶ πάντων τῶν ἐπιγινώσκων, ἃν ἡμεῖς
κατηγορεῖμεν αὐτῷ. Συνέειπεν δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, 9
φάσκοντες ταῦτα ἔσας ἔχειν.

3. Paulus se coram Felice defendit.

Ἀπεκριθὴ δὲ ὁ Παῦλος, κείσαντος αὐτῷ τῶ ἡγε- 10
μόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα σε κριτὴν τῶ
ἐθνείῳ ἐπίστατον, εὐθυμότερον τὰ περιττε-
αὐτῷ ἀπολογεῖμαι· δυναμένω σε γινῶναι, ὅτι ἐ 11
πλείους εἰσὶ μοι ἡμέραι ἢ δεκάδυο, ἀφ' ἧς ἀνέβην
προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλὴμ. Καὶ ἔτε ἐν τῷ ἱερῷ 12
εὗρόν με πρὸς τινα διαλεγόμενον, ἢ ἐπίστατον ποι-
ῆντα ὅχλου, ἔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, ἔτε κατὰ 13
τὴν πόλιν. Οὔτε παραστήσά με δύναντα, περὶ 14
ᾧ νῦν κατηγορεῖσθε με. Ὁμολογῶ δὲ τῷ σοι,
ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν, ἣν λέγουσιν αἱρεῖσθαι, ἔγω λα-

Bb 5 τρεῖς

- 15 τρεῖς τῷ πατρίῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ
 τὸν νόμον καὶ ἐν προφῆταις γεγραμμένοις· ἐλ-
 πίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἣν καὶ αὐτοὶ ἔτοι προσδέ-
 χονται, ἀναίστασιν μέλλειν ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων
 16 τε καὶ ἀδίκων. Ἐν τούτῳ δὲ αὐτοὺς ἀσκήσας, ἀπεροσκο-
 πῶν συνέδοτον ἔχεν πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὰς ἀν-
 17 θρώπων διαπαντός. Δι' ἐτῶν δὲ πλειονῶν παρε-
 γινέμενην ἐλεημοσύνας ποιῶσαν εἰς τὸ ἔθνος με, καὶ
 18 προσφοράς. Ἐν οἷς εὗρον με ἠγνισμένον ἐν τῷ
 19 ἱερῷ (ὃ μετὰ ὄχλου, ὃδὲ μετὰ θορύβου) τινὲς ἀπὸ
 20 τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, ὧς δὲ ἐπὶ σὲ παρεῖναι καὶ
 κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν πρὸς με. Ἡ αὐτοὶ ἔτοι
 21 εἰπάτωσαν, εἴ τι εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, σάντος με
 ἐπὶ τῷ συνεδρίῳ· ἢ περὶ μίας ταύτης φωνῆς, ἧς
 ἔκραξα ἐξ ὧς εἰ αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νε-
 κρῶν ἐγὼ κηρύσσω σήμερον ὑφ' ὑμῶν.

4. Paulus in custodia bene habetur.

- 22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ, ἀνέβαλετο αὐτὸν
 ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς ὁδοῦ, εἰπὼν· Ὅταν
 23 Λυσίας ὁ χιλιάρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ'
 ὑμᾶς. Διατάξάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τη-
 24 ρεῖσθαι τὸν Παῦλον, ἔχοντα ἄρστον, καὶ μηδένα
 κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτῷ υπηρετῶν, ἢ προσερχεσθαι
 αὐτῷ. Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ
 25 Φῆλιξ σὺν Δρυσίλλῃ τῇ γυναικὶ αὐτῆς, ἑστῇ Ἰουδαίᾳ,
 μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἠκυσεν αὐτῇ περὶ
 26 τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Διαλεγόμενός δὲ αὐτῇ
 περὶ δικαιοσύνης, καὶ ἐγκρατείας, καὶ τῆς κηρύσ-
 σης τῷ μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοδος γενόμενος ὁ
 Φῆλιξ ἀπεκρίθη· Τὸ ἵν' ἔχον πορεύεσθαι· καιρὸν δὲ
 27 μεταλαβὼν μετακαλέσομαι σε. Ἀμὰ δὲ καὶ ἐλ-
 πίδα

πίδων, ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τῷ Παύ-
 λῳ, ὅπως λύσῃ αὐτόν διὰ καὶ πικνότερον αὐτόν
 μεταπεμπόμενος ἀμείλει αὐτῷ. Δις δὲ πλη-
 27 ραθεῖσθαι ἐλάβε διαδοχόν, ὁ Φῆλιξ Πέρκιον Φῆσον·
 δέλων τε χάριτας κατὰδεσθαι τοῖς Ἰουδαίοις ὁ
 Φῆλιξ, κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

5. Paulus a Judæis accusatus, coram Festo se defendit.

- Φῆσος ἔν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέ-
 1 ρας ἀνέβη εἰς Ἱερουσόλυμα ἀπὸ Καισαρείας. Ἐνε-
 2 φάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ πρῶτοι τῶν
 Ἰουδαίων κατὰ τῷ Παύλῳ, καὶ παρεχάλεν αὐτόν,
 αἰτέμενοι χάριν κατ' αὐτῷ, ὅπως μεταπεμφθῇ
 3 αὐτόν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐνέδραν ποιῶντες ἀνελεῖν
 αὐτόν κατὰ τὴν ὁδόν. Ὁ μὲν ἔν Φῆσος ἀπεκρίθη,
 4 τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον ἐν Καισαρείᾳ, ἑαυτὸν δὲ μέλ-
 λειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. Οἱ ἔν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν,
 5 φησὶ, συγκαταβαίντες, εἴ τι ἐστὶ ἐν τῷ ἀνδρὶ τέ-
 6 τω, κατηγορεῖτωσαν αὐτῷ. Διατείψας δὲ ἐν
 6 αὐτοῖς ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Και-
 σάρειαν, τῇ ἐπαρχίᾳ καθίσας ἐπὶ τῷ βήματι,
 7 ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀρχθῆναι. Παραγενόμενός
 δὲ αὐτῷ, περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καταβε-
 8 βηκότες Ἰουδαῖοι, παῖδά καὶ βαρεὰ αἰτιάματα
 φέροντες κατὰ τῷ Παύλῳ, ὧς ἂν ἔχον ἀποδείξαι
 ἀπολογεμένη αὐτῷ· Ὅτι ἔτε εἰς τὸν νόμον τῶν
 8 Ἰουδαίων, ἔτε εἰς τὸ ἱερὸν, ἔτε εἰς Καίσαρά τι ἡμαρ-
 9 τον. Ὁ Φῆσος δὲ, τοῖς Ἰουδαίοις δέλων χάριν κατὰ
 9 θέειν, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ ἔπε· Θέλεις, εἰς
 Ἱερουσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τέτων κρινέσθαι ἐπ'
 10 ἐμῇ; Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τῷ βήματι Καί-
 σα-

σαρος ἐξώσ' ἐμὶ, ἔ με δὲ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους ἔδεν
 11 ἡδίκησας, ὡς καὶ σὺ κἀλλιον ἐπιγνώσκεις. Εἰ μὲν
 γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, ἔ
 παραιτῶμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ ἔδεν ἐσιν, ὧν ἐτοι
 κατηγορεῖσάί με, ἔδεις με δύναται αὐτοῖς χαρίσαι-
 12 σαι. Καίσαρα ἐπικαλέσμαι. Τότε ὁ Φῆτος συλ-
 λαλήσας μετὰ τῶ συμβελίῳ, ἀπεκρίθη· Καίσα-
 ρα ἐπικέκλησά· ἐπὶ Καίσαρα πορεύσθι.

6. Paulus, praesente Agrippa, causam suam perorat.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βα-
 σιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν,
 14 ἀσπασόμενοι τὸν Φῆτον. Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας
 διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆτος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ
 κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· Ἄνθρωπος ἐστὶ καταλε-
 15 λειμμένος ὑπὸ Φίλικος, δέσμιος· περὶ ἧ, γενο-
 μένης με εἰς Ἱερουσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς
 καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτέμενοι κατ'
 16 αὐτῷ δίκην. Πρὸς ἧς ἀπεκρίθην, ὅτι ἐκ ἐστὶν ἔθος
 Ῥωμαίοις, χαρίζεσθαι τινὰ ἄνθρωπον εἰς ἀπώλει-
 17 αν, πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχει
 τὰς κατηγορίας, τόπον δὲ ἀπολογίας λαβεῖν περὶ
 18 τῆς ἐγκλήματος. Συνελθόντων ἄν αὐτῶν εὐθιᾶδε,
 αἰσθάνων μηδεμίαν ποιητάμενος, τῇ ἐξῆς καθίσας
 19 ἐπὶ τῷ βήματι, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα. Περὶ
 ἧς αἰτῶντες οἱ κατήγοροι, ἔδοξα αὐτῷ αἰτίαν ἐπέφε-
 20 ρον, ἢ ὑπὲρ ἐγὼ. Ζητήματα δὲ τινὰ περὶ τῆς
 ἰδίας θεοσλαμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περὶ τι-
 21 νος Ἰησοῦ τεθνηκός, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.
 22 Ἀποφθεγμένους δὲ ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τῆς ζήτησιν,
 ἔλεγον· Εἰ βέλοιο πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, κρί-
 23 ναι κρίνεσθαι περὶ τῶν. Τῷ δὲ Παύλῳ ἐπικα-
 λέσας.

ἐκ ἀποστολῆς, καὶ ἀποστρέφειν, ἵνα αὐτὸν εἰς τὴν τῷ Σεβαστῷ δια-
 γωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως ἔπεμψω
 αὐτὸν πρὸς Καίσαρα. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν 22
 Φῆτον ἔφη· Ἐβελόμην καὶ αὐτὸς τῷ ἀνδρὶ ἀπε-
 ἀκῆσαι. Ὁ δὲ· Ἀύριον, Φησὶν, ἀκῆσθαι αὐτῷ.

Τῇ ἔν ἐπαύριον ἐλθόντος τῷ Ἀγρίππᾳ καὶ τῇς 23
 Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόν-
 των εἰς τὸ ἀκροατήριον, σὺν τε τοῖς χιλιάρχοις
 καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξουσίαν ἐστὶ τῆς πόλεως, καὶ 24
 κελεύσαντος τῷ Φῆτι, ἦρχθι ὁ Παῦλος. Καὶ φη-
 σιν ὁ Φῆτος· Ἀγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ
 συμπάροντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τῶτον, περὶ ἧ 25
 πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι, ἐν τε Ἱε-
 ρουσόλοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δῶν ζῆν αὐ-
 τὸν μηκέτι. Ἐγὼ δὲ καταλαβόμενος, μηδὲν ἄξι- 26
 ον θανάτου πέπραχέναι, καὶ αὐτῷ δὲ τότε
 ἐπικαλεσάμενος τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν αὐ-
 τόν. Περὶ ἧ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ ἐκ ἔχω. 27
 Διὸ προήγαγον αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σέ,
 βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως, τῆς ἀνακρίσεως γενομέ-
 28 νης, σχῶ τι γράψαι. Ἄλλοθεν γὰρ μοι δοκεῖ, πέμ-
 ποντα δέσμιον, μὴ ἢ τὰς κατ' αὐτῷ αἰτίας σημαίνει. 29
 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐπιτρέπε-
 30 τά σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπε-
 λεγέτω, ἐκτείνας τὴν χεῖρα· Περὶ πάντων, ὧν 31
 ἐγκαλέσμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἡγη-
 μαί ἐμαυτὸν μακάριον, μέλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ 32
 σέ σήμερον· μάλιστα γνώσῃς ὅτι σε πάντων
 τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἔδωκ' ἐγὼ καὶ ζητημάτων. Διὸ 33
 δέομαι σε, μακροθύμως ἀκῆσάί με. Τὴν μὲν ἔν 34
 βίωσίν με τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενο-
 μένην ἐν τῷ ἔθνεϊ με ἐν Ἱερουσόλοις, ἴσασι πάν-
 τες

5 ^{καὶ ἡμεῖς} τες οἱ Ἰουδαῖοι προηνώσκοντες με ἀνῶθεν, (εἰάν
θέλῃσι μαρτυρεῖν.) ^{καὶ ἡμεῖς} ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβοῦσάν τιν
ῥησιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.
6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τὰς πατέρας ἐπαγγελίας
γενόμενός εἰμι, ὑπὸ τῷ Θεῷ, ἔζησα κρινόμενος
εἰς τὴν τοῦ δωδεκάφυλον ἡμῶν, ἐν ἐκτενεῖσιν καὶ
ἡμέραν λατρεῖν, ἐλπίς καταντήσας· περὶ ἧς
ἐλπίδος ἐγκαλέμαί, Βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν
8 Ἰουδαίων. ^{καὶ ἡμεῖς} ὡς πῶς κινεῖται παρ' ὑμῶν, εἰς
9 Θεὸν νεκρὸς ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν ἐν ἐδοξά εμαυτῷ
πρὸς τὸ ^{καὶ ἡμεῖς} ἵνα τῷ Ναζωραῖῳ δέιν πολλὰ ἐναν-
10 τία πράξαι. Ὁ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱερουσαλὺμοις
καὶ πολλὰ τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακῇ κατέκλεισα,
τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξέστιον λαβὼν· ἀναιρε-
11 μένων τε αὐτῶν, κατήνεγκα Ἰησοῦν. Καὶ κατὰ
πάσας τὰς συναγωγὰς πολλὰς τιμῶν αὐτὸς,
ἡγόμαζον βλασφημεῖν· περισσῶς τε ἐμμανομέ-
νος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἑξω πόλεις.
12 Ἐν οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ' ἐξ-
στίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων,
13 ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν ἑδόν, Βασιλεῦ, ἑρα-
νόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τῆς ἡλίου περιλάμ-
14 ψαν με Φῶς· καὶ τὰς συνέμοι πορευομένους. Πάντων
δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤκιστα Φαίην
καλῶσαν πρὸς με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραϊδί διαλέ-
κτῳ· Σαῦλ, Σαῦλ, τί με διώκεις; στήλην σοι
15 πρὸς κειτρά λακτίξεν. Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἰ,
Κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι Ἰησὺς, ὃν σὺ διώ-
16 κεις. Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ ᾤσθητι τὰ πόδας σου
εἰς τὸ τοῦ γὰρ ἄφθιν σοι, προχειρίσασθαι τὴν πη-
ρετὴν καὶ μαρτυρεῖν, ὡς ἐγὼ εἶδες, ὡς τὸ φθῆσο-
17 ῖν σοι, ἐκείθεν μετὰ τὴν λαὸν καὶ τῶν
ἑθνῶν,

ἑθνῶν, εἰς ὧς νῦν σε ἀποστέλλω, ἀνίσταί, ὁφθαλ- 18
μὲς αὐτῶν, τῷ ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκοτὸς εἰς Φῶς,
καὶ τῆς ἐξουσίας τῆς σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τῷ λα-
βεῖν αὐτὸς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κληρὸν ἐν τοῖς
ἡγιασμένοις, ^{καὶ ἡμεῖς} πίστε τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν, Βασιλεῦ
Ἀγρίππα, ἐκ ἐγερόμην ἀπειθῆς τῇ ἐρασίᾳ ὅπτα- 19
σία· ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ πρῶτον καὶ ἱεροσο- 20
λύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ
τοῖς ἑθνεσιν ἀπήγγελλον μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν
ἐπὶ τὸν Θεόν, ἵνα τῆς μετανοίας ἔργα πείσων-
τας. Ἔνεκα τούτων με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι 21
ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπεκράντο διαχειρίσασθαι. Ἐπικερίας 22
ἐν τυχῶν τῆς παρὰ τῷ Θεῷ, ἀχρι τῆς ἡμέρας
ταύτης ἔζηκα, μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ,
ἑδὼν ἐκτὸς λέγων, ὡς τε οἱ προσφῆται ἐλάλη-
σαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ Μωσῆς. Εἰ παρῇ 23
τὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος, εἰ ἀναστὰς νεκρῶν Φῶς καὶ
μετὰ κατὰγγελεῖν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἑθνεσιν.
Ταῦτα δὲ αὐτὸ ἀπολογούμενος, ὁ Φῶς μετὰ 24
λητῇ Φαίῃ ἔφη· Μαίνη, Παῦλε· τὰ πολλὰ σε
γράμματά εἰς μαρίαν περιτρέπεις. Ὁ δὲ· Οὐ 25
μαίνομαι, Φηρὶ, κράτις Φῶς, ἀλλ' ἀληθείας
καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγεμαι. Ἐπὶ 26
σταται γὰρ περὶ τούτων ὁ Βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ
παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνει γὰρ αὐτὸν τι
τούτων ἐπέδομαι ἑδὼν· ἐ γὰρ ἐστὶ ἐν γυνίκα πε- 27
πραγμένον τούτο. Πιστεύεις, Βασιλεῦ Ἀγρίππα, 28
τοῖς προσφῆταις; οἶδα, ὅτι πιστεύεις. Ὁ δὲ Ἀγρίπ-
πας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Ἐν ὧν με πείσας 29
ἔχεις, ἐν γενέσθαι. Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν· Εὐχαί-
μην αὐτῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν πολλῷ, ἐ μό-
νον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τὰς ἀκρόντας με σή-
μερον, εἰς ἐκείνην καὶ
ἀγνοῦν

μερον, γενέσθαι τοιότῃς, ὅποιος καὶ γὰρ εἰμι, παρε-
 30 ἵκτος τῶν δεσμῶν τέτων. Καὶ ταῦτα εἰπόντος αὐ-
 τῷ, ἀνέστη ὁ βασιλεὺς, καὶ ὁ ἡγεμὴν, ἡ τε Βερνί-
 31 κη, καὶ οἱ συγκαταθήμενοι αὐτοῖς. Καὶ ἀναχωρή-
 σάντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι
 32 ἔδεν θανάτῳ ἄξιον ἢ δεσμῶν πρᾶσσει ὁ ἄνθρωπος
 ἔτος. Ἀγρίππας δὲ τῷ Φίλῳ ἔφη· Ἀπολελίδια
 εἰδυῖατο ὁ ἄνθρωπος ἔτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο
 Καίσαρα.

SECTIO XLII.

Paulus Romam navigat.

C.XXVII.

1. Historia navigationis.

1 Ὅς δὲ ἐκρίθη τῷ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰτα-
 λίαν, παρεδίδεν τόν τε Παῦλον καὶ τινὰς ἐτέ-
 ρους δεσμάτας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰελίῳ,
 2 σπειρῆς Σεβαστῆς. Ἐπιβάντες δὲ πλοῖον Ἀδρα-
 μυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν
 3 τοπίας, ἀνήχθημεν, ὅντος συνήμῳ Ἀριστάρχῃ Μα-
 κεδόνος Θεσσαλονικέως. Τῇ τε ἐτέρᾳ κατήχθη-
 4 μεν εἰς Σιδῶνα. Φίλανθράππας τε ὁ Ἰέλιος τῷ
 Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε, πρὸς φίλους πορευ-
 5 θέντα ἐπιμελείας τυχεῖν. Καί κεῖθεν ἀναχθέντες
 6 ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τὰς ἀνέμους
 7 εἶναι ἐναντίας. Τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν
 8 Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, κατήλ-
 9 θομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. Καί κεῖ εὗρον ὁ ἑκα-
 10 τοντάρχης πλοῖον Ἀλεξανδρεῖον, πλεόν εἰς τὴν
 11 Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. Ἐν ἱκαναῖς
 12 δὲ ἡμέραις βραδυπλοῦντες, καὶ μόλις γινόμενοι
 13 κατὰ τὴν Κνίδον, (μὴ προσεωντας ἡμᾶς τὸ ἀέρι,
 14 ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμωίνην.
 15 Μό-

Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς τό-
 8 πον τινὰ, καλούμενον Καλὴς λιμένας, ὃ ἐγγυς ἦν
 πόλιν Λαζαία.

2. Paulus cum suis, post multa pericula, nau-
 fragium patitur.

Ἰκανὲ δὲ χρεὶνε διαγενομένῳ, καὶ ἔντος ἤδη ἐπισφα-
 9 λῆς τῷ πλοῖ, διὰ τὸ καὶ τὴν κηρείαν ἤδη παρε-
 ληλυθέναι, παρήναι ὁ Παῦλος, λέγων αὐτοῖς·
 10 Ἄνδρες, θεωρᾶτε, ἐτι μετὰ βροχῆς καὶ πολλῆς ζη-
 11 μίας, ἔ μόνον τῷ φέρτε καὶ τῷ πλοῖ, ἀλλὰ καὶ
 τῶν ψυχῶν ἡμῶν, μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλῆν. Ὁ δὲ
 12 ἑκατοντάρχης τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλίρῳ
 ἐπέειπε τοῦτο, ἢ τοῖς ὑπὸ τῷ Παύλῳ λεγομένοις.
 13 Ἀνευθέντες δὲ τῷ λιμένι ὑπαρχόντος πρὸς παρα-
 χειμασίαν, οἱ πλείους ἔδεντο βελὴν, ἀναχθῆναι
 κακῶς, ὥπως δύναιντο καταστήσαντες εἰς Φοί-
 νικα παραχειμάσαι, λιμένας τῆς Κρήτης βλέπον-
 14 τα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ Χάρον. Ὑποπνεύσαν-
 15 τος δὲ Νότε, δοξάντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέ-
 ναι, ἄραντες ἅσπιν παρελέγοντο τὴν Κρήτην.
 16 Μετ' ἑ πολὺ δὲ ἐβαλεκαὶ αὐτῆς ἀνέμος τυφών
 17 κος, ὁ καλούμενος Εὐροκλύδων. συναρπαθέντος
 18 δὲ τῷ πλοῖ, καὶ μὴ δυναμένῳ αὐτοφθαλμῶν τῷ
 19 ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα. Νησίον δὲ τι ὑπο-
 20 δραμόντες, καλούμενον Κλαύδην, μόλις ἰχύσαμεν
 21 περικρατῆς γενέσθαι τῆς σκάφης. Ἦν ἄραντες,
 22 βοηθείαις ἐχρώετο, υποζωννύτες τὸ πλοῖον. Φο-
 23 βέμενοί τε, μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαν-
 24 τες τὸ σκεῦος, ἔτως ἐφέροιντο. Σφοδρῶς δὲ χει-
 25 μαζόμενοι ἡμῶν, τῇ ἐξῆς ἐκβολὴν ἐποιεῖτο. Καὶ
 26 τῇ τρίτῃ αὐτοχέρες τὴν σκεὺν τῷ πλοῖ ἐρρίψα-
 27 μεν.

20 μὲν. Μῆτε δὲ ἡλίας, μήτε ἄστρον ἐπιφανόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνος τε ἐκ ἐλπίος ἐπι-
κείμενης, λοιπὸν περιηρέτω πάσα ἐλπίς τῆ σω-
σθαι ἡμᾶς.

21 Πολλῆς δὲ ἀσπίδος ὑπάρχουσας, τότε θαδεῖς ὁ
Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· Ἐδεῖ μὲν, ὦ ἄνδρες,
πειθαρχήσαντάς μοι μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρή-
της, κερδοῦσαι τε τὴν ὑβρίν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

22 Καὶ ταῦν παραμυῖα ὑμᾶς εὐθυμῶν· ἀπὸ βολῆ γὰρ
ψυχῆς· ἔδοξα ἔσθαι ἐξ ὑμῶν, πλὴν τῶ πλοῖου.

23 Παρέστη γὰρ μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ Ἀγγελος τοῦ Θεοῦ,

24 ὃς εἶμι, ὃ καὶ λατρεύω, λέγων· Μὴ φοβῆ, Παῦ-
λε, Καίσαρι σε δεῖ παραστήναι· καὶ ἰδὲ κεχειριστά

25 σοὶ ὁ Θεὸς πάντα τὰς πλείονας μετὰ σοῦ. Διὸ εὐ-
θυμῶτε, ἄνδρες· πεισθῶ γὰρ τῷ Θεῷ, ὅτι ἔσως

26 ἔσθαι, καὶ ὃν τρόπον λελάλητάς μοι. Εἰς νῆσον

27 δὲ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὡς δὲ τεσσαρέσθαι

δεκάτη νύξ ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀ-
δριατικῷ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόησεν οἱ ναῦται

28 προσάγειν τινα αὐτοῖς χώραν. Καὶ βολίσαντες

29 πάλιν βολίσαντες, εὗρον ἐργαίους δεκαπέντε. Φο-
βόμενοι τε, μήπως εἰς τραχεῖς τόπους ἐκπέσωσιν,

30 ἐκ πρυμνῆς εἵλυντες ἀγκυρας τέσσαρας, ἤχον-
το ἡμέραν γενέσθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων

31 φυγεῖν ἐκ τῶ πλοῖου, καὶ χαλασάντων τὴν σκά-
φην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει τις ἐκ πρυμνῆς

32 μελόντων ἀγκυρας ἐκτείνειν, εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ

ἐκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐάν μὴ ἔτοι-
μώσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι ἔδυναθε.

33 Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς

34 σκάφης, καὶ ἔκασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν. Ἀχρεὶ δὲ ἔ-
μελλ-

ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος

ἀπαντας μεταλαβεῖν τροφῆς, λέγων· Τεσσαρεσ-

καιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες, αἰτοῖ

διατελεῖτε, μηδὲν προσλαβόμενοι. Διὸ παρα-

34 καλῶ ὑμᾶς προσλαβεῖν τροφῆς· τὸτο γὰρ πρὸς

τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· ἔδενος γὰρ ὑμῶν

35 εἶναι ἐκ τῆς κεφαλῆς προσεῖται. Εἰπόντων δὲ παύ-

36 τας, καὶ λαβοῦν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐπα-
πτιον πάντων, καὶ κλάσας, ἤρξατο ἐδίδειν. Εὐ-

θυμοὶ δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ προσελά-

37 βοντο τροφῆς. Ἡμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πάσαι

38 ψυχαί, διακίσσαι ἐβδόμηκονταῖς. Κορέθεντες δὲ

39 τροφῆς, ἐκβίβον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σί-
τον εἰς τὴν θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο,

40 τὴν γῆν ἐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δὲ τινα κατενόον,

ἔχοντα ἀγκυλόν, εἰς ὃν ἐβηλεύσαντο, εἰ δύναντο,

41 ἐξωσθαι τὸ πλοῖον. Καὶ τοὺς ἀγκυρας περιελόντες

42 ἔβαν εἰς τὴν θάλασσαν, ἀμαρύντες τὰς ζευκτη-

43 ρίας τῶν πηδαλίων, καὶ ἐπικραίνοντες τὸν ἀρτεμόνα

44 τῇ πνεύσῃ, κατερχον εἰς τὸν ἀγκυλόν. Περιπε-

45 σόντες δὲ εἰς τοπὸν οὐρανίου, ἐπικράσαντες τὴν

46 ναῦν καὶ ἡ μὲν πρῶτα βρεθείσα εμεῖνεν ἀσάλευ-

47 τος, ἡ δὲ πρυμνὴ ἐλυετο ὑπὸ τῆς βίας τῶν

48 κυμάτων. Τῶν δὲ στρατιωτῶν βολὴ ἐγένετο, ἵνα

49 τὰς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκκοιμῆσθαι

50 διαφύγει. Ὁ δὲ ἐκατοντάρχος, βεβλόμενος δια-

51 σῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτὸς τὴν βολήν,

52 ἐκέλευσέ τε τὰς δυνάμεις κολυμβᾶν, ἀπὸ τῆς

53 τας πρώτας, ἐπὶ τὴν γῆν ἐξέρχαι· καὶ τὰς λοιπὰς,

54 ἃς μὲν ἐπὶ σάνισι, ἃς δὲ ἐπὶ τῶν πλοίων, ἀπο-

55 Καὶ ἔσως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

Cap.
XXVIII.

Καὶ διασωθέντες τότε ἐπέγνωσαν, ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται.

3. Paulus viperam a manu sine noxa abiecit.

2 Οἱ δὲ βάρβαροι ^{προσέλαβον αὐτὸν ἐκ τοῦ σπλάχνου} παύσαντες τὴν τυχέσαν φιλανθρώπιαν ἡμῖν ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν νετὸν τὸν ἐφωσμένον, καὶ διὰ τὸ ψυχρὸς. ^{καὶ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ} Συσρέψαντος δὲ τῷ Παύλῳ Φρυγῶν πλῆθος, καὶ ἐπιδέοντας ἐπὶ τὴν πυρὰν, ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθῶσα κατήψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμᾶμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Πάντως φονεὺς ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος ὅστις, ὃν, διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης, ἡ Δίκη ᾔδει ἐκείσιν.

5 Ὁ μὲν ἔν, ἀποτινάσσας τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπα-

6 ρεν ἔδεν κακόν. Οἱ δὲ προσεδέκων αὐτὸν μέλειν ^{ἐκ τῆς θαλάσσης} πικρὰς, ἡ καταπίπτειν αὐτὸν νεκρόν. Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκῶντων, καὶ θεωρῶντων μη-

7 δὲν αὐτοῦ εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι

8 ἔλεγον, Θεὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλία, ὃς ἀναδεχόμενος ἡμᾶς, τρεῖς

9 ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

4. Paulus in insula Melite multos sanat.

8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τῷ Ποπλίᾳ, πυρετοῖς καὶ δυσεντερίας συνεσχόμενον, κατακείμενον πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, ἐπιδεί-

9 τας χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν. Τότε ἔν γενομένης, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀδυναμίας ἐν τῇ νήσῳ,

10 προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο. Οἱ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησάν ἡμᾶς, καὶ ἀναγκασμένοι ἐπέδεντο

τά πρὸς τὴν χρεῖαν.

Με-

5. Paulus Romam pergit.

Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας ἀνῆχθημεν ἐν πλοίῳ παρα-
κεχειμακότεν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίῳ, παρῶν

μαῶ Διοσκύροις. Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακῶ-

σας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς. Ὅθεν περιελ-

θόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν

ἡμέραν ἐπιγενομένη νότῳ, δευτεροαὶ ἤλθομεν εἰς

Πετιόλῃς. Οὐ εὐρόντες ἀδελφές, παρεκλήθημεν

ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτὰ, καὶ ἔως εἰς

τὴν Ῥώμην ἤλθομεν. Καὶ ἐκεῖθεν οἱ ἀδελφοί, ἀκέ-

σαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν

ἄλλοις Ἀππίῳ Φόρῳ, καὶ Τριῶν ταβερνῶν, ἐς ἰδὼν

ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε Ἰάκωβον.

Ὅτε δὲ ἤλθομεν εἰς Ῥώμην, ὁ ἐκατόνταρχος

παρέδωκε τὰς δεσμίας τῷ στρατοπεδάρχῃ, τῷ δὲ

Παύλῳ ἐπέτρεπεν μένειν κατ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυ-

λάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.

SECTIO XLIII.

Paulus Romæ Judæis Christum annunciat.

Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι

τὸν Παῦλον τὰς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτας.

Συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς· Ἄν-

δρες ἀδελφοί, ἐγὼ ἔδην ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ,

ἢ τοῖς ἔθνεσι τοῖς πατράσις, δεσμιος ἐξ Ἱερουσα-

λῶν παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων·

οἵτινες ἀνακρίναντές με, ἐβέβηκον ἀπολύσαι,

διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.

Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπι-

καλέσασθαι Καίσαρα, ἔχων ὡς τὸ ἔθνος με ἔχοντι,

κατηγορήσαι. Διὰ ταύτην ἔν τὴν αἰτίαν παρῶν

καλέσας ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλήσαι· ἐσκεν γὰρ

Confilium, quo epistola scriptura videtur, principium hanc dubie est,
ut leges inter Iudaeos et ethnicos, aliasque ordines componeret, cum
per legatum ad Antiochiam aliorum quoddam (Claudio, imperatoris
ordis) chora expulso veritus foret, est de rebus Christianorum
hanc auctoritatem accedat, deus Iuliano (homo nimis regi Nicolao
adhuc adhereret). — Sicut autem epistola postea, tota
a. cordium, 1, 1-14, b. tractatus 2. dogmatica, p. parantica
et in dogmatica quidem parte, primis et capitulis, procurante legat
in ea est, et addidit, deus ex observatione Iudaeorum, sed ex observa-
tione Christianis saltem, illorum hominum operandam esse, ita
ut Iudaismo amplius non sit opus, parantica parte, universa
hinc etiam pietas consideratur, 1, 15-21, 14. c. Peroratio,
f. epistola, quo continetur scriptura, expositio, apostolorum, con-
sideratio, aduocatus promissio, intercessionis, ut hinc, ad hanc, c. 21,
legat XVI aliorum pestilens videtur, f. notae, c. 21, 22. —
Iam a futurum est. Tandem in de affligi poterit Iudaismo,
non hominis operibus. — Aristotelianam huj. epistola ante-
pilationem inde a temporibus antiquis, ab orthodoxis esse agnita-
verius respiciat, latine et Lyriate, ac non primum ecclesie
Patres, e.g. Barnabas, Clemens, Irenaeus, Iulianus, Athanasius.
Semper fuerit primum locum inter veteres epistolae, —

Græce scripsit epistolam hanc, quod fortiter ipse græce scriberet,
non quod peregrinam multum, et non morantibus hanc linguam
notior esset illi fam. Varior, tum denique, quod Romanis eo
tempore græce peritum magis celebraretur, quam latine.
7. Lirero pro Archia, 10. Diffinitio, in epistolis repetitur,
quod non est historia, et prologos tant. peritum, peritum,
nulla conditio Lirero exaltum efficit, ut plura ipse
sunt indicant, et acule saltem incurrunt, peritum
que hanc vero fieri ab ipse.

Ch. 1.

cap. 1.
Prima hujus capituli pars 1-18 continet eundem hujus epistolae, in
fracturae nempe, palatalitatem, et quendam benevolentiae capta
tatem, quo filii non stant apertis, et ipsa tractationem. Potest
et doctrina doctorum, per antiqua rationem non promissa, de
sacra et recta in vitam, Aristoteli deinde utique, et universis
et exhibitis, et declaratis, eo consilio ubique hujus divalgentis
et omni sine discrimine, bonumque ipsi adhibetur, emendat animam
et fides hujus.

18.) Incipit epistola Constantii. Et primo quidem Apostolus defendit debere
fieri gratiam humani rogitationum moralem. Deique potestatem et
magistram auctoritatem ac convocatorem, 1. pagani, 2. Saddaei, 3. Hebraei
Nepes pagani, neque Saddaei religioni sua praeferre uterque ad invicem
vita rectitudinem et obsequendum solentem flecti animo potestatem.

Introdactio in epistolam Iad Crinitoy

[illegible]

In epistola II ad Corinth.

[illegible]

Epistola ad Galatas

[illegible]

[illegible]

C.I.

C. I.

C. I.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

409

καρδία. ^{πρὸς τὴν καρδίαν} φασκόντες ^{καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ} εἶναι σοφοί, ^{ἐν τῇ καρδίᾳ} ἐμωρανθῶσαν. 22

Καὶ ἡλλάξαν τὴν δοξάν τῶ ἀφ' ἑαυτῶ θεῶ ἐν ὁμοί- 23

οὐκ ἔστιν εἰκότως φθάσει ἀνθρώπος, καὶ πέτεσθαι
καὶ τσαρπύδων καὶ ἐρυγῶν /c. δηριον, u.c. aris,

Διὸ καὶ παρέδωκεν αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἐπίστυ. 24

μίας τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τὴ ἀτι-
μωμένην ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος.

μαίεσθαι τα σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς. Οἰκτιρ. 25

καὶ ἐσεβόησαν καὶ ἐλάτρευσαν τὴν κτίσιν παρά

Τὸν κτίσαντά, ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τὰς αἰῶνας, ὁ

Διὰ τὸτο παρέδωκεν αὐτὸς ὁ Θεὸς εἰς 26

λαβάν την Φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ Φύσιν. / c. 1

Ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες, ἀφέντες τὴν Φυσικὴν 27

χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέσει.

αὐτῶν εἰς ἀσκήλας, ἀρσένες ἐν ἀρσείοις τὴν ἀσκήσαν-
 τήν ^{καταλείποντες} κατεργάζομενοι, καὶ τὴν ἀντιμιθίαν, ^{ἀφ' ἧς} ἣν

21) ¹ ² ³ ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶

ΤΕΣ. Καὶ καὶ οὕτως ἐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν 2

ἐν ἐπίγνωσει, παρέδωκεν αὐτὸς ὁ Θεὸς εἰς ἀσκή-
^{παιδείαν}
 ῥαυτον ἵνα ποιῇ τὰ μὴ καλῶνonta· πεπληρωμένος 2

πάση ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ·

μετὰς φθόνου, φόνου, ἐριδος, δόλου, κακῆς θείας

ψυδουρισας, καταλαλως, θεοσυγεις, υβριςας, 3

σιν ἀπειθεῖς, ἀσυνετές, ἀσυνθέτας, ἀσώφρωνες, 3

ασπόνδους, ἀνελεήμονας. Οἵτινες τὸ δικαίωμα τῆς 3

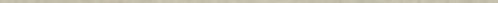
Θεὸς ἐπιγινόντες, (ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες,

καὶ συνευδοκῆσι τοῖς πράσσει. London folio. orig. folio. a.

молотки ф. 2, 17. Серб. 3, 17.

SECTION

1012

Cc 5

SECTION

Offendit apostolus, Iudeos non habere legem, sed per legem, per quam
non habent, non habent, sed per legem, per quam
non habent, non habent, sed per legem, per quam

410

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

CII.

SECTIO III.

Tractatio cum Iudæis, quibus hæc proponit:

1. Gentiles, quod Legem non habeant, non esse
condemnandos.

Cap. II.

Δι' ἀνασπολόγητος εἰ, ὡς ἀνδρωπε πᾶς ὁ κρίνων
Εἰ γὰρ κρίνας τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατα-

2 κρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. Οὐδὲν
μέν δε, ὅτι το κρίμας τῆ Θεῷ ἐστὶ κατὰ ἀλήθειαν

3 ἐπὶ τὰς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. Λογίζεαι δὲ τῷ
το, ὡς ἀνδρωπε ὁ κρίνων τὰ τοιαῦτα πράσ-
σοντας, καὶ ποῶν αὐτά, ὅτι αὐ ἐν Θεῷ το κρίμας

4 τῷ Θεῷ; Ἡ τῷ πλεῖσθι τῆς χρηστότητος αὐτοῦ,
καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας κατὰ φρο-
νῆς, ἀγνοῶν, ὅτι το χρηστὸν τῷ Θεῷ εἰς μετανοίαν
σε ἄγει;

Inferitur hic reprehensio duritiei Iudæorum, &
doctrina de iusto Dei iudicio, usque ad v. ii.

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητα σε καὶ αἰμετανοήτων
καρδιᾶν. θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέραι ὀρ-
γῆς καὶ ἀποκαλύψεως δικαιοκρετίας τῷ Θεῷ

6 ὃς ἀποδοῖς ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
τοῖς μὲν, κατὰ ὑπομνην ἐργα ἀγαθῆ, δοῦν καὶ ἀγαθῆ

7 τιμὴν καὶ ἀφάρτησιν ζῆτῶσι, ζωὴν αἰώνιον τοῖς
δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθεῖσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ. πε-

8 δομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, θυμὸς καὶ ὀργή. Ολίγους
καὶ ξενόχους ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνδρῶπε τῷ
κατεργαζομένῳ τὸ κακόν, Ἰδαίως τε πρῶτον καὶ

9 Ἕλληνας. Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ
ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν, Ἰδαίως τε πρῶτον καὶ

10 Ἕλλησι. Οὐ γὰρ ἐστὶ προσωποληψία παρὰ τῷ
Θεῷ.

CII.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ. Σ' 411

Θεῷ. Ὅσοι γὰρ ἀνομῶς ἡμαρτον, ἀνομῶς καὶ 12
ἀπολύνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἡμαρτον, διὰ νόμον 13

κρίθησονται. Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ τῷ νόμῳ δικαιοῦν 13
παρὰ τῷ Θεῷ· ἀλλ' οἱ ποιῶναι τῷ νόμῳ δικαιοῦν 14

σύντα, (Ὅταν γὰρ ἔδῃ τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, 14
φύσει τὰ τῷ νόμῳ ποιῆ, ἔτοι νόμον μὴ ἔχοντες,

ἑαυτοῖς εἰσι νόμος· οἵτινες ἐνδεικνύνται τὸ ἔργον 15
τῷ νόμῳ γραπτῷ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμάρ- 16

τυροῦν αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ αὐ-
τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἡ καὶ ἀπο- 17

λογία· ἐν ἡμέραι ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυ- 16
πτα τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ 17

Ἰησοῦ Χριστοῦ.

2. Hortatur, ut vitam doctrinæ suæ conveni-

entem agant. Ἰδὲ, σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζεις, καὶ ἐπαυαύου τῷ 17

νόμῳ, καὶ καυχῶσαι ἐν Θεῷ, καὶ γινώσκεις τὸ 18
θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα, κατηχέ- 19

μενος ἐκ τῷ νόμῳ· πεποιθὼς τε σεαυτὸν ὁδηγόν 20
ἐναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτῶν 21

ἀφρόνων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφω- 22
σιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ νόμῳ.

Ὁ ἐν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν ἐ διδάσκεις· ὁ 21
κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτης· ὁ λέγων μὴ 22

μοιχεύειν, μοιχεύεις· ὁ βδελυσσομένος τὰ ἐδῶλα, 23
ιεροσύλης· ὃς ἐν νόμῳ καυχῶνται, διὰ τῆς παρα- 24

βάσεως τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ ἀτιμάζεις. Τὸ γὰρ 24
ὄνομα τῷ Θεῷ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς 25

ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται· 25

3. Monet, ne in externa religione confidant.
Περὶ τομὴ μὲν γὰρ ἀφελῆ, εἰάν νόμον πράσσης· 25
εἰάν 27

26. Etenim si legem non habuissent, non haberent etiam conscientiam, quod est contra conscientiam. Sed si legem non habuissent, non haberent etiam conscientiam, quod est contra conscientiam. Sed si legem non habuissent, non haberent etiam conscientiam, quod est contra conscientiam.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.III.

Εάν δε παραβάτης νόμου ἦς, ἡ περιτομή σε ἀκροβυστία γέγονεν. Εάν ἔν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τῶ νόμου φυλάσῃ, ἔχι ἡ ἀκροβυστία αὐτῆ εἰς περιτομὴν λογισθήσεται; καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία, τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν δικαστή. Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰσραὴλ ἐστίν, ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰσραὴλ ἐστίν, καὶ περιτομή καρδίας, ἐν πνεύματι, ὃ γραμματὶ ἔο ἔπαινος ἐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τῷ Θεῷ.

4. Docet, Judaeos meliores esse gentilibus, propter revelationem: Et peiores iisdem, propter opera mala.

Cap. III.

Τί ἔν τὸ περισσὸν τῷ Ἰσραὴλ; ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; Πολύ, κατὰ πάντα τρόπον. Πρῶτον μὲν γὰρ, ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τῷ Θεῷ. Τί γὰρ, εἰ ἠπίσησάν τινες; μὴ ἡ ἀπίστια αὐτῶν τὴν πίσιν τῷ Θεῷ καταργήσῃ; Μὴ γένοιτο τὸ γινώσκω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύτης, καθὼς γέγραπται. Ὅπως ἀν δικαιώσῃς ἐν τοῖς λόγοις σε, καὶ νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαι σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεῷ δικαιοσύνην σμιλῇσι, τίς ἐρεμὴν; μὴ ἀδικὸς ὁ Θεός, ὃ ἐπιφέρων τὴν ὀργὴν. (κατὰ αἰσχροπῶν λέγω.) Μὴ γένοιτο ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς τὸν κόσμον; Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τῷ Θεῷ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτῆ, τί ἐτι καὶ γὰρ ὡς ἀμαρτωλὸς κρίνομαι; καὶ μὴ (καθὼς βλασφημησάμεθα, καὶ καθὼς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν) ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ; ἂν τὸ κρίμα ἐνδικὸν ἐστίν. Τί ἔν;

2. Quia ubi non erat lex, non erat etiam conscientia, quod est contra conscientiam. Sed si legem non habuissent, non haberent etiam conscientiam, quod est contra conscientiam. Sed si legem non habuissent, non haberent etiam conscientiam, quod est contra conscientiam.

C.III. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ. 413

προερχόμεθα; Οὐ πάντας προηπιστάμεθα γὰρ, Ἰσραὴλ τε καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἀμαρτίαν εἶναι, καθὼς γέγραπται. Ὅτι ἐκ ἐστὶ δικαίος, ἐκ ἐστὶ ὁ στυγνὸν, ἐκ ἐστὶ ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν. Πάντες ἐξεκλίνον, ἅμα ἡχρεώθησαν, ἅμα ἐστὶ ποίων χρηστότητα, ἅμα ἐστὶν ἕως ἑνός. Τὰ φῶς τῶν ἐδοκίμασαν, ἵνα ἀσπίδων ὑπὸ τῇ χειρὶ αὐτῶν. Ὡν τὸ σῶμα αἰσῶς καὶ πικρίας γεμῆ. Ὅμοιοι οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχεῖται αἷμα. Συντερίμματα καὶ τὰ λαιπαυρία ἐν ταῖς ἑδοῖς αὐτῶν καὶ ὁδὸν εἰρήνης ἐκ ἐγνωσαν. Οὐκ ἐστὶ φόβος Θεῷ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Οἶδμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ ἵνα πᾶν σῶμα φραγῇ, καὶ ὑποδοκὸς γενήται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ.

5. Docet justificationem non esse ex operibus Legis.

Διότι ἐξ ἔργων νόμου ὃ δικαιώσεται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτῆ, διὰ γὰρ νόμου ἐπιγνώσῃς ἀμαρτίας. Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεῷ πεφανερώται, τῇ μαρτυρεμένη ὑπὸ τῷ νόμῳ καὶ τῶν προφητῶν δικαιοσύνη δὲ Θεῷ, διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τὲς πισεύοντας. ὃ γὰρ ἐστὶ δικαιοσύνη. Πάντες γὰρ ἡμαρτον, καὶ ὑπερέντα τῆς ὀργῆς τῷ Θεῷ, δικαιοσύνην δωρεάν, τῇ αὐτῇ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὁν προσέδοτο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον διὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ αὐτῷ αἵματι, εἰς ἐνδείξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτῆ, διὰ τὴν παρεῖν τῶν προγεγονότων ἀμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τῷ Θεῷ, πρὸς ἐνδείξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτῆ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιῶντα τὸν ἐκ πίστεως.

27 Ἰησὺς. Πᾶς ὃν ἡ καύχησις; ἐκκληίδη. Διὰ ποῖς νόμους; τῶν ἔργων; ἔχι, ἀλλὰ διὰ νόμους πίστεως.
 28 Λογίζομεθα ἔν, πίσει δικαιῶσθαι ἄνθρωπον χάρις.
 29 ἔργων νόμος. Ἡ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; ἔχι δὲ
 30 καὶ ἔθνων; νᾶ καὶ ἔθνων. Ἐπεὶ περ εἰς ὁ Θεὸς, ὃς δικαιώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυσίαν διὰ τῆς πίστεως. Νόμον ἔν καταργεῖμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον ἰσώμεν.

Id quod illustrat exemplo Abrahami.

Cap.IV.

1 Τί ἔν ἔρμεν Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὐκλει-
 2 ναι κατὰ σάρκα; Εἰ γὰρ Ἀβραάμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' ἔς πρὸς τὸν Θεόν.
 3 Τί γὰρ ἡ γραφή λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίδη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς ἔ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὀφείλημα. Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιῶντα τὴν ἀστεβῆ, λογί-
 6 ται ἡ πίσις αὐτῆ εἰς δικαιοσύνην. Καθὰ περ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακάριστὸν τῶ ἀνθρώπῳ, ὃ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χάρις ἔργων. Μακάριοι ὡν ἀφεθήσονται ἀνομίαι, καὶ ὡν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἀμαρτίαι. Μακάριος ἀνὴρ, ὃ ἔ μὴ λογίσται Κύριος ἀμαρτιαν. Ὁ μακάρισμός ἔν ἔτος ἐπὶ τὴν περιτομήν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυσίαν; Λέγομεν γὰρ, ὅτι ἐλογίδη τῷ Ἀβραάμ ἡ πίσις εἰς δικαιοσύνην. Πῶς ἔν ἐλογίδη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυσίᾳ; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυσίᾳ· καὶ σημεῖον ἔλαβε περιτομῆς, σφραγίδας τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν τῇ ἀκροβυσίᾳ εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυσίας, (εἰς τὸ λογισθῆναι καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην).

δικαιοσύνην) καὶ πατέρα περιτομῆς τοῖς ἔκ ἐκ 12
 περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς περιτομῆς ἔχουσιν 13
 σι τῆς ἐν τῇ ἀκροβυσίᾳ πίστεως τῆ πατρὸς ἡμῶν 14
 Ἀβραάμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ 15
 Ἀβραάμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτῆ, τὸ κληρονομεῖν 16
 αὐτὸν εἶναι τὴν γῆν, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πί- 17
 στεως. Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονομοὶ, κληρονομή- 18
 σις, καὶ κατηνύχται ἡ ἐπαγγελία. Ὁ γὰρ νό- 19
 μος ὁργὴν κατεργάζεται· ἔ γὰρ ἐκ ἐσ νόμος, ἐδὲ 20
 παράβασις. Διὰ τῆτο ἐκ πίστεως, ἵνα κατὰ χά- 21
 ριν, εἰς τὸ εἶναι Ἀβραάμ τὴν ἐπαγγελίαν πάντι 22
 τῷ σπέρματι, ἔ τῷ ἐκ τῆ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ 23
 τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραάμ, ἔς ἐσ πατὴρ πάντων 24
 ἡμῶν. (καθὼς γεγραπται· Ὅτι πατέρα πολλῶν 25
 ἔθνων τῶ Ἰσραὴλ σέ) κατενύχτις ἐπίστευσε Θεῷ, τῆ 26
 ζωοποιούντος τὰς νεκρὰς, καὶ καλόντος τὰ μὴ ὄν- 27
 τα, ὡς ὄντα. Ὅς παρ ἐλπίδος ἐπ' ἐλπίδι ἐπι- 28
 στεύσεν, εἰς τὸ γενέσθαι τὸν πατέρα πολλῶν ἔθνων, 29
 κατὰ τὸ ἐρημένον. Οὕτως ἔσσι τὸ σπέρμα σέ, 30
 καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίσει, ἔ κατενύχσας τῆ ἐλπί- 31
 τῆς σαρκαὶ πόνη νεκρωμένον, ἐκατοντάτης πεντα- 32
 χαίης καὶ τῆς νεκρώσιν τῆς μητρός Σάρρας· εἰς 33
 δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τῆ Θεῷ ἔ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ. 34
 Ἀλλ' ἐνεδυαμύθη τῇ πίσει, δὲς δόξαν τῷ Θεῷ, 35
 καὶ πληροφόρησας, ὅτι ὁ ἐπαγγελται, δυνατός 36
 ἐσ καὶ ποιῶσαι. Διὸ καὶ ἐλογίδη αὐτῷ εἰς δικαιο- 37
 σύνην. Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλο- 38
 γίδη αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἱς μέλει λογι- 39
 ζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν 40
 Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν· ὅς παρεδόθη διὰ τὰς 41
 παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν δικαιο- 42
 σύνην ἡμῶν.

SECTIO IV.

Tractatio cum Christianis: cum quibus agit

I. de Justificatione, cujus proponuntur

1. Effectus.

Cap. V.

1 Δικαιωθέντες ἔν ἐκ πίστεως, ἔσταιν ἔχομεν πρὸς
 2 τὸν Θεὸν διὰ τῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δι
 3 καὶ τὴν προσευχὴν ἐχάρκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν
 4 χάριν ταύτην, ἐν ἣ ἐσκαίμεν, καὶ καυχώμεθα
 5 ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ
 6 καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες, ὅτι ἡ
 7 θλίψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ
 8 δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπίς ἐκκαθα-
 9 ρύνην, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκεχυτὰ ἐν ταῖς
 10 καρδίαις ἡμῶν, διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν.

2. Modus, quod Christus pro peccatoribus mortuus est.

6 Ἐτι γὰρ Χριστὸς, ὄντων ἡμῶν ἀδυνάων, κατὰ και-
 7 ρὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. Μόλις γὰρ ὑπὲρ δι-
 8 καίων τὴν ἀποθανεῖται ὑπὲρ γὰρ τῆς ἀγαθῆς ταχῆς
 9 τὴς καὶ τοῦ μᾶλλον ἀποθανεῖται; Συνίστησι δὲ τὴν ἐκού-
 10 τῃ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι, ἐτι ἁμαρτωλῶν
 11 ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε.

3. Finis, vita aeterna.

9 Πολλῶ ἐν μᾶλλον, δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι
 10 αὐτοῦ, σωθισόμεθα δι' αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς. Εἰ
 11 γὰρ ἐχθροὶ ὄντες, κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τῆς
 12 θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῶ μᾶλλον καταλα-
 13 γέντες σωθισόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Οὐ μόνον
 14 δὲ, ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν τῷ Θεῷ διὰ τῆς Κυ-
 15 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς νῦν τὴν καταλλαγὴν
 16 ἐλάβομεν.

4. Com-

4. Comparatio justificationis cum statu peccati.

Διὰ τὸ τοῦτο ὡς περ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς
 τὸν κόσμον ἐπέλθε, καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θά-
 νατος, καὶ ἔως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος
 διήλθεν, ὥς ὅτι πάντες ἡμαρτον. Ἀρχὴ γὰρ νό-
 μος ἁμαρτίας ἦν ἐν κόσμῳ, ἁμαρτία δὲ ἐκ ἐλογεῖ-
 ται μὴ ὄντος νόμου. Ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ θάνα-
 τος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι Μωσέως, καὶ ἐπὶ τῆς μὴ
 ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιωματι τῆς παραβί-
 σως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ'
 ἔχ' ὡς τὸ παραπτώμα, ἔτω καὶ τὸ χάρισμα; ἔ-
 γαρ τῷ τῷ ἐνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθα-
 νον, πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ, ἐν
 χάριτι τῇ τῷ ἐνὸς ἀνθρώπῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, εἰς τὴν
 πολλὰς ἐπερίσσειεν. Καὶ ἔχ' ὡς δι' ἐνὸς ἁμαρτή-
 16 σαντος, τὸ δώρημα, τὸ μὲν γὰρ καὶ ἐκ ἐνὸς εἰς
 17 κατακρίμα, τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτώ-
 18 ματων εἰς δικαίωμα. Εἰ γὰρ τῷ τῷ ἐνὸς παρα-
 19 πτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τῆς ἐνός, πολ-
 20 λῶ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος,
 καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβάνον-
 21 τες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τῆς ἐνός Ἰησοῦ Χρι-
 22 στοῦ. Ἀρα ἔν' ὡς δι' ἐνὸς παραπτώματος, εἰς πάν-
 23 τας ἀνθρώπους εἰς κατακρίμα, ἔτω καὶ δι' ἐνὸς
 24 δικαίωμα, εἰς πάντας ἀνθρώπους εἰς δικαίωσιν
 25 ζωῆς. Ὡς περ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνός ἀν-
 26θρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεσθίοντο οἱ πολλοί, ἔτω
 καὶ διὰ ὑπακοῆς τοῦ ἐνός δικαίου κατασθίονται
 οἱ πολλοί. Νόμος δὲ παρεβλήθη, ἵνα πλεονάσῃ
 27 τὸ παράπτωμα, ὃ δὲ ἐπλεονάσεν ἡ ἁμαρτία, ὥς ὥστε
 28 ὑπερεπερίσσειεν ἡ χάρις. ἵνα ὡς περ ἐβασί-
 29 λευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, ἔτω καὶ ἡ χά-
 30 ρις ἐν τῇ ζωῇ.

D.

εις βασιλεύση διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ
ἰησὺ Χριστὸ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

II. De sanctificatione: cuius exponitur

Cap. VI.

1. Necessitas, propter baptismum.

1 Τί ἄνερξμεν; ἐπιμενέμεν τῇ ἀμαρτίᾳ, ἵνα ἡ
2 χάρις πλεονάσῃ; Μὴ γένοιτο. Οἵτινες ἀπεθάνο-
3 μεν τῇ ἀμαρτίᾳ, πῶς ἐτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; Ἡ
ἀγνοεῖτε, ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν,
εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;

2. Indoles, quæ consilium in abiectione uitiorum et
assumptione virtutum. Vtraque describitur a) per
symbola mortificationis spiritualis, v. 4-7. Et re-
surrectionis spiritualis. 8-11. b) per similitudi-
nes servitutis peccati, 12. 13. Dei, 14-23.
Et conjugii. VII. 1-6.

4 Συνετάφημεν ἄν αὐτῷ διὰ τῷ βαπτίσματος εἰς
τὸν θάνατον ἵνα ὡς περ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν
διὰ τῆς δόξης τοῦ Πατρὸς, ἔτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινῷ
5 τητὶ ζωῆς περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ συμφύτοι γε-
νοαμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ
6 καὶ τῆς ἀναστάσεως εὐομεθα, τὸτο γινώσκοντες,
ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἀνθρώπος συνεσφραγίσθη, ἵνα
καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἀμαρτίας, τῷ μηκέτι
7 δαλεῖν ἡμᾶς τὴν ἀμαρτίαν. Ὁ γὰρ ἀποθανὼν
δεδικαιοῦται ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας.
8 Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν, ὅτι
9 καὶ συζήσομεν αὐτῷ. Ἔδοτες, ὅτι Χριστὸς ἔγερ-
θεὶς ἐκ νεκρῶν, ἐκείνῳ ἀποθνήσκει. Θάνατος αὐτοῦ
10 ἐκ ἐτι κυριεύει. Ὁ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἀμαρτίᾳ
11 ἀπέθανεν ἐφ' ἧς ὁ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. Οὕτω

καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν εἶναι τῇ
ἀμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ
Κυρίῳ ἡμῶν.
Μὴ ἔν βασιλευέτω ἡ ἀμαρτία ἐν τῷ θνήτῳ
ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακῆναι αὐτῇ ἐν ταῖς ἐπι-
θυμίαις αὐτῇ. Μὴδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν
ὅπλα ἀνομίας τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυ-
τοὺς τῷ Θεῷ, ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη
ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.

Ἀμαρτία γὰρ ὑμῶν ἐκυριεύσει· ἐγὰρ ἔξε ὑπὸ
νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν. Τί ἔν; ἀμαρτήσομεν, ὅτι
ἐκ ἐσμέν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο.
Οὐκ εἶδате, ὅτι ὡ παριστάνετε ἑαυτοὺς δέλες εἰς
ὑπακοήν, δέλοί ἔξε ὡ ὑπακῆτε, ἥτοι ἀμαρτίας
εἰς θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; Χάρις
δε τῷ Θεῷ, ὅτι ἥτε δέλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπακῆ-
σατε δὲ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδα-
χῆς. Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας,
ἐδωλέθητε τῇ δικαιοσύνῃ. Ἀνδρώπινον λέγω, διὰ
τὴν ἀδελφείαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν, ὡς περ γὰρ παρε-
στήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δέλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ
ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, ἔτω νῦν παραστήσατε
τὰ μέλη ὑμῶν δέλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἀγιασμόν.
Ὅτε γὰρ δέλοι ἥτε τῆς ἀμαρτίας, ἐλεῖθερε ἥτε
τῇ δικαιοσύνῃ. Τίνα ἐν καρπῶν εἰχετε τέτε, ἐφ'
οἷς νῦν ἐπαγγέλλεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνα-
τος. Νυνὶ δὲ, ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας,
δεδωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν
εἰς ἀγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον. Τὰ γὰρ
ὄφρα τῆς ἀμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα
τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Ἡ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσιν γὰρ νόμον

Col. 2, 6
ad exemplum

12. n. vobis

13. vobis

14. n. non dicitur

15. vobis

16. vobis

17. vobis

18. vobis

19. vobis

20. vobis

21. vobis

22. vobis

23. vobis

24. vobis

25. vobis

26. vobis

27. vobis

28. vobis

29. vobis

30. vobis

ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.VII.VIII.

C.VIII.1.

2 Ὁ γὰρ νόμος τῆς πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
σὺ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας

3 καὶ τὸ θάνατον. Τὸ γὰρ ἀδύνατον τῷ νόμῳ, ἐν ᾧ, ἡμεῖς
 ᾤδεύμεν διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ νόμον

πέμψας ἐν ὁμοκώματι σαρκὸς ἀμαρτίας, καὶ περὶ
ἀμαρτίας, κατέστησεν τὴν ἀμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί.

4 καὶ τὸ δικαίωμα τὸ νῦν πληρωθῆν ἦναι, τοῖς
μὴ κατὰ σὰρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεύ-

5 μα. Οἱ γὰρ κατὰ σὰρκα οὗτος, τὰ τῆς σαρκὸς
φρονεῖσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τῷ πνεύματι

7 δὲ Φρένιμα τῷ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη. Διότι
τὸ Φρένιμα τῆς σαρκὸς ἐν ἑαυτῷ εἰς θάνατον τῷ νόμῳ

νομῶ τε Θεὸς ἐχ' υποτάσσεται· ἔδῃ γὰρ δύνανται.

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ
πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δὲ τις πνεῦμα Χριστοῦ

10 ἔκ ἔχει, ἕτος ἔκ ἔστιν αὐτῆ. Εἰ δὲ Χρῆστος ἐν ὑμῖν,
τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα

11 ζῶν διὰ δαίμονων. Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τῆ ἐγεί-
ραντος Ἰησοῦ ἐκ νεκρῶν αἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας

τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ζωοποιῖται καὶ τὰ θνητὰ
σώματα ὑμῶν, διὰ τὸ ἐνοικῆν αὐτῷ πνεῦμα ἐν ὑμῖν.

13 καὶ, τὸ κατὰ σὰρκα ζῆν. Εἰ γὰρ κατὰ σὰρκος

14 ζῆτε, μέλλετε αποθνήσκειν· εἰ δὲ πνευματὶ τὰς
πράξεις τῷ σώματος θανατῶτε, ζήσατε. Ὅσοι

the religious above strong effects of male experience representing the

C.VIII. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

Ἄββᾶ ὁ πατήρ

III. De fiducia credentium in hac vita: ubi
1. Causa, quia sunt filii Dei.

Αὐτὸ τὸ πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν, 16

μοί κληρονόμοι μὲν Θεῷ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστῷ
ἐπεὶ συμπαρόντες. ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

2. *Forma, quod in omnibus adversitatibus
erecta mente sint*

λογίζομαι γάρ, ὅτι ἐκ αἵτια τὰ παθήματα τῶ 18

νοι εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαρδοκία τῆς κτίσε- 19 ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰ ¹⁰¹ ¹⁰² ¹⁰³ ¹⁰⁴ ¹⁰⁵ ¹⁰⁶ ¹⁰⁷ ¹⁰⁸ ¹⁰⁹ ¹¹⁰ ¹¹¹ ¹¹² ¹¹³ ¹¹⁴ ¹¹⁵ ¹¹⁶ ¹¹⁷ ¹¹⁸ ¹¹⁹ ¹²⁰ ¹²¹ ¹²² ¹²³ ¹²⁴ ¹²⁵ ¹²⁶ ¹²⁷ ¹²⁸ ¹²⁹ ¹³⁰ ¹³¹ ¹³² ¹³³ ¹³⁴ ¹³⁵ ¹³⁶ ¹³⁷ ¹³⁸ ¹³⁹ ¹⁴⁰ ¹⁴¹ ¹⁴² ¹⁴³ ¹⁴⁴ ¹⁴⁵ ¹⁴⁶ ¹⁴⁷ ¹⁴⁸ ¹⁴⁹ ¹⁵⁰ ¹⁵¹ ¹⁵² ¹⁵³ ¹⁵⁴ ¹⁵⁵ ¹⁵⁶ ¹⁵⁷ ¹⁵⁸ ¹⁵⁹ ¹⁶⁰ ¹⁶¹ ¹⁶² ¹⁶³ ¹⁶⁴ ¹⁶⁵ ¹⁶⁶ ¹⁶⁷ ¹⁶⁸ ¹⁶⁹ ¹⁷⁰ ¹⁷¹ ¹⁷² ¹⁷³ ¹⁷⁴ ¹⁷⁵ ¹⁷⁶ ¹⁷⁷ ¹⁷⁸ ¹⁷⁹ ¹⁸⁰ ¹⁸¹ ¹⁸² ¹⁸³ ¹⁸⁴ ¹⁸⁵ ¹⁸⁶ ¹⁸⁷ ¹⁸⁸ ¹⁸⁹ ¹⁹⁰ ¹⁹¹ ¹⁹² ¹⁹³ ¹⁹⁴ ¹⁹⁵ ¹⁹⁶ ¹⁹⁷ ¹⁹⁸ ¹⁹⁹ ²⁰⁰ ²⁰¹ ²⁰² ²⁰³ ²⁰⁴ ²⁰⁵ ²⁰⁶ ²⁰⁷ ²⁰⁸ ²⁰⁹ ²¹⁰ ²¹¹ ²¹² ²¹³ ²¹⁴ ²¹⁵ ²¹⁶ ²¹⁷ ²¹⁸ ²¹⁹ ²²⁰ ²²¹ ²²² ²²³ ²²⁴ ²²⁵ ²²⁶ ²²⁷ ²²⁸ ²²⁹ ²³⁰ ²³¹ ²³² ²³³ ²³⁴ ²³⁵ ²³⁶ ²³⁷ ²³⁸ ²³⁹ ²⁴⁰ ²⁴¹ ²⁴² ²⁴³ ²⁴⁴ ²⁴⁵ ²⁴⁶ ²⁴⁷ ²⁴⁸ ²⁴⁹ ²⁵⁰ ²⁵¹ ²⁵² ²⁵³ ²⁵⁴ ²⁵⁵ ²⁵⁶ ²⁵⁷ ²⁵⁸ ²⁵⁹ ²⁶⁰ ²⁶¹ ²⁶² ²⁶³ ²⁶⁴ ²⁶⁵ ²⁶⁶ ²⁶⁷ ²⁶⁸ ²⁶⁹ ²⁷⁰ ²⁷¹ ²⁷² ²⁷³ ²⁷⁴ ²⁷⁵ ²⁷⁶ ²⁷⁷ ²⁷⁸ ²⁷⁹ ²⁸⁰ ²⁸¹ ²⁸² ²⁸³ ²⁸⁴ ²⁸⁵ ²⁸⁶ ²⁸⁷ ²⁸⁸ ²⁸⁹ ²⁹⁰ ²⁹¹ ²⁹² ²⁹³ ²⁹⁴ ²⁹⁵ ²⁹⁶ ²⁹⁷ ²⁹⁸ ²⁹⁹ ³⁰⁰ ³⁰¹ ³⁰² ³⁰³ ³⁰⁴ ³⁰⁵ ³⁰⁶ ³⁰⁷ ³⁰⁸ ³⁰⁹ ³¹⁰ ³¹¹ ³¹² ³¹³ ³¹⁴ ³¹⁵ ³¹⁶ ³¹⁷ ³¹⁸ ³¹⁹ ³²⁰ ³²¹ ³²² ³²³ ³²⁴ ³²⁵ ³²⁶ ³²⁷ ³²⁸ ³²⁹ ³³⁰ ³³¹ ³³² ³³³ ³³⁴ ³³⁵ ³³⁶ ³³⁷ ³³⁸ ³³⁹ ³⁴⁰ ³⁴¹ ³⁴² ³⁴³ ³⁴⁴ ³⁴⁵ ³⁴⁶ ³⁴⁷ ³⁴⁸ ³⁴⁹ ³⁵⁰ ³⁵¹ ³⁵² ³⁵³ ³⁵⁴ ³⁵⁵ ³⁵⁶ ³⁵⁷ ³⁵⁸ ³⁵⁹ ³⁶⁰ ³⁶¹ ³⁶² ³⁶³ ³⁶⁴ ³⁶⁵ ³⁶⁶ ³⁶⁷ ³⁶⁸ ³⁶⁹ ³⁷⁰ ³⁷¹ ³⁷² ³⁷³ ³⁷⁴ ³⁷⁵ ³⁷⁶ ³⁷⁷ ³⁷⁸ ³⁷⁹ ³⁸⁰ ³⁸¹ ³⁸² ³⁸³ ³⁸⁴ ³⁸⁵ ³⁸⁶ ³⁸⁷ ³⁸⁸ ³⁸⁹ ³⁹⁰ ³⁹¹ ³⁹² ³⁹³ ³⁹⁴ ³⁹⁵ ³⁹⁶ ³⁹⁷ ³⁹⁸ ³⁹⁹ ⁴⁰⁰ ⁴⁰¹ ⁴⁰² ⁴⁰³ ⁴⁰⁴ ⁴⁰⁵ ⁴⁰⁶ ⁴⁰⁷ ⁴⁰⁸ ⁴⁰⁹ ⁴¹⁰ ⁴¹¹ ⁴¹² ⁴¹³ ⁴¹⁴ ⁴¹⁵ ⁴¹⁶ ⁴¹⁷ ⁴¹⁸ ⁴¹⁹ ⁴²⁰ ⁴²¹ ⁴²² ⁴²³ ⁴²⁴ ⁴²⁵ ⁴²⁶ ⁴²⁷ ⁴²⁸ ⁴²⁹ ⁴³⁰ ⁴³¹ ⁴³² ⁴³³ ⁴³⁴ ⁴³⁵ ⁴³⁶ ⁴³⁷ ⁴³⁸ ⁴³⁹ ⁴⁴⁰ ⁴⁴¹ ⁴⁴² ⁴⁴³ ⁴⁴⁴ ⁴⁴⁵ ⁴⁴⁶ ⁴⁴⁷ ⁴⁴⁸ ⁴⁴⁹ ⁴⁵⁰ ⁴⁵¹ ⁴⁵² ⁴⁵³ ⁴⁵⁴ ⁴⁵⁵ ⁴⁵⁶ ⁴⁵⁷ ⁴⁵⁸ ⁴⁵⁹ ⁴⁶⁰ ⁴⁶¹ ⁴⁶² ⁴⁶³ ⁴⁶⁴ ⁴⁶⁵ ⁴⁶⁶ ⁴⁶⁷ ⁴⁶⁸ ⁴⁶⁹ ⁴⁷⁰ ⁴⁷¹ ⁴⁷² ⁴⁷³ ⁴⁷⁴ ⁴⁷⁵ ⁴⁷

ταί (τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάχθη· 20
ὃν ἐκτίσθη, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντά ἐπ' ἐλπίδι)

ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς 21
δουλείας τῆς ὀθοράς, εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δό-

ξῆς τῶν τέκνων τῷ Θεῷ. Οὐδάρμεν γὰρ, ὅτι πᾶ- 22
σα ἡ κτίσις συσενάξεται καὶ συναθήσεται ἄχρι τοῦ νῦν.

Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν τῆς 23
πνεύματος ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς 24

νάζομεν, υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἀπολύτρω-
σιν τῇ σάματος ἡμῶν. Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθη- 24

μεν. (Ελπίς δὲ βλεπομένη, ἐν ἑσιν ἐλπίς· ὁ γὰρ
βλέπει τις, τί καὶ ἐλπίζει; Εἰ δὲ, ὁ δὲ βλέπο- 25

μεν, ἐλπίσμεν, δι' υπομονῆς ἀποκρουσθῶμεν. 26

ΠΑΝΣ ΔΟΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΗΡΑΝ. ΕΤΕΡΑ ΤΗ ΝΥΦΕΙ ΔΕΚΕΤΑΙ
 ΔΕ ΟΛΙΝ ΚΙΝΗΤΗ ΤΟΙΟΤΕΤΑ ΕΡΧΑΜΕΝΗ ΕΝ ΤΗ ΠΕΛΕΓΕΤΑ ΠΙΣ, ΜΟΝ ΣΠΕΝΔΕΙΝ, ΠΕΝΕΣ ΙΝΔΙΟΥΝ
 ΜΕΤΑΜΕΝ ΕΝΕ ΤΩΝ ΑΙΟΙΩΝ.

... quidam locorum a perenne nigra aqua oritur
(v. 2.) et constat inter nos (Panthos et Chonoi) et hinc usque diem Thabronem
... (et noster) inter septem et octiduum.

26) ...
27) ...
28) ...
29) ...
30) ...
31) ...
32) ...
33) ...
34) ...
35) ...
36) ...
37) ...
38) ...
39) ...

καὶ οὐκ οἶδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὑπερ-
27 εντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν σαναγμοῖς ἀλαλήτοις. Ὁ
δὲ ἐρευνῶν τὰ καρδίας, οἶδε, τί το φρονήμα τῆ
εὐματος, ὅτι κατὰ Θεὸν εντυγχάνει ὑπὲρ αἰγι-
28 ων. Οὐδαμεν δὲ, ἐπὶ τοῖς ἀγαπᾶσι τὴν Θεὸν πάν-
τα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ προέσπον κλη-
29 τοῖς ἔσπιν. Ὅτι ἐς προέσπον, καὶ προώρισε, συμ-
μεροῦς τῆς εἰκοῖς τῆς υἱᾶ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐ-
30 τὸν πρωτοτόκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. Οὐς δὲ προ-
ώρισε, τέτρε καὶ ἐκάλεσε καὶ ἐς ἐκάλεσε, τέ-
τρε καὶ ἐδικαίωσεν. ἐς δὲ ἐδικαίωσε, τέτρε καὶ
31 ἐδόξαζε. Τί ἐν ἐρεμν περὶ ταῦτα; Εἰ ὁ Θεός
32 ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καὶ ἡμῶν; Ὅς γε τῆ ἰδῆς υἱᾶ ἐκ
ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐ-
τὸν, πῶς ἐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χα-
33 ρίσται; Τίς ἐγκαλεσθαι κατὰ ἐλεγκτῶν Θεῶ;
34 Θεὸς ὁ δικαίων; Τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς ὁ
ἀποθανών; μάλλον δὲ καὶ ἐγερεθείς; ὅς καὶ ἐσιν
ἐν δεξιᾷ τῆ Θεῶ; ὅς καὶ εντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν;
35 Τίς ἡμᾶς χαρίσει ἀπο τῆς ἀγάπης τῆ Χριστοῦ;
θλίψις; ἢ στενοχωρία; ἢ διαγμός; ἢ λιμός; ἢ
36 γυμνότης; ἢ κίνδυνος; ἢ μάχαιρα; (καθὼς γέ-
νεσθαι γράπτει. Ὅτι ἐνεκά σε θανατωμένη εἰλην τὴν μουσῶν
ἡμέραν, ἐλογισμένην ὡς προβάτα σφαγῆς.)
37 Ἀλλ' ἐν τοτοῖς πασιν ὑπερνικῶμεν διὰ τῆ ἀγαπῆ-
38 σαντος ἡμῶν. Πέπεισμαι γάρ, ὅτι ἔτε θάνατος,
ἔτε ζωὴ, ἔτε ἀγγελιοι, ἔτε ἀρχαί, ἔτε δυ-
39 νάμεις, ἔτε ἐνεσῶτα, ἔτε μέλλοντα, ἔτε ὑψωμα,
ἔτε βάθος, ἔτε τίς κτισίς ἑτέρα, δυνήσεται ἡμῶς
χαρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τῆ Θεῶ, τῆς ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. c. 8830

IV. De

...
CIX. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ. 425
...
IV. De rejectione Judaeorum, ut non essent ultra
populus Dei: ubi

1. Praeoccupatio. ne quis credat, Apostolum ex odio
contra ipsos loqui. Ea repetitur X. 1.2. Cap. IX.
Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, ἔ ψεύδομαι, (συμμερ-
1 τυρέσης μοι τῆς συνειδήσεώς με) ἐν πνεύματι ἀγίῳ
ὅτι λυπῇ μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιαλείπτως ἐδυνῇ
2 τῇ καρδίᾳ μου. Ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάδε-
3 μα εἶναι ἀπὸ τῆ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν
συγγενῶν μου κατὰ σάρκα. οἵτινές εἰσιν Ἰσραη-
4 λῖται, ἃν ἡ υἱοθεσία, καὶ ἡ δοξα, καὶ αἱ διαθήκαι,
καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελ-
5 λῖαι, ἃν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ἃν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ
σάρκα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τὰς
αἰῶνας, ἀμήν. 2. Docet, Deum ex mero beneplacito ex duobus fra-
tribus elegisse Jacobum: atque adeo natura Israe-
litas nullam habere praecellentiam. Notet vero
Lector, sermonem hic non esse de electione singula-
rum personarum ad salutem aeternam: sed tan-
tum de electione populi unius, ut esset populus Dei.
Notandum porro, Paullum procedere per objectio-
nes ἐς responsiones, quas tomo I. Horarum
Hebraicarum enodavi.

Οὐχ οἶον δὲ, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τῆ Θεῶ. 6
γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, ἔτοι Ἰσραὴλ. Οὐδ' 7
ὅτι εἰς σπέρμα Ἀβραάμ, πάντες τέκνα. ἀλλ' ἐν
Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα. Τάτεσιν, ἔ τὰ 8
τέκνα τῆς σαρκος, ταῦτα τέκνα τῆ Θεῶ. ἀλλὰ
τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας λογίζεσθαι εἰς σπέρμα.

IV. De
Dd 5
Ἐπαγγ-

[illegible]

436 ΕΠΙΣΤΟΛΗ C. IX.

Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ, ὃ ἐρρήθη αὐτοῖς· Οὐ λαός 26
 με ὑμεῖς· ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος. Ἡ 27
 σοκίας δὲ κατὰ τὴν ἰσραήλ· Ἐάν ἡ ὁ ἀριθ-
 μὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης,
 τὸ καταλείψαι σωθήσεται. Λόγον γὰρ συντε- 28
 λῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ· ὅτι λόγον συν- 29
 τετμημένοι ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ 30
 καθὼς προεήρκεν Ἡ σοκίας· Εἰ μὴ Κύριος Σαββαίω
 ἐγκατέλειπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σοδομα ἀν' ἐγενή-
 θημεν, ἢ ὡς Γομορρὰ ἐν αἰμαλώδημεν. Τί ἐν ἐρ-
 μεν· ὅτι ἐν τῇ τῇ μὴ διακονοῦν δικαιοσύνῃ, κατέ-
 λαβε δικαιοσύνῃ, δικαιοσύνῃ δὲ τὴν ἐκ πίστεως
 Ἰσραὴλ δὲ, διακονοῦν νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον δι- 31
 καιοσύνης ἐκ ἐφθασε. Δια τί· ὅτι ἐκ ἐκ πίστεως, 32
 ἀλλ' ὡς ἐξ ἐργῶν νόμος. Προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ
 τῇ προσκόμματος, καθὼς γέγραπται· Ἰδοὺ, τί 33
 ἔθηκεν ἡμῖν ἐν Σιών λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν
 σκανδαλῶ, καὶ πᾶς ὁ πειθεύων ἐπ' αὐτῷ, ἐ-
 κατακρυφήσεται. *capitulum in via positum, ut quilibet percutit lap-
 dum*
 3. Judaeos debere se Oeconomiae divinae submittere:
 alios ipsos, licet populus Dei sint, non salvari.
 Cap.X.
 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ 1
 δέησις ἡ πρὸς τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆ Ἰσραὴλ ἐστὶν εἰς
 σωτηρίαν. Μακροθυμεῖτε γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ἕλον Θεὸς 2
 ἔχουσιν, ἀλλ' ἐκείναι ἐπιγνώσιν. Ἀνυσσέντες γὰρ 3
 τὴν τῆ Θεοῦ δικαιοσύνῃ, καὶ τὴν ἰδίαν δικαιοσύνῃ
 ζητῶντες ἐσθαι, τῇ δικαιοσύνῃ τῆ Θεοῦ ἐχ' υπετα-
 γησαν. Τέλος γὰρ νόμος Χριστός, εἰς δικαιοσύνῃ 4
 παντὶ τῷ πειθεύοντι. Μακρῶς γὰρ γράφει τὴν δι-
 καιοσύνῃ τὴν ἐκ τῆ νόμος· ὅτι ὁ ποιήσας αὐτοῖς
 ἄνθρωπος, ζητεῖται ἐν αὐτοῖς. Ἡ δὲ ἐκ πίστεως 6

2. *ut sic magis hanc sententiam faciat doctrinam evangelicam, ut in doctrina eius
affirmet ut magis hanc sententiam faciat doctrinam evangelicam, ut in doctrina eius
sententiam, in qua hanc sententiam faciat doctrinam evangelicam, ut in doctrina eius
sententiam, in qua hanc sententiam faciat doctrinam evangelicam, ut in doctrina eius*
438 ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.XV.

- 20 *propterea* ρωκέναι τὸ εὐαγγέλιον τῷ Χριστῷ· ἔγω δὲ φιλο-
τιμέμενον εὐαγγελίζεσθαι, ὥστε ὡνομάσθαι Χρι-
21 *de. 52, 15* στος, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· ἀλ-
λα, καθὼς γέγραπται· Οἷς ἐκ ἀνηγγέλη περὶ
αὐτῆς, *et* φρονταί· καὶ οἱ ἐκ ἀκηκόασι, συνησά-
22 *et* διό *et* ἐνεκοπήτην τὰ πολλὰ τῷ ἔλθῃν πρὸς ὑμᾶς.
23 *et* νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι ταῖς
ἐπιποδῖαν δὲ ἔχων τῷ ἔλθῃν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολ-
24 λῶν ἑτῶν, ὥς εἰάν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν,
(ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς)· ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμε-
νος διαπεράσαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι
25 ἐκεῖ, εἰάν ὑμῶν πρῶτον ἀπο μερὸς ἐμπληθῶ. Νυ-
νὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, διακονῶν τοῖς ἀγί-
26 οῖς. Εὐδόκησεν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοι-
νωσίαν τινὰ ποιῆσάσθαι εἰς τὰς πταχὰς τῶν ἁγίων
27 τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Εὐδόκησεν γὰρ, καὶ ὀφειλέ-
ται αὐτῶν εἶναι. Εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν
ἐκοινωνήσαν τὰ ἔθνη, ὀφείλῃσι καὶ ἐν τοῖς σαρκι-
28 κοῖς λειτεργῆσαι αὐτοῖς. Τέτο *et* ἐπιτελέσας,
καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τῆτον, ἀπε-
29 λεύσομαι δι' ὑμῶν εἰς τὴν Σπανίαν. Οἶδα δὲ, ὅτι
ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν πληρωματι εὐλογίας τῷ
30 εὐαγγελίῳ τῷ Χριστῷ ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ δὲ
ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ,
καὶ διὰ τῆς ἀγάπης τῷ Πνεύματος, συναγωνίσασ-
31 θαι μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν
Θεόν· ἵνα ῥυθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθόντων ἐν τῇ Ἰε-
32 ρουσαλὴμ, καὶ ἵνα ἡ διακονία με ἢ εἰς Ἱερουσαλὴμ,
εὐπρόσδεκτος γένηται τοῖς ἁγίοις· ἵνα ἐν χαρᾷ
ἐλθῶ πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ συνα-
33 ναπαύσωμαι ὑμῖν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης μετὰ
πάντων ὑμῶν, ἀμήν.

SECTIO

C.XVI. ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

439

SECTIO V.

Commendatio et salutationes, cum inserta
admonitione et subijuncta doxologia.

Cap. XVI.

Συνίσημι δὲ ὑμῖν Φοίβην, τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν, 1
ἣσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρε- 2
αῖς· ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ, ὡς αὐτῶν 3
ἁγίων, καὶ παραστήτε αὐτῇ, ἐν ᾧ συνυμῶν Χριστῷ 4
πράγματι καὶ γὰρ αὐτὴ προσέταται πολλῶν ἐγε- 5
νήθη, καὶ αὐτὴ ἐμῷ. Ἀσπάσαδε Πρίσκιλλαν 6
καὶ Ἀκύλαν, τὰς συνεργάς με ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, 7
(οἷτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς με τὸν ἑαυτῶν τραχη- 8
λον ὑπέθηκαν· οἷς ἐκ ἐγὼ μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ 9
καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν,) καὶ τὴν κατ' 10
οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπάσαδε Ἐπανετόν, τὸν 11
ἀγαπητόν με, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαΐας εἰς 12
Χριστόν. Ἀσπάσαδε Μαριάμ, ἣτις πολλὰ ἐκο- 13
πίασεν εἰς ἡμᾶς. Ἀσπάσαδε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰε- 14
νίαν, τὰς συγγενεῖς με καὶ συναιχμαλώτας με,
οἷτινες εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἱ καὶ πρὸ ἐμοῦ 15
ἐμὲ γεγονόσιν ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσαδε Ἀμπλίαν, 16
τὸν ἀγαπητόν με ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσαδε Οὐρ- 17
βανὸν, τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν, 18
τὸν ἀγαπητόν με. Ἀσπάσαδε Ἀπελλὴν, τὸν 19
δοκιμὸν ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσαδε τὰς ἐκ τῶν Ἀριστο- 20
βέλης. Ἀσπάσαδε Ἡρωδίαναν, τὸν συγγενὴ με. 21
Ἀσπάσαδε τὰς ἐκ τῶν Ναρκίσσε, τὰς ὄντας ἐν 22
Κυρίῳ. Ἀσπάσαδε Τρύφανον καὶ Τρυφᾶσαν, 23
τὰς κοπιῶσας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσαδε Περσίδα τὴν 24
ἀγαπητήν, ἣτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ. 25
Ἀσπάσαδε Ρῶφον, τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν 26
μητέρα αὐτῆς καὶ ἐμῆς. Ἀσπάσαδε Ἀσύμεντον, 27

Ec 4

Φλέ-

εἰς κοινωνίαν τῆ υἱῆ αὐτῆ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆ Κυρίᾳ
ἡμῶν.

SECTIO II.

Dehortatio a diffidiis : ubi

1. *Dissidia describuntur.*

ΙΟ Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τὴν ἐνότητος
 τῆς Κυριότητων Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα το αὐτο λεγι-
 τε πάντες, καὶ μὴ ᾗ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ
 κατηρητισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῷ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ
ΙΙ γνώμῃ. Εὐλογεῖτε γὰρ οἱ περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί

12 μὲ, ὑπὸ τῶν Χλῆς, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι. Λέγω
 II. δὲ τῷτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μὲν εἰμι
 Παῦλος· ἐγὼ δὲ, Ἀπολλῶν· ἐγὼ δὲ, Κηφᾶ· ἐγὼ δὲ,
 Χρῖστῃ. *Rebner: brotherly strife, a quarrel (quidam, videlicet discordia)*
and divisions.

2. *Refutantur his argumentis*: a) *quia Christus tantum est unus.* 13. b) *quia Paulus Christo non debet contradistingni, sed subordinari.* 13 - 17. c) *quia prædicatio Evangelii non debet gloriam sapientiæ aut eloquentiæ appetere.* 17 - 21. 25 - 29.

d) quia Judæis & gentilibus idem Chri-

13 Μενέριζαι ὁ Χριστός· Μὴ Παῦλος ἐσαυράθῃ ὑπὲρ
14 ὑμῶν· ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παῦλος ἐβαπτίσθητε· Εὐ-
χαριστᾷ τῷ Θεῷ, ὅτι ἔδενα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ
15 Κρίσπον καὶ Γάϊον ^{καὶ ἑστέ} ἵνα μὴ τις εἴπῃ, ὅτι εἰς τὸ
16 ἑμὸν ὄνομα ἐβάπτισα. Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στε-
φᾶν ^{καὶ ἑστέ} ^{τοὺς} λοιπὸν ἐκ οἴα, εἰ τινα ἄλλον ἐβάπτι-

σα. Οὐ γὰρ ἀπέστειλε με Χρὶςτος βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· ἔκένσοθαί λογ, ἵνα μὴ κενώ-

18 ὁ ^{καὶ} λόγος τῶ ^{καὶ} πατρὸς τῷ ^{καὶ} Χριστῷ. ὁ λόγος γάρ ὁ τῷ πατρί
ἐστὶν ἐν τοῖς ^{καὶ} ἀποκαλυμμένοις ^{καὶ} μαρτίαις ἐσὶ, τοῖς δὲ σαφηνι-
μένοις

μένους ἡμῖν ^{ἐκείνη ἡμετέρα ἡμερὰ} δυναμὶς Θεοῦ ἑστί. Γέγραπται γάρ· 19²/29, 14

Ἀπολω^{de} τὴν σοφίαν τῶν^{de} σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν^{de} τῶν συνετῶν^{de} ἀδελφῶν.
 Πῶς σοφός, πῶς γεραί^{de} ματεύς, πῶς συζητήτης^{de} τῶν ἀγίων τέτε; Οὐχὶ^{de} ἐμφορέων^{de} ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τῶν ἁγίων τέτε;

SECTION III.

Simplicitatem filii sui defendit Apostolus, 1) quia gloria manere debet crucem Christi, II 1-5. 2) quia filius fuit accommodandus ad captum Corinthio-

[illegible]

...propter hoc quod...
 444 ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.H.

rum, III. 1-4. Subinde quoque occurrunt argu-
 menta contra diffidia III. 3. 4. 19-21.

Cap. II. Λαμν ego IV. 3. 4. 6. 7.

1 **Κ**αὶ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἦλθον ἐ
 καὶ ὑπεροχὴν λόγῳ ἢ σοφίας, καταγγέλλων
 2 ὑμῖν τὸ μαρτύριον τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ ἐκρινά τῃ
 εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆτον
 3 ἐσαυρωμένον. Καὶ ἐγὼ ἐν ἀδυναμίᾳ, καὶ ἐν φόβῳ,
 4 καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ὁ
 λόγος μὲ καὶ τὸ κήρυγμά μὲ ἐκ ἐν πειλοῖς ἀν-
 5 θρώπων σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνευ-
 ματος καὶ δυναμείας. ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν
 σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ, ὡς ἐν ἐκείνῃ.

Digressio I. de gustu diversorum hominum circa
 contionem Evangelii: usque ad v. 16.

6 Σοφίαν δὲ λαλῶμεν ἐν τοῖς τελείοις σοφίαν δὲ ἐ
 τῷ αἰῶνος τέττε, ἐδὲ τῶν ἀρχόντων τῷ αἰῶνος τέ-
 7 ττε τῶν καταργημένων. ἀλλὰ λαλῶμεν σοφίαν
 Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προέρι-
 8 σεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων, εἰς δόξαν ἡμῶν. Ἦν
 9 ἐδεῖς τῶν ἀρχόντων τῷ αἰῶνος τέττε ἐγνωκεν (εἰ
 γὰρ ἐγνωσαν, ἐκ ἀν τὸν Κύριον τῆς δόξης ἐσαύρω-
 10 σαν) ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, Ἄ ὁφθαλμοὶ οὐκ
 εἶδε, καὶ οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ
 11 ἐνεβλή, ὃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.
 12 Ἡμῖν δὲ ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ Πνεύματος αὐ-
 τοῦ τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα ἐρευναί, καὶ τὰ βά-
 11 θη τῷ Θεῷ. Τίς γὰρ οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τῷ ἀν-
 θρώπῳ, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ἐν αὐ-
 τῷ; ἔτω καὶ τὰ τῷ Θεῷ ἐδεῖς οἶδεν, εἰ μὴ τὸ Πνευ-
 12 μα τῷ Θεῷ. Ἡμεῖς δὲ ἐ τὸ πνεῦμα τῷ κόσμῳ
 ἐλά-

...propter hoc quod...
 C.H.III. ΠΡΟΣ ΚΟΡ. Α. 445

ἐλάβομεν, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐ-
 13 δώμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν. Ἄ καὶ
 λαλῶμεν, ἐκ ἐν διδασκατοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λό-
 γοις, ἀλλ' ἐν διδασκατοῖς Πνεύματος ἀγίου, πνευμα-
 14 τικοῖς πνευματικῶς συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ ἀν-
 θρώπος ἐ δεχεται τὰ τῷ Πνεύματος τῷ Θεῷ,
 (μωροὶ γὰρ αὐτῶ ἐσιν, καὶ ἐ δύναται γινῶναι), ὅτι
 πνευματικῶς ἀνακρίνεται. Ὁ δὲ πνευματικὸς
 15 ἀνακρίνει μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' ἐδεδος ἀνακρί-
 νεται. Τίς γὰρ ἐγνώ νῦν Κυρίῳ, ὃς συμβίβασεν
 16 αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νῦν Χριστῷ ἐχομεν.

Καὶ ἐγὼ, ἀδελφοί, ἐκ ἡδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν
 17 ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νηπιοῖς ἐν
 Χριστῷ. Γαλὰ ὑμεῖς ἐποτίσθη, καὶ ἐ βρωμαί 8 πτω
 γὰρ ἡ δύναμις. Ἀλλ' ἐταῖρι νῦν δύναδε, ἐτι γὰρ
 3 σαρκικοὶ ἐσε. Ὅπε γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ ἐρις καὶ
 18 διχόσασια, ἐχὶ σαρκικοὶ ἐσε, καὶ κατὰ ἀνθρώπον
 19 περιπατεῖτε; Ὅταν γὰρ λέγη τις, Ἐγὼ μὲν
 εἰμι Παῦλος, ἕτερος δὲ Ἐγὼ, Ἀπολλῶν, ἐχὶ σαρ-
 20 κικοὶ ἐσε;

Digressio II. de Ministerio Ecclesiastico, ubi osten-
 ditur omnes Ecclesiae ministerio pares esse, 1) ratio-
 ne Dei, tum vocantis, 5. tum benedictis. 6-9.
 2) ratione fundamenti, quod est
 Christus. 10-23.

Τίς ἔν ἐστι Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, (ἀλλ' ἡ διακῶ
 5 νοι, δι' ἃν ἐπιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἐδω-
 6 κεν; Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισεν,
 7 ἀλλ' ὁ Θεὸς ἡύξανεν. Ὡσε ἔτε ὁ φυτευτῶν
 8 ἐστὶ τι, ἔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ αὐξάνων Θεός.
 9 Ὁ φυτευτῶν δὲ καὶ ὁ ποτίζων, ἐν εἰσιν, ἕκαστος δὲ
 τὸν

13 χερσί. Λοιδορευμένοι, εulογεμένοι, διαπόμμενοι, ἀνεχόμεθα· βλασφημημένοι, παρακαλῶμεν. Ὡς περικαθάρματα τῶ κόσμῳ ἐγενήθημεν, πάντων περιήρημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γραφαὶ ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα με ἀγαπητὰ νουθετοῦ.

14 Ἐάν γὰρ μυρίαι παιδαγωγῆς ἐχῆτε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' ὅτι πολλοὶ πατέρες· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ δια-

15 τῆ εὐαγγελίᾳ ἐγὼ ὑμᾶς ἐγεννήσα. Παρακαλῶ ἔν ὑμᾶς, μιμηταί με γίνεσθε. Διὰ τῆτο ἐπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὃς ἐστὶ τέκνον με ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ἐδὲς με ταῖς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχῶ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένης δὲ με πρὸς ὑμᾶς, ἐφυ-

16 σάωθυσάν τις. Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἔάν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι ὃ τὸν λόγον τῶν πεφυσισμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τῆ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

17 Τί θέλετε; ἐν εὐαγγελίῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνευματὶ τε πραότητος;

SECTIO IV.

Paulus invehitur contra incestuosum: ubi

1. descriptio, 1. 2. Et decretum Paulinum. 3-5.

Cap. V.

1 Ὡς ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις ἐστὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν (ὀνομάζεται) ὡς ἐν γυναικὶ τινὶ τῶ πατρὸς ἔχειν. Καὶ ὑμεῖς πεφυσισμένοι ἐστέ, καὶ ἔχῃ μαλὸν ἐπειθήσατε; καὶ ἐξαρθεὶ ἐκ μεσῶ ὑμῶν ὁ τοῦ ἐργὸν τῆτο ποιήσας.

2 Ἐγὼ μὲν γὰρ, ὡς ἀπὸν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἡδὴ κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν ἔγωγε τῶ καταεργασάμενον, ἐν τῷ ὀνόματι τῆ Κυρίου ἡμῶν

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τῆ ἐμῆ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τῆ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, παραδέναι τὸν τοιοῦτον τῷ σατανᾷ ἕως ὅτε ὀλεσθῇ τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆ Κυρίου Ἰησοῦ.

2. Argumenta contra omnem impudicitiam:

- a) Quia Christus, agnus Paschalis, ab impuris non est comedendus. 6-8. b) Quia tales non possunt esse heredes regni caelestis. VI. 9. 10. c) Quia non omnia Christianis licita sunt. 12. d) Quia corpora nostra glorificare debent Christum. 15-17. e) Sunt templa Spiritus Sancti. 19. f) Sunt a Christo redempta. 20.

Οὐ καλὸν τὸ καυχῆσθαι ὑμῶν. Οὐκ οἰδατε, ὅτι μι- 6 κρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; Ἐκκαθάρατε ἑν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθὼς ἐξε ἄζυμοι. Καὶ γὰρ τὸ παλαιὸν ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐφύθη, Χριστός. Ὡς ἐορτάζομεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἄζυμοις ἐλικειναιῶς καὶ ἀληθείας. Ἐγρα-

ψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις· καὶ πάντως τοῖς πόρνοις τῶ κόσμῳ τέτε, ἡ τοῖς πλεονέκταις, ἡ ἀρπαξί, ἡ εἰδωλολάτροις, ἡ τοῖς ἐπὶ οφειλῇ ἀρεῇ ἐκ τῶ κόσμῳ ἐξελεῖν. Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν, μὴ συναναμίγνυσθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ἢ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοιδορὸς, ἢ μεθύσις, ἢ ἀρπαξ, τῷ τοιοῦτῳ μηδὲ συνεδίεν.

Digressio I. de litibus Christianorum coram iudicibus gentilium: quas Apostolus non probat,

Ff

1) quia

1) quia Christiani debent mundum & angelos judicare; VI.2.3. 2) quia non decet Christianos inter se contendere & se ipsos injuria officere.

12 Τί γάρ μοι καὶ τὰς ἐξω κρῖναι; ἔχι τὰς ἐσω

13 ὑμεῖς κρῖναι; Τὰς δὲ ἐξω ὁ Θεὸς κρῖναι. Καὶ

Cap.VI.1 ἔξεργεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. Τολ-

μαί τις ὑμῶν, πράγματι ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρι-

2 νεύει ἐπὶ τῶν ἀδικῶν, καὶ ἔχι ἐπὶ τῶν ἀγίων; Οὐκ

οἶδατε, ὅτι οἱ ἅγιοι τοὺς κόσμους κρῖνουσιν; καὶ, ἐν

ἐν ὑμῖν κρῖνεται ὁ κόσμος, ἀναξιοὶ ἐστὶ κριτηρίων

3 ἐλαχίστων; Οὐκ οἶδατε, ὅτι ἀγγέλους κρῖνόμεν;

4 μὴ τι γε βιωτικά; Βιωτικά μὲν ἐν κριτήριᾳ ἑάν

ἐχητε, τὰς ἐξεδνημειβας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τὰς

5 καθίζετε; Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῶν λέγω· ἔσως ἐκ

ἐσιν ἐν ὑμῖν σοφὸς ἐδὲ εἰς, ὡς δυνήσεται διακρίνειν

6 αὐτὰ μετὸν τῶ ἀδελφῷ αὐτῇ; Ἀλλὰ ἀδελφός

μετὰ ἀδελφῷ κρῖνεται, καὶ τὸτο ἐπὶ ἀπίστων

7 Ἡδὴ μὲν ἂν ὅλος ἡττήμας ἐν ὑμῖν ἐσιν, ὅτι κρῖνεται

ἔχετε μετ' ἑαυτῶν. Διὰ τί ἔχι μᾶλλον ἀδικεῖτε;

8 Διὰ τί ἔχι μᾶλλον ἀποστρέφετε; Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖ-

9 τε, καὶ ἀποστρέφετε, καὶ ταῦτα ἀδελφές. Ἡ ἐκ

οἶδατε, ὅτι ἀδικοὶ βασιλεύουσιν Θεῷ ἐκ κληρονομίας

10 σι; Μὴ πλανᾶσθε ἔτε πρόνοι, ἔτε εἰδωλολάτραι,

ἔτε μοιχοί, ἔτε μαλακοί, ἔτε ἀσεβονοκῶνται, ἔτε

κλέπται, ἔτε πλεονέκται, ἔτε μεθύσοι, ἔτε λοιδόροι,

ἔχ' ἄρπαγες, βασιλείαν Θεῷ ἐκ κληρονομίης.

11 Καὶ ταῦτα τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελυσάσθε, ἀλλὰ

ἡγιασθήτε, ἀλλὰ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυ-

ρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

12 Πάντας μοι ἐξέσιν, ἀλλ' ἐ πάντα συμφέρει;

πάντας μοι ἐξέσιν, ἀλλ' ἐκ ἐγὼ ἐξουσιασθῆσκαί

ὑπό

ὑπο τινος. Ταῖς βρώμασι τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία

τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα

καταργήσει. Τὸ δὲ σῶμα ἐν τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ

Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι· ὁ δὲ Θεὸς καὶ

τὸν Κύριον ἡγάγετε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνά-

μεως αὐτῆς. Οὐκ οἶδατε, ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν

μέλη Χριστοῦ ἐσιν; ἄρα ἐν ταῖς μέλεσι τοῦ Χριστοῦ, ποι-

ἡσὼ πορνείας μέλη; Μὴ γένοιτο. Ἡ ἐκ οἶδατε,

ὅτι ὁ κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἐν σῶματι ἐσιν; (ἐσιν-

ται γὰρ, φησὶν, οἱ δύο εἰς σὰρκά μιαν)· ὁ δὲ

κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἐν πνεύματι ἐσιν; Φεύγετε

τὴν πορνείαν. Πάν ἀμαρτήμα ὁ ἐάν ποιῇ ἀν-

θρώπος, ἔκτος τοῦ σώματος ἐσιν· ὁ δὲ πορνεύων,

ἐν τῷ ἴδιῳ σῶματι ἁμαρτάνει. Ἡ ἐκ οἶδατε, ὅτι

τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἁγίου Πνεύματος

ἐσιν. Ἐξέχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ ἐκ ἐσῶν αὐτῶν; Ἡ-

20 γορεύετε γὰρ τιμῆς· δοξαζάτε τὸν Θεὸν ἐν τῷ

σώματι ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἃ τινὰ

ἐσὶ τῷ Θεῷ.

Digressio II. Confilia & precepta, de cali- batu & conjugio.

Cap.VII

Περὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, καλὸν ἀνθρώπων, γυ-

ναϊκὸς μὴ ἀπτεσθαι. Διὰ δὲ ταῖς πορνείας ἕκαστος

τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔχεται, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἀν-

δρα ἔχεται. Τῇ γυναίκε ὁ ἀνὴρ τὴν ἐφειλομένην

εὐνοίαν ἀποδίδωται ὅμοιος δὲ καὶ ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί.

Ἡ γυνὴ τῷ ἴδιῳ σώματι ἐκ ἐξουσίας, ἀλλ' ὁ

ἀνὴρ ὅμοιος δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τῷ ἴδιῳ σώματι ἐκ

ἐξουσίας, ἀλλ' ἡ γυνὴ. Μὴ ἀποστρέψετε ἀλλήλους

ἐκ τῆς ἀγάπης, ὡς ὁ συμφωνῶν πρὸς καίρεν, ἵνα σχολά-

ζῇτε (τῇ ἡσέει καὶ) τῇ προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ

Ff 2

τὸ

- νον αὐτὸ νομίζεις, εἰάν ἢ υπεράκμω, καὶ ἔτος ἐφέ-
 λει γίνεσθαι ὁ θέλει, ποιῶτω, ἔχ' αἵμαρτάνει·
 37 γαμετώσων. Ὅς δὲ ἔθηκεν ἐρεβος ἐν τῇ καρδίᾳ, ^{καὶ οὐκ}
 μὴ εἶχον ἀναγκήν, ἐξέστειν δὲ εἶχε περὶ τῆς ἰδίας
 δελήματος, καὶ τὸτο κεκρίκειν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶ,
 τῷ τῆρεν τὴν ἑαυτῶ παρθένον, καλῶς ποιεῖ.
 38 Ὡς καὶ ὁ ἐγκαμίζων, καλῶς ποιεῖ ὁ δὲ μὴ ἐκ-
 39 γαμίζων, κρεῖσσον ποιεῖ. Γυνὴ δεδεταί νόμῳ, ἐφ'
 ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· εἰάν δὲ κοιμηθῇ ὁ
 ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρα ἐστὶ ὡς θέλει γαμηθῆται,
 40 μόνον ἐν Κυρίῳ. Μακαριωτέρα δὲ ἐστίν, εἰάν ἔτῳ
 μένη, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ δὲ καὶ γὰρ
 Πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

SECTIO V.

De usu idolothytorum: ubi

1. Thesis: Quamvis idola nihil sint, tamen in his
 conscientiae tum suae, tum aliorum, consulen-
 dum est. VIII. int. X. 23. XI. 1.

C. VIII.

Περὶ δὲ τῶν εἰδωλόθυτων, οἶδαμεν (ὅτι πάντες
 γινώσκοντες ἔχομεν· ἢ γινώσκεις Φύσιον, ἢ δὲ ἀγάπην
 οἰκοδομεῖ· εἰ δὲ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, εἰδέναι εἰδέναι
 3 ἔγνωκε, καδῶς δὲ γινώσκαι· εἰ δὲ τις ἀγαπᾷ τὸν
 4 Θεόν, ἔτος ἐγνωσται ὑπ' αὐτῶ) περὶ τῆς βρώ-
 σης ἐν τῶν εἰδωλόθυτων, οἶδαμεν, ὅτι εἰδέναι εἰδω-
 λον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι εἰδέναι Θεὸς ἕτερος, εἰ μὴ εἰς.
 5 Καὶ γὰρ εἰπὲρ εἰσι λεγόμενοι θεοί, ἔτε ἐν βρανῶ,
 εἰτε ἐπὶ τῆς γῆς (ὡσπερ εἰσι θεοὶ πολλοί, καὶ κύ-
 6 ριοι πολλοί) ἀλλ' ἡμῖν εἰς Θεὸς ὁ Πατήρ, ἐξ ἑ
 τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἰς Κύριος
 Ἰησοῦς Χριστός, δι' ἑ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτῶ.
 Ἀλλ' ἐκ ἐν πᾶσιν ἡ γινώσκεις· τινὲς δὲ τῇ συνειδήσει
 τῶν εἰδωλόθυτων, καὶ οὐκ ἐκ τῆς καρδίας.

τῶ εἰδωλῶς ἔως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον εἰσάγει, καὶ ἡ
 συνειδήσις αὐτῶν, ἀδελφὴς ἔσται, μολυνεται. Βρώ-
 8 μα δὲ ἡμῶς ἐ παρίστη τῷ Θεῷ· ἔτε γὰρ, εἰάν
 Φάγωμεν, περισσεύομεν· ἔτε, εἰάν μὴ Φάγωμεν,
 9 ὑπερεμείδα. Βλέπετε δὲ, μήπως ἡ ἐξέστειν ὑμῶν
 αὐτῇ πρόσκομμα γένηται τοῖς ἀδελφῶσιν. Ἐάν
 10 γὰρ τις ἴδῃ σε, τὸν ἔχοντα γινώσκῃ, ἐν εἰδωλῶ
 κατακείμενον, ἐχὶ ἡ συνειδήσις αὐτῶ, ἀδελφῶς ὄν-
 11 τος, οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα εἰσά-
 12 ει; Καὶ ἀπολείπεται ὁ ἀδελφῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ
 13 σῇ γνώσει, δι' ἑν Χριστὸς ἀπέθανεν; Οὗτω δὲ,
 ἀμαρτάνοντες εἰς τὴν ἀδελφῶς, καὶ τυπτόντες
 αὐτῶν τὴν συνειδήσιν ἀδελφῶσιν, εἰς Χριστὸν ἀμαρ-
 13 τάνετε. Διόπερ ἐ βρώμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελ-
 φόν με, ἐ μὴ Φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ
 τὸν ἀδελφόν με σκανδαλίσω.

2. Argumenta: 1) quia ipse Apostolus, in gratiam
 aliorum, variis rebus licitis abstinuit. Illu-
 stratur simili cursorum gymnycorum.

Cap. IX.

Οὐκ εἰμι ἀπόσολος; ἐκ εἰμι ἐλεύθερος; ἐχὶ ἴη-
 1 σάν Χριστὸν, τὸν Κύριον ἡμῶν, εἰρακαί; ἐ τὸ ἔργον
 με ὑμεῖς ἔτε ἐν Κυρίῳ; Εἰ ἄλλοις ἐκ εἰμι ἀπόσο-
 2 λος, ἀλλὰ γε ὑμῖν εἰμι· ἢ γὰρ σφραγίς τῆς ἐμῆς
 ἀποστολῆς ὑμεῖς ἔτε ἐν Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπολογία
 3 τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνωσιν αὐτῇ ἐστὶ· Μὴ ἐκ ἔχομεν
 4 ἐξέστειν Φαγεῖν καὶ πινεῖν; Μὴ ἐκ ἔχομεν ἐξέ-
 5 σταν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ
 ἀπόσολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τῶ Κυρίῳ, καὶ Κηφῶς;
 Ἡ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας ἐκ ἔχομεν ἐξέστειν τῶ
 6 μὴ ἐργάζεσθαι; Τίς σφραγίζεται ἰσοῖς σφραγίσι
 7 ποτέ; τίς φυτεύει ἀμπελῶνα, καὶ ἐκ τῶ καρπῶ
 αὐτῶ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Κ.ΧΙV.

10 πῶς γνωθίσεται τὸ λαλῶμενον; ἔσδε γὰρ εἰς
11 ἀεὶ λαλῶντες. Τόσαῦτα, εἰ τυχοί, γενήσονται
12 ἐσὶν ἐν κόσμῳ, καὶ ἔσδε αὐτῶν ἀφάνων. Ἐάν
13 μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλῶν-
14 τι βαρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ βαρβαρος.
15 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἔπει ζήλωταί ἐσε πνευμάτων,
16 πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε, ἵνα
17 περισσεύητε. Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσση, προσευ-
18 χέδω, ἵνα διερμηνεύῃ. Ἐάν γὰρ προσεύχωμαι
19 γλώσση, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται, ὁ δὲ νῦν μου
20 ἀκαρπὸς ἐστίν. Τί ἐν ἐστί; προσεύχομαι τῷ πνεύ-
21 ματι, προσεύχομαι δὲ καὶ τῷ νοῖ. ψαλῶ τῷ πνεύ-
22 ματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῖ. Ἐπεὶ, ἐάν εὐλογί-
23 σης τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρεῖν τον τόπον τῆς ἰδι-
24 ωτῆς πῶς ἔρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἔπει-
25 δὴ, τί λέγεις, ἔκ οἶδε. Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχα-
26 ρισεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος ἐκ οἰκοδομεῖται. Εὐχαριστῶ
27 τῷ Θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λα-
28 λῶν. Ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους δια-
29 τῆ νοοῦ μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυ-
30 ρίς λόγους ἐν γλώσση. Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε
31 ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ ἠγητιάζεστε, ταῖς δὲ
32 φρεσὶ τέλει γίνεσθε. Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται·
33 Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χεῖλεσιν ἑτεροῖς λα-
34 λήσω τῷ λαῷ τῷτῳ, καὶ ἔσδε ἑαυτοὺς εὐαγγελισονταί
35 μου, λέγει Κύριος. Ὡς αἱ γλώσσαις εἰς σημεῖόν μου, ἵ-
36 εῖσιν, ἔ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ
37 προφητεία ἐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.
38 Ἐάν ἂν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ
39 πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται,
40 ἢ ἀπίστοι, ἐκ ἑρῶσιν, ὅτι μαίνεσθε; Ἐάν δὲ πάν-
41 τες προφητεύουσιν, εἰσέλθῃ δὲ τις ἀπίστος, ἢ ἰδιώ-
42 τής,

Κ.ΧΙV. ΠΡΟΣ ΚΟΡ. Α. 467

της, ἐλεγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ
πάντων. Καὶ ἔτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτῆς
φανερὰ γίνονται· καὶ ἔτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον
προσκυνήσει τῷ Θεῷ ἀπαγγελλῶν, ὅτι ὁ Θεὸς
ἔτις ἐν ὑμῖν ἐστίν. Τί ἐν ἐστί, ἀδελφοί; ὅταν συν-
ἐρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδασκὴν ἔχει,
γλώσσαις ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἐρμηνείαν ἔχει·
πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γενέσθω. Εἴτε γλώσσῃ τις
λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνά
μέρος καὶ εἰς διερμηνεύτω. Ἐάν δὲ μὴ ἦ διερ-
μηνεύτης, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλεῖ-
τω καὶ τῷ Θεῷ. Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλέ-
τωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρίνετωσαν. Ἐάν δὲ ἄλλος
ἀποκαλυφθῇ καθεκόμενος, ὁ πρῶτος σιγάτω. Δύ-
νασθε γὰρ καθ' ἓνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάν-
τες μαθητεύωσι, καὶ πάντες παρακαλῶνται. Καὶ
πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται.
Οὐ γὰρ ἐσὶν ἀκατάστασις ὁ Θεός, ἀλλ' εἰρήνης,
ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων. Αἱ
γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγατώσιν· ὡς
γὰρ ἐπιτετέταται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάσσε-
σθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. Εἰ δὲ τι μαθεῖν
θέλωσιν, ἐν οἴκῳ τῶς ἰδίας ἀνδράς ἐπερωτάτωσαν·
ὡς καὶ ἐστὶν ὁ λόγος τῷ Θεῷ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς
μόνος κατηντήσῃ; Εἰ τις δοκεῖ προφήτης εἶναι,
ἢ πνευματικός, ἐπιγινώσκειται, ὡς γράφω ὑμῖν, ὅτι
τῷ Κυρίῳ εἰσὶν ἐντολαί. Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοεῖ-
ται. Ὡς ἀδελφοί, ζητεῖτε τὸ προφητεύειν, καὶ
τὸ λαλεῖν γλώσσαις μὴ κωλύετε. Πάντα εὐχη-
μόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

SECTION 246

SECTIO VII.

De resurrectione mortuorum: ubi docetur

1. Quod sit resurrectio, quæ a. probatur ex scriptura 1-4. Et testibus αὐτόπτοις. 5-12.

Cap. XV.

- Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον, ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἐσῆκατε, δι' ἃ καὶ σώζεσθε τῇ κληρονομίᾳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ἣ κατέχετε ἐκτός ἐστι μὴ ἐπι-
 3 ζεύσατε. Παρεδόκα γὰρ ὑμῖν ἐν πρώτοις, ὃ καὶ παρελάβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ὅτι ᾤθη Κηφᾶ, ἔτα τοῖς δώδε-
 6 κα. Ἔπειτα ᾤθη ἐπὶ πάντας ἀποστόλους ἀδελφοὺς Ἰερουσαλὴμ, ἐξ ὧν οἱ πλείους μένουν ἕως αὐτοῦ, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν. Ἔπειτα ᾤθη Ἰακώβῳ· ἔτα τοῖς ἀποστόλοις πάντων. Ἐσχάτον δὲ πάντων, ὡς περὶ τὸ ἑκτὸν, ᾤθη καὶ μοί. Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων· ὃς ἐκ εἰμὶ ἰκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν
 10 τῷ Θεῷ. Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι, ὃ εἰμι καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ, ἣ κενὴ ἐγενήθη· ἀλλὰ περισσύτερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· ἐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' ἡ
 11 χάρις τῷ Θεῷ ἡ σὺν ἐμοί. Εἴτε ἄν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖ-
 12 νοι, ἔτω κηρύσσομεν, καὶ ἔτως ἐπιστεύσατε. Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται, ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς λέγουσιν οἱ ἄλλοι, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν ἐκ ἐστίν;

b. Absurda doctrinæ contrariæ ostenduntur. Nam

1) Christus non resurrexisset. 13. 2) Christus frustra prædicatur aut fiducia in illum ponitur 14.

3) Apo-

3) Apostoli essent falsi testes. 15. 4) Fides Corinthiorum vana esset. 16. 5) Omnes in Christo mortui, damnati essent. 18. 6) Credentes in Christum essent omnium miserrimi. 19. 7) Baptismus super mortuis esset vanus. 29. 8) Apostoli et alii Christiani tantas persecutiones frustra sustinerent. 30-32.

Inferitur autem digressio de ordine resurgentium. 23-28.

- Εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν ἐκ ἐστίν, ἔδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς ἐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. Εὐρισκό-
 15 μεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τῷ Θεῷ· ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τῷ Θεῷ, ὅτι ἤγειρε τὸν Χριστόν· ὃν ἐκ ἡγείραν, ἔπερ ἄρα νεκροὶ ἐκ ἐγείρονται. Εἰ γὰρ
 16 νεκροὶ ἐκ ἐγείρονται, ἔδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς ἐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἐτι-
 18 ἐσὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπόλονται. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἡλικιώτεροι ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἔλαττωτεροι πάν-
 20 των αἰθρώπων ἐσμὲν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀν-
 21 θρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. Ὡς περὶ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποδηνήσαν, ἔτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται. Ἐκαστος δὲ ἐν τῷ
 23 ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τῷ Χριστῷ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Εἴτα τὸ τέλος, ἔταν παραδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ
 25 ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν. Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεῦεν, ἄχρις
 26 ὃ ἂν θῇ πάντας τὰς ἐχθρὰς ὑπὸ τὰς πόδας αὐτοῦ. Ἐσχάτος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

Gg 3

tes.

27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

27 τος. Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τὰς πόδας αὐ-
τῷ. Ὅταν δὲ εἶπῃ, ὅτι πάντα ὑποτέτακται, ὁ-
λον, ὅτι ἐκτος τῆς υποτάξεως αὐτῷ τὰ πάντα.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ
αὐτὸς ὁ Χρὶς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι

αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάν-

τα ἐν πᾶσι. Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτίζο-

μενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ ἐκ ἐγείρον-

ται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ τῶν νεκρῶν; τί
καὶ ἡμεῖς κινούμεθα πᾶσαν ὥραν; Καθ' ἡμέ-

ραν ἀποθνήσκω, ἢ τὴν ἡμετέραν καύχησιν, ἣν
ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Εἰ κατὰ αἰ-

δρωπον ἐπληρομαχίσα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὀφε-

λος, εἰ νεκροὶ ἐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίο-

μεν· αὐριοὶ γὰρ ἀποθνήσκομεν. Μὴ πλανᾶσθε.

Φθέρεσθαι ἢ τὴν χεῖρ' ὁμιλίαι κακαί. Εὐκηφάτε

δικαίως, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε· ἀγνοοῦσιν γὰρ Θεὸς
τινὲς ἔχασιν· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω.

2. Quāli corpore resurēcturi sint iusti: ubi
1) Quæstio. 35. 2) Responso a) per simile. 36-38.
b) per applicationem. 39-41. c) per
explicationem. 42-50.

35 Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροὶ; ποῖω δὲ
σώματι ἐσχόνται; Ἀφρον, σὺ ὁ σπείρεις, ἐ ζω-

οῖται, ἐάν μὴ ἀποθῇ. Καὶ ὁ σπείρεις, ἐ τὸ
σῶμα τὸ γεννησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκ-

κον, ἐ τυχόν, σίτε, ἢ τίνος τῶν λοιπῶν. Ὁ δὲ Θεὸς
αὐτῷ δίδωσι σῶμα, καθὼς ἠθέλησε, καὶ ἐκάστω

39 τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ ἡ
αὐτὴ σὰρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν σὰρξ ἀνδράπων, ἄλ-

λη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτη-

νῶν.

νῶν. Καὶ σώματα ἐπεράνια, καὶ σώματα ἐπί- 40

γεια· ἄλλ' ἑτέρα μὲν ἢ τῶν ἐπερανίων δόξα, ἑτε- 41

ρα δὲ ἢ τῶν ἐπιγείων. Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλ- 42

λη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· (ἀστὴρ 43

γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ) ἔτι καὶ ἡ ἀναστα- 44

σις τῶν νεκρῶν. Σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν 45

ἀφθαρσίᾳ· σπείρεται ἐν αἰτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν 46

δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει 47

σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευμα- 48

τικόν. Ἐστὶ σῶμα ψυχικόν, καὶ ἐστὶ σῶμα πνευμα- 49

τικόν. Οὕτω καὶ γέγραπται· Ἐγένετο ὁ πρῶτος 50

ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἕκτος Ἀ- 51

δὰμ εἰς πνεῦμα ζῶσιν. Ἀλλ' ἐ πρῶτον τὸ 52

πνευματικόν· ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευ- 53

ματικόν. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ἐκ γῆς χοῖκος· 54

ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ ἁεράν. Οἷος ὁ 55

χοῖκος, τοῖστοι καὶ οἱ χοῖκοι· καὶ οἷος ὁ ἐπερά- 56

νιος, τοῖστοι καὶ οἱ ἐπεράνιοι. Καὶ καθὼς ἐφορέ- 57

σαμέν τὴν εἰκόνα τῆς χοῖκῃ, φορέσομεν καὶ τὴν 58

εἰκόνα τῆς ἐπερανίης. Τέτο δὲ Φίμνι, ἀδελφοί, ὅτι 59

ἡμεῖς καὶ αἱμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσασιν ἐ δύ- 60

οῦσιν· καὶ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομή- 61

σασιν.

3. Quid iis futurum, quos dies novissimus
vivos deprehendat.

Ἰδὲ, μυστήριον ὑμῖν λέγω· Πάντες μὲν ἐ κοιμήθη- 51

σόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν αὐτῷ, ἐν 52

ἐκείνῳ ὁφθαλμῷ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σαλπγγί. (σαλπίσει 53

γὰρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἀφθαρτοί, καὶ ἡμεῖς 54

ἀλλαγησόμεθα.) Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τέτο ἐν- 55

δύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τέτο εἰδύσα- 56

σθαι ἀθανάσιαν. Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τέτο ἐν- 57

δύσῃ· 58

Gg 4 59

248

473
 ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.XV.XVI.
 474

C. XVI.

ΠΡΟΣ ΚΟΡ. Α.

473

δύσῃται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τῷ ἐνδύσῃται
 ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμέ-
 νος· ^{activity of the power of the living} Κατεποθὴ ὁ θανάτος εἰς νίκος. Πᾶσα, ^{activity} ἡ
 55 θάνατε, τὸ κέντρον; πᾶσα, αἶδη, τὸ νίκος; Τὸ
 56 δὲ κέντρον τῷ θανάτῳ, ἡ ἀμαρτία· ἡ δὲ δύναμις
 57 τῆς ἀμαρτίας, ὁ νόμος. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις, τῷ
 58 διδόντι ἡμῖν τὸ νίκος διὰ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στῷ. ^{power} Ὡς, ἀδελφοί με ἀγαπητοί, ^{firmly established} ἐδραστὶ
σθε, ^{activity of the power} ἀμετακλιντοί, ^{power of the living} περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τῷ
Κυρίῳ πάντοτε, εἰδότες, ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν ἐκ ἔτι
κενός ἐν Κυρίῳ.

SECTIO VIII.

Cap. XVI.

Miscellanea varia continens.

Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τὸς ἁγίους, ὥσπερ
 διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλιλαίας, ἔτα-
 καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. Κατὰ μίαν σαββατῶν ἑκα-
 στος ὑμῶν παρ' αὐτῶν τιθῆτω, θησαυρίζων ὁ, τι
 ἀν' εὐσώσεται ἵνα μὴ, ὅταν ἔλθω, τότε λογία γί-
 νωται. Ὅταν δὲ παραγινώσκω, ὅς ἐάν δοκίμα-
 σῇτε δι' ἐπιστολῶν, τότε πεμφὼ ἀπειργαίνειν τὴν
 χάριν ὑμῶν εἰς Ἱερουσαλὴμ. Ἐάν δὲ ἢ ἄξιον τῶ
 καὶ ἐμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύονται. Ἐλευ-
 σμαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν Μακεδονίαν διέλθω
 (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι), πρὸς ὑμᾶς δὲ τυ-
 χὸν παραμένω, ἢ καὶ παραχρῆμα, ἵνα ὑμεῖς με
 προπέμψητε, ἢ ἐάν πορευομαι. Οὐ θέλω γὰρ
 ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν ἑλπίξω δὲ χρόνον τινα
 ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐάν ὁ Κύριος ἐπιτρέπῃ.
 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς.
 Θύρα γάρ μοι ἀνεῳγμένη μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ
 ἀντικείμενοι πολλοί. Ἐάν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέ-

πτε, ἵνα ἀφόβως γέννηται πρὸς ὑμᾶς τὸ γὰρ
 ἔργον Κυρίου ἐργάζεται, ὡς καὶ ἐγώ. Μή τις ἐν
 αὐτὸν ἐξουθενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρή-
 νῃ, ἵνα ἔλθῃ πρὸς με· ἐκδεχομαι γάρ αὐτὸν μετὰ
 τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλῶ τῶ ἀδελφῷ πολ-
 λὰ παρακαλεσάμενος αὐτὸν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ
 τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως ἐκ ἧν θέλημα, ἵνα νῦν
 ἔλθῃ· ἐλευσεται δὲ, ὅταν ευκαιρήσῃ. Γεγυροει-
 τε, ζητεῖτε ἐν τῇ πίσει, ἀνδρίζετε, κραταίωδε. ^{forby sei prestade}
 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγαπῇ γινέσθω. Παρακαλῶ δὲ ^{14. 15}
 ὑμᾶς, ἀδελφοί· (οἶδατε τὴν οἰκίαν Στεφανά, ὅτι
 ἐστὶν ἀπαρχὴ τῆς Ἀχαιοῦς, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς
 ἁγίοις ἐτάξαν ἑαυτὸς·) ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσση-
¹⁶
 θε τοῖς τοῖς τοῖς, καὶ παντὶ τῷ συνεργῶντι καὶ κα-
 πῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρεσσίᾳ Στεφανά, ἧ
 Φερεννότε, καὶ Ἀχαιῶ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑπερημῶ-
¹⁸
 ῖστοι ἀνεπλήρωσαν. Ἀνεπαύσαν γὰρ τὸ ἐμὸν
 πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν· ἐπιγινώσκετε ἐν τῶς τοῖς-
¹⁹
 τῶς. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας.
 Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ
 Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ.
 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσα-
²⁰
 ῖτε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ
 ἐμῇ χειρὶ Παύλῳ. Εἴ τις ἐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰη-
²²
 σὺν Χριστῷ, ἢ τῷ ἀνάθεμα μαράν ἀθά· Ἡ χά-
²³
 ρις τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ μετ' ὑμῶν. Ἡ ἀγάπη
²⁴
 με μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.
 Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων
 διὰ Στεφανά, καὶ Φερεννότε, καὶ Ἀχαιῶ, καὶ
 Τιμόθεον.

[illegible]

ΠΑΤΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙ-
ΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

S E C T I O I.

Proemium.

Cap. I.

f. 16r. 1-3

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελή-
ματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός,
τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ Θεῷ τῇ ἔσῃ ἐν Κορίνθῳ,
σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς ἔσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ·
2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ
3 Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πα-
τήρ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὁ πατὴρ τῶν οὐ-
ρανῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, ὁ πα-
ρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ
δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τὰς ἐν πάσῃ θλίψει,
διὰ τῆς παρακλήσεως, ἧς παρακαλέμεθα αὐτοὶ
ὑπὸ τῷ Θεῷ. 4 Ὅτι, καθὼς περισσεύει τὰ παθή-
ματά τῷ Χριστῷ εἰς ἡμᾶς, ἔτω διὰ Χριστοῦ περισ-
σεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. 5 Εἴτε δὲ θλιβομέ-
θα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας,
τῆς ἐνεργημένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημά-
των, ὧν καὶ ἡμεῖς πάχομεν· εἴτε παρακαλέμε-
θα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας·
(καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν) 6 εἰδότες,
ὅτι ὡς περ κοινωνοί ἐσθε τῶν παθημάτων, ἔτω καὶ
τῆς παρακλήσεως.

SECTIO

SECTIO II.

Narratio eorum, quæ hucusque secum gesta sunt :

Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὑπὲρ 8
τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ
Ἀσίᾳ, ὅτι καὶ ὑπερβολὴν ἐβάρυνθημεν ὑπὲρ δύνα-
μιν, ὥστε ἐξαπορευθῆναι ἡμᾶς καὶ τὴν ἑλπίδα. 9
αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπικρέμα τῶ θανάτου ἐχίκα-
μεν, ἵνα μὴ πεπώδότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ'
ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τὰς νεκρούς· ὃς ἐκ τῆς 10
λικύτης θανάτου ἐρύσασατο ἡμᾶς, καὶ ῥύεται· εἰς
ὃν ἠλπίκαμεν, ὅτι καὶ ἐτι ῥύσεται· συνυπεργεν- 11
τῶν καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δέήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν
προσωπῶν τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχα-
ριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. 12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη
ἐστὶ, τὸ μαρτύριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν
ἀπλότητι καὶ εὐκρίνῃ Θεῷ, (ἐκ ἐν σοφίᾳ σαρ-
κικῇ, ἀλλ' ἐν χαρίτι Θεοῦ) ἀνεστραφημεν ἐν τῷ κο-
σμῷ, περισσώτερος δὲ πρὸς ὑμᾶς. 13 Οὐ γὰρ ἄλλα
γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ὅτι ἀναγνώσκητε, ἢ ἐπι-
γινώσκητε· ἐλπίζω δὲ, ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώ-
σεθε. 14 Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρες,
ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς
ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ.

De consilio professionis suæ ad Corinthios.

Καὶ ταύτη τῇ πεποιθήσει ἐβλόμην πρὸς ὑμᾶς 15
ἐλθεῖν πρότερον, (ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε)
καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν 16
ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν
προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰεδαίαν. 17 Τέτο ἐν βασιλεύ-
μενος, μή τι ἄρα τῇ ἐλαφρείᾳ ἐχρησάμην; ἢ ὅτι
βα-

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.III.

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

SECTION III.

De dolore ipsorum propter excommunicationem incestuosorum: quia repetuntur VII. 2. fin.

Cap. II.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

C.III. ΠΡΟΣ ΚΟΡ. Β.

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

SECTION

478
ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.III
De persona sua: Et quidem
ratione doctrinae, quae illustrior est doctrina
Vet. Testamenti.

SECTIO IV.

De persona sua: Et quidem

ratione doctrinae, quae illustrior est doctrina

Vet. Testamenti.

4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην ἔχομεν διὰ τῷ Χριστῷ πρὸς

τὸν Θεόν· ὅτι ἱκανοὶ ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν,

λογισασθαι τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης

6 ἡμῶν ἐκ τῷ Θεῷ. Ὃς καὶ ἱκανώτερον ἡμᾶς

διακόνες καινῆς διαθήκης, ἐ γράμματος,

ἀλλὰ Πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτεί-

7 νει, τὸ δὲ Πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τῷ

θανάτῳ ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη ἐν λίθοις,

ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τὰς οὐ-

8 Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν

τῷ προσώπῳ αὐτῷ, τὴν καταργημένην· πῶς

9 ἔχει μᾶλλον ἡ διακονία τῷ Πνεύματι ἐξα ἐν δόξῃ;

10 Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως δόξα, πολλῷ

μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δό-

11 ξῇ. Καὶ γὰρ εἰς δόξαν αὐτῷ τὸ δοξασμένον ἐν

τῷ τῷ μέρει, ἐνεκεν τῆς υπερβάλλουσας δόξης.

12 Εἰ γὰρ τὸ καταργημένον, διαδόξης· πολλῷ μᾶλλον

τὸ μένον, ἐν δόξῃ. Ἐχοντες ἐν τοιαύτῃ ἐλπίδι,

13 πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα· καὶ ἐ, καθάπερ

Μωσὴς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ,

πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τὰς οὐκ Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέ-

14 λος τῷ καταργημένῳ. (Ἀλλ' ἐπικρώσθη τὰ νο-

μμάτα αὐτῶν· ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον τὸ αὐτὸ κά-

λυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης

μένει, μὴ ἀνακαλυπτόμενον, ὅτι ἐν Χριστῷ καταρ-

15 γεται. Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα ἀναγινώσκεται

Μωσὴς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν καίται·

16 ἡνίκα δ' ἀν' ἐπισκεψῇ πρὸς Κύριον, περιαιρείται

C.IV. ΠΡΟΣ ΚΟΡ. B. 479
το κάλυμμα. Ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμα ἐστίν· ὃ δὲ
τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.) Ἡμεῖς δὲ
πάντες, ἀνακαλυπτόμενοι προσώπων τὴν δόξαν
Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορ-

το κάλυμμα.

Ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμα ἐστίν· ὃ δὲ

τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.) Ἡμεῖς δὲ

πάντες, ἀνακαλυπτόμενοι προσώπων τὴν δόξαν

Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα μεταμορ-

φόμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυ-

ρίος πνεύματος.

2. Ratione vitae.

Cap. IV.

Διὰ τῷτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθάως

ἡλεήθημεν, ἐκ ἐκκαλεσθέντες· ἀλλ' ἀπειπαμεθα

τὰ κρυπτά τῆς αἰσχύνῃς, μὴ περιπατοῦντες ἐν παν-

ουργίᾳ, μηδὲ δολαίντες τὸν λόγον τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τῇ

φανερώσει τῆς ἀληθείας συνιζώντες ἑαυτοὺς πρὸς

πάσαν συνειδήσιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τῷ Θεῷ. (Εἰ

δὲ καὶ ἐσὶ κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν

τοῖς ἀπολλυμένοις ἐσὶ κεκαλυμμένον· ἐν οἷς ὁ

Θεὸς τῷ αἰῶνι τέτε ἐτί· φώσε τὰ νοήματα τῶν

ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ αὐγαῖσαι αὐτοὺς τὸν φωτισμὸν

τῷ εὐαγγελίῳ τῆς δόξης τῷ Χριστῷ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν

τῷ Θεῷ. Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ Χρι-

στὸν Ἰησοῦν Κύριον· ἑαυτοὺς δὲ, ὅσους ὑμῶν δια Ἰη-

σοῦν. Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ ἑπὶ πάντων ἐκ σκοτῆς φῶς λαμ-

ψαί, ὃς ἐλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς

φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τῷ Θεῷ ἐν

προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.)

3. Ratione staturae et reliqui corporis.

Ἐχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τῷτον ἐν ἐσρακίνοις σκευέ-

σιν, ἢ αὐτῇ τῇ δυνάμει τῷ Θεῷ, καὶ

μηδ' ἐξ ἡμῶν· ἐν παντὶ θλιβομενοι, ἀλλ' ἐξ ἐν-

χωρήμενοι· ἀπορρέμενοι, ἀλλ' ἐκ ἐξαπρέμενοι·

διωκόμενοι, ἀλλ' ἐκ ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλ-

όμενοι, ἀλλ' ἐκ ἀπολλυμενοι· πάντοτε τὴν νέ-

10

11

12

13

14

15

κησαν τὴν Κυρίῳ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,
 ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τῆς Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανε-
 ραθῇ. Ἀλλ' ἵνα γάρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παρα-
 δίδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τῆς Ἰησοῦ φανε-
 ραθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

13 ^{δοκ.} νατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἐχον-
τες δὲ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γ-
^{ἐν φωνῇ} ^{ἐν φωνῇ} γραμμένον· Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς
14 ^{ἐν φωνῇ} ^{ἐν φωνῇ} πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλῶμεν· εἰδότες, ὅτι ὁ ἐγερ-
^{ἐν φωνῇ} ^{ἐν φωνῇ} ρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερθεῖ,
15 ^{ἐν φωνῇ} ^{ἐν φωνῇ} καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι-
^{ἐν φωνῇ} ^{ἐν φωνῇ} ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονασασα, διὰ τῶν πλειόνων
τὴν εὐχαριστίαν, περισσεύσῃ εἰς τὴν δοξάν τῷ Θεῷ.

C. V. (C. virginica) L.

Τι, ἐκδημῶμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου, (διὰ πίστεως γὰρ 7
περιπατοῦμεν, ὃ διὰ εἰδὸς· θαυρῶμεν δὲ, καὶ 8
εὐδοκῶμεν πολλὰν ἐκδημῶσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ
ἐκδημῶσαι πρὸς τὸν Κύριον·) διὸ καὶ φιλοτιμῶμε- 9
θα, ἢτε ἐκδημῶντες, ἢτε ἐκδημῶντες, εὐαρεστοί
αὐτῷ εἶναι. Τὸς γὰρ πάντας ἡμᾶς Φανερωθῇ·

Hh

Hh

ΓΑΡ

16 ἡλιαττονος. Χαίρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ δίδοντι τὴν αὐ-

17 τὴν σπαθὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τίτε· ὅτι

τὴν μὲν παρακλησὶν ἐδέξατο· σπῆλαιότερος δὲ

18 ὑπαρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. Συν-

πέμψαμεν δὲ μετ' αὐτῶν τὸν ἀδελφόν, (ὃ ὅτι πα-

νός ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν

19 ὁ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκ-

κλησιῶν συνεκόημος ἡμῶν, συντῇ χάριτι ταύτῃ τῇ

διακονομένη ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτὴν τῇ Κυρίᾳ δό-

20 ξαν, καὶ προθυμίαν ἡμῶν· σπῆλόμενοι τῷτο,

μη τις ὑμᾶς μωμῆσται ἐν τῇ ἀσροτητὶ ταυτῇ τῇ

21 διακονομένη ὑφ' ἡμῶν· προνοημένοι καλὰ ὁ μόνον

22 ἐνώπιον Κυρίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συν-

πέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφόν ἡμῶν, ὃν ἐδοκι-

μασάμεν ἐν πολλοῖς πολλακίς σπῆλαιόν ὄντα, νυνὶ

δὲ πολὺ σπῆλαιότερον πεποιθῆσαι πολλῇ τῇ εἰς

23 ὑμᾶς. Εἴτε ὑπὲρ τίτε, κοινωνός ἐμός καὶ εἰς

ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκ-

24 κλησιῶν, δοῦξα Χριστῷ. Τὴν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης

ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐ-

τὰς ἐνδείξαδε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Cap. IX. 1

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τὰς ἀγίας

2 πείρασον μοι ἐστὶ τὸ γραφεῖν ὑμῖν. Οἶδα γὰρ τὴν

προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχώμαι Μακε-

δοσιν, ὅτι Ἀχάρια παρεσκεύασαι ἀπὸ πέρυσι· καὶ

3 ὁ ἐξ ὑμῶν ἦλος ηἠερίσε τὰς πλείονας. Ἐπεμψα

δὲ τὰς ἀδελφάς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑ-

πὲρ ὑμῶν κενώσῃ ἐν τῷ μέρει τῷτῳ· ἵνα, καθὼς

4 ἔλεγον, παρεσκευασμένοι ἦτε· μήπως, εἰάν ἐλθωσι

σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὗρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευ-

άστας, καταγυνθώμεν ἡμῖς (ἵνα μὴ λέγομεν

ὑμῖς) ἐν τῇ ὑποστάσει ταυτῇ τῆς καυχήσεως.

Ἀναγκάσιον ἔν ἡγήσάμην παρεκαλέσαι τὰς ἀδελ-

φάς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτί-

σωσι τὴν προκαταγγελλομένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύ-

την ἐτοιμὴν εἶναι ὅπως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πέρ

Ἀναγκάσιον ἔν ἡγήσάμην παρεκαλέσαι τὰς ἀδελ-

φάς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτί-

σωσι τὴν προκαταγγελλομένην εὐλογίαν ὑμῶν, ταύ-

την ἐτοιμὴν εἶναι ὅπως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὡς πέρ

6 πλείονεζιαν. Τῷτο δὲ, ὁ σπείραν φειδομένως, φει-

δομένως καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείραν ἐπ' εὐλογίας,

ἐπ' εὐλογίας καὶ θερίσει. Εἰκότος καὶ ὡς προκι-

7 ρῆται τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης.

Ἰλαρόν γὰρ δοτὴν ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Δυνατός δὲ ὁ

8 Θεός πᾶσαν χάριν περισσεύσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν

παντὶ πάντοτε, πᾶσαν αὐταρκειαν ἐχόντες, πε-

9 ριστεύετε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. (καθὼς γέ-

10 γραπτόν· Ἐκέρπεισεν, ἔδωκε τοῖς πένθησιν· ἡ δὲ ἐπιχο-

11 καιομένη αὐτῇ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ ἐπιχο-

12 ρῆγων σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄετον εἰς βρω-

13 σιν, χορηγῶσαι καὶ πληρῶσαι τὸν σπορόν ὑμῶν, καὶ

14 αὐξήσαι τὰ γεννηματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν)

15 ἐν παντὶ ἐκτετιχομένοι, εἰς πᾶσαν ἀπλοτητα, ἡ-

16 τίς κατεργάζεται· δι' ἡμῶν εὐχαρισίαν τῷ Θεῷ.

17 (ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης ὁ μόνον

18 ἐστὶ προσαναπληρῶσα τὰ ὑπερμῆματα τῶν ἀγίων,

19 ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαρισιῶν τῷ Θεῷ)

20 διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης

21 δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολο-

22 γίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀπλό-

23 τιτι τῆς κοινωνίας εἰς αὐτὰς καὶ εἰς πάντας,

24 καὶ αὐτῶν δεύσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιπορευτὰν ὑμᾶς

25 διὰ τὴν ὑπερβαίνουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

Χαίρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιμήτῃ αὐτῆς δα-

26 ρείᾳ. Ἡ δὲ χάρις ὑμῶν πάντοτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνες.

Hb 4. 1. et 2. et 3. et 4. et 5. et 6. et 7. et 8. et 9. et 10. et 11. et 12. et 13. et 14. et 15. et 16. et 17. et 18. et 19. et 20. et 21. et 22. et 23. et 24. et 25. et 26. et 27. et 28. et 29. et 30. et 31. et 32. et 33. et 34. et 35. et 36. et 37. et 38. et 39. et 40. et 41. et 42. et 43. et 44. et 45. et 46. et 47. et 48. et 49. et 50. et 51. et 52. et 53. et 54. et 55. et 56. et 57. et 58. et 59. et 60. et 61. et 62. et 63. et 64. et 65. et 66. et 67. et 68. et 69. et 70. et 71. et 72. et 73. et 74. et 75. et 76. et 77. et 78. et 79. et 80. et 81. et 82. et 83. et 84. et 85. et 86. et 87. et 88. et 89. et 90. et 91. et 92. et 93. et 94. et 95. et 96. et 97. et 98. et 99. et 100. et 101. et 102. et 103. et 104. et 105. et 106. et 107. et 108. et 109. et 110. et 111. et 112. et 113. et 114. et 115. et 116. et 117. et 118. et 119. et 120. et 121. et 122. et 123. et 124. et 125. et 126. et 127. et 128. et 129. et 130. et 131. et 132. et 133. et 134. et 135. et 136. et 137. et 138. et 139. et 140. et 141. et 142. et 143. et 144. et 145. et 146. et 147. et 148. et 149. et 150. et 151. et 152. et 153. et 154. et 155. et 156. et 157. et 158. et 159. et 160. et 161. et 162. et 163. et 164. et 165. et 166. et 167. et 168. et 169. et 170. et 171. et 172. et 173. et 174. et 175. et 176. et 177. et 178. et 179. et 180. et 181. et 182. et 183. et 184. et 185. et 186. et 187. et 188. et 189. et 190. et 191. et 192. et 193. et 194. et 195. et 196. et 197. et 198. et 199. et 200. et 201. et 202. et 203. et 204. et 205. et 206. et 207. et 208. et 209. et 210. et 211. et 212. et 213. et 214. et 215. et 216. et 217. et 218. et 219. et 220. et 221. et 222. et 223. et 224. et 225. et 226. et 227. et 228. et 229. et 230. et 231. et 232. et 233. et 234. et 235. et 236. et 237. et 238. et 239. et 240. et 241. et 242. et 243. et 244. et 245. et 246. et 247. et 248. et 249. et 250. et 251. et 252. et 253. et 254. et 255. et 256. et 257. et 258. et 259. et 260. et 261. et 262. et 263. et 264. et 265. et 266. et 267. et 268. et 269. et 270. et 271. et 272. et 273. et 274. et 275. et 276. et 277. et 278. et 279. et 280. et 281. et 282. et 283. et 284. et 285. et 286. et 287. et 288. et 289. et 290. et 291. et 292. et 293. et 294. et 295. et 296. et 297. et 298. et 299. et 300. et 301. et 302. et 303. et 304. et 305. et 306. et 307. et 308. et 309. et 310. et 311. et 312. et 313. et 314. et 315. et 316. et 317. et 318. et 319. et 320. et 321. et 322. et 323. et 324. et 325. et 326. et 327. et 328. et 329. et 330. et 331. et 332. et 333. et 334. et 335. et 336. et 337. et 338. et 339. et 340. et 341. et 342. et 343. et 344. et 345. et 346. et 347. et 348. et 349. et 350. et 351. et 352. et 353. et 354. et 355. et 356. et 357. et 358. et 359. et 360. et 361. et 362. et 363. et 364. et 365. et 366. et 367. et 368. et 369. et 370. et 371. et 372. et 373. et 374. et 375. et 376. et 377. et 378. et 379. et 380. et 381. et 382. et 383. et 384. et 385. et 386. et 387. et 388. et 389. et 390. et 391. et 392. et 393. et 394. et 395. et 396. et 397. et 398. et 399. et 400. et 401. et 402. et 403. et 404. et 405. et 406. et 407. et 408. et 409. et 410. et 411. et 412. et 413. et 414. et 415. et 416. et 417. et 418. et 419. et 420. et 421. et 422. et 423. et 424. et 425. et 426. et 427. et 428. et 429. et 430. et 431. et 432. et 433. et 434. et 435. et 436. et 437. et 438. et 439. et 440. et 441. et 442. et 443. et 444. et 445. et 446. et 447. et 448. et 449. et 450. et 451. et 452. et 453. et 454. et 455. et 456. et 457. et 458. et 459. et 460. et 461. et 462. et 463. et 464. et 465. et 466. et 467. et 468. et 469. et 470. et 471. et 472. et 473. et 474. et 475. et 476. et 477. et 478. et 479. et 480. et 481. et 482. et 483. et 484. et 485. et 486. et 487. et 488. et 489. et 490. et 491. et 492. et 493. et 494. et 495. et 496. et 497. et 498. et 499. et 500. et 501. et 502. et 503. et 504. et 505. et 506. et 507. et 508. et 509. et 510. et 511. et 512. et 513. et 514. et 515. et 516. et 517. et 518. et 519. et 520. et 521. et 522. et 523. et 524. et 525. et 526. et 527. et 528. et 529. et 530. et 531. et 532. et 533. et 534. et 535. et 536. et 537. et 538. et 539. et 540. et 541. et 542. et 543. et 544. et 545. et 546. et 547. et 548. et 549. et 550. et 551. et 552. et 553. et 554. et 555. et 556. et 557. et 558. et 559. et 560. et 561. et 562. et 563. et 564. et 565. et 566. et 567. et 568. et 569. et 570. et 571. et 572. et 573. et 574. et 575. et 576. et 577. et 578. et 579. et 580. et 581. et 582. et 583. et 584. et 585. et 586. et 587. et 588. et 589. et 590. et 591. et 592. et 593. et 594. et 595. et 596. et 597. et 598. et 599. et 600. et 601. et 602. et 603. et 604. et 605. et 606. et 607. et 608. et 609. et 610. et 611. et 612. et 613. et 614. et 615. et 616. et 617. et 618. et 619. et 620. et 621. et 622. et 623. et 624. et 625. et 626. et 627. et 628. et 629. et 630. et 631. et 632. et 633. et 634. et 635. et 636. et 637. et 638. et 639. et 640. et 641. et 642. et 643. et 644. et 645. et 646. et 647. et 648. et 649. et 650. et 651. et 652. et 653. et 654. et 655. et 656. et 657. et 658. et 659. et 660. et 661. et 662. et 663. et 664. et 665. et 666. et 667. et 668. et 669. et 670. et 671. et 672. et 673. et 674. et 675. et 676. et 677. et 678. et 679. et 680. et 681. et 682. et 683. et 684. et 685. et 686. et 687. et 688. et 689. et 690. et 691. et 692. et 693. et 694. et 695. et 696. et 697. et 698. et 699. et 700. et 701. et 702. et 703. et 704. et 705. et 706. et 707. et 708. et 709. et 710. et 711. et 712. et 713. et 714. et 715. et 716. et 717. et 718. et 719. et 720. et 721. et 722. et 723. et 724. et 725. et 726. et 727. et 728. et 729. et 730. et 731. et 732. et 733. et 734. et 735. et 736. et 737. et 738. et 739. et 740. et 741. et 742. et 743. et 744. et 745. et 746. et 747. et 748. et 749. et 750. et 751. et 752. et 753. et 754. et 755. et 756. et 757. et 758. et 759. et 760. et 761. et 762. et 763. et 764. et 765. et 766. et 767. et 768. et 769. et 770. et 771. et 772. et 773. et 774. et 775. et 776. et 777. et 778. et 779. et 780. et 781. et 782. et 783. et 784. et 785. et 786. et 787. et 788. et 789. et 790. et 791. et 792. et 793. et 794. et 795. et 796. et 797. et 798. et 799. et 800. et 801. et 802. et 803. et 804. et 805. et 806. et 807. et 808. et 809. et 810. et 811. et 812. et 813. et 814. et 815. et 816. et 817. et 818. et 819. et 820. et 821. et 822. et 823. et 824. et 825. et 826. et 827. et 828. et 829. et 830. et 831. et 832. et 833. et 834. et 835. et 836. et 837. et 838. et 839. et 840. et 841. et 842. et 843. et 844. et 845. et 846. et 847. et 848. et 849. et 850. et 851. et 852. et 853. et 854. et 855. et 856. et 857. et 858. et 859. et 860. et 861. et 862. et 863. et 864. et 865. et 866. et 867. et 868. et 869. et 870. et 871. et 872. et 873. et 874. et 875. et 876. et 877. et 878. et 879. et 880. et 881. et 882. et 883. et 884. et 885. et 886. et 887. et 888. et 889. et 890. et 891. et 892. et 893. et 894. et 895. et 896. et 897. et 898. et 899. et 900. et 901. et 902. et 903. et 904. et 905. et 906. et 907. et 908. et 909. et 910. et 911. et 912. et 913. et 914. et 915. et 916. et 917. et 918. et 919. et 920. et 921. et 922. et 923. et 924. et 925. et 926. et 927. et 928. et 929. et 930. et 931. et 932. et 933. et 934. et 935. et 936. et 937. et 938. et 939. et 940. et 941. et 942. et 943. et 944. et 945. et 946. et 947. et 948. et 949. et 950. et 951. et 952. et 953. et 954. et 955. et 956. et 957. et 958. et 959. et 960. et 961. et 962. et 963. et 964. et 965. et 966. et 967. et 968. et 969. et 970. et 971. et 972. et 973. et 974. et 975. et 976. et 977. et 978. et 979. et 980. et 981. et 982. et 983. et 984. et 985. et 986. et 987. et 988. et 989. et 990. et 991. et 992. et 993. et 994. et 995. et 996. et 997. et 998. et 999. et 1000. et 1001. et 1002. et 1003. et 1004. et 1005. et 1006. et 1007. et 1008. et 1009. et 1010. et 1011. et 1012. et 1013. et 1014. et 1015. et 1016. et 1017. et 1018. et 1019. et 1020. et 1021. et 1022. et 1023. et 1024. et 1025. et 1026. et 1027. et 1028. et 1029. et 1030. et 1031. et 1032. et 1033. et 1034. et 1035. et 1036. et 1037. et 1038. et 1039. et 1040. et 1041. et 1042. et 1043. et 1044. et 1045. et 1046. et 1047. et 1048. et 1049. et 1050. et 1051. et 1052. et 1053. et 1054. et 1055. et 1056. et 1057. et 1058. et 1059. et 1060. et 1061. et 1062. et 1063. et 1064. et 1065. et 1066. et 1067. et 1068. et 1069. et 1070. et 1071. et 1072. et 1073. et 1074. et 1075. et 1076. et 1077. et 1078. et 1079. et 1080. et 1081. et 1082. et 1083. et 1084. et 1085. et 1086. et 1087. et 1088. et 1089. et 1090. et 1091. et 1092. et 1093. et 1094. et 1095. et 1096. et 1097. et 1098. et 1099. et 1100. et 1101. et 1102. et 1103. et 1104. et 1105. et 1106. et 1107. et 1108. et 1109. et 1110. et 1111. et 1112. et 1113. et 1114. et 1115. et 1116. et 1117. et 1118. et 1119. et 1120. et 1121. et 1122. et 1123. et 1124. et 1125. et 1126. et 1127. et 1128. et 1129. et 1130. et 1131. et 1132. et 1133. et 1134. et 1135. et 1136. et 1137. et 1138. et 1139. et 1140. et 1141. et 1142. et 1143. et 1144. et 1145. et 1146. et 1147. et 1148. et 1149. et 1150. et 1151. et 1152. et 1153. et 1154. et 1155. et 1156. et 1157. et 1158. et 1159. et 1160. et 1161. et 1162. et 1163. et 1164. et 1165. et 1166. et 1167. et 1168. et 1169. et 1170. et 1171. et 1172. et 1173. et 1174. et 1175. et 1176. et 1177. et 1178. et 1179. et 1180. et 1181. et 1182. et 1183. et 1184. et 1185. et 1186. et 1187. et 1188. et 1189. et 1190. et 1191. et 1192. et 1193. et 1194. et 1195. et 1196. et 1197. et 1198. et 1199. et 1200. et 1201. et 1202. et 1203. et 1204. et 1205. et 1206. et 1207. et 1208. et 1209. et 1210. et 1211. et 1212. et 1213. et 1214. et 1215. et 1216. et 1217. et 1218. et 1219. et 1220. et 1221. et 1222. et 1223. et 1224. et 1225. et 1226. et 1227. et 1228. et 1229. et 1230. et 1231. et 1232. et 1233. et 1234. et 1235. et 1236. et 1237. et 1238. et 1239. et 1240. et 1241. et 1242. et 1243. et 1244. et 1245. et 1246. et 1247. et 1248. et 1249. et 1250. et 1251. et 1252. et 1253. et 1254. et 1255. et 1256. et 1257. et 1258. et 1259. et 1260. et 1261. et 1262. et 1263. et 1264. et 1265.

2. In ista enim uerbo est deus...
188

ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.X.

SECTIO VII.

Defensio Apostoli contra Pseud-Apostolos et calumniatores: ubi docet

1. se tantum verbo divino instructum ad Corinthios venisse.

Cap. X.

1 Αὐτός δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς
πρεσβυτείας καὶ ἐπιεικείας τῆς Χριστοῦ, ὃς κατὰ
πρόσωπον μὲν ταπεινός ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ
2 εἰς ὑμᾶς. Δέομαι δὲ τὸ μὴ παρῶν θαρρῆσαι τῇ
πεποιθήσει, ἢ λογιζομαι τολμήσαι ἐπὶ τινὰς τὰς
λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σὰρκα περιπατῶντας.
3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατῶντες, ἔκατὰ σὰρκα
4 στρατευόμεθα, (τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας
ἡμῶν ἑσθρικά, ἀλλὰ δυνάτα τῷ Θεῷ
καὶ ταῖς ἐκταρασίαις οὐρανοῦ) λογισμῶς καὶ θαιρῶντες,
5 καὶ πᾶν ὑψωμα ἐπαίρομεν κατὰ τὴν γνῶσιν
τῆς Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νοῦμα εἰς τὴν
6 ὑπακοὴν τῆς Χριστοῦ, καὶ ἐν ἐτοιμῷ ἔχοντες ἐνδι-
κῆσαι πᾶσαν παρανομίαν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ
ὑπακοή. Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἰ τις
πεποιθὲν ἐαυτῷ Χριστὸν εἶναι, τὸτο λογιζέσθω πα-
7 λῶς ἑαυτῷ, ὅτι καὶ τὰς αὐτοῦ Χριστὸς, ἔτω καὶ
ἡμεῖς Χριστὸς.

2. Se non gloriari, nisi de gloria divina promota.

8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσώτερον τι καυχῶμαι περὶ
τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἥς ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰ-
κοδομὴν, καὶ ἐκ εἰς καὶ ταῖς ἐκταρασίαις ὑμῶν, ἐκ ἐκινῶν
9 σομαι. Ἴνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβῶν ὑμᾶς διὰ
10 τῶν ἐπιστολῶν. Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί, φησὶ, βα-
ρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ δὲ παρεσία τῆς σώματος ἀδε-
νης,

189
C.XXI. ΠΡΟΣ ΚΟΡ. B. 189

νῆς, καὶ ὁ λόγος ἐξεδιημένος. Τὸτο λογιζέσθω 11
ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἱ οἱ ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν
ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ 12
τολμῶμεν ἐγκρίναί ἢ συγκρίναί ἑαυτῶν τίσι των
ἑαυτῶν συνιστανόντων (ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυ-
τῶς μετρῶντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτῶς ἑαυτοῖς)
ἐσυνίσιν. Ἡμεῖς δὲ ἔχῃ εἰς τὰ ἀμετρα καυχῆ- 13
σόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον τῆς κανονος, ἢ ἐμέ-
ρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρον, ἐφικέσθαι ἀχρι καὶ ὑμῶν.
Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικόμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερέκεν- 14
μεν ἑαυτῶν (ἀχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφάσασμεν ἐν
τῷ εὐαγγελίῳ τῆς Χριστοῦ, ἐκ εἰς τὰ ἀμετρα 15
καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κανοῖς) ἐλπίδα δὲ ἔχον-
τες, (συζηνομένης τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν με-
γαλυνήσῃ κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσε-
αν) εἰς τὰ ὑπερέκεννα ὑμῶν εὐαγγελισαί, ἐκ 16
ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἐτοιμὰ καυχῆσασθαι. 17
Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. Οὐ γὰρ 18
ὁ ἑαυτὸν συνίσιν, ἐκείνος ἐστὶ δοκιμὸς, ἀλλ' ὁ Κυ-
ριος συνίσιν.

3. Se majori erga Corinthios, quam Pseud-Apostolos, amore duci.

19 Οφελὲν ἀνεχεσθὲ μὲ μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ 19
καὶ ἀνεχεσθὲ με. Ζήλω γὰρ ὑμᾶς Θεὸς ζήλω 20
ἡμεῶν γὰρ ὑμᾶς ἐν ἀνδρί, παρδενον ἀσυνήν
παράσῃ τῷ Χριστῷ. Φοβέμαι δὲ, μήπως, ὡς 3
ὁ ὅφης Εὐαγγ. ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ,
ἔτω φάσῃ τὰ νοήματα ὑμῶν ἀπο τῆς ἀπλοτη-
τος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος 4
ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει, ὃν ἐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ Πνεῦμα
ἕτερον λαμβάνετε, ὃ ἐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον
ἕτερον, ὃ ἐκ ἐδέξαθε, καλὸς πνεύμαδε. Λογίζο- 5

Hh 5

190

μαί γὰρ μὴδὲν ὑπερήνησεν τῶν ὑπερλίαν αὐτοσολῶν.

6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιωτὴς τῷ λόγῳ, ἀλλ' ἐν τῇ γνώσει· ἀλλ'

7 ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς ὑμᾶς. Ἡμεῖς

ἀμαρτίαν ἐποίησα, ἑμαυτοὺς ταπεινῶν, ἵνα ὑμεῖς

8 υψωθῆτε; ὅτι δωρεάν τὸ τῷ Θεῷ εὐαγγέλιον εὐηγ-

βῶν ὀφانون, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν, καὶ ποιῶν

πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑπερθεῖς, ἔκατεναρκεῖσα ἑδενος.

9 Τὸ γὰρ ὑπερήμας με προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελφοὶ

ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας, καὶ ἐν παντὶ αἰσθη-

10 ὑμῖν ἑμαυτοὺς ἐτήρησα, καὶ τηρήσω. Ἐστὶν ἀλη-

θεῖα Χρῆς ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη ἐσφρα-

γῆται εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας.

11 Διὰ τί; ὅτι ἐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς οἶδεν. Ὁ δὲ

ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν

12 θελόντων ἀφορμὴν, ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶ-

13 σι καὶ ὑμεῖς. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδοπόσο-

λοι, ἐργαταὶ δόλιοι, μετασχηματίζομενοι εἰς απο-

14 σόλους Χρῆς. Καὶ ὁ θαυμαστόν· αὐτοὺς γὰρ ὁ

15 οὐ μέγα ἂν, εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτῶ μετασχηματί-

ζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἐστὶν

16 κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Πάλιν λέγω, μή τις με

δοξῇ ἀφρόνα εἶναι, εἰ δὲ μήγε, καὶ ὡς ἀφρόνα

17 δέξασθε με, ἵνα μικρὸν τι καὶ ὡς καυχῆσάμαι. Ὁ

18 λαλῶ, ἔλαλῶ κατὰ Κυρίον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ,

19 ἐν ταύτῃ τῇ ὑποσέσει τῆς καυχήσεως. Ἐπεὶ πολ-

20 οὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, καὶ γὰρ καυχῶσο-

21 μαί. Ἡδὲως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρονι-

μοὶ ὄντες. Ἀνέχεσθε γὰρ, εἰ τις ὑμᾶς κατὰ δό-

22 λοί, εἰ τις κατεδίδει, εἰ τις λαμβάνει, εἰ τις ἐπ-

23 αἰρεται, εἰ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέξει. Κατὰ

24

25

ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ᾔθενήσαμεν ἐν ᾧ δ'

26 ἂν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω) τολμῶ καί-

27 γώ. Ἐβραῖοί εἰσι; καὶ γώ· Ἰσραηλιταί εἰσι; 22

23 καὶ γώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; καὶ γώ· διάκονοι 23

Χρῆς εἰσι; (παράφρωνων λαλῶ) ὑπὲρ ἐγώ· ἐν

24 κοποῖς περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως,

25 ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θάνατοις πολλα-

26 κῖς. Ὑπὸ Ἰεδαίων πέντακις τεσσαράκοντα πα-

27 ρά μῖαν ἔλαβον. Τρεῖς ἑβραῖοι δὴν, ἀπαξ ἐλι-

28 θασθῆν, τρεῖς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυ-

29 θῷ πεποίηκα. Ὀδοπορίας πολλαῖς, κινδύνους

30 ποταμῶν, κινδύνους ληστῶν, κινδύνους ἐκ γένεος, κιν-

31 δύνους ἐξ ἔθνων, κινδύνους ἐν πόλει, κινδύνους ἐν ἐρη-

32 μίᾳ, κινδύνους ἐν θαλάσῃ, κινδύνους ἐν ψευδοδέλ-

33 φοῖς· ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολ-

34 λάκις, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηυσὶς πολλαῖς,

35 ἐν ψυχῇ καὶ γυμνοτητί. Χωρὶς τῶν παρεκτε-

36 ῖς ἡ ἐπίστυσις με ἡ καὶ ἡμέραν, ἡ μερίμνα πασῶν

37 τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀδενεῖ, καὶ ἐκ ἀδενῶ; τίς

38 σκανδαλίζεται, καὶ ἐκ ἐγὼ πυρῆμαι; Εἰ καυ-

39 χᾶσαι δὲ, τὰ τῆς ἀδενείας με καυχῆσομαι.

40 Ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χρῆς οἶ-

41 δει, ὁ ὧν εὐλογητὸς εἰς τὰς αἰῶνας, ὅτι ἐ ψεύδο-

42 μαί. Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐδυνάερχος Ἀρέτα τῷ βα-

43 σιλέως ἐφῆκε τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με

44 θέλων, καὶ διὰ θυρίδος ἐν σκερᾷ ἐχάλασθην

45 διὰ τῶ τείχεος, καὶ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

46

47

48

49

50

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β. C. XIII.

494 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙ. Β. C. XIII.

1 **ΑΛΛΑ** ΣΗ ΕΝ ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΘΕΟΥ. **ΚΑΙ** ΓΑΡ **ΚΑΙ** ΗΜΕΙΣ
2 **ΑΔΕΝΩΜΕΝ** ΕΝ ΑΥΤΩ, **ΑΛΛΑ** ΧΗΣΟΜΕΘΑ ΣΥΝ ΑΥΤΩ ΕΝ
3 **ΔΥΝΑΜΕΩΣ ΘΕΟΥ ΕΙΣ ΥΜΑΣ**. **ΕΑΥΤΩΣ** ΠΕΙΡΑΖΕΤΕ, ΕΙ
4 **ΕΣΕ** ΕΝ ΤΗ ΠΙΣΤΙ, **ΕΑΥΤΩΣ** ΔΟΚΙΜΑΖΕΤΕ. **Η** ΕΚ ΕΠΙΓΙ-
5 **ΝΩΣΤΕΤΕ** ΕΑΥΤΕΣ, **ΟΤΙ** ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΝ ΥΜΙΝ ΕΣΤΙΝ· ΕΙ
6 **ΜΗ** ΤΙ ΑΔΟΚΙΜΟΙ ΕΣΕ. **ΕΛΠΙΖΩ** ΔΕ, **ΟΤΙ** ΓΝΩΣΕΘΕ, **ΟΤΙ**
7 **ΗΜΕΙΣ** ΕΚ ΕΣΜΕΝ ΑΔΟΚΙΜΟΙ. **ΕΥΧΟΜΑΙ** ΔΕ ΠΡΟΣ ΤΟΝ
8 **ΘΕΟΝ**, **ΜΗ** ΠΟΙΗΣΑΙ ΥΜΑΣ ΚΑΚΟΝ ΜΗΔΕΝ· **ΕΧ** **ΙΝΑ** ΗΜΕΙΣ
9 **ΔΟΚΙΜΟΙ** ΦΑΝΩΜΕΝ, **ΑΛΛ** **ΙΝΑ** ΥΜΕΙΣ ΤΟ ΚΑΛΟΝ ΠΟΙΗΤΕ,
10 **ΗΜΕΙΣ** ΔΕ ΩΣ ΑΔΟΚΙΜΟΙ ΩΜΕΝ. **ΟΥ** ΓΑΡ ΔΥΝΑΜΕΘΑ ΤΙ
11 **ΚΑΤΑ** ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ, **ΑΛΛ** **ΥΠΕΡ** ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ.
12 **ΧΑΙΡΟΜΕΝ** ΓΑΡ, **ΟΤΑΝ** ΗΜΕΙΣ ΑΔΕΝΩΜΕΝ, ΥΜΕΙΣ ΔΕ ΔΥ-
13 **ΝΑΤΟΙ** ΗΤΕ· **ΤΕΤΟ** ΔΕ **ΚΑΙ** ΕΥΧΟΜΕΘΑ, **ΤΗΝ** ΥΜΩΝ ΚΑΤ-
14 **ΑΡΤΙΣΤΙΝ**. **ΔΙΑ** **ΤΕΤΟ** ΤΑΥΤΑ ΑΠΩΝ ΓΡΑΦΩ, **ΙΝΑ**
15 **ΠΑΡΩΝ** **ΜΗ** ΑΠΟΤΟΜΩΣ ΧΗΣΩΜΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕ-
16 **ΣΙΟΝ**, **ΗΝ** ΕΔΩΚΕ ΜΟΙ Ο ΚΥΡΙΟΣ, **ΕΙΣ** ΟΙΚΟΔΟΜΗΝ, **ΚΑΙ** ΕΚ
17 **ΕΙΣ** ΚΑΤΑΡΕΣΙΝ. **ΛΟΙΠΟΝ**, **ΑΔΕΛΦΟΙ**, **ΧΑΙΡΕΤΕ**,
18 **ΚΑΤΑΡΤΙΖΕΘΕ**, **ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΘΕ**, **ΤΟ** ΑΥΤΟ ΦΡΟΝΕΙΤΕ,
19 **ΕΙΡΗΝΕΥΕΤΕ**· **ΚΑΙ** Ο ΘΕΟΣ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ **ΚΑΙ** ΕΙΡΗΝΗΣ
20 **ΕΣΤΙ** ΜΕΘ' ΥΜΩΝ. **ΛΟΠΑΣΑΔΕ** ΑΙΔΗΛΩΣ ΕΝ ΑΓΙΩ
21 **ΦΙΛΗΜΑΤΙ**· **ΑΣΠΑΖΟΝΤΑΙ** ΥΜΑΣ ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΠΑΝΤΕΣ.
22 **Η** ΧΑΡΙΣ ΤΩ ΚΥΡΙΩ ΙΗΣΩ ΧΡΙΣΤΩ, **ΚΑΙ** Η ΑΓΑΠΗ
23 **ΤΩ** ΘΕΩ, **ΚΑΙ** Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩ ΑΓΙΩ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑ
24 **ΠΑΝΤΩΝ** ΥΜΩΝ. **ΑΜΗΝ**. **ΠΡΟΣ** ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑ
25 **ΕΓΓΡΑΦΗ** ΑΠΟ ΦΙΛΙΠΠΩΝ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ,
26 **ΔΙΑ** ΤΙΤΩ **ΚΑΙ** ΛΕΥΚΩ.

ΠΑΥ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β. C. XIII.

ΠΑΤΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.
SECTIO I.
Proemium.

Π αὔλος ἀπόστολος (ἐκ ἀπ' ἀνθρώπων, εἰς
δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
Θεοῦ Πατρὸς, τῷ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ
νεκρῶν) καὶ οἱ συν ἔμοι πάντες ἀδελφοί, ταῖς
ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρή-
νη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
τῷ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὥπως
ἐξέλθωμεν ἡμᾶς ἐκ τῆ ἐνεσφύτος αἰῶνος πονηρίας, κα-
τὰ τὸ θέλημα τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ ἡμῶν, ᾧ ἡ δό-
ξα εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν.

SECTIO II.
Propositio: Non oportet vos Galatas ab Evangelio
Christi recedere, Et ad Iudaismum reverti.
Θ αὔμαζω, ὅτι ἐγὼ ταχέως μετατέθεσθε ἀπο-
τὴν καλεσάντων ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς
ἕτερον εὐαγγέλιον· ὃ ἐκ ἐστὶν ἄλλο· εἰ μὴ τινες
ἐσὶν οἱ παρασπόντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μετα-
τρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τῷ Χριστῷ. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ
ἡμεῖς, ἡ ἀγγελος ἐξ ἑρανεῖ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
παρ' ὃ εὐαγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀναθεμα ἐσθ'. Ὡς
προέβηκα μὲν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω, εἰ τις ὑμᾶς
εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀναθεμα ἐσθ'.
Ἄρτι

260

... 498 ... ΕΠΙΣΤΟΛΗ ...

2. Quia Paulus Petro, salva convenientia in doctrina, restitit, eo quod posterior in praxi aliquid hypocriteos ostenderat.

11. Οτε δε ηλθε Πέτρος εις Αντιόχειαν, κατά προσω...

12. πον αυτο αντέστην, οτι κατεννοσμενος ην. Πρὸ...

τῇ γὰρ ἐλθεῖν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν...

συνήθιδεν· οτε δὲ ἦλθον, ὑπέστη καὶ ἀφωρίζεν...

13. ἑαυτὸν, φοβόμενος τὰς ἐκ περιτομῆς. Καὶ συν...

πεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι· ἄσε καὶ...

14. Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ υποκρισει. Ἀλλ'...

οτε ἑδόν, οτι ἐκ ἐπιποθεῖσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τῇ...

εὐαγγελίῃ, ἔπον τῷ Πέτρῳ ἐμπροθεν πάντων·

Εἰ σὺ, Ἰουδαῖος ὑπάρχων, ἐθνικῶς ζῆς, καὶ ἐκ Ἰε...

15. δοῦκός, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαῖον; Ἡ...

μᾶς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ ἐκ ἔθνων ἁμαρτωλοὶ...

3. Quia iustitia est fides in Christum omnia alia superat et abolet.

16. Εἰδότες, οτι ὁ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου...

ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς Χρι...

17. θήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ. Εἰ δὲ ζητῶν...

τες δικαιοῦσθαι ἐν Χριστῷ, εὐρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοὶ...

18. γένοιτο. Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα, ταῦτα πάλιν οἱ...

19. κδομῷ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι. Ἐγὼ γὰρ...

20. διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω. Χριστῷ...

συνεσώζωμαι· ζῶ δὲ, ἐκ ἐτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ...

21. Χριστός. Ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τῷ...

Τίς τῷ Θεῷ, τῷ ἀγαπήσαντίς με, καὶ παραδόντι...

21. τὸς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀφῆκα τὴν χάριν τῇ...

... 499 ... ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ...

Θεῷ, ἐς γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἅρα Χριστὸς...

ἀπαρῶν ἀπέθανεν, ἵνα ἡμᾶς ἑαυτοῦ ἵνα ἡμᾶς...

4. Quia opera nostra ad justificationem plane nihil faciunt, id quod sic probat: 1) Quia per fidem...

fideles operationem ac dona Spiritus Sancti nasci...

sunt. 2-5. 2) Quia Abrahamus, ante Legem da-

tam, fide iustificatus est. 6-7 3) Quia per Christum...

maledictio Legis sublata est. 8-14. Deinde res...

simili illustratur, et ad objectio-

nes respondetur.

Ἡμεῖς, ὁ ἀνοήτοι Γαλάται, τίς ὑμῶς ἐβόσκατε τῇ ἀλη...

1. θεῖα μὴ πείθεσθαι; οἱ κατ' ὀφθαλμοῦ Ἰησοῦ Χρι...

2. στὸς προεγράφη, ἐν ὑμῖν ἐσαυρωμένος. Τέτο μόνον...

3. θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν· ἐξ ἔργων νόμου τὸ...

4. Πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀκούης πίστεως; Οὕτως...

5. ἀνοήτοι ἐσθε; ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκί...

6. ἐπιτελεῖτε; Τόσαῦτα ἐπάδετε εἰκὴ; εἶγε καὶ...

7. εἰκὴ. Ὁ ἐν ἐπιχορήγῳ ὑμῖν τὸ Πνεῦμα, καὶ ἐν...

8. ἐργῶν δυναμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου, ἢ ἐξ ἀκούης...

9. πίστεως; Καθὼς Ἀβραάμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ...

10. ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Γινώσκετε ἅρα,...

11. ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, ἔσται εἰς υἱοὶ Ἀβραάμ. Προ...

12. ὁσα δὲ ἡ γραφὴ, οτι ἐκ πίστεως δικαιοὶ τὰ ἔθνη...

13. Θεός, προεγγεγράφη τῷ Ἀβραάμ· Ὅτι εὐλογη...

14. ᾧ θῆσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. Ὡς οἱ ἐκ πί...

15. στεως εὐλογεῖται συν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. Ὅσοι...

16. γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσιν, ὑπὸ καταρᾶν εἰσὶ· γέ...

17. γραπται γάρ· Ἐπικαταράτος πᾶς, ὃς ἐκ ἐμ...

18. νει ἐν πασὶ τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ...

19. νόμῳ, τῷ ποιῆσαι αὐτά. Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ ἔδει...

20. δικαιοῦται παρα τῷ Θεῷ, ὅλον· ὅτι ὁ δικαῖος ἐκ...

21. 262

12 πίστεως ζήσεται. Ο δὲ νόμος ἐκ ἐστὶν ἐκ πί-
 13 σεως. αὐτὸς οὖν ποιήσας αὐτὰ ἀνθρώπος ζήσεται
 14 ἐν αὐτοῖς. Χρὶς ἡμᾶς ἐξηγοράσεν ἐκ τῆς κατα-
 15 ρας τῶ νόμου, γενομένος ὑπὲρ ἡμῶν καταρτά-
 16 γραπταὶ γὰρ Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμῶμενος
 17 ἐπὶ ζύλῳ. ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τῆ Ἀβρα-
 18 αὶμ γέννηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν
 19 τῷ Πνεύματος λαβόμεν διὰ τῆς πίστεως. Ἀδελ-
 20 φοί, (κατὰ ἀνθρώπον λέγω) ἑμὸς ἀνθρώπος κε-
 21 κυρωμένην διαθήκην ἔδωκεν ἀφετῇ ἡ ἐπιδιαιτάσσε-
 22 ταί. Τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρηθισαν ἀπὸ ἐπαγγελίας,
 23 καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. Οὐ λέγει. Καὶ τοῖς σπέρ-
 24 μασι, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός. Καὶ τῷ
 25 σπέρματι σε, ὡς ἐστὶν Χρὶς. Τῷ δὲ λέγω, δια-
 26 θήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τῷ Θεῷ εἰς Χρῖστον, ὁ
 27 μετὰ ἑτὶ τετρακίστα καὶ τριακόντα γεγονώς νό-
 28 μος ἐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγε-
 29 λίαν. Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, ἐκ ἐτὶ ἐξ
 30 ἐπαγγελίας, τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κε-
 31 χαριστὸς Θεός. Τί ἐν ὁ νόμος; Τῶν παραβλα-
 32 στων χάριν προστέθη, ἀλλ' οὐκ ἐλάττω τὸ σπέρμα,
 33 ὡς ἐπαγγέλλεται διατάξεις δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ
 34 μεσίτη. Οὐ δὲ μεσίτης ἑνὸς ἐκ ἐστὶν ὁ δὲ Θεός.
 35 εἰς ἐστὶν. Οὐ γὰρ νόμος κατατὼν ἐπαγγελίαν τῷ
 36 Θεῷ; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἐδοξέτω νόμος ὁ δυναμὸς
 37 ζωοποιῶν, οὕτως ἀν ἐκ νόμου ἡν ἡ δικαιοσύνη
 38 Ἀλλὰ συνεκλήσεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα, ὑπὸ ἀμφο-
 39 τίκῃ, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δο-
 40 θῇ τοῖς πιστεύουσιν. Πρὸ τῆς δὲ ἑλθῆναι τὴν πίστιν
 41 ὑπὸ νόμου ἐφωθευμένα, συνεκλήσμενοι εἰς τὴν
 42 μετὰ τὴν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι. Ὡς ὁ νόμος
 43 παιδαγωγὸς ἡμῶν γεγονέν εἰς Χρῖστον, ἵνα ἐκ πί-
 44 σεως δικαιωθῶμεν. Ἐλθέσης δὲ τῆς πίστεως, ἐκ

25 εἰς ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ
 26 ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι γὰρ εἰς
 27 Χρῖστον ἐβαπτίσθητε, Χρῖστον ἐνεδύσαθε. Οὐκ ἐν
 28 Ἰσδαῖος, ἐδὲ Ἑλλήνων, ἐκ ἐνὶ δέσλῳ, ἐδὲ ἐλευθέρῳ,
 29 ἐκ ἐνὶ ἄρσεν καὶ θήλῃ, πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἐσθ
 30 ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστῷ, ἄρα τῷ Ἀβρα-
 31 αὶμ σπέρμα ἐστέ, καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.
 32 Quia adiuturum est, filius Dei velle fieri
 33 servus Legis.
 34 λέγω δὲ, ἐφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νηπίος ἐστίν,
 35 ὅσον διαφέρει δέλεα, κύριος πάντων ὧν ἀλλὰ ὑπο
 36 ἐπιτροπῆς ἐστὶ καὶ οἰκονομίας, ἀχρι τῆς προαφαιρίας
 37 τῶ πατρὸς. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἡμεν νήπιοι,
 38 ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τῆς κοσμοῦ ἡμεν δεδουλευμένοι. Ὅτε
 39 δὲ ἤλθε τὸ πλήρωμα τῶ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ
 40 Θεὸς τὸν Υἱὸν αὐτοῦ, γενομένου ἐκ γυναίκος, γενό-
 41 μενον ὑπὸ νόμον, ἵνα τῶς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ,
 42 ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Ὅτι δὲ ἐσε υἱοί,
 43 ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τῷ Υἱῷ αὐτοῦ εἰς
 44 τὰς καρδίας ὑμῶν, κραζόν. Ἀββᾶ, ὁ πατήρ.
 45 Ὡς ἐκ ἐτὶ ἑ δέσλος, ἀλλ' υἱός, ἢ δὲ υἱός, καὶ
 46 κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ. Ἀλλὰ τότε μὲν, ἐκ
 47 αἰδότες Θεόν, ἐδουλευσάτε τοῖς μη Φυσεῖς ἐστὶ Θεοῖς.
 48 Νῦν δὲ, γνόντες Θεόν, μέλλον δὲ γνωθῆντες ὑπὸ
 49 Θεῷ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰς ἀσθενὴ καὶ
 50 πτωχεῖα στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἀνωθεν δελεῖσεν δέλεα
 51 τε; Ἡμέρας παρατηρεῖτε, καὶ μήνας, καὶ και-
 52 ρους, καὶ ἐνιαυτάς. Φοβεσθε ὑμᾶς, μήπως ἐκὶν
 53 κεκοπίσκατε εἰς ὑμᾶς. Γίνεθε ὡς ἐγώ, ὅτι καὶ γὰρ
 54 ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν, ὅσον με νοήσας
 55 ἔτε.

13. *13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ C.IV.

13 **τε.** Οιδάτε δὲ, ὅτι οἱ ἀδελφεοὶ τῆς σαρκὸς εὐαγγ-
14 **ελισάμην** ὑμῖν τὸ πρότερον· καὶ τὸν περασμέν-
με, τὸν ἐν τῇ σαρκί μου, ἐκ ἐξεδιήσατε, ὅδε
ἐξεπτύσατε· ἀλλ' ὡς ἀγγελοὶ Θεοῦ ἐδέξαδ' ἐμε,
15 ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. Τίς ἂν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν;
μαρτυρῶ γὰρ ἱμῖν, ὅτι, ἐξ οὐρανῶν, τῆς ὀφθαλ-
16 **μῶν** ὑμῶν ἐξορύξαντες ἀν' ἐδάκατέ μοι.
17 **ἐχθρὸς** ὑμῶν γεγόνα, ἀληθεύον ὑμῖν· Ζηλοῦσθ
ὑμᾶς ἐκκαλῶς, ἀλλὰ ἐκκλησεται ὑμᾶς θέλων, ἵνα
18 αὐτὸς ζηλῇτε. Καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ
πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεϊνᾷ με πρὸς
19 ὑμᾶς. Τεκνία με, ὅς παλιν ὤκνω, ἀχρεῖς ὁμο-
20 **φωδῇ** Χριστὸς ἐν ὑμῖν. Ἦθελον δὲ παρεῖναι πρὸς
ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν Φωνὴν μου· ὅτι ἀπο-
21 **ρῆμα** ἐνέμην. Λέγετέ μοι, οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες
22 εἶναι, τὸν νόμον ἐκ ἀκέρτε; Γέγραπται γάρ, ὅτι
23 **Ἀβραὰμ** δύο υἱὸς ἔχεν· ἓνα ἐκ τῆς παιδείας, καὶ ἓνα
24 **ἐκ τῆς ἐλευθέρου.** Ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παι-
δισκῆς, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευ-
25 **θέρου,** διὰ τῆς ἐπαγγελίας. Αὐτὰ ἐστὶν ἀλλή-
γορέμενα· αὐτὰ γὰρ εἰσὶν αἱ οὐα διαθήκαι· μία
μὲν ἀπὸ ὅρες Σινᾶ, εἰς δαλείαν γεννώσα, ἥτις ἐστὶν
26 **Ἄγαρ,** (τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὅρες ἐστὶν ἐν τῇ
Ἀραβίᾳ, συστοχῇ δὲ τῇ νῦν Ἰερουσαλὴμ,) δαλεία
27 **Ἰσραὴλ** δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς· ἡ δὲ ἀνω Ἰερουσαλὴμ
28 **ἐλευθέρου** ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν.
29 **Γέγραπται** γάρ· Εὐφράδ' ἔστι Ζεῶρα ἡ ἐκτίκτωσα·
30 **ἡ δὲ Ζεῶρα** καὶ Βόνησον ἡ ἐκ ὠκινώσα, ὅτι πολλὰ τὰ
τέκνα τῆς ἐρήμης μάλλον ἢ τῆς ἐχθροῦ τὸν ἄνδρα.
31 **Ἡμεῖς** δὲ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσραὴλ, ἐπαγγελίας
32 **τέκνα** ἐσμέν. Ἀλλ' ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
33 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
34 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
35 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
36 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
37 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
38 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
39 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
40 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
41 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
42 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
43 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
44 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
45 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
46 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
47 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
48 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
49 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
50 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
51 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
52 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
53 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
54 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
55 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
56 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
57 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
58 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
59 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
60 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
61 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
62 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
63 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
64 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
65 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
66 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
67 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
68 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
69 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
70 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
71 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
72 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
73 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
74 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
75 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
76 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
77 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
78 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
79 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
80 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
81 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
82 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
83 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
84 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
85 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
86 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
87 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
88 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
89 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
90 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
91 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
92 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
93 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
94 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
95 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
96 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
97 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
98 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ
99 **γεννηθεὶς** ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα· ἔτω καὶ νῦν ἡμεῖς
100 **ἀδελφοί,** ἀλλὰ ὡς περ τότε ὁ κατὰ σάρκα Ἰσραὴλ

5. *5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

C.IV.V. ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ.

Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἐκβαλε τὴν παιδίσκην 30
ἢ τὸν υἱὸν αὐτῆς· ὅ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ οὐκ οὐκ τῆς
παιδίσκης μετὰ τῷ υἱῷ τῆς ἐλευθέρου. Ἄρα, ἀδελ- 31
φοί, ἐκ ἐσμέν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρου.
Τῇ ἐλευθερίᾳ ἐν, ἣ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, σὴ 32
κετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δεθείας ἐνέχεσθε. Ἰδε, 33
ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐάν περιτέμνηθε,
Χριστὸς ὑμᾶς ἐδὲν ὠφελήσει. Μαρτύρομαι δὲ πᾶ- 34
σιν ὑμῖν κατὰ τὸν νόμον ποιῶν, ὅτι ἐσμέν τέκνα
ἐσὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῶν. Κατηργήθητε ἀπὸ 35
τῆς Χρυσῆς, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος
ἐξεπέσατε. Ἡμεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλ- 36
πίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχομεθα. Ἐν γὰρ Χριστῷ 37
Ἰησοῦ ἔτε περιτομή τι ἵσχυι, ἔτε ἀκροβυστία, ἀλλ' αὖ
πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργεμένη. Ἐτρέχετε καλῶς 38
τὴν ὑμῶν ἀνέκοψε, τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; Ἡ 39
παιδαγωγία ἐκ ἐκ τῆς καλῆς ὑμῶν. Μικρὰ ζυμὴ 40
ὅλον τὸ φερέτω ζυμοί. Ἐγὼ πεποιθὼς εἰς ὑμᾶς 41
ἐν Κυρίῳ, ὅτι ὅδε ἄλλο φρονήσετε. Ὁ δὲ ταπεινός 42
σας ὑμᾶς, βασιλεὺς τοῦ κοίματος, ὅς ἐστι ἡμεῖς. 43
Ἐγὼ 44
δὲ, ἀδελφοί, ἐπεριτομὴν ἐτι κήρυσσω, τί ἐτι διώ- 45
κομαι; ἀρα κατηργήται τὸ σκῆδαλον τῆς σαυρῆς 46
ὀφελον καὶ ἀποκοινοῦνται οἱ αἰσατάεντες ὑμᾶς. 47

SECTIO IV.

Continet Practica varia.

Ἡμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί 13
μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφροσύνην τῇ σαρκί,
ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δελεῦσθε ἀλλήλους. Ὁ 14
γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληρῆται, ἐν τῷ Ἀ- 15
γαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν. Εἰ δὲ ἀλλή- 16
λους δάκνετε καὶ κατεδιότε. βλέπετε, μὴ ὑπὸ 17
ἐκλήλων ἀναλωθῆτε. 18

16 Λέγω δὲ Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιδυ-
 17 μίαν σαρκὸς· ἢ μὴ τελείετε. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπι-
 θυμῇ κατὰ τὸ πνεύματος· τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ
 18 τῆς σαρκὸς· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα
 19 μὴ, ἃ ἂν θέλητε, ταῦτα ποιήτε. Εἰ δὲ πνεύματι
 20 ἄγεθε, ἕκ ἐξ ἐπὶ νόμον. Φανερά δὲ ἐστὶ τὰ ἐρ-
 21 γὰ τῆς σαρκὸς, ἁτὰ ἐστὶ μοιχεύειν, πορνείαν, ἀκα-
 22 θαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ^{καὶ ἄλλα}
 23 ἐχθρὰ, εἰς, ζηλοί, θυμοί, ἐριθείαι, διχόασαιαι,
 24 αἰρέσεις, φθονοί, φόνοι, μέδαι, καῖμοι, καὶ τὰ ^{ἐκ}
 25 ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προέ-
 26 πον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν
 27 Θεοῦ ἔκκληρονμήσονται. Ὁ δὲ καρπὸς τῶ Πνεύ-
 28 ματός ἐστι ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία,
 29 χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίσις, πεποιθὲς, ἐλ-
 30 κρατεία κατὰ τῶν τοιούτων ἕκ ἐστὶ νόμος. Οἱ δὲ
 31 τῷ Χριστῷ, τὴν σάρκα ἐσαύρωσαν σὺν τοῖς παιδή-
 32 μασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.
 33 Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ
 34 σιγχῶμεν. Μὴ γινώμεθα κενοδοχοί, ἀλλή-
 35 λως προκαλέμενοι, ἀλλήλοις φθονῶντες.
 36 Ἀδελφοί, εἰάν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἐν τινὶ
 37 παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταλείετε
 38 τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος σκοπῶν σε-
 39 αὐτὸν, μὴ καὶ συπειραδῆς. Ἀλλήλων τα βαρὴ
 40 βασάζετε, καὶ ὅτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τῶ
 41 Χριστοῦ. Εἰ γὰρ δοκεῖ τις ἐνὰ τι, μηδὲν ἂν, ἐαυ-
 42 τὸν φρεναπατᾷ. Τὸ δὲ ἔργον ἐαυτῷ δοκιμαζέτω
 43 ἑκάστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα
 44 ἔξει, καὶ ἕκ εἰς τὸν ὄτερον. Ἐκάστος γὰρ τὸ
 45 ἴδιον φορτίον βασάζει. Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατη-
 46 χόμενος τὸν λόγον τῷ κατηχῶντι, ἐν πάσιν ἀγαθοῖς.

Μὴ πλανᾶθε· Θεὸς ἔμικτηρίζεται. Ὁ γὰρ 7
 εἰάν σπείρῃ ἄνθρωπος, τέτο καὶ θερίσει. Ὅτι ἔ 8
 σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἐαυτῷ, ἐκ τῆς σαρκὸς θε-
 9 ρίσει φθόραν· οὐδὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τῷ
 10 πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον. Τὸ δὲ καλὸν 9
 11 ποιῶντες μὴ ἐκκαίωμεν· καίρω γὰρ ἰδίῳ θερίσθ-
 12 μεν, μὴ ἐκκαίωμεν. Ἀρα ἐν ᾧ καίρον ἐχομεν, τὸ
 13 ἐργαζομεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μαλίστα
 14 δὲ πρὸς τὰς οἰκείας τῆς πίστεως.

SECTIO V.

Conclusio.

Ἰδετε πληκοίς ὑμῖν γραμμασιν ἐγράφη τῇ 11
 12 ἐμῇ χειρί. Ὅσοι θέλωσιν εὐπροσώπησαι ἐν σαρ-
 13 κί, ἐτοί ἀναγκάσωσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον
 14 ἵνα μὴ τῷ σαυρῷ τῷ Χριστῷ διακοναί. Οὐδὲ 13
 15 γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσωσιν·
 16 ἀλλὰ θέλωσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ υμε-
 17 τέρᾳ σαρκὶ καυχῶσινται. Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο 14
 15 καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σαυρῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰη-
 16 σὺ Χριστῷ· δι' ἑμοὶ κόσμος ἐσαύρωται, καὶ γὰρ τῷ
 17 κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ ἔτε περιτομή τι 15
 18 ἰσχύει, ἔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καὶ κτίσις. Καὶ 16
 19 ὅσοι τῷ κανόνι τέττω σιγχῶσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς
 20 καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τῷ Θεῷ. Τῷ λοι-
 21 πῷ, κέπης μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ
 22 εἴγματα τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί με βασά-
 23 ζω. Ἡ χάρις τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μετὰ 18
 19 πάντων τῶ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἀμήν. Πρὸς 19
 20 Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ρώμης.

20 τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ἣν ἐνηργήσῃ ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν καὶ ἐκαθίσεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπερανοῖς, ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως καὶ κυριότητος, καὶ πάντος ἐννοήτου ὀνομαζομένου ἑμὸν ἐν τῷ αἰῶνι.

22 τῷ αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τὰς πόδας αὐτοῦ καὶ αὐτὸν ἔθηκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πληρῶμα τῶν πάντων ἐν πασί πληρωμένον καὶ ὑμᾶς, ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι καὶ ταῖς ἀμαρτίαις ἐν αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τῷ κόσμῳ τῷ ἐκείνῳ, κατὰ τὸν ἀρχόντα τῆς ἐξουσίας τοῦ αἵματος, τῶ πνεύματος τῶ νῦν ἐνεργήσαντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημεν ποτε ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιεῖντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν διαβολῶν, καὶ ἡμεῖς τέκνα φυσεῖς ὀργῆς ὡς καὶ οἱ λοιποὶ. Ὁ δὲ Θεὸς πλεῖστος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ, ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, συνεζώοποίησε τῷ Χριστῷ, (χαριτί ἐξ ἐσσωσμένων) καὶ συνήγαγε, καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπερανοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις τὸν ὑπερβάλλοντα πλεόν τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῇ γὰρ χαριτί ἐξεσσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως καὶ τῷ τῷ ἐκ ἐξ ὑμῶν Θεῷ τὸ δῶρον ἐν ἔργῳ, ἵνα μὴ τις καυχῆσθῃται. Αὐτὸς γὰρ ἔσμεν ποιῆμας, κτιζόμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοιμάσεν ὁ Θεός, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν. Διὸ μνημονεύετε, ὅτι ὑμεῖς ποτε τὰ ἔθνη ἐν σαρκί, (οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς

λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτης) ὅτι ἢτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν, ἐγγύς ἐγενήθητε ἐν τῷ αὐτῷ Χριστῷ. Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν, καὶ τὸ μεσότησον τῶν φραγμῶν λύσας, τὴν ἐχθρὰν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐταλῶν ἐν δόγμασι καταργήσας ἵνα τὰς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τὰς ἀμφοτέρωθεν ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τῆς σαυρῆς, ἀποκτείνας τὴν ἐχθρὰν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς. Ὅτι οἱ αὐτὲς ἔχομεν τὴν προσάγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἑνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν Πατέρα. Ἄρα ἔν ἐκείνῳ ἐσὲ ξένοι καὶ παροικοί, ἀλλὰ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομοῦντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνθίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ᾧ πάσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογημένη αὖξαι εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικήτηριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

SECTIO III.

Apostolus Deum invocatur, ut Ephesi in hac religione conserventur.

Τάτε χάριν ἐγὼ Παῦλος, ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἔθνων (εἵγε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς) ὅτι κατὰ ἀποκαλυψὶν ἐγνώρισεν

... ἡμεῖς οἱ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτης, ὅτι ἢτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν, ἐγγύς ἐγενήθητε ἐν τῷ αὐτῷ Χριστῷ. Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν, καὶ τὸ μεσότησον τῶν φραγμῶν λύσας, τὴν ἐχθρὰν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐταλῶν ἐν δόγμασι καταργήσας ἵνα τὰς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τὰς ἀμφοτέρωθεν ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τῆς σαυρῆς, ἀποκτείνας τὴν ἐχθρὰν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς. Ὅτι οἱ αὐτὲς ἔχομεν τὴν προσάγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἑνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν Πατέρα. Ἄρα ἔν ἐκείνῳ ἐσὲ ξένοι καὶ παροικοί, ἀλλὰ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομοῦντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνθίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ᾧ πάσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογημένη αὖξαι εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικήτηριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

... ἡμεῖς οἱ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία ὑπὸ τῆς περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτης, ὅτι ἢτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας, ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτε ὄντες μακρὰν, ἐγγύς ἐγενήθητε ἐν τῷ αὐτῷ Χριστῷ. Αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφοτέρωθεν, καὶ τὸ μεσότησον τῶν φραγμῶν λύσας, τὴν ἐχθρὰν ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τὸν νόμον τῶν ἐταλῶν ἐν δόγμασι καταργήσας ἵνα τὰς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινὸν ἄνθρωπον, ποῶν εἰρήνην, καὶ ἀποκαταλλάξῃ τὰς ἀμφοτέρωθεν ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τῆς σαυρῆς, ἀποκτείνας τὴν ἐχθρὰν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ τοῖς ἐγγύς. Ὅτι οἱ αὐτὲς ἔχομεν τὴν προσάγωγὴν οἱ ἀμφοτέροι ἐν ἑνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν Πατέρα. Ἄρα ἔν ἐκείνῳ ἐσὲ ξένοι καὶ παροικοί, ἀλλὰ συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ, ἐποικοδομοῦντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνθίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ᾧ πάσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογημένη αὖξαι εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικήτηριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

in totius

in dignitate

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

in totius

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΙΥ

13 σώματος τῷ Χριστῷ· μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνοότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἀνδρα τελείον· εἰς μέτρον ηλικίας τῷ πληρώματι τοῦ Χριστοῦ· ἵνα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβίᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πταισγίᾳ πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης· ἀληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ ὢν Χριστὸς· ἐξ ἧς πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβάζομενον, διὰ πάσης ἀφ᾽ ἧς ἐπιχόρηγιάς, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἐκάστης μέρους, τὴν αὐξήσιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

17 Τὸτο ἂν λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ἔδη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτοῦ, ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριμένοι τῇ ζωῇ τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἀγνοίαν τὴν ὄσαν ἐν αὐτοῖς.

19 διὰ τὴν πῶρσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· (οἷτινες ἀπηλλοτριώτες, ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονείᾳ· ὑμεῖς δὲ ἔχ' ἔως ἐμάθετε τὸν Χριστὸν· ὃς ἔχει αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ εὐοχάζετε, καθὼς ἐστὶν ἀληθεὶς ἐν τῷ Ἰησοῦ) ἀποδοῦναι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναμνησιν, τὸν πάλαιον ἀνδρα, τὸν φθειρομένον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης· ἀναγενομένῳ δὲ τῷ πνεύματι καὶ τῷ νοῷ ὑμῶν, καὶ ἐνουθεομένῳ τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ σοφίᾳ τῆς ἀληθείας.

ΚΙΥ. ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ. 513

Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, ἡ ἑκάστος μετὰ τῷ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμέν ἀλλήλων μέλη. Ὁργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδιέτω ἐπὶ τῷ παρρησιᾷ ὑμῶν· μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιᾷτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν, ἵνα ἔχη μεταδιδόναι τῷ χреῖαν ἔχοντι. Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ σώματος ὑμῶν, μὴ ἐκπορεύεσθαι, ἀλλ' ἡ τις ἀγάπης πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἑαυτοῦ, ἵνα δοῇ χάριν τοῖς ἀκροῦσι. Καὶ μὴ λύπετε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐσφραγίσθημεν εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργή, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία, ἀρρήτω ἀφ' ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ· ἵνα γινώσκῃτε εἰς ἀλλήλους χρεστοί, εὐσπλαγχνοί, χαρίζομενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἔχαρίσατο ὑμῖν.

Γινώσκῃτε ἂν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά· καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ὥστε ἡμεῖς ἁγιάσθωμεν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὁσὴν εὐδοκίας.

Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία, ἡ ὁνομαζέσθαι ἐν ὑμῖν, (καθὼς πρέπει ἁγίοις) καὶ αἰσχροτης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπείλια, τὰ ἐν ἀνέκδοτα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. Τὸτο γάρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρος, ἢ ἀκαθαρτος, ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν ἐιδωλόατρος, ἢ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ.

Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπάταται κενῶι λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὴν υἱὲς τῆς ἀπειθείας. Μὴ ἂν γινώσκῃτε συμμετοχοὶ αὐτῶν.

Ἦτε γάρ ποτε σκώτος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα.

[illegible]

^{τοῦ} τὸν ἵστορᾶτον περιπατεῖτε, (^{οὐ γὰρ καρπὸς τῆς φύσεως ἐστίν· ἀλλ' οὗτος ἐστιν ὁ καρπὸς τοῦ πνεύματος.})
Πνευμάτως ἐν πάσῃ ἀγαθότητι καὶ δικαιοσύνῃ
^{καὶ αληθείᾳ,} δοκιμαζόντες τί εἰν εὐάρεστον
^{τῷ κυρίῳ,} καὶ μὴ συγκοινωνετέ τοῖς ἔργοις τοῖς
ἀκάρποις τῇ σκέψιν, μάλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε.
Τὰ γὰρ κρυφθέντα γνωσκόμενα ὑπ' αὐτῶν,^{αἱ φωνήες ἐξέστησαν}
λέγειν. Τὰ δὲ πάντα ἐλεγκόμενα, ὑπο τῷ φω-
τός φαίνονται· παν γὰρ τὸ φανερωμένον, φώς
ἐστίν. Διό λέγει· Εγείραμαι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα,
ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ἐπιφαύσει σοί Ὁ Χριστός.
Βλέπετε νυν, πῶς ακριβῶς περιπατεῖτε· μή ὡς
ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί· εξαγοράζειμενοι τον καιρόν,
ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι. Διὰ τὸτο μὴ
γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ συνιέντες, τί τὸ θέλημα τῆς
κυρίας. Καὶ μη μεθύσκεσθε οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ασωτία,
ἀλλὰ πληροῦδε ἐν Πνεύματι· λαλόντες ἑαυτοῖς
Ψαλμοῖς, καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς,
ᾀδόντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ υἱάν τῷ Κυ-
ρίου· εὐχαριστῶντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν
ὀνόματί τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ Θεῷ καὶ
Πατρὶ· υποτάσσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ Θεοῦ.
Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδιοῖς ἀνδράσιν υποτάσασθε,
ὥς τῷ Κυρίῳ. Ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς gynai-
κος, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· καὶ
αὐτός ἐστι σωτήρ τῇ σώματι. Αὐτὸς καθὼς ἡ ἐκ-
κλησία υποτάσσεται τῷ Χριστῷ, ἕτοι καὶ αἱ gynai-
κες τοῖς ἰδιοῖς ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες
ἀγαπάτε τας γυναῖδας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χρι-
στός ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτόν παρέθηκεν
κεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν καθαρίσας
τῷ λεπτῷ τῷ ὕδατος ἐν λόγι, ἵνα παραστή-
σῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἑνδοχόν, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχε-

321. *Hel. stramonii* (var.) *arctifrons* (var.), *conspicillata* (var.), *sp. f.* (var.), *sp. f.* (var.) 31. *sp. f.* (var.)

C.V.VI. ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ. 515

Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν 28
 γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. Ὁ ἀγαπῶν τὴν 29
 ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτόν ἀγαπᾷ. Οὐδεὶς γάρ πο-
 τε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ 30
 θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν.
 Ὅτι μέλη ἐσμὲν τῷ σώματι αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς 30
 αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ. Ἀντὶ τούτου κατα- 31
 λείψει ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέ-
 ρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐ- 32
 τοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Τὸ μυστή-
 ριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν, καὶ 33
 εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα, 33
 ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ὥτως ἀγαπάτω ὡς
 ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.
 Τὰ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυ- 34
 ρίῳ· τὸτο γάρ ἐστι δικαίον. Τίμα τὸν πατέρα σὺ 2
 καὶ τὴν μητέρα· (ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγ-
 γελίᾳ) ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος 3
 ἐπὶ τῆς γῆς.
 Καὶ οἱ πατέρες, μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα 4
 ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθε-
 σίᾳ Κυρίου.
 Οἱ δούλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, 5
 ὡς τῷ Κυρίῳ. Μετὰ φόβον καὶ τρέμα ἐν ἀπλότητι τῆς καρδίας
 ὑμῶν, ὡς τῷ Χριστῷ. Μὴ κατ' ὀφθαλμοδολεῖαν 6
 ὡς ἄνθρωποι παρονοοῦντες, ἀλλ' ὡς δούλοι τῷ Χριστῷ, ποιῶν-
 τες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς, μετ' εὐνοίας 7
 δουλεύοντες τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐκ ἀνθρώποις· εἰδό- 8
 ντες, ὅτι ὁ εἰάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τὸτο
 κομιεῖται παρὰ τῷ Κυρίῳ, εἴτε δούλος, εἴτε ἐλεύθε-
 ρος. 240
 Kk 2 Καὶ

12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

9 Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτὰς, ἀνι-
έντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες, ὅτι καὶ ὑμῶν αὐτῶν ὁ
Κύριός ἐστιν ἐν ἑβραίοις, καὶ προσωποποιῶσα ἐκ ἐστὶν
παρ' αὐτῶν.

10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, εὐδυναμέσθε ἐν Κυρίῳ,
καὶ ἐν τῷ κρατεῖ τῆς ἰχθύος αὐτῆς, ἐνδύσαθε τὴν
πανοπλίαν τῆς Θεῆς, πρὸς τὸ θνῆσθαι ὑμᾶς σὺν αὐτῇ

12 πρὸς τὰς μεθοδούς τες διαβόλου. Ὅτι ἐκ ἐστὶν
ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς
τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τὰς κοσμο-
κράτορας τῆς σκότης τῆς αἰῶνος τῆς τοῦ, πρὸς τὰ
πνευματικά τῆς πονηρίας, ἐν τοῖς ἐπεβραίοις.

13 Διὰ τῆτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τῆς Θεῆς, ἵνα
δυναθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ

14 ἀπαντὰ κατεργασάμενοι στήναι. Στήτε ἐν περι-
ζωσάμενοι τὴν σφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυ-
σάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑπο-

15 δησάμενοι τὰς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τῆς εὐαγγελίας
τῆς εἰρήνης. Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρῶνα

16 τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυναθῆτε πάντα τὰ βέλη τῆς
17 πονηρᾶς τὰ πεπυρωμένα σβῆσαι· καὶ τὴν περικε-

18 φαλαίαν τῆς σωτηρίας δέξαδε, καὶ τὴν μάχαιραν
τῆς πνεύματος, ὅ ἐστι ὁ λόγος Θεοῦ διὰ πάσης

19 προσευχῆς καὶ δέσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ
καὶ ῥῶν ἐν Πνεύματι, καὶ εἰς αὐτὸ τῆτο ἀγρυπνῶν-
τες ἐν πάσῃ προσκατετήρει καὶ δέξαι περὶ πάν-

20 των τῶν ἁγίων, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα μοι δοθῇ
λόγος, ἐν ἀνοίξει τῆς σωματός μου ἐν παρρησίᾳ, γνω-

21 ρίσαι τὸ μυστήριον τῆς εὐαγγελίας ὑπὲρ ὃ
πρεσβεύω ἐν αἰλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρῆρησιάζωμαι,
ὡς δεῖ με καλῆσαι.

22 Ἰνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί πρᾶσ-

23 σω,

24

25

26

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

C.VI. ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ. 517

σω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς
ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· ὃν ἔπεμ-
ψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τῆτο, ἵνα γινώτε τὰ περὶ
ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἀγάπη μετὰ πίσεως
ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χά-
ρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπῶντων τὸν Κύριον ἡμῶν
Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφάρσει. Ἀμήν. Πρὸς
Ἐφεσίους ἐγγράφη ἀπὸ Ρώμης διὰ
Τυχικῆς.

ΠΑΤΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.
SECTIO I.

Proemium. Cap. I.

Π αῦλος καὶ Τιμόθεος, δῶλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ,
πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς
ἔσιν ἐν Φιλίπποις, συν ἐπισκόποις καὶ
διακονοῖς. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πα-
τρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστῶ τῷ
Θεῷ με ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν, (πάντοτε ἐν
πάσῃ δέξαι με ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χάριτος
τὴν δεῖσιν ποιέμενος,) ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς
τὴν εὐαγγελίαν, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀχρι τῆς νῦν
πεποιθώς αὐτὸ τῆτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν
ἐργον ἀγαθόν, ἐπιτελεῖται ἀχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ· καὶ ὡς ἐστὶ δικαίον ἐμοὶ τῆτο φρονεῖν ὑπὲρ
πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ εἶναι με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν,

Kk 3

291

ΕΠΙΣΤΟΛΗ *ἐπιστολὴ* 1. *Ρωμ.* C. 1.

8 ^{μεγαλὴ ὑπερβολή} τοὺς πάντας υἱὰς οὐτοῦ. ^{quod proponit de pater, etiam} Μάγιστος γὰρ μὲ ἐστίν. ^{simili modo quod ut}

πη ὑμῶν ἐστὶ μάλλον καὶ μάλλον περισσεύη ἐν ἐπι-

ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰληκτικοὶ καὶ ἀπρὸς-

ΕΤΙΟΛΙΝΟΥ ΘΕΩ.

*Narratio Apostoli de rebus suis: quæ re-
sumitur II. 17-30.*

ἐμε μάλ' ὄντος εἰς προκοπὴν τῆς εὐαγγελίᾳ ἐλήλυ-

14 καὶ τὰς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιο-

15 βῶς τὸν λόγον λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον

16 σπασιν. ^ἡ~~οὐ~~ μὲν ἐξ ἐρίσεως τον χρεῖσον κατὰ γγελ-
 λωσιν ἡ δὲ ἀποκρίσεις αἰόμενοι θάλλων ἐπιθέρευν τοῖς

18 ἀπολογία^{εὐαγγελίου} τὴ εὐαγγελίᾳ^{ἀπολογία} καί^{ἀπολογία} μα^{ἀπολογία}. Τί^{ἀπολογία} γάρ^{ἀπολογία}· πλὴν^{ἀπολογία}

5ος καταγγέλλεται και εν τω καιρω, αλλο

20 χορηγίας τοῦ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν

04750-

Σ.Ι.Π. ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

χύνθῃτομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παύρῃσιν, ὡς πάντο-

γὰρ τὸ ζῆν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος.

τι ἀνέχομαι, & γνωρίζω. Συνέχομαι γὰρ ἐκ τῶν

τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ, ἀνασκηνοτερον δι

συμπαράμενόν πάντιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν

περίσσειαν ἐν Λεϊψῶ 1ηο8 ἐν ἐμοί, οἷα τῆς ἐμῆς
παρησίᾱς πάλιν πρὸς ὑμᾶς.

Adhortatio ad varias virtutes concordiam.

Μὴν ἐξίς τῶν ἐν ἀνακειμένῳ τῷ Χρυσῷ ποδιστεῖ

αὐτῶν, ἀκούσω τὰ περὶ ὑμῶν, ὅτι σήκετε ἐν ἐν

εὐαγγέλιον, καὶ μὴ πτυρομένοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν

ὑμῖν εὐχαριστῶ τοῦ πτερ Χριστοῦ, ὃ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πε

ἀγῶνα ἔχοντες, οἷον ἰδετέ ἐν ἐμοί, καὶ νῦν ἀκθετέ ἐν ἐμοί

αγαπῆς, ὡς τὴν κοινὴν θεωρίαν, ἡ ἴνα
 ὁπλῶν καὶ οἰκτιρμῶν, πληρώσατέ με τῇ

[illegible]

... of the ...

χαράν, ἵνα τὸ αὐτὸ Φρονήτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην

3 ἔχοντες, σὺν ψυχῇ, τὸ ἐν Φρονέετε· μὴδὲν κατὰ τὴν

ἐρίθειαν καυδοσύαν· ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλ-

4 λήθεις ἡγυμνοῦντες περὶ ἑαυτῶν. Μὴ τὰ ἐαυτῶν

ἐκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἐκαστος.

5 Τίτο γὰρ Φρονέεισθε ἐν ὑμῖν, ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ

6 ὡς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπαρχων, ἔχ' ἀρπαγμὸν ἡγήσα-

7 το τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ· ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορ-

8 φῆν ὁμοιωθῆναι, ἐν ὁμοίωματι ἀνθρώπων γενόμε-

9 το· καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

10 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

11 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

12 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

13 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

14 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

15 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

16 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

17 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

18 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

19 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

20 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

21 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

22 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

23 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

24 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

25 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

26 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

27 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

28 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

29 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

30 πῶς καὶ ὁμοιωθῆναι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρώπος, ἑτα-

χαίρετέ μοι. Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμός 19

θεὸν ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα καὶ γὰρ εὐψυχῶ,

γνέσθαι περὶ ὑμῶν. Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσάψυχον, 20

ὅστις γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. Οἱ πάν- 21

τες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦν, ὃ καὶ τὸ Χριστῷ Ἰησοῦ.

22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτὴ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ τέ- 22

κνον, συν ἐμοὶ ἐδεδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Τῇ 23

τον μὲν ἐν ἐλπίδι πέμψαι, ὡς ἀν ἀπιδῶ τὰ περὶ 24

ἐμὲ, ἐξ αὐτῆς. Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐ- 25

τὸς ταχέως ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγήσα- 25

μην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφόν καὶ συνεργόν καὶ

συνερατῶντήν με, ὑμῶν δὲ ἀπέστολον, καὶ λειτε- 26

ργόν τῆς χρείας με, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπειδὴ 26

ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς, καὶ ἀσθενῶν, διότι 27

ἠκυσάτε ἐπὶ τὸ θέναι. Καὶ γὰρ ἠδένησε παρα- 27

πλήσιον θανάτῳ· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν· ἐκ 28

αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπῃ ἐπὶ 28

λύπῃ σχῶ. Σπένδαιότερος ἔν ἐπεμψα αὐτὸν, 29

ἵνα ἰδόντες αὐτὸν, πάλιν χαρήτε, καὶ γὰρ ἀλυπό- 29

τερος ὦ. Πρόσδεχεσθε ἐν αὐτῷ ἐν Κυρίῳ μετὰ 30

πάσης χαρᾶς, καὶ τὰς τοιαύτας ἐντίμους· ἔχετε. 30

Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τὸ Χριστῷ μέχρι θανάτου ἡγγίσε, 30

παραβλεψάμενος τὴν ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ 31

ὑμῶν ὑπόλειμμα τῆς πρὸς με λειτεργίας. 31

SECTIO IV.

Monet Apostolus, ut sibi a Judais Pseudopostolis et

vana gloria cupidis caveant. Cap. III.

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί με, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ 1

αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ μὲν ἐν σκηνῇ, ὑμῖν 2

δὲ ἀσφαλές. Βλέπετε τὰς κυνὰς, βλέπετε τὰς 3

κακὰς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατὰ τομήν. Ἡμεῖς 3

γὰρ ἐσμεν ἡ περιτομή, οἱ πνεύματι Θεοῦ λατρεύ- 4

[illegible]

C.III.

Ἰν δὲ καὶ κλήμων λέγων, τὰς ἐχθρὰς τὰς σαυραῖτας
 Χριστῷ· ὡς τὸ τέλος ἀπαλεῖα, ὡς ὁ Θεὸς ἡ κοίτη 19
 λία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰκύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπι-
 γεια φρονῶντες. Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα ἐν 20
 ἑρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ ἧ καὶ σωτηρία ἀπεκδεχόμεθα
 Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Ὁς μετασχηματίζει τὸ σῶμα 21
 τῆς ταπεινώσεως ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμ-
 μορφον τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνεργει-
 αὐτῆς δύναμιν αὐτοῦ καὶ ὑποτασσάμεν αὐτῷ τὰ πάντα.
 Ως, ἀδελφοί, με ἀγαπήτοι καὶ ἐπιπληθεῖ, χα- Cap. IV. 17-20
 ραί καὶ σέφανός με, ἔτω σήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπήτοι.
 SECTIO V.
 Miscella varia.
 Εὐδοκίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, 2
 τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ· καὶ ἐρωτῶ καὶ 3
 σε, συζυγὲ γνησίῃ, συλλαμβάνει αὐταῖς, αἵτινες ἐν
 τῷ εὐαγγελίῳ συνήθισάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεν-
 τος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν με, ὡς τὰ ὀνόματα
 ἐν βίβλῳ ζωῆς. Χαιρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πάλιν 4
 ἐρῶ, χαιρετε. Τὸ ἐπισκεῖσθε ὑμῶν γνωρίσω
 πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ Κυρίως ἐγγύς. Μὴδὲν μερι- 5
 μνᾶτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δέήσει
 μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζω
 πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τῷ Θεῷ ἡ ὑπερέχου- 7
 σα πάντα νῦν, Φωρεῖται τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ
 νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
 Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐσὶν ἀληθῆ, ὅσα σε- 8
 μνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα
 εὐφροσύνη, εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα
 λογίζεσθε. Ἄ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, 9
 καὶ ἡκούσατε, καὶ εἰδότε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε
 καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἐλεότητος ἐσται μετὰ ὑμῶν, καὶ
 ἡ εἰρήνη ὑμῶν ὡς ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ τοῦ Πατρὸς
 καὶ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
 πάντοτε. Ἄμή.

523

SECTION V.
Miscella varia.

Εὐδοκίαν παρακαλῶ, καὶ Συντυχὴν παρακαλῶ, 2
τὸ αὐτὸ Φρονεῖν ἐν Κυρίῳ καὶ ἔρωτῶ καὶ 3
σε, συζυγε γνήσιε, συλλαμβάνε αὐταῖς, αἵτινες ἐν οὐρανῷ
τῷ εὐαγγελίῳ συνῆλθσαν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεν-
τος καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα
ἐν Βίβλῳ ζωῆς. Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε· πᾶ- 4
σιν ἀνθρώποις. Τὸ ἐπιτελεῖς ὑμῶν γνωστῶς
καὶ ἐν ἑστέ. Μὴδὲν μερι- 5
μνᾷτε· ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δέσει
μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζετε
πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχου- 7
σα πάντα νῦν, Φραγέσται τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ τὰ
νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

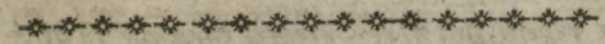
Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σε- 8
 νά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγάπῃ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα ἀγαθὰ
 εὐφροσύνη, εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα
 λογίζεσθε. Ἄ καὶ ἐμάθετε, καὶ παραλάβετε, 9
 καὶ ἡκούσατε, καὶ ἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε
 καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἐλεότητος ἐσται μετ' ὑμῶν, καὶ πλεονήσει.

10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

10 Εχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγαλῶς, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλατε τὸ ὑπὲρ ἐμὲ φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, καὶ καίρεισθε δὲ. Οὐχ' ὅτι κατ' ὑμῶν ἐξήρην λέγω· ἐγὼ γὰρ ἐμαυτὸν, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι. Οἶδα δὲ ταπεινῶσαι, οἶδα καὶ περισσεύειν ἐν παντί. Καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ χορτάζεσθαι καὶ περᾶν, καὶ περισσεύειν καὶ ὑπερεῖδαι· πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμέντῳ με Χριστῷ. Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε, συγκοινωνήσαντες μὲ τῇ θλίψει. Οἰδοῦτε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππησιοί, ὅτι ἐν ἀρχῇ τῆς εὐαγγελίης, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, ἔδεμψά μοι ἐκκλησίαι ἐκοιμήθησαν εἰς λόγον δόσεως καὶ λύτρωσός, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι. Ὅτι καὶ ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ αὐτὰ καὶ οἱ εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. Οὐχ' ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τῶν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν. Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω πέπληρωμα, δεικνύμενος παρὰ Ἐπαφροδίτη τὰ παρ' ὑμῶν, ὁσμήν εὐωδίας, θυσίαν δεκτὴν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ. Ὅδε Θεὸς μὲ πληρῶσαι πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ τὸν πλεον τὸν αὐτὸν, ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῷ δὲ Θεῷ καὶ Πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, αἰμήν. Ἀσπάσασαδε πάντας ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί. Ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας. Ἡ χάρις τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. Πρὸς Φιλιππησίους ἐγγράφη ἀπὸ Ρώμης δι' Ἐπαφροδίτη.

ΠΑΤ.

ΠΑΤΡΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

S E C T I O I.

Prooemium.

Cap. I.

Παῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, τοῖς ἐν Κολοσσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν Χριστῷ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι, αἰκισάμεντες τὴν πίσιν ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τὰς ἀγίας· διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς θρανοῖς, ἣν προκήρυξατε ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἀληθείας τῆς εὐαγγελίης, τῇ παροντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ κόσμῳ, καὶ ἐστὶν καρποφορέμενον, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκασατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τῷ Θεῷ ἐν ἀληθείᾳ. Καθὼς καὶ ἐμὰς δετε ἀπὸ Ἐπαφροῦ τῆς ἀγαπητῆς συνδολῆς ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τῷ Χριστῷ· ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύματι.

S E C T I O II.

Adhortatio ad doctrinam Jesu Christi retinendam.

Διὰ τῆτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκασαμεν, 9 ἐπαύμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτέμεθα.

τέμενοι, ἵνα πληρωθῇτε τὴν ἐπίγνωσιν τῆς θελη-
ματός αὐτῆς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευμα-
τικῇ· περιπατήσαί ὑμᾶς ὡς ἁγίους τῷ Κυρίῳ εἰς
πάσαν ἀρεσκείαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρπο-
φορῦντες καὶ αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς
Θεᾶς, ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμήμενοι κατὰ τὸ
κράτος τῆς δοξῆς αὐτῆς, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ
μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· εὐχαριστοῦντες τῷ
Πατρὶ τῷ ἰκανοῦσάντι ὑμᾶς εἰς τὴν μερίδα τῆς
κληρῶ των ἁγίων ἐν τῷ Φατί· ὅς ἐρῶσατο
ὑμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τῆς σκότης, καὶ μετέστησεν εἰς
τὴν βασιλείαν τῆς ἡμέρας τῆς ἀγάπης αὐτῆς· ἐν ᾗ
ἐχομεν τὴν ἀπολυτῶσιν διὰ τῆς αἱματός αὐτῆς,
(τὴν ἀφεσιν των ἀμαρτιῶν) ὅς ἐστιν εἰκὼν τῆς Θεᾶς
τῆς ἀοράτης, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· ὅτι ἐν
αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ τὰ
ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, ἔτε θρό-
νοι, ἔτε κυριότητες, ἔτε ἀρχαί, ἔτε ἐξουσίαι· τὰ
πάντα δι' αὐτῆς καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσθη· καὶ αὐ-
τὸς ἐστὶν πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέ-
στηκε καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τῆς σώματος τῆς
ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχὴ πρωτότοκος ἐκ των νε-
κρῶν, ἵνα γενήται ἐν ἑαυτῷ αὐτὸς πρωτεύων
(ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδοκίησεν πρὸ τοῦ πληρώματος κατοικῆσαι
ἐν αὐτῷ) εἰρηνοποιήσας διὰ τῆς αἱματός τῆς
σαυρῆς αὐτῆς, δι' αὐτῆς, ἔτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔτε
τὰ ἐν τοῖς ἔθνεσιν· καὶ ὑμᾶς, ποτὲ ὄντας ἀπὴλ-
οποτημένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις
τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλαξεν, ἐν τῷ
σώματι τῆς σαρκὸς αὐτῆς, διὰ τῆς θανάτου, παρα-
στήσαί ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους
κατε-

κατενώπιον αὐτῆς· ἔγε ἐπιμένετε τῇ πίσει τε-
δεμελωμένοι καὶ ἔθραυτοι, καὶ μὴ μετακινημένοι
ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τῆς εὐαγγελίᾳς ἧς ἠκούσατε, τῆς
κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν ἔρα-
νον· ὃ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος. Νυνὶ χαί-
ρω ἐν τοῖς παιδήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀντανά-
σσω πληρῶ τὰ ὑπερήματα τῶν θλίψεων τῆς Χριστοῦ ἐν
τῇ σαρκί μου, ὑπὲρ τῆς σώματος αὐτῆς, ὃ ἐστὶν ἡ
ἐκκλησία· ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν
οἰκονομίαν τῆς Θεᾶς, τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς,
πληρῶσαι τὸν λόγον τῆς Θεᾶς, τὸ μυστήριον τὸ
ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γε-
νεῶν, νυνὶ δὲ ἐφανεράθη τοῖς ἁγίοις αὐτῆς· οἷς
ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι, τίς ὁ πλεῖστος τῆς δο-
ξῆς τῆς μυστηρίᾳ τέτε ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς
ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπίς τῆς δοξῆς· ὃν ἡμεῖς κατα-
γέλλομεν, νεκροῦντες πάντα ἀνθρώπων, καὶ διδά-
σκοντες πάντα ἀνθρώπων ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα
πάραισώμεν πάντα ἀνθρώπων τέλει ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ· εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, αγωνιζόμενος κατὰ τὴν
ἐνέργειαν αὐτῆς τὴν ἐνεργεμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

SECTIO III.

Admonitio, ut sibi a Judaeorum erroribus et frau-
dibus, qui simul refelluntur, caveant.

Cap. II.

Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω περὶ
ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι ἐχθαί-
ρασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί· ἵνα πέρα-
σῃ καὶ ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀπειρίας τῆς ἀπείρας
ἐκκλησιῶν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβάζοντων ἐν
ἀγάπῃ, καὶ εἰς πάντα πλεονὴς τῆς πληροφωρίας
τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τῆς μυστηρίᾳ τῆς Θεᾶς
καὶ Πατρὸς καὶ τῆς Χριστοῦ· ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ

Eἰ ἐν συνηγήρεθι τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, ἢ
 ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐνδεχθεὶς τὸ Θεῷ καθήμενος. Τὰ
 ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπεθάνετε
 γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν
 τῷ Θεῷ. Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ὑμῶν,
 τότε καὶ ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεθε ἐν δόξῃ.
 Νεκρώσατε ἐν τὰ μελὴ ὑμῶν, τὰ ἐπὶ τῆς γῆς,
 πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν,
 καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία· δι
 ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὰς υἱὰς τῆς ἀπει
 θείας. Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιπατήσατέ ποτε,
 ὅτε ἐζητε ἐν αὐτοῖς. Νυνὶ δὲ ἀπώθεδε καὶ ὑμεῖς
 τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν,
 ἀνυχολογίαν ἐν τῷ φόβῳ ὑμῶν. Μὴ ψεύδεδε
 ἑ

Θισάν μοι παρηγορία. Ἀσπάζεταιται υἱὰς Ἐπα-
φράς, ὁ ἐξ υἱῶν ὄβλος Χριστῆ, πάντοτε ἀγαθὸς
μενος ὑπὲρ υἱῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα εἴτε τε-
λεστοί αὐτῶν ἀπομνηστεύσιν, σαρκατικῶν καὶ σαρκικῶν δυνάμεων
ἀποδοῦναι τὴν ἀνάγκην ἐκαστοῦ ἐν παντί θελημάτων τε. © 88.

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ, ὅτι ἐχει ^{ἐν σοφίᾳ} ζήλον πολὺν ὑπὲρ
 ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.

14 Ἀσπάζεταιται ὑμᾶς Λευκᾶς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητός,

15 καὶ Δημῶς. Ἀσπάσαθε τὲς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελ-
φές, καὶ Νυμφᾶν, καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῷ ἐκ-

16 κλησίαν. Καὶ ὅταν ἀναγνωθῇ παρ' ὑμῖν ἡ ἐπι-
στολή, ποιήσατε, ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέῳ ἐκκλησίᾳ

17 ἀναγνώτε. Καί εἶπατε Ἀρχιππῶ· Βλέπε τὴν δια-

18 Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῇ χειρὶ Παύλῃ. Μνημόνευε.

10 τὲ με τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.
Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

S E C T I O N.

Proœmium.

Π αὔλος, καὶ Σιλεανός, καὶ Τιμοθεός, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ Πατρί, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· Χάρις ὑμῶν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SECTIO

S E C T I O II.

*Gratias Deo agit pro facilitate conversionis
ipforum.*

Εὐχαρισθμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων
ὑμῶν, μνηστὰν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευ-

χρῶν ἡμῶν ἀδιαλείπτως· μνημονεύοντες ὑμῶν τῶ 3
ἐργῶ τῆς πίστεως καὶ τῶ κόσμῳ τῆς ἀγάπης, καὶ

τῆς ὑπομονῆς τῆς ἐλπίδος τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστῷ, ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἡμῶν· εἰ- 4

δοτες, ἀδελφοί ^{ἐν τῷ κυρίῳ} ἡγαπημένοι, ὑπὸ Θεῷ τὴν ἐκλογὴν
ὑμῶν, ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν ἐκ ἐγενήθη εἰς

ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν
Πνεύματι ἁγίῳ· καὶ ἐν πληροφωρίᾳ πολλῇ· καθὼς

οἰδατε, οἱοῦ ἐγενήθημεν ἐν ὑμῖν δι' ὑμᾶς. Καὶ ὁ
 ἡμῖς πιστοὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τῇ Κυρίᾳ. δεῖ αὖ-

μενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς
Πνεύματος ἁγίου· ὥστε νενδρῶσαι ἡμᾶς τῆς πό-

ὅτι πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ.

Αφ' ὧν γὰρ ἐξηχῆται ὁ λόγος, ὅτι κύριος, ὁ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν

παντι τοπω η πισις υμων η προς τον Θεον εξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρεῖαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι.

οὐ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν, οἵποιαν εἰσο- 9
χομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεσρέψατε πρὸς

τον Θεον απο των ειδωλων, οβλεπειν Θεω ζωντι
καὶ ἀληθινῷ, καὶ ἀναμένειν τὸν Υἱὸν αὐτοῦ ἐν

των θραυων, ον ηγαρεν εκ νεκρων, ιησυν, τον ρου-
μενον ημας απο της ερχομενης, τη γης.

SECTION III.
Laudat illam facilitatem conversionis.

Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε, ἀδελφοί, τὴν εἰσόδον ἡμῶν ἰ

279 L1 3 TIV

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint smudges and discoloration, particularly along the edges, suggesting its age. There is no text or other markings on the page.

2 τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἔκην γέγονεν· ἀλλὰ καὶ
προπαθόντες καὶ ὑβριδόντες, καθὼς οἴδατε, ἐν
Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν
λαλήσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τῷ Θεῷ ἐν πολ-
3 λῷ ἀγῶνι. Ἡ γὰρ παρακλήσις ἡμῶν ἐκ ἐκ πλά-
4 νης, ἡδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, ἔτε ἐν δολῷ αἰσῶ
καθὼς δεδοκιμάσαμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ
εὐαγγέλιον, ἕτω λαλῶμεν, ἕως ἄνδρῶν ἀρε-
σκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ, τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρ-
5 διας ἡμῶν. Οὔτε γὰρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας
ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε, ἔτε ἐν προφάσει πλεο-
6 νεξίας, (Θεὸς μάρτυς) ἔτε ζητῶντες ἐξ ἀνδρῶν
7 πῶν δόξαν, ἔτε ἀφ' ὑμῶν, ἔτε ἀπ' ἄλλων· (δυ-
ναμένοι ἐν βαρεσίαις, ὡς Χριστὸς ἀποστολὴν) αἰ-
8 θήνηθημεν ἡμεῖς ἐν μέσῳ ὑμῶν. Ὡς ἂν τροφὸς
θάλην τὰ ἐαυτῆς τέκνα, ἕτως, ἡμεῖς ὡς ἡμεῖς
9 ἀγαπητοὶ ἡμῖν γενήθημεν. Μνημονεύετε γάρ,
ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον· νυκτός
γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβα-
10 ρησάμεν ὑμῶν, ἐκκρύψαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέ-
11 λιον τῷ Θεῷ. Ὡς οἴδατε, καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκα-
12 στον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἐαυτοῦ, παρακαλῶ-
ντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, καὶ μαρτυρούμενοι, τῷ
13 Θεῷ, εἰς τὸ περιπατήσαι ὑμᾶς ἀξίως τῷ Θεῷ, τῷ κα-
λῶντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλεί-
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν
τῷ Θεῷ, ἐδέξατο ἔκ λόγον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καθὼς
ἔστιν

ἔστιν ἀληθὺς) λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν
τοῖς πιστεύουσιν. Ὡς οἴδατε, καθάπερ οἴδατε, ὡς ἕνα ἕκα-
14 στον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἐαυτοῦ, παρακαλῶ-
ντες ὑμᾶς καὶ παραμυθούμενοι, καὶ μαρτυρούμενοι, τῷ
15 Θεῷ, εἰς τὸ περιπατήσαι ὑμᾶς ἀξίως τῷ Θεῷ, τῷ κα-
λῶντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἐαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.
16 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλεί-
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν
τῷ Θεῷ, ἐδέξατο ἔκ λόγον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καθὼς
ἔστιν

SECTIO IV.

Celebrat confirmationem eorumdem in fide.

Cap. III.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδιαλεί-
πτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν
τῷ Θεῷ, ἐδέξατο ἔκ λόγον ἀνδρῶν, ἀλλὰ καθὼς
ἔστιν

γομεν ὑμῖν, ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ
 5 ἐγένετο, καὶ οἴδατε.) Διὰ τὸτο καὶ γὰρ μηκέτι
 ἐγγὺν, ἐπεμύνα εἰς τὸ γινῶναι τὴν πίσιν ὑμῶν
 μήπως ἐπειράσεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν
 6 γένηται ὁ κόπος ἡμῶν. Ἀρτί δὲ ἐλθόντας Τιμοθέον
 πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγγελισαμένους ἡμῖν
 τὴν πίσιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε
 7 μνείαν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποδῶντες
 ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς διὰ τὸτο
 παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ
 θλίψει καὶ ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως.
 8 Ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐάν ὑμεῖς ζήκητε ἐν Κυρίῳ.
 9 Τίνα γὰρ εὐχαριζίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταπο-
 δῆναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ, ἣ χαίρομεν
 10 δι' ὑμᾶς ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, νυκτός καὶ
 ἡμέρας ὑπερεκπερισσὴ δέομενοι, εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν
 τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς
 11 πίστεως ὑμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ἡμῶν,
 καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, κατενδύναμι τὴν
 12 ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. Ὑμᾶς δὲ ὁ Κύριος πλεο-
 νάσαι καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους
 καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς.
 13 εἰς τὸ ζητεῖν ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμεμπτες ἐν
 ἀγνώσει, ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἡμῶν,
 ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ
 πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ. *f. ἁγίων ἁπάντων*

SECTIO V.

Cap. VI.

Practica continet.

1 Τὸ λοιπὸν ἐν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ πα-
 ρακαλῶμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, (καθὼς παρελά-
 βετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ
 2 ἀρέσκειν Θεῷ) ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. Οἴδατε
 γάρ,

14 γάρ, τίνες παραγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν δια τὸ
 Κυρίῳ Ἰησοῦ. Τὸτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὅ
 3 ἵνα ἡμεῖς ὑμῶν
 ἁγιασμός ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορ-
 4 νείας· εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ αὐτὸ σκευὸς ἵστα-
 5 σθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πάσει ἐπιθυ-
 6 μίᾳ, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδόντα τὸν
 Θεόν· τὸ μὴ υπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ
 6 φθίει
 πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἐνδικὸς ὁ Κύ-
 7 ριος περὶ πάντων τῶτων, καθὼς ἡ προείπαμεν ὑμῖν
 καὶ διεμαρτυράμεθα. Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ
 8 Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσία, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ. Τοιγαρὲν ὁ
 9 αἰτεῖται, ἐν ἀνδραποῦν αἰτεῖται, ἀλλὰ τὸν Θεόν, τὸν
 καὶ δόντα τὸ Πνεῦμα αὐτὰ τὸ ἅγιον εἰς ἡμᾶς.
 10 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας ἡμεῖς ἔχετε γρά-
 11 φειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδόξατοι ἐσεῖς εἰς τὸ
 ἀγαπᾶν ἀλλήλους. Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς
 10 πάντας τὰς ἀδελφὰς τὰς ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ.
 Παρακαλῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, περισσεύειν καλῶ-
 11 ρον, καὶ φιλοτιμεῖσθαι ηὐχαριεῖν, καὶ πρᾶσσειν
 τὰ ἰδία, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰδίαις χερσὶν ὑμῶν,
 12 καθὼς ὑμῖν παραγγείλαμεν· ἵνα περιπατῆτε
 εὐχρημονῶς πρὸς τὰς ἐξω, καὶ μηδενὸς χρεῖαν
 13 ἔχητε.

Οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν
 14 κεκοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῶσθε, καθὼς καὶ οἱ λοι-
 15 ποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Εἰ γὰρ πισεύομεν,
 ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, ἔτω καὶ ὁ Θεὸς τὰς
 κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. Τὸτο
 γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶν-
 15 τες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου,
 16 ἂν μὴ φθάσωμεν τὰς κοιμηθέντας. Ὅτι αὐτὸς ὁ
 Κύριος ἐν κλέυσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ ἡ τῆς
 16

ἐν σάλπιγγι Θεῶ, καταβήσεται ἀπ' ἐραῶν, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον. Ἐπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι, ἀμα σὺν αὐτοῖς ἀρπαγισομεθα ἐν νεφέλῃς εἰς ἀπαντήσιν τῆ Κυρίου εἰς αἶρα· καὶ ἔτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὡς παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τῆτοις.

SECTION VI.

Interferitur autem tractatio de temporibus

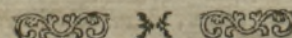
Ecclesiae futuris. V. 1-11.

Cap. V.

1 Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, ἡμεῖς οὐκ ἔχουμε γινώσκειν. Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε, ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου, ὡς κλέπτis ἐν νυκτί, ἔτως ἔρχεται. Ὅταν γὰρ λέγωσιν· Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια· τότε μὴ οὖν αὐτοὶ ἐφίσηται ὁ ὀλεσθῆναι, ὡς περὶ ἡμεῶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχέσθαι. 2 ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, ἐκ ἐσθῆς ἐν σκοτεινῇ, ἵνα ἡ ἡμέρα ὑμᾶς, ὡς κλέπτis, καταλάβῃ. Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας· ἐκ ἐσθῆς ἐν νυκτί, ὅτι οἱ μεθύσκομενοι, νυκτός μεθύουσιν. 3 ἡμεῖς δὲ, ἡμέρας ὄντες, νηφώμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περιβεβημένοι ἑλπίδα σωτηρίας. Ὅτι ἐκ ἐσθῆς ἡμεῖς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα, ἢτε γρηγορώμεν, ἢτε καθεύδωμεν, 4 ἀμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἰς τὸν ἑνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

C.V. ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β. 539

Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀδυνατῶντες κοπῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ προϊσάμενες ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νεφεύοντας ὑμᾶς, καὶ ἡγνῶσαι αὐτὰς ὑπερεκτερισθῆναι ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν· εἰρηνεύετε ἐν αὐτοῖς. Παρακαλῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νεφεύετε τὰς ἀτάκτας, παραμυθεῖτε τὰς ὀλιγοψύχους, ἀντέχετε τὰν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας. Ὁρᾶτε, μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ ἐνί ἀποδοῦ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε. Ἀδιαλείπτως προσεύχετε. Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τὸτο γὰρ θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε. Προφητείας μὴ ἐξεθενεῖτε. Πάντα δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε. Ἀπὸ πάντος εἶδος πονηρῆς ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἀγιασάτω ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθῇ. Πίστες ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὅς καὶ ποιήσει. Ἀδελφοί, προσεύχετε περὶ ἡμῶν. Ἀσπάσασθε τὰς ἀδελφὰς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ὁρίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς. Ἡ χάρις τῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' ὑμῶν. Ἀμήν. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

532 *Handwritten:* ...
 540 *Handwritten:* ...
 540 *Handwritten:* ...

ΠΑΤΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

S E C T I O I.

Proœmium. cui statim innectitur consolatio de afflictionibus, quas huc usque sustinuerunt.

Cap. I.

1 **Π** αὔλος, καὶ Σιλβανὸς, καὶ Τιμόθεος, τῇ
ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν Θεῷ Πα-
2 τρι ἡμῶν, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· Χάρις
ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυ-
3 ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ
πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιον ἐστίν,
4 ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ
ἀγάπη ἐνὸς ἐκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· ὥστε
ἡ αὖς αὐτῆς ἐν ὑμῖν καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις
τῷ Θεῷ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν καὶ πίστεως ἐν
πᾶσι τοῖς διαγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσι, αἵ
5 ἀνέχεσθε· εἰδεύματα τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ,
εἰς τὸ καταξιώσθαι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ
6 ὑπὲρ ἧς καὶ πάχετε. Εἵπερ δικαίον παρὰ Θεοῦ
7 ἀνταποδοῖναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς θλίψιν, καὶ
ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἀνεσθαι μετ' ἡμῶν, ἐν τῇ
ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανόθεν, μετ' ἀγ-
8 γέλων δυνάμεως αὐτοῦ, ἐν πυρὶ φλογὸς, διδόντος
ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδοσὶ Θεόν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσιν
9 τοῖς ἐν ἀγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· οἵ
τινες δίκην τίσσουσιν, ὡς ἐρεῖς αἰῶνιον, ἀπὸ προσωπώ-

C.I.Π. ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β. 54

τῷ Κυρίῳ, καὶ ἀπο τῆς δόξης τῆς ἰχθὺς αὐτοῦ.
ὅταν ἐλθῇ ἐνδοξαδοῦναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ
δουλοῦναι ἐν πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν, (ὅτι ἐπιστε-
υθὲν τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς,) ἐν τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ. Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ
ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν,
καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ
ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει ὅπως ἐνδοξαδῇ τὸ ὄνο-
μα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς
ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SECTION II.

Prædictio de futuris Ecclesiæ fatis.

Cap. II.

Ερωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρ-
 ούσης τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἡμῶν ἐπι-
 συναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σα-
 λευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τῶ νοῦ, μήτε θρασυδοῦν, μήτε
 διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς,
 ὡς δι' ἡμῶν, ὥς ὅτι ἐνεστίηνεν ἡ ἡμέρα τῷ Χριστῷ.
 Μὴ τις ὑμᾶς εξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον
 ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκα-
 λυθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς
 ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος
 ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεόν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτόν
 εἰς τὸν ναόν τῷ Θεῷ, ὡς Θεόν, καθίσαι, ἀποδεικνύ-
 ντα ἑαυτόν, ὅτι ἐστὶ Θεός. Οὐ μνημονεύετε, ὅτι
 ἔτι ἂν πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; Καὶ νῦν
 τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτόν
 ἐν τῷ ἑαυτῷ καιρῷ. Τὸ γὰρ μυστήριον ἡδὴ ἐνε-
 γεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ-
 μέσης γένηται. Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ
 ἀνομος, ὃν ὁ Κύριος ἀναλῶσει τῷ Πνεύματι τῷ σό-

ματος αὐτῆ, καὶ καταργήσῃ τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς
 9 παρυσίας αὐτῆ. ἔστιν ἡ παρυσία κατ' ἐνέργειαν
 γειαν τῶ σατανᾷ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις,
 10 καὶ τέρασι ψεύδους, καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς
 11 ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγά-
 πην τῆς ἀληθείας ἐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐ-
 11 τας. Καὶ διὰ τῆτο πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνερ-
 γειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτὲς τῶ ψεύδει·
 12 ἵνα κηρύξωσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀλη-
 13 θεΐᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν τῇ ἀδικίᾳ. Ἡμεῖς δὲ
 ὀφείλομεν εὐχαρισεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν,
 ἀδελφοὶ ἡμεῖς πημένοι ὑπὸ Κυρίου, ὅτι ἔλετο ὑμᾶς ὁ
 Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σωτηρίαν, ἐν ἀγίασμῳ Πνεύ-
 14 ματος καὶ πίσει ἀληθείας. Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς
 διὰ τῆς εὐαγγελίᾳς ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τῆς
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SECTIO III.

Practica.

15 Ἀρα ἔν, ἀδελφοί, ζητετε καὶ κρατεῖτε τὰς
 παραδόσεις, ἃς ἐδίδαχθητε, εἴτε διὰ λόγου,
 16 εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν
 Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ἡμῶν, ὁ ἀγα-
 πῆσας ἡμᾶς, καὶ δὲς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα
 17 ἀγαθὴν ἐν χρεῖτι, παρακαλέσας ἡμῶν τὰς καρδίας,
 καὶ τηρεῖται ὑμᾶς ἐν παντὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.
 Cap. III. 1 Τὸ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα
 ὁ λόγος τῆς Κυρίου τρεχῇ καὶ δοκασθῇ, καὶ
 2 καὶ πρὸς ὑμᾶς· καὶ ἵνα ὀυδωμεν ἀπὸ τῶν ἐτε-
 3 ρῶν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· ἐ γὰρ πάντων ἡ πί-
 4 σις. Πίστες δὲ ἐστὶν ὁ Κύριος, ὃς τηρεῖται ὑμᾶς καὶ
 5 φυλάξει ἀπὸ τῶ πονηρῶν. Πεποιθῶμεν δὲ ἐν Κυ-
 ρίῳ

εἶω ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἂ παραγγέλλομεν ὑμῖν, καὶ
 ποιεῖτε καὶ ποιήσετε. Ὁ δὲ Κύριος κατευθύνει
 5 ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τῆς Θεῆς, καὶ
 εἰς ὑπομονὴν τῆς Χριστοῦ. Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν,
 6 ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 7 εἰπάτω ὑμᾶς ἀπὸ παντός ἀδελφῆς ἀτάκτως
 περιπατῆντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣν
 παρέλαβε παρ' ἡμῶν. οὗτοι γὰρ οἴδατε, πῶς δεῖ
 8 μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι ἐκ ἡταντήσαμεν ἐν ὑμῖν, εἰς
 9 δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρὰ τινος· ἀλλ' ἐν κόπῳ
 καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς
 τὸ μὴ ἐπιβαρῆσθαι τινὰ ὑμῶν. Οὐχ ὅτι ἐκ ἐχ-
 10 μεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἐαυτὲς τύπον δώμεν ὑμῖν, εἰς
 τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. Καὶ γὰρ, ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς,
 11 τῆτο παραγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἰ τις ἐδεῖται ἐργά-
 12 ζεσθαι, μὴδε ἐδιδεῖται. Ἀκούομεν γὰρ τινὰς περι-
 πατῆντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους,
 ἀλλὰ περιεργαζομένους. τοῖς δὲ τοιούτοις παραγ-
 13 γέλλομεν, καὶ παρακαλέμεν διὰ τῆς Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετα πυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν
 14 ἐαυτῶν ἄρτον ἐδιδῶσιν. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ
 15 ἐγκακῆσητε καλοποιοῦντες. Εἰ δὲ τις ἐκ ὑμῶν
 16 τῶ λόγῳ ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τῆτον σημειώσῃ,
 καὶ μὴ συναναμειγνύσῃ αὐτῷ, ἵνα ἐντραπή. Καὶ
 17 μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ ὡς ἀδελφόν.
 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δαή ὑμῖν τὴν εἰρή-
 18 νην διὰ πάντες ἐν παντὶ τρόπῳ· ὁ Κύριος μετὰ
 πάντων ὑμῶν. Ὁ ἀσπασμός τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύ-
 19 λε, ὁ ἐστὶ σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· ἔγω γράφω.
 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
 ὑμῶν. Ἀμήν. Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα
 ἐγγραφὴ ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΑΤΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙΣΤΟ-
ΛΗ ΠΡΩΤΗ.

S E C T I O I.

Proœmium.

Cap. I.

1 Π αῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατ' ἐπι-
ταγὴν Θεοῦ, σωτὴρος ἡμῶν, καὶ Κυρίου
2 Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, Τιμο-
θέω γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει· χάρις, ἐλεος, εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς ἡμῶν καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

S E C T I O II.

Proposit Compēdium doctrinae theticae et morali-
lis a Timotheo tractandae: cuius particula
repetitur III. 15. 16.

3 Καθὼς παρεκάλεσα σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέ-
σω, παρευρισμένος εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγ-
4 γέλῃς τίσι μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν, μηδὲ προσέ-
χειν μυθοῖς καὶ γενεαλογίαις ἀπεραντοῖς, αἱτινες
ζητήσεις παρέχουσι μάλλον ἢ οἰκοδομίαν Θεοῦ τὴν ἐν
5 πίστει (τὰ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγά-
πη ἐκ καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγα-
6 θῆς, καὶ πίστεως ἀνυπόκριτης, ὧν τινες ἀσοχη-
7 σάντες, ἐξετραπήσαν εἰς ματαιολογίαν, θέλον-
τες εἶναι νομοδιδασκαλοὶ, μὴ νοούντες, μήτε αἰ-
8 νοῦσι, μήτε περὶ τινῶν διαβεβαιούνται· οἶδαμεν δὲ, ὅτι
9 εὐδὲς τὸτο, ὅτι δικαίως νόμῳς ἐκείναις, ἀνόμοις

δὲ καὶ ἀνυπότακτοις, ἀσεβεσι καὶ ἁμαρτωλοῖς,
ἀνοστοῖς καὶ βεβήλοις, πατέραλοις καὶ μητέρα-
λοις, ἀνδροφόνοις, πόρνοις, ἀρσενικοῖσι, ἀνδρα-
ποδίσαις, ψεύταις, ἐπίορκοις, καὶ ἐν τι ἑτέρον τῇ
10 ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ ἀντίκειται κατὰ τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθη
ἐγὼ, καὶ χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμωσάντι με Χριστῷ
11 Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πίστιν με γηγάτατο, δε-
12 μένος εἰς διακονίαν, τὸν πρότερον ὄντα βλασφη-
μιον καὶ διωκτὴν καὶ βεβήλῃν, ἀλλ' ἡλεήθη, ὅτι
13 ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, ὑπερεπλεόνασε δὲ
14 ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης
τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης
15 ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν
κόσμον, ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ·
16 ἀλλὰ διὰ τὸτο ἡλεήθη, ἵνα ἐν ἐμοὶ πρῶτῳ ἐνδεί-
ξηται Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πάσαν μακροθυμίαν, πρὸς
ὑποτυπασίν των μελλόντων πιστεῦειν ἐπ' αὐτῷ εἰς
17 ζῶναι αἰώνιον· τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθά-
18 ρῳ, ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, τιμὴ καὶ δόξα εἰς
τὸς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν· ταύτην τὴν
19 παραγγελίαν παρατίθεμαι σοι, τέκνον Τιμόθεε,
κατὰ τὰς προαγέσας ἐπὶ σε προφητείας, ἵνα στρα-
20 τεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, ἔχων πίσιν
καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν, ἣν τινες ἀπόσταμενοι, περὶ
τὴν πίσιν ἐναυαγῆσαν· ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος καὶ
Ἀλέξανδρος, ἐς παρεδόκα τῷ σατανᾷ, ἵνα παι-
δευθῶσι μὴ βλασφημεῖν.

ὁμολογημένως μέγα ἐπὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον. Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὡς ἐφάνη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστάθη ἐν κόσμῳ, ἀνεληφθῆ ἐν δόξῃ.

5. De falsis doctoribus, quæ particula repetitur VI. 3-5.

Cap. IV.

Τὸ δὲ Πνεῦμα ῥηταῖς λέγει, ὅτι ἐν ἱερείοις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, ὑποκρίσεις ψευδογῶν, κεκαυτηρησμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν, καλυπτῶν γαρμίν, ἀπεχεσθαι βρωμάτων, ὃς ὁ Θεὸς ἐκτίσεν εἰς μετάνοιαν μεταεὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκῶσι τὴν ἀληθειαν. Ὅτι πανκτίσμα Θεὸς καλόν, καὶ ἔδεν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον· ἀγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντελέξεως. Ταῦτα ὑποτίθεμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσθι διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρέφόμενος τοὺς λόγους τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας, ἡ παρεκκολεθῆσας. Τες δὲ βεβήλες καὶ γραῶδες μύθους παραιτῶ γυμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσεβειαν. Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσεβεία πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. Εἰς τῆτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ οὐκ ἐκλινομεθα, ὅτι ἠλπικαμεν ἐπὶ Θεῷ ζῶντι, ὃς ἐξισωτῆρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11. 12

Παραγγέλλε ταῦτα καὶ δίδασκε. Μηδεὶς σε τῆς νεότητος καταφρονεῖτω, ἀλλὰ τύπος γίνε τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι,

ματι, ἐν πίστει, ἐν ἀγνεύῃ. Ἔως ἔρχομαι, πρὸς σε ἔχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ. Μὴ ἀμέλει τῇ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν πρεσβυτέρων. Ταῦτα μελέτα, ἐν ταῖς ἱστορίαις, ἵνα σὴ προκοπῇ φανερά ἢ ἐν πασιν. Ἐπεχε σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπιμενε αὐτοῖς· τῆτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τὸς ἀκούοντας σε.

6. De senioribus et viduis.

Cap. V.

Πρεσβυτέρω μη ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλεῖς ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἀγνεύῃ. Χήρας τιμας, τὰς ὄντως χήρας. Εἰ δὲ τις χήρα τέκνα ἢ ἐκγόνα ἔχει, μαθητεύσασαν πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδοῖσθαι τοῖς προγονοῖς· τῆτο γὰρ ἐσφικαλὸν, καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἡλπίκει ἐπὶ τὸν Θεόν, καὶ προσμένει ταῖς δέησιν καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Ἡ δὲ σπαταλώσα, ὥσαυτὰ τέθηκε. Καὶ ταῦτα παραγγέλλε, ἵνα ἐνεπιλήπται ὡν. Εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων, ἐπρονοήσῃ τὴν πίσιν νενηταῖς, καὶ ἐστὶν ἀπίστη νεωτέρων. Χήρα κατελείμεν δὲ μὴ ἐλαττονεῖται ἐξηκοντα, γεγονυῖα ἐνὸς ἀνδρὸς γυνή, ἐν ἐργοῖς καλοῖς μαρτυρεμένη· εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξέτροφον χήρην, εἰ ἀγίων πόδας ἐνέψεν, εἰ ὀλιγομένοις ἐκτίκεσεν, εἰ πάντι ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολέησεν. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτῶ· ὅταν γὰρ κατασηνιασῶσι τὸ Χρῆμα, γαρμίν θέλῃσιν· ἔχουσαι κριμα, ὅτι τὴν πρωτὴν πίσιν ἠτήτησαν. Ἀλλὰ ὁ καὶ ἀσφαλεῖς θάνατος περιερχόμενος τὰς οἰκίας· ὁ μόνον δὲ ἀσφαλεῖς γὰρ,

14 γὰρ, ἀλλὰ καὶ φιλῶνται καὶ περιέρχονται, λαλῶσαι
τά μὴ θέοντα. Βέλομαι ἔν νεωτέρας γαμῶν,
τεκνογονεῖν, εὐκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδο-
15 ναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδωρίας χάριν. Ἦδη γάρ
16 τινες ἐξετράπησαν ὀπίσω τῷ σατανᾷ. Εἰ τις πι-
στὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκέτω αὐταῖς, καὶ
μὴ βαρεῖδω ἢ ἐκκλησίᾳ, ἵνα ταῖς ὥτως χήραις
17 ἐπαρκέσῃ. Οἱ καλῶς προεσῴτες πρεσβύτεροι δι-
πλῆς τιμῆς ἀξιοῦσιν. Μάλιστα οἱ κοπιῶντες ἐν
18 λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. Λέγει γὰρ ἡ γραφή
Βῶν ἀλοῶντα ἐ φιλῶσσι. Καί. Ἀξίος ὁ ἐργάτης
19 τῷ μισθῷ αὐτοῦ. Κατὰ πρεσβυτέρους κατηγορίαν
μὴ παραδέχεσθαι, ἐκτὸς ἐὰν ἐπὶ δύο ἢ τριῶν μαρτύρων

7. Admonitiones miscellæ.

20 Τὰς ἀμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα
21 καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι. Διαμαρτύρομαι ἐνώ-
πιον τῷ Θεῷ καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ τῶν ἐκλε-
κτῶν ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χάρις προ-
22 κρίματος, μηδὲν ποιοῦν κατὰ προσκλισιν. Χήρας
ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινῶναι ἀμαρτίας ἀλ-
23 λοίρειαις· σεαυτὸν ἀγνὸν τηρεῖ. Μηκέτι υδροπτεῖ,
ἀλλ' οἶνω ὀλίγῳ χρεῶ διὰ τὸν φόβον σου, καὶ ταῖς πύ-
24 κναις σε ἀδενείας. Τινῶν ἀνδρῶπων αἱ ἀμαρτίαι
πρόδηλοι εἰσι, προάγουσαι εἰς κρίσιν· τίσι δὲ καὶ
25 ἐπακολεῖσθαι. Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα
πρόδηλά εἰσι· καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι ἐ-
δύναται.

Cap. VI.

8. De servis

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπο ζυγὸν δεσλοῖ, τὰς ἰδίαις δεσπόταις
πάσης τιμῆς ἀξίως ἠγείδωσαν· ἵνα μὴ τὸ ὄνομα
2 τῷ Θεῷ καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῇται. Οἱ δὲ
πρὸς

πιστὸς ἔχοντες δεσπότας, μὴ καταφρονεῖτωσαν,
ὅτι ἀδελφοὶ εἰσιν· ἀλλὰ μάλλον δελεεῖτωσαν, ὅτι
πιστοὶ εἰσι καὶ ἀγαπῆτοι οἱ τῆς ευεργεσίας ἀντι-
λαμβάνοντες. Ταῦτα δίδασκε, καὶ παρακαλεῖ.
Εἰ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται
3 ὑγιαίνει λογιστὸς τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ,
καὶ τῇ κατ' εὐσεβείαν διδασκαλίᾳ, τετυφώται,
4 μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεως καὶ
λογομαχίας ἐξ ὧν γίνονται φθονος, εἰς, βλασφη-
μίας, ὑπόνοιαις πονηραῖς, παραδιατρίβαις διφθαρ-
5 μένων ἀνδρῶπων τὸν νῦν, καὶ ἀπεσερμημένων τῆς
ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσεβείαν,
ἀφίσασο ἀπὸ τῶν τοιούτων.

SECTIO IV.

Præctica.

Εἰ δὲ περισμὸς μέγας ἡ εὐσεβεία μετὰ αὐταρκεί- 6
ας. Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον· 7
8 ἤλθον, ὅτι ἡδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα. Ἐχόντες
9 δὲ διατροφὰς καὶ σκεπασματα, τέτοις ἀρκεσθῆσο-
μεθα. Οἱ δὲ βεβλόμενοι πλεθεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς
10 πειρασμὸν καὶ πειρίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς
ἀνοήτους καὶ βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι τὰς ἀν-
11 δρώπων εἰς ἑλεθρον καὶ ἀπώλειαν. Ρίζα γὰρ
πάντων τῶν κακῶν ἐστὶν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες
ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ
12 εἰαυτὸς περιεπείραν ὀδυνὰς πολλὰς. Σὺ δὲ, ὦ
ἀνδρῶπε τῷ Θεῷ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιο-
σύνην, εὐσεβείαν, πίσιν, ἀγάπην, ὑπομονήν, πρα-
13 οῦτητα. Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως,
ἐπὶ λαβῇ τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθης, καὶ
ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν
μαρ-

13 μαρτύρων. Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τῆ Θεᾶ, τῆ ζωοποιούντος τὰ πάντα, καὶ Χριστῆ Ἰησοῦ, τῆ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίῃ Πιλάτῃ τὴν καλὴν

14 ὁμολογίαν, τηρεῖσά σε τὴν ἐντολὴν ἀσπίλον, ἀγνέπληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τῆ Κυρίᾳ

15 ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἢν καιροῖς ἰδίαις δεῖξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυναστής, ὁ βασιλεὺς τῶν βα-

16 σιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, ὁ μόνος ἔχων ἀθανάσιαν, ὧς οἶκον ἀπρόσιτον, ὃν οὐδεὶς εἶδεν οὐδὲς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ὃ τι ἐστὶν

17 μὴ καὶ κράτος αἰώνιον, ἀμήν. Τοῖς πλεσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι παραγγέλλω, μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικεῖναι ἐπὶ πλεῖστῃ ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τῷ ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλεσίως

18 πάντα εἰς ἀπόλαυσιν· ἀγαθουργεῖν, πλεονεξίας ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμετάδοτες εἶναι, κοινω-

19 νικῆς, ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωμεθα τῆς αἰωνίᾳ ζωῇ.

20 Ὡς Τιμόθεε, τὴν παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρέπόμενος τὰς βεβήλας κενωφω-

21 νίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνυμῆς γνώσεως, ἣν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίσιν ἡσχίσθη-

22 σαν. Ἡ χάρις μετὰ σοῦ. Ἀμήν. Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς

Πακατιανῆς.

ΠΑΤ.

ΠΑΤΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΕΠΙ-
ΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

S E C T I O I.

Proœmium.

Cap. I.

Π αῦλος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελή-
ματος Θεοῦ, κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Τιμόθεε ἀγαπητῷ
τέκνῳ. Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς,
καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τῆ Κυρίᾳ ἡμῶν. Χάριν ἔχω τῷ
Θεῷ, ὃ λατρεῖται ἀπὸ προγονῶν ἐν καὶσαρίᾳ συνε-
δύσει, ὡς ἀδιάλεπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνησίαν ἐν
ταῖς δεήσεσι με νυκτὸς καὶ ἡμέρας· ἐπιποθῶν
σε ἰδεῖν, μεμνημένος σε τῶν δακρύων, ἵνα χαρὰς
πληρωθῶ ὑπόμνησιν λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ
ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνώκησε πρῶτον ἐν τῇ
μάμμῃ σε Λαοδί, καὶ τῇ μητρὶ σε Εὐνίκη· πέπει-
σμαι δὲ, ὅτι καὶ ἐν σοὶ. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμι-
νήσκω σε ἀναστῆναι τὸ χάρισμα τῷ Θεῷ, ὃ
ἔστι ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπίδεσεως τῶν χειρῶν με. Οὐ
γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυ-
νάμεως, καὶ ἀγάπης, καὶ σωφρονισμοῦ.

S E C T I O II.

Monita varia de ministerio recte observando: qua-
lia sunt: 1) ne ipsum Evangelii pudeat. I. 8-12.
2) ut puritatem doctrinæ & vitæ conservet. 13-18.
3) ut aliquid propter Christum toleret. II. 1-13.
Mm 5 4) ut

4) ut res fuites negligat. 14-26. 5) ut ab hominibus perversis sibi caveat. III. 1-13. 6) ut studio scripturae sacrae diligenter incumbat. 14-17.

7) ut praedicando diligens sit IV. 1-5.

8) **Μ**ή ἔν ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτυρεῖν τῇ Κυρίῃ ἡμῶν, μηδέ με· τὸν δεσμῖον αὐτῆς· ἀλλὰ συγκα-

9) κοπιᾷσθων τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ, τῷ σώσαντος ἡμᾶς καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγία, (ἐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ' ἰδίαν πρόθεσιν καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ

10) χρόνιον αἰώνιον, φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τῆ σωτηρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζῶν

11) καὶ ἀφθαρσίαν) διὰ τῆ εὐαγγελίᾳ, εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος ἐθνῶν.

12) Δι' ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάγχω· ἀλλ' ἐκ ἐπαιχύνομαι· οἶδα γάρ ὡ πεπίστευκα, καὶ πέπεσμαι, ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παρὰ θεοῦ καὶ φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

13) Ὑποτυπωσὶν ἔχε υγιαίνοντων λόγων, ὡς παρ' ἐμὲ ἦκσας, ἐν πίσει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰη-

14) σοῦ. Τὴν καλὴν παρὰ κατὰ θεοῦ φύλαξον διὰ πνεύματος ἁγίου, τῷ ἐνοικῆντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας

15) τὸτο, ὅτι ἀπεσφραγίσαν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὡς ἐξ ἐλεος ο

16) ὧν ἐστὶ Φύγειλος καὶ Ερμούγενης. Δῶν ἐλεος ο Κύριος τῷ Ὀνησιφόρῳ οἶκῳ· ἐτι πολλὰ κίς με ἀνέ-

17) ψυξε· καὶ τὴν ἀλυσίν με ἐκ ἐπηρευθῆ· ἀλλὰ γενομένος ἐν Ρώμῃ, σπαρακτοτέρου ἐκλήθησέ με, καὶ

18) εὐρεῖ. Δὸν αὐτῷ ο Κύριος εὐρεῖν ἐλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διήκνησε, βέλτιον σύ γινώσκεις.

Σύ

Σὺ ἔν, τέκνον μὲ, ἐνδυναμῶ ἐν τῇ χάριτι Cap. II. 1

τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Καὶ ὡς ἦκσας παρ' ἐμὲ 2

διὰ πολλῶν μαρτυριῶν, ταῦτα παράθε πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρες διδάξαι.

Σὺ ἔν κακοπαθῆσον, ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ 3

Χριστοῦ. Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλεκταὶ ταῖς τῆ 4

βίβης πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολόγῳ σάντι ἀρέ-

σῇ. Ἐάν τις καὶ ἀλλή τις, ὁ φανέται, εἰ μὴ 5

νομίμως ἀθλήσῃ. Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ προ-

τοντῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. Νίει, ὡς λέγω· 6

δοῖν γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. Μνημόνευε 7

Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγγεγεμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρμα-

τος Δαβὶδ, κατὰ τὸ εὐαγγελίον μὲ. Ἐν ᾧ κακο-

παθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακῆργος· ἀλλ' ὁ λόγος 8

τῷ Θεῷ ἐδόδετα. Διὰ τὸτο πάντα ὑπομένω διὰ 9

τῆς ἐκλεκτῆς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχῃσι τῆς 10

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης αἰώνις. Πίστες ὁ λό-

γος· εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν· εἰ 11

ὑπομένομεν, καὶ συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρενέμεθα, 12

καὶ κείνους ἀρνήσεται ἡμᾶς· εἰ ἀπιστήμεν, ἐκεῖνος 13

πίστὸς μένει· ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν ὁ δύναται.

Ταῦτα ὑπομίμησθε, διαμαρτυρούμενοι ἐνώπιον 14

τῷ Κυρίῳ, μὴ λογομαχεῖν εἰς ἄδὲν χρήσιμον, ἐπὶ 15

καταστροφή τῶν ἀκούων. Σπαρασσὸν σεαυτὸν 16

δοκιμὴν παραστῆσαι τῷ Θεῷ, ἐργατὴν ἀνεπαισχύν-

τον, ὁρδοτομῆντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας. Ταῖς 17

δε βεβήλῃς κενόφωνος περιήρασθ' ἐπὶ πλείον γὰρ 18

προκοφίσαν ἀσεβείας. Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς 19

γὰρ γράφει· νομὴν ἔχει ὧν ἐστὶν Ὑμέναιος, καὶ Φι-

λῆτος· οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠσέχησαν, 18

λέγοντες, τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγενῆσθαι· καὶ ἀνα-

τρέψασι τὴν τινῶν πίσιν. Ὁ μὲν τοι σερεος Σεμε- 19

λῖος

41. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ΛΙΟΣ Τῷ ΘΕῷ ἔθηκεν, ἔχων τὴν σφραγίδα ταύτην·

20 Ἐγὼ Κύριος τῶν ἄντων αὐτῶ· καὶ Ἀποστήτω ἀπο ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομαζὼν τὸ ὄνομα Χριστοῦ.

21 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ ἐκ ἐστὶ μόνον σκευὴ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ σφραγισμένα· καὶ ἅ μὲν

22 εἰς τιμὴν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν. Ἐὰν ἂν τις ἐκκαθα-
ρηθεῖτον ἀπὸ τέτων, ἔσται σκευὸς εἰς τιμὴν, ἡγι-
ασμένος, καὶ εὐχρηστον τῷ δεσπότη, εἰς πᾶν ἔργον

23 ἀγαθὸν ἡτοιμασμένος. Ταῖς δὲ νεωτερικαῖς ἐπιθυ-
μίας φεύγε· διακε δὲ δικαιοσύνην, πίσιν, ἀγά-
πην, εἰρήνην μετὰ τῶν ἐπικαλεσμένων τὸν Κύριον

24 ἐκ καθαρᾶς καρδίας. Ταῖς δὲ μωρὰς καὶ ἀπει-
θεύτας ζητήσεις παραιτῶ, εἰδὼς, ὅτι γεινῶσι μά-
λιν·

25 Δὲλον δὲ Κύριε δὲ μάχεσθαι, ἀλλ' ἡπίον
26 εἶναι πρὸς πάντας, διδασκτικόν, ἀνεξίκακον, ἐν
πραότητι παιδεύοντα τὰς ἀντιδιατιθεμένους· μή
ποτε ὅρα αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετανοίαν εἰς ἐπίγνωσιν

27 ἀληθείας, καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τῆ διαβόλε-
παγίδος, ἐξωγρημένοι ὑπ' αὐτῆ εἰς τὸ ἐκείναι θε-
λημα.

28 Τὸτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστή-
29 σονται καιροὶ χαλεποὶ. Ἔσονται γὰρ οἱ ἄνθρω-
ποι φίλαυτοί, φιλαργυροὶ, ἀλαζονεῖς, υπερηφά-
30 νοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι,
31 ἀνθρώποι, ἀσεβεῖς, ἀσπρονδοί, διαβόλοι, ἀκρατεῖς,
32 ἀνήμεροί, ἀφιλαγάδοι, προδοταί, προπετεῖς,
33 τετυφωμένοι, φιληδονοὶ μάλλον ἢ φιλόθεοι· ἔχον-
34 τες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἡρ-
35 νημένοι. Καὶ τῶς ἀποτρέψ. Ἐκ τέτων γὰρ
36 εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰχμαλω-
37 τεύοντες τὰς γυναῖκας αἰσχροφροσύνης ἀμαρτίας,
38 ἀγομμένας ἐπιθυμίας ποικίλιν· πάντοτε μαν-
39 θάνον-

41. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

θάνοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας
ἐλθεῖν δυνάμενα. Ὁν τρόπον δὲ Ἰαννὴς καὶ Ἰαμ- 8

βεῖς ἀντίστησαν Μωϋσῇ, ἔως καὶ ἔτοι ἀντίστη-
ται τῇ ἀληθείᾳ, ἀνδραποὶ κατεφθαλμιοὶ τὸν 9

νῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίσιν. Ἀλλ' ἔπεσόν 10

σιν ἐπὶ πλέον· ἡ γὰρ ἀνομία αὐτῶν ἐκόηλος ἔσται 11

πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ 12

παρηκολούθηκας μετ' αὐτῶν τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγω- 13

γῇ, τῇ προδέσει, τῇ πίσει, τῇ μακροθυ- 14

μίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ἰπομονῇ, τοῖς διαγω- 15

μοῖς, τοῖς παιδίσμασιν, οἷά μοι γένητο ἐν Ἀντιο- 16

χείᾳ, ἐν Ἰκονίᾳ, ἐν Λύστροις· οἷα διαγμὸς ὑπὴνευ- 17

κα, καὶ ἐκ πάντων με ἐρρύσατο ὁ Κύριος. Καὶ 18

πάντες δὲ οἱ θέλοτες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰη- 19

σοῦ, διαγωγθήσονται. Ποητοὶ δὲ ἀνδραποὶ καὶ γό- 20

ἐπιστεύθην ἐγὼ καὶ ἐπιταγὴν τῆ σωτῆρος ἡμῶν
 4 Θεῷ Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ (κατὰ κοινὴν πίσιν)
 Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεῷ Πατρὸς, καὶ Κυρίου
 Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆ σωτῆρος ἡμῶν.

SECTIO II.

Proponuntur Tito ordinationes Ecclesiasticae

1. Circa Episcopos.

5 Τὸς χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λε-
 πόντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πο-
 6 λιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διατάξαμην· εἴ τις
 εἰς ἀνεγκλήτος, μιᾶς γυναίκος ἀνὴρ, τέκνα ἔχων
 πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσώτίας, ἢ ἀνυποτάκτου.
 7 Δεῖ γάρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνεγκλήτῳ εἶναι, ὡς Θεῷ
 εἰκονόμενον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον, μὴ πάρονον,
 8 μὴ πλῆκτῃν, μὴ αἰσχροκερδῆ· ἀλλὰ φιλόστονον,
 φιλαγαθόν, σώφρονα, δίκαιον, ὁσίον, ἐγκρατῆ,
 9 ἀντεχόμενον τῆ κατὰ τὴν διδασκίαν πίστεως λόγῳ,
 ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ
 τῇ ὑγιαίνουσῃ, καὶ τὲς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν.

2. Circa auditores refractarios.

10 Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ
 11 φρεναπταταί, μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς, ἔς τοις
 ἐπισημαίνουσιν· οἷοντες ὅλας οἰκίας ἀνατρέψαι, διδά-
 12 σκοντες, ἃ μὴ δεῖ, αἰσχρὰ κερδὲς χάριν. Ἐπεὶ τις
 ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρήτες αἰεὶ ψευ-
 13 ζαί, κακὰ θνηταί, γαστέρες ἀργαί. Ἡ μαρτυρία
 αὐτῶν ἐστὶν ἀληθής· δι' ἣν αὐτίαν ἐλεγχε αὐτοὺς
 14 ἀποστόμως, ἵνα ὑγιανώσιν ἐν τῇ πίστει· μὴ προσ-
 15 ἀποτρέφομενων τὴν ἀλήθειαν. Πάντα μὲν

καθάραι τοῖς κρεττοτέροις· τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ
 ἀπίστοις· εὐδὲν καθάρων, ἀλλὰ μεμιάσαντων αὐτῶν καὶ
 ὁ νῦν καὶ ἡ συνέλευσις. Θεὸν ὁμολογῶσιν εὐδὲναι, 16
 τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνεῖνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπει-
 θεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι. ΠΥΠΘ, 16

3. Circa presbyteros, presbyterissas et mulieres juniores.

Cap. II.

Σὺ δὲ λάλει, ἃ πρέπει τῇ ὑγιαίνουσῃ διδασκαλίᾳ· 1
 πρεσβύτερος νηφάλους εἶναι, σεμνούς, σώφρονες, 2
 ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.
 Πρεσβυτιδίας ὡσαύτως ἐν καταστάματι ἱεροπρε- 3
 πτεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἶνω πολλῷ δεδωλωμένους,
 καλοδιδασκάλους· ἵνα σώφρονίζωσι τὰς νέας, 4
 φιλόστονους, φιλοτέκνους, σώφρονες, ἀγνάς, 5
 οἰκείους, ἀγαθὰς, ὑποτασσόμενας τοῖς ἰδίοις ἀν-
 δράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημηται.
 Τὰς νεώτερας ὡσαύτως παρακαλεῖν σώφρονεῖν, 6
 περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν 7
 ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀδιαφθόριον, σεμνότη-
 8 τας, λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον· ἵνα ὁ ἐξ ἐναν-
 τίας ἐντραπῇ, μὴδὲν ἔχων περὶ ὑμῶν λέγειν φαῦλον.

4. Circa servos.

Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν κυρίῳ 9
 εὐαρέσκειν εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας, μὴ νοσηριζομέ- 10
 νες, ἀλλὰ πίσιν πᾶσαν ἐνδεκνυμένους ἀγαθῇ· ἵνα
 τὴν διδασκαλίαν τῆ σωτῆρος ἡμῶν Θεῷ κοσμήσωσιν,
 ἐν πᾶσιν. Ἐπεὶ φανὴ γὰρ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σώ- 11
 12 τήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα
 ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπι-
 θυμίας, σωφρονῶς καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσω-

Να

μεν

[illegible]

13 μεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακα-
ρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάσκοντες τῆς δοξῆς τῆς μεγά-
14 λης Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. ὃς ἐδοξά-
κεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λειτρωσῇται ἡμᾶς ἀπο-
πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρῶσιν ἑαυτῶν λαὸν περι-
15 σιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ταῦτα λέλειπε, καὶ
παρακαλεῖ, καὶ ἐλεγχε μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. *h. 2*
Μηδεὶς σε περιφρονεῖτω. *h. 2. Ro. 9. 12.*

Cap. III.

[illegible]

10
 11
 12

Όταν πέμψω Ἀρτεμῶν πρὸς σε ἡ Τυχικόν, 12
 σπένδασον ἔλθειν πρὸς με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ
 γὰρ κενεῖται παραχειμασαι. Ζητῶν τὸν νομικόν 13
 καὶ Ἀπολλῶ σπένδασον προπεμψόν, ἵνα μηδὲν αὐ-
 τοῖς λείπῃ. Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι 14
 καλῶν ἔργων προϊστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαιάς· καὶ ἡ τοῦ πνεύματος
 χάρις, ἵνα μὴ ὧσιν ἀνεπάρκτοι. Ἀσπάζονται σε οἱ 15
 μετ' ἐμὲ πάντες· ἀσπασαμέντες φιλεῖντας ἡμᾶς ἐν
 πίστει. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.
 Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπί- 16
 σκοπον χειροτονηθέντα ἐγράφη ἀπὸ Νικο-
 πόλεως τῆς Μακεδονίας.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

S E C T I O N

Pr o æ m i u m.

Π αὔλος, δέσμιος Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ καὶ συνεργῷ ἡμῶν, καὶ Ἀπολίᾳ τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχιππῷ τῷ συσχετιῶντι ἡμῶν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.I.

Εἰς τὴν αὐτὴν δύναμιν αὐτῶν, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥηματί τῆς
 δυνάμεως αὐτῆς, δι' αὐτῆς καθάρισμον ποιῶσαμε-
 νος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς
 μεγαλῶσυνης ἐν ὑψηλοῖς.

SECTIO II.

ARGUMENTUM I. Quia major est Angelis:
 nam 1) nomen præstantius possidet. 4. 5. 2) An-
 geli ipsum adorant. 6. 3) Ipse Angelos creavit. 7.
 4) Humana ipsius natura donis præstantioribus
 aucta est. 8. 9. 5) Ipse est æternus. 10-12. 6) Hu-
 manitas ipsius exaltata est. 13. 7) Angeli
 sunt ejus ministri. 14.

4. Τὸς τῶν κρείττων γενομένων τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ
 διαφορῶτερον παρ' αὐτὰς κληρονομήκειν οὐ-
 5. κα. Τινι γὰρ εἶπε ποτε τῶν ἀγγέλων· Ἰὼς με-
 εἰ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ πάλιν
 Εγὼ ἐσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἐσθι μὲν
 6. εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτό-
 τοκον εἰς τὴν οἰκὴν ἡμῶν, λέγει· Καὶ προσκυνησά-
 7. τωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. Καὶ πρὸς
 μὲν τὰς ἀγγέλους λέγει· Ὁ ποιῶν τὰς ἀγγέλους
 αὐτῆς πνεύματα, καὶ τὰς λειτουργὰς αὐτῆς πυρὸς
 8. φλόγα· πρὸς δὲ τὸν Υἱόν· Ὁ θρόνος σε, ὁ Θεός
 εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων· ῥάβδος ἐκδύτης ἡ ῥά-
 9. βδος τῆς βασιλείας σε. Ἦγαπήσας δικαιοσύνην,
 καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν, διὰ τὸτο ἔχρισέ σε, ὁ Θεός,
 ὁ Θεὸς σε ἐλαϊον ἀγαλλιάσεως παρὰ τὰς μετό-
 10. χους σε. Καί· Σὺ καὶ ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν
 καὶ μεμλίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σε εἰσὶν οἱ ἐρα-
 11. τῶν· καὶ αὐτοὶ ἀπολῶνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάν-
 12. τες ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσονται, καὶ ὡσεὶ
 περικνησθήσονται, καὶ ὡσεὶ περικνησθήσονται.

C.II. 30, 31. ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. 567.

περιβόλουμαι ἐλπίς αὐτῶν, καὶ ἀλλοιῶσονται· σὺ
 δὲ οὗτος εἶ, καὶ τὰ ἐτή σε ἐκ ἐκείνων. Πρὸς 13
 τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἰρηκί ποτε· Καὶ ἐκ δεξιῶν
 με, ἕως ἂν θῶ τὰς ἐχθράς σε ὑποπόδιον τῶν πο-
 14. δῶν σε; Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύμα-
 τα, εἰς διακονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τὰς μέλλον-
 τας κληρονομεῖν σωτηρίαν;

SECTIO III.

Applicatio five Usus hujus Argumenti: Ergo Mes-
 sias non est negligendus: ubi Apostolus his argu-
 menti utitur: 1) a minori ad majus concludit.
 2. 3. 2) Quia sermones Messie miraculis confir-
 mati sunt. 4. 3) Quia Messias Rex est,

Cap. II.

Διὰ τὸτο δὲ περισσώτερος ἡμᾶς προσέχειν τοῖς
 ἀκούεισι, μὴ ποτε παραρῶμεν. Εἰ γὰρ ὁ
 2. δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ
 πᾶσα παράβασις καὶ παρακοή ἐλάβεν ἐνδίκην
 3. μισθοδοσίαν· πῶς ἡμεῖς ἐκφρευόμεθα, τηλικαύ-
 της ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβέ-
 4. σα λαλεῖσθαι διὰ τὸ Κυρίε, ὑπὸ τῶν ἀκασάντων
 εἰς ἡμᾶς ἐβεβαίωθη· συνεπιμαρτυρῆντος τῶ Θεῷ
 5. σημείοις τε καὶ τέρασιν, καὶ ποικίλαις δυνάμεσιν,
 καὶ Πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν αὐτῆς
 6. θέλησιν. Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκὴν
 7. ἡμῶν τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦμεν.

SECTIO IV.

Objeccio duplex proponitur, Et ad eam respondetur:
 1. Christus minor est Angelis: Ergo non major.
 6. 7. 8. Resp. Quia omnes hostes vicit, sequitur,
 illum esse majorem. 9.
 2. Chri-

2. Christus mortuus est: Ergo minor Angelis. 10.
Resp. Oportuit ipsum hominibus per omnia simi-
lem fieri, neque tamen divinitati aliquid
decessit. 10-18.

- 6 Διεμαρτύρατο δὲ περὶ τῆς λέγων· Τί ἐστὶν ἄν-
θρωπος, οὗ μὴ ἀνέστη αὐτὸς ἡ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκεπτή αὐτόν· Ἠλάττωσας αὐτόν βραχύ
τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐξεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτόν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν
χειρῶν σε. Πάντα ὑποτάξας ὑποκάτω τῶν πο-
δῶν αὐτοῦ. Ἐν γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάν-
τα, ὁδὸν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ ἔπω-
9 ρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ
βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἡλαττωμένον βλέπομεν
Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τὸ θανάτου, δόξῃ καὶ τι-
μῇ ἐξεφανεμένον· ὅπως χάριτι Θεῷ ὑπὲρ πάν-
10 τες γενησὶται θάνατος. Ἐπερπε γὰρ αὐτῷ, δι-
ὸν τὰ πάντα, καὶ δι' ἑ τὰ πάντα, πολλὰς υἱὸς
εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας
αὐτῶν διὰ παθήματων τελειῶσαι. Ο, τὸ γὰρ
11 ἀγιάζων καὶ οἱ ἀγιάζομενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες· δι-
ὴν αἰτίαν ἐκ ἐπαυχόμενται ἀδελφοί αὐτοὶς καλεῖν,
12 λέγων· Ἀπαγγεῖλῶ τὸ ὄνομά σε τοῖς ἀδελφοῖς
13 με· ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμῶν ὅτε. Καὶ πάλιν· Ἰδὲ
Εγὼ ἐσθλαίω πεποιθὸς ἐπ' αὐτῷ. Καὶ πάλιν· Ἰδὲ
14 ἐγὼ καὶ τὰ παῖδια, ἃ μοι ἐδώκεν ὁ Θεός. Ἐπεὶ
ἐν ταῖς παῖδις κεκοινωνήκε πατρὸς καὶ αἵματος, καὶ
αὐτοὺς παρακλησίας μετέχευε τῶν αὐτῶν· ἵνα διὰ
τῶ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τῶ
15 θανάτου, τῷ τῷ διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ
τῶ, ὅσοι φόβου θανάτου διὰ πάντος τῶ ζῆν ἐνο-
16 χούσαν δαίμονας. Οὐ γὰρ ὅπως ἀγγέλων ἐπι-

λαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος Ἀβραάμ ἐπιλαμ-
βάνεται. Ὅθεν ὡφέλει κατὰ πάντα τοῖς ἀδελ-
φοῖς ὁμοιωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γενήται καὶ πιστὸς
ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἱλασθῆναι τὰς
ἁμαρτίας τῶ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς
πειρασθεῖς, δύναται τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

SECTIO V.

ARGUMENTUM II. Quia major est Moyses:
nam Moses tantum fuit servus, Christus
vero est Dominus.

Cap. III.

Ὅθεν, ἀδελφοί ἅγιοι, κλήσεως ἐπερανίς μέτο-
χοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιε-
ρέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν, Χριστὸν Ἰησοῦν, πιστὸν
ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Πλείονος γὰρ δόξης ἔστος παρὰ
Μωσῆν ἡζήτω, καὶ ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τῶ
οἴκῳ ὁ κατασκευάσας αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος
κατασκευάζεται ὑπὸ τίνος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατα-
σκευάσας, Θεός. Καὶ Μωσῆς μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτυρίαν τῶν λα-
λῆθησάντων· Χριστὸς δὲ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον
αὐτοῦ· ὁ οἶκος ἔσμεν ἡμεῖς, εἰάν περ τὴν παρρη-
σίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους ἀντα-
βραβαίαν καταχωμεν.

SECTIO VI.

Applicatio hujus argumenti fit verbis Ps XCIV. 7-11.

Διὸ καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σὴ-
μερον, εἰάν τῆς Φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσῃτε, καὶ
συνήρῃτε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπι-
κρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶ πειρασμοῦ ἐν τῇ
ἐρήμῳ.

14 **Ε**ΧΟΝΤΕΣ ἔν ἀρχιερέα μέγαν, διελλυθέντα τὰς
 θρανῶν, ἰσθῆν τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς
 15 ἀρχιερείας. Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνά-

μενον συμπαθῆται ταῖς ἀδελφεαῖς ἡμῶν, πεπερα-
σμένον δὲ κατὰ πάντα καὶ ὁμοιοῦτα, χωρὶς

Cap. V. 1

Ν. 1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος,
ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα

2 μετριοπαθεῖν ^{ἐν} δυνάμει τοῖς ἀγνοῶσι καὶ πλανω-
3 μένοις· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περιεπαύσατο αὐτοὺς. Καὶ

6 ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ
λέγει· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν

7 Μελχισεδεκ. Ὁς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ δέησεν τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον
σῶσαι αὐτὸν ἐκ θανάτου. μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς

C. V. VI.

ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ.

Inferitur hic digressio, Hebræorum inscitiam & in scripturis recte tractandis negligentiam

arguens, usque ad finem c. VI.

Περὶ ὧν πολλὸς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσσεμνέυτος λέ-

γεν, ἐπει νῶ ἄροι γεγονάτε τοῖς ἀνοοῖς. Καὶ

γὰρ οφειλόντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον,

παλιν χρείαν ἔχετε τῷ διδάσκειν ὑμᾶς τινος τοῦ

ἡτοιμασία τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων τῶν Θεῶν καὶ γε·

γίναστε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ ὁ 58

ρεῖς τροφῆς. Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλα.

κτος, ^{συνεπὶ τῇ} ἀπειρος λογὴ δικαιοσύνης (νήπιος γὰρ

ἐς)) τελειων δε εἰν η σερεα τροφη.

των δια την ειν τα αιδητηρια γεγυμνασμε

καὶ ἔχοντων πρὸς διακρίσιν καλῶς τε καὶ κακῶς

ΔΙΟ ΑΦΕΝΤΕΣ ΤΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΗ ΧΡΕΙΣ ΛΟΓΟΝ, ΕΠΙ

την τελειότητα φερωμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιοι

καταβαλλόμενοι μετανοίας από υερών έργων, και

πιστεως ἐπὶ Θεόν, βαπτισμῶν διδασχῆς, ἐπιτάσε

ὥς τε ζωντῶν, ἀναστάσεως τε νεκρῶν, καὶ χρημάτων

αιωνίς. Καὶ τὸτο ποιήσομεν, εἰάν περ ἐπιτρέπῃ

ΘΕΟΣ. Ἀδύνατον γὰρ, τὴς ἀπαξ φωτισθέντας

γευσάμενός τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπιφανείας, κα

μετόχους γεννηθέντας Πνεύματος ἁγίου, καὶ καὶ

Λὸν γευσάμενες Θεοῦ ἡμᾶ, δυνάμεις τε μέλλοντο.

αἰῶνος, καὶ παρὰ πεισόντας, πάλιν ἀνακηρύσσει

εἰς μετανοίαν, ἀναλαμβάνοντας ἑαυτοῖς τὸν Υἱόν τ.

ΘΕΩ καὶ παραδειγματίζοντας. Ἢ γὰρ ἡ πιδ

σα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὕετον, καὶ

τίκτεται βοτάνη εὐδετόν ἐκείνοις, δι' ἧς καὶ γεω-

γίνεται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ

ἐν φέρουσα δὲ ἀνὰ ἡμέρας καὶ τριβόλους, αὐτοκίμους καὶ

καταράσας ἐγγύς, ἤσ' τὸ τέλος εἰς καυσίην. 11

πρῶτον

Inscrī-

πείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοί, τὰ κρείττονα
 καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ ἔτω λαλῶμεν. Οὐ
 γὰρ ἀδικος ὁ Θεός, ἐπιλαθόμενος τὰ ἔργα ὑμῶν, καὶ
 (τὴν κόπην) τῆς ἀγάπης, ἧς ἐνεδείξαδε εἰς τὸ ὄνο-
 μα αὐτῶ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονή-
 11 τες. Ἐπιθυμῶμεν δὲ, ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν
 ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφориαν τῆς
 12 ἐλπίδος ἀρχαί τέλες. ἵνα μὴ καθροί γέννηδε, μι-
 μηταὶ δὲ τῶν διαπίψεως καὶ μακροθυμίας κληρο-
 13 νομῶντων τὰς ἐπαγγελίας. Τῶ γὰρ Ἀβραάμ
 ἐπαγγελιασμένος ὁ Θεός, ἐπεὶ κατ' ἄνεον ἔχε
 14 μέγιστος ὁμοσεύς, ὥκοσε κατ' ἑαυτὴν, λέγων· Ἡ
 μὴν εὐλογίαν εὐλογησά με, καὶ πληθύνων πληθυ-
 15 νά με. Καὶ ἔτω μακροθυμήσας ἐπέτυχεν τῆς ἐπ'-
 16 ἀγγελίας. Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τὴν μέγισ-
 17 τος βεβαίαν ὁρκος. Ἐν ᾧ περισσότερον βελο-
 μένος ὁ Θεός ἐπιδείξαι τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγ-
 18 γελίας τὸ ἀμετάδετον τῆς βελῆς αὐτῶ, ἐμποι-
 19 τισεν ὅρκῳ ἵνα δια δύο πραγμάτων ἀμεταδέ-
 των, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεόν, ἰχυραίν-
 παραιλήσιν ἔχωμεν οἱ καταφύγοντες κρατήσαι
 19 τῆς προκειμένης ἐλπίδος· ἥν ὡς ἀγκυραν ἔχομεν
 τῆς ψυχῆς ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερ-
 χομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τῆ καταπετάσματος.
 20 Ὁπερ πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσήλθεν Ἰησὺς, κατὰ
 τὴν τάξιν Μελχισεδέκ, ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς
 τὸν αἰῶνα.

5) Non est sacerdos secundum ordinem Aaronis,
 sed Melchisedeci: VII. 1. 2. cujus prerogativae
 sunt, a) quod familia ejus rigorofo examini non de-
 buit subijci. 3. b) quod est Sacerdos aeternus. 3. 23-25.
 c) quod

c) quod Abrahamus, Et in ipso Aaron, ipsi deci-
 mas dare coacti sunt. 4-11. d) quod is Abrahamo
 benedixit. 6. 7. e) quod sacerdotium ejus perfectius
 fuit Levitico. 12-19. f) quod Deus ipsi sacerdo-
 tium juratus promisit. 20-22. g) quod Chri-
 stus est sine peccato. 26-28.

Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ, βασιλεὺς Σαλήμ, ἱε-
 ρεὺς τῶ Θεῦ ὑψίστῳ, ὁ συναντήσας Ἀβραάμ ὑπο-
 2 βρέφοντι αὐτοῦ τῆς κοπῆς τῶν βασιλείων, καὶ εὐλο-
 γήσας αὐτόν· ὡ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμ-
 3 ἔτισεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἐμνηνεύμενος βασι-
 λεὺς δικαιοσύνης, πρῶτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ,
 4 ὁ ἐστὶ βασιλεὺς εἰρήνης· ἀπάτωρ, ἀμήτωρ,
 ἀγενεαλόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς
 5 τέλος ἔχων· ἀφωμίωμενος δὲ τῷ Υἱῷ τῶ Θεοῦ,
 μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές. Θεωρεῖτε δὲ πλὴν
 6 καὶ ἄλλο, ὡ καὶ δεκάτην Ἀβραάμ ἐδώκεν ἐκ τῶν
 7 ἀκροδινίων, ὁ πατριάρχης. Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν
 8 υἱῶν Λεὺί, τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν
 9 ἔχουσιν ἀποδεκατῆν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τὰ
 10 ἐστὶ, τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν, καὶ περ ἐξελελυδότης
 11 ἐκ τῆς οὐσίας Ἀβραάμ. Ὁ δὲ μὴ γενεαλογημέ-
 νος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραάμ, καὶ τὸν
 12 ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας εὐλόγηκε. Χωρὶς δὲ
 13 πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἑλάττω ὑπὸ τῶ κρείττονος
 14 εὐλογεῖται. Καὶ ὡς μὲν δεκάτας ἀποδίδοντες
 15 ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος ὅτι
 16 ζῇ. Καὶ (ὡς ἔπος εἶπεν) διὰ Ἀβραάμ καὶ Λεὺί
 17 ὁ δεκάτας λαμβάνων δεδεκατάται. Ἐτι γὰρ ἐν
 18 τῇ οὐσίᾳ τῶ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήνησεν αὐτῷ ὁ
 19 Μελχισεδέκ. Εἰ μὲν ἐν τελείῳσι δια τῆς Λευιτι-
 20 κῆς ἱερουργίας ἦν, (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' αὐτῇ νενομισ-
 21 ῆν)

Δέτητο) τίς ἐτι χρεῖα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ ἔκ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; Μετατιθεμένων γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἔξ ἀναγκῆς καὶ νόμος μετὰθεσις γίνεται.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, Φυλῆς ἑτέρας μετέχικεν, ἀφ' ἧς ἔδει προσέχικεν τῷ θυσιαστηρίῳ.

14 Πρόδηλον γάρ, ὅτι ἐξ Ἰσραὴ ἀνατίετο ὁ Κύριος ἡμῶν, εἰς τὴν Φυλὴν ἔδεν περὶ ἱερωσύνης Μωσῆς

15 ἐλάλησε. Καὶ περισσότερον ἐτι καταδήλόν ἐστιν, ὅτι κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱε-

16 ρεὺς ἕτερος, ὃς ἔκ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτης.

17 Μαρτυρεῖ γάρ· ὅτι σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ἀδέτησις μὲν γὰρ γίνε-

18 ται παραγῆς ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀδυνάτους καὶ ἀνώφελες. Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπει-

19 αγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ. Καὶ καθ' ὅσον ἔχωρὶς ὀρκωμοσίας,

20 (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὀρκωμοσίας εἰσιν ἱερεῖς γενομέ-

21 τες· ὁ δὲ, μετὰ ὀρκωμοσίας, διὰ τῆς λέγοντες πρὸς αὐτόν· Ὡμοσε Κύριος, καὶ ἔμεταμελήθη-

22 σεται· Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ) κατὰ τοῦτον κρείττονος διαδή-

23 κης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς. Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσι γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι

24 παραμένειν· ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαραβύβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην. Ὅθεν

25 καὶ σώζειν εἰς τὰ πάντελες δύναται τὰς προσε-

26 χυμένους δι' αὐτῆς τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐν-
 27 τυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν. Τοιοῦτος γὰρ ἦν ἐπρε-

28 πιν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἀκαίσιος, ἀμείαντος, κεχω-

29 ρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν

τῶν ἐβραίων γενόμενος. Ὅς ἐκ ἔχει, καθ' ἡμέραν, 27 ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν

ἰδίων ἀμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τῆ

λαῶ· τὲτο γὰρ ἐποίησεν ἐφ' ὅπαξ, ἑαυτὸν ἀνεύγε-

28 κας. Ὁ νόμος γὰρ ἀνδρώπες καθίστησιν ἀρχιε-

29 ρεῖς, ἔχοντας ἀδελφείαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὀρκωμο-

30 σίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, τίς εἰς τὸν αἰῶνα τετε-

31 λεωμένον.

Aaron tantum umbram exhibuit, Christus vero cor-

pus ipsum: nam α) ad dextram Dei sacerdotio

fungitur: Aaron in tabernaculo. VIII. 1. 2. 5.

β) Sacerdotes hostias terrenas offerunt: Christus

semet ipsum. 3-6. γ) Sacrificium Aaronis emen-

dationem recepit: Christi non item. 7-13. δ) Ad

Sanctum Sanctorum solus Aaron ingressus est: ad

Christum omnes homines. IX. 1-8. ε) Sacrificia

Aaronitica non poterant homines per se purgare:

bene tamen sacrificium Christi. 9-11. 5) Ibi effu-

sus est sanguis animalium: hic filii Dei. 12-24.

ζ) Sacrificia Aaronis quotidie repetenda fuerunt:

sacrificium Christi est unicum. 25-X. 18.

Κεφάλαιον δὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, τοῦτον ἔχομεν

1 ἀρχιερέα, ὃς ἐκείσιν ἐν δεξιᾷ τῆς θρόνῳ τῆς με-

2 γαλωσύνης ἐν τοῖς ἐβραίοις, τῶν ἁγίων λατρε-

3 γος, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἐποίησεν ὁ

4 Κύριος, καὶ ἐκ ἀνθρώπος. Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς

5 εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται

6 ὁδὲν ἀναγκαῖον, ἔχειν τι καὶ τῆτον, ὃ προσενέγ-

7 κη. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, ὃ δ' αὖν ἦν ἱερεὺς, ἐν-

8 των τῶν ἱερῶν τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον

9 τὰ δῶρα· οἷτινες ὑποδείγματι καὶ σκικᾷ λατρεύ-

10 οῦσαν.

578 **ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΤΑ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. C.VIII. IX.**

σι τῶν ἑβραίων, καθὼς κεχημαίτισαι Μωσῆς, μέλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν. Ὁρα γάρ φησι, ποιήσης πάντα κατὰ τὸν τύπον, τὸν ἰδεχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ δὲ διαφοροτέρας τέτευχε λειτουργίας, ὅσω καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται. Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἀνεμπτος, ἔκ αὐτῃς δευτέρας ἐζητήτο τοπος. Μειψόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· Ἰδὲ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰδὲα διαθήκην καινὴν· ἔκατὰ τὴν διαθήκην, ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένης με τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ ἐκ ἐνέμεναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, καὶ γὰρ ἡμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος. Ὅτι αὐτὴ ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδὼς νόμος μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτοὺς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν. Καὶ ἔμὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γινώμι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδῆσθαι με, ἀπὸ μικρῶ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν. Ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ὀνομιῶν αὐτῶν· ἔμὴ μνησθῶ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν καινὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιόμενον καὶ γηράσκον, ἐγγυὺς ἀφανισμῶ.

Cap. IX. 1. Εἶχε μὲν ἐν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λαο-
 2 τρείας, τό, τε ἁγίων κοσμικόν. Σκηνὴ γὰρ κατε-
 σκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἦτε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ πρόσθεσις τῶν ἁγίων, ἥτις λέγεται
 Ἁγία.

C. IX. ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. C. IX. 1.

Ἁγία. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκη-
 νή, ἡ λεγομένη Ἁγία ἁγίαν, χρυσὸν ἔχουσα θυ-
 μιαιτήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περι-
 κεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ σάμμος χρυ-
 σῇ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ θάβδος Ἀαρὼν ἡ βλα-
 σήσασα, καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης. Ὑπερά-
 νω δὲ αὐτῆς Χερουβίμ τῆς δοξης, κατασκήνιζοντα
 τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν ἐκ ἐστὶ νῦν λέγειν κατὰ μέ-
 ρος. Τάτων δὲ ἔτω κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν
 πρώτην σκηνὴν διαπαιντὸς εἰσίσαισι οἱ ἱερεῖς, τὰς
 λατρείας ἐπιτελῆντες· εἰς δὲ τὴν δευτέραν
 ἅπαξ τῇ ἐν αὐτῇ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, ἔχωρὶς αἵ-
 ματος, ὁ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τῆ λαῶ
 ἁγιασμάτων. Τῶτο δηλῶντος τῷ Πνεύματος τῷ
 ἁγίῳ, μήπω πεφανερῶσαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν,
 ἐπὶ τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχέσης σάσιν. Ἦτις
 παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεσηκότα, καὶ ὅν
 δῶρά τε καὶ θυσιάαι προσφέροντα, μὴ δυναμένα
 κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα, μό-
 νον ἐπὶ βρώμασι, καὶ πόμασι, καὶ διαφοροῖς βα-
 πτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι σαρκίς, μέχρι καιρῷ διορ-
 θώσεως ἐπικείμενα. Χρῆτος δὲ παραγενόμενος,
 ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζο-
 νος καὶ τελειότερας σκηνῆς, ἡ χειροποιήτης, (τετ-
 ἔστη, ἡ ταύτης τῆς κτίσεως,) εἰς δὲ δι' αἵματος
 τραγῶν καὶ μερῶν, διὰ δὲ τῆ ἰδίᾳ αἵματος, εἰσ-
 ἦλθεν ἐφ' ἅπαξ εἰς τὰ ἁγία, αἰώνιαν λύτρωσιν
 εὐραμένους. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων,
 καὶ σποδὸς δαμαλῆος θαντίσσει τὰς κεκοινωμέ-
 νους, ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα·
 πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τῷ Χριστῷ, ὃς διὰ Πνεύματος
 αἰωνίᾳ ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἁμαρτον τῷ Θεῷ, καθα-
 ρίζων.

Οο 2 ριθ

14 πόδιον τῶν ποδῶν αὐτῆ. Μὴ γὰρ προσφορὰ τε-

15 τελέσκειν εἰς τοδινηκὲς τὰς ἀγιαζομένους. Μαρ-

τυρεὶ δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Μετὰ γὰρ

16 τὸ πειρηθέναι. Ἐκτὴ ἡ διαθήκη, ἣν διαθήσο-

μα πρὸς αὐτὰς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας· λέγει

Κύριος, διδὼς νόμους μὲ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ

17 τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτάς· καὶ τῶν

ἀμαρτιῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ἐμὴ μνή-

18 σῶ ἐτι. Ὅπερ δὲ ἄφεςις τέτων, ἐκ ἐτι προσφο-

ρὰ περὶ ἀμαρτίας.

SECTIO VIII.

Applicatio argumenti tertii has admonitiones complectitur.

1. Ut hanc professionem fidei de Christo constanter retineant.

19 ἔχοντες ἔν, ἀδελφοί, παρῆσιν εἰς τὴν ἔσο-

20 δον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, ἣν ἐνεκαί-

νισεν ἡμῖν ὁδὸν πρὸς Θεόν καὶ ζωσαν, διὰ τὴν κατα-

21 πηλασματος, (τῆς σαρκὸς αὐτῆ) καὶ

22 ιερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· προσερχώμε-

θα μετ' ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφῶρᾳ πίστεως,

ἐξδραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνεδήσεως πονη-

23 ρᾶς καὶ λελεθμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέ-

χωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ· (πιστὸς

γὰρ ὁ ἐπαγγελούμενος)·

2. Ut bonis operibus studeant.

24 καὶ κατανοώμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγαπῆς.

25 καὶ καλῶν ἔργων· μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπι-

συναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν, ἀλλὰ παρα-

καλῆντες· καὶ τοσῶτα μᾶλλον, ὅσα βλέπετε

ἐγγιζοσαν τὴν ἡμέραν.

3. Ut

3. Ut sibi a præna inobedientiæ caveant: id quod repetitur c. XII. 3-12.

Ἐκείνας γὰρ ἀμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν 26

τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, ἐκ ἐτι περὶ ἀμαρ-

τιῶν ἀπολείπεται θυσιᾶ· φοβερά δὲ τις ἐκδοχή 27

κρίσεως, καὶ πυρὸς ζήλος, ἐδιδίεν μέλλοντος τὰς

ὑπεναντίας. Ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως, χα-

28 ρίς οἰκτιρῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποκινῆ-

σκει· πόσω (δοκεῖτε) χειρόνος ἀξιώδησεται τι 29

μωρίας ὁ τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ

αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἠγίσταμενος, ἐν ᾧ ἡγια-

30 δη, καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας; Οἱ

δαμεν γὰρ τὸν εἰπέντα· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀν-

ταποδώσω, λέγει Κύριος. Καὶ πάλιν· Κύριος κρι-

31 νῆτόν λαόν αὐτῆ. Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χε-

ρας Θεοῦ ζῶντος. Ἀναμνήνησκεθε δὲ τὰς πρότε-

32 ρον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτιζόμενοι πολλὴν ἀδλῆσιν

ὑπεμείνατε παθημάτων· τὸ μέν, οὐκείσμοις 33

τε καὶ θλίψεσι θραυτίζομενοι· τὸ δε, κοινῶν

τῶν ἔως ἀνατρεφόμενων γεννηθέντες. Καὶ γὰρ 34

τοῖς δεσμοῖς μὲ συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἀρετὰν

τῶν υπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξαθε,

γινώσκοντες ἔχειν ἑαυτοῖς κρείττονα ὑπαρξίν ἐν

35 θρανοῖς καὶ μένυσαν. Μὴ ἀποβαλῆτε ἐν τὴν

παρῆσιν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισαποδοσίαν μεγά-

36 λην. Ὑπομονὴ γὰρ ἔχετε χρεῖαν ἵνα τὸ θέ-

λημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομισθῆτε τὴν ἐπαγγελί-

37 αὶαν. Ἐτι γὰρ μικρὸν, ὅσον ὁ ἐρχόμενος ἦξει,

καὶ ἐχρονίε.

4. Ut veram fiduciam in Deum et Christum collocent.

Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐάν 38

39

40

41

42

109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

39 τῷ. Ἡμεῖς δὲ ἐκ ἐσμέν ὑποσολῆς εἰς ἀπώ-
λειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

Cap. XI. 1 Ἐστὶ δὲ πίσις, ἐλπίζομένων ὑπόσαςις, πραγμάτων

2 ἐλεγχος ἢ βλεπομένων. Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρ-

3 τυρῆθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίσις, ὁρῶμεν κατηρ-

4 τίσθαι τὰς αἰῶνας βήματι Θεῷ, εἰς τὸ μὴ ἐκ Φαι-

5 ναικίων τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίσις, πλείονα

6 θυσίαν Ἀβελ παρὰ Κάιν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι-

7 ἧς ἐμαρτυρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυρῆντος ἐπὶ τοῖς

8 δώροις αὐτῆ τῷ Θεῷ, καὶ δι' αὐτῆς ἀποδάνων ἐπὶ

9 λαλήτῃ. Πίσις, Εὐὼχ μετέτεθι, τὸ μὴ ἰδεῖν

10 θάνατον, καὶ ἐχ εὐρίσκετο, διότι μετέθηκεν αὐ-

11 τὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς μεταθέσεως αὐτῆ με-

12 μαρτύρηται εὐηρεσηκέναι τῷ Θεῷ. Χωρὶς δὲ πί-

13 στεως ἀδύνατον εὐαρεσῆσαι· πίσεισαι γὰρ δὲ τὸν

14 προσερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐκζητῶ-

15 σιν αὐτὸν μισθωδοτὴς γίνεσθαι. Πίσις, χρηματι-

16 σθῆς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβῆ-

17 θῆς κατεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τῶ οἴκου

18 αὐτῆ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ

19 πίσιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονομία. Πίσις, κα-

20 λήμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν ἐξελεῖν εἰς τὸν τό-

21 πον, ὃν ἡμεῖς λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν, καὶ ἐξ-

22 ἦλθε, μὴ ἐπιστάμενος, πῶς ἔρχεται. Πίσις, παρῶ-

23 κησεν εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς ἀλλοτρίαν,

24 ἐν σκηναῖς κατοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ,

25 τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς.

26 Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τῆς δεμελίας ἐχέσαν πόλιν,

27 ἧς τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. Πίσις, καὶ

28 αὐτῇ Σάρρα δυνάμειν εἰς καταβολὴν σπέρματος

29 ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν ἡλικίας ἔτεκεν, ἐπεὶ πί-

30 στον

31 σὸν ἡγήσατο τὸν ἐπαγγελάμενον. Διὸ καὶ ἀφ'

32 ἑνὸς ἐγεννήθησαν, καὶ ταῦτα νεκρωμένοι, καθὼς

33 τὰ ἄσπρα τῷ ἐρανῷ τῷ πλήθει, καὶ ἄσπερ ἄμμος ἡ

34 παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

35 Κατὰ πίσιν ἀπέθανον ἔτοι πάντες, μὴ λαβόντες

36 τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πρόβωθεν αὐτὰς ἰδόντες,

37 καὶ παθεύοντες, καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογῶ-

38 σαντες, ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοι εἰσιν ἐπὶ τῆς

39 γῆς. Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν, ὅτι

40 πατρίδα ἐπιζητοῦσι. Καὶ ἐ μὲν ἐκείνης ἐμνημό-

41 νευσεν, ἀφ' ἧς ἐξῆλθεν, ἔχον ἀν καιρὸν ἀνακάμ-

42 ψαι. Νυνὶ δὲ κρείττονος ὁρῶντα, ταῖς ἐπὶ πα-

43 ρανί· διὸ ἐκ ἐπαυχόμεται αὐτὰς ὁ Θεός, Θεὸς

44 ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

45 Πίσις, προσενηύχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζό-

46 μενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγ-

47 γελίας ἀναδεξάμενος· πρὸς ὃν ἐλαλήθη· ὅτι

48 ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεται σοι σπέρμα· λογιζάμενος,

49 ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρεν δύνατος ὁ Θεός· ὅθεν

50 αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομισάτο. Πίσις, περὶ

51 μελλόντων εὐλογήσεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακώβ καὶ τὸν Η-

52 σαῦ. Πίσις, Ἰακώβ ἀποθνήσκων ἔκασον τῶν υἱῶν

53 Ἰωσήφ εὐλόγησε· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον

54 τῆς ῥάβδος αὐτῆ. Πίσις, Ἰωσήφ τελευτῶν περὶ

55 τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ

56 τῶν ὁσέων αὐτῆ ἐνετέλατο. Πίσις, Μωϋσῆς γεννη-

57 θῆς ἐκρύβη τρέμνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτῆ, διό-

58 τι ἔιδον ἀσεῖον τὸ παιδίον· καὶ ἐκ ἐφοβήθησαν πρὸ

59 διάταγμα τῷ βασιλεως. Πίσις, Μωϋσῆς μέγας

60 γενόμενος ἡγήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φα-

61 ραὼ· μάλλον ἐλομένος συγκαταχέσθαι τῷ λαῷ

62 τῷ Θεῷ, ἢ προσκαιρὸν ἐχέν αμαρτίας ἀπόλου-

63 σιν.

64 Οὐ 5

65 σιν.

26 σὺν μέγιστα πλῆτον ἡγήσάμενος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυρῶν τὸν οὐνεδισμόν τῷ Χριστῷ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μετὰ ποδοσίαν.

27 Πῖσαι κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ αἰσάτον ὡς ὁρῶν ἐκατέρησε.

28 Πῖσαι πεποίηκε τὸ πάχος καὶ τὴν πρὸς χύσιν τῶν αἱμάτων, ἵνα μὴ ὁ οὐδρευσὼν τὰ πρωτότοκα θίγῃ αὐτῶν.

29 Πῖσαι διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς· ἡ δὲ περὶ λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι, κατέπεθον τὸν ποταμὸν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.

30 Πῖσαι τὰ τέχνη Ἱερὶχὼ ἔπασσε, κυκλώσαντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πῖσαι Ῥααβ ἡ προηγουμένη ἐπὶ τῇ συναπολείᾳ τοῖς ἀπειθήσασιν, δεξαμένη τὸς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

32 Καὶ τί ἐτιλέγω; ἐπιλείψω γὰρ με διηγέμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεὼν, Βαρακ τε καὶ Σαμφῶν, καὶ Ἰεφθάς, Δαβὶδ τε καὶ Σαμψὴλ,

33 καὶ τῶν προφητῶν· οἱ δὲ πρὸς πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, ἐργασάμενοι δικαιοσύνην, ἐπέτυχον

34 ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν σέματα λεόντων, ἔσβησαν δυνάμιν πυρός, ἔφυγον σέματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀδενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν αἰλουρίων.

35 Ἐλάβον γυναῖκες ἐκ ἀνάστασως τὰς νεκρὰς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπενίδθησαν, καὶ προσδεχόμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀνάστασιν τυχεύωσιν.

36 Ἐτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαρίων πείραν ἔλαβον, ἐτίθεντο δεσμῶν καὶ φυλακῆς, ἐλιδάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπεράσθησαν, ἐν φόβῳ μαχαίρας ἀπέθανον· περιήλθον ἐν μὴλωταις, ἐν αἰγείοις δερμασιν, ὑπερέμεινον.

38 Θλιβόμενοι, κακωχόμενοι, (ὧν ἂν ᾖ ἁγίος ὁ κόσμος) ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλιόεντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, καὶ ἐκορίσαντο τὴν

39 λαοίς καὶ ταῖς ἀρχαῖς τῆς γῆς. Καὶ ἔτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, καὶ ἐκορίσαντο τὴν

τὴν ἐπαγγελίαν, τῷ Θεῷ περὶ ἡμῶν κρείττον τι 40

προβλεψάμενοι, ἵνα μὴ χάρις ἡμῶν τελειωθῇ. Τί γὰρ καὶ ἡμεῖς, τοσούτον ἔχοντες περιεκείμενον C.XII

ἡμῖν νεφὸς μαρτύρων, σὺν ἡμῖν ἀποδόμενοι πάντα, καὶ τὴν υπερεισάτην ἀμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρεχάμενοι τὸν προκειμένον ἡμῖν ἀγῶνα· ἀφοράντες 2

εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χάριτος ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνῃ καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ ἐκάθισεν.

Ἀναλογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομενηνικότητα 3 ὑπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ καμῆτε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. Οὕτω 4

μέχρις αἱμάτων ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἀμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι· καὶ ἐκλελάθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλεγέται. Τί μὲν, καὶ 5

ἐλγισθεὶς παιδείας Κυρίου, μὴδὲ ἐκλύεσθαι, ὑπὸ αὐτῷ ἐλεγχόμενοι. Ὁ γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει· 6

μαστιγῶν δὲ πάντα υἱόν, ὃν παραδέχεται. Εἰ 7 παιδεύει ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν ποσοφρετὰ ὁ Θεός· τίς γὰρ ἐστὶν υἱός, ὃν ὁ παιδεύει πατήρ;

Εἰ δὲ χωρὶς ἐστὶ παιδείας, ἥς μέτοχοι γεγόνασι 8 πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ ἔχ' υἱοί. Εἰτὰ τὸς 9

μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας εἶχομεν παιδευτάς, καὶ ἐντέτετο μετὰ ὁ πολλῶν μαλλόν ὑποταγησάμεθα τῷ Πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ 10

μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκεῖν αὐτοῖς, ἐπαιδεύον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ 11

μεταλαβεῖν τῆς ἀγιότητος αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὲν ὁδοῖ χάριτος ἐστὶν, ἀλλὰ 12

λύπης· ἵσμεν δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδασθαι δικαιοσύνης.

5. Ne

5. Ne remissiores sint in vera religione.

12 Διο τὰς παρεχόμενας χάριτας καὶ τὰ παραλελυμέ-

13 να γόνατα ἀνορθώσατε καὶ τροχίους ὀρθώ-

14 σάτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χαλὸν ἐκτρα-

15 πῇ, ἰαθῇ δὲ μαλὸν. Εἰρήνην διακίτε μετὰ πάν-

16 των, καὶ τὸν ἀγιασμόν, ὃ χωρὶς ἐδείξ ὤφεται τὸν

17 Κύριον ἐπισκοπεῖντες, μὴ τις ὑπερῶν ἀπο τῆς

18 χάριτος τοῦ Θεοῦ μὴ τις ῥίζα πικρίας ἀνω φύσσα

19 ἐνοχλῇ, καὶ διὰ ταύτης μανθῶσι πολλοί· μή τις

20 πόνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαΐ, ὃς ἀντὶ βρώσεως

21 μίας ἀπέδοτο τὰ πρωτόκκια αὐτῆς. Ἰσέ γὰρ,

22 ὅτι καὶ μετεπειτα θέλων κληρονομήσαι τὴν εὐλο-

23 γίαν, ἀπεδοκίμασεν μετανόιας γὰρ τόπον εἶ-

24 χυρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

25 Οὐ γὰρ προσελήλυθατε ψιλαφωμένῳ ὄρει, καὶ

26 κεκαυμένῳ πυρὶ, καὶ γνώφῳ, καὶ σκίτῳ, καὶ θυ-

27 ῥῳ, καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων,

28 ἧς οἱ ἀκούσαντες παρετήσαντο, μὴ προσεθῆναι

29 αὐτοῖς λόγον. Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διασπασμένον

30 Κανὴν θύρον διγῆ τῆς ὄρεως, λιθοβοληθήσεται, ἢ

31 βολίδι κατατοξευθήσεται. Καὶ (ἔτω φοβερόν ἦν

32 τὸ φανταζόμενον) Μωσὴς ἔπεν· Ἐκφοβός ἐμι

33 καὶ ἐντρομος. Ἀλλὰ προσελήλυθατε Σιών ὄρει,

34 καὶ πόλει Θεοῦ ζώντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπετρανίῳ, καὶ

35 μυριάσιν, ἀγγέλων πανηγύρεϊ, καὶ ἐκκλησίαις

36 πρωτοκίων ἐν θρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κρι-

37 τῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνευμασιδικαίων τετελειωμέ-

38 νων, καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ ἀμικτι-

39 ῥαντισμῷ, κρείττονα λαλῶντι πέρα τοῦ Ἀβελ.

6. Ne Messiam spernant.

39 Βλέπετε, μὴ παρατηρήσῃτε τὸν λαλῶντα· εἰ γὰρ

40 ἐκεί-

41 ἐκείνοι ἐκ Ἐφυγον, τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παρευρησάμε-

42 νοι χειματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπὸ

43 θρανόων ἀποστρεφόμενοι· ὃ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἔσα-

44 λευσε τότε· νῦν δὲ ἐπηγγελται, λέγων· Ἐτι

45 ἅπαξ ἐγὼ σείω ὃ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν

46 θρανόν. Τὸ δὲ, ἐτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευόμενων

47 τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ

48 σαλευόμενα. Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παρα-

49 λαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύομεν

50 εὐαρέσως τῷ Θεῷ, μετὰ αἰδῶς καὶ εὐλαβείας.

51 Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκων.

SECTION IX.

Practica quaedam alia et miscella continens.

Cap. XIII.

52 Φιλαδελφία μενέτω. Τῆς φιλοξενίας μὴ

53 ἐπιλανθάνεσθε διὰ ταύτης· γὰρ ἐλάτῳν τι-

54 νες ξενίσαντες ἀγγέλους. Μιμήσκεσθε τῶν

55 δεσμιῶν, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακωχημένων, ὡς

56 ἀντὶ καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος ὁ γάμος ἐν

57 πασὶ, καὶ ἡ κοίτη ἁμιαντός· πόρνευε δὲ καὶ μοι-

58 χὲς κρινεῖ ὁ Θεός. Ἀφιλαργυρός ὁ τροπος· ἀρ-

59 κέμενοι τοῖς παρθεσὶν, αὐτὸς γὰρ εἶρηκεν· Οὐ μὴ

60 σε ἀναί, εἰδὲ μὴ σε εγκαταλίπω· ὥστε θαρσύν-

61 τας ἡμᾶς λέγειν· Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ ὁ φο-

62 βηθήσομαι· τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος; Μνημο-

63 νεύετε τῶν ἡγεμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν

64 τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἂν ἀναθεώρουντες τὴν ἐκβῶσιν

65 τῆς ἀναστροφῆς, τιμήσῃτε τὴν πίσιν. Ἰησοῦς Χρι-

66 στὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτός, καὶ εἰς τὰς αἰῶ-

67 νας. Διδασχάς ποικίλας καὶ ξέναις μὴ περιφε-

68 ρεσθε· καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιεῖσθαι τὴν καρδίαν,

69 ὃ καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἀρετὴ ἡ ἀκατακτά-

- 10 πάντες. Ἐχομεν θυσιαστήριον, ἐξ ἧς φαγεῖν ἐκ
 11 ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σικηνῇ λατρεύοντες. Ὡς
 γὰρ εἰσφέρεται ζῶον τὸ αἷμα περὶ ἀμαρτίας εἰς
 τὰ ἁγία διὰ τῆς ἀρχιερέως, τέτων τὰ σώματα
 12 κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Διὸ καὶ Ἰη-
 σὺς, ἵνα ἀγιάσῃ διὰ τῆς ἰδίας αἵματος τὸν λαόν,
 13 ἔξω τῆς πύλης ἔπαυσε. Τοῖνυν ἐξερχόμεθα πρὸς
 αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ἐνεδισμόν αὐτοῦ
 14 φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένσαν, πόλιν,
 15 ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητῶμεν. Διὸ αὐτὸς ἐναντι-
 φερωμένον θυσίαν ἀνέσχεως διαπαντός τῷ Θεῷ, τῷ
 16 αὐτῷ. Τῆς δὲ ευποίας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλαν-
 θάνετε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεσθεῖται ὁ
 17 Θεός. Πείθετε τοῖς ἡγεμένους ὑμῶν, καὶ ὑπαί-
 κετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνεῖσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν
 ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντας· ἵνα μετὰ χαρᾶς
 18 τῷ ποιῶσι, καὶ μὴ σενάζοντες· ἀλυσιτελεῖς γὰρ
 ὑμῖν τῷτο. Προσευχεσθε περὶ ἡμῶν· πεποιθάμεν
 19 γὰρ, ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς
 20 ὄντες ἀναστρέφεται. Περισσότερος δὲ παρα-
 καλῶ τῷτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ
 21 ὑμῖν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγκαζὼν ἐκ νεκρῶν
 τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι
 22 διαθήκης αἰώνιος, τὸ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν, καταρ-
 τίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ ἐργῷ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι
 23 τὸ θέλημα αὐτοῦ· ποιοῦν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώ-
 πιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τὰς αἰ-
 24 νες τῶν αἰώνων, ἀμήν. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,
 ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τὴν λόγῃ τῆς παρακλήσεως·
 25 καὶ γὰρ διὰ βραχείαν ἐπέσειλα ὑμῖν. Γινώσκετε
 τὸν

τὸν ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μετ' ἧς (εἰάν
 τάχιον ἐρχεται) ὄψομαι ὑμᾶς. Ασπάσαθε 24
 πάντας τὰς ἡγεμένους ὑμῶν, καὶ πάντας τὰς
 αἰγίς. Ασπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰτα-
 λίας. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. 25
 Πρὸς Ἑβραίους ἐγγράφη ἀπὸ τῆς Ἰτα-
 λίας διὰ Τιμοθέου.

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

SECTIO I.

Inscriptio.

Cap. I.

Ἰάκωβος, Θεὸς καὶ Κυρίως Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος, 1
 ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ,
 χαίρειν. 2

SECTIO II.

De fortiter toleranda afflictione: adde v. 12.

Πάνσαν χαρὰν ἡγήσαθε, ἀδελφοί μου, ὅταν 2
 πειρασμοῖς περιπέσητε πικροῖς· γινώσκοντες 3
 ὅτι τὸ δοκιμὸν ὑμῶν τῆς πίστεως κατεργάζεται 4
 τὴν ὑπομονήν. Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἐργὸν τέλειον ἐκεί-
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730
 731
 732
 733
 734
 735
 736
 737
 738
 739
 740
 741
 742
 743
 744
 745
 746
 747
 748
 749
 750
 751
 752
 753
 754
 755
 756
 757
 758
 759
 760
 761
 762
 763
 764
 765
 766
 767
 768
 769
 770
 771
 772
 773
 774
 775
 776
 777
 778
 779
 780
 781
 782
 783
 784
 785
 786
 787
 788
 789
 790
 791
 792
 793
 794
 795
 796
 797
 798
 799
 800
 801
 802
 803
 804
 805
 806
 807
 808
 809
 810
 811
 812
 813
 814
 815
 816
 817
 818
 819
 820
 821
 822
 823
 824
 825
 826
 827
 828
 829
 830
 831
 832
 833
 834
 835
 836
 837
 838
 839
 840
 841
 842
 843
 844
 845
 846
 847
 848
 849
 850
 851
 852
 853
 854
 855
 856
 857
 858
 859
 860
 861
 862
 863
 864
 865
 866
 867
 868
 869
 870
 871
 872
 873
 874
 875
 876
 877
 878
 879
 880
 881
 882
 883
 884
 885
 886
 887
 888
 889
 890
 891
 892
 893
 894
 895
 896
 897
 898
 899
 900
 901
 902
 903
 904
 905
 906
 907
 908
 909
 910
 911
 912
 913
 914
 915
 916
 917
 918
 919
 920
 921
 922
 923
 924
 925
 926
 927
 928
 929
 930
 931
 932
 933
 934
 935
 936
 937
 938
 939
 940
 941
 942
 943
 944
 945
 946
 947
 948
 949
 950
 951
 952
 953
 954
 955
 956
 957
 958
 959
 960
 961
 962
 963
 964
 965
 966
 967
 968
 969
 970
 971
 972
 973
 974
 975
 976
 977
 978
 979
 980
 981
 982
 983
 984
 985
 986
 987
 988
 989
 990
 991
 992
 993
 994
 995
 996
 997
 998
 999
 1000

SECTIO III.

De sapientia per preces a Deo impetranda.

Εἰ δὲ τις ὑμῶν λειπεται σοφίας, αἰτεῖτω παρὰ 5
 τῷ δίδοντι Θεῷ πᾶσαν ἀπλῶς, καὶ μὴ ἐνεδι-
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

- 6 ζοντος· καὶ δοθήσεται αὐτῷ. Αἰτέτω δὲ ἐν πί-
 7 σει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ διακρινόμενος ζο-
 8 νει κλυδωνι θαλάσσης ανεμίζομενον καὶ ῥιπίζομενον.
 9 Μὴ γὰρ οἶδω ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος, ὅτι λήψεται
 10 τι παρὰ τῷ Κυρίῳ. Ἀνὴρ διψυχός, ἀκατάστατος
 11 ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῆς.

SECTIO IV.

De humilitate.

- 9 **Κ**αυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει
 10 αὐτῆς· ὁ δὲ πλεσιος, ἐν τῇ ταπεινώσει αὐ-
 11 τῆς, ὅτι ὡς αἶδος χορτὴ παρελεύσεται. Ἀνέτει-
 12 λε γὰρ ὁ ἥλιος συν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξηράνε τὸν
 13 χορτὸν, καὶ τὸ αἶδος αὐτῆς ἐξεπέσε, καὶ ἡ ευπρέ-
 14 πεια τῆς προσώπου αὐτῆς ἀπώλετο· ἔτω καὶ ὁ
 15 πλεσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτῆς μαραινθήσεται.
 16 Μακάριος ἀνὴρ, ὃς υπομένει πειρασμόν· ὅτι δο-
 17 κίμος γενόμενος λήψεται τὸν ἐξ ὀφθαλμοῦ τῆς ζωῆς,
 18 ὃν ἐπηγγέλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν.

SECTIO V.

De tentationibus.

- 13 **Μ**ηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω· Ὅτι ἀπὸ τῆ Θεῶ
 14 πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κα-
 15 κῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς ἐθέλων. Ἐκάστος δὲ περ-
 16 αίνεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος καὶ
 17 δελεαζόμενος. Εἴται ἡ ἐπιθυμία συλλαβῆσαι
 18 τίνεα ἁμαρτίαν· ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεοῦσα
 19 ἀποκτείνει θάνατον. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί με-
 20 τὰ ἀγαπητοί.

SECTIO

SECTIO VI.

Omnia bona Deo accepta ferenda.

- 17 **Π**ᾶσα δόξις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον, 17
 18 ἀνῶθεν ἐστὶ καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ Πατρὸς τῶν
 19 Φατῶν, παρ' ᾧ ἐκ ἐνὶ παραλαβῇ, ἡ τροπὴ
 20 ἀποσκίασμα. Βελήεις ἀπεκύρυσεν ἡμᾶς λόγῳ 18
 21 ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχὴν τινὰ τῶν
 22 αὐτῆς κτισμάτων.

SECTIO VII.

Admonitiones miscellæ.

- 19 **Ω**ς, ἀδελφοί με ἀγαπητοί, ἔσω πᾶς ἀνθρῶ- 19
 20 πὸς ταχύς εἰς τὸ ἀκῆσαι, βραδύς εἰς τὸ λα-
 21 λῆσαι, βραδύς εἰς ὀργήν. Ὁργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δι- 20
 22 καιοσύνην Θεῶ ἐκατεργάζεται. Διὸ ἀποδέμενοι 21
 23 πᾶσαν ὑπερίαν καὶ περισσεῖαν κακίας, ἐν πρᾶ-
 24 τῇ δεῖξαι τὸν ἐμψυτον λόγον, τὸν δυνάμενον
 25 σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

SECTIO VIII.

De auditione & observatione verbi divini.

- 22 **Γ**ίνεσθε δὲ ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί, 22
 23 παραλογιζόμενοι αὐτὰς. Ὅτι εἰ τις ἀκροατὴς 23
 24 λόγου ἐστὶ, καὶ ἔ ποιητής, ἔστος εἰκεν ἀνδρὶ κατα-
 25 νοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτῆς ἐν ἐσώπρῳ·
 26 κατενόησε γὰρ ἑαυτόν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐ-
 27 θείως ἐπελάβετο, ὅποιος ἦν. Ὁ δὲ παρακύνει 24
 25 εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ παρὰ-
 26 μένας, ἔστος ἐκ ἀκρεατῆς ἐπιλησμονῆς γενόμενος,
 27 ἀλλὰ ποιητής ἐργῶ, ἔστος μισάνθρωπος ἐν τῇ ποιήσει
 28 αὐτῆς ἔσας. Εἰ τις δοκεῖ θεῶσκεν εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ 26
 29 χα-

καταναυχαζόντων γλαῦσαν αὐτῶ, ἀλλ' ἀπατῶν καρ-
 27 διαν αὐτῶ, τότε μάταιος ἡ θρησκεία. Θρησκεία
 καὶ δαρά καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ,
 αὐτὴ ἐστίν, ἐπισκοπεῖται καὶ φανερὰ καὶ χηρεὺς ἐν τῇ
 θλίψει αὐτῶν, ὥσπερ ἐκείνη τῆς ἐκ τῶ κόσμου.

SECTIO IX.

De respectu personarum fugiendo.

Cap. II.

1 Ἀδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν
 πίσιν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ τῆς δόξης.
 2 Ἐάν γὰρ ἐσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ
 χρυσοδακτυλῖος ἐν ἐσθίῃ λαμπρᾷ, ἐσέλθῃ δὲ καὶ
 πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθίῃ, καὶ ἐπιβλέψῃτε ἐπὶ
 τὸν φορεῖντα τὴν ἐσθίαν τὴν λαμπράν, καὶ εἰπῇτε
 αὐτῷ· Σὺ καλῶς καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἰ-
 4 πῇτε· Σὺ σῆθι ἐκεῖ, ἢ καὶ οὗτος ὡς ἐκ τῶ ὑποπό-
 5 διόν μου· καὶ ὁ διακρίνητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένε-
 6 θε κριτὰ διαλογισμῶν πονηρῶν, Ἀκέσατε,
 ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔχ' ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τὰς
 πτωχὰς τῷ κόσμῳ τότε, πλεῖστας ἐν πίσει, καὶ
 κληρονόμους τῆς βασιλείας, ἧς ἐπηγγέλατο τοῖς
 6 ἀγαπῶσιν αὐτόν· Ὑμεῖς δὲ ἡτιμάσατε τὸν πτω-
 χόν. Οὐχ οἱ πλεῖστοι καταδυναστεύουσιν ὑμῶν, καὶ
 αὐτοὶ ἔλκυσιν ὑμᾶς εἰς κριτήρια· Οὐκ αὐτοὶ
 7 βλασφημεῖσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ'
 8 ὑμᾶς· Εἰ μὲν τοι νόμον τελεῖτε βασιλικόν, κατὰ
 τὴν γραφὴν· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ-
 9 τόν, καλῶς ποιεῖτε. Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε,
 αἰμαρτίαν ἔγραφεθε, ἐλεγχομένοι ὑπὸ τῷ νόμῳ
 10 ὡς παραβάται. Ὅσους γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρή-
 11 σαι, πταῖται δὲ ἐν ἐνί, γέγονε πάντων ἐνοχος· Ὁ
 γὰρ εἰπὼν· Μὴ μοιχεύσης, εἶπα καὶ· Μὴ φονεύ-
 σης·

σης· εἰ δὲ ὁ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ, γέγονας
 παραβάτης νόμου. Οὕτω λαλεῖτε καὶ ἔτω ποιεῖ-
 12 τε, ὡς δια νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρῖναι.
 Ἡ γὰρ κρίσις ἀνιλεῖ τὸ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· καὶ
 κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως.

SECTIO X.

Docet, fidem non addere esse sine bonis operibus.

14 Τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, εἰάν τις λέγῃ τις
 ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχει· μὴ δύναται ἡ πίστις
 15 σωσαι αὐτόν· Ἐάν δὲ ἀδελφὸς ἡ ἀδελφὴ γυμνοὶ
 ὑπάρχωσι, καὶ λεητοκροῦνται ὡς τῆς ἐφημέρας τρα-
 16 φῆς· εἴπῃ δὲ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν
 εἰρήνῃ, θερμαινέσθε καὶ χορτασέσθε· μὴ ὁρᾷτε δὲ
 αὐτοῖς τὰ ἐπιτυχεῖα τῶ σώματος, τί τὸ ὄφελος;
 17 Οὕτω καὶ ἡ πίστις, εἰάν μὴ ἔργα ἔχει, νεκρὰ ἐστὶ
 18 καὶ ἑαυτήν. Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Σὺ πίσιν ἔχεις, καὶ
 γὰρ ἔργα ἔχω· δείξόν μοι τὴν πίσιν σου (ἐκ) τῶν ἔργων
 19 σου, καὶ γὰρ δείξω σοι (ἐκ) τῶν ἔργων μου τὴν πῖ-
 σιν μου. Σὺ πιστεύεις, ὅτι ὁ Θεὸς εἰς ἐσὶ· καλῶς
 20 ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμονία πιστεύεις, καὶ φρίσσει.
 21 Θέλεις δὲ γνῶναι, ὡς ἀνδρῶπις κατέ, ὅτι ἡ πίστις
 22 χωρὶς τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστίν· Ἀβραάμ ὁ πατήρ
 23 ἡμῶν ἐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνεπέγκας Ἰσαὰκ
 24 τὸν υἱόν αὐτῶ ἐπὶ τὸ θυσιάζειν· Βλέπεις, ὅτι
 25 ἡ πίστις συνήκει τοῖς ἔργοις αὐτῶ, καὶ ἐκ τῶν ἔρ-
 26 γων ἡ πίστις ἐτελείωθη· Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ
 27 ἡ λέγουσα· Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ
 ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλή-
 28 θη. Ὁράτε τοίνυν, ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄν-
 29θρωπος, καὶ ἐκ πίστεως μένον· Ὁμοίως δὲ καὶ
 30 Ῥααβ ἡ πόρνη ἐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμέ-
 νη

26 **Μ**η τὰς ἀγγέλους, καὶ ἑτέρας οὐδ' ἐκβαλεῖς; Ὡς περ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρὸν ἐστίν, ἔτω καὶ ἡ ψυχὴ χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστίν.

SECTIO XI.

Rixas inter doctores prohibet, & simul abusum linguae reprehendit.

Cap. III.

1 **Μ**ὴ πολλοὶ διδασκαλοὶ γίνεσθε, ἀδελφοί μου, ἐ-
2 **Ρ**ώστες, ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα. Πολλὰ
γὰρ πταίμεν ἅπαντες· εἰ τίς ἐν λόγῳ ἔπταιει,
3 ἔστω τέλειος ἀνὴρ, δυνατὸς χαλινὰ ἡγεῖσθαι καὶ
ὅλον τὸ σῶμα. Ἰδὲ, τῶν ἵππων τὰς χαλινὰς εἰς
4 τὰ σώματα βάλλομεν, πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτὰς
ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μεταγόμεν. Ἰδὲ,
καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαύτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκλη-
ρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μεταγέται ὑπὸ ἐλαχίσ-
της πηλαγῆς, ὅπως ἂν ἡ ὁρμὴ τῆς ἐπιθυμίας βάλῃται.
5 Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστίν, καὶ με-
γαλαυχῇ. Ἰδὲ, ὀλίγον πῦρ ἡλικὴν ὕλην ἀναπτεῖ.
6 (καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς αἰσικίας.)
ἔστω ἡ γλῶσσα καθεζομένη ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν,
7 ἡ σπιλινῶσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τρά-
χυν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γε-
νῆς. Πᾶσαι γὰρ φύσεις θηρίων τε καὶ πετεινῶν,
8 ἐρπετῶν τε καὶ ἐλαλίων, δαμάζεται καὶ δεδάμα-
σαι τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ· τὴν δὲ γλῶσσαν
ἐδὲς δυνάμεται ἀνδρώπων δαμάσαι· ἀκατάχρητον
9 κακὸν· μετὰ δὲ θανάτῳ φέρεται. Ἐν αὐτῇ εὐλογε-
μεν τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώ-
μεθα τὰς ἀνθρώπους τὰς κατὰ ὁμοίωσιν Θεῷ γεγε-
10 νότας· ἐκ τῆς αὐτῆς σώματος ἐξέρχεται εὐλογία
καὶ κατάρα. Οὐ χρεὶ, ἀδελφοί μου, ταῦτα γίνε-

γίνεσθαι. **Μ**ήτις ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὁπῆς βρύει 11
τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρὸν; **Μ**η δύναται, ἀδελφοί 12
με, συκὴ ἐλαίας ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; ἔστω 13
ἐδεμία πηγὴ ἀλυσκὸν καὶ γλυκὺ ποιεῖσαι ὕδωρ. Τίς
σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν, δεξάτω ἐκ τῆς κα-
λῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτῆς ἐν πραύτητι σο-
φίας. Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρίθειαν ἐν 14
τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε
κατὰ τῆς ἀληθείας; Οὐκ ἐστὶν αὕτη ἡ σοφία 15
ἀνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαι-
μονιωδής. Ὅπως γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθία, ἐκὲς ἀκα- 16
ταστασία καὶ πανὶ Φαυλὸν παράγχει. Ἡ δὲ ἀνω- 17
θεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνὴ ἐστίν, ἔπειτα εἰρηνικὴ,
ἐπιεικής, ευπειθής, μετὰ ἐλέους καὶ κατεπὼν ἀγα-
θῶν, ἀδιακρίτος καὶ ἀνυπακρίτος. Καρπὸς δὲ 18
τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιεῖσιν
εἰρήνην.

SECTIO XII.

*De vitandis voluptatibus, utpote quae mul-
tas rixas excitant.*

Cap. IV.

1 **Π**όθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; ἐκ ἐντε-
θεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν φεατευομένων ἐν
τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; **Ε**πιθυμεῖτε, καὶ ἐκ ἔχετε 2
φονεῦτε καὶ ζῆλετε, καὶ ἐδύνανθε ἐπιτυχεῖν
μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, ἐκ ἔχετε δὲ, διὰ τὸ μὴ 3
αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ ἐλαμβάνετε, διὰ
τι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δα- 4
παιήσιν. Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, ἐκ οὐδότε, 4
ὅτι φίλια τὸ κόσμος ἐχθρὰ τὸ Θεὸς ἐστίν; ὅς ἂν
ἐν βεληθῇ, φίλος εἶναι τὸ κόσμῳ, ἐχθρὸς τὸ Θεῷ
καθεζομένη. Ἡ δοκεῖτε, ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέ- 5

γεί. ^{Προς Φρόνον, επιτοδεί το πνεύμα, ο κατω}
 6 κησεν εν ἡμῖν; ^{Μείονα δε διδάσκει χαρὴν} διὰ λέ-
 γει. ^{Ο Θεός υπερφάνους αντιτάσσεται, ταπει}
 7 νοῖς δὲ δίδασκε χαρὴν. ^{Υποτάγητε ἐν τῷ Θεῷ,}
 8 Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγίθε ὑμῖν· καθαρίσατε
 χεῖρας, αἱμαρταλοὶ, καὶ ἀγγίσατε καρδίας, δι-
 9 ψυχοι. ^{Ταλαιπωρησατε καὶ πένθησατε καὶ}
 10 κλαύσατε· ὁ ἄγγελος ὑμῶν εἰς πένθος μεταστρά-
 11 φήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. ^{Ταπεινωθή}
 τε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσεται ὑμᾶς.

SECTIO XIII.

De maledicentia.

11 **Μ**ὴ καταλαλέετε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ κατα-
 λαλῶν ἀδελφῷ, καὶ κρινὼν τὸν ἀδελφόν αὐ-
 12 τῷ, καταλαλεῖ νόμον, καὶ κρίνει νόμον· εἰ δὲ νόμον
 κρίνεις, ἐκ εἰς ποιητῆς νόμου, ἀλλὰ κριτῆς. Εἰς
 13 ἐστὶν ὁ νομοθέτης, ὁ δυνάμενος σώσαι καὶ ἀπολέσαι·
 σὺ τίς εἶ, ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον;

SECTIO XIV.

De vaniloquentia ditiorum.

13 **Α**γε νῦν οἱ λέγοντες· Σήμερον ἡ αὐρίον πορευ-
 σόμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ ποιήσωμεν
 14 ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἑνα, καὶ ἐμπορευσόμεθα, καὶ κερδή-
 15 σομεν· (οἵτινες ἐκ ἐπίσταδε τὸ τῆς αὐρίον ποῖα
 γὰρ ἡ ζαὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ ἐστιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινο-
 16 μένη, ἐπειδὴ δὲ ἀφανιζομένη) ἀντὶ τῆς λέγουσιν ὑμᾶς·
 17 Ἐάν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τῷ-
 18 το ἡ ἐκεῖνο. Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις
 ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. Εἰδοτι
 19 ἐν καλὸν ποιῆν καὶ μὴ ποιῆντι, αἱμαρτία αὐτῶ ἐστιν.
 "Αγε

^{Ἰδοτε ὡς ἐπιδέχεται}
 "Αγε νῦν, οἱ πλείοι, κλαύσατε οδολυζόντες ἐπὶ ^{Cap. V. 1}
 ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν, ταῖς ἐπερχομέναις. Ὁ 2
 πλεῖστος ὑμῶν σέσηπτε, καὶ τὰ ἱμαστία ὑμῶν σήτο-
 3 βρωτά γέγονεν. Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἀργυρὸς 3
 κατῴωται, καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτυρίον ὑμῶν ἐσθ, ^{καὶ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς μαρτυρίον ὑμῶν ἐσθ,}
 καὶ φάγεται τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθήσαν-
 4 εἰσατε ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. Ἰδὲ, ὁ μισθὸς τῶν 4
 ἐργατῶν τῶν ἀμψάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὃς ἀπε-
 5 σερήμενος ἀφ' ὑμῶν, κρίζει καὶ αἱ βοαὶ τῶν δε-
 6 ρισάντων εἰς τὰ ὦτα Κυρίου σαβαωθ ἐπεληλυθῶ-
 7 σιν. Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐσπατάλη-
 8 σατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν ἡμέραις
 9 σφαγῆς. Κατεδικάσατε, ἐφανεύσατε τὸν οἶκόν-
 10 ον· ἐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν.

SECTIO XV.

De patientia pauperum.

Μακροθυμήσατε ἔν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρο-
 7 σίας τοῦ Κυρίου· ἰδὲ, ὁ γεωργὸς ἐκδεχόμενος τὸν
 8 τίμιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτῷ,
 9 ἕως ἂν λάβῃ τὸν πρῶτον καὶ ὄψιμον. Μακρο-
 10 θυμήσατε καὶ ὑμεῖς, σπείζατε τὰς καρδίας ὑμῶν,
 11 ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε. Μὴ εἰσάσθε
 12 κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ κατακριθῆτε ἰδὲ,
 13 κριτῆς πρὸς τὸν θυρῶν ἐσθκεν. Ὑποδείγμα λαβε-
 14 τε τῆς κακοπαθείας, ἀδελφοί μὲ, καὶ τῆς μα-
 15 κροθυμίας, τὰς προφήτας, οἱ ἐλάλησαν τῷ ὄνο-
 16 ματι Κυρίου. Ἰδὲ, μακαρίζομεν τὸς ὑπομένοντας.
 17 Τὴν ὑπομονὴν ἱάβε ἡέσατε, καὶ τὸ τέλος Κυρίου
 18 ἐσδετε, ὅτι πολὺς πλῆγχνός ἐστιν ὁ Κύριος καὶ αἱ
 19 κτιρίων.

SECTIO XVI.

Admonitiones miscellæ.

12 **Π**ρο πάντων δὲ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μή-
τε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τι-
νὰ ὄρκον· ἡγὼ δὲ ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ ἔ, ἔ.

13 ἵνα μὴ ἔσῃ ὑπόκρισις πρὸς ὑμᾶς. Κακοπαθεῖ τις ἐν
ὑμῖν, προσευχέσθω ἐν κυρίῳ, ψαλλέτω.

14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν, προσκαλεσάτω τῆς πρε-
σβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάτωσαν ἐπ’

15 αὐτὸν· ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι
τῆ Κυρίου. Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν

16 ^{καρμινόντα} καὶ ἐγερθεὶς αὐτὸν ὁ Κύριος· καὶ ἀμαρ-
τίας ἢ πεποικίως ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξο-

μολογῶτε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ ἐν-
 χρωθεὶς ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰασητέ· πολὺ ἰσχυρὸν

17 δέησις δικαίη ἐνεργουμένη. Ἡλίας ἀνθρώπος ἦν
 ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχὴ προσήντατο τῇ

18 ^{καὶ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνίστανται αἱ ὕδρες αὐτῆς καὶ αἱ ῥεῖαι αὐτῆς} μὴ βρέξαι· καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνίστανται αἱ ὕδρες αὐτῆς καὶ αἱ ῥεῖαι αὐτῆς
τρεῖς καὶ μῆνας ἔξ. Καὶ πάλιν προσήνυ· καὶ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνίστανται αἱ ὕδρες αὐτῆς καὶ αἱ ῥεῖαι αὐτῆς

39 ἐβλάσθησε τὸν καρπὸν αὐτῆς. Ἀδελφοί, εἰάν τις ἐν ὑμῶν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ

20 τις ἐν ὑμῖν πλανήσῃ ἀπο τῆς ἀληθείας, καὶ
ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν, γινώσκτω, ὅτι ὁ ἐπι-
στρέψας ἀμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδῆς αὐτῆς, σώσει

ПЕТРОУ

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ
ΠΡΩΤΗ.

S E C T I O N .

Inscriptio.

Cap. I.

Πέτρος, ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς
παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντος, Γα-
λατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας καὶ
Βιθυνίας· κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ Πατρὸς ἐν ἀγί-
ασμῳ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ θραντισμὸν αἵμα-
τος Ἰησοῦ Χριστοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθεῖ.

SECTION II.

Brevi repetuntur quædam dogmata fidei Christianæ.

Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστῷ, ὁ κατὰ τὰ πολὺ αὐτῷ ἔλεος
ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζωᾶν δι' ἀνα-
στάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, εἰς κληρονομίαν
ἀφθάρτου καὶ ἀμείαντον καὶ ἀμάραντον, τετηρη-
μένην ἐν θησαυροῖς εἰς ὑμᾶς, τὰς ἐν δυνάμει Θεοῦ
φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἐτοιμὴν ἀπὸ
καλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἔχων. Ἐν ᾧ ἀγαλλιά-
σθε, ὀλίγον ἄρτι (εἰ θεὸν ἐστὶ) λυπηθέντες ἐν
ποικίλοις πειρασμοῖς· ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῇ
πίστεως, πολὺ τιμιώτερον χρυσίῳ τῷ ἀπολλυμένῳ
διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένῳ εὐρεθῇ, εἰς ἔπαινον
καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Οὐ ἐκ εἰδότες ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες
πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκκαλήτῳ καὶ

Pp 5

δεδο-

9 δεδοξασμένη, κομίζεμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως
 10 ὑμῶν, σωτηρίας ψυχῶν. Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξε-
 ζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται, οἱ περὶ τῆς
 11 εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· ἐρευνῶντες,
 εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλε τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα
 Χριστοῦ, προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήμα-
 12 τα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας. Οἷς ἀπεκα-
 λύφθη, ὅτι ἐχ' ἑαυτοῖς, ἡμῖν δὲ δικῶκεν αὐτὰ, ἡ-
 μῖν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελιστῶν ὑμᾶς
 ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ἀποσαλῆντι ἀπ' ἑρῶν, εἰς αὐ-
 τοῦ ἐπιθυμῶν ἄγγελοι παρακύψαι.

SECTIO III.

Adhortatur ad sanctitatem vita in genere.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὁσφύας τῆς διανοίας
 ὑμῶν, νηφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν
 φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 14 ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συχηματισόμενοι ταῖς πρό-
 15 τερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις· ἀλλὰ κατὰ
 τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν
 16 πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε. Διότι γεγραπται
 17 Ἄγιοι γένηθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι. Καὶ ἐπατέ-
 ραι ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσώποληπτος κρίνοντα
 κατὰ τὸ ἕκαστε ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροιμίας
 18 ὑμῶν χρόνον ἀναστέφιντε· εἰδότες, ὅτι ὁ Φθάρ-
 τοις ἀργυρίου ἢ χρυσίου, ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς μά-
 19 ταιας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαράδοτος· ἀλλὰ
 τιμῶν αἰματι, ὡς ἀμὲν ἀμαρτῆ καὶ ἀσπίλῃ, Χρι-
 20 στῷ, προσγνωσμένοι μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου,
 φανερωθέντος δὲ ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων δι' ὑμᾶς,
 21 τὰς δι' αὐτῷ πιστεύοντας εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα
 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δοῦναι αὐτῷ δόντα, ὡς τὴν
 πίσιν

πίσιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν. Τὰς ψυ- 22
 χὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας
 διὰ Πνεύματος, εἰς φιλαδελφίαν ἀνυποκρίτον, ἐκ
 καθαρᾶς καρδίας ἀληθελος ἀγαπήσατε ἐκτενῶς
 ἀναγεγεννημένοι ἐκ ἐκ σποράς φθαρτῆς, ἀλλὰ 23
 ἀφθάρτε, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς
 τὸν αἰῶνα. Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, 24
 καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου
 ἐξηρανθῇ ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξετε-
 σε. Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· 25
 τὲτο δὲ ἐστὶ τὸ ῥῆμα τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

Ἀποδέμενοι ἐν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον, 26
 καὶ υποκρίσεις, καὶ φθόνους, καὶ πᾶσας καταλα-
 λίας, ὡς ἀργεγεννητὰ βρέφη, τὸ λογικὸν ἄδο- 27
 λον γάλα ἐπιποθήσατε· ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξη-
 28 θῇτε· ὥστε ἐγευσασθε, ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος.
 3 Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώ- 4
 πῶν μὲν ἀποδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεοῦ ἐκλε-
 κτὸν, ἐντιμὸν, καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδο- 5
 μεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, αὐτε-
 νέγκαι πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτες τῷ Θεῷ
 διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ καὶ περιεχέει ἐν τῇ γραφῇ· 6
 Ἴδε, τίθημι ἐν Σιών λίθον κεκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, 7
 ἐντιμὸν· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, ὁ μὴ κατακριν-
 8 θῇ. Ὑμῖν ἐν ἡ' τιμῇ τοῖς πιστεύουσιν ἀπειθῆσι·
 9 δὲ, λίθον ὃν ἀποδοκίμασαν οἱ οἰκοδομῶντες, ἕως
 10 ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ λίθος προ-
 11 κόμματος, καὶ ἡ' τετα σκανδαλῶ· οἱ περισκοπῶ-
 12 σι, τῷ λόγῳ ἀπειθῆντες, εἰς ὃ καὶ ἐτεθήσαν·
 13 Ὑμεῖς δὲ, γένος ἐκλεκτὸν, βασιλεῖον ἱερατευμα,
 14 ἕθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρε-
 15 τὰς ἐξαγγέλητε τῷ ἐκ σκότης ὑμᾶς καλέσαντος
 εἰς

10 εἰς τὸ θαυμασθῆναι αὐτῆς Φῶς, Οἱ ποτὲ ἔλαος,
νῦν δὲ λαὸς Θεῶ· οἱ ἐκ ἡλεθμένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.

SECTIO IV.

Officia generalia praescribit.

- 11 Ἀγαπητοί, παρακαλῶ ὡς παροίκους καὶ παρε-
πιδήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν,
12 αἵτινες σφραττεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς. Τὴν ἀνα-
στροφὴν ὑμῶν ἐν τοῖς ἐθνεσίν ἔχοντες καλὴν ἵνα
ἐν ᾧ καταλαβῶσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν κα-
λῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν
13 ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. Ὑποτάγητε ἐν πάσῃ ἀν-
θρώπινῃ κτίσει διὰ τὸν Κύριον· ἢτε βασιλεῖ, ὡς
14 ὑπερέχοντι· ἢτε ἡγεμοσίν, ὡς δι' αὐτῆς πεμπο-
μένοις εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἐπαινον δὲ ἀγα-
15 ποίων. Ὅτι, ἔτσι εἰς τὸ θέλημα τῆς Θεῶ,
ἀγαθοποιούντας φημὲν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνδρώ-
16 πων ἀγνωσίαν. Ὡς ἐλευθεροὶ, καὶ μὴ ὡς ἐπικα-
λυμμενοὶ ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ'
17 ὡς δούλοι Θεῶ. Πάντας τιμῶσατε· τὴν ἀδελφό-
τητα ἀγαπᾶτε· τὸν Θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βασι-
λέα τιμᾶτε.

SECTIO V.

Officia specialia docet

1. servorum.

- 18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς
δεσπόταις, ὡς μόνον τοῖς ἀγαθοῖς καὶ ἐπι-
19 κείνοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκληροῖς. Τῆτο γὰρ χάρις,
εἰ διὰ συνείδησιν Θεῶ ὑποφέρετε τὰς λύπας, πάσχων
20 ἀδίκως. Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἀμαρτάνοντες καὶ
κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιῶν-
τες

ΣΗΜ. ΠΕΤΡΟΥ Α.

605

τες καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε, τῆτο χάρις παρὰ
Θεῶ. Εἰς τῆτο γὰρ ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς 21
ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμ-
μὸν, ἵνα ἐπακολουθήσῃτε τοῖς ἰχνεσιν αὐτοῦ. Ὃς 22
ἀμαρτίαν ἐκ ἐποίησεν, ἕδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ σώ-
ματι αὐτοῦ· ὃς λοιδορέμενος ἐκ ἀντελοιδόρει, 23
πάσχων ἐκ ἡπείλει· παρεδίδοε δὲ τῷ κρῖνonti δι-
κίως· ὃς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνένευ- 24
κεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς
ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσυνῇ ζήσωμεν·
ἐν τῷ μολῶπι αὐτῆς ἰάσῃτε. Ἦτε γὰρ ὡς πρό- 25
βατα πλανώμενα· ἀλλ' ἐπιστραφῆτε νῦν ἐπὶ τὸν
ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

2. Uxorum et maritorum.

Cap. III.

Ὁμοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀν-
δράσιν, ἵνα καὶ εἰς τινας ἀπειθῶσι τῷ λόγῳ, διὰ
τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἀνευ λόγου κερδηθή-
σωνται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀνα- 2
στροφὴν ὑμῶν. Ὡς ἐγὼ ἐχ' ὁ ἔπαθεν (ἐμπλοκῆς 3
τριχῶν, καὶ περιδέσεως χρυσαίου, ἢ ἐνδύσεως ἱμα-
τίων) κόσμος· ἀλλ' ὁ κρυπτός τῆς καρδίας ἀν- 4
δραπός, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τῆς πρεβείας καὶ ἡσυχίᾳ
πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τῆς Θεῶ πολυτελέας.
Οὕτω γὰρ ποτε καὶ αἱ ἁγίαι γυναῖκες, αἱ ἐλπί- 5
ζουσαι ἐπὶ τὸν Θεόν, ἐκοσμεῖν ἑαυτάς, ὑποτασσό-
μεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· ὡς Σάρρα ὑπήκουσε 6
τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλεῖσθαι, ἥς ἐγενήθητε
τέκνα, ἀγαθοποιῶσαι καὶ μὴ φοβέμεναι μηδεμίαν
πίστιν. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συγκαθήμενοι κατὰ 7
τὴν γνώσιν, ὡς ἀδυνατεῖτε σκευεῖ τῷ γυναικίῳ
ἀπομένοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοις χά-
ριτος

8. In fine a. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

606

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

C.III.

ριτος ζωής, εἰς τὸ μὴ ἐκκοπτεσθαι τὰς προσευ-
χὰς ὑμῶν.

SECTIO VI.

Practica miscella proponit.

- 8 Τὸ δὲ τέλος, πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς,
9 Φιλάδελφοι, εὐσπλαγχνοί, φιλόφρονες, μὴ
ἐκποδιόντες κακὸν ἀντὶ κακῆ, ἢ λοιδόριαν ἀντὶ λοι-
δορίας· τὴν ἀντίον δὲ, εὐλογῶντες· εἰδότες, ὅτι
εἰς τὸτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε.
10 Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας
ἀγαθὰς, παύσασθαι τὴν γλώσσαν αὐτῆ ἀπὸ κακῆ,
11 καὶ χεῖλη αὐτῆ, τῆ μὴ καλῆσαι δόλον. Ἐκλι-
νάτω ἀπὸ κακῆ, καὶ ποιήσασθαι ἀγαθόν· ζητη-
σάτω εἰρήνην, καὶ διαζάτω αὐτήν. Ὅτι οἱ ὀφθαλ-
μοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ἅτα αὐτῆ εἰς θέσιν αὐ-
12 τῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιεῖντας κακά. Καὶ
13 τίς ὁ κακῶσων ὑμᾶς, εἰάν τῆ ἀγαθῆ μίμηται γενή-
14 θε; Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχετε διὰ δικαιοσύνην, μα-
κάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ
15 ταραχθῆτε. Κύριον δὲ τὸν Θεὸν ἀγιάσατε ἐν
καρδίαις ὑμῶν· ἑτοιμοὶ δὲ αἰετὸς πρὸς ἀπολο-
16 γίαν παντὶ τῷ αἰτῶντι ὑμᾶς λόγον, περὶ τῆς ἐν
ὑμῶν ἐλπίδος, μετὰ προσηύχοντος καὶ φοβῆ· συνεί-
17 δησιν ἔχοντες ἀγαθὴν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλῶσιν
ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, κατακρινθῶσιν οἱ ἐπιηρεάζον-
18 τες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφῇ. Κρεῖτ-
τον γὰρ ἀγαδοποιεῖντας, εἰ θέλει τὸ θέλημα τῆ
19 Θεῶ, πάσχειν, ἢ κακοποιεῖντας· ὅτι καὶ Χρι-
στος ἀπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δικαίως ὑπὲρ
ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατω-
20 θῆς μὲν σαρκί, ζωοποιήσῃς δὲ τῷ πνεύματι· ἐν
ᾧ καὶ

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορεύεσθαι ἐκ-
1 ρυξεν, ἀπαθήσασί ποτε. Ὅτι ἀπὸ ἐξεδέχετο 20
ἡ τῆ Θεῶ μακροθυμία ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευ-
αζομένης κιβωτῆ, εἰς ἃν ὀλίγοι (ταῖς ἐν ὁκτώ) 21
ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος· ὡ καὶ ἡμᾶς ἀντί-
22 τυπον νῦν σώζει βάπτισμα, (ὃ σαρκὸς ἀπόδεσις
ἦν, ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς
Θεόν) δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅς ἐστιν ἐν 23
δεξιᾷ τῆ Θεῶ, πορεύεσθαι εἰς οὐρανόν, ὑποταγέν-
των αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνάμεων.
Χριστῷ ἐν παρόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ἡμᾶς 24
τὴν αὐτὴν ἐνοσίαν ἐπλήσασθε, (ὅτι ὁ παῖς ἐν
σαρκί, πέπαισται ἁμαρτίας,) εἰς τὸ μὴ κέτι ἀν- 25
26 θρώπων ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεῶ τὸν
ἐπίλοιπον ἐν σαρκί βιώσασθαι χρόνον. Ἀρκέτος γὰρ 27
ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τῆ βίᾱς τὸ θέλημα
τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι, πεπορευμένοι ἐν ἀσελ- 28
γείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, καμμίαις, πτε- 29
30 τοῖς, καὶ ἀδελμίτοις εἰδωλολατρείαις· ἐν ᾧ ἐνε-
31 ζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν αὐτὴν τῆς
32 σωτηρίας ἀνάγκην, βλασφημέιτες. Οἱ ἀποδο- 33
34 σῶσι λόγον τῷ ἐτοίμως ἔχοντι κῆρυκα ζω-
35 τας καὶ νεκρῶν. Εἰς τὸτο γὰρ καὶ νεκροῖς 36
εὐηγγελισθῇ, ἵνα κηρύξῃ μὲν κατὰ ἀνθρώπους 37
σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι. Πάν- 38
των δὲ τὸ τέλος ἡγυγικε· σωφρονισάτε ἐν, καὶ ἡ- 39
ψατε εἰς τὰς προσευχὰς. Πρὸ πάντων δὲ τὴν 40
41 εἰς ἑαυτοὺς ἀγαπὴν ἐκτενῆ ἔχοντες· ὅτι ἡ ἀγάπη
καλύψει πληθὺς ἁμαρτιῶν. Φιλόξενοι εἰς ἀλλή- 42
43 λας, ἀνευ γογγυσμῶν. Ἐκαστος, καθὼς ἔλαβε 44

ὡς λόγια Θεῷ· εἰ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰχθύος, ἢς
 χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι δοξάζηται ὁ Θεὸς διὰ
 Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐστὶν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς
 12 αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Ἀγαπητοί, μὴ ξε-
 νίζετε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει πρὸς περασμὸν ὑμῖν
 13 γινομένη, ὡς ξένος ὑμῖν συμβαίνοντος. Ἀλλὰ,
 καὶ ὡς κοινωνοὶ τοῖς τῷ Χριστῷ παθήμασι, χαί-
 ρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ
 14 χαρήτε ἀγαλλιάμενοι. Εἰ οὐκ οἶδετε ἐν ὀνόματι
 Χριστοῦ, μακάριοι ἐστὶ τὸ τῆς δόξης καὶ τὰ τῷ Θεῷ
 Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς ἀναπαύεται· κατὰ μὲν αὐτῆς
 15 βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. Μὴ γὰρ
 τίς ὑμῶν παρορέτω ὡς Φονεὺς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός,
 16 ἢ ὡς ἀποτροσιπτικός· εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ
 αἰχυνέσθω· δοξάζεται δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ μέρει τῷ
 17 τῷ. Ὅτι ὁ καιρὸς τῷ ἀρεσθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ
 οἴκου τοῦ Θεοῦ· εἰ δὲ πρῶτον ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος
 18 τῶν ἀπειθόντων τῷ τῷ Θεῷ εὐαγγελίῳ; Καὶ εἰ
 ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ ἁμαρτω-
 19 λος πῶς φανείτω; Ὡς καὶ οἱ πάχοντες κατὰ
 τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὡς πιστῶ κτιστὴ παρατιθέμε-
 σαν τὰς ψυχὰς ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιῶσι.

SECTIO VII.

Officia Pastorum seniorum Et juniorum.

Cap. V.

1 Πρεσβύτερος τὸ ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπε-
 ρσβύτερος καὶ μαρτυρῶ τῶν τῷ Χριστῷ παθιμά-
 των, ὁ καὶ τῆς μελέτης ἀποκαλύπτει τὴν δόξαν
 2 κοινωνός· Ποιμανεῖτε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ,
 ἐπισκοπῶντες μὴ ἀναγκάσας, ἀλλ' ἐκείνας· μὴ δὲ
 3 ἀσχοκροδῶς, ἀλλὰ προθύμως· μὴδ' ὡς κατα-
 κυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τῷ
 ποιμνίῳ.

ποιμνίῳ. Καὶ φανερωθέντος τῷ ἀρχιεπισκοπῶν, 4
 κομίσαι τὸν ἀκατακτάμενον τῆς δόξης σέφανον. Ὁ 5
 μῶν νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις.

SECTIO VIII.

Officia miscellanea.

Πάντες δὲ, ἀλλήλοις ὑπατασσόμενοι, τὴν ταπει-
 νοφροσύνην ἐγκομίζασθε· ὅτι ὁ Θεὸς υπερηφα-
 νος ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Τα- 6
 πεινωθήτε ἐν ὑποτάξει τῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ, ἵνα ἡ
 7 ὑμῶν ὑπακοὴ ἐν καιρῷ. Πᾶσαν τὴν μέριμνάν ὑμῶν
 ἐπιρρίψατε ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.
 8 Νήψατε, γρηγορήσατε, ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διά-
 βολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν, τί-
 9 να καταπίῃ. Ὡς ἀντίστητε τρεσοὶ τῇ πίσει, εἰδό-
 10 τε, τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῶν ἐν κόσμῳ ὑμῶν
 ἀδελφοτήτι ἐπιτελεῖσθαι.

SECTIO IX.

Conclusio.

Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς 10
 τὴν αἰώνιον αὐτῆς δόξης ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εὐλογί-
 παρόντας, αὐτὸς καταρτίσαι ὑμᾶς, σθερεῖν, δε- 11
 νόμασι, θεμελιώσαι. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος
 12 εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Διὰ Σίλβαν
 ὑμῖν τῷ πιστῷ ἀδελφῷ (ὡς λογίζομαι) δι' ἐλίγων
 ἐγγραφῶν, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν, ταύτην
 13 εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ, εἰς ἣν ἐστήκατε. Ἀ-
 σπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, ἡ Μάρ-
 14 κος ὁ υἱὸς με. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήμα-
 τι ἀγάπης· Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν
 Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

Q9

ΠΕΤΡΟΥ

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ
ΔΕΥΤΕΡΑ.

S E C T I O I.

Inscriptio.

Cap. I.

Συμεών Πέτρος, δέλος καὶ ἀπόστολος Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότημον ἡμῖν λαχοῦσι πί-
στιν ἐν δικαιοσύνῃ τῇ Θεῷ ἡμῶν καὶ σωτῇ-
ρὸς Ἰησοῦ Χριστῷ. Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυν-
θεῖη ἐν ἐπιγνώσει τῇ Θεῷ, καὶ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

S E C T I O II.

Adhortatur ad vitæ sanctitatem.

Ωs πάντα ἡμῖν τῆς Θεῆας δυνάμεως αὐτῆς τὰ
πρὸς ζωὴν καὶ εὐσεβείαν δαδωρημένης, διὰ τῆς
ἐπιγνώσεως τῇ καλέσαντος ἡμᾶς διὰ δόξης καὶ
ἀρετῆς. (δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγ-
γέλματα δαδωρηται, ἵνα διὰ τέτων γένηθε Θεῆας
κοινωνοὶ φύσεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν
ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς) καὶ αὐτοῦ τέτοιοι σπᾶσθιν
πᾶσαν παρεισενγκαντες, ἐπιχορηγησατε ἐν τῇ
πίσει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶ-
σιν, ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ
ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν
εὐσεβείαν, ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελ-
φίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
Ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπάρχοντα καὶ πλεονάζοντα,
ἐκ ἀργῆς, εὐδὲ ἀκαρπῆς καρδίᾳς ἐν τῇ τῷ Κυ-
ρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ ἐπιγνώσιν. Ὡς γὰρ μὴ
παρεσι

παρεσι ταῦτα, τυφλὸς ἐστὶ, μωπάζων, λήθην
λαβὼν τῇ κατὰ φύσιν τῶν πάλαι αὐτῆ ἀμαρτιῶν.
Διὸ μέλλον, ἀδελφοί, σπαράσσετε βεβαίαν ὑμῶν
τὴν κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσαι ταῦτα γὰρ ποι-
ῶντες ἂ μὴ πταίσῃτε ποτε. Οὕτω γὰρ πλεονάζ-
ῃ ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ ἐξουσία εἰς τὴν αἰώνιον
Βασιλείαν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστῷ.

S E C T I O III.

Doctrinæ purioris firmitatem agnoscendam
esse monet.

Διὸ ἐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμήσκειν περὶ
τέτων, καί περ εἰδότας, καὶ ἐσηργημένους ἐν τῇ
παράσῃ ἀληθείᾳ. Δίκαιον δὲ ἡγῆμαι, ἐφ' ὅσον
εἰμι ἐν τέτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν
υπομνήσει εἰδὼς, ὅτι ταχινή ἐσιν ἡ ἀπόδειξις
τῷ σκηνώματός με, καὶ τῷ ὅ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστῷ ἐδὴλωσέ μοι. Σπαράσσω δεκάποτε, ἔχων
ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξουσίαν, τὴν τέτων μνημὴν ποι-
εῖν. Οὐ γὰρ σεπασμένους μύθοις ἐξακολου-
θήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τῷ Κυρίῳ ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστῷ δύναμιν καὶ παρουσίαν, ἀλλ' ἐκόπτα
γεννηθέντες τῆς ἐκείνῃ μεγαλειότητος. Λαβὼν
γὰρ παρὰ Θεοῦ Πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, Φωνῆς
ἐνεχθεῖσης αὐτῷ τοιαύτῃ ἐν τῇ μεγαλοπρεπείᾳ
δόξης. Οὗτός ἐστιν ὁ Υἱὸς με ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ
ἐγὼ εὐδόκησα καὶ ταύτην τὴν Φωνὴν ἡμεῖς ἤκ-
σαμεν, ἐξ ἑρανεῖ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν
τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ. Καὶ ἔχομεν βεβαίωτερον τὸν
προφητικὸν λόγον, ὃ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες,
ὥς λυχνῶ φαίνονται ἐν ἀνυχμῇ τόπῳ, ἕως ἂ ἡμέ-
ρα διαφανέσῃ, καὶ φῶς φέροι ἀνὰ τὴν ἐν ταῖς καρ-
δίαις

[illegible]

ΕΠΙΣΤΟΛΗ C.II.

20 διὰ τὸ ὑμῶν τὸ πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶ-
σα προφητεία γραφῆς, ἰδίᾳ ἐπιλύσεως ἐ γίνε-
ται. Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἤνεχθη ποτὲ καὶ
21 προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος ἁγίου φερόμενοι
ἐλάλησαν οἱ ἄγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι. οὗτως ὡς ἔλεγε

SECTION IV.

*De vitandis falsis doctoribus eorumque vita
perversa.*

Cap. II.

Εγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς
καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες
παρεσάξουσιν αἱρέσεις ἀπολλείας, καὶ τὸν ἀγροά-
σαντα αὐτὸς δεσποτὴν ἀρνεῖται, παύοντες αὐ-
τοὺς ταχινὴν ἀπάλειαν. Καὶ πολλοὶ ἐξακολουθή-
σονται αὐτῶν ταῖς ἀπολλείαις, δι' ἃς ἡ ὁδὸς τῆς
ἀληθείας βλασφημηθήσεται. Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ
πλῆθος λογισμῶν ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρέμα
ἐκπαλαμῇ ἀρνεῖ, καὶ ἡ ἀπολλεία αὐτῶν ἐνυψά-
ζε· Εἰ γάρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἀμαρτησάντων ἐκκυσ-
θεῖσιν, ἀλλὰ σείσας τὰς τάρταρας, παρέ-
δοκεν εἰς κρίσιν τετήρημέναις, καὶ ἀρχαῖα κόσμῳ
ἐκθέσται, ἀλλ' οὐδοὺν Νὰς δικαιοσύνης κηρύξαι
ἐφυλάξε, κατακλυσθὲν κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπαχθῶς.
καὶ πόλεις Σόδομων καὶ Γομόρρας τεφρώσας κατα-
στροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν
τεδείκας, καὶ δίκαιον Δωτ κατασπονδόμενον ὑπὸ
τῆς τῶν ἀθεσμιῶν ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς ἐρρύσα-
το. (βλέμμεται γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοι-
κῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἔξ ἡμέρας ψυχὴν δίκαιαν
ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνειν.) οἷδε Κύριος εὐσε-
βεῖς ἐκ πειρασμῶν ῥύεσθαι, ἀδίκας δὲ εἰς ἡμέραν
κρίσεως κολαζομένους τηρεῖν· μάλιστα δὲ τὰς
ὀπίσω

ὁπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ ματαίᾳ παρενομένους, καὶ κυριότητος καταφρονούντας. Τολμητὰ, αὐθά-
δεις, δόξας ἔτρεμτοι βλασφημῶντες· ὅτι ἄγ-
γελοι, ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μέζοντες ὄντες, ἔφερον
κατ' αὐτῶν παρὰ Κυρίου βλασφημίαν κρίσιν· ὅτι
οὕτως ὡς ἀλογα ζῶα φυσικά, γεγεννημένα εἰς ἀλώ-
σιν καὶ φθοράν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημῶντες, ἐν
τῇ φθορᾷ αὐτῶν καταφρονήσονται, κομίσμενοι
μίσθον ἀδικίας, ὅσῳ ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυ-
φήν, σπῖλοι καὶ μωμοί, ἐντροφάντες ἐν ταῖς
ἀπάταις αὐτῶν, συνυπαχέμενοι ὑμῖν, ὀφθαλ-
μοὺς ἔχοντες μετὰ μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύ-
τους ἀμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀσηκρίτους,
καρδίαν γεγυμνασμένην πλεονεξίας ἔχοντες, κατα-
ρας τέκνα, καταλιπόντες τὴν εὐδοκίαν σου,
ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθῶντες τῇ ὁδῷ τῆ βα-
λαὰμ τῆ Βασφ, ὅς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν,
ἐλεγεν δὲ ἔχειν ἰδίαν παρενομίαν· ὑποδύμιον ἄφω-
νον, ἐν ἀνθρώπῳ φανῇ φθονῶμενον, ἐκώλυσε
τὴν τῆ προφῆτε παραφροσίαν. Οὗτοι εἰσι πη-
γαὶ ἀνυδροί, νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπτος ἐλαυνόμεναι,
οἷς ὁ Ὕψος τῆ σκότης εἰς αἰῶνα τετήρηται.
Ἐπερὶ γὰρ ματαιότητος φθονῶμενοι δελεά-
ζουσιν ἐν ἐπιθυμίᾳ σαρκὸς, ἀσελγείας, τὰς ἰσ-
τῶς ἀποφύγοντας, τὰς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφόμενας·
ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δὲ οἱ
ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς· ὡ γὰρ τὴς ἡττήται, τῆ
τῶ καὶ δεδωλωται. Εἰ γὰρ ἀποφύγοντες τὰ
μιάσματα τὰ κοσμεῖ ἐν ἐπγνωσὶ τῆ Κυρίου καὶ σω-
τῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες,
πῆττωνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἐσχάτα χειρόνα τῶν
πρώτων. Κεῖνται γὰρ ἦν αὐτοῖς, μὴ ἐπαγνοῦν

καὶ τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἣ ἐπιγνῶσιν ἐπιστρέ-
ψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἀγίας ἐντολῆς.
Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παρομιμίας
Κυαν ἐπιστρέψαις ἐπὶ τὸ ἴδιον ἔξαμα καὶ Ἰς
ἀσπαμένη εἰς κυλισμα βορβόρε.

SECTIO V.

De irrisoribus adventus Christi, Et præpara-
tione ad eundem.

Cap. III.

- 1 Τάυτην ἤδη, ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω
ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν υπομνήσει
- 2 τὴν εὐαγγελίαν διανοοῖαν· μνησθῆναι τῶν προειρημέ-
νων ῥημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν, καὶ τῆς
τῶν ἀποστόλων ἡμῶν ἐντολῆς τῇ Κυρίῃ καὶ σωτῆρος·
- 3 τὸτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπὶ
ἐσχάτῃ τῶν ἡμερῶν ἐμπαιτάι, κατὰ τὰς ἰδίας
- 4 αὐτῶν ἐπιθυμίας παρενομενοί, καὶ λέγοντες· Πᾶ-
ς ἔστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρθεσίας αὐτῆς, ἀφ' ἧς
γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα ἔτι διαμένει·
- 5 ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως. Λανθάνει γὰρ αὐτὰς τὸτο
θελοντας, ὅτι ἔρανοι ἦσαν ἐκπαλαί, καὶ γῆ ἐξ
ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεξῶσα, τῷ τῷ Θεῷ λόγῳ·
- 6 δι' αὐτὸν οὖν ὁ τότε κόσμος ὑδατὶ καταλυθεὶς ἀπολέτο.
- 7 Οἱ δὲ νῦν ἔρανοι καὶ ἡ γῆ αὐτῇ λόγῳ τεθησουργι-
σμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρέμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ
- 8 ἀπολώλεις τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἐν δὲ τῷ
μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί, ὅτι μία ἡμέρα
παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέ-
ρα μία.
- 9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας,
(ὡς τινες βραδυτῆτα ἠγόνται) ἀλλὰ μακροθυμεῖ
εἰς ἡμᾶς, μὴ βεβλημένος τινος ἀπολίσθαι, ἀλλὰ
- 10 πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι. Ἦξει δὲ ἡ ἡμέ-
ρα

ρα Κυρία ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτὶ, ἐν ἣ ἔρανοι βοῦνται
παρέλευσονται, σοῦχεα δὲ καυσθέντα λυθήσονται, οἷον
καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. Τῇ- II
τῶν ἐν πάντων λυομένων, πόταπες δὲ ὑπάρχεν
ὑμᾶς; ἐν ἀγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις προσ-
δοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρθεσίαν τῆς τῇ
Θεῷ ἡμέρας, δι' ἣν ἔρανοι πυρέθμενοι λυθήσονται,
καὶ σοῦχεα καυσθέντα τικταί. Καινὸς δὲ ἔρα- 13
νός καὶ γῆν καινὴν, κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτῆς,
προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη κατοικεῖ.

SECTIO VI.

Conclusio miscella.

Διό, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, σπευδά-
σατε ἀσπίλοι καὶ ἀμώμητοι αὐτῷ εὐρεθῆναι ἐν
εἰρήνῃ καὶ τὴν τῇ Κυρίῃ ἡμῶν μακροθυμίαν, σω- 15
τηρίαν ἡγεσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν
ἀδελφὸς Παῦλος, κατὰ τὴν αὐτῇ δοθείσαν σοφί-
αν, ἔγραψεν ὑμῶν, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπι- 16
στολαῖς, λαλῶν ἐν αὐταῖς περὶ τῶν ἐν οἷς ἐσὶ
δυσνόητά τινα, ὅ οἱ αἰμαῖτες καὶ ἀσεβικοὶ ἔρε-
βλασιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, πρὸς τὴν
ἰδίαν αὐτῶν ἀπάλειαν. Τμῆς ἔν, ἀγαπητοί, 17
προγινώσκοντες, φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀδελ-
φῶν πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσῃτε τῇ ἰδίᾳ
σημασίᾳ. Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τῇ 18
Κυρίῃ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτῷ ἡ δό-
ξα καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνες,
ἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ
ΠΡΩΤΗ.

S E C T I O I.

Cap. I.

Docet, finem Evangelii esse communionem cum Deo.

Ο ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακάμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐδεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τῆς λέξεως τῆς ζωῆς, (καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἐώρακαμεν καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἣ τις ἦν πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν,) ὃ ἐώρακάμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μετ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία ὃ ἐ ἡμετέρου μετὰ τῷ Πατρὶ καὶ μετὰ τῷ Υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη. Καὶ αὐτῇ ἐξῆς ἡ ἐπαγγελία, ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς Φῶς ἐστὶ, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ ἐκ ἐστὶν ὁδμία. Ἐάν εἰπωμεν, ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκοτεινῷ περιπατοῦμεν, ψευδόμεθα, καὶ ἐ ποιῶμεν τὴν ἀλήθειαν. Ἐάν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατοῦμεν, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐν τῷ φωτὶ, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀδελφῶν, καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ Υἱῷ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

SECTIO

S E C T I O II.

Peccata nec neganda esse, nec committenda.

Εάν εἰπωμεν, ὅτι ἁμαρτίαν ἐκ ἔχομεν, ἐαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Ἐάν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶ καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρῶσιν ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. Ἐάν εἰπωμεν, ὅτι ἐκ ἡμαρτήκαμεν, ψεύσιν ποιῶμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ ἐκ ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Τεκνία μὲ, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτήτε. Καὶ ἐάν τις ἁμαρτή, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον. Καὶ αὐτός ἰδύσμενος ἐστὶ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλης τῆς κόσμου.

S E C T I O III.

Præcepta divina esse observanda.

Καὶ ἐν τῷ γνωσκόμεν, ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, Ἐάν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. Ὁ λέγων Ἐγνώκα αὐτόν· καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης ἐστὶ, καὶ ἐν τῷ ἡ ἀλήθεια ἐκ ἐστὶν. Ὁς δ' ἂν τηρῇ αὐτὸν τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τῷ ἡ ἀγάπῃ τῷ Θεῷ τετελείωται. Ἐν τῷ γνωσκόμεν, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν. Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν, ὁ φέλει, καὶ ὡς ἐκεῖνος περιεπατήσε, καὶ αὐτὸς ἕτως περιπατεῖν. Ἀδελφοί, ἐκ ἐντολῆν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν ἔχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιὰ ἐστὶν ὁ λόγος, ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς. Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν ὑμῖν· ὅτι ἡ σκοτία παρέρχεται, καὶ τὸ Φῶς τὸ ἀληθινὸν ἦδη φαίνεται.

Q9 5

Φαίνεται

9 φαίνεν. Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ τὸν ἀδελ-
 10 φὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. Ὁ
 ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ
 11 σκάνδαλον ἐν αὐτῷ ἔκ ἐστιν. Ὁ δὲ μισῶν τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ
 περιπατεῖ, καὶ ἐκ οὗδε πᾶ ὑπάγει, ὅτι ἡ σκοτία
 ἐτύφλωσε τὰς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ.

SECTIO IV.

Mundum non esse in deliciis habendum.

- 12 Γράφω ὑμῖν, τέκνια, (ὅτι ἀφέντωκα ὑμῖν αἱ
 13 ἀμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ) γράφω ὑμῖν,
 πατέρες, (ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς) γράφω
 ὑμῖν, νεανίσκοι, (ὅτι νενικηκατε τὸν ποιηρὸν)
 14 γράφω ὑμῖν, παιδία, (ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα)
 ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, (ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ'
 ἀρχῆς) ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, (ὅτι ἰσχυροὶ
 ἐσε, καὶ ὁ λόγος τῷ Θεῷ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικη-
 15 κατε τὸν ποιηρὸν) μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον,
 μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ· ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον,
 16 ἔκ ἐστιν ἡ ἀγάπη τῷ Πατρὶ ἐν αὐτῷ· ὅτι πᾶν
 τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπι-
 θυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τῆ βίβ,
 17 ἔκ ἐστὶν ἐκ τῷ Πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τῷ κόσμῳ ἐστὶ. Καὶ
 ὁ κόσμος παρέρχεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ· ὁ δὲ
 ποιῶν τὸ θέλημα τῷ Θεῷ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

SECTIO V.

Cavendos esse, qui de Christo non recte docent.

- 18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστὶ καὶ (καθὼς ἠκούσατε,
 ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἐρχεται,) καὶ νῦν ἀντίχριστοι
 πολλοὶ γεγόνασιν· ὃθεν γινώσκωμεν, ὅτι ἐσχάτη
 ὥρα ἐστὶν.

ὥρα ἐστὶν. Ἐξ ἡμῶν ἐξηλθον, ἀλλ' ἐκ ἡσάν ἐξ 19
 ἡμῶν· εἰ γὰρ ἡσάν ἐξ ἡμῶν, μεμενῆκεισαν ἂν μετ'
 ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν, ὅτι ἐκ εἰσι πάντες
 ἐξ ἡμῶν. Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, 20
 καὶ οἰδατε πάντα. Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, ὅτι ἐκ οἰ- 21
 दाτε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἰδατε αὐτήν, καὶ ὅτι
 πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας ἔκ ἐστι. Τίς ἐστὶν ὁ 22
 ψεῦδης, εἰ μὴ ὁ ἀρνέμενος, ὅτι Ἰησοῦς ἐκ ἐστὶν ὁ
 Χριστός; ἔτος ἐστὶν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀριέμενος τὸν
 Πατέρα καὶ τὸν Υἱόν. Πᾶς ὁ ἀρνέμενος τὸν Υἱόν, 23
 ἔδὲ τὸν Πατέρα ἔχει. Ὑμεῖς ἐν ὁ ἠκούσατε ἀπ' 24
 ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μένω· ἐάν ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὁ ἀπ'
 ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ Υἱῷ καὶ ἐν τῷ
 Πατρὶ μένετε. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν 25
 αὐτὸς ἐπηγγέλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον· ἡ 26
 ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλάνων τῶν ὑμᾶς.

SECTIO VI.

In Christo manendum esse.

Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν 27
 ὑμῖν μένει, καὶ ἡ χρεία ἔχετε, ἵνα τις διδά-
 σκη ὑμᾶς· ἀλλ' ὥς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς
 περὶ πάντων, καὶ ἀληθὲς ἐστὶ, καὶ ἐκ ἐστὶ ψεῦδος· ἵνα
 καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, μένετε ἐν αὐτῷ. Καὶ 28
 νῦν, τέκνια, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα ὅταν φανερωθῇ,
 ἔχωμεν παρρησίαν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ' αὐ-
 τοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Ἐάν εἰδῇτε, ὅτι δικαιο- 29
 ῦς ἐστὶ, γινώσκετε, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύ-
 νην, ἐκ αὐτοῦ γεγέννηται.

SECTIO

SECTIO VII.

Cap. III. *Nomen filiorum Dei bene esse observandum.*

- 1 **Γ**νοστε, ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ Πατήρ,
ἵνα τέκνα Θεῷ κληθῶμεν· διὰ τὸτο ὁ κόσμος ἔ-
2 γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι ἐκ ἐγγὺς αὐτόν. Ἀγαπητοί, νῦν
τέκνα Θεῷ ἐσμεν, καὶ ἐπὶ φανερώσῃ, τί ἐσομε-
3 σα· οἴδαμεν δὲ, ὅτι ἐὰν φανερώσῃ, οἱμοῖοι αὐτῷ
ἐσομεθα· ὅτι οἱμοῖοι αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐστίν.

SECTIO VIII.

Peccata non esse committenda.

- 3 **Κ**αὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ' αὐτῷ,
ἀγνοεῖ ἑαυτὸν, καὶ ὡς ἐκείνος ἀγνός ἐστι.
4 Πᾶς ὁ ποιοῦν τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ·
5 καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. Καὶ οἴδατε, ὅτι
ἐκείνος ἐφανερώσῃ, ἵνα τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀγῇ·
6 καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ ἐκ ἐστίν. Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ
μένων, ἔχ' ἁμαρτανείει· πᾶς ὁ ἁμαρτανῶν, ἔχ'
7 ἑώρακεν αὐτόν, ἐδὲ ἐγνώκεν αὐτόν. Τεκνία, μη-
8 δεις πλανᾶτω ὑμᾶς· ὁ ποιοῦν τὴν δικαιοσύνην, δι-
9 τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τῆς διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
ὁ διάβολος ἁμαρτανεῖ. Εἰς τὸτο ἐφανερώσῃ ὁ Υἱὸς
τῆς Θεῆς, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τῆς διαβόλου. Πᾶς ὁ
γεγενημένος ἐκ τῆς Θεῆς, ἁμαρτίαν ἔποιε, ὅτι
σπέρμα αὐτῆς ἐν αὐτῷ μένει· καὶ ἔδυναται ἁμαρ-
τανεῖν, ὅτι ἐκ τῆς Θεῆς γεγέννηται.

SECTIO IX.

Fratres esse amandos.

- 10 **Ε**ν τῷ φανερώσει τὰ τέκνα τῆς Θεῆς καὶ τὰ
τέκνα τῆς διαβόλου· πᾶς ὁ μὴ ποιοῦν δικαιοσύ-
νην,

- 11 **ἢ**ν, ἐκ ἐστίν ἐκ τῆς Θεῆς, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν
ἀδελφόν αὐτῆς. Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγγελία, ἣν
12 ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
Οὐ καὶ ὡς Κεῖν ἐκ τῆς πονηρῆς ἦν, καὶ ἐφάραξε τὸν
ἀδελφόν αὐτῆς· καὶ χάριν τίνος ἐφάραξε αὐτόν;
13 ὅτι τὰ ἔργα αὐτῆς πονηρὰ ἦν, τὰ δὲ τῆς ἀδελφῆς
αὐτῆς, δίκαια. Μὴ θαυμάζετε, ἀδελφοί μου, εἰ
14 μιστὴ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι μετα-
βεβήκαμεν ἐκ τῆς θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶ-
μεν τὴν ἀδελφῆς. Ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν, μέ-
νει ἐν τῷ θανάτῳ. Πᾶς ὁ μιστὴν τὸν ἀδελφόν
15 αὐτῆς, ἀνθρωποκτόνος ἐστίν· καὶ οἴδατε, ὅτι πᾶς
ἀνθρωποκτόνος ἐκ ἐχθρῶν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένε-
16 σαι. Ἐν τῷ φανερώσει τὴν ἀγάπην τῆς Θεῆς,
ὅτι ἐκείνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἔθηκε· καὶ
ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς
τιθέναι. Ὅς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τῆς κόσμου, καὶ
17 θεωρῇ τὸν ἀδελφόν αὐτῆς, χρεῖαν ἔχοντα, καὶ
ἐκλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς, πῶς ἡ
18 ἀγάπη τῆς Θεῆς μένει ἐν αὐτῷ; Τεκνία μου, μὴ
ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ γλώσσει, ἀλλ' ἐργῶ καὶ ἀληθείᾳ.

SECTIO X.

Parresiam erga Deum esse habendam.

- 19 **Κ**αὶ ἐν τῷ φανερώσει, ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας
ἐσμεν, καὶ ἐμπροσθεν αὐτῆς πείσομεν τὰς καρ-
20 διὰς ἡμῶν, ὅτι ἐὰν καταγνώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία,
ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γι-
21 νώσκει πάντα. Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρδία ἡμῶν
μὴ καταγνώσκῃ ἡμῶν, παρρησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν
22 Θεόν, καὶ ὁ ἐὰν αἰτῶμεν, λαμβάνομεν παρ' αὐτῆς,
ὅτι τὰς ἐντολάς αὐτῆς τηροῦμεν, καὶ τὰ ἀρετὰ ἐνώπιον
αὐτῆς ποιεῖμεν.

SE-

SECTIO XI.

In Deum credendum, et homines amandos esse.

- 23 **Κ**αὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτῆς, ἵνα πιστεύσωμεν
τῷ ὀνόματι τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀγα-
24 πώμεν ἀλλήλους, καθὼς ἐδωκεν ἐντολὴν ἡμῖν. Καὶ
ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτῆς, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ
αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκουμεν, ὅτι μέ-
νει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύματος, ὃ ἡμῖν ἐδωκεν.

SECTIO XII.

Explorandos esse doctores.

Cap. IV.

- Α**γαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ
δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, ἵνα ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσὶν
ἔτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλυθασιν εἰς τὸν
2 κόσμον. Ἐν τούτῳ γινώσκετε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ,
Πᾶν πνεῦμα, ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκί,
3 ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν. Καὶ πᾶν πνεῦμα, ὃ
μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα,
ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐκτὸς· καὶ τούτῳ ἐστὶ τὸ τῆς ἀντιχρίστου,
ὃ ἀκηκόατε ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν
ἤδη. 4 Ὅσοι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστέ, τεκνία, καὶ νενικηκά-
τε αὐτούς· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ἡμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κό-
5 σμῳ. Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσὶ, διὰ τούτου ἐκ τοῦ
6 κόσμου λαλῶσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. Ἡμεῖς
ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν. Ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει
ἡμῶν. Ὁς ἐκ ἐστὶν ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἐκ ἀκούει ἡμῶν. Ἐκ
τούτου γινώσκουμεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ
πνεῦμα τῆς πλάνης.

SECTIO XIII.

Deum esse amandum.

- Α**γαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγά- 7
πη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστὶ· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν, ἐκ τοῦ
Θεοῦ γεννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν. Ὁ μὴ 8
ἀγαπῶν, οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν.
Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι 9
τὸν Υἱόν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν ὁ Θεὸς εἰς
τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ ἐστὶν 10
ἡ ἀγάπη, ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν,
ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν
Υἱόν αὐτοῦ ἵλασμον περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀ- 11
γαπητοί, εἰ ἔτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ
ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν. Θεὸν ἔδοξε 12
πῶποτε τεθεῖσθαι. Ἐάν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ
Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειω-
μένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Ἐν τούτῳ γινώσκουμεν, ὅτι ἐν 13
αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύ-
ματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς τεθεῖσθαι, 14
καὶ μαρτυρεῖμεν, ὅτι ὁ Πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν Υἱόν
σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὁς ἂν ὁμολογήσῃ, ὅτι Ἰησοῦς 15
ἐστὶν ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐ-
τὸς ἐν τῷ Θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνωκάμεν καὶ πεπι- 16
συνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. Ὁ
Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ
Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τετε- 17
λείωται ἡ ἀγάπη μετ' ἡμῶν, ἵνα παρρησιασθῶμεν ἐνώ-
μεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι, καθὼς ἐκείνός 18
ἐστὶ, καὶ ἡμεῖς ἐσμεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φόβος ἐκ
ἐστὶν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἐξῶ βάλλει
τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος 19
ἐτελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν
αὐ-

20 αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐάν
 τις εἴπῃ· Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεόν, καὶ τὸν ἀδελφόν αὐτῷ
 μισῶ, ψεύδεται ἐσθλόν. Ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφόν
 αὐτῷ, ὃν εἶδεν· τὸν Θεόν, ὃν οὐκ εἶδεν, πῶς δύναται
 21 ἀγαπᾶν; Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν ἀπ' αὐτοῦ,
 ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ.
 Cap. V. 1 Πᾶς ὁ πιστεύων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστός, ἐκ τῷ
 Θεῷ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννη-
 2 σάμεν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. Ἐν
 τάτῳ γινώσκουμεν, ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τῷ
 Θεῷ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς
 3 αὐτοῦ τηρῶμεν. Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τῷ Θεῷ,
 ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαί
 αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσὶν. *Reus affectus sunt obsequia*

SECTIO XIV.

Refutandos esse solide hostes Christi.

4 Ὅτι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τῷ Θεῷ, νικᾷ τὸν
 κόσμον· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν
 5 κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. Τίς ἐστὶν ὁ νικῶν τὸν κόσμον,
 εἰ μὴ ὁ πιστεύων, ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Υἱὸς τῷ Θεῷ;
 6 Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς
 ὁ Χριστός· ἐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι
 καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ Πνεῦμα ἐστὶ τὸ μαρτυρεῖν,
 7 ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. Ὅτι τρεῖς εἰσὶν οἱ
 μαρτυροῦντες ἐν τῷ θρανῷ, ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ
 8 τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ ἔτι οἱ τρεῖς ἐν εἰσιν. Καὶ
 τρεῖς εἰσὶν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ πνεῦμα,
 καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν
 9 εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβά-
 νομεν, ἡ μαρτυρία τῷ Θεῷ μέζων ἐστὶν· ὅτι αὕτη
 ἐστὶν ἡ μαρτυρία τῷ Θεῷ, ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τῷ
 Τίς

υἱὸς αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τῷ Θεῷ, ἔχει 10
 τὴν μαρτυρίαν ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιστεύων τῷ Θεῷ,
 ψεύσιν πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι ὁ πεπίστευκεν εἰς τὴν
 μαρτυρίαν, ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τῷ υἱῷ
 αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώ- 11
 νιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ αὕτη ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ
 αὐτοῦ ἐστὶν. Ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωὴν· ὁ μὴ 12
 ἔχων τὸν υἱόν Θεῷ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. Ταῦτα 13
 ἔγραψα ὑμῖν, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τῷ υἱῷ
 τῷ Θεῷ· ἵνα εἰρήνη, ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, καὶ
 ἵνα πιστεύητε εἰς τὸ ὄνομα τῷ υἱῷ τῷ Θεῷ.

SECTIO XV.

Miscella.

Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρρησία, ἣν ἔχομεν πρὸς αὐ- 14
 τόν, ὅτι ἐάν τι αὐτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα
 αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν. Καὶ ἐάν οἶδαμεν, ὅτι ἀκούει 15
 ἡμῶν, ὁ ἂν αὐτώμεθα, οἶδαμεν, ὅτι ἔχομεν τὰ αἰ-
 16 τήματα, ἃ ἠτήκαμεν παρ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν
 ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτανόντα ἁμαρτίαν καὶ πρὸς
 θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς
 ἁμαρτανέσι μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία
 πρὸς θάνατον· ὃ περὶ ἐκείνης λέγω, ἵνα ἐρωτήσῃ.
 Πᾶσαι ἀδικίαι ἁμαρτία ἐστὶ· καὶ ἐστὶν ἁμαρτία ὃ 17
 πρὸς θάνατον. Οἶδαμεν, ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημέ- 18
 νος ἐκ τῷ Θεῷ οὐκ ἁμαρτανεῖ, ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ
 τῷ Θεῷ τηρεῖ ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐκ ἀπέχεται
 αὐτοῦ. Οἶδαμεν, ὅτι ἐκ τῷ Θεῷ ἐσμεν, καὶ ὁ νό- 19
 σμος ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖται. Οἶδαμεν δέ, 20
 ὅτι ὁ υἱὸς τῷ Θεῷ ἦκει, καὶ ἔδωκεν ἡμῖν διανοι-
 ἄν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν ἀληθινόν· καὶ ἐσμεν ἐν
 τῷ

τῷ ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ αὐτῆς Ἰησοῦ Χριστῷ. Οὗτός
 21 ἐστὶν ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ἡ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία,
 φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπο τῶν εἰδωλῶν.
 Ἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ
 ΔΕΥΤΕΡΑ.
 S E C T I O I.

Inscriptio.

1 Ο πρεσβύτερος ἐκλεκτῆς κυρίας, καὶ τοῖς
 τέκνοις αὐτῆς, ὡς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀλη-
 θεῖα, καὶ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ
 2 πάντες οἱ ἐγνωστὲς τὴν ἀληθεῖαν διὰ τὴν ἀλη-
 θεῖαν τὴν μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μετ' ἡμῶν ἐσθὶ εἰς
 3 τὸν αἰῶνα. Ἐσθὶ μετ' ἡμῶν χάρις, εἰλεος, εἰρήνη
 παρὰ Θεοῦ Πατρὸς, καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
 4 τοῦ υἱοῦ τοῦ Πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγαπῇ. Ἐχάρ-
 ζην λίαν, ὅτι εὗρηκα ἐκ τῶν τέκνων σε περιπατῶ-
 ντας ἐν ἀληθείᾳ, κατὰ τὴν ἐντολὴν ἐλάβομεν παρὰ
 τοῦ Πατρὸς.

S E C T I O II.

Adhortatio ad amorem.

5 Καὶ νῦν ἔρωτά σε, κυρία, ἔχως ἐντολὴν γράψω
 σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν ἔχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα
 6 ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη
 ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτῆς. Αὕτη
 ἐστὶν ἡ ἐντολὴ, κατὰ τὴν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν
 αὐτῇ περιπατήτε.

SE

S E C T I O III.

Falsos doctores cavendos monet.

Οτι πολλοὶ πλανοὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ
 7 μὴ ὁμολογῆντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν
 σαρκί. Ἔτος ἐστὶν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. Βλέ- 8
 πτετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ ἀπολέσωμεν, ἀ ἐργασάμε-
 9 σα, ἀλλὰ μίσθον πληρὴν ἀπολάβωμεν. Πᾶς ὁ
 10 παραβαινὼν, καὶ μὴ μένων ἐν τῇ διδασκῇ τοῦ Χρι-
 στοῦ, Θεοῦ οὐκ ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδασκῇ τοῦ Χρι-
 11 στοῦ καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. Εἴ τις
 ἐρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδασκίαν οὐ
 φέρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν
 αὐτῷ μὴ λέγετε. Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαίρειν, 11
 κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς.

S E C T I O IV.

Conclusio.

Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, ἐκ ἡβελίᾳ διὰ 12
 13 χάριτος καὶ μέλανος· ἀλλὰ ἐλπίζω εἰσεῖν
 πρὸς ὑμᾶς, καὶ σῶμα πρὸς σῶμα λαλήσαι, ἵνα ἡ
 14 χαρὰ ἡμῶν ἡ πεπληρωμένη. Ἀσπάζεται σε τὰ
 τέκνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκλεκτῆς. Ἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΤ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ
 ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΙΤΗ.

S E C T I O I.

Inscriptio.

Ο πρεσβύτερος Γαίῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ 1
 ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. Ἀγαπητέ, περὶ 2
 πάντων εὐχόμεθα σε εὐδοῦσαι καὶ υγι-
 3 αίνειν, κατὰ τὴν εὐδοκίαν σου ἐν ψυχῇ. Ἐχάρην γάρ
 λίαν,

Rr 2

λίαν,

λίαν, ἐρχομένων ἀδελφῶν καὶ μαρτυρούντων σε τῇ ἀληθείᾳ, καθὼς σὺ ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς.

4 Μειζότεραν τέτων ἔκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τῶν ἐμῶν τέκνων ἐν ἀληθείᾳ περιπατούντων.

SECTIO II.

Adhortatur, doctores fideles recipiendos.

5 **Α**γαπητέ, πισὸν ποιῆς, ὃ εὖν ἐργάσῃ εἰς τὰς
6 ἀδελφούς καὶ εἰς τὰς ξένας. Οἱ ἐμαρτύρη-
σαντες τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· ἐς καιὸς
7 ποιήσεις προπέμψας αὐτοὺς τῷ Θεῷ, ὅτι ὑπὲρ γὰρ
τῆς ὀνομαστικῆς ἐξήλθον, μὴδὲ λαμβανόντες
8 ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. Ἡμεῖς ἐν εὐφροσύνῃ ἀπολαμ-
βάνειν τὰς τοιαύτας, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ
ἀληθείᾳ.

SECTIO III.

Quaedam de ecclesia illius loci monet.

9 **Ε**γραψα τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων
10 αὐτῶν Διοτρεφὴς ἐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς. Διὰ
τὸτο, εἰν ἔλθω, υπομνήσω αὐτὸν τὰ ἔργα, ὅσα
ποιῇ, λόγοις πανηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ
ἀρκούντος ἐπὶ τούτοις, ἕτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τὰς
ἀδελφούς, καὶ τὰς βεβηλωμένους καινοὺς, καὶ ἐκ τῆς
ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγαπητέ, μὴ μιμῶ το και-
νόν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν· ὃ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τῷ Θεῷ
12 ἐστίν· ὃ δὲ κακοποιῶν, ἔχ' ἐνώρακε τὸν Θεόν. Δημι-
τρίω μαρτυρηταὶ ὑπὸ πάντων, καὶ ὑσ' αὐτῆς
τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ οἴ-
δατε, ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθὴς ἐστίν.

SECTIO

SECTIO IV.

Conclusio.

Πολλοὶ εἶχον γράψαι, ἀλλ' ἐθέλω διὰ μέλανος
καὶ καλὰ μὲ σοι γράψαι. Ἐλπίζω δὲ εὐθέως
ιδεῖν σε, καὶ σόμα πρὸς σόμα λαλήσομεν. Εἰρή-
νη σοὶ. Ἀσπάζονται σε οἱ φίλοι. Ἀσπάζε-
ταις φίλος καὶ ὄνομα.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

SECTIO I.

Inscriptio.

1 **Ι**ούδας, Ἰησοῦ Χριστοῦ δέσλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου,
τοῖς ἐν τῷ Θεῷ Πατρὶ ἡγιασμένοις, καὶ Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ τετηρημένοις κλητοῖς· Ἐλεος ὑμῖν
καὶ εἰρήνη καὶ ἀγάπη πληθυνθεῖν.

SECTIO II.

Doctrinas et mores falsorum doctorum describit.

3 **Α**γαπητοί, πᾶσαν σπερδὴν ποιούμενος γράψαι
ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας, ἀνάγκη ἔχον
γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τὴν ἀπά-
ραν παρὰ τοῦ Θεοῦ τοῖς ἀγίοις πίσει. Πάρεσιδυσαν
γὰρ τινες ἄνθρωποι οἱ παλαιὴ προγεγραμμένοι εἰς
τὸτο τὸ κρίμα, ἀσεβεῖς, τὴν τῷ Θεῷ ἡμῶν χάριν
μετατίθεντες εἰς ἀσελγείαν, καὶ τὸν μόνον δεσπό-
την Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀνένεμον.
Ἵπομνήσαι δὲ ὑμᾶς βέλομαι, εἰδοτάς ὑμᾶς ἀπᾶ-
ν τὸτο, ὅτι ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας,

Rt 3

το

6 τὸ δευτέρον τὰς μὴ πισεύσαντας ἀπώλεσεν· ἀγ-
 γέλως τε τὰς μὴ τηρήσαντας τὴν ἐαυτῶν ἀρχήν,
 ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν
 μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς αἰδίοις ὑπὸ ζόφου τετι-
 7 ρηκεν. Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα, καὶ αἱ περὶ αὐ-
 τὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον τρόπον ἐκπορευ-
 8 σασα, καὶ ἀπελθῶσαι ὀπίσω σαρκὸς ἐτέρας, πρό-
 κεινται δαῖγμα, πρὸς αἰώνιαν διήνην ὑπέχουσαι.
 9 Ὁμοίως μὲν τοι καὶ ἔσθι ἐνυπνιζόμενοι, σαρκὰ
 μὲν μιλῶνσι, κυριότητα δὲ ἀδεῦσαι, δόξας δὲ
 10 βλασφημεῖν. Ὁ δὲ Μιχαὴλ ὁ ἀρχαγγέλος,
 ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινομένος, διελέγετο περὶ τῆς
 11 Μωσῆος σώματος, ἐν ἐτολήμῃ κρίσιν ἐπενεγκέν.
 βλασφημίας, ἀλλ' εἶπεν· Ἐπιτιμησάι σοι Κύριος.
 12 Οὗτοί δέ, ὅσα μὲν ἐκείδασι, βλασφημεῖσιν· ὅσα
 δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα ζῶα, ἐπίσανται, ἐν τέ-
 13 τοις φθέρονται. Οὐαὶ αὐτοῖς· ὅτι τῇ ὁδῷ τῇ
 14 Καὶν ἐπορεύθησαν, καὶ τῇ πλάνῃ τῇ Βαλαάμ μι-
 15 θῆ ἐξεχύθησαν, καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τῇ Κορὲ ἀπώ-
 λοντο. Οὗτοι εἰσιν ἐν ταῖς ἀγαπαις ὑμῶν σπι-
 16 λαδες, συνευαγγελιζόμενοι ἀφορώς, ἑαυτὰς ποιμαίνον-
 17 τες· νεφέλαι ἀνδρῶν, ὑπὸ ἀνέμων περιφερόμεναι,
 18 δένδρα φθινοπωρινὰ, ἀκαρπὰ, δις ἀποθανόντα,
 19 ἐκείων δένδρα, κυματὰ ἀγρία θαλάσσης, ἐπα-
 20 φρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰχυνας· ἀτέρεις πλανήται,
 21 εἰς ὃ ζόφος τῆ σκότης εἰς τὸν αἰῶνα τετήρηται.
 22 Προφῆτευσε δὲ καὶ τέτοις ἑβδομος ἀπὸ Ἀδάμ ἔ-
 23 κως, λέγων· Ἰδὲ, ἦλθε Κύριος ἐν μυρίασιν ἀγίαις
 24 αὐτῇ, ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, καὶ ἐξελέγ-
 25 ζαι πάντας τὰς ἀσεβεῖς αὐτῶν περὶ πάντων τῶν
 26 ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν, ὧν ἠσέβησαν, καὶ περὶ
 27 πάντων τῶν σκληρῶν, ὧν ἐλάσθησαν κατ' αὐτῇ
 28 ἀμαρ-

ἀμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς. Οὗτοι εἰσι γόγγυσαί, μεμ-
 ψιμοῖροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευόμε-
 16 νοι, καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπερόγκας, θαυμά-
 17 ζοντες προσώπα, ἀφελείας χάριν. Ὑμεῖς δὲ,
 18 ἀγαπητοί, μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν προειρημέ-
 19 νων ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τῶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
 20 Ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, ὅτι ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμ-
 21 πακάται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμε-
 22 νοι τῶν ἀσεβῶν. Οὗτοι εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες
 23 ἑαυτὰς, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.
 24 S E C T I O III.

Monet, quomodo sancte et caute vivendum sit.

Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοί, τῇ ἀγκιστρᾷ ὑμῶν πίστει 20
 21 ἐποικοδομῶντες ἑαυτὰς, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ
 22 προσευχόμενοι, ἑαυτὰς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσα-
 23 τε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τῶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 24 Χριστοῦ εἰς ζῶν αἰώνιον. Καὶ ἐς μὲν ἐλεῆτε δια-
 25 κρινόμενοι· ἐς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τῆ πρὸς
 26 ἀρπαζόντες, μισθόντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς
 27 ἐσπίλωμένον χιτῶνα, 15/16/17

SECTIO IV.

Conclusio.

Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι ὑμᾶς ἀπ' αἵματός, καὶ 24
 25 ῥῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ ἀμώμους
 26 ἐν ἀγαθίαις, μόνῳ σοφῷ Θεῷ, σωτῇ ἡμῶν,
 27 δόξα καὶ μεγαλαυχή, κράτος καὶ ἐξουσία, καὶ
 28 νῦν καὶ εἰς πάντας τὰς αἰῶνας,
 29 ἀμήν.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

SECTIO I.

Titulus & Inscriptio.

Cap. I.

- 1 **Α**ποκάλυψις Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ
ὁ Θεός, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ, αἱ δὲ
γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀπο-
κρίσας διὰ τῶ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάν-
2 νῃ· ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τῷ Θεῷ, καὶ τὴν
3 μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα τε εἶδε. Μακάριοι
οἱ ἀναγινώσκοντες, καὶ οἱ ἀκούοντες τὰς λόγους τῆς
προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμέ-
4 να· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς. Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκ-
κλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ τοῦ ὄντος, καὶ ὁ ὢν, καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν
ἐπτά πνευμάτων, αἱ ἐσὶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ·
5 καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μαρτυρῶν ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος
ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἀρχὼν τῶν βασιλείων τῆς γῆς.
6 Τῷ ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, καὶ λῶσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, (καὶ ἐποίησεν
ἡμᾶς βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὐτοῦ)
αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ-
7 ὄνων, ἀμήν. Ἰδοὺ, ἐρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ
ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν
ἔξεκέντησαν· καὶ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ
8 φυλαὶ τῆς γῆς· ναὶ, ἀμήν. Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ
τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, λέγων ὁ Κύριος, ὁ ὢν, καὶ
ὁ ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

SECTIO

SECTIO II.

Christus apostolo se revelat.

- Ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ καὶ ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ συγκοι- 9
νωνὸς ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ
ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ κα-
λεμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ
τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐγενόμην ἐν πνεύμα- 10
τι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω με φωνὴν
μεγάλην ὡς σάλπιγγος, λεγούσης· Ἐγὼ εἰμι τὸ Α 11
καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ· Ὁ βλέπων,
γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς ἐκκλησίαις
ταῖς ἐν Ἀσίᾳ, εἰς Ἐφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ
εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειραν, καὶ εἰς Σάρδεας,
καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδικεῖαν. Καὶ 12
ἐπέσρεψα βλέπειν τὴν φωνήν, ἥτις ἐλάλησε μετ'
ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς,
καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ ἀνθρώπου, 13
ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς
μαστοῖς ζώνην χρυσήν. Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ 14
τρίχες, λευκαί, ὡς ἔριον λευκόν, ὡς χιών· καὶ οἱ
ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλόξ πυρός· καὶ οἱ πόδες 15
αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβαίνῳ, ὡς ἐν καιμένῳ πεπυρωμέ-
νοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν.
Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χερὶ ἀσέρας ἑπτὰ· καὶ 16
ἐν τῇ σέματι αὐτοῦ ῥομφαία δίς μοις ἐξ ἑα ἐκπο-
ρευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ
δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἐπεσα πρὸς 17
τὰς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ ἐπέθηκε τὴν δεξι-
άν αὐτοῦ χερεῖ ἐπ' ἐμέ, λέγων μοι· Μὴ φοβέ-
18 ἔγω εἰμι ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, καὶ ὁ ζῶν· καὶ
ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων· ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ὄντος καὶ

19 τῷ θανάτῳ. Γράψον αὐτοὺς εἶδες, καὶ αὐτοὶ εἰσι, καὶ αὐτοὶ
20 μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα. Τὸ μυστήριον τῶν
ἑπτὰ ἀστέρων, ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς
ἑπτὰ λυχνίας τὰς χρυσαῖς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ αἱ ἑπτὰ λυ-
χνίαι ὡς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσι.

SECTIO III.

Cap. II.

Epistola ad septem Ecclesias Asiae.

1 Τῷ ἀγγέλῳ τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον·
Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τὰς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ
δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνι-
2 ῶν τῶν χρυσῶν· Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν κό-
πον σου, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ ὅτι ἐδύνῃ βα-
ρύνεσαι καὶ οὐκ ἐπαισύνεσαι· καὶ ἐπειράσω τὰς φάσκοντας εἶναι
ἀποστόλους, καὶ ἐκ εἰσὶ καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευθεῖς·
3 καὶ ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ
4 ὄνομά μου κεκοπίακας, καὶ ἐκέμηκας. Ἀλλ'
ἔχω κατὰ σὲ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆ-
5 κας. Μνημόνευε ἔν, πόθεν ἐκπέπτωκας, καὶ με-
τανοήσον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ,
ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ
6 τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσης. Ἀλλὰ τῷ
7 καὶ γὰρ μισῶ. Ὁ ἔχων ὅς, ἀκυσάτω, τί τὸ Πνεῦ-
μα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ
φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ πα-
ραδείσου τοῦ Θεοῦ.

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων γρά-
ψον· Τάδε λέγει ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένε-
9 το νεκρὸς, καὶ ἐζησεν· Οἶδά σε τὰ ἔργα, καὶ
τὴν θλίψιν, καὶ τὴν πτωχείαν, (πλῆσιος δὲ εἶ)
καὶ

καὶ τὴν βλασφημίαν τῶν λεγόντων Ἰουδαῖος εἶναι
ἐαυτοὺς, καὶ ἐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τῆ σατανᾶ.
Μηδὲν φοβῆσθαι μέλλεις πάχυν· ἰδὲ, μέλλει βαλεῖν 10
ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῇτε·
καὶ ἔχετε θλίψιν ἡμερῶν δέκα. Γίνε πιστὸς ἄχρι
θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ 11
ἔχων ὅς, ἀκυσάτω, τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις· Ὁ νικῶν ἐμὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου
τῷ δευτέρῳ.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγᾶμῳ ἐκκλησίας 12
γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δι-
ξομον τὴν ὀξεῖαν· Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ πᾶς 13
κατοικεῖς, ὅπερ ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς
τὸ ὄνομά μου, καὶ ἐκ ἡνέσω τὴν πίσιν μου, καὶ ἐν
ταῖς ἡμέραις, ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πι-
στὸς, ὃς ἀπεκτεάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπερ κατοικεῖ ὁ σα-
τανᾶς. Ἀλλ' ἔχω κατὰ σὲ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ 14
κρατῆντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν ἐν
τῷ Βαλακ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα, καὶ πορνεύσαι. Οὐ 15
τως ἔχεις καὶ σύ κρατῆντας τὴν διδαχὴν τῶν Νι-
κολαϊτῶν· ὁ μισῶ. Μετανοήσον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχο- 16
μαί σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ
ῥομφαίᾳ τοῦ σώματος μου. Ὁ ἔχων ὅς, ἀκυσάτω, 17
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι
δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκερυμμένου,
καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον
ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω, εἰ μὴ ὁ
λαμβάνων.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας 18
γράψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τὰς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ πόδες
αὐτοῦ

- 19 αὐτῇ ὁμοιοι χαλκολιβαίνω· Οἰδά σε τὰ ἔργα,
καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ τὴν πίσιν,
καὶ τὴν ὑπομονὴν σε, καὶ τὰ ἔργα σε, καὶ τὰ
20 ἔχαστα πλείονα τῶν πρώτων. Ἀλλ' ἔχω κατὰ
σε ὀλίγα, ὅτι ἕως τὴν γυναῖκα Ἰεζαβὴλ, τὴν λέ-
γυσαν ἑαυτὴν προφῆτιν, διδάσκειν καὶ πλανᾶσαι
ἐμὲς δέλτας, πορνεύσαι καὶ εἰδωλόδουτα φαγεῖν.
21 Καὶ ἔδωκα αὐτῷ χρόνον, ἵνα μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορ-
νείας αὐτῆς, καὶ ἐμετενόησεν. Ἰδὲ, ἐγὼ βάλλω
αὐτὴν εἰς κλινὴν, καὶ τὰς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
εἰς θλίψιν μεγάλην, ἐάν μὴ μετανοήσωσιν ἐκ τῶν
22 ἔργων αὐτῶν. Καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν
θανάτῳ, καὶ γνώσονται πάντες αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι
ἐγὼ εἰμι ὁ ἔρευρὼν νεφρὸς καὶ καρδίας· καὶ δώσω
24 ὑμῖν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν. Ὅτι μὲν δὲ λέγω,
καὶ λοιποῖς τοῖς ἐν Θουατείροις, ὅσοι ἐκ ἔχουσιν τὴν
διδασχὴν ταύτην, καὶ οἵτινες ἐκ ἐγνώσαν τὰ βᾶθρ
τῆς σατανᾶς, ὡς λέγουσιν· ἐβαλὼν ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο
25 βάρος. Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε, ἀχρις ἢ ἂν
26 ἦξω. Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἀχρις τέλους τὰ
27 ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἔξουσίαν ἐπὶ τῶν ἐθνῶν, καὶ
ποιμανεῖ αὐτὸς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκευὴ τὰ
28 κεραμικὰ συντρίβεται, ὡς καὶ ἐγὼ ἔλιψα παρὰ
τῆς Πατρὸς μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστὲρα τὸν
29 πρωῒνον. Ὁ ἔχων ἔς, ἀκυσάτω, τί τὸ Πνεῦμα
λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Cap. III. 1 Καὶ τὰ ἀγγέλω τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γρά-
ψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὰ ἑπτὰ πνεύματα τῆς
Θεᾶς, καὶ τὰς ἑπτὰ ἀστέρας· Οἰδά σε τὰ ἔργα,
2 ὅτι τὸ ὄνομα ἔχεις, ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς εἶ. Γίνε
γρηγορῶν, καὶ στήριζον τὰ λοιπά, ἃ μέλει ἀπο-
θάνειν· ἢ γὰρ εὐρηκά σε τὰ ἔργα πεπληρωμένα
ἐνώπιον

ἐνώπιον τῆς Θεᾶς. Μνημόνευε ἐν, πῶς ἔλιψας καὶ 3
ἠκυσας, καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. Ἐάν ἐν μὴ
γρηγορήσῃς, ἦξω ἐπὶ σε ὡς κλέπτῃς, καὶ ἐμὴ γνώω,
ποῖαν ὥραν ἦξω ἐπὶ σε. Ἐχεις ὀλίγα ὀνόματα 4
καὶ ἐν Σάρδεσιν, ἃ ἐκ ἐμέλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν,
καὶ περιπατήσῃ μετ' ἐμὲ ἐν λευκοῖς· ὅτι ἄξιοί
εἰσιν. Ὁ νικῶν, ἔστος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις 5
λευκοῖς· καὶ ἐμὴ ἔξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκ
τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ ἐξομολογησώμαι τὸ ὄνο-
μα αὐτῆς ἐνώπιον τῆς Πατρὸς μου, καὶ ἐνώπιον τῶν
ἀγγέλων αὐτῆς. Ὁ ἔχων ἔς, ἀκυσάτω, τί τὸ 6
Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας 7
γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων
τὴν κλεῖδα τῆς Δαβὶδ· ὁ ἀνοίγων, καὶ ἑδεῖς κλείει·
καὶ κλείει, καὶ ἑδεῖς ἀνοίγει· Οἰδά σε τὰ ἔργα· 8
Ἰδὲ, δέδωκα ἐνώπιόν σε θύραν ἀνεγερμένην, καὶ ἑδεῖς
δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύνα-
μιν, καὶ ἐτήρησας με τὸν λόγον, καὶ ἐκ ἠρνήσω
τὸ ὄνομά μου. Ἰδὲ, δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τῆς 9
σατανᾶς τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ
ἐκ εἰσιν, ἀλλὰ ψεύδονται· Ἰδὲ, ποιήσω αὐτοὺς, ἵνα
ἦξωσι καὶ προσκυνήσωσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σε,
καὶ γνώωσιν, ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε· ὅτι ἐτήρησας 10
τὸν λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, καὶ ἐγὼ σε τηρήσω ἐκ
τῆς ὥρας τῆς πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἐρχομένης ἐπὶ
τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσας τὰς κατοικοῦντας ἐπὶ
τῆς γῆς. Ἰδὲ, ἐρχομαι ταχύ· κράτει ὃ ἔχεις, 11
ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν σέφανόν σε. Ὁ νικῶν, ποιή-
σω αὐτὸν σύλον ἐν τῷ ναῷ τῆς Θεᾶς μου, καὶ ἔξω ἐ-
μὴ ἐξέλθῃ ἐτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν ὄνομα
τῆς Θεᾶς μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τῆς
Θεᾶς

- Θεὸς με, τῆς καινῆς Ἰερουσαλήμ, ἡ καταβαί-
 νουσα ἐκ τοῦ θρανίου ἀπὸ τοῦ Θεοῦ με, καὶ τὸ ὄνομά
 13 με τὸ καινόν. Ὁ ἔχων ἔς, ἀκούσάτω, τί τὸ
 Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.
 14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐκκλησίας Λαοδικέων γρά-
 φον· Ταῦτα λέγει ὁ Ἀμὴν, ὁ μαρτυρῶν ὁ πιστὸς καὶ
 15 ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως τοῦ Θεοῦ. Οἶδά
 σε τὰ ἔργα, ὅτι ἔτε ψυχρὸς εἶ, ἔτε ζεστός· ὀφε-
 16 λον ψυχρὸς εἶς, ἢ ζεστός. Οὕτως, ὅτι χλιαρὸς
 εἶ, καὶ ἔτε ψυχρὸς, ἔτε ζεστός, μέλλω σε ἐμέσαι
 17 ἐκ τοῦ σώματός με. Ὅτι λέγεις· Ὅτι πλείους
 εἰμι, καὶ πεπλήτυνα, καὶ ἐδένος χρεῖαν ἔχω·
 καὶ ἐκ οἶδας, ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ἐλέει-
 18 νός, καὶ πτωχός, καὶ τυφλός, καὶ γυμνός· συμ-
 βαλεῖν σοι, ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπτρω-
 μένον ἐκ πυρός, ἵνα πλατῆσῃς· καὶ ἱμάτια λευκά,
 ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχὺν τῆς
 γυμνοτητός σε· καὶ κολλήριον ἐν χριστῷ τῷ ὀφθαλ-
 19 μός σε, ἵνα βλέπῃς. Ἐγὼ σὺς εἰάν φιλῶ, ἐλέγ-
 20 χω καὶ παιδεύω· ζήλωσον ἐν καὶ μετανόησον. Ἰδὲ,
 ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρῶ· εἰάν τις ἀκούσῃ
 τῆς φωνῆς με, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσο-
 μαι πρὸς αὐτόν, καὶ δεῖπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐ-
 21 τὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι μετ'
 ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ με, ὡς καὶ γὰρ ἐνίκησα, καὶ ἐκά-
 22 θισα μετὰ τοῦ Πατρὸς με ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ
 ἔχων ἔς, ἀκούσάτω, τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς
 ἐκκλησίαις.

SECTIO IV.

*Ostenditur Joanni thronus judicialis divinus, cum
 affessoribus, & majestate reliqua.*

Cap. IV.

Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδὲ, θύρα ἠνεωγμένη ἐν 1
 τῷ θρανίῳ, καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη, ἣν ἤκουσα ὡς
 σάλπιγγος λαλέσης μετ' ἐμοῦ, λέγουσα· Ἀνάβα 2
 ὧδε, καὶ δείξω σοι, ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα.
 Καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδὲ, θρόνος 2
 ἔκειτο ἐν τῷ θρανίῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος.
 Καὶ ὁ καθήμενος ἦν ὁμοίος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι καὶ 3
 σαρδίνῳ· καὶ ἱεὶς κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοίος ὁρά-
 σει σμαραγδίνῳ. Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι 4
 ἑκοσὶ καὶ τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς
 ἑκοσὶ καὶ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθήμενους, περι- 5
 βεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ ἔχον ἐπὶ τοὺς
 κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς. Καὶ ἐν τοῦ θρό- 6
 νου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί·
 καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καίμεναι ἐνώπιον τοῦ 7
 θρόνου, αἱ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ. Καὶ 8
 ἐνώπιον τοῦ θρόνου θάλασσα γαλήνη, ὁμοία κρυσάλλ-
 λῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κυκλῶ τοῦ θρόνου
 τέσσαρες ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἐμπροσθεν καὶ 9
 ὀπίθεν. Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὁμοίον λέοντι, καὶ
 τὸ δεύτερον ζῶον ὁμοίον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον
 ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον
 ζῶον ὁμοίον ἀετῷ πετωμένῳ. Καὶ τέσσαρα ζῶα, 8
 ἐν καθ' ἑαυτὸ, ἔχον ἀνά πτέρυγας ἑξ, κυκλόθεν
 καὶ ἑσώθεν γέμοντα ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαιυσιν
 ἐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντα· Ἅγιος,
 ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν,
 καὶ ὁ ὢν, καὶ ὁ ἐρχόμενος. Καὶ ὅταν δώσῃς τὰ 9
 ζῶα

ζῶα δοῦσαν καὶ τιμὴν καὶ εὐχαριστίαν τῷ καθη-
 μένῳ ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ ζῶντι εἰς τὰς αἰῶνας τῶν
 10 αἰώνων, πρὸς τὰς οἱ εἰκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύ-
τεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ
προσκυνήσας τῷ ζῶντι εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων,
καὶ βαλὼν τὰς σφράγεις αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρό-
 11 νου, λέγοντες· Ἄξιός ἐστι, Κύριε, λαβεῖν τὴν δόξαν,
καὶ τὴν τιμὴν, καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἐκτίσας τὰ
πάντα, καὶ διὰ τοῦ θέλημά σε εἰσι, καὶ ἐκτίσθησαν.

SECTIO V.

*Libellus five sententia, seil obfignata, proponitur,
 quam nemo, nisi agnus maculatus, h. e.*

Christus, resignat.

Cap. V.

1 **Κ**αὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιάν τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ
 θρόνῳ βιβλίον, γεγραμμένον ἔσωθεν καὶ ὀπι-
 2 σθεν, κατεσφραγισμένον σφραγίσιν ἑπτὰ. Καὶ
 εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν, κηρύσσοντα φωνῇ μεγάλῃ·
 3 Τίς ἐστὶν ἄξιός ἀνοίξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς
 σφραγίδας αὐτοῦ; Καὶ εἰδὼς ἡ δύνατο ἐν τῷ θρα-
 4 νῷ, εἶδεν ἐπὶ τῆς γῆς, εἶδεν ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοί-
 ξαι τὸ βιβλίον, εἶδεν βλέπειν αὐτό. Καὶ ἐγὼ
 5 ἐκλαμον πολλὰ, ὅτι εἰδὼς ἄξιός εὐρέθη ἀνοίξαι καὶ
 ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, ἔτε βλέπειν αὐτό. Καὶ
 εἰς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι· Μὴ κλαῖς· ἰδὲ,
 ἐνίκησεν ὁ λέων ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα, ἡ ρίζα
 6 Δαβὶδ, ἀνοίξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς ἑπτὰ
 σφραγίδας αὐτοῦ. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδὲ ἐν μέσῳ τοῦ
 θρόνου καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ τῶν
 πρεσβυτέρων, ἄρνιον ἐσηκός, ὡς ἐσφραγμένον, ἔχον
 κέρατα ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς ἑπτὰ, οἱ εἰσι τὰ ἑπτὰ
 τοῦ Θεοῦ πνεύματα τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν
 γῆν.

γῆν. Καὶ ἦλθε καὶ ἔληφε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δε- 7
 ξιάς τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ. Καὶ ὅτε ἔλαβε 8
 τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ ἐκκοιτῆσαι πρεσ-
 βύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ ἁγίου, ἔχοντες ἑκα-
 9 τος κιθάρας, καὶ φιάλας χρυσᾶς, γεμέσας θυμια-
 μάτων, αἱ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. Καὶ ᾄδε-
 σιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες· Ἄξιός ἐστι λαβεῖν τὸ
 βιβλίον, καὶ ἀνοίξαι τὰς σφραγίδας αὐτοῦ, ὅτι 9
 ἐσφράγισεν, καὶ ἠγοράσας τῷ Θεῷ ἡμεῖς ἐν τῷ αἵ-
 ματί σε, ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ
 καὶ ἔθνεος. Καὶ ἐποίησας ἡμεῖς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασι- 10
 λείας καὶ ἱερεῖς· καὶ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς.
 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν κυ- 11
 κλόθεν τοῦ θρόνου, καὶ τῶν ζώων, καὶ τῶν πρεσβυ-
 τέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων,
 καὶ χιλιάδες χιλιάδων· λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· 12
 Ἄξιόν ἐστι τὸ ἄρνιον τὸ ἐσφραγμένον λαβεῖν τὴν δύ-
 ναμιν, καὶ πλῆτον, καὶ σοφίαν, καὶ ἰσχύν, καὶ τι-
 μὴν, καὶ δόξαν, καὶ εὐλογίαν. Καὶ πᾶν κτίσμα 13
 ὃ ἐστὶν ἐν τῷ θρανῷ, καὶ ἐν τῇ γῇ, καὶ ὑποκάτω
 τῆς γῆς, καὶ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἅ ἐστι, καὶ τὰ ἐν
 αὐτοῖς πάντα, ἤκουσα λέγοντας· Τῷ καθημένῳ
ἐπὶ τῷ θρόνῳ καὶ τῷ ἁγίῳ ἡ εὐλογία, καὶ ἡ τιμὴ,
καὶ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα ἔλεγον· Ἀμήν· 14
 καὶ οἱ ἐκκοιτῆσαι πρεσβύτεροι ἔπεσαν, καὶ
 προσεκύνησαν ζῶντι εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

SECTIO VI.

*Aperiuntur sigilla sex, Et statim sequuntur pæ-
 nae in hostes Ecclesiæ.*

Cap. VI.

1 **Κ**αὶ εἶδον, ὅτε ἠνοιξε τὸ ἄρνιον μίαν ἐκ τῶν σφρα-
 γίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων
 λέγον·

S.

λέγον·

- λέγοντος, ὡς Φωνῆς βροντῆς· Ἐρχε καὶ βλέπε.
 2 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδὲ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος
 ἐπ' αὐτῷ ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ σέφανος,
 3 καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ. Καὶ ὅτε ἤνοιξε
 τὴν δευτέραν σφραγίδα, ἤκισα τὴν δευτέραν ζῶε λέ-
 4 γοντος· Ἐρχε καὶ βλέπε. Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος
 ἵππος πυρρός· καὶ τῷ καθημένῳ ἐπ' αὐτῷ ἐδόθη
 αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἵνα
 ἀλλήλους σφάζωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα με-
 5 γάλῃ. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγίδα, ἤκισ-
 α τὴν τρίτην ζῶε λέγοντος· Ἐρχε καὶ βλέπε. Καὶ
 εἶδον, καὶ ἰδὲ ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ'
 6 αὐτῷ ἔχων ζυγόν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤκισα
 Φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζῶων λέγουσαν· Κοι-
 νὴς σίτη θνητῶν, καὶ τρεῖς χοῖνικες κριθῆς θνητα-
 7 ρῶν· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσης. Καὶ
 ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν τετάρτην, ἤκισα Φω-
 νὴν τῇ τετάρτῃ ζῶε λέγουσαν· Ἐρχε καὶ βλέπε.
 8 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδὲ ἵππος χλωρός, καὶ ὁ καθήμενος
 ἐπάνω αὐτοῦ, ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος· καὶ ὁ αἰθρῶς
 ἀκολοθεῖ μετ' αὐτοῦ· καὶ ἐδόθη αὐτοῖς ἐξουσία
 ἀποκτείνειν ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν ῥομφαίᾳ,
 καὶ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ ὑπὸ τῶν θηρίων
 9 τῆς γῆς. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγίδα,
 εἶδον ὑποκάτω τῇ θυσιαστηρίᾳ τὰς ψυχὰς τῶν
 ἐσφραγισμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν
 10 μαρτυρίαν ἣν εἶχον. Καὶ ἤκραζον Φωνὴ μεγάλη,
 λέγοντες· Ἔως πότε, ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ
 ἁληθινός, ἔκρινεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν ἀπὸ
 11 τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς; Καὶ ἐδόθησαν
 ἐκάσταις φολεῖν λευκά, καὶ ἐβρέθη αὐτοῖς, ἵνα ἀνα-
 παύσωνται ἐτι χρόνον μικρόν, ἕως ἃ πληρώσονται
 καὶ

καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ
 μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. Καὶ εἶδον, 12
 ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑκτὴν· καὶ ἰδὲ, σεισμός
 μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας, ὡς
 σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη ὅλη ἐγένετο ὡς αἷ-
 μα. Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, 13
 ὡς συκὴ βάλλει τὰς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλῃ
 ἀνέμῳ σειομένη· καὶ ὁ οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βί- 14
 βλίον εἰλισσόμενον, καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν
 τόπων αὐτῶν ἐκινήθησαν· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς 15
 γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ οἱ πλάτσιοι, καὶ οἱ χι-
 λίαρχοι, καὶ οἱ δυνατοί, καὶ πᾶς δέσποτης, καὶ πᾶς
 ἐλεύθερος ἐκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς 16
 τὰς πέτρας τῶν ὀρέων· καὶ λέγουσι τοῖς ὀρεσὶ καὶ
 ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς, καὶ κρύψατε
 ἡμᾶς ἀπὸ προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τῷ θρόνῳ, καὶ
 ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου· ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ με- 17
 γάλῃ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ τίς δύναται σταθῆναι;
 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους, ἐστῶ-
 τας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς γῆς, κρατῶν-
 τας τὰς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ
 ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς, μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μή-
 τε ἐπὶ πᾶν δένδρον.

SECTIO VII.

Signantur prius quidam signaculo divino, ut a
 pænis immunes sint.

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον, ἀναβάντα ἀπὸ ἀνα- 2
 τολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγίδα τοῦ Θεοῦ ζῶντος·
 καὶ ἤκραζε Φωνὴ μεγάλη τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις,
 οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασ-
 σαν, λέγων· Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, μήτε τὴν 3
 θάλασσαν, μήτε τὰ δένδρα, ἅχρεις ἃ σφραγίσω-

- 4 μὲν τὰς δέλτας τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων αὐ-
 τῶν. Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων
 ἑκατὶ χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐν πάσῃ φυλῇ υἱῶν
 5 Ἰσραὴλ. Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ἑκατὶ χιλιάδες ἐσφρα-
 γισμένοι ἐκ φυλῆς Ραββὴν, ἑκατὶ χιλιάδες ἐσφρα-
 γισμένοι ἐκ φυλῆς Γαδ, ἑκατὶ χιλιάδες ἐσφρα-
 6 γισμένοι ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, ἑκατὶ χιλιάδες ἐσφρα-
 γισμένοι ἐκ φυλῆς Νεφθαλαὶμ, ἑκατὶ χιλιάδες
 ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς Μανασσὴ, ἑκατὶ χιλιάδες
 7 ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς Συμεὼν, ἑκατὶ χιλιάδες
 ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς Λευὶ, ἑκατὶ χιλιάδες
 ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς Ἰσασαὶρ, ἑκατὶ χιλιάδες
 8 ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς Ζαβουλὼν, ἑκατὶ χιλιά-
 δες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς Ἰωσήφ, ἑκατὶ χιλιά-
 δες ἐσφραγισμένοι ἐκ φυλῆς Βενιαμὴν, ἑκατὶ χιλιά-
 9 δες ἐσφραγισμένοι. Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδὲ
 ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν ἔδειξεν ἡ δύναμις,
 ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσ-
 σῶν, ἑστώτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρ-
 10 νίε, περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς καὶ φοίνικες
 ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ κράζοντες φωνῇ με-
 11 γάλῃ, λέγοντες· Ἡ σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ
 καθεστῆναι ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἀρνίῳ. Καὶ πάν-
 12 τες οἱ ἄγγελοι ἐσηκῶσαν κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν
 πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσαρῶν ζώων, καὶ ἔπεσον
 ἐνώπιον τοῦ θρόνου ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ προσε-
 13 κύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες· Ἀμήν· ἡ εὐλογία,
 καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ σοφία, καὶ ἡ εὐχαριστία, καὶ ἡ
 τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ ἰχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς
 τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη εἰς
 ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι· Οὗτοι οἱ περιβε-
 βλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκάς, τίνες εἰσὶ, καὶ
 ποῦθεν

ποῦθεν ἦλθον; Καὶ ἔρηκα αὐτῷ· Κύριε, σὺ οἶδας. 14
 Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλι-
 ψεως τῆς μεγάλης καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐ-
 τῶν, καὶ ἐλευκάναν στολὰς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ
 15 ἀρνίου. Διὰ τοῦτο εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ,
 καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ
 αὐτοῦ καὶ ὁ καθεστὴς ἐπὶ τοῦ θρόνου, σινηῶνται
 16 ἐπ' αὐτάς. Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, ἔδδ' διψήσουσιν ἔτι,
 ἔδδ' μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτὰς ὁ ἥλιος, ἔδδ' πᾶν καῦμα·
 17 ὅτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνά μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ
 αὐτάς, καὶ ὀδηγήσει αὐτάς ἐπὶ ζώσας πηγὰς ὕδα-
 τῶν καὶ ἔξαλειψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

SECTIO VIII.

*Aperitur sigillum septimum, Et Angelis septem
 dantur tubæ, quibus prænas ultiores Et
 graviores denuncient.*

Cap. VIII.

Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγίδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένε- 1
 το σιγὴ ἐν τῷ θρανῷ ὡς ἡμίωριον. Καὶ εἶδον 2
 τὰς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἱ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐσηκῶσι·
 καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἄλλος 3
 ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον,
 ἔχων λίβανωτὸν χρυσεὸν καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμια-
 ματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ (ταῖς προσευχαῖς τῶν ἀγί-
 4 ων πάντων) ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσεὸν τὸ ἐνώ-
 πιον τοῦ θρόνου. Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμια-
 5 ματῶν (ταῖς προσευχαῖς τῶν ἀγίων) ἐκ χειρὸς
 τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔληφεν ὁ ἄγγε-
 6 λος τὸν λίβανωτὸν, καὶ ἐγέμισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ πυρός τοῦ
 θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο
 φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀέραι καὶ σεισμός. Καὶ

Ds 3

οἱ

οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας,
ἡτοίμασαν ἑαυτὰς, ἵνα σαλπίσωσι.

SECTIO IX.

*Angeli sex tubis canunt, Et statim rænae
varia sequuntur.*

- 7 **Κ**αὶ ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο
χαίλας καὶ πῦρ μεμιγμένα αἵματι, καὶ ἐβλή-
θη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον τῶν δένδρων κατε-
κίη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκίη.
- 8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος
μέγα πυρὶ καίόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν·
καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα·
- 9 καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν κτισμάτων τῶν ἐν
τῇ θαλάσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχὰς· καὶ τὸ τρίτον
τῶν πλοίων διεφθάρη.
- 10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν
ἐκ τῆ θρανῆ ἀστὴρ μέγας καίόμενος ὡς λαμπάς,
καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, καὶ ἐπὶ
- 11 τὰς πηγὰς ὑδάτων. Καὶ τὸ ὄνομα τῆ ἀστέρος
λέγεται Ἀψινθος· καὶ γίνεταί τὸ τρίτον τῶν ὑδά-
των εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθα-
νον ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπιτράνθησαν.
- 12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλή-
γη τὸ τρίτον τῆ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης,
καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων· ἵνα σκοτιῇ τὸ τρίτον
αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς, καὶ
- 13 ἡ νύξ ὁμοίως. Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἀγγέλου
πετωμένου ἐν μεσσηράνῃματι, λέγοντος φωνῇ μεγά-
λῃ· Οὐαί, θαί, θαί τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς,
ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν
ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

Καὶ

Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον Cap. IX. 1
ἀστὴρα ἐκ τῆ θρανῆ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ
ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεῖς τῆ θρέατος τῆς ἀβύσσου. Καὶ 2
ἤνοιξε τὸ θρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ
τῆ θρέατος, ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης· καὶ ἐσκο-
τίσθη ὁ ἥλιος καὶ ὁ αἶθρ ἐκ τῆ καπνῆ τῆ θρέατος.
Καὶ ἐκ τῆ καπνῆ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ 3
ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορ-
πίοι τῆς γῆς. Καὶ ἐρρέθη αὐταῖς, ἵνα μὴ ἀδική- 4
σωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, ἐδὲ πᾶν χλωρὸν, ἐδὲ
πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τὰς ἀνθρώπους μόνους, οἵτινες
ἐκ ἔχουσι τὴν σφραγίδα τῆ Θεῆ ἐπὶ τῶν μετώπων
αὐτῶν. Καὶ ἐδόθη αὐταῖς, ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν 5
αὐτὰς, ἀλλ' ἵνα βασανισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ
βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν
παύσῃ ἀνθρώπων. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις 6
ζητήσωσιν οἱ ἀνθρώποι τὸν θάνατον, καὶ εὐρή-
σουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσωσιν ἀποθανεῖν, καὶ
φεύξεταί ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. Καὶ τὰ ὁμοίω- 7
ματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοίμασμένοις εἰς
πόλεμον· καὶ ἐπὶ ταῖς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς σέφα-
νοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς 8
πρόσωπα ἀνθρώπων. Καὶ εἶχον τρίχας ὡς τρί-
χας γυναικῶν, καὶ ὀδόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦσαν.
Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηρεῖς· καὶ ἡ 9
φωνὴ τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁεμάτων, ἵπ-
πων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον. Καὶ ἔχουσιν 10
θώρας ὁμοίας σκορπίοις, καὶ κέντρα ἦν ἐν ταῖς θώρα-
αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι τὰς ἀνθρώ-
πους μῆνας πέντε. Καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασι- 11
λέα τὸν ἄγγελον τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἐβραϊ-
στὶ Ἀβαδδὼν, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει Ἀπολ-
λύων.

Ss. 4

λύων.

- 12 λυών. Ἡ δὲ ἡ μία ἀπῆλθεν ἰδὲ, ἔρχονταί ἐτι
 δύο δὲ μετὰ ταῦτα.
- 13 Καὶ ὁ ἔκτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἤκωσα Φω-
 νὴν μίαν ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τῆ θυσιαστηρίου
- 14 τῆ χρυσοῦ τῆ ἐνώπιον τῆ Θεῶν, λέγουσαν τῷ ἔκτῳ
 ἀγγέλῳ, ὃς ἔχει τὴν σάλπιγγα. Λῦσον τὰς τέσ-
 σαρας ἀγγέλους τὰς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ
- 15 τῷ μεγάλῳ Εὐφράτῃ. Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσσα-
 ρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν, καὶ
 ἡμέραν, καὶ μῆνα, καὶ ἑνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι
- 16 τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ ἀριθμὸς στρατευ-
 μάτων τῶν ἵππων, δύο μυριάδες μυριάδων· καὶ
- 17 ἤκωσα τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Καὶ ὅπως εἶδον τὰς
 ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, καὶ τὰς κατημένους ἐπ' αὐ-
 τῶν, ἔχοντας θώρακας πυρίνους, καὶ ὑακινθίνους,
 καὶ θειώδεις· καὶ αἱ κεφαλὰὶ τῶν ἵππων ὡς κεφα-
 λαὶ λέοντων, καὶ ἐκτῶν σωματῶν αὐτῶν ἐκπορευέ-
 18 ται πῦρ καὶ καπνὸς καὶ θεῖον. Ὑπὸ τῶν τριῶν
 τῶν ἀπεκτανθήσαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων,
 ἐν τῇ πυρὶ, καὶ ἐκ τῆ καπνῶ, καὶ ἐκ τῆ θείας τῆ
- 19 ἐκπορευομένης ἐκ τῶν σωματῶν αὐτῶν· (αἱ γὰρ
 ἐξεσθίαὶ αὐτῶν ἐν τῷ σώματι αὐτῶν εἰσιν· αἱ γὰρ
 ἑσθίαι αὐτῶν ὁμοίαι ὄφειν, ἔχουσαι κεφαλὰς· καὶ
- 20 ἐν αὐταῖς ὠδικοῖ) καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων,
 οἱ ἔκ ἀπεκτανθήσαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις,
 ὅτε μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν,
 ἵνα μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, καὶ εἰδῶλα τὰ
 χρυσοῦ, καὶ τὰ ἀργυροῦ, καὶ τὰ χαλκοῦ, καὶ τὰ λί-
 θινα, καὶ τὰ ξύλινα, ἃ ὅτε βλέπουν δοναται, ὅτε
- 21 ἀκούουσιν, ὅτε περιπατεῖν· καὶ ὅτε μετενόησαν ἐκ τῶν
 φόνων αὐτῶν, ὅτε ἐκ τῶν φαρμακείων αὐτῶν, ὅτε ἐκ
 τῆς πορνείας αὐτῶν, ὅτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

SECTIO

SECTIO X.

*Interea nova revelatio additur, quæ meliora Ec-
 clesiae fata promittit.*

Cap. X.

Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα
 ἐκ τῆ ἑβρανῆ, περιβεβλημένον νεφέλῃ· καὶ
 ἵσται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς
 ὁ ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς σῦλοι πυρός. Καὶ
 ἔχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βιβλαρίδιον ἀνεωγμένον·
 καὶ ἔθηκε τὸν πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ τὴν θά-
 λασσαν, τὸν δὲ εὐάνυμον ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἔκρα-
 ξε Φωνὴ μεγάλη, ὥσπερ λέων μυκάται· καὶ ὅτε
 ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
 Φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ
 τὰς Φωνάς ἑαυτῶν, ἔμελλον γραφεῖν· καὶ ἤκωσα
 Φωνὴν ἐκ τῆ ἑβρανῆ λέγουσάν μοι· Σφραγίσον ἃ
 ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ, καὶ μὴ ταῦτα γρα-
 ψῃς. Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἐσῶτα ἐπὶ τῆς
 θαλάσσης, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς
 τὸν ἑβρανόν, καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τὰς αἰῶ-
 νας τῶν αἰώνων, ὅς ἐκτίσει τὸν ἑβρανόν καὶ τὰ ἐν
 αὐτῷ, καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θά-
 λασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, ὅτι χρόνος ἔκ ἐσθ' ἐτι
 αἰὶ· ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Φωνῆς τῆ ἐβδόμενῃ ἀγγέ-
 λῳ, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, καὶ τελεθῇ τὸ μυστή-
 ριον τῆ Θεῶν, ὡς εὐηγγέλισε ταῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς
 προφῆταις. Καὶ ἡ Φωνὴ, ἣν ἤκωσα ἐκ τῆ ἑβρανῆ,
 πάλιν λαλῶσα μετ' ἐμῆ, καὶ λέγουσα· Ὑπαγε,
 λάβε τὸ βιβλαρίδιον τὸ ἠνεωγμένον ἐν τῇ χειρὶ ἀγ-
 γέλου τῆ ἐσῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπὶ τῆς
 γῆς. Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων
 αὐτῷ· Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. Καὶ λέγει μοι·

Se 5

Λάβε

λάβε καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σε τὴν
κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ σώματί σε ἔσται γλυκύ, ὡς μέ-

10 **λι.** Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τῆς
ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ σώ-
ματί μου, ὡς μέλι, γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφαγον αὐ-

11 τὸ, ἐπικράνθη ἡ κοιλία μου. Καὶ λέγει μοι·
Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς καὶ
ἔθνεσι καὶ γλώσσαις καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

Cap. XI. 1 Καὶ ἔδωκε μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, καὶ ὁ ἀγγε-
λος εἰσηκε, λέγων· Ἐγείρα, καὶ μέτρησον τὸν

2 ναὸν τῆς Θεᾶς, καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τὰς προσ-
κυνῶντας ἐν αὐτῷ. Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν ἑσώθεν
τῆς ναῆς ἐκβάλε ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς, ὅτι

3 ἔδωκε τοῖς ἔθνεσι· καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πατή-
σῃς μῆνας τεσσαράκοντα δύο. Καὶ δώσω τοῖς θυ-
σι μάρτυσί μου, καὶ προφητεύουσιν ἡμέρας χιλίας

4 διακοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλημένοι σάκκας. Οὗ-
τοι εἰσιν αἱ δύο ἐλαφαὶ καὶ δύο λυχνίαὶ αἱ ἐνώπιον
5 τῆς Θεᾶς τῆς γῆς ἑσώσαι. Καὶ εἰ τις αὐτὰς θέλῃ

ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τῆς σώματος αὐτῶν,
καὶ κατεδίει τὰς ἐχθρὰς αὐτῶν· καὶ εἰ τις αὐτὰς
θέλῃ ἀδικῆσαι, ἔτω δὲ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι.

6 Οὗτοι ἔχουσιν ἔξουσίαν κλεῖσαι τὸν θρανὸν, ἵνα μὴ
βρέχῃ ὕετος ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφητείας·
καὶ ἔξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὕδάτων, σφραῖναι αὐτὰ

7 εἰς αἶμα, ἢ πατάξαι τὴν γῆν πάσῃ πληγῇ, ὅσαί
κινεῖ ἑάν θελήσωσι. Καὶ ὅταν τελῶσιν τὴν μαρ-
τυρίαν αὐτῶν, τὸ θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς

8 αβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ' αὐτῶν, καὶ νικήσῃ
αὐτὰς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτὰς. Καὶ τὰ πτώματα
αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας πόλεως τῆς μεγάλης,
ἧτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος,

ὅπερ

ὅπερ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐσαυράσθη. Καὶ βλέψουσιν 9
ἐκ τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν καὶ ἔθνῶν
τὰ πτώματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἡμισυ, καὶ
τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ ἀφήσονται θῆναι εἰς μνή-
ματα. Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαρῶσιν 10
ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται, ἢ δώρα πέμ-
ψουσιν ἀλλήλοις, ὅτι ἔσται οἱ δύο προφῆται ἐβασά-
νισαν τὰς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ μετὰ 11
τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἡμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τῆς
Θεᾶς εἰσῆλθεν ἐπ' αὐτὰς· καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὰς πό-
δας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας ἔπεσεν ἐπὶ τὰς θω-
ρεῖντας αὐτὰς. Καὶ ἤκουσαν φωνὴν μεγάλην ἐκ τῆς 12
θρανῆς, λέγουσαν αὐτοῖς· Ἀνάβητε ὧδε. Καὶ ἀνέ-
βησαν εἰς τὸν θρανὸν ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεωρήσαν
αὐτὰς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ 13
ἐγένετο σεισμός μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πό-
λεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνό-
ματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτὰ· καὶ οἱ λοιποὶ
ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τῆς 14
θρανῆς. Ἡ ἐὰν ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν· ἰδὲ, ἡ ἐὰν ἡ
τρίτη ἔρχεται ταχύ.

SECTIO XI.

*Tuba septima perniciem hostibus, et latiora tem-
pora Ecclesiae adfert.*

Καὶ ὁ ἔβδομος ἀγγελὸς ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο 15
φωναὶ μεγάλας ἐν τῷ θρανώ, λέγουσαι· Ἐγέ-
νοντο αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς καὶ τῆς Κυρίας ἡμῶν, καὶ
τῆς Χριστῆ αὐτῆς, καὶ βασιλεύσει εἰς τὰς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Καὶ οἱ ἐκκοι καὶ τέσσαρες πρεσβύ- 16
τεροι οἱ ἐνώπιον τῆς Θεᾶς καθήμενοι ἐπὶ τὰς θρόνους
αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσε-
κύνη-

17 κύνησαν τῷ Θεῷ, λέγοντες· Εὐχαριζέμεν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἢν, καὶ ὁ ἐρχόμενος· ὅτι ἐλήφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας. Καὶ τὰ ἔθνη ἀργίθησαν, καὶ ἤλθεν ἡ ἐργή σου, καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δανατὸν μισθὸν τοῖς δόλοισι σου τοῖς προφύταις καὶ τοῖς ἀγίοις καὶ τοῖς φοβημένοις τὸ ὄνομά σου τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τὸς διαφθείροντας τὴν γῆν. Καὶ ἠνοιγῇ ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἑρανω, καὶ ᾤθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀσφαλαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ σεισμός καὶ χάλαζα μεγάλη, καὶ σημεῖον μέγα ᾤθη ἐν τῷ ἑρανω· γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀσέ-
 2 ρων δώδεκα. Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα κράζει, ᾠδίνουσα καὶ βασιανίζομένη τεκεῖν. Καὶ ᾤθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ ἑρανω, καὶ ἰδὲ δράκων μέγας πυθρὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κε-
 3 φαλαὶς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτὰ. Καὶ ἡ ἑρὰ αὐτοῦ σφύρει τὸ τρίτον τῶν ἀσέρων τοῦ ἑρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτὸς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἔστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναίκος τῆς μελλέσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς καταφάγῃ. Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄρρενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἠρπάδῃ τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ τρέψωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐξήκοντα. Καὶ ἐγένετο πόλεμος ἐν τῷ ἑρανω· ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπολέμησαν κατὰ τὸν δράκοντα· καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε καὶ οἱ ἄγγελοι

γελοι αὐτοῦ, καὶ ἐκ ἰχυσαν, ἕτε τόπος εὗρέθη αὐτῶν ἐν τῷ ἑρανω. Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, ὁ καλέμενος διάβολος καὶ ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκεμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν. Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λέ-
 10 γουσαν ἐν τῷ ἑρανω· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι κατεβλήθη ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτός. Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ ἐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. Διὰ τοῦτο οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς, ὅτι ὀλίγον καιρὸν ἔχει. Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων, ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν ἄρρενα. Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ αἵματος τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται ἐκεῖ καιρὸν καὶ καιροὺς, καὶ ἡμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις ὀπίσω τῆς γυναίκος ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς ποταμὸν· ἵνα ταύτην ποταμοφόρητον ποιήσῃ. Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἠνοιξεν ἡ γῆ τὸ σῶμα αὐτῆς, καὶ κατέπιε τὸν ποταμὸν, ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Καὶ ἀργίθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρέντων τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

SECTIO XII.

Ostenditur Joanni animal singulare Ecclesiae infestum, nimirum Pontifex Romanus cum Clero suo.

- 18 **Κ**αὶ ἐξείδην ἐπὶ τὴν ἄμμεν τῆς θαλάσσης.
C. XIII. 1 Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον,
ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τῶν
2 κεράτων αὐτῆς δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ ταῖς κε-
φαλαῖς αὐτῆς ὄνομα βλασφημίας. Καὶ τὸ θηρίον
ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδαλεῖ, καὶ οἱ πόδες αὐ-
τῆς ὡς ἀρκτε, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ὡς σῶμα
λέοντος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύνα-
μιν αὐτῆς, καὶ τὸν θρόνον αὐτῆς, καὶ ἐξουσίαν μεγά-
3 λην. Καὶ εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτῆς ὡς ἐσφαγ-
μένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τῆς θανάτου
αὐτῆς ἔθεραπεύθη, καὶ ἐθαυμάζη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ
4 ὁπίσω τῆς θηρίας. Καὶ προσεκύνησαν τὸν δράκοντα,
ὃς ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν τὸ
θηρίον, λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; τίς δύ-
5 ναται πολεμῆσαι μετ' αὐτῆς; Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ
σῶμα λαλὲν μεγάλα καὶ βλασφημίας, καὶ ἔδωκεν
αὐτῷ ἐξουσίαν ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.
6 Καὶ ἠνείχε τὸ σῶμα αὐτῆς εἰς βλασφημίαν πρὸς
τὸν Θεόν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτῆς, καὶ τὴν
7 σκηνὴν αὐτῆς, καὶ τὰς ἐν τῷ θρανῷ σκηνήντας. Καὶ
ἔδωκεν αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ
νικῆσαι αὐτῆς· καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ πᾶσαν
8 φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος. Καὶ προσκυνή-
σασιν αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν
ὃ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς
9 τῆς ἀριστερῆς ἐσφαγμένους ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἰ
10 τις ἔχει ἔς, ἀνίστατω. Εἰ τις ἀρχμαλωσίαν συν-
άγει, εἰς ἀρχμαλωσίαν ὑπάγει· εἰ τις ἐν μαχαί-
ρα

ρα ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆ-
ναι· ὧδε ἐστὶν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ πίστις τῶν ἁγίων.

SECTIO XIII.

Apparet aliud animal, superiori suppetias ferens, Regna scilicet Imperia quaedam.

- Κ**αὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ 11
ἔχει κέρατα δύο ὅμοια ἀρνίῳ· καὶ ἐλάλει ὡς
δράκων. Καὶ τὴν ἐξουσίαν τῆς πρώτης θηρίας πᾶσαν 12
ποιεῖ ἐνώπιον αὐτῆς, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τὰς κατ-
οικούντας ἐν αὐτῇ, ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον τὸ
πρῶτον, ὃ ἔθεραπεύθη ἡ πληγὴ τῆς θανάτου αὐτῆς.
Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα καὶ πῦρ ποιῇ κατα- 13
βαίνειν ἐκ τῆς θρανῆς εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἁν-
θρώπων. Καὶ πλανᾷ τὰς κατοικούντας ἐπὶ τῆς 14
γῆς, διὰ τὰ σημεῖα, ἃ ἔδωκεν αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώ-
πιον τῆς θηρίας· λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς,
ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, ὃ ἔχει τὴν πληγὴν τῆς
μαχαίρας, καὶ ἔζησε. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δέναμι 15
πνεύμα τῇ εἰκόνι τῆς θηρίας, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰκὼν
τῆς θηρίας, καὶ ποιῇ, ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι
τὴν εἰκόνα τῆς θηρίας, ἵνα ἀποκτανθῶσι. Καὶ ποιεῖ 16
πάντας, τὰς μικρὰς καὶ τὰς μεγάλας, καὶ τὰς
πλοῦτας καὶ τὰς πτωχάς, καὶ τὰς ἐλευθέρους καὶ
τὰς δούλους, ἵνα δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ τῆς χει-
ρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
Καὶ ἵνα μή τις δύνηται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ 17
μὴ ἔχων τὸ χάραγμα, ἢ τὸ ὄνομα τῆς θηρίας, ἢ
τὸν ἀριθμὸν τῆς ὀνομασίας αὐτῆς. Ὡς οὖν ἡ σοφία 18
ἐστὶν ὃ ἔχων τὸν νῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν τῆς
θηρίας· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶ, καὶ ὁ ἀριθ-
μὸς αὐτῆς χξϛ'.

SECTIO

SECTIO XIV.

*Ostenduntur præludia Reformationis Evangelicæ
per varios testes veritatis.*

Cap. XIV.

- Κ**αὶ εἶδον, καὶ ἰδὲ ἀρνίον ἐξηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιών,
καὶ μετ' αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες
χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα τῆ πατρὸς αὐτῆς γε-
γραμμένον ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἤκισσα
Φωνὴν ἐκ τῆ θρανῆς ὡς Φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ
ὡς Φωνὴν βροντῆς μεγάλης· καὶ Φωνὴν ἤκισσα κι-
θαρωδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.
Καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τῆ θρόνου, καὶ
ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων·
καὶ εἰς ἡδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν
τεσσαράκοντα τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἡγορασμένοι
ἀπὸ τῆς γῆς. Οὗτοί εἰσιν, οἱ μετὰ γυναικῶν ἐκ
ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· ἔτοι εἰσιν οἱ
ἀκολουθεῖντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ· ἔτοι ἡγορά-
σθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ
τῷ ἀρνίῳ· καὶ ἐν τῷ σώματι αὐτῶν ἔχ' εὐρέθη δό-
λος· ἀμώμοι γάρ εἰσιν ἐνώπιον τῆ θρόνου τῆ Θεῆς.

SECTIO XV.

*Sequitur Reformatio ipsa per Lutherum et pa-
rastatas suscepta.*

- Κ**αὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον πετώμενον ἐν μεσσηρανί-
ματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελί-
σαι τὰς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶν ἔθνος
καὶ Φυλὴν καὶ γλῶσσαν καὶ λαόν· λέγοντα ἐν
Φωνῇ μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν Θεόν, καὶ δότε αὐτῷ
δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτῆς· καὶ
προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν θρανόν καὶ τὴν γῆν
καὶ θάλασσαν καὶ πηγὰς ὑδάτων. Καὶ ἄλλος
ἄγγε-

ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων· Ἔπεσεν, ἔπεσε Βα-
βυλὼν ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ὅτι ἐκ τῆ οἴης τῆ θυμῆς
τῆς πορνείας αὐτῆς πεπότικε πάντα ἔθνη. Καὶ 9
τρίτος ἄγγελος ἠκολούθησεν αὐτοῖς, λέγων ἐν Φω-
νῇ μεγάλῃ· Εἴ τις τὸ θηρίον προσκυνεῖ καὶ τὴν εἰ-
κόνα αὐτῆς, καὶ λαμβάνει χάραγμα ἐπὶ τῆ μετώ-
πῃ αὐτῆς, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῆς, καὶ αὐτὸς πίε- 10
ται ἐκ τῆ οἴης τῆ θυμῆς τῆ Θεῆς, τῆ κεκρασμένης
ἀκράτῃ ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς αὐτῆς· καὶ βα-
σανιοθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν ἁγίων
ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τῆς ἀρνίᾱς. Καὶ ὁ καινὸς τῆ 11
βασανισμῆς αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων·
καὶ ἐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ
προσκυῖντες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα αὐτῆς, καὶ
εἰ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τῆς ὀνόματος αὐτῆς.
Ὡδε ὑπομονὴ τῶν ἁγίων ἐστίν· ὥδε οἱ τηρεῖντες τὰς 12
ἐντολὰς τῆ Θεῆς, καὶ τὴν πίσιν Ἰησοῦ. Καὶ ἤκισσα 13
Φωνῆς ἐκ τῆ θρανῆς, λεγέσης μοι· Γράψον· Μα-
κάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρ-
τι. Ναί, λέγει τὸ Πνεῦμα, ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ
τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ
μετ' αὐτῶν.

SECTIO XVI.

*Revelantur pœna in hostes et contemtores
Reformationis.*

Καὶ εἶδον, καὶ ἰδὲ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νε- 14
φέλην καθήμενος ὅμοιος υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ
χερὶ αὐτῆς δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος 15
ἔξῃλθεν ἐκ τῆς ναῆς, κράζων ἐν μεγάλῃ Φωνῇ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμψον τὸ δρέπανόν

Τι

σε,

- σε, καὶ θέρισον· ὅτι ἦλθέ σοι ἡ ὥρα τῆ θείρας·
 16 ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμός τῆς γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ
 καθεήμενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ δρέπανον αὐτῆ ἐπὶ
 17 τὴν γῆν· καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος
 ἐξῆλθεν ἐκ τῆ ναῦ τῆ ἐν τῷ ἔρανω, ἔχων καὶ αὐ-
 18 τὸς δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν
 ἐκ τῆ θυσιαστηρίδος, ἔχων ἐξασίαν ἐπὶ τῆ πυρός· καὶ
 ἐφώνησε κραυγὴ μεγάλη τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ
 ὀξύ, λέγων· Πέμψον σε τὸ δρέπανον τὸ ὀξύ, καὶ
 19 τρύγησον τὰς βότρυας τῆς γῆς, ὅτι ἠκμασαν αἱ
 σαφυλαὶ αὐτῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέ-
 πανον αὐτῆ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν ἀμπε-
 λον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τῆ θυμῆ τῆ
 20 Θεῆ τὴν μεγάλην. Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἐξωτῆς
 πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνῆς ἄχρι τῶν
 χαλινῶν τῶν ἵππων ἀπὸ σαδίων χιλίων ἐξακοσίων.

SECTIO XVII.

*Revelantur pœna ultimæ in Pontificem & Clerum
 Romanum exercendæ.*

Cap. XV.

- 1 **Κ**αὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ ἔρανω μέγα καὶ
 θαυμαστὸν, ἄγγελοι ἑπτὰ, ἔχοντας πληγαὶς
 ἑπτὰ τοῖς ἐχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτετέλεθη ὁ θυμὸς
 2 τῆ Θεῆ. Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλινὴν μεμιγ-
 μένην πυρὶ· καὶ τὰς νικῶντας ἐκ τῆ θηρίδος καὶ ἐκ
 τῆς εἰκόνος αὐτῆς, καὶ ἐκ τῆ χαράγματος αὐτῆς,
 ἐκ τῆ ἀριθμῆ τῆ ονόματος αὐτῆς, ἐσῶτας ἐπὶ τὴν
 θάλασσαν τὴν ὑαλινὴν, ἔχοντας κιθάρας τῆ Θεῆ.
 3 Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωσέως δέλεα τῆ Θεῆ, καὶ τὴν
 ᾠδὴν τῆ ἀρνίς, λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυμαστά
 τὰ ἔργα σε, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαια
 καὶ ἀληθινὰ αἱ ὁδοὶ σε, ὁ βασιλεὺς τῶν ἁγίων.
 Τίς

- Τίς ἐ μὴ φοβηθῇ σε, Κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά 4
 σε; ὅτι μόνος ὁσῖος· ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ἤξει καὶ
 προσκυνήσασιν ἐνώπιόν σε· ὅτι τὰ δικαιώματά σε
 ἐφανερώθησαν. Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδὲ 5
 ἡνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τῆ μαρτυρίης ἐν τῷ
 ἔρανω. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι οἱ 6
 ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγαὶς ἐκ τῆ ναῦ, ἐν-
 δεδυμένοι λίνον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν, καὶ περι-
 ζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζάνας χρυσᾶς. Καὶ ἐν ἐκ 7
 τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις ἑπτὰ
 Φιάλας χρυσᾶς, γεμέσας τῆ θυμῆ τῆ Θεῆ τῆ
 ζώντος εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἐγεμίσθη 8
 ὁ ναὸς καπνῷ ἐκ τῆς δόξης τῆ Θεῆ, καὶ ἐκ τῆς ду-
 νάμεως αὐτῆς· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναόν,
 ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἄγγελων.
 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τῆ ναῦ, λεγούσης Cap.XVh
 τοῖς ἑπτὰ ἄγγελοις· Ὑπάγετε καὶ ἐκχεάτε τὰς
 Φιάλας τῆ θυμῆ τῆ Θεῆ εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπ- 2
 ἦλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν Φιάλην αὐτῆ ἐπὶ
 τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν εἰς
 τὰς ἀνθρώπους τὰς ἔχοντας τὸ χάραγμα τῆ θη- 3
 ρίδος, καὶ τὰς τῇ εἰκόνι αὐτῆς προσκυνήντας. Καὶ
 ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν Φιάλην αὐτῆ εἰς τὴν
 θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς κερεὶ· καὶ πᾶσα 4
 ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ. Καὶ ὁ τρίτος
 ἄγγελος ἐξέχεε τὴν Φιάλην αὐτῆ εἰς τὰς ποτα-
 μους καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἐγένετο 5
 αἷμα. Καὶ ἤκουσα τῶν ἄγγελων τῶν ὑδάτων λέγον-
 τος· Δίκαιος, Κύριε, εἶ, ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ὅσιος,
 ὅτι ταῦτα ἐκέρχας. Ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφη- 6
 τῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοι
 γὰρ εἶσι. Καὶ ἤκουσα ἄλλα ἐκ τῆ θυσιαστηρίδος λέ- 7
 γον·

- γοντός· Ναὶ Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀλη-
 8 θινὰ καὶ δίκαια αἱ κρίσεις σε. Καὶ ὁ τέταρτος
 ἄγγελος ἐξέχεε τὴν Φιάλην αὐτῷ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ
 ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τὰς ἀνθρώπους ἐν πυρὶ.
 9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ
 ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τῷ Θεῷ τῷ ἔχοντος ἐξε-
 σίαι ἐπὶ τὰς πληγαὶς ταύτας· καὶ ἔμετενόησαν
 10 δένα αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐξέ-
 χεε τὴν Φιάλην αὐτῷ ἐπὶ τὸν θρόνον τῷ θηρίῳ· καὶ
 ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτῷ ἐσκοτωμένη καὶ ἐμασ-
 11 σῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τῷ πόνῳ. Καὶ
 ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τῷ ἔρανθ' ἐκ τῶν πόνων
 αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἐλκῶν αὐτῶν· καὶ ἔμετενόησαν
 12 ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐξέ-
 χεε τὴν Φιάλην αὐτῷ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν
 τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτῷ, ἵνα
 13 ἐτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν
 καὶ ἐκ τῷ σώματος τῷ θηρίῳ, καὶ ἐκ τῷ σώματος τῷ
 14 ψευδοπροφήτῃ, πνεύματι τρεῖς ἀκάθαρτοι ὅμοιοι βα-
 τράχοις. Εἰσὶ γὰρ πνεύματα δαιμόνων ποιεῖν τα-
 σημεῖα, ἐκπορεύεσθαι ἐπὶ τὰς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ
 τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτὰς εἰς πόλε-
 15 μον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τῷ Θεῷ τῷ
 παντοκράτορι. Ἰδὲ, ἔρχομαι ὡς κλέπτης. Μα-
 κάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτῷ, ἵνα
 16 μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀχημοσύ-
 17 νην αὐτῷ. Καὶ συνήγαγεν αὐτὰς εἰς τὸν τόπον
 τὸν καλέμενον Ἐβραΐτι Ἀρμαγεδδών. Καὶ ὁ ἕβδο-
 18 μος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν Φιάλην αὐτῷ εἰς τὸν αἶρα·
 καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τῷ ναὶ τῷ ἔρανθ',
 ἀπὸ τῷ θρόνου, λέγουσα· Γέγονε. Καὶ ἐγένοντο
 φω-

Φωνὰ καὶ θρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ· καὶ σεισμός ἐγένε-
 το μέγας, ὅσας οὐκ ἐγένετο, ἀφ' ἧς οἱ ἄνθρωποι
 ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικῶτος σεισμός ἔτω μέ-
 19 γας. Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρεῖς μέ-
 ρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον· καὶ βαβυλῶν
 ἡ μεγάλη ἐμνήθη ἐνάπιον τῷ Θεῷ, δένα αὐτῇ τὸ
 20 ποτήριον τῷ οἶνι τῷ θυμῷ τῆς ὀργῆς αὐτῆς. Καὶ
 πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὅρη οὐκ εὐρέθισαν. Καὶ
 21 χάλαιζα μεγάλη ὡς τάλαντιαία καταβαίνει ἐκ
 τῷ ἔρανθ' ἐπὶ τὰς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν
 οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλά-
 ζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

S E C T I O XVIII.

Ostenditur scortum magnum et lapsus illius.

C.XVII.

Καὶ ἦλθεν εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἔχον-
 1 των τὰς ἑπτὰ Φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ,
 λέγων μοι· Δεῦρο, δεῖξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνῆς
 τῆς μεγάλης, τῆς καθήμενης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν
 2 ποσσῶν· μεθ' ἧς ἐπόρευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
 καὶ ἐμεθύθησαν ἐκ τῷ οἶνι τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ
 3 κατοικοῦντες τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆνεγκέ με εἰς ἔρη-
 μον ἐν πνεύματι· καὶ εἶδον γυναῖκα καθήμενην ἐπὶ
 4 θηρίῳ κόκκινον, γέμον ὀνομάτων βλασφημίας,
 ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα. Καὶ ἡ γυ-
 νὴ ἡ περιβεβλημένη πορφύρα καὶ κοκκίνα, καὶ
 5 κεχρυσωμένη χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρί-
 ταις, ἔχουσα χρυσὸν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς,
 γέμον βδελυγμάτων καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας
 αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γε-
 γραμμένον· Μυστήριον· βαβυλῶν ἡ μεγάλη, ἡ μή-
 6 τηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς γῆς.

Tt 3

Καὶ

- 6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύσασιν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν
 ἀγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος τῶν μαρτυρῶν Ἰησοῦ.
 7 καὶ εἰδαύμασα, ἰδὼν αὐτήν, θαῦμα μέγα. Καὶ
 εἶπε μοι ὁ ἄγγελος· Διὰ τί εἰδαύμασας; ἐγὼ σοι
 ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναίκος, καὶ τὸ βασιλεύοντος
 αὐτὴν, τὸ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ τὰ δέ-
 8 κα κέρατα. Θηρίον, ὃ εἶδες, ἦν, καὶ ἐκ ἑστί καὶ
 μέλλει ἀναβῆναι ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν
 ὑπάγει· καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς
 γῆς, (ὧν ἔγέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ τὸ βιβλίον
 τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου) βλέποντες τὸ
 9 θηρίον, ὅτι ἦν, καὶ ἐκ ἑστί, καὶ πάλιν ἐστίν. Ὡς οὖν
 οὗτος ὁ ἔχων σοφίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλὰί, ὅρῃ εἰσὶν
 ἑπτὰ, ὅπως ἡ γυνὴ καθίσταται ἐπ' αὐτῶν· καὶ βασι-
 10 λείς ἑπτὰ εἰσιν. Οἱ πέντε ἔπεσαν, καὶ ὁ ἕως ἐστίν,
 ὁ ἄλλος ἔπαυ ἦλθε, καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν
 11 δεῖ μένειν. Καὶ τὸ θηρίον, ὃ ἦν, καὶ ἐκ ἑστί, καὶ
 αὐτὸς ὀγδόος ἐστίν, καὶ ἐκ τῶν ἑπτὰ ἐστίν, καὶ εἰς
 12 ἀπώλειαν ὑπάγει. Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες,
 δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν ἔπαυ ἔλαβον,
 ἀλλ' ἐξουσίαν, ὡς βασιλεῖς, μίαν ὥραν λαμβάνουσι
 13 τὸ θηρίον. Οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύ-
 ναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ διαδιδάσ-
 14 σιν. Οὗτοι μετὰ τὸ ἀρτίως πολεμήσουσι, καὶ τὸ
 ἀγρίον νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος κυρίων ἐστὶ καὶ Βα-
 σιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, κλητοὶ, καὶ
 15 ἐκλεκτοὶ καὶ πιστοί. Καὶ λέγει μοι· Τὰ ὕδατα, ἃ
 εἶδες, ἔσθ' ἡ πόρνη καθίσταται, λαοὶ καὶ ἔθνη εἰσὶ, καὶ
 16 ἔθνη καὶ γλώσσαι. Καὶ τὰ δέκα κέρατα, ἃ εἶδες
 ἐπὶ τὸ θηρίον, ἔσθ' ἡμισυ τὴν πόρνην, καὶ ἡ η-
 μαρμένην ποιήσουσιν αὐτήν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς σάρ-
 κας αὐτῆς φάγονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν
 ἐν

ἐν πυρί. Ὁ γὰρ Θεὸς ἐδωκεν εἰς τὰς καρδίας αὐ-
 τῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην αὐτῶν, καὶ ποιῆσαι μίαν 17
 γνώμην, καὶ δῶναι τὴν βασιλείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ,
 ἄχρι τελεσθῇ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ
 ἣν εἶδες, ἐστὶν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔχουσα βασιλείαν 18
 αὐτῶν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

SECTIO XIX.

Ruina Babylonis magna.

C.XVIII.

Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα 1
 ἐκ τοῦ θρανῶ, ἔχοντα ἐξουσίαν μεγάλην· καὶ ἡ
 γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ. Καὶ ἔκραξεν ἐν 2
 ἰσχύϊ, φωνὴ μεγάλη, λέγων· Ἐπεσεν, ἔπεσε Βα-
 βυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητήριον δαι-
 μόνων, καὶ φυλακὴ παντός πνεύματος ἀκαθάρτου,
 καὶ φυλακὴ παντός ὀρνέου ἀκαθάρτου καὶ μεμιση-
 μένου· ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμῶ τῆς πορνείας αὐ- 3
 τῆς πέτωκε πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς
 γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρευον, καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς
 ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ θρανῶ αὐτῆς ἐπλέτησαν.
 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φωνὴν ἐκ τοῦ θρανῶ, λέγουσαν· 4
 Ἐξέλτετε ἐξ αὐτῆς, ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοι-
 νήσητε ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβητε
 ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς· ὅτι ἠκολούθησαν αὐτῆς 5
 αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ θρανῶ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ
 Θεὸς τὰ ἀδικήματά αὐτῆς. Ἀπόσπετε αὐτῇ, ὡς 6
 καὶ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, καὶ διπλώσατε αὐτῇ δι-
 πλᾶ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ, ὃ
 ἐκέρατε, κεράσατε αὐτῇ διπλὴν. Ὅσα ἐδόξασεν 7
 ἑαυτὴν καὶ ἐσημίωσε, τοσούτον ὅστε αὐτῇ βασανι-
 σμὸν καὶ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέγει·
 Καθήμαι βασίλισσα, καὶ χίμας ἐκ εἰμὶ, καὶ πέν-

- 8 ⁸τος ἐ μὴ ἰδῶ. Διὰ τῆτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἤξουσιν αἱ
πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος καὶ πένθος καὶ λιμός·
καὶ ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται· ὅτι ἰχυρὸς Κύριος ὁ
9 ⁹Θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν. Καὶ κλαύουσιν αὐτήν καὶ
κόφονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ'
αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ σηνιῶσαντες, ὅταν βλέ-
10 ¹⁰πωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, ἀπὸ μα-
κρόθεν ἐσηκότες, διὰ τὸν φόβον τῆ βασιανισμῆ αὐ-
τῆς, λέγοντες. Οὐαὶ, εἰαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βα-
βυλῶν, ἡ πόλις ἡ ἰχυρὰ, ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἤλθεν ἡ
11 ¹¹κρίσις σε. Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίεισι καὶ
πενθῶσιν ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν ἔδειξ
12 ¹²ἀγοράζεις ἐκ ἑτ'· γόμον χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ
λίθου τιμίου, καὶ μαργαρίτου, καὶ βύσσου, καὶ πορ-
φυρας, καὶ σπικῆ, καὶ κοκκίνου· καὶ πᾶν ξύλον
θύνινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, καὶ πᾶν
σκεῦος ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, καὶ χαλκῆ, καὶ σιδή-
13 ¹³ρου, καὶ μαρμάρου· καὶ κινάμωμον, καὶ θυμιά-
ματα, καὶ μύρον, καὶ λίβανον, καὶ αἶνον, καὶ ἐλαι-
ον, καὶ σμιδάδιον, καὶ σῖτον, καὶ κτήνη, καὶ πρό-
βατα καὶ ἵππων, καὶ βεδῶν, καὶ σωμάτων· καὶ
14 ¹⁴ψυχὰς ἀνθρώπων. Καὶ ἡ ἐπόρευα τῆς ἐπιθυμίας
τῆς ψυχῆς σε ἀπῆλθεν ἀπὸ σε, καὶ πάντα τὰ
λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν ἀπὸ σε, καὶ
15 ¹⁵ἐκέτι ἐ μὴ εὐρήσῃς αὐτά. Οἱ ἔμποροι τῶτων οἱ
πλετήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν σῆσον-
ται, διὰ τὸν φόβον τῆ βασιανισμῆ αὐτῆς, κλαίον-
16 ¹⁶τες καὶ πενθῶντες, καὶ λέγοντες· Οὐαὶ, εἰαί, ἡ
πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ
πορφυρὴν καὶ κόκκινον, καὶ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ,
17 ¹⁷καὶ λίθῳ τιμίῳ, καὶ μαργαρίταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ
ἠρημώθη ὁ τοσῶτος πλέτος· καὶ πᾶς κυβερνήτης,
καὶ

- καὶ πᾶς ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὄμιλος, καὶ ναῦται, καὶ
ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἐση-
σαν, καὶ ἔκραζον, ὀρῶντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώ- 18
σεως αὐτῆς, λέγοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ με-
γάλῃ; Καὶ ἔβαλον χεῖν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, 19
καὶ ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθῶντες, λέγοντες·
Οὐαὶ, εἰαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλήθησαν πάν-
τες οἱ ἔχοντες πλοῖα ἐν τῇ θαλάσῃ, ἐκ τῆς τι-
μιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη. Εὐφραί- 20
νε ἐπ' αὐτήν, ἔρανέ, καὶ οἱ ἄγιοι ἀπόστολοι καὶ οἱ
προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐ-
τῆς. Καὶ ἦρεν εἰς ἄγγελος ἰχυρὸς λίθον, ὡς μύ- 21
λον μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων·
Οὕτως ὀρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
πόλις, καὶ ἐ μὴ εὐρεθῇ ἔτι. Καὶ Φωνὴ κίθαρω- 22
δων καὶ μεσικῶν, καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιτιστῶν ἐ
μὴ ἀκκοῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς τεχνίτης πάσης
τέχνης ἐ μὴ εὐρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ Φωνὴ μύλης ἐ
μὴ ἀκκοῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ Φῶς λύχνου ἐ μὴ Φανῇ 23
ἐν σοὶ ἔτι· καὶ Φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης ἐ μὴ ἀκκο-
ῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι οἱ ἔμποροι σε ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες
τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ Φαρμακείᾳ σε ἐπλανήθησαν
πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα προφητῶν καὶ 24
ἀγίων εὐρέθη, καὶ αἵμα τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.
Καὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα Φωνὴν ὄχλου πολλοῦ με-
γάλην ἐν τῷ ἔθρῳ, λέγοντος· Ἀλληλεῖα· ἡ σω-
τηρία, καὶ ἡ δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις Κυ-
ρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν· ὅτι ἀληθινὰ καὶ δίκαια αἱ 2
κρίσεις αὐτῆ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην,
ἣτις ἐφθείρε τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξε-
δίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτῆ ἐκ τῆς χειρὸς αὐ-
τῆς. Καὶ δεύτερον ἔειπεν· Ἀλληλεῖα· καὶ ὁ 3
καπνὸς

Cap. XIX.

- καμπὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τὰς αἰῶνας τῶν αἰ-
 4 **ων.** Καὶ ἔπεσον οἱ πρεσβύτεροι οἱ ἑκοσι καὶ τέ-
 σαρες, καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν
 τῷ Θεῷ τῷ καθήμενῳ ἐπὶ τῇ θρόνῳ, λέγοντες·
 5 Ἀμήν· Ἀλληλῳία. Καὶ φωνὴ ἐκ τῆ θρόνου ἐξῆλ-
 θε, λέγουσα· Αἰνεῖτε τὸν Θεὸν ἡμῶν πάντες οἱ δέ-
 6 **λοι** αὐτῆ, καὶ οἱ φοβούμενοι αὐτὸν καὶ οἱ μικροὶ καὶ
 οἱ μεγάλοι. Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὅχλου πολλῆ, καὶ
 ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν
 7 **ιχυρῶν**, λεγόντων· Ἀλληλῳία· ὅτι ἐβασίλευσε Κύ-
 ριος ὁ Θεὸς ὁ πάντοκράτωρ. Χαίρωμεν καὶ ἀγαλλ-
 λιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν
 8 **τὴν.** Καὶ ἐδόθη αὐτῇ, ἵνα περιβάληται βύσσινον
 καθαρὸν καὶ λαμπρὸν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ δι-
 9 **καιώματα** ἐστὶ τῶν ἁγίων. Καὶ λέγει μοι· Γρά-
 ψον· Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τῆ γάμοις τῆ ἀρ-
 10 **νίς** κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι ἀλη-
 θινοὶ εἰσι τῷ Θεῷ. Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν πο-
 δῶν αὐτῆ προσκυνήσαν αὐτῷ· καὶ λέγει μοι· Ὅρα
 11 **μή·** σύνδελός σε εἰμὶ καὶ τῶν ἀδελφῶν σε τῶν
 ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τῇ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύ-
 12 **νησον·** ἡ γὰρ μαρτυρία τῇ Ἰησοῦ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τῆς
 προφητείας. Καὶ εἶδον τὸν ἑρανὸν ἀνεωγμένον,
 καὶ ἰδὲ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτόν,
 13 **καλέμενος** πιστὸς καὶ ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
 14 **κρίνει καὶ πολεμεῖ.** Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῆ ὡς
 φλόξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆ διαδήμα-
 τα πολλά· ἔχων ὄνομα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν,
 15 **εἰ μὴ αὐτός·** καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βα-
 16 **βαμμένον αἵματι** καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτῆ·
 17 **Ὁ λόγος τῷ Θεῷ.** Καὶ τὰ στρατεύματα τὰ ἐν τῷ
 18 **ἐρα-**

ἐρατῷ ἠκολέθει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυ-
 μένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρὸν. Καὶ ἐκ τῆ 15
 σῆματος αὐτῆ ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν
 αὐτῇ πατάσῃ τὰ ἔθνη καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐ-
 τὰς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν
 τῆ οἴνου τῆ θυμῆ καὶ τῆς ὀργῆς τῆ Θεῆ τῆ παντο-
 16 **κράτορος.** Καὶ ἔχει ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν
 μηρὸν αὐτῆ τὸ ὄνομα γεγραμμένον· Βασιλεὺς βα-
 17 **σιλέων καὶ Κυρίος κυρίων.** Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον
 ἐστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ,
 λέγων· πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετωμένοις ἐν με-
 18 **σερανὴματι·** Δεῦτε καὶ συναγθε εἰς τὸ δεῖπνον
 τῆ μεγάλης Θεῆ· ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέ-
 19 **ων, καὶ σάρκας** χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰχυρῶν,
 καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν καθήμενων ἐπ' αὐτῶν,
 καὶ σάρκας πάντων, ἐλευθέρων καὶ δούλων, καὶ
 20 **μικρῶν καὶ μεγάλων.** Καὶ εἶδον τὸ θηρίον, καὶ
 τὰς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα αὐ-
 τῶν συνηγμένα, ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῷ καθι-
 21 **μένῳ ἐπὶ τῇ ἵππῃ,** καὶ μετὰ τῷ στρατεύματι αὐ-
 τῆ. Καὶ ἐπιάθη τὸ θηρίον, καὶ μετὰ τῆς 20
 ψευδοπροφητείας ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐ-
 τῆ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τὰς λαβόντας τὸ χάραγμα
 τῆ θηρίου, καὶ τὰς προσκυνούντας τῇ εἰκόνι αὐτῆ·
 ζῶντες ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τῆς πυρὸς
 21 **τὴν καιομένην ἐν τῷ θείῳ.** Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπε-
 κτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τῆ καθιμένης ἐπὶ τῇ
 ἵππῃ, τῇ ἐκπορευομένῃ ἐκ τῆ σῆματος αὐτῆ, καὶ
 πάντα τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν
 αὐτῶν.

SECTIO XX.

Felicia Ecclesia tempora.

Cap. XX.

- 1 **Κ**αὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τῆ ἑρᾶν, ἔχοντα τὴν κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἄλυσιν
 2 μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῆ. Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὃς ἐστὶ διάβολος
 3 καὶ σατανᾶς, καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη. Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀβύσσον, καὶ ἐκλείσεν αὐτὸν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτῆ, ἵνα μὴ πλανήσῃ τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τελεθῇ τὰ χίλια ἔτη· καὶ μετὰ
 4 ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον. Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ κρίμας ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πεπελεκισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς Θεᾶς, καὶ οἵτινες ἐπροσκύνησαν τῷ θηρίῳ, ἔτε τῇ εἰκόνι αὐτῆ, καὶ ἐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ Χριστοῦ τὰ χί-
 5 λια ἔτη. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν ἐκ ἀνέζησαν, ἕως τελεθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη ἡ ἀνάστασις ἡ
 6 πρώτη. Μακάριος καὶ ἅγιος ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τέτων ὁ θάνατος ὁ δεύτερος ἐκ ἔχει ἔξωσιν, ἀλλ' ἔσονται ἱερεῖς τῆς Θεᾶς καὶ τῆς Χριστοῦ, καὶ βασιλεύσουσι μετ' αὐτῆς
 7 χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυ-
 8 θήσεται ὁ σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτῆς· καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γαῶν καὶ τὸν Μαγῶν, συνάγαγεν αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ
 9 ἄμμος τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβο-
 λην

λήν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἡγαπήμενην· καὶ κατέβη πῦρ ἀπὸ τῆς Θεᾶς ἐκ τῆς ἑρᾶν, καὶ κατέφαγεν αὐτάς. Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλα-
 νῶν αὐτάς, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τῆς πυρὸς καὶ
 10 θείας, ὅπερ τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανιθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς, εἰς τὰς αἰῶ-
 νας τῶν αἰώνων.

SECTIO XXI.

Mortui judicantur et rei condemnantur.

Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν κα-
 11 θήμενον ἐπ' αὐτῆς, ὃς ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ ἑρᾶν· καὶ τόπος ἔρχεται εὐρέθῃ αὐ-
 τοῖς. Καὶ εἶδον τέρας νεκρῶν, μικρῶν καὶ μεγά-
 12 λων, ἐστῶτας ἐνώπιον τῆς Θεᾶς, καὶ βιβλία ἠνε-
 ῶχθησαν· καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεώχθη, ὃ ἐστὶ τῆς
 ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν αἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμέ-
 νων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.
 13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τέρας ἐν αὐτῇ νεκρῶν, καὶ
 ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἔδωκαν τέρας ἐν αὐτοῖς νε-
 κρῶν· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐ-
 τῶν. Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ἄδης ἐβλήθησαν
 14 εἰς τὴν λίμνην τῆς πυρὸς· ἔτις ἐστιν ὁ δεύτερος
 θάνατος. Καὶ εἰ τις ἔρχεται εὐρέθῃ ἐν τῇ βίβλῳ
 15 τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην
 τῆς πυρὸς.

SECTIO XXII.

Ostenditur Hierosolyma nova.

Cap. XXI.

Καὶ εἶδον ἑρᾶν καινὴν καὶ γῆν καινὴν· ὁ γὰρ
 1 πρῶτος ἑρᾶν καὶ πρώτη γῆ παρελήθη· καὶ
 ἡ θά-

- 2 ἡ θάλασσα ἐκ ἔσιν ἔτι. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ἔδον
τὴν πόλιν τὴν ἀγίαν, Ἱερουσαλὴμ καίνην, κατα-
βαίνουσαν ἀπὸ τῆς Θεᾶς ἐκ τῆς ἑρηνῆς, ἡτοιμασμέ-
3 νην ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καὶ
ἤκουσα Φωνῆς μεγάλης ἐκ τῆς ἑρηνῆς, λεγούσης·
Ἰδὲ ἡ σικηνὴ τῆς Θεᾶς μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ
σικηνώσῃ μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτῆς ἔσονται,
καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, Θεὸς αὐ-
4 τῶν. Καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ
τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος ἐκ ἔσται
ἔτι· ἔτε πένθος, ἔτε κλαυγὴ, ἔτε πόνος ἐκ ἔσται
5 ἔτι· ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον. Καὶ εἶπεν ὁ καθή-
μενος ἐπὶ τῆς θρόνου· Ἰδὲ, καὶ πάντα ποιῶ.
Καὶ λέγει μοι· Γράψον, ὅτι ἔτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ
καὶ πιστοὶ εἰσι. Καὶ εἶπέ μοι· Γέγονε. Ἐγὼ εἰμι τὸ
6 Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ δι-
ψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τῆς ὕδατος τῆς ζωῆς
7 δωρεάν. Ὁ νικῶν κληρονομήσει πάντα· καὶ ἔσο-
8 μαί αὐτῷ Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός. Δει-
λοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις, καὶ ἐβδελυγμένοις, καὶ φο-
νεῦσι, καὶ πόνοις, καὶ φαρμακεύσι, καὶ εἰδωλο-
λάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς ψευδέσι, τὸ μέρος αὐ-
τῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὃ ἐστὶ
9 δεύτερος θάνατος. Καὶ ἦλθε πρὸς με εἷς τῶν
ἐπτά ἀγγέλων τῶν ἔχόντων τὰς ἐπτά φιάλας
τὰς γεμέσας τῶν ἐπτά πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ
ἐλάλησε μετ' ἐμὲ, λέγων· Δεῦρο, δείξω σοι τὴν
10 νύμφην τῆς ἀρνίως τὴν γυναῖκα. Καὶ ἀπῆνευγέ
με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ
ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἀγίαν Ἱε-
11 ρουσαλὴμ, καταβαίνουσαν ἐκ τῆς ἑρηνῆς ἀπὸ τῆς
Θεᾶς, ἔχουσαν τὴν δοξάν τῆς Θεᾶς· καὶ ὁ Φωστὴρ
αὐ-

- αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι
κρυσταλλίζοντι· ἔχουσαν τε τείχος μέγα καὶ 12
ὑψηλόν, ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ τοῖς
πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγε-
γραμμένα, ἃ ἐστὶ τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν
Ἰσραὴλ. Ἀπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ 13
βορρᾶς, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς·
ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. Καὶ τὸ τείχος τῆς 14
πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνό-
ματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τῆς ἀρνίως. Καὶ ὁ 15
λαλῶν μετ' ἐμὲ, ἔχε κάλαμον χρυστὴν, ἵνα με-
τρήσῃ τὴν πόλιν καὶ τὰς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ
τείχος αὐτῆς. Καὶ ἡ πόλις τετραγώνος καὶ 16
τὸ μήκος αὐτῆς τοσούτον ἐστίν, ὅσον καὶ τὸ πλά-
τος. Καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ κάλαμῳ ἐπὶ στα-
δίων δώδεκα χιλιάδων τὸ μήκος, καὶ τὸ πλάτος,
καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστὶ. Καὶ ἐμέτρησε τὸ 17
τείχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πη-
χῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὃ ἐστὶν ἀγγέλου. Καὶ ἦν 18
ἡ ἐνδομήσις τῆς τείχους αὐτῆς, ἰάσπις· καὶ ἡ
πόλις χρυσίον καθαρόν, ὅμοια ὕαλῳ καθαρῷ.
Καὶ οἱ θεμέλιοι τῆς τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ 19
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἰάσπις·
ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, χαλκηδάν· ὁ τέ-
ταρτος, σμάραγδος· ὁ πέμπτος, σαρδόνιξ· ὁ ἕκτος, 20
σάρδιος· ὁ ἑβδόμος, χρυσόλιθος· ὁ ὃγδοος, βήρυλ-
λος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσό-
πρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος,
ἀμέθυστος. Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα 21
μαργαρίται· ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλῶνων ἦν ἕξ
ἐνὸς μαργαρίτης· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως,
χρυσίον καθαρόν, ὡς ὕαλος διαφανής. Καὶ ναὸν 22
ἐκ

23 ἐκ ἑδρῶν ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντο-
 κρατὼρ ναὸς αὐτῆς ἐστὶ, καὶ τὸ ἄρνιον. Καὶ ἡ
 πόλις ἔχει χρείαν ἔχει τῆς ἡλίου, ἔδῃ τῆς σελήνης,
 ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τῆς Θεᾶς ἐφώ-
 24 τισεν αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἄρνιον. Καὶ
 τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ Φωτὶ αὐτῆς περι-
 πατήσονται· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρεσι τὴν
 25 δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν. Καὶ οἱ
 πυλῶνες αὐτῆς ἔμην κλεισθῶσιν ἡμέρας· νύξ γὰρ
 26 ἐκ ἑσπέρης ἐκεῖ. Καὶ οἴσονται τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν
 27 τῶν ἔθνων εἰς αὐτήν. Καὶ ἔμην εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν
 πᾶν κοινὸν, καὶ ποιῶν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος· εἰ
 μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τῆς ἀρνίας.
 C.XXII. Καὶ ἔδειξέ μοι καθάρων ποταμὸν ὕδατος ζωῆς,
 λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τῆς θρό-
 2 νε τῆς Θεᾶς καὶ τῆς ἀρνίας. Ἐν μέσῳ τῆς πλα-
 τεῖας αὐτῆς καὶ τῆς ποταμῆς, ἐντεῦθεν καὶ ἐν-
 τεῦθεν ξύλον ζωῆς, ποιῶν καρπὸς δώδεκα, κατὰ
 3 μῆνα ἓνα ἕκαστον ἀποδιδὼν τὸν καρπὸν αὐτῆς· καὶ
 τὰ φύλλα τῆς ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἔθνων.
 4 Καὶ πᾶν κατανάθεμα ἐκ ἑσπέρης ἐστὶ· καὶ ὁ θρόνος
 τῆς Θεᾶς καὶ τῆς ἀρνίας ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δῆλοι
 5 αὐτῆς λατρεύουσιν αὐτῶν. Καὶ ὄψονται τὸ
 πρόσωπον αὐτῆς, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐπὶ τῶν
 μετώπων αὐτῶν. Καὶ νύξ ἐκ ἑσπέρης ἐκεῖ· καὶ
 χρείαν ἐκ ἑσπέρης λύχνος καὶ φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύ-
 ριος ὁ Θεὸς φωτίζει αὐτὰς· καὶ βασιλεύουσιν εἰς
 τὰς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

SECTIO XXIII.

Conclusio.

Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθι- 6
 νοί· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν
 ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτῆς· δεῖξαι ταῖς δέλοις
 αὐτῆς, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. Ἴδὲ, ἔρχομαι 7
 ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τὰς λόγους τῆς προφη-
 τείας τῆς βιβλίας τῆς τέτης. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης, ὁ 8
 βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων. Καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ
 ἔβλεψα, ἐπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν πο-
 δῶν τῆς ἀγγέλου τῆς δεικνύοντός μοι ταῦτα.
 Καὶ λέγει μοι· Ὁρα μὴ· σύνδουλός σε γάρ εἰμι, 9
 καὶ τῶν ἀδελφῶν σε τῶν προφητῶν, καὶ τῶν τη-
 ρούντων τὰς λόγους τῆς βιβλίας τῆς τέτης· τῷ Θεῷ
 προσκύνησον. Καὶ λέγει μοι· Μὴ σφραγίσῃς 10
 τὰς λόγους τῆς προφητείας τῆς βιβλίας τῆς τέτης· ὅτι ὁ
 καιρὸς ἐγγύς ἐστιν. Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· ὁ 11
 ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος δικαιοσύνην ἔτι
 καὶ ὁ ἅγιος ἁγιασθήτω ἔτι. Καὶ ἰδὲ, ἔρχομαι 12
 ταχύ· καὶ ὁ μισθός με μετ' ἐμοῦ, ἀποδόναι ἕκά-
 στῳ ὡς τὸ ἔργον αὐτοῦ ἔσται. Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ 13
 τὸ Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔχα-
 τος. Μακάριοι οἱ ποιῶντες τὰς ἐντολάς αὐ- 14
 τῆς, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς
 ζωῆς, καὶ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πό-
 λιν. Ἐξω δὲ οἱ κύνες, καὶ οἱ φαρμακοὶ, καὶ 15
 οἱ πόρνοι, καὶ οἱ φονεῖς, καὶ οἱ εἰδωλολάτραι,
 καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεῦδος. Ἐγὼ Ἰη- 16
 σὺς ἐπεμψα τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι ὑμῖν
 ταῦτα ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. Ἐγὼ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ
 τὸ γένος τῆς Δαβὶδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς καὶ ὁ ἁρδρι-
 νός.

- 17 νόσ. Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ νύμφη λέγουσιν·
Ἐλθέ. Καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· Ἐλθέ. Καὶ ὁ δι-
ψῶν ἐλθέτω, καὶ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς
18 δωρεάν. Συμμεαρτυρεῖμαι γὰρ παντὶ ἀκούοντι
τὰς λόγους τῆς προφητείας τῆς βιβλίου τούτου·
ἐάν τις ἐπιτιθῇ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς
ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βι-
19 βλίῳ τούτῳ. Καὶ ἐάν τις ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν
λόγων βιβλίου τῆς προφητείας ταύτης, ἀφαιρή-
σει ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ βιβλίου τῆς ζωῆς,
καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ τῶν γεγραμ-
20 μένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ. Λέγει ὁ μαρτυρῶν
ταῦτα· Ναὶ ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. Ναὶ ἔρχε-
21 Κύριε Ἰησοῦ. Ἡ χάρις τῆς Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν.
Ἀμήν.

*****
ANNOTATIONES BREVES,
RATIONEM PRAECIPVARVM
MVTATIONVM REDDENTES.

MATTHÆVS.

IX, 5. Hic post ευκοπώτερον posui signum in-
terrogandi, hoc sensu: *Vtrum enim horum faci-
lius est? dicere: Remissa tibi sunt peccata?
an vero dicere: Surge & ambula?*

XV, 22. ἐκράνυσεν, αὐτῷ λέγουσα. Comma
positum prius erat post αὐτῷ, quod mutavi.

XXVII, 9. Inserui hic parenthesis, Knatch-
bullum secutus.

MARCVS.

IX, 12. Πως h. l. non est particula interroga-
tiva, sed enclitica. Evolvatur modo Lexicon
Henrici Stephani. Sensus est: *Elias quidem ve-
nire debet: & scriptum est quoque de filio ho-
minis, quod multa pati debeat: verum dico vo-
bis, Eliam jam venisse.*

XI, 10. Hic parenthesis posui, quia constructio
alias negotium facessit, quæ sic habet: ἡ βασιλεία
τῶν πατέρων ἡμῶν Δαβὶδ, regnum Messiae, ἡ ἐρχο-
μένη ἐν ὀνόματι Κυρίου, εὐλογημένη sc. ἔστω.

XII, 31. Hic pro αὐτῇ reposui αὐτῇ, quod ha-
betur Matth. XXII, 39.

LUCAS.

I, 45. Post *πιστεύσασα* reposui comma: nam *ὅτι* explicandum est per *quod*. Sensus: *Beata, quæ credidisti, quod hæc a Deo implenda sint.*

I, 54. 55. Post *ἐλέες* deleui punctum: in reliquis secutus sum distinctionem Knatchbulli, quæ sensum optimum exhibet.

I, 70. seqq. Versum 70. inclusi parenthesi. In reliquis filum tale est. *Καὶ ἤγειρε κέρας*, v. 69. initium est constructionis, a quo verbo regitur vox *σωτηρίαν*, v. 71. & *ὄρεον*, v. 73. Sensus est: *Deus excitavit cornu salutis: excitavit salutem: excitavit quoque & stabilivit iurjurandum patribus factum.* Verba *τῷ θεῷ ἡμῶν* sic vertenda sunt, ut nobis hoc concederet, nos scilicet, qui ex manu hostium liberati sumus, ipsi sine timore inservire posse &c. Monnit hic quædam Rogallus in differt. de auctoritate & antiquitate interpolationis in N. T. p. 48. 49.

II, 31. Posui hic parenthesin, ut constructio sit, *ὃ ἡτοιμασας Φῶς*, quam salutem præparasti tanquam lucem.

JOANNES.

I, 5-8. Parenthesin hic positam vides: nam Evangelista quædam alia inspergit, & deinceps constructionem resūmit.

VI, 23. 24. Hic parenthesin, ad meliorem sensus investigationem, addidi.

VI, 37.

VI, 37. Accentum iminutavi: nam futurum tempus adest.

VII, 21. 22. Bene monet Knatchbullus, *τελείαν σιγμήν* ponendam esse post *διὰ τέτο*. Et ostendit hoc locus parallelus ab ipso productus, Marc. V, 6. ubi *θαυμάζειν* construitur cum *διὰ*.

VII, 34. 36. Τὸ *εἰμι* mutavi in *εἰμι*, sensu id postulante. Vide Rogalli diss. de interpunctionibus Novi Test. p. 54. Ne vero quis me audacem Criticum vocet, provoco ad verba Servatoris, hæc ipsa verba repetentis, infra c. XIII, 33. ubi expresse: *ὅπερ ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς ἔδυνασθε ἐλθεῖν.*

X, 15. Parenthesis hic propter sensum posita est.

XII, 26. Τὸ *εἰμι* rursum mutavi, ut modo c. VII, 34.

XIV, 16. Posui sub finem colon loco puncti cum Rogallo p. 54.

XV, 26. Posui hic parenthesin, ut appareat, vocem *ἐκείνος* construendam esse cum *παράκλητος*. Vide Weisii dissert. de Spiritu Sancto janitore p. 55.

XVIII, 1. *τῶν κέδρων* est *cedrorum*. Mutavi igitur, consentientibus Codicibus in *τῷ Κεδρών*.

XIX, 5. 14. Observa hic parenthesin.

Uu 3

ACT A

ACTA APOSTOLORVM.

I, 2. Parenthesin posui, ut constructio, clarior fieret.

II, 8 - II, 22. Idem factum.

II, 30. Verba, τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν, parenthesi inclusa sunt, quia apud Syrum & Vulgatum interpretes non habentur, & explicationis causa inserta sunt.

X, 36. Primo hic posui parenthesin, deinde τελείαν εὐαγγελίαν deleui. Sic igitur constructio plana erit: ὑμεῖς οἰδατε τὸν λόγον &c. deinde sequitur per appositionem, τὸ γενόμενον ἔφημα.

XIII, 38. In fine hujus versus post δικαιωθῆναι positum huc usque erat colon, quod sensum turbavit. Ego comma reposui, unde sensus talis fit: καὶ ἐν τούτῳ, ἔσθ' per hunc, Christum scilicet, πᾶς ὁ πιστεύων δικαιέται ἀπὸ πάντων, ὧν ἐκ &c.

XX, 18. 19. Inter hos duos versus positum erat punctum, quod deleui, ut sensus sit: πῶς μεθ' ὑμῶν ἐγενόμην δελεύων τῷ Κυρίῳ, quomodo apud vos Domino servierim.

EPISTOLA AD ROMANOS.

I, 14 15. Constructio talis est: *Debitor sum, ut Græcis & barbaris, sapientibus & insipientibus, & sic quoque vobis, Romanis, Evangelium prædicem.* Punctum igitur inter hos duos versus deleui, & ad meliorem intelligentiam parenthesin interposui.

III, 25. 26. Inter hos duos versus deleui colon, cum Herzogio & Rogallo.

IV, 11. Hic parenthesi posita est, ne disrumperentur hæc duo, εἰς τὸ εἶναι αὐτὴν πατέρα πάντων - καὶ πατέρα περιτομῆς.

V, 7. Posui hic signum interrogationis cum Herzogio, quippe quod est ἐμφατικώτερον.

V, 12. Post θάνατος posui Colon. καὶ ἔτιως verte: sic etiam.

V, 15. 16. Rursum addidi signum interrogationis, hoc sensu: *Annon eodem modo, quo peccatum se habet, donum gratuitum etiam comparatum sit?*

VII, 6. Comma illud post νόμος deleui cum Knatchbullo & Herzogio. Lex mortua dicitur, hoc est, nullam amplius vim habet nos damnandi.

VII, 8. 9. 10. Notet hic Lector adesse oppositionem & responsionem brevissimis verbis conceptam, quam alio tempore enucleabo, quemadmodum in Horis ad Galat. III, 19, factum est.

VII, 13. Post ἀμαρτία posui colon. Sensus est: Lex mihi non mortem attulit, sed potius peccatum.

VII, 14. Rogallus p. 60. non inconcinne legit οἶδα μὲν, quia sequentia id requirunt, ἐγὼ δέ.

VIII, 20. Hunc versum parenthesi inclusi, sensu sic postulante, Knatchbullum habens præeuntem,

VIII, 24. 25. Hic rursus posita est parenthesis.

VIII, 33. 34. Post verba δικαιῶν, ἀποθανόντων &c. posui signum interrogandi, quia interrogatio sensum facit ἐμφοτικώτερον. Et observarunt id jamdudum Primalius & Augustinus.

IX, 10. 11. 12. Verba, ἡ ῥεβέκκα, verte, quod ad *Rebeccam attinet*, more Hebraico, & tunc respondent ipsis hæc, ἐρρέθη αὐτῇ. Parenthesis vero multam difficultatem tollit, & constructionem clariorem reddit.

IX, 22. 23. 24. Sensus post hanc interpunctionem est talis: Εἰ δὲ θέλων sc. ἐγὼ, si vero Deus vult iram suam ostendere & potentiam simul manifestare, tum sane cum multa longanimitate vasa iræ tolerat, alias ad perditionem præparata. Et ut ostenderet divitias &c. tales etiam vocavit nos. ἐς ponitur pro τέτρες vel τοιάτρες, tales vel quales.

IX, 28. συντελῶν καὶ συντέμνων, subaudi ἐστίν.

XI, 13. Sub finem posui comma, quod & monuerat Herzogius.

XI, 26. Hic posita est parenthesis, requirente id constructione. Nam voci Ἰσραήλ, respondent per appositionem illa v. 28. ἐχθροὶ & ἀγαπητοί.

XII, 6. 7. 8. Hic semper subaudiendum est hoc, χάρισμα ἔχομεν: quare sub finem v. 6. immutavi comma.

XV, 8. 9. Loco puncti posui colon: nam verba,
τα

τα δὲ ἐθνη, pendent a λέγω, hoc sensu: *Hoc vero etiam dico, gentiles Deum pro misericordia ipsis concessa celebrare posse.*

XV, 19. 20. Inter hos duos versus rursus reposui colon: quia illud φιλοτιμέμενον v. 20. construendum est cum voce με, v. 19.

I. AD CORINTHIOS.

II, 8. 14. Inserui parentheses necessarias.

V, 11. Illud ἡ quod huc usque legebatur, mutavi in ἦ, sensu sic postulante.

VI, 4. Posui hic signum interrogationis. Sic enim evitatur Hyperbaton Knatchbullianum, & sensus fiet clarissimus: *Quod si de rebus ad vitam humanam pertinentibus lites habetis, num illos judices constituitis, qui in ecclesia vilioris sunt conditionis?*

VI, 16. Hic posui parenthesis, ut appareat constructionem pergere v. 17.

VII, 10. Idem factum, quod jam modo monui.

VII, 16. 17. Signum interrogandi positum est post εἰ μὴ, quemadmodum etiam dudum in versione Vulgata obtinuit.

VII, 18. 21. 27. His locis signa interrogationum posita erant præter necessitatem. Nam aut omisum est τὸ εἰ: *Si quis circumcissus vocatus est;* aut verba simpliciter sic verti possunt: *Est aliquis, qui circumcissus vocatus est. Tu servus vocatus es, &c.*

VII, 29. Hanc parenthesis Knatchbullo bene monente inserui.

VIII, 1. Parenthesin hic posui usque ad finem v. 3. Nam v. 4. demum resumit Apostolus, quæ v. 1. jam dixerat, & propter parenthesin abruperat.

IX, 8. Nolui hic aliquid mutare: fortasse tamen scriptum fuit ταυτα, illa ipsa.

IX, 10. Particula ἢ hoc loco denotat sane. Interrogatio hic locum non habet, quia affirmative concepta negative explicanda esset.

X, 17. Delevi comma post vocem σᾶμα. Sensus est: Nos omnes sumus unus panis & unum corpus.

XI, 10. Hunc versum parenthesi inclusi, ne constructio inter v. 9. & 11. impediatur.

XV, 41. Hic posui parenthesin: & versu sequenti distinctiones immutavi.

XV, 52. Parenthesis aliter posita est, quam vulgo solebat.

II. AD CORINTHIOS.

I, 7. 15. Hic rursus parentheses apposui, ut constructioni sua sit integritas.

III, 3. Post φανερόμενοι delevi comma: nam sensus est, ὅτι φανερόμενοι ἐστὲ ἐπιστολῇ, quia manifestum est, vos esse epistolam Christi.

III, 13. 14. Parenthesis aliquanto longior huc usque non observata est, quam Paulus inter protasin & apodosin interseruit. Prior pars est: Nos non obscuriora & ænigmata vobis proponimus, sicut Moyses. Altera: Sed potius in imagine

Christi aperta nos ipsos contemplamur, & a gloria Moysis (quæ longe inferior est) ad gloriam Christi (longe illustriorem) transformamur.

V, 7. 8. Parenthesis, quæ huc usque tantum versum 7. complectebatur, etiam ad v. 8. extendenda est.

V, 11. Hæc distinctio debetur Rogallo p. 53. Sensus est: Quum hæc sciamus, persuademus hominibus, ut Deum timeant.

V, 17. Ἐν Χριστῷ sc. ὧν. Si quis, in Christo existens, creatura nova est, tum vetera transferunt, omnia facta sunt nova.

VIII, 18. 19. Parenthesis hic posita est, præeunte Knatchbullo, quem confer.

VIII, 23. Εἴτε ὑπὲρ Τίτῃ, sc. μωμήσεται ἡμᾶς, quod repetendum ex v. 20. εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, sc. εἰσὶν: quæ observatio rursus debetur Knatchbullo.

IX, 9-12. Hæ parentheses Knatchbullo debentur, quem confer: in paucis tamen mutavi. Cæterum δικαιοσύνη denotat eleemosynam, ἐπιλόγης liberalitatem, & διακονία ministerium colligendi eleemosynas.

X, 12. Inferni hic parenthesin propter sensum, qui talis est: qui se commendant vobis non intelligentibus.

XI, 4. Signum interrogationis hic positum est, sensu postulante: An vero recte tales tolerassetis, si qui aliud Evangelium prædicassent? & rel.

XI, 5, & XII, II. ὑπερλίαν est vox una, sic ὑπερνικῶμεν & ὑπερεντυγχάνει.

AD GALATAS.

I, 9. Quum versiones antiquæ & quidam Codices προείρηκα in singulari numero exprefferint, Rogallo ivadente p. 60. duo verba ex uno feci: nam statim sequitur λέγω, non λέγομεν.

II, 2. 3. 4. Posui hic parenthesin, quam Knatchbullus jam indicaverat. Verba διὰ δὲ sic vertenda existimo: *id vero* (quod scil. cum Apostolis præcipuis sermones contuli) *factum est propter falsos fratres*.

III, II. Post δὴλον posui colon. *Manifestum est*, ait Apostolus, *quod per Legem nemo justificatur: nam iustus ex fide vivet.*

IV, 25. Verba, τὸ γὰρ Ἀγαγε, quæ multum negotii interpretibus facessunt, usque ad Ἀραβίας, parenthesisibus includi jubet Rob. Constantinus in voce συστοιχέω: Rich. vero Bentlejus in epist. ad Millium post historiam Jo. Malalæ p. 96. verba Σινᾶ usque ad Ἀραβίας prorsus expungenda esse putat. Nos cum Constantino facimus, credentes, verba ista a Paulo explicationis causa adjecta esse. Sic vero omnia optime coherent, neque cum Bentlejo de ulteriore hujus loci correctione cogitandum est.

AD

AD EPHESIOS.

I, 7. 8. Hos duos versus parenthesi inclusi: quia sic constructio melius procedit.

I, 19. seqq. Rursus hic posita est parenthesi, sic, ut constructio sit talis, τὰ τὸ ὑπερβόλον μέγθος - εἰς ἡμᾶς, τὰς πιστεύοντας - καὶ ὑμᾶς, ὄντας νεκροὺς. Et sic quidem, ut opinor, constructio satis bene procedit, gratiæque habendæ sunt Knatchbullo, qui hunc nodum solvit satis, ut opinor, feliciter. Alias enim, si distinctionem capitum sequi velimus, posset constructio sic formari, ut parenthesi ponatur a v. 2. Capitis II, usque ad v. 4. Sic enim jam olim Hieronymus verbum v. 5. Cap. II. *convivificavit*, cum illis v. 1. καὶ ὑμᾶς, construendum esse putavit, unde & in Versionem Vulgatam statim v. 1. irrepsit. Vide, quæ hic annotavit Erasmus. Præjudicium igitur antiquitatis haberet hæc constructio. Sed difficultas non minimi momenti contra illam excitatur. Nam ὑμᾶς legitur v. 1. sed v. 5. ἡμᾶς, idque consentientibus omnibus Codicibus & Versionibus. Litteram igitur immutare religioni mihi duco. Et tamen hæc posterior constructio satis bene procederet, si scilicet novum sensum cum Capite II. inciperemus, & v. 5. legeremus ὑμᾶς: quia illo ipso versu Apostolus Ephesios alloquitur in secunda persona, χάριτι ἐξ ἐσσωσμένοι: quod v. 8. rursus habetur. Et expresse eadem constructio iisdem verbis concepta occurrat Coloss. II, 13. Hunc igitur scrupulum hic aperire volui, ut videant Christiani & rationes

ine-

ineant, quid hic statuendum sit. Nam ἀναπόδοτα cum Grotio agnoscere, impium est in literas diviniore, quasi Spiritus S. non tam accurate dictare & scribere posset, quam quidem a nobis homuncionibus fieri solet.

II, 11. Hic rursus necessaria est parenthesis, propter sensum & constructionem.

II, 14. 15. Hæc interpunctio debetur Rogallo p. 49. 50. nimirum τὴν ἔχθραν per appositionem est explicatio illius, τὸ μεσότοιχον τῆ φραγμῆ.

III, 1. seqq. Magna hic ponenda est parenthesis: nam quæ v. 1. inceperat Apostolus, ea demum v. 14. complet: quæ posteriora sic sunt vertenda: *Hujus, inquam, rei causa est.*

III, 17. 18. Inter hos versus deleui comma. Ordo est: ἵνα (ὁμας) ἐν ἀγάπῃ ἐρριζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, ἐξιχύσητε &c.

IV, 12. Post ἀγίων deleui comma: nam vult Apostolus, ἀγίους καταρτίζεσθαι εἰς ἔργον διακονίας.

IV, 19. 20. Ponenda hic fuit parenthesis. Nam vox ἀποθέσθαι v. 22. in constructione pendet a voce λέγω, v. 17. Sensus est: λέγω ὁμας μηκέτι περιπατεῖν (ἀλλ') ἀποθέσθαι.

V, 3. 9. Duas hic parentheses posui.

VI, 10. Sub finem hujus versus posuerunt τελεσάντων συγκλήν, quam ego propter sensum multo concinniorem expunxi.

AD PHILIPPENSES.

III, 5. Scripsi περιτομή, cum antea legeretur περιτομή: nam omnia versus quinti pendent ab ἐγώ, quod v. 4. exstat.

III, 13. Delevi comma sub finem versus, & illud posui post verba κατὰ σκοπὸν, v. 14. Nam ἐκτενόμενος ex significatione conjugationis mediz vertendum est *extendo me ipsum*, ut ad scopum collineem.

III, 16. Verba, τὸ αὐτὸ φρονεῖν, parenthesis inclusi, quia sunt explicatio illorum, τῷ αὐτῷ σοιχεῖν κανόνι: distinctionem vero prorsus sustuli, ita ut hic versus cum sequente cohæreat, hoc sensu: *Verum, quum eo pervenerimus, vos in eo, quo eodem canone procedatis, una mecum imitatores estote.* Particula τὸ, est explicativa, quemadmodum Actor. II, 30. τὸ, κατὰ σάρκα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν.

IV, 12. Hæc interpunctio debetur Rogallo p. 50.

AD COLOSSENSES.

I, 18. 19. Hos duos versus parenthesisibus inclusi, quia constructio tunc fit planior: deinde αὐτὸν scripsi pro vulgato αὐτόν.

III, 13. Hunc versum ex eadem ratione inclusi.

III, 16. Post πνευματικῶς deletum est comma.

IV, 10. Hic observa parenthesis.

I. AD THESSALONICENSES.

II, 5. 7. Duas hic parentheses observa. Versu 7. ante *ὡς* posui punctum. Huc usque enim protasin & apodosis similitudinis per *τελείαν συγκρίτην* diruperant.

III, 3. 4. Hos duos versus ideo inclusi, quia v. 5. verbis, *καὶ γὰρ μηκέτι σέγων*, ea resumuntur, quæ v. 1. adfuerant, *μηκέτι σέγοντες*.

I. AD TIMOTHEVM.

I, 5. Magna hic interponenda fuit parenthesis usque ad v. 17. nam sensus id postulat, qui talis est, inde a v. 3. *Quemadmodum te adhortatus sum*, (live potius, *quum te hortatus sim*) *ut Ephesi maneres, Et ibi homines moneres, ne aliam doctrinam, vel etiam fabulas aut genealogias seferentur*: sic nunc (v. 18.) hanc tibi admonitionem propono, *ut militiam bonam milites*.

III, 15. Plures viri docti jam ante observarunt, punctum ponendum esse post vocem *ζῶντες*, quibus me adunxi, & rationem reddidi in Horis Hebraicis ad hunc locum. Nam *σύλος καὶ ἐδρασίωμα τῆς ἀληθείας* denotat articulum fidei Christianæ fundamentalem.

II. AD TIMOTHEVM.

I, 9. 10. Parenthesin hic posui: nam constructio sic procedit, *καλέσαντος κλήσεσιν ἀγία διὰ τὴν εὐαγγελίαν*.

AD TITVM.

I, 1. seqq. Quas hic parentheses posui, eas statim observabit Lector constructionis eo facilius perspicuendæ causâ adjectas esse.

III, 7. Idem hic observa

AD

AD HEBRÆOS.

III, 16. Duplex hic interrogandi signum posui, quemadmodum duobus versibus sequentibus idem jam factum fuerat. Sensus est: *Quinam enim erant illi, qui, quum verbum Dei audissent, tamen illum exacerbarunt? Annon tantum non omnes, qui ex Aegypto egressi sunt?* Et hac in parte præiit Rogallus p. 57.

IV, 1. Hic ponenda fuit parenthesis.

V, 8. Observa & hic parenthesin.

V, 12. *Τῶα* h. l. non est interrogativum, sed encliticum. Sensus est: *Opus habetis, ut aliquis vos quædam verbi divini rudimenta doceat. Vox διδάσκων* duos accusativos regit.

VII, 20. 22. Hunc locum interpunctione insulsa obscurum reddiderunt, parenthesin vero interpositam neglexerunt. Nam illud *κατὰ τοσούτον* respondet illi *καθ' ἑσόν*. Sensus est: *In quantum Iesus non sine juramento sacerdos factus est, tanto melioris fœderis sponsor existit.*

XII, 21. Parenthesis hæc non erat negligenda.

EPISTOLA JACOBI.

III, 6. Parenthesis hic fuit ponenda: nam *τὸ ἔσως* superioribus respondet, hoc sensu: *Quemadmodum ignis exiguus totam silvâ incendit: sic lingua, membrum exiguum, totum corpus.*

III, 14. Loco *τελείας συγκρίτης* posui signum interrogandi: hoc sensu: *Si autem zelum ascerbum Et contentionem in corde vestro habetis, annon perverse gloriamini Et mentimini contra veritatem?*

Xx

Eadem

Eadem constructio habetur supra c. II, 2.3.4. Scripseram hæc, cum animadverto, Cel. Heumanno idem incidisse. Locum proxime citabo.

IV, 14. Hunc versum parenthesi includere necesse fuit.

V, 3. Distinctionem hic parumper immutavi. Nam colon posui post ὑμῶν deinde sic construendum: ὡς πῦρ ἐθαυρίσατε, *tanquam ignem collegistis*, qui vestra omnia consumat.

V, 13.14. Hic posita erant interrogationum signa, quæ in commata mutavi. Omissa enim est particula εἰ. Εἴ τις κακοπαθεῖ. εἴ τις εὐθυμεῖ.

I. PETRI.

II, 8. Rogallus p. 53. sic distinguit: οἱ προσκόπτεσι, τῷ λόγῳ ἀπειθεῖντες: id quod secutus sum, & in præcedentibus duo distinctionum signa immutavi. Illud autem οἱ regitur ab illo ἀπειθεῖσι.

III, 3. Nota hic parenthesin.

III, 15. Sub finem versus abjeci τελείαν συγμῆν: nam apologia fidei proponenda est μετὰ πρᾶν-
τητος καὶ φόβου.

III, 20. Post ποτε positum est punctum. Pro ὅτε, quod vulgo codices exhibent, cum aliis lego ἐπὶ, & rationem dedi in Horis Hebraicis.

IV, 1. Parenthesis hic sensus causa posita est.

II. PETRI.

II, 9. Illud οὐδὲ habet literam ab initio minorem. Nam constructio inde a v. 4. repetenda est: Si
enim

enim Deus angelis peccantibus non pepercit &c.
v. 5. 6. Si mundi & Sodomis non pepercit: v. 7. Si contra Lotum iustum servavit; novit sane Deus suos liberare, in impios vero animadvertere.

III, 2. Expunxi comma circa finem versus, quod sensum turbat: nam ordo est: καὶ τῆς ἐν-
τελῆς ἡμῶν, τῶν ἀποστόλων τῷ Κυρίῳ καὶ σωτῆρος.

III, 11. In medio versus posita est interrogatio, hoc sensu: Quæ quum ita sint, quales esse nos de-
cet? Responso statim sequitur: In sanctis con-
versationibus & pietatis exercitiis expectantes &
festinantes &c. observavit hoc etiam Celeb. Heu-
mannus, in Hebdomade Petrina p. II, 12.

EPISTOLA. I. JOANNIS.

II, 12. 13. 14. Positas hic vides aliquot parenthe-
ses, quarum ratio nunc reddenda est. Propositi-
tio hujus sectionis primaria est, *res mundanas*
non esse in deliciis habendas. Ad hanc rem
omnis ætatis homines adhortatur, sic, ut simul
doceat, quibus rationibus mundus non sit habendu-
s. Τὸ ὅτι, igitur verte quia, vel quandoqui-
dem: & tunc sensus erit talis: Scribo & scripsi
vobis: quandoquidem peccata vobis remissa sunt:
quandoquidem Christum nostis, Diabolum vicistis,
& sic porro: Ergo ne amate mundum &c.

II, 18. Hic rursum parenthesin observa. Illud
alterum καὶ verte per etiam.

APOCALYPSIS.

I, 5. Post verba τῆς γῆς posui punctum, quod ante jam alii fecerant. Vers. 6. posui parenthesis, ut constructio melius observetur a Lectore. Expone vero sic, καὶ (ὅς) ἐποίησεν &c. Sic nulla erit difficultas.

VIII, 3. 4. Verba, ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, parenthesisibus inclusa sunt, quippe quæ explicationis causa sunt addita, & in constructione, quæ sine illis recte procedit, non adtendenda.

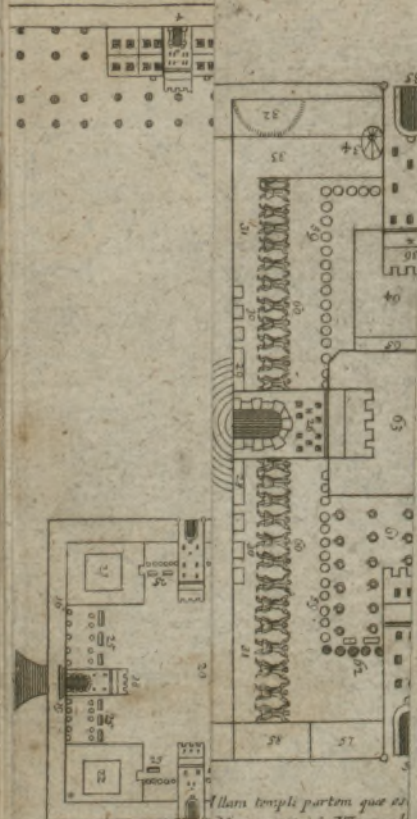
IX, 19. Hic rursus observetur parenthesis.

XVIII, 12. 13. Posita sunt hic cola, ut Lectorem de constructione moneant. Nam Auctor θεόπνευτος illam mutavit. Primo incipit γόμον χρυσῶ & rel. sic ut materia in genitivo casu ponatur: post eandem in quarto casu ponit, καὶ πᾶν ξύλον θύϊνον. Sub finem v. 13. rursus genitivum assumit, καὶ ἵππων, καὶ ῥεδῶν, καὶ σωμάτων, ubi rursus subintelligendum est illud γόμον: & tandem accusativus quoque resumitur, καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.

F I N I S.

LIPSIÆ

EXCVDEBAT B. C. BREITKOPF. ET FIL.

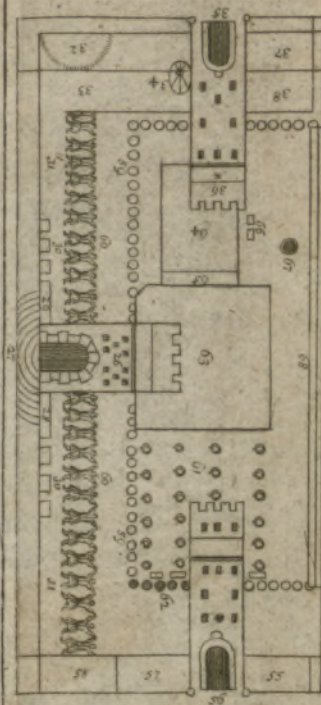
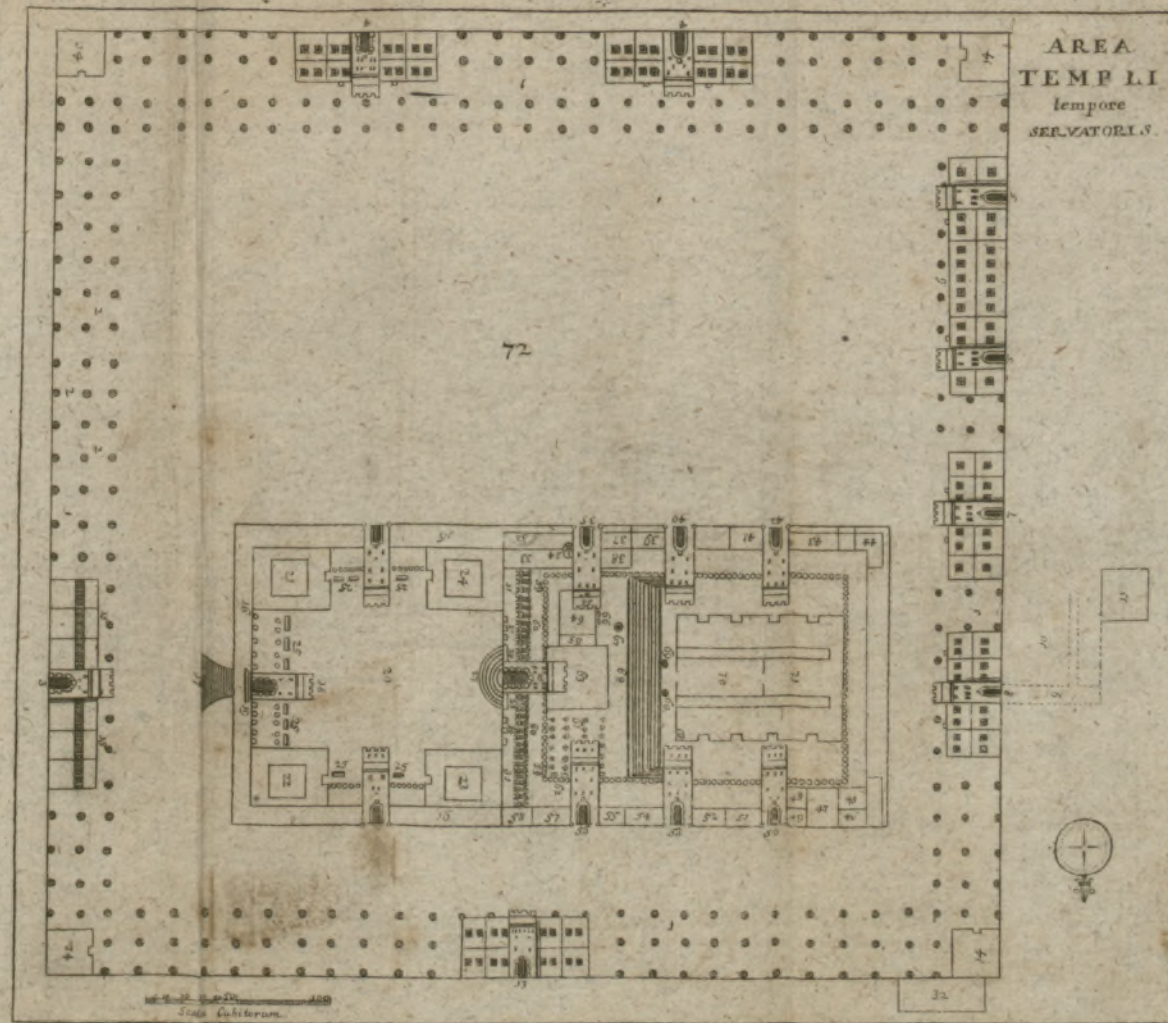

Alam templi partem quæ ex
Nicanoris 27) de XII. gradi-
bus Majori forma delineat
ut singula ejus loca de-
conspici possint

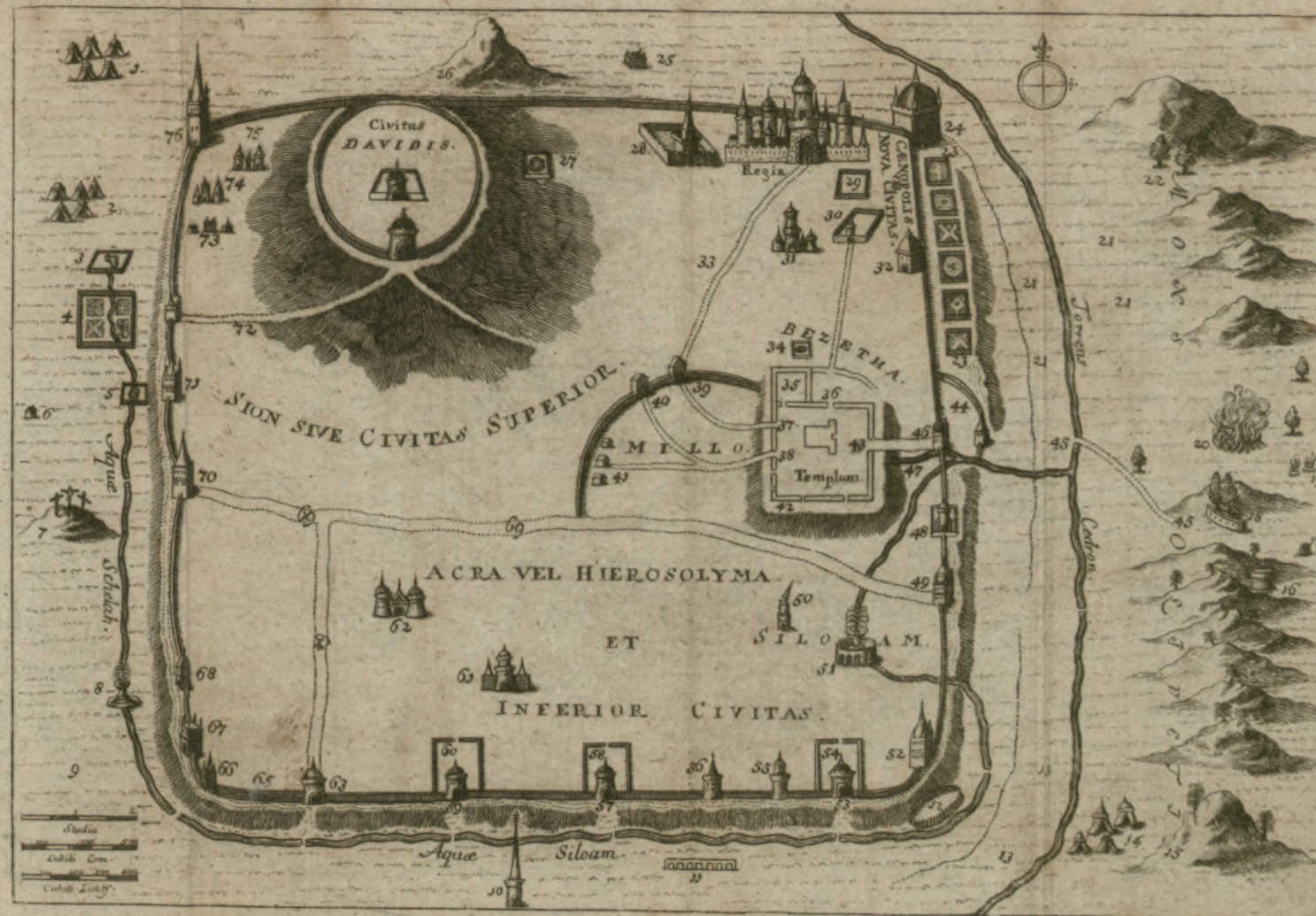
Cubiculum.

*Illam templi partem que est infra portam
Nicanoris 27) & XII. gradus templi (62)
huc Alvari forma delineari curavimus
ut singula que loca distinctius
conspici possint.*

[illegible]

1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 8

[illegible][illegible]

Wolfgang Hübner (Luther) & Co. D. 22. Nov. 1782
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand
als er sich auf dem Weg nach Leipzig befand

Michaeli 1782, in 4. Baumgarten 1783, in 4. Heinrich 1784
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818

Geminae de hanc profectum hanc libellum & seray et
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818

Antiquity, hanc et hanc, hanc epistola et hanc in hanc vocata et
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818

Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818

Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818
Luther, Leipzig 1818. Wacker, Prof. an der Univ. von Halle 1818

M. L. C. C. C. C.

[illegible]

276

276

26, 26-28

14, 22-24

$$22, 19 = 20$$

15-11, 23-25

18.

[illegible]

Petrus

[illegible]

KSIEGARNIA

ANTYKWARIAT

700-

E 585758

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

